

PROSESS

FRA HAMMERSLAG TIL TROMMESLAG

Transformasjon og vern av industribygninger

FRA HAMMERSLAG TIL TROMMESLAG

Transformasjon og vern av industribygninger
Prosess

Masteroppgave i Arkitektur
Kirsten H. Fosstveit og Marianne Ø. Aasebø
NTNU fakultetet for arkitektur og billedkunst

Veileder: Eir Grytli
Ekstern veileder: Sophie Noach, Kulturminnefondet

01-03.08.12

På startstreken for diplom! Oppsummering etter sommaren. Kva har me av materiale? Me må gjera ferdig dokumentasjonsdelen, og då særskild teikningar og tilstandsdelen.

06-10.08.12

Denne uken har vi byttet på å tegne ferdig oppmålingstegninger autocad og å gjøre ferdig tilstandsanalyse, skrive historien til bygningene/tidslinje, oppsummere konstruksjon, material og tilstand. Vi har ikke beskrevet uteområdet ennå. Husk bilder.

Vi bør også skrive litt om bygningenes bruk nå og litt om hvilke planer kommunen jobber med.

Vedleggene er klar.

Alt må skrives ut.

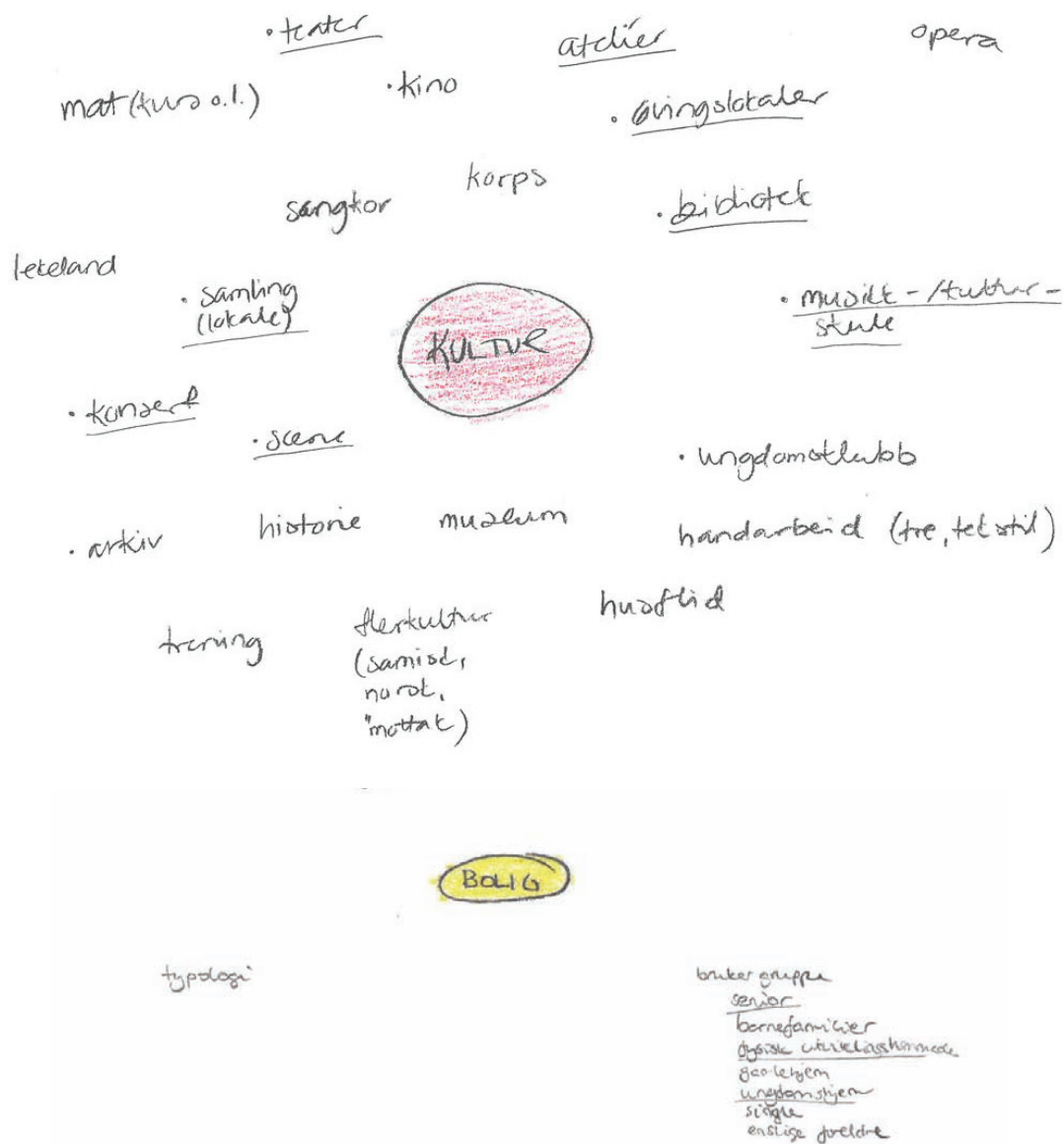
13.08.12

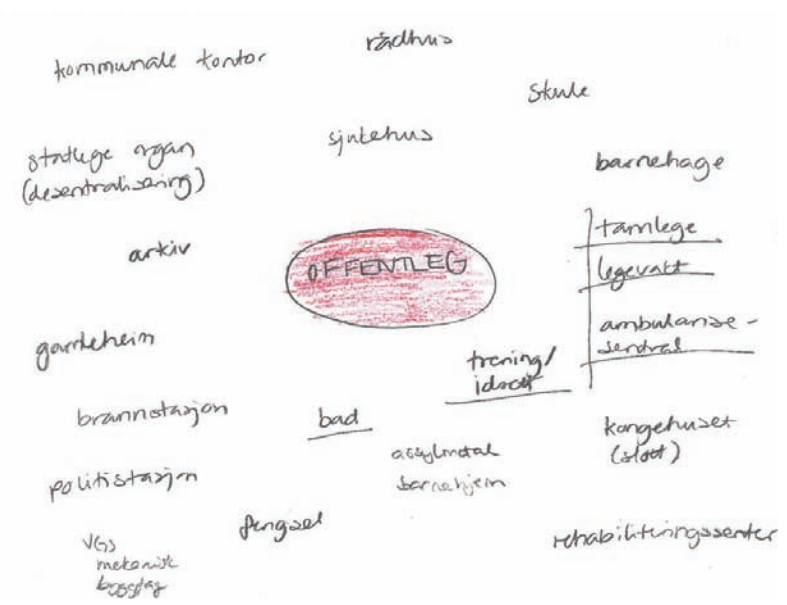
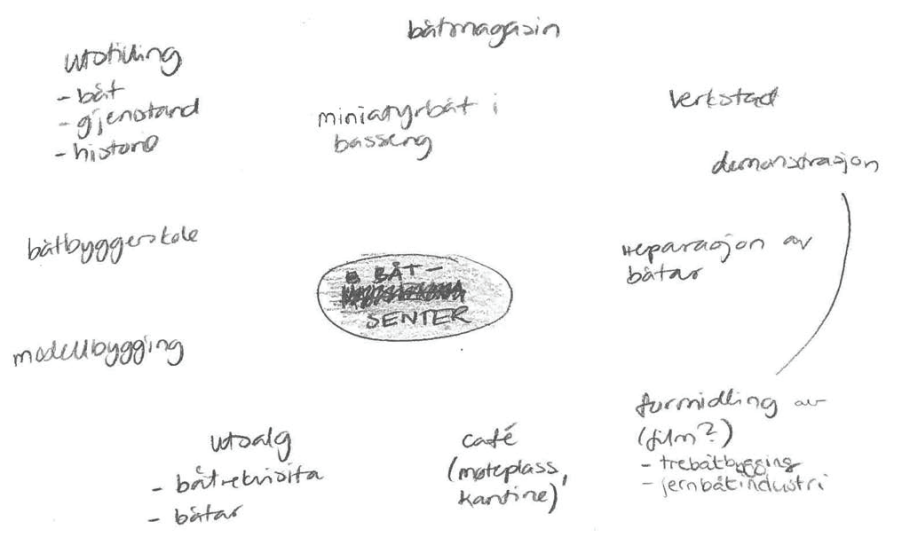
I dag har me arbeidd vidare med tilstandsanalysen. Dvs me har teke føre oss dei ulike bygningane, og skildra dei (tilstand, kvalitetar). Marianne hadde allereie gjort mykje av dette i løpet av helga.

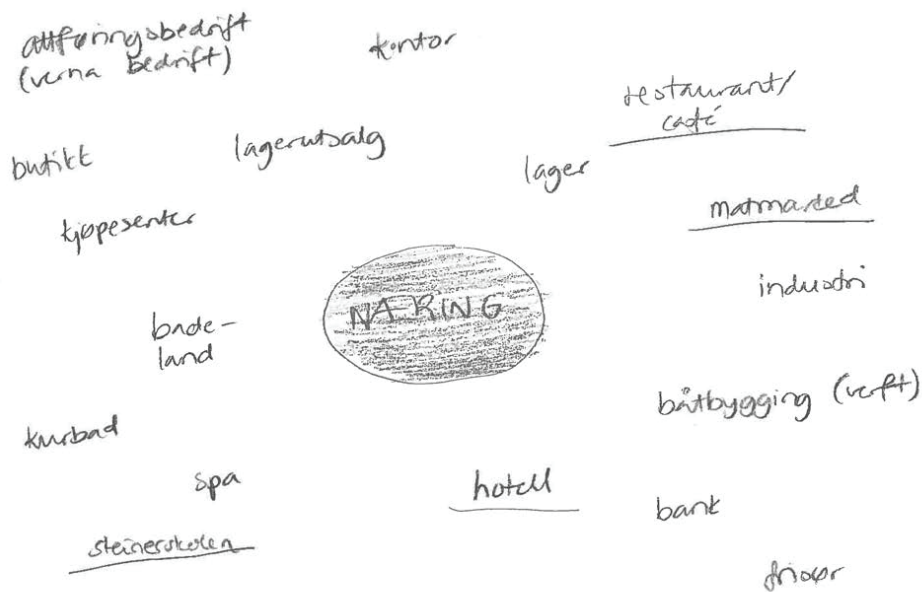
Vidare såg me på verdiar til bygningane og vurderte desse for Liengnaustet, Nerverkstedet og Drageslipen. Me sette tal på verdiane (fortellar-, kvalitets-, bruks-, alders-, og arkitektonisk verdi). Slik kan me evt seinare laga “spindellevmodellar”.

14.08.12

I dag har me hatt programworkshop! Me drøfta litt korleis me skulle gå fram - tankekart, skisserande programanalyse, saman/kvar for oss, etc. Dette gjorde me: Laga tankekart med utgangspunkt i tema "offentleg", "næring", "båtsenter (museum)", "kultur", "bolig". Me fekk mange idear som me skreiv ned. Desse tankekart tok me så med oss over til Choco Bocco (miljøforandring), og dro dila i veg over litt kaffi. Etter eit par timar skisserande programanalyse var me klare for lønsj, og etter matinntak kunne me diskutera resultatane våre.

Nokre konklusjonar:

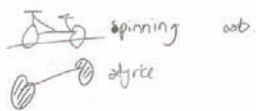
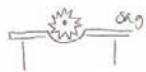
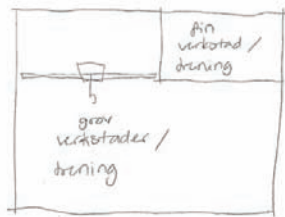
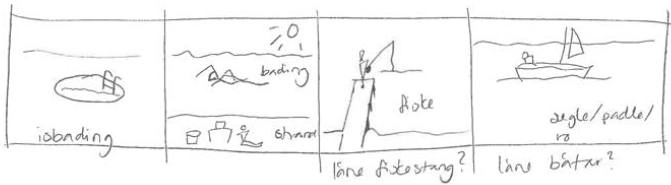
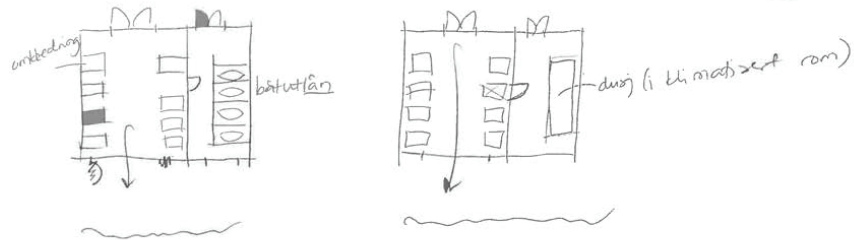
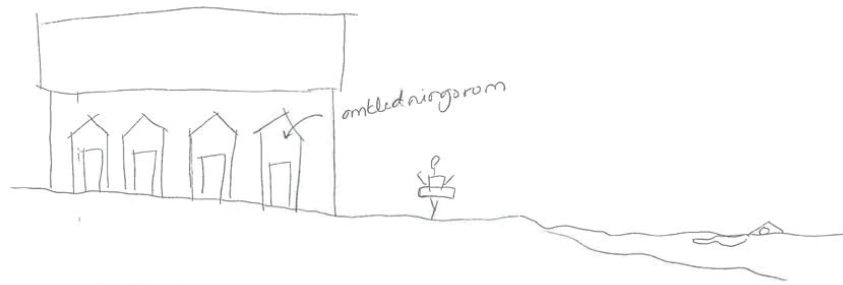
- Båtbyggarmuseum/-senter er for lite program for så mange og så store bygningar. Det vert fort slik at ein må "finne på" program og oppgåver for dei ulike bygningane, og dette vert noko krampeaktig. Kan hende er det betre om båtbygging kan inngå som eit undertema, som ein slags raud tråd, i form av sjølve bygningane, med inventar o.l. Eller som ei tolking, der ein tek opp att handverksteknikkar og material frå båtbygging i nye bygningsdelar.

- Helse, idrett, o.l. kan fungere, men er lite inspirerende som program.

- Bolig i ulike former er aktuelt og interessant, men privatiserer for mykje, og det er ikkje planen vår for området.

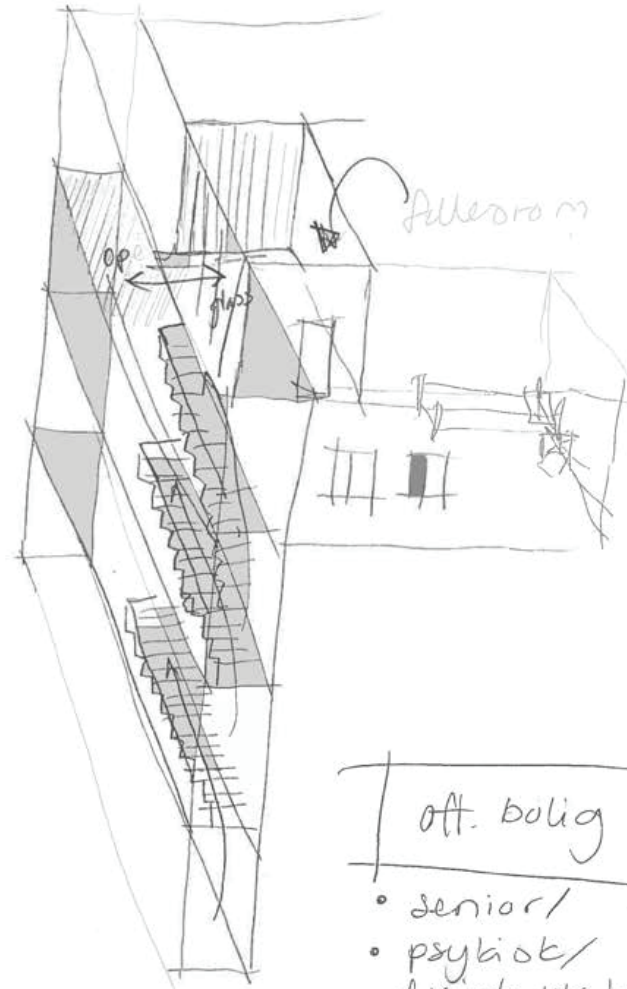
- Kultur verkar som eit godt programtema. Det aktiviserer området og bygningane, og verkar spanande å prosjektera. Det same gjeld skule/utdanning/attføring. Me kjem fram til at Rognan treng ein "generator" på Drageområdet. Programmet bør helst vere offentleg og ope, og generere aktivitet i dei tre aktuelle bygningane, i tillegg til bygningane rundt (sentrum).

- Marianne skisserte ulike grep for dei tre bygningane, basert på tilstandsanalysen og andre analyser (sol, adkomst, etc). Desse grepa vil vere interessante å utforske vidare. Difor vil me i morgon ha ny workshop med fokus på bygningane uavhengig av program. Kan me gjera skisserende analyse med fokus på transformasjon, konservering og tilbakeføring? Ulike grep for desse?

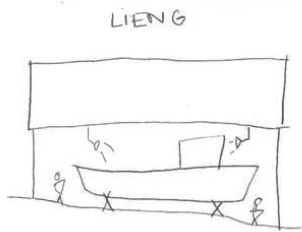
+

=

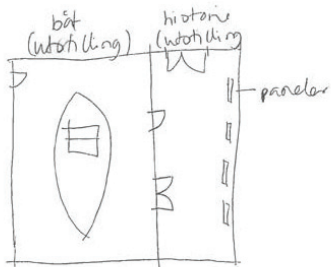

off. bolig

- senior /
- psykiok /
fysiook utr. hemma
- ungdommar

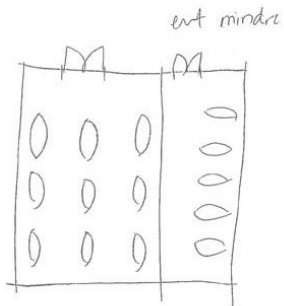

utdeltning båt

båt (utdeltning) historie (utdeltning)

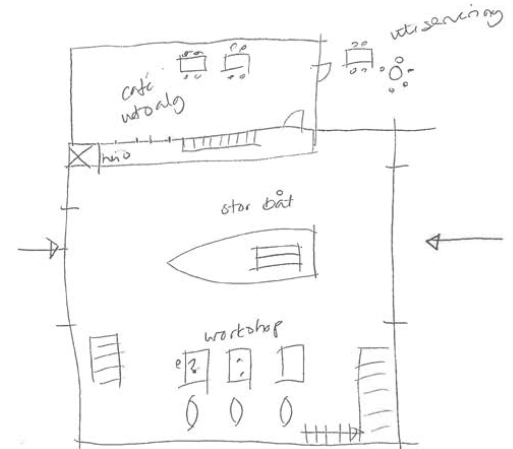
paneler

ent mindre

+
formidde historie
Kai blir glad
lite inngrep

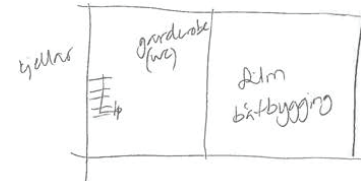
÷
drift (korleis/lven)
køpling til andre
bygninger (usjølstandig)

utdeltning

stor båt

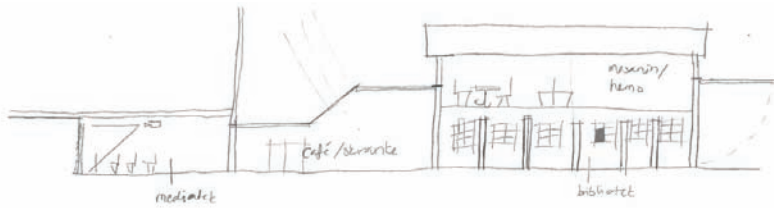
workshop

tjeller

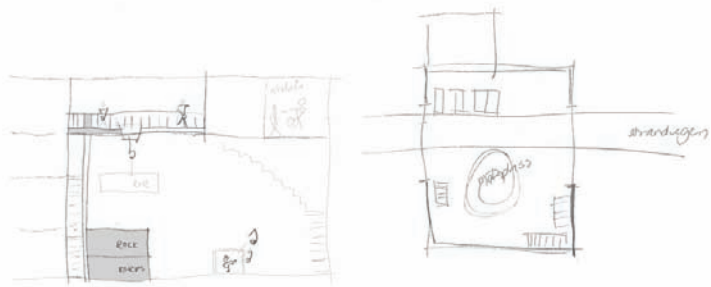
+
formidde historie
lite inngrep
vidareføre bruk (delvis
aktivitet?)

÷
drift
seiangbetont
lite lenydig?
uøkonomisk?

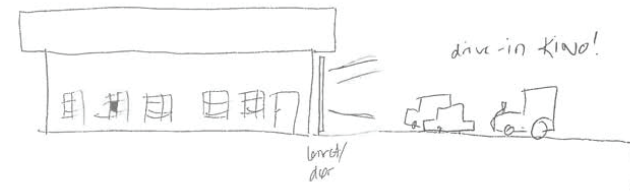
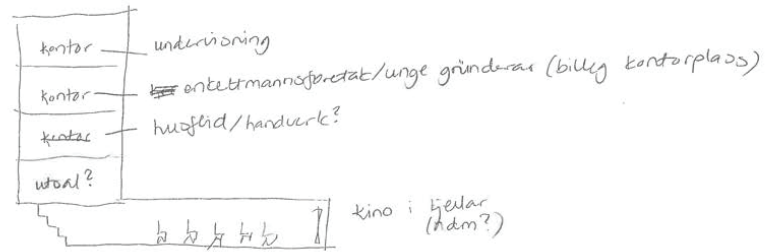
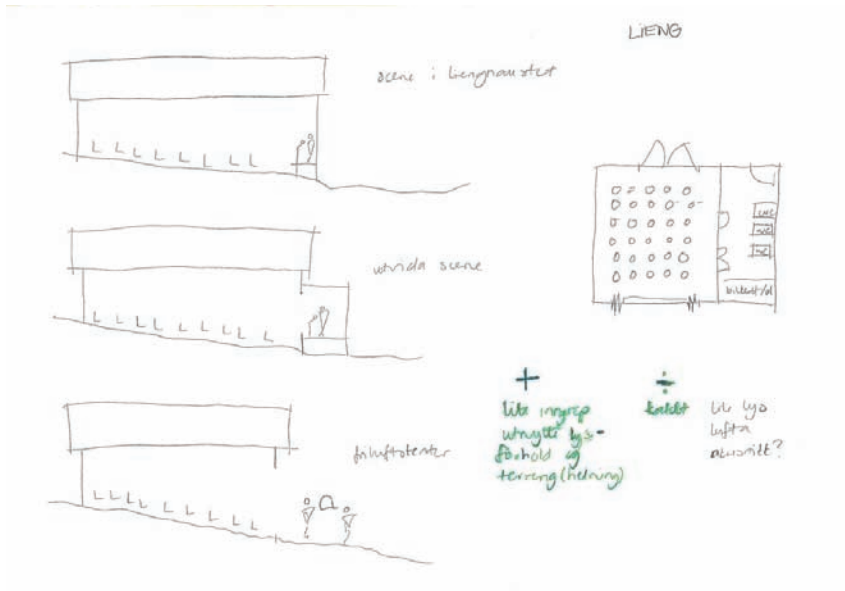

medisitet

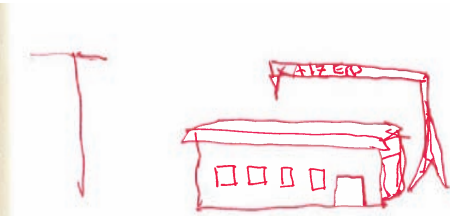
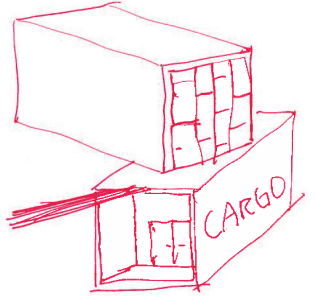
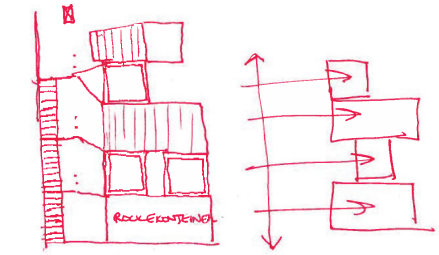
bisittet

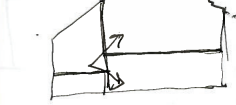
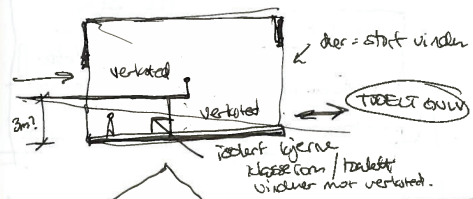
strandeggen

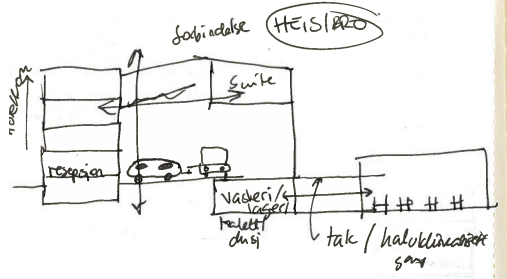
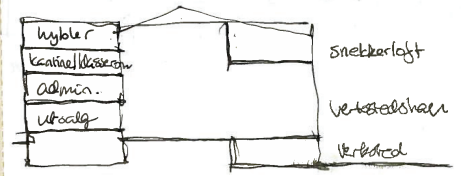

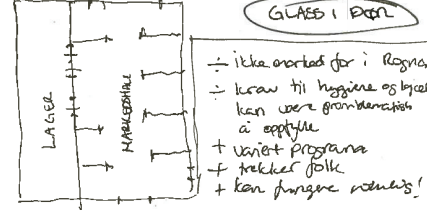
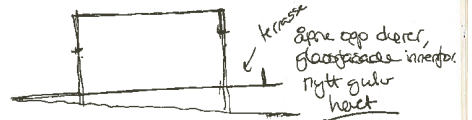
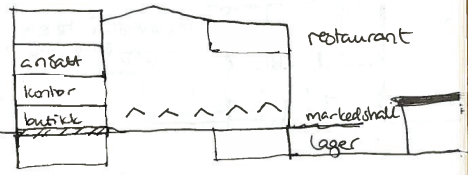
STEINERBLOET / AFFORINGSBEDIFF +

- + Variert program
- + Utdrivningsstee som som verstedder
- + kan i utvænt håndverksbedrift uten a nedvæntningsvare direkte Engstet til bot.
- + liten bankgruppe
- + banker, for nær til planing og eierforhold
- + kan gi unge et forhold til industri stedet

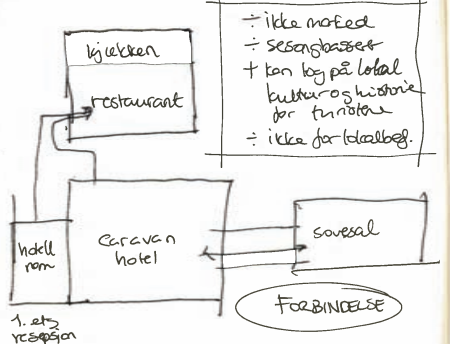

NATMARKED = Workshop 14.08.2022

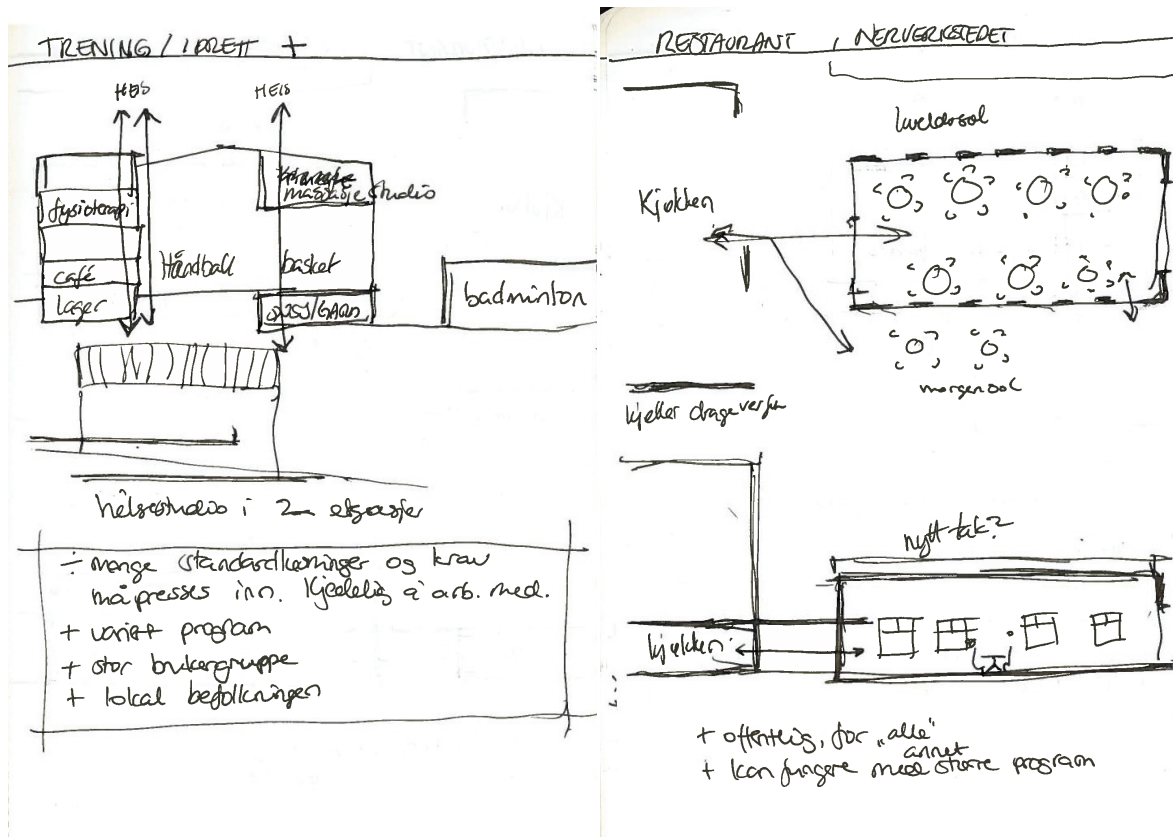
- ÷ ikke overtak for i regner
- ÷ krav til bygginge og lysing kan vere grunnleggjende a epplyte
- + variert program
- + trekker folk
- + kan fungere utvænt!

HOTELL ÷

- ÷ ikke marked
- ÷ sesongbasert
- + kan lag på lokal kultur og historie for turistene
- ÷ ikke for lokalbef.

TILBAKEBLIKK PÅ PROSESS (16.10.12)

Konklusjonane frå undersøkingane:

- Kulturhus eller attføringsbedrift (e.l.) peika seg ut som dei mest interessante tema/funksjonar for oppgåva vår.
- Båtbyggjarmuseum verkar å vere for lite program for bygningane. Det er dessutan vanskeleg å skissere rundt, då me ikkje veit kva det er for noko.
- Bustader privatiserer = uaktuelt.

Andre undersøkingar/oppdagingar:

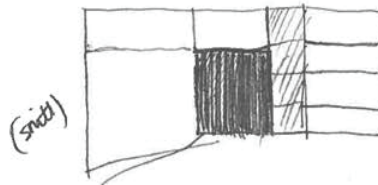
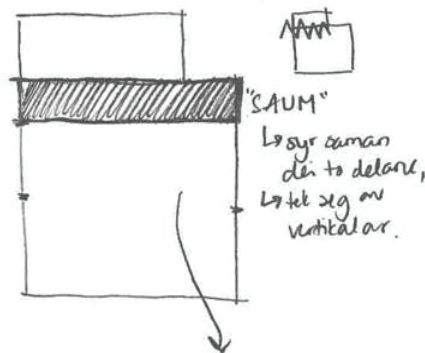
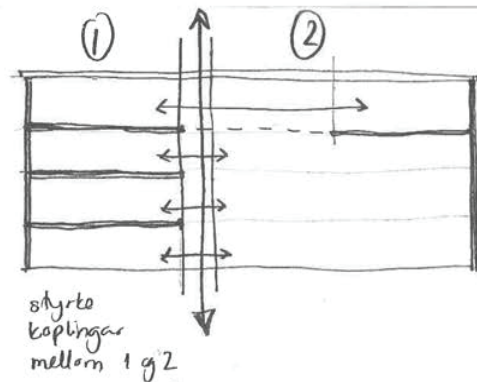
- Nivå i Liengnaustet. Fleire nivå? Korleis utnytte terrengfallet?
- Kopling mellom Nerverkstedet og Drageverftet er aktuelt.
- Rørslemønster i Drageverftet - korleis er logistikken?
- Andre etasje i Nerverkstedet - er det mogleg å utnytte romhøgda?
- Opne nordfasaden i Liengnaustet, for dagslys og utsikt.
- Fjerne hemsen i Liengnaustet. Då kan me bruka dørene.
- Kva skjer med portopningane i Nerverkstedet?
- Kva skjer med tilbygget i Nerverkstedet?
- Kva skjer med taket i Nerverkstedet? Skal me tilbakeføre, fornye, reparere?

15.08.12

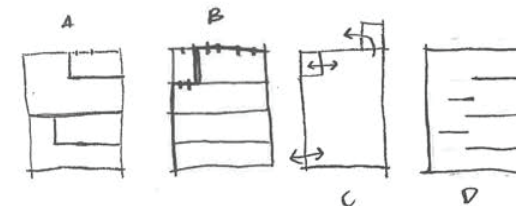
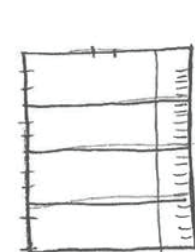
Me finn fram skisseblokka, og set oss kvar for oss. Me tek utgangspunkt i bygningane når me skisserer: Kva kan bygningane vere? Korleis kan bygningane endrast? Kva potensiale ligg der? Me skisserer uavhengig av program. Kva endringar kan skje i bygningane? Me håpar skissene kan gi oss eit bibliotek av moglege og umoglege løysingar, som kan vere interessante å finne fram seinare og. Me prøver å ta av oss "vernehatten", og angripa bygningane uhemma og fordomsfritt.

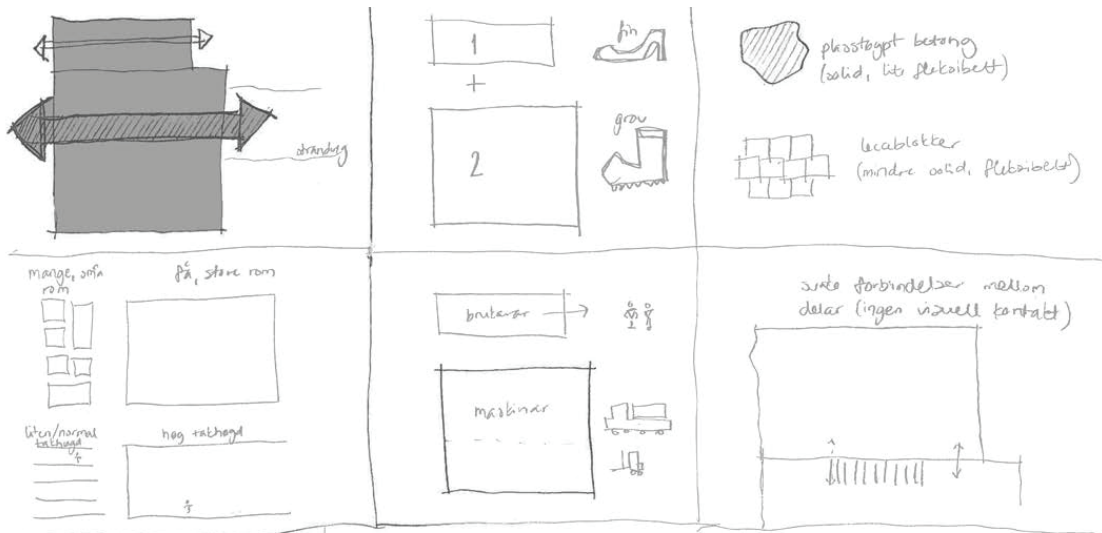
Me kallar det transformasjonsworkshop. Etterpå ser me at mange tema går att frå dagen føre:

- Nivå i Liengnaustet
- Utviding/opning av portar i Nerverkstedet
- Isolasjon av bygningane

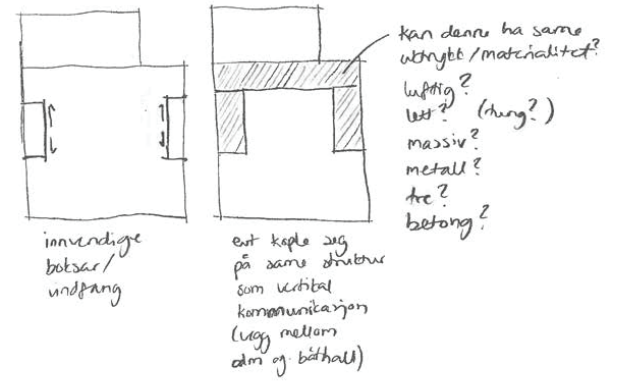
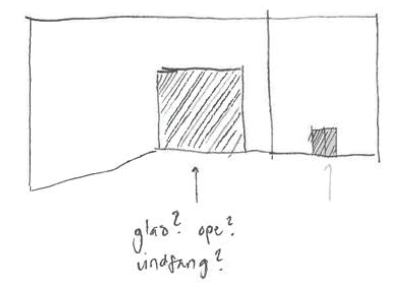

NIVÅ (ADM) ①

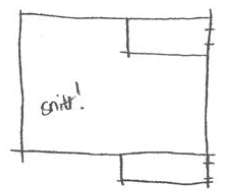

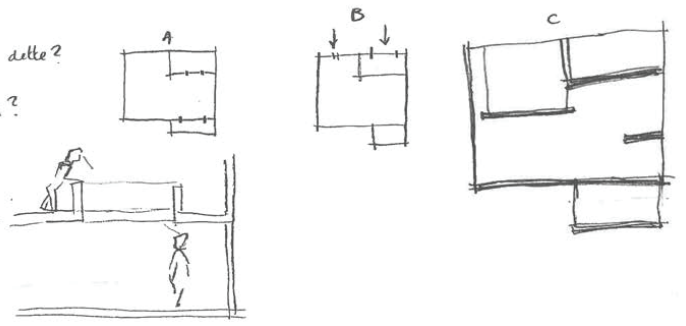
ADKOMST

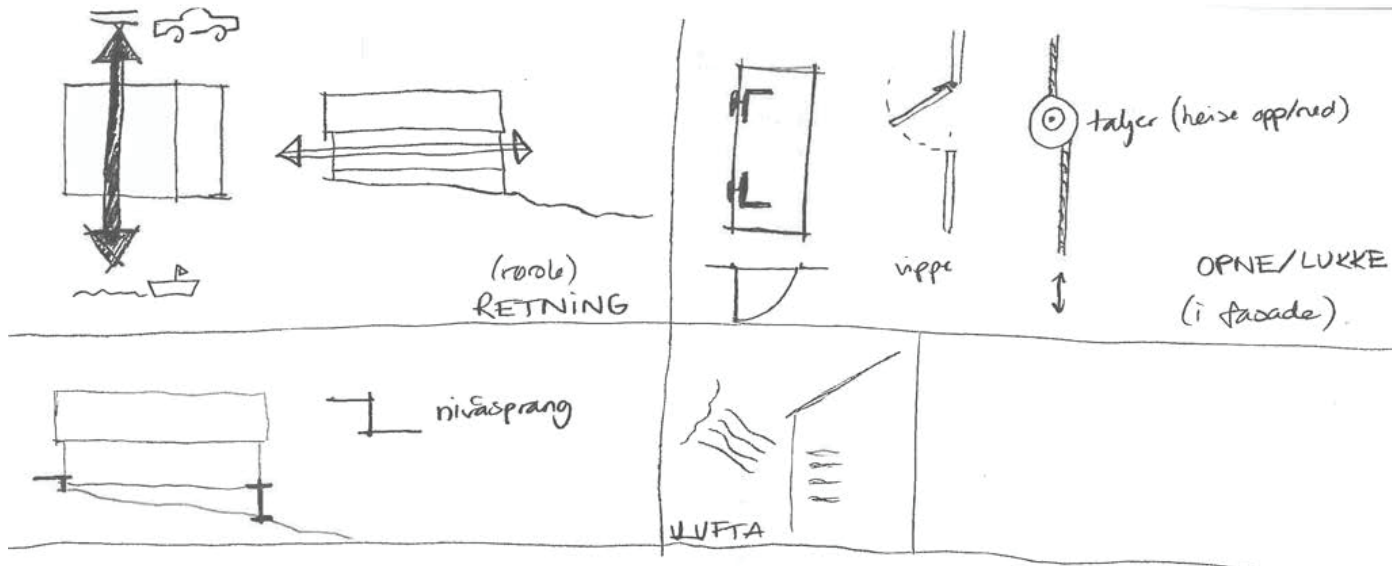

NIVÅ (BATHALL) ②

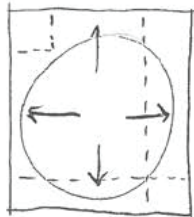

- A springar i dette?
- B overlys?
- C flere nivå?

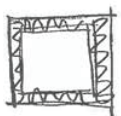

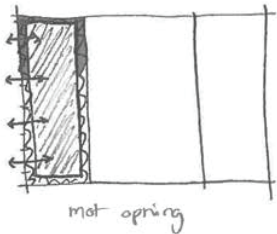
VOLUM / RUMFØLELSE

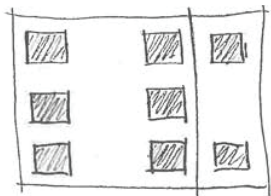
stort øpe volum
 fleksibilitet
 ramper + kontor
 forstyrrelse

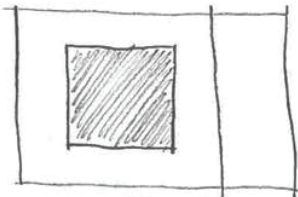
ISOLERT BOKS
 - bør ligge mot
 øring (lys)
 - evt. våtrom
 - overlys?

mot øring

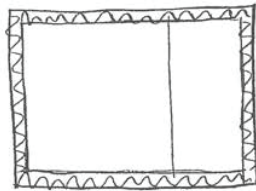

våtrom /
 bokser med overlys

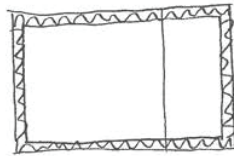
våtrom /
 bokse med overlys

ISOLATION ?
+ 350mm

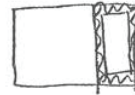
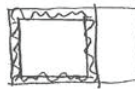
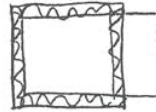
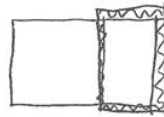
utanpå

tkledning?
tat?
utföring dör/vindu?
mur?
nye dörrer + vindauge

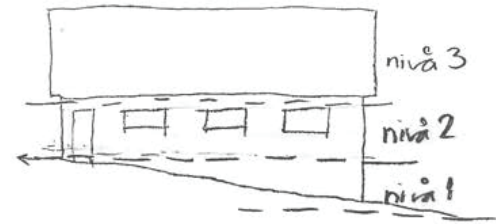

inmändig

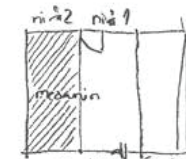
konstruktjon?
utföring dör/vindu?
mur?
nye dörrer + vindauge

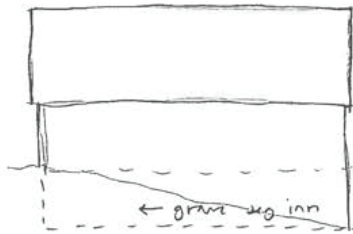
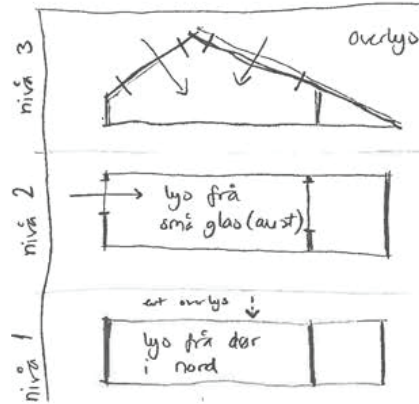
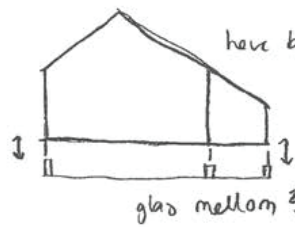
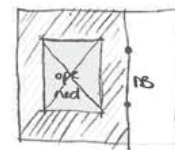
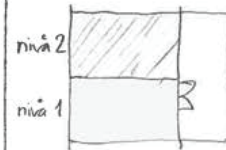
EVT!

kan med dörr i vest?

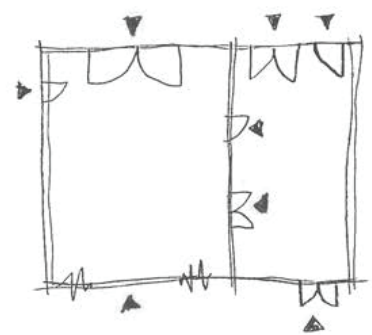
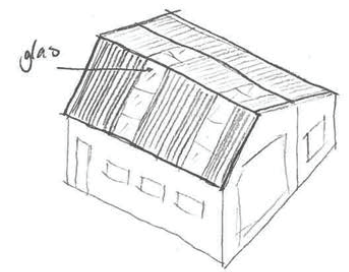
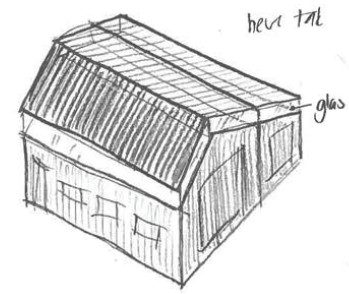
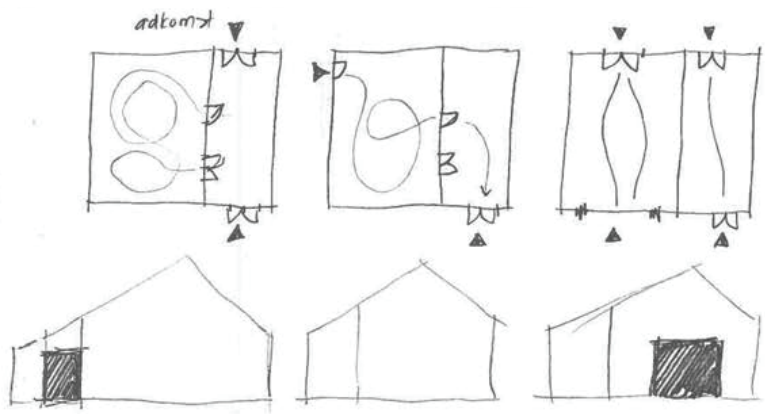
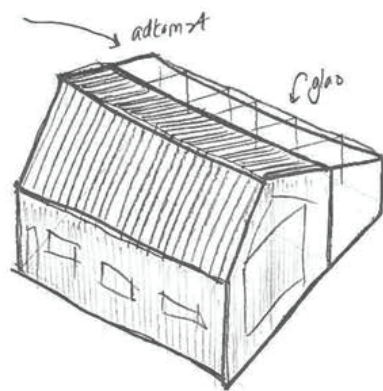
opne bene i der i vest/hor

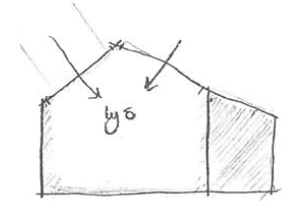
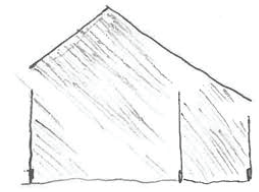
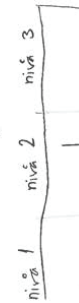
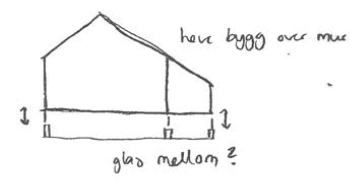
RAMPE ?
TRAPP ?

U.U.!

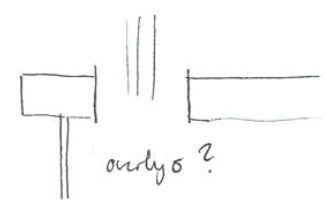
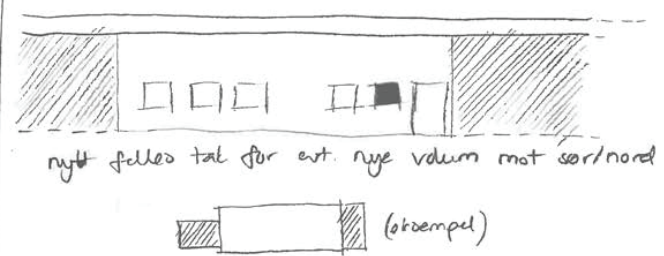
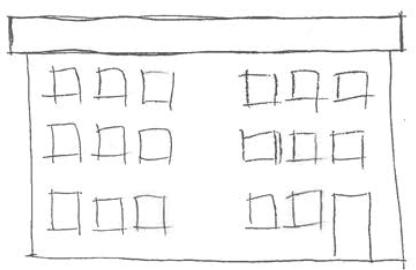
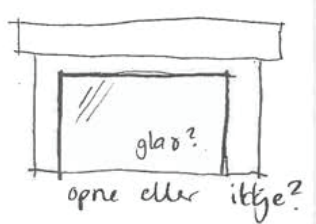
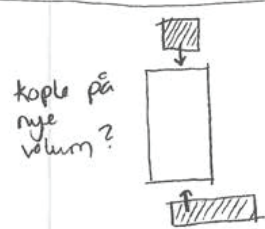
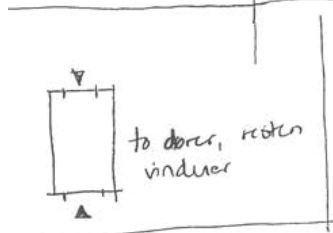
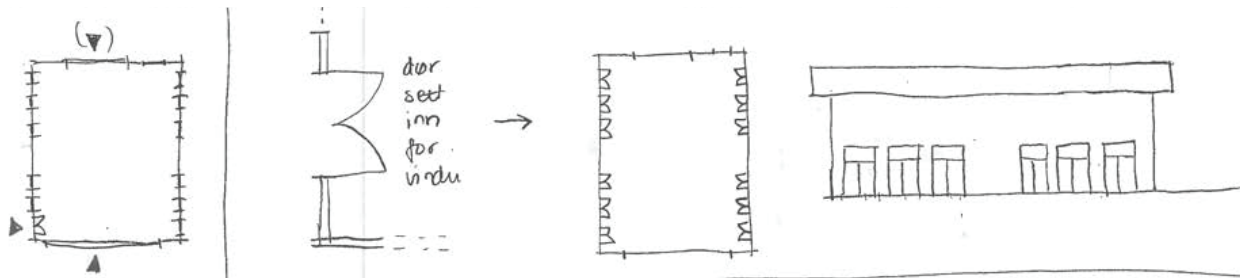

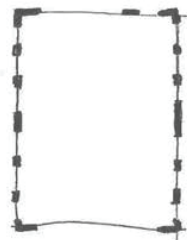
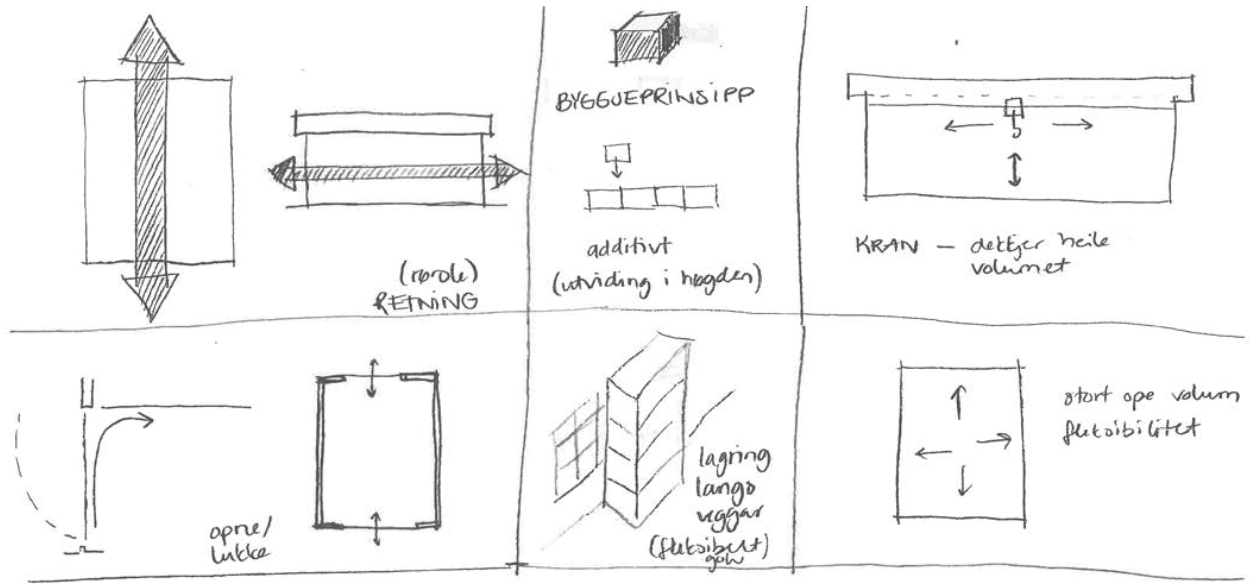

glasdører i nord- og sørfasade
 siket gjennom bygget (mot sjøen)
 treddører åpne i oppringstida

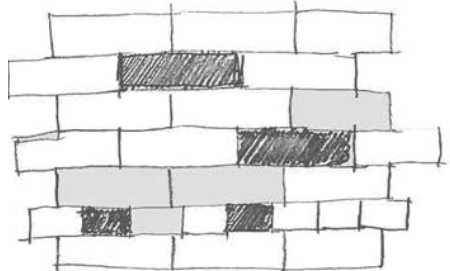
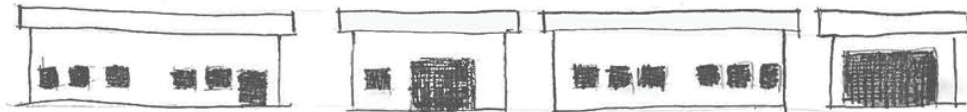

← oppringer } kan ein opne alle lemnar,
 derer vindauge?
 setje inn glas ~~der~~ i alle
 oppringer? evt metall/tré?
 kontrast OPE/LUKKA

OPNINGAR

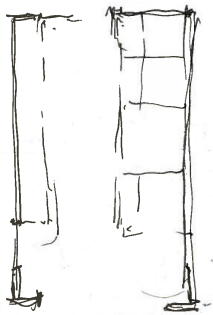
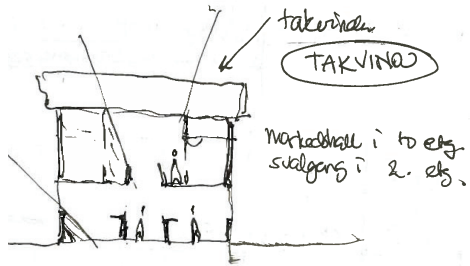

Blått stein i vegg
→ glass

markere gammel og
ny stein
→ ulik farge?

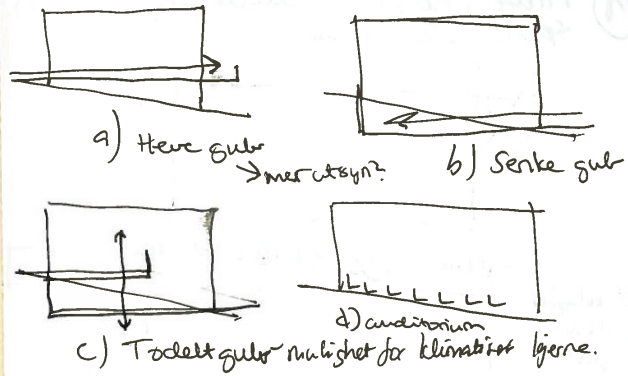
pusse fasade eller
ikke?
fargespeil?

GREP

Liengraustret 1) Jordgulv - røtt, helning

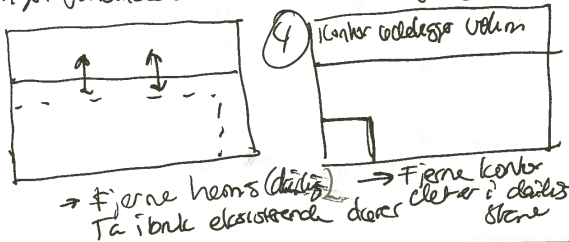

2) Lite vinduer, lite dagslys, ingen utsyn.

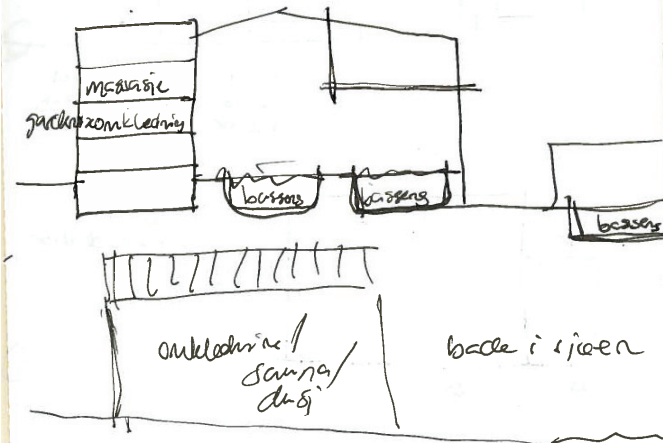
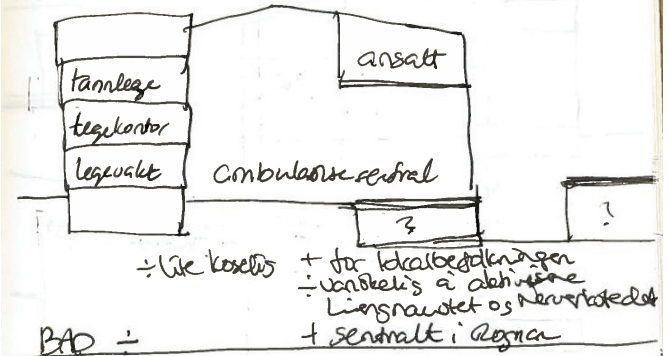

Word: Åpne opp dører i fasaden, glassfasade innenfor.

3) Ingen forbindelse mellom materiallager og hovedrom

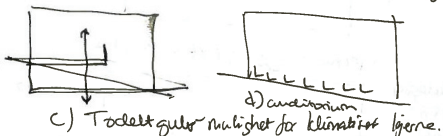
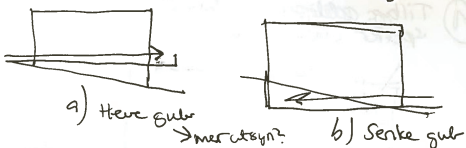
LEBESENTER / -VAKT

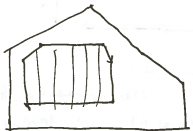
+ offentlig
∴ komplikasjoner med fukt.
for mye transformasjon?
+ for "alle", lokalbet. og besøkende

GREP

Liengraustet ① Hørd gulv - røtt, helning

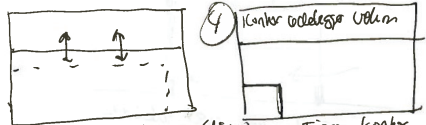

② Lite vinduer, lite døgelys, ingen utsyn.

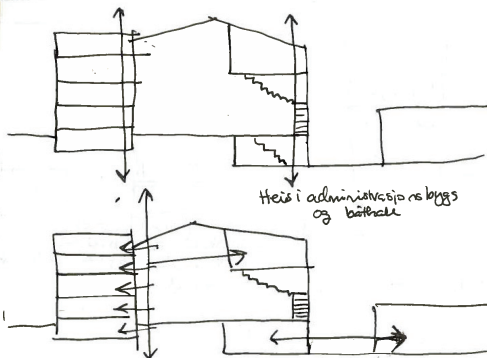
Nord: Fjerne opp dører i fasaden, glassfasade innifris.

③ Løsne forbindelse mellom matrikkelager og hovedrom

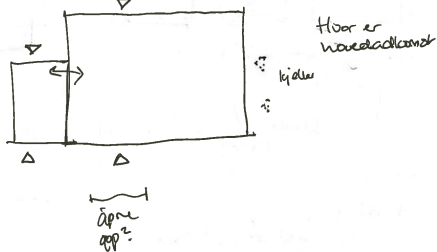

→ Fjerne heiser (kalt) → Fjerne kontor
 Te i bruk eksisterende dører eller i døråpning
 store

BEVEGELSE DRAGEVERFT

Heis i bittrekk tilknyttet svalegang. Bro til loft. Kjeller + serverstue

Hvor er hovedskillevind

Nervekjedet

① Tilbygg utbygges for volumet utv. speiler vinden i var.

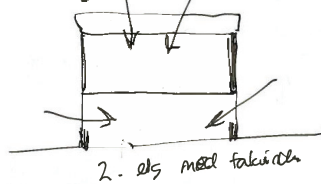

Fjerne klapp, åpne vindu

- a) Sette inn glassfasade
- b) Sette inn nye dekkelister/gravitedeler
- c) sør: lage forbindelse mot drageverft

② Stor takhøyde

Drageverft

- ① Store porter mot strandgate. → Urtick de?
 a) Skifte ut nye porter
 b) glassfasade. Nytt innbudsparti.

WORKSHOP 15.08.2012

- Konservere
  - Tilbaketrekk
  - Transformere
- } uten tenke på program

Konklusjon 14.08.2012

- Bistingsmuseen: som hovedprogram blir for lite. Vil ikke åpne nye aktiviteter. Skole.
- Boliger: privatiser bygningene og området.
- + Næring: Kontor + verkstedstokoler / skole / kursing offentlig utbygging.
- + Kultur

TRANSFORMASJONS WORKSHOP 15.08.2011

Adkomst
Bevegelse

Tak
Vegg
Gulv

Åpen
Lukket

ser ut

Henvendelse med vei

Campus

passasje

aktiv

passasje

aktiv

Isolering: nytt tak, kantar beholdes

Vegg: Innvendig: dekker over leca, fjerner støttemur
 Utvendig: støttemur for vind, digitale vindu.
 endrer byggets proporsjon

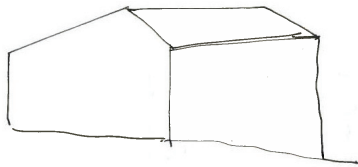
Gulv: Opp: Niåfordjell ut/inne fjerner bakover
 Under: Må under betonggulv
 → ok, dersom dekket (anplate) skal endres.

attridere
 på utvide → ending i proporsjon → utvide taket for å unngå utleninger

legg ut vind
 Vind bør sette i rotasjonsaset? Flytt vind
 = mindre lys inn i rommet

Liengrauset → drivhus

Nervetorget → steg

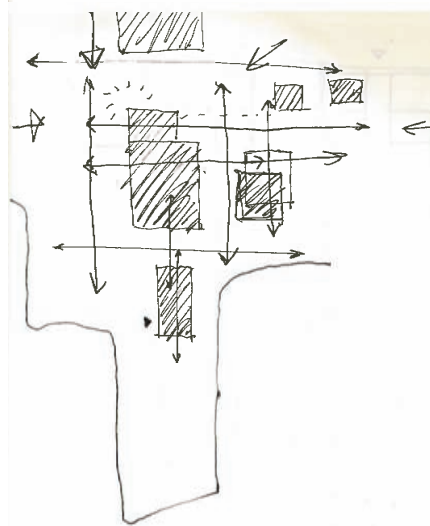
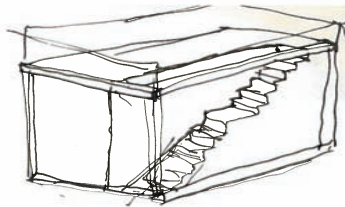
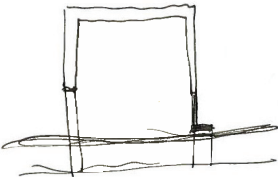
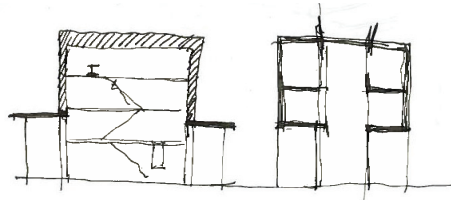
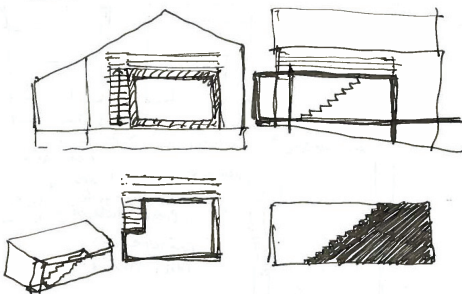
Etterislore Långrammet

Tak - oppi
under

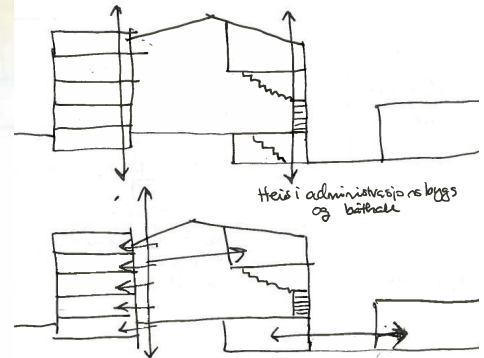
Gulv - oppi er ingen gulv - vil forenige forskerene
under ikke brukervennlig.

Vegg - Inn side
- Ut side

Konkret Kjerne

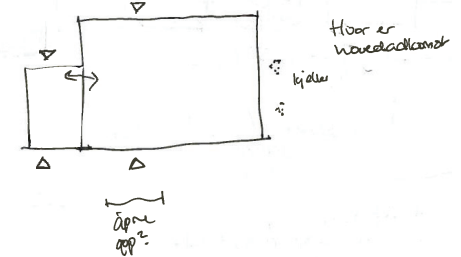

BEVEGELSE DRAGEVERFT

Heis i administrasjon bygg
og bilhall

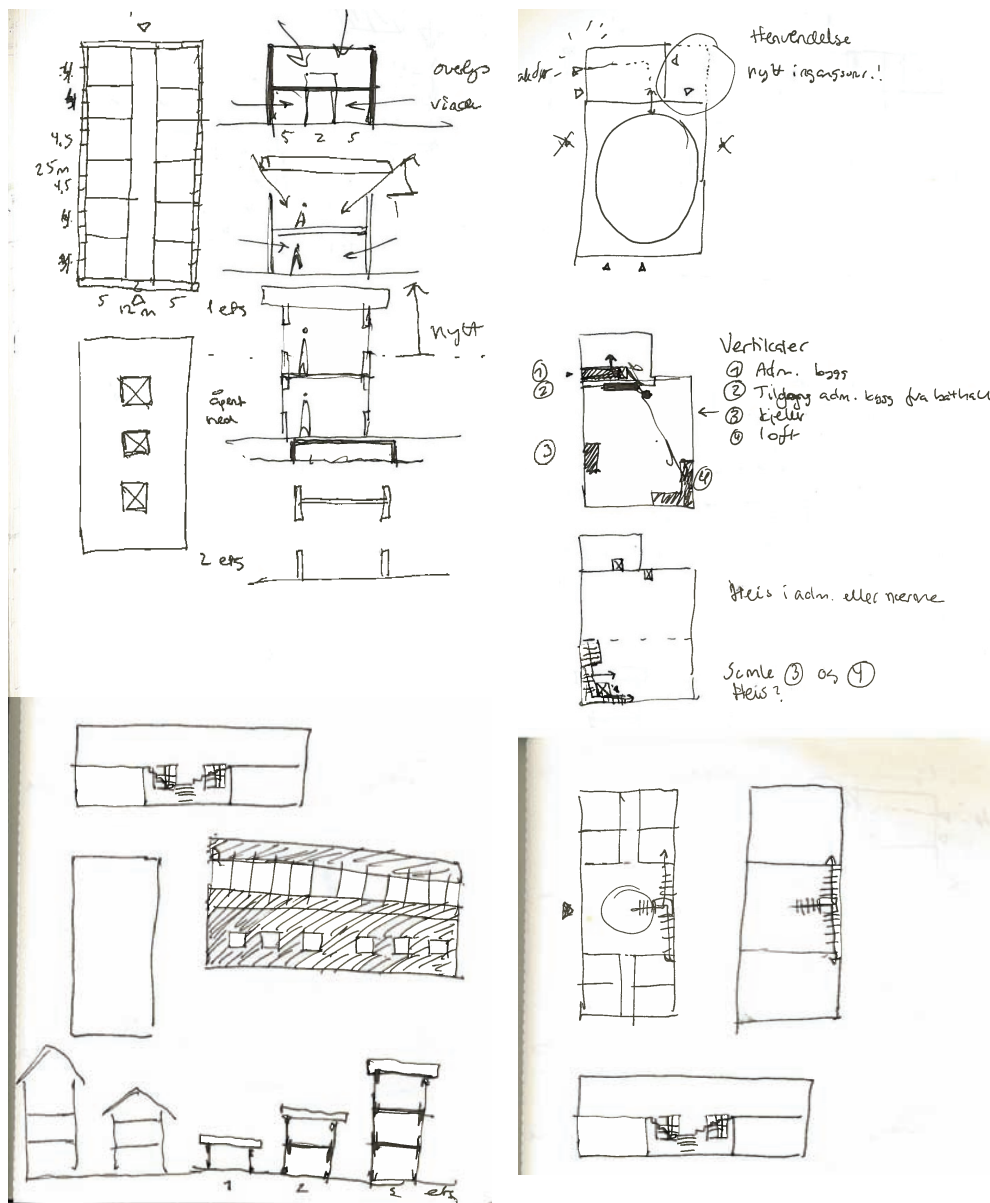
Heis i bilhall tilknyttet
svaberg. Bro til loft.
kjeller + neveste

Flor er
hovedsakelig

kjeller

Oppe
opp?

TILBAKEBLIKK PÅ PROSESS (16.10.12)

Skissene og analysene frå transformasjonsprosessen er prega av verdisynet vårt (og av tilstandsanalysene me gjorde i sommar). Er det i det heile mogleg å leggja eige verdisyn til side? Skisseringa er intuitiv, og då vil med det verdisynet skine gjennom i skissa.

Når me skisserte, ville me automatisk verna noko, og fjerne noko anna. Kva?

I Liengnaustet fjerna me hems og kontor. Me verna konstruksjon og hovudrom. Me transformerte material-lager, golv og dører. Me tok ikkje stilling til kledning og taktekkning.

I Nerverkstedet fjerna me tilbygg, og verna vegger og alle opningar. Me transformerte portar og tak.

I Drageverftet fjerna me nytt tilbygg ("vorta"), og verna betongvegger, lecavegger og dekker. Me transformerte portar, stillas, vegger i kontorbygg og toaletter i første etasje.

17.08.12

I dag var dagen for å koma fram til program. Me hadde på førehand (etter programworkshopen) kome fram til to alternativ:

1) "Steinerskule"/attføring/verna bedrift

2) Kulturhus

Me kikka litt på ulike romprogram me fann på nettet (frå arkitektkonkurransar o.l.).

Begge programma kan egna seg for området vårt. Etter litt diskusjon omkring dei to programma og kva dei inneber, kom me likevel fram til at kulturhusalternativet peika seg ut som meir interessant enn skule/attføring.

- Kulturhus gir stor transformasjon av bygningar og område.

- Ein skule/attføringsbedrift med verkstader vil bli nært ei vidareføring av tidlegare funksjon og bruk. Nye maskinar i gamle verkstadhallar. Liten transformasjon. Kor ligg då utfordringa vår? Blir det då ein restaureringsplan/konserveringsplan vi lagar?

- Kulturhus gir oss altså meir å jobbe med, større motstand, men meir interessant og spanande!

- Rognan/Saltdal treng ei erstatning for Samfunnshuset (som rotnar på rot).

- Kulturskule, og -kontoret treng betre lokale.

- Biblioteket ligg dårleg plassert. Sentrumsnært, men lite tilgjengeleg og bortgøymd i øvre etasje.

- Saltdal har eit aktivt kulturliv som treng eit samlande bygg/møteplass.

- Blåfrostfestivalen er ein suksess som har vist at området eignar seg til kulturformål, og som kan utviklast vidare. Forbetringspotensiale.

- Kommunen arbeider med planar for kulturhus i Drage-
eslipen. Altså er det lokalt ønskje og vilje for eit slikt alternativ.

- Dersom ikkje det blir kulturhus på Drageområdet, vil det reisast eit nybygg ein annan stad på Rognan. Skal ein finne egna og sentrumsnære tomter, vil ein kanskje måtte riva. Kvifor riva og byggja nytt, når ein kan bruka det ein allereie har? Kultur og historie går godt saman!

Kvifor?

Kvifor kulturhus på Drageområdet?

UNDERSØKINGAR I 1:200

Me gjer undersøkingar i skala 1:200, der tema er kulturfunksjonar:

Kva er det plass til? Skala, areal, romprogram.

A R E A L

Nerverkstedet - 280 m²

Liengnaustet - 380 m²

Hovedrom - 238 m²

Materiallager - 140 m²

Kontor - 8 m²

Drageverftet - 1970 m²

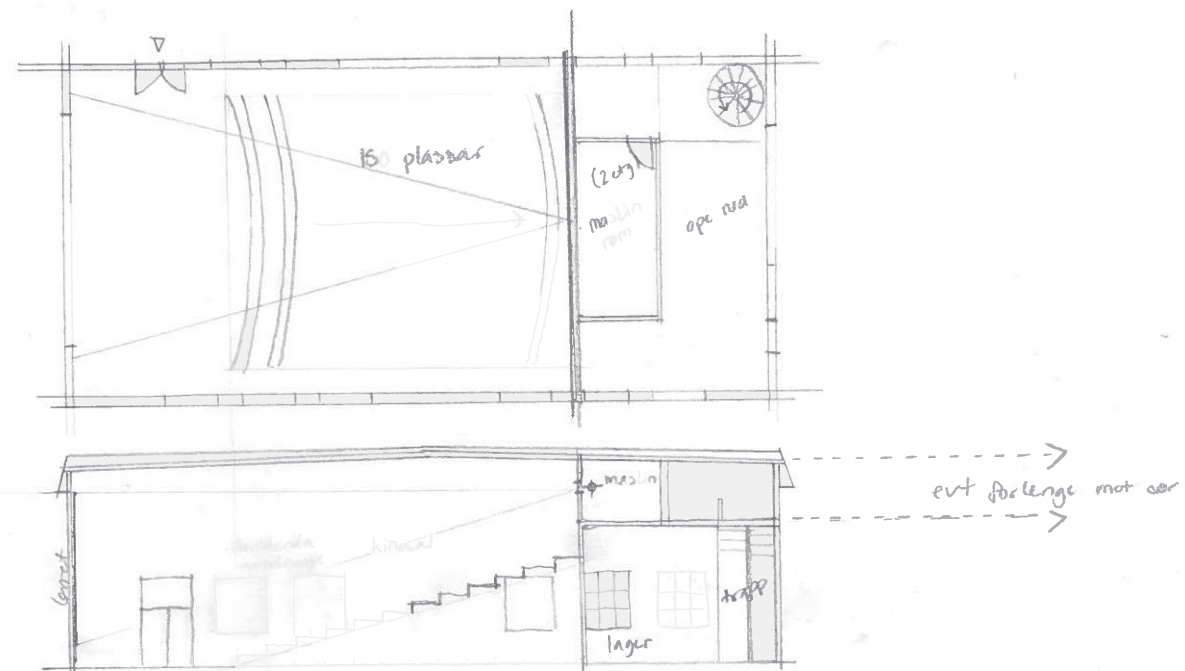
Båthall - 660 m²

Loft - 240 m²

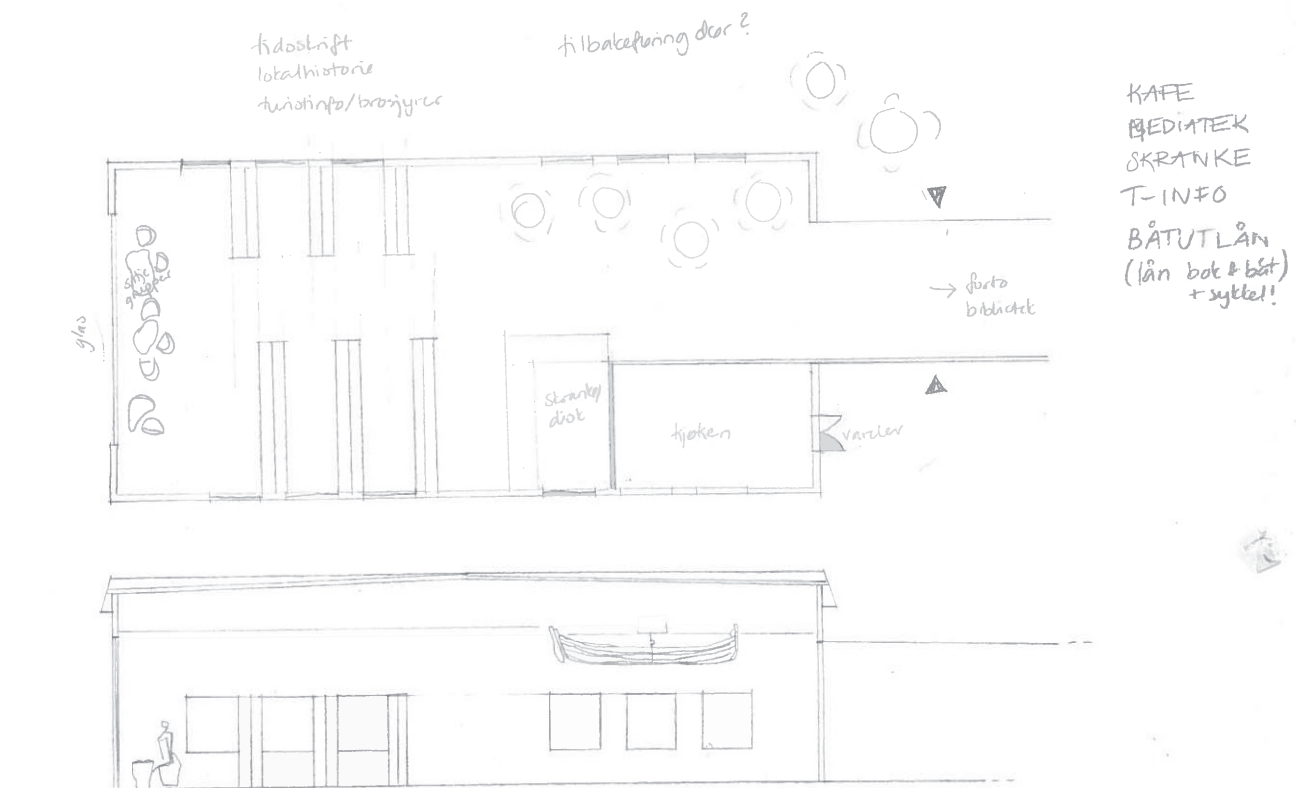
Kjeller - 220 m²

Adm. per etasje - 170 m²

T O T A L T - 2636 m²

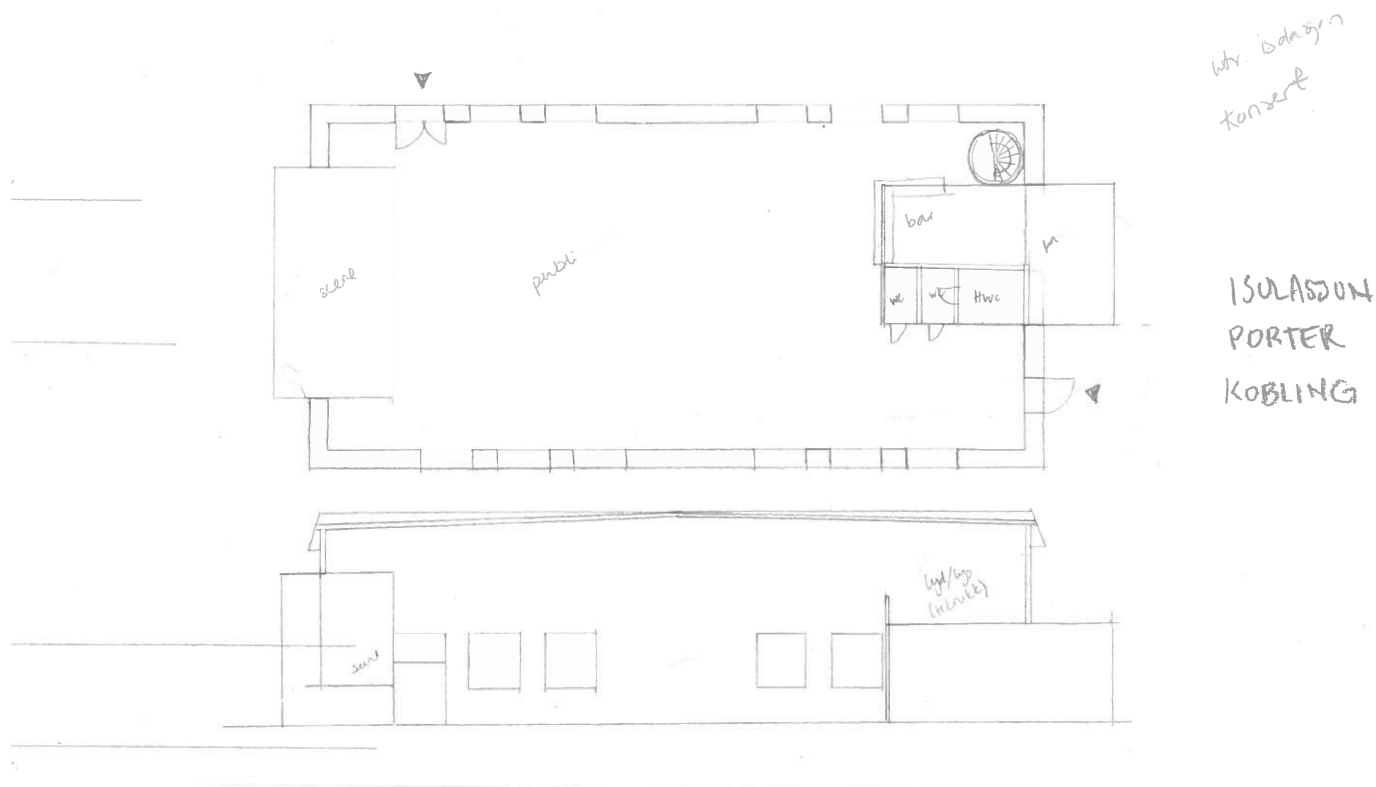

Kino i Nerverkstedet

Bibliotek med kafe i Nerverkstedet.
Utlån av bøker, båter

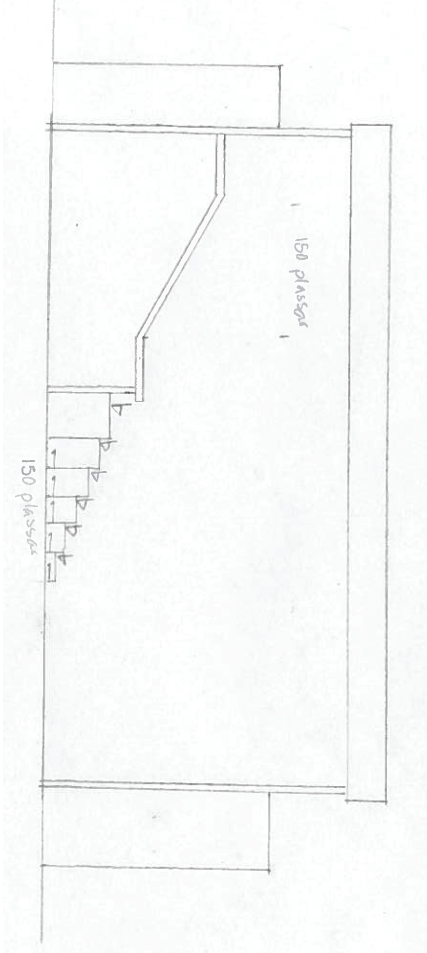
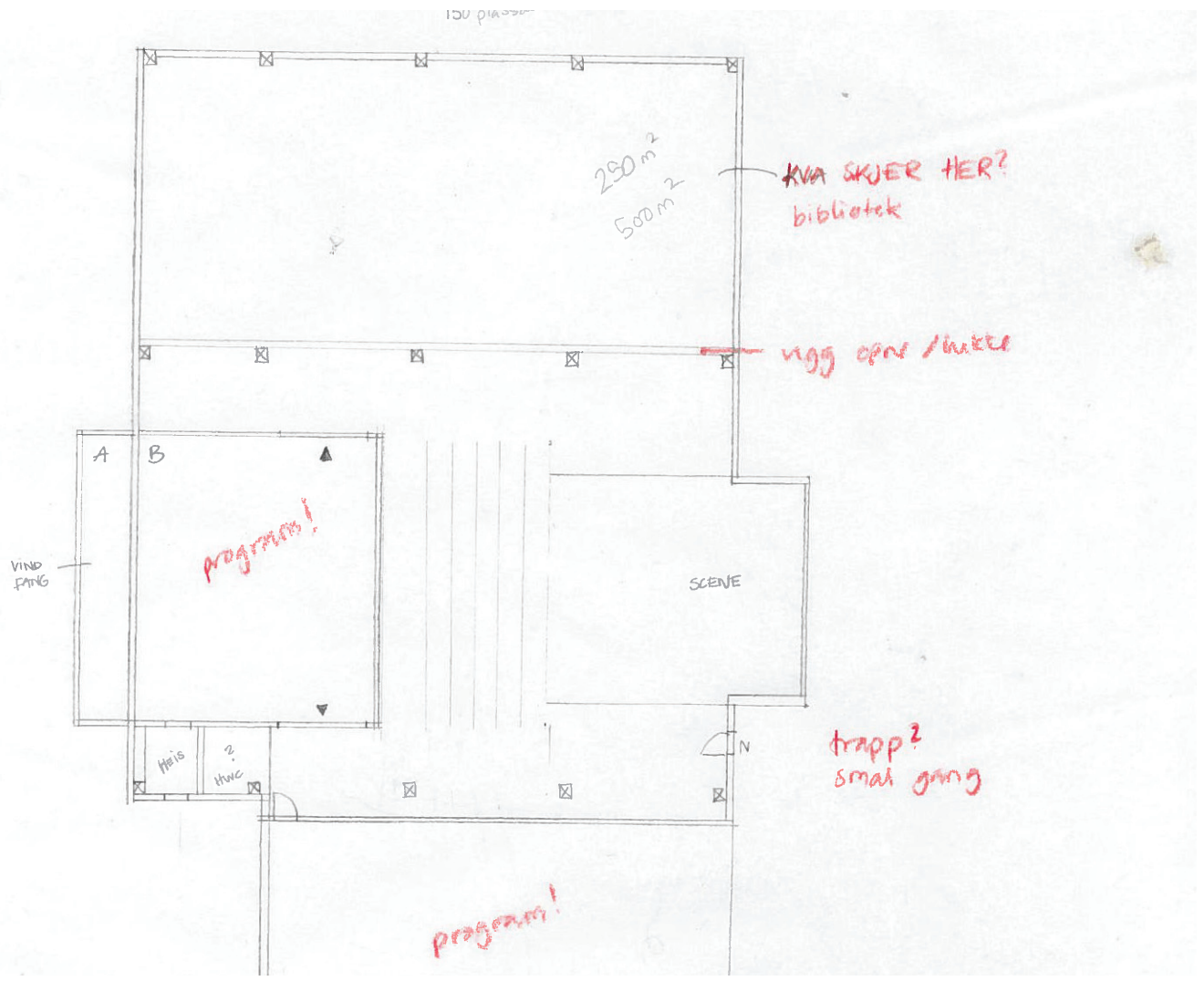

Konsertlokale i Nerverkstedet

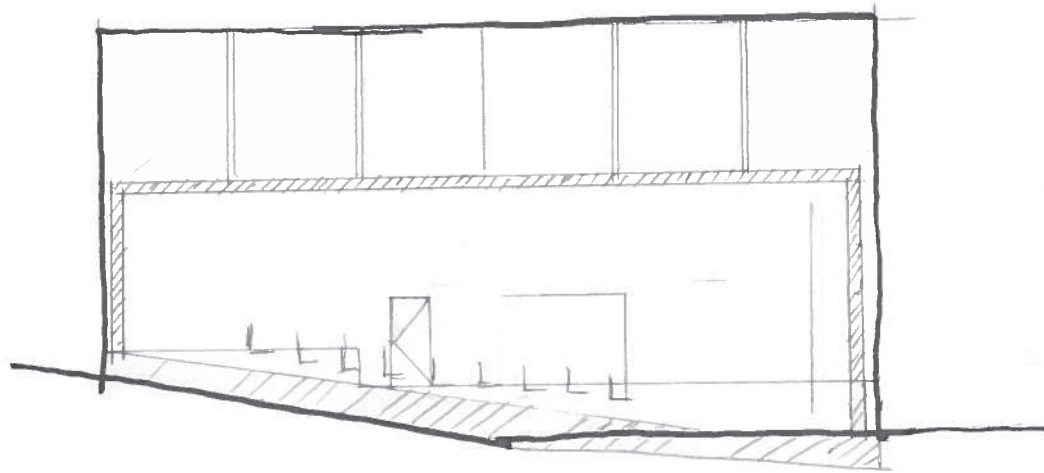
Kontor/
Øvingsrom
konserning

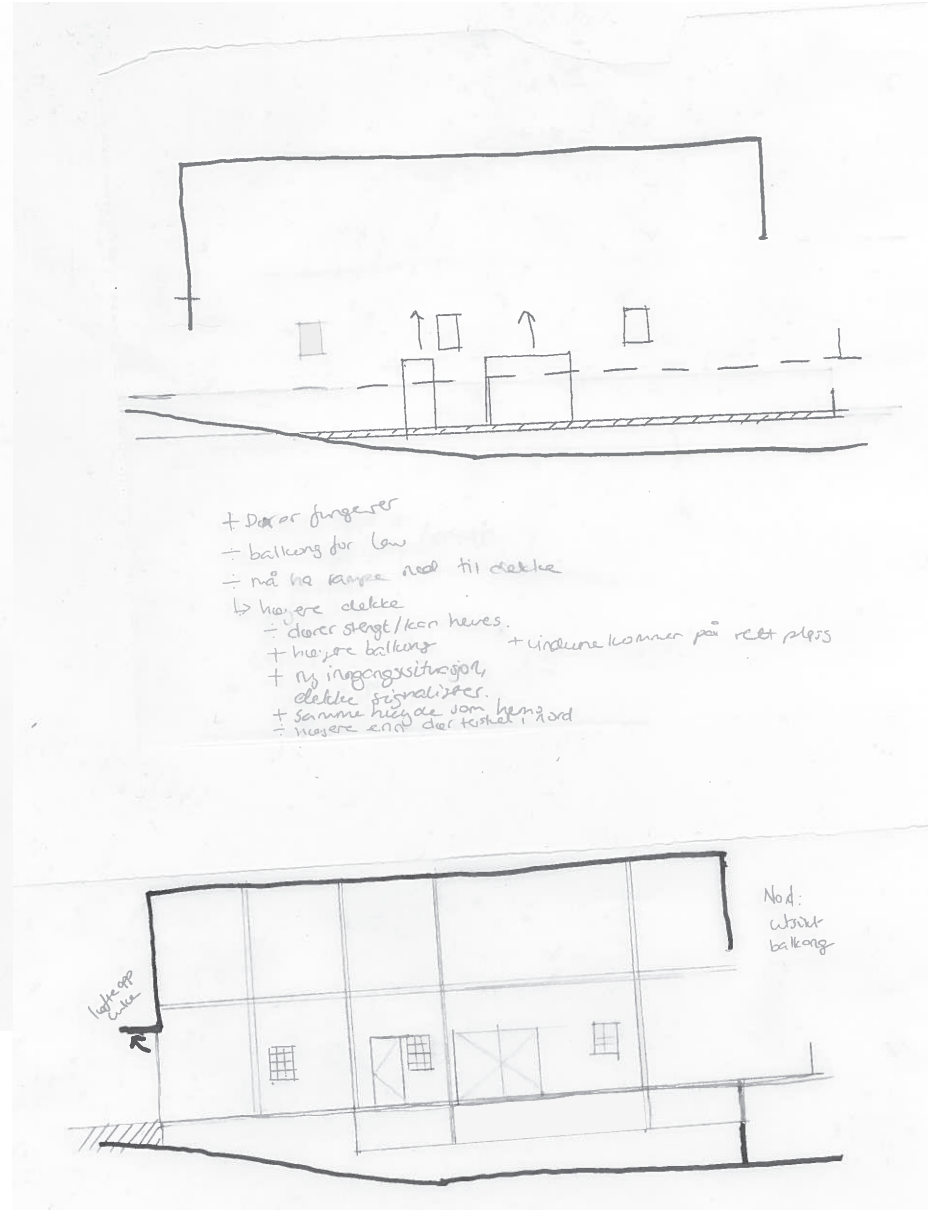
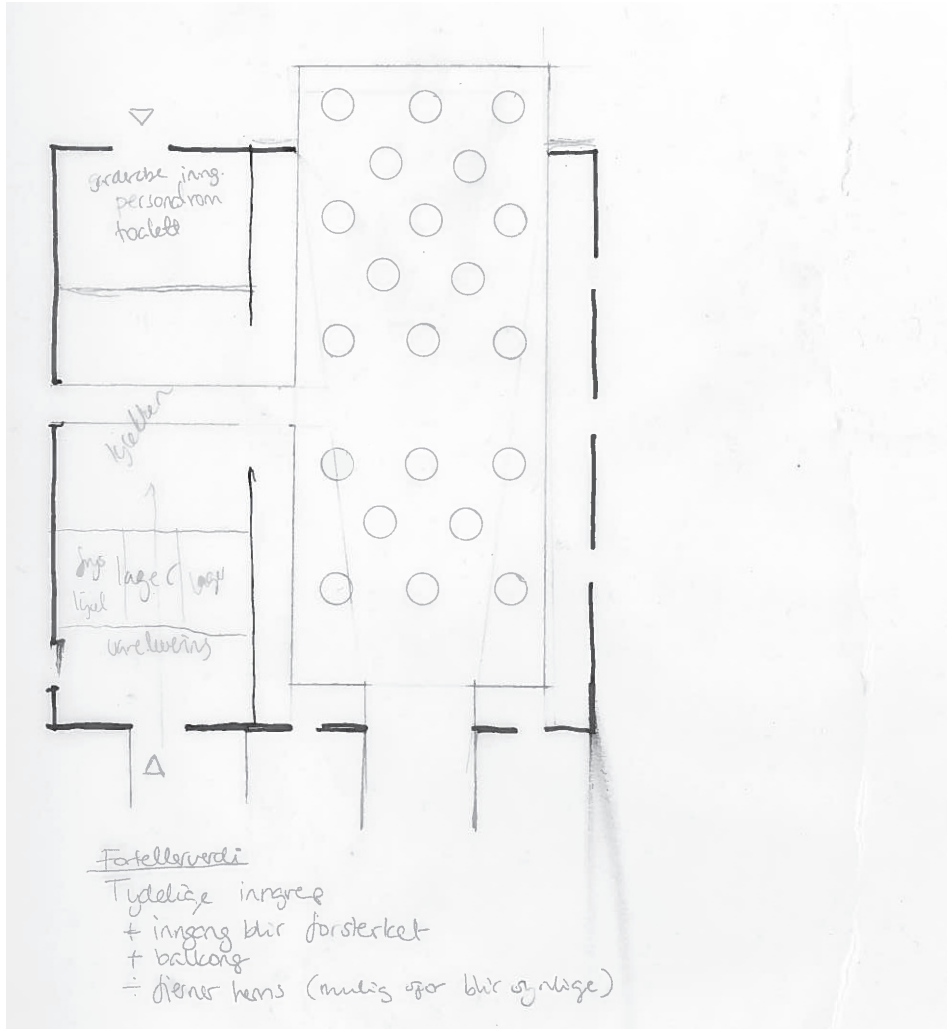
Kontor eller øvingsrom i Nerverkstedet.
Isolerte kjerner

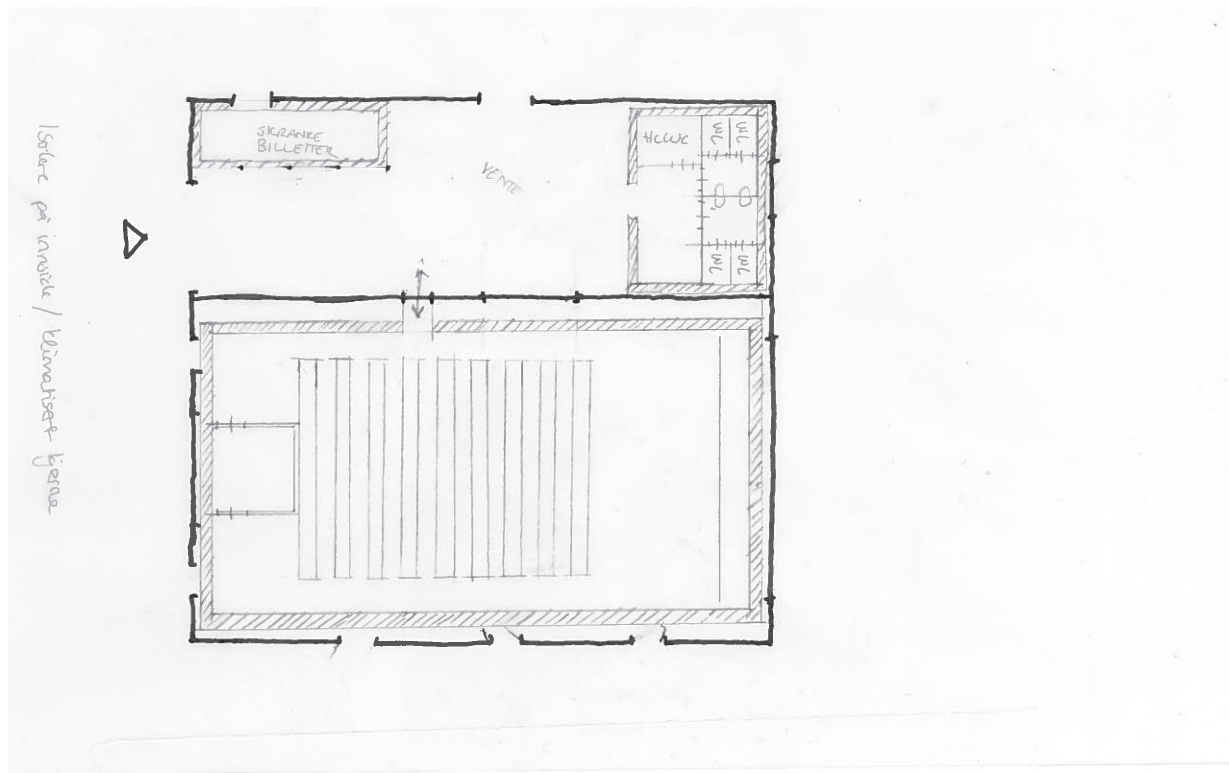

Amfi med scene i båthallen

Kino i Liengnaustet

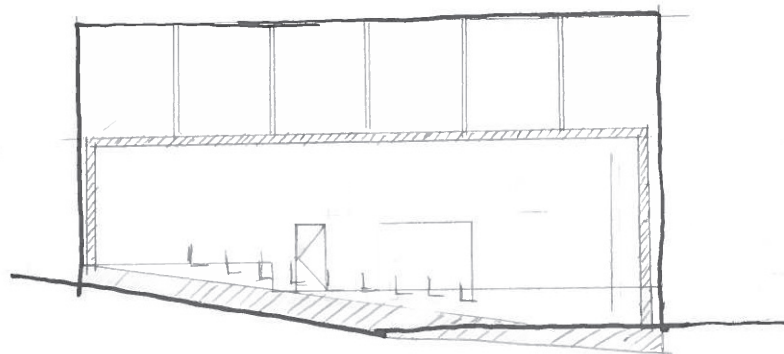

TILBAKEBLIKK PÅ PROSESS (16.10.12)

Undersøkingane i 1:200 hadde som mål å studera voluma og fysiske avgrensingar for program. Likevel er me prega av verdisynet vårt. Dvs i synet på kva som kan transformerast, kva ein skal rive/fjerne.

Det er mange av diskusjonane som gjentek seg, frå dei skisserande analysene. Skilnaden er at undersøkingane er gjort i skala, og gir oss andre tilbakemeldingar.

FACADE NORD / Rhône

INSPIRASJON

vertikalitet

parasitt

metall

infrastruktur

båthallen

PROJET UZN / Corner Tower / juin 2009 / by 1024

SCENE

Kva er rommet under scenen, og bak/under amfiet? Kan det vere adkomststrømmet? Kan scenen liggje ein etasje over golvet i båthallen?

The Yard Theatre, Practice Architecture

29.08.12

Samle tankane etter ferien. Me grublar på programmet, og ser på romprogram for kulturhus. Korleis skal vårt romprogram sjå ut? Dette er ei stor oppgåve!

29.08.12

I dag møttes med på Gløs, på arkbib, for å førebu oss til veiledning med Eir i eittida. Me diskuterte kva me ville seia. Det viste seg at me begge var ganske umotiverte/nedslatte/overvelda etter gårsdagens programworkshop (sjå på romprogram for kulturhus). Me kjente det som om me hadde sløst vekk eit heilt semester. All den tida me burde brukt på å studera kulturhus, laga romprogram osv! Plutselig fekk me dårleg tid. Me vart litt forvirra. Korleis kunne dette skje? Me låg jo så greit an, eller? Det viste seg at me IGJEN gjorde ting vanskelege for oss sjølv. (Me gløymer stadig mantraet: Korleis kan me gjera det enklast mogleg?) Kva var det egentleg me ville med diplomen? Etterkvart kom me heldigvis på måla våre. Diskusjon gjennom prosjektering. Verneteori og verdisetting. Tilbakeføring, konservering, transformering. Funksjon ikkje så viktig - den vil endra seg. Me vart letta då me slik fann ut at me ikkje hadde sløst vekk tid på Kulturminnefondet, med teori og litteratur.

Me fann relevant og inspirerende litteratur på biblioteket. Då gjeld det berre at me hugsar å sjå i dei!

HUGS DETTE!

Prosjektering som grunnlag for diskusjon

Hva er det som gjør at man tenker konservering om noen bygninger, transformering eller tilbakeføring om andre?

Vi tror dette har med de verdiene man har og ser i bygningen. Vi vil være bevisst på bygningens verdier, og hvilke verdier vi synes er viktige.

Hvordan påvirker endringer bygningens verdier?

30.08.12

Veiledning med Eir. Oppsummert:

Bra jobba! Klapp på skuldera til oss. Me ligg visst ikkje dårleg an - me har jo heile hausten til å prosjektera!

Midtsemester. Bra sjanse til å få testa prosjektet på ein “sensor”. Me får 15-20 på å leggja fram, og får tilbake-melding frå ekstern veileder og studentar (ca 10 min). Ta fram det som er vanskeleg, det ein strevar med!

Program. Me skal ikkje laga framtidens bibliotek. Bruk difor ikkje mykje tid på det, men ta heller utgangspunkt i dagens standard. Enkle løysingar. Sjå på storleikar, areal. Dette kan stå i forarbeidet, som del av avgrensinga.

Hierarki i teikningar. La det koma tydeleg fram i teikning kva me har jobba mykje/lite med. Betre å ha ope areal (ikkje møblert) med tekst, enn å teikna og fylla ut planen i alle rom. Det kan til dømes stå “resepsjon”, utan at disk, hyller o.l. er teikna inn. Då vert det enklare for sensor å vurdere det me faktisk har jobba med.

31.08.12

Korleis og kor skal me setja fokus?

Me deler inn oppgåva i fire nivå, slik me gjorde det i forarbeidet. Me skriv ned kva delfokus me skal ha i kvart nivå. Dette samanfattar me i ein oversikt.

Vidare vil me sjå nærare på:

- Isolasjon. Prinsipp for korleis me kan isolera (boks, utvendig, innvendig, glas, glava, fleire?).
- Vindauge. Isolerer du, må du ha nye vindauge/betra dei.
- Kva vil vi verne i bygningen? Kva kan vi godt sjå føre oss endra? Gjer dette tydeleg for oss sjølve!
- Kvalitetar vi vil halda på, styrka, eller eventuelt fjerna.
- Alternativ for t.d. Liengnaustet. Golvet - kva alternative løysingar gir det? Dører, vindauge... (meir?) Skal noko tilbakeførast?
- Alternativ for Nerverkstedet kan handla om kva som skjer med taket. Ny himling, akustikk, uttrykk. Dørene i nord og sør - kva skjer med dei? Skal det vere kopling mellom Nerverkstedet og Drageslipen?

1 Byplan

kulturløype
funksjonar for heile fjøra
ta utgangspunkt i eksisterande
gløtt & koplingar til fjøra/sjøen

1:1000

2 Området/3 bygningar

sambinding til sentrum
adkomst til tomt
logistikk for området (parkering ol)
samanheng mellom bygningar
program (areal) -> dagens standard
utomhus
vernediskusjon/-strategi

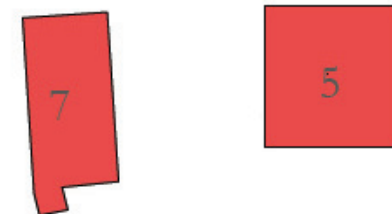
1:200

3 Bygningar (2)

planløsning, snitt, fasadar
eksprimentering WORKSHOPS
vernediskusjon/-strategi
detaljering (opningar, overgangar)

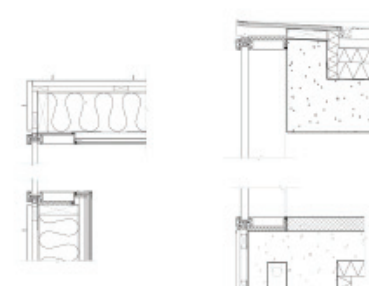
1:100
1:50

4 Detalj

møte gamalt/nytt
samanføyningar, overgangar
understrekingar av t.d. tilføyningar

1:10
1:5

03-04.09.12

Isolasjon. Prinsipp for korleis me kan isolera (boks, utvendig, innvendig, glas, glava, fleire?). Vindaug. Isolerer du, må du ha nye vindaug/betra dei. Kva vil vi verne i bygningen? Kva kan vi godt sjå føre oss endra? Gjer dette tydeleg for oss sjølve! Kvalitetar vi vil halda på, styrka, eller eventuelt fjerna. Alternativ for t.d. Liengnaustet. Golvet - kva alternative løysingar gir det? Dører, vindaug... (meir?) Skal noko tilbakeførast? Alternativ for Nerverkstedet kan handla om kva som skjer med taket. Ny himling, akustikk, uttrykk. Dørene i nord og sør - kva skjer med dei? Skal det vere kopling mellom Nerverkstedet og Drageslipen?

LIENGAUSTET UTVENDIG ISOLASJON 250 MM

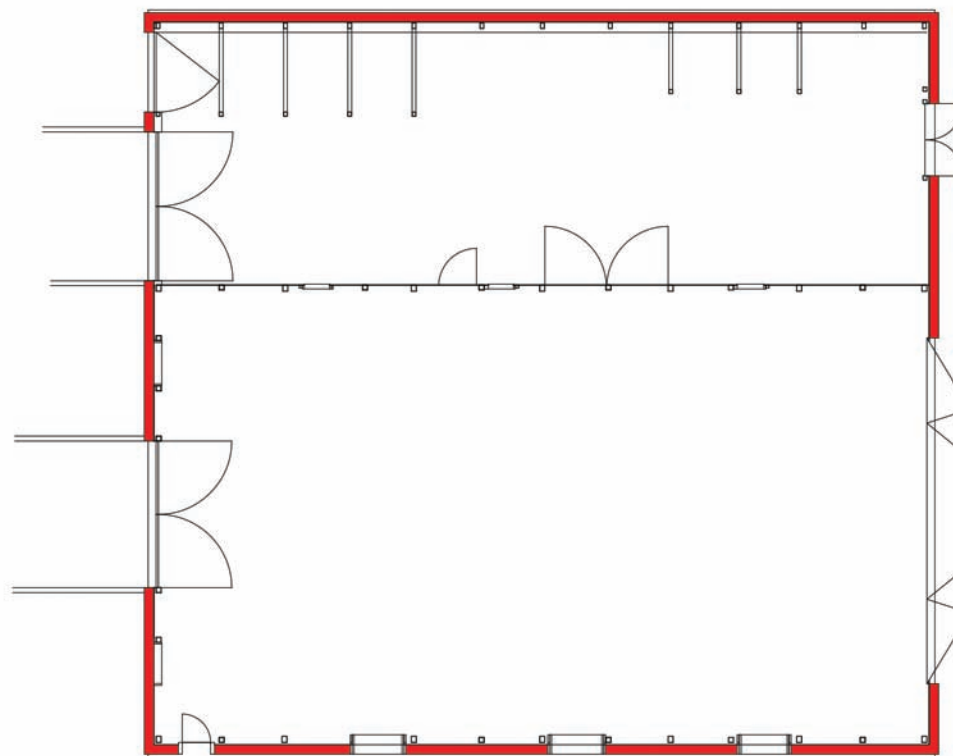
Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til.

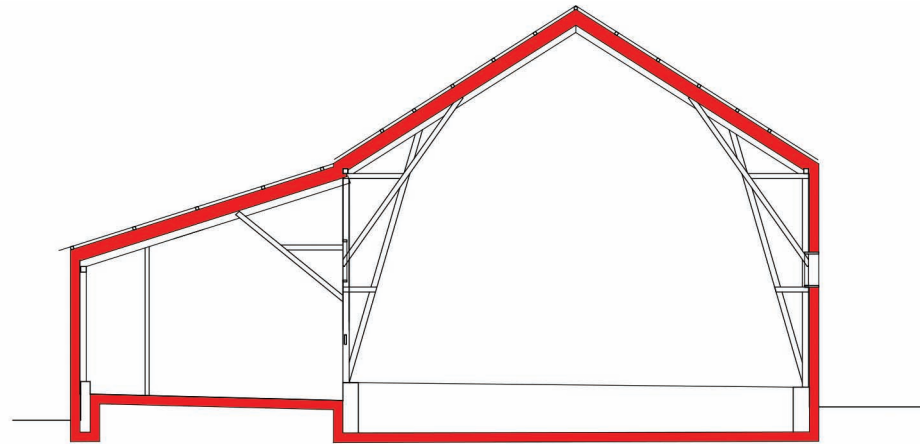
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

Gulv må isoleres - enten graves ned, eller legges over jordgulv

For kledning (med dører) gjelder to alternativ: a) isolasjon med ny kledning legges utenpå eksisterende. Dvs eldre kledning blir bevart i veggen. Eldre kledning (evt med dører) flyttes ut til ytre skikt i veggen, utenpå ny isolasjon. Noen nye kledningsbord må legges til, da bygningens omkrets øker.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

konstruksjon og interiør blir bevart

bygningens bruksverdi øker

arkitektonisk verdi kan potensielt øke, ved utvendig isolering, og de mulighetene det gir for endringer i fasade, lysåpninger osv.

hensynet til bygningsmiljøet blir kun delvis ivaretatt med store endringer i fasader

med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen

lysspill i veggen forsvinner

eksisterende dører kan ikke brukes

LIENGAUSTET INNVEDIG ISOLASJON 165 MM

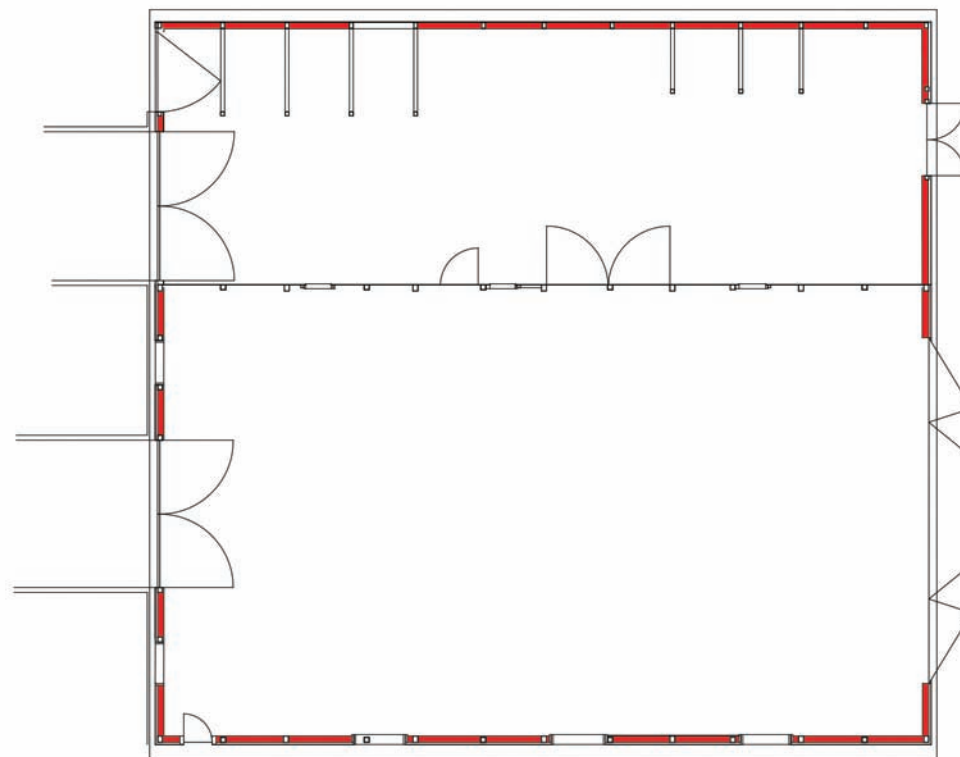
Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til. Dette fordi kledning må lektes ut fra sperrer og isolasjon.

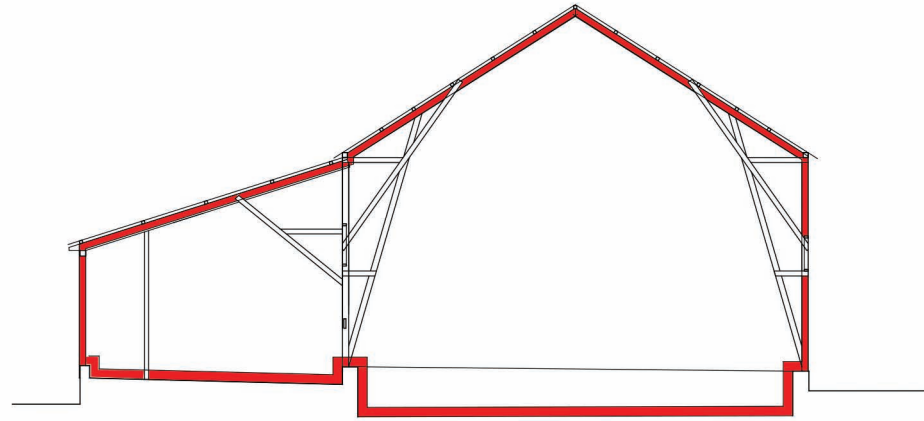
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

Gulv må - enten graves ned, eller legges over jordgulv

Isolasjon (165mm) og innvendig kledning står mellom stendere i konstruksjon.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

bygningens volum med ytre kledning, samt konstruksjon (innvendig) blir bevart.

bygningens bruksverdi øker.

arkitektonisk verdi kan potensielt øke, med mulighetene som oppstår ved endringer i fasade, lysåpninger osv.

hensynet til bygningsmiljøet blir kun delvis ivare tatt med store endringer i fasader.

med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen.

lysspill i veggen forsvinner.

eksisterende dører kan ikke brukes.

LIENGAUSTET INNVEDIG ISOLASJON 250 MM

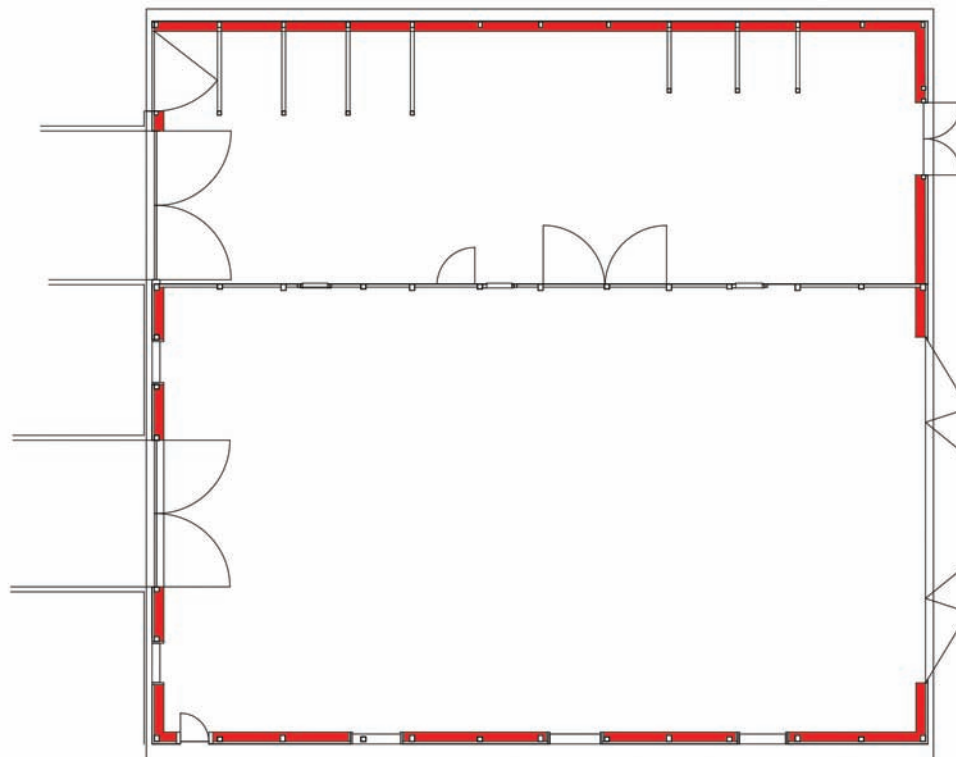
Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til. Dette fordi kledning må lektes ut fra sperrer og isolasjon.

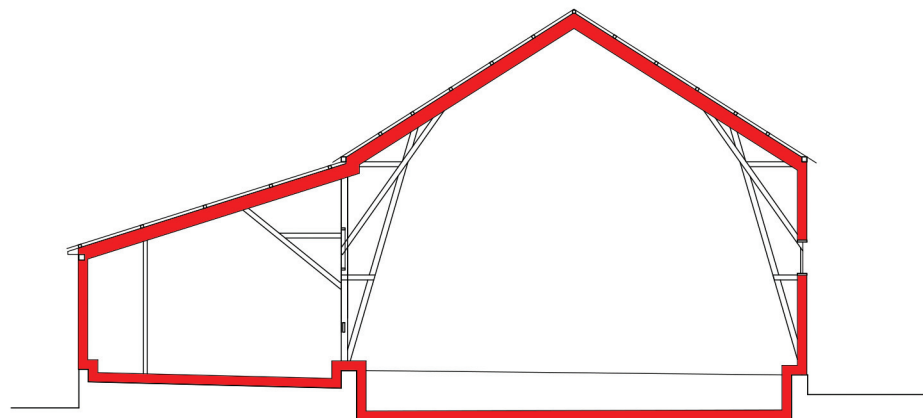
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

Gulv må - enten graves ned, eller legges over jordgulv

Isolasjon (250mm) delvis mellom, delvis utenpå konstruksjon.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

bygningens volum med utvendig kledning blir bevart.

bygningens bruksverdi øker.

arkitektonisk verdi kan potensielt øke, med mulighetene som oppstår ved endringer i fasade, lysåpninger osv.

hensynet til bygningsmiljøet blir kun delvis ivaretatt med store endringer i fasader.

med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen.

konstruksjon + lysspill i veggen blir skjult.

eksisterende dører kan ikke brukes.

LIENGNAUSTET - SKUT INNVEDIG ISOLASJON 250 MM

Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til. Dette fordi kledning må lektes ut fra sperrer og isolasjon.

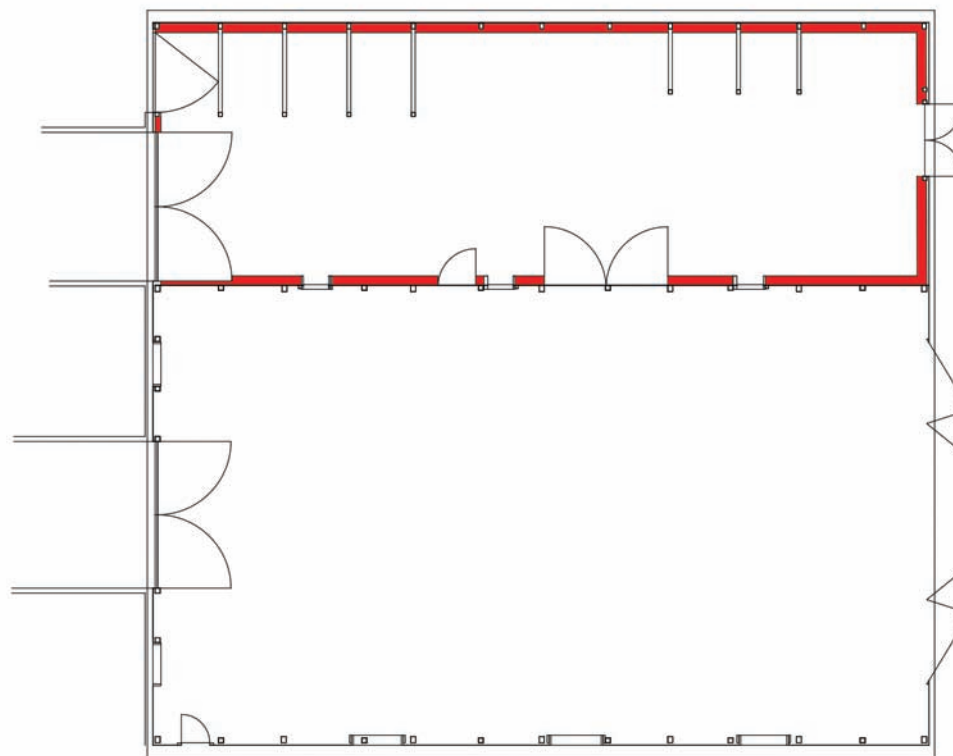
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

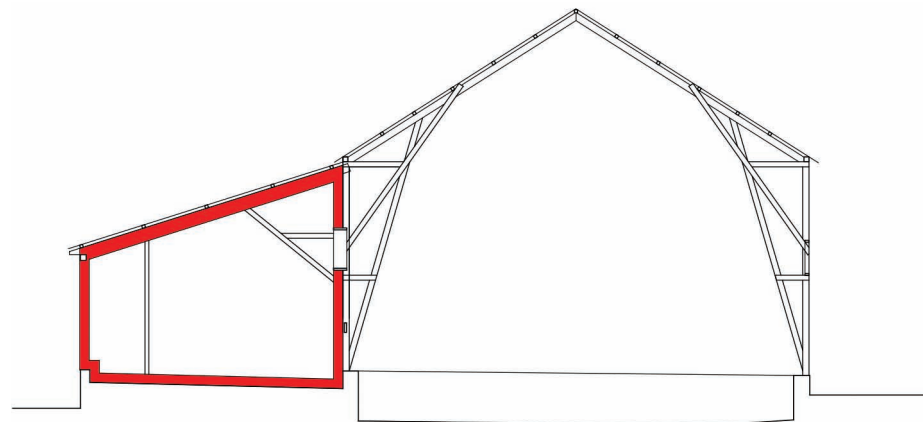
Gulv må - enten graves ned, eller legges over jordgulv

Isolasjon (250mm) ligger innenfor konstruksjon.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

Bare skuten blir isolert, hallen forblir uisolert.

bygningvolum med utvendig kledning blir bevarert.

selve hallen konserveres/blir bevarert.

bygningens bruksverdi øker noe.

arkitektonisk verdi kan potensielt øke, med mulighetene som oppstår ved endringer i fasade, lysåpninger osv.

med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen.

flere av de eksisterende dører kan ikke brukes.

lav bruksverdi for det største rommet.

LIENGAUSTET - SKUT INNVEDIG ISOLASJON 150 MM

Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til. Dette fordi kledning må lektes ut fra sperrer og isolasjon.

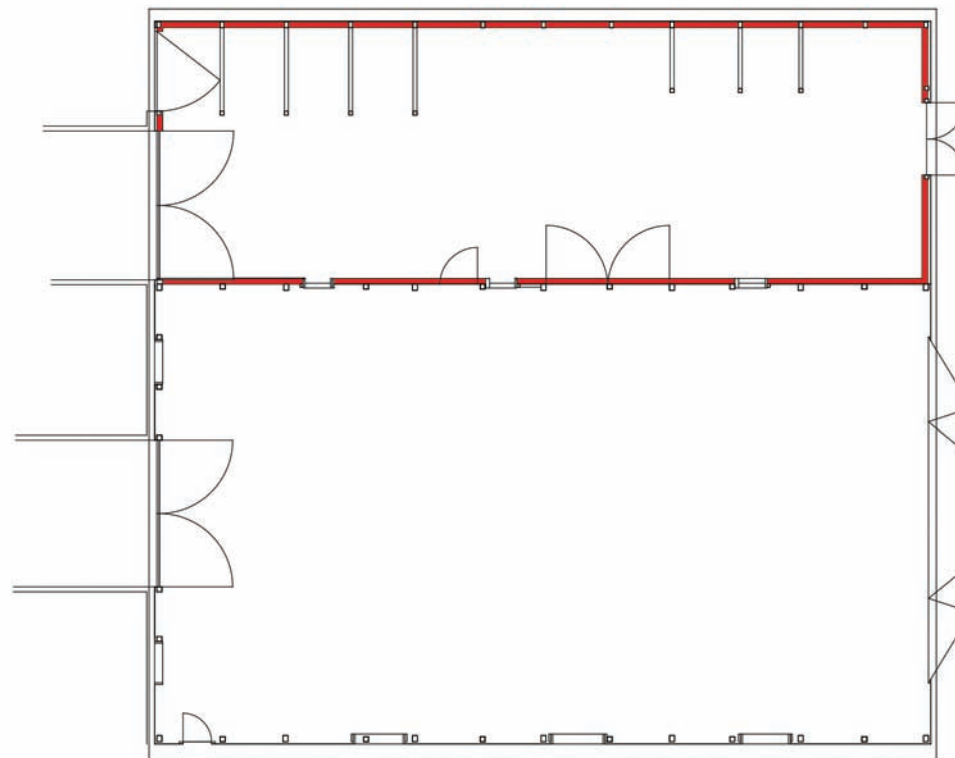
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

Gulv må - enten graves ned, eller legges over jordgulv

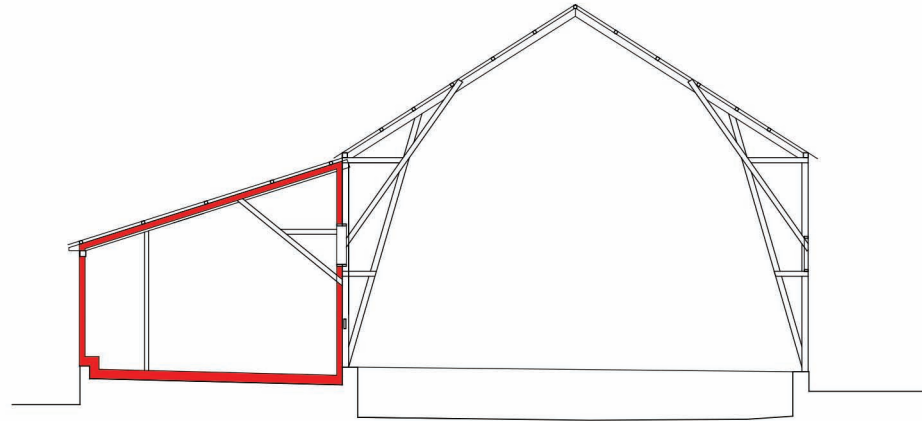
Isolasjon (150mm) ligger mellom stendere i konstruksjon.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

Bare skuten blir isolert, hallen forblir uisolert.

bygningens volum med utvendig kledning blir bevart.

selve hallen konserveres/blir bevart.

bygningens bruksverdi øker noe.

arkitektonisk verdi kan potensielt øke, med mulighetene som oppstår ved endringer i fasade, lysåpninger osv.

med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen.

flere av de eksisterende dører kan ikke brukes.

lav bruksverdi for det største rommet.

LIENGAUSTET - HALL INNVEDIG ISOLASJON 165 MM

Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til. Dette fordi kledning må lektes ut fra sperrer og isolasjon.

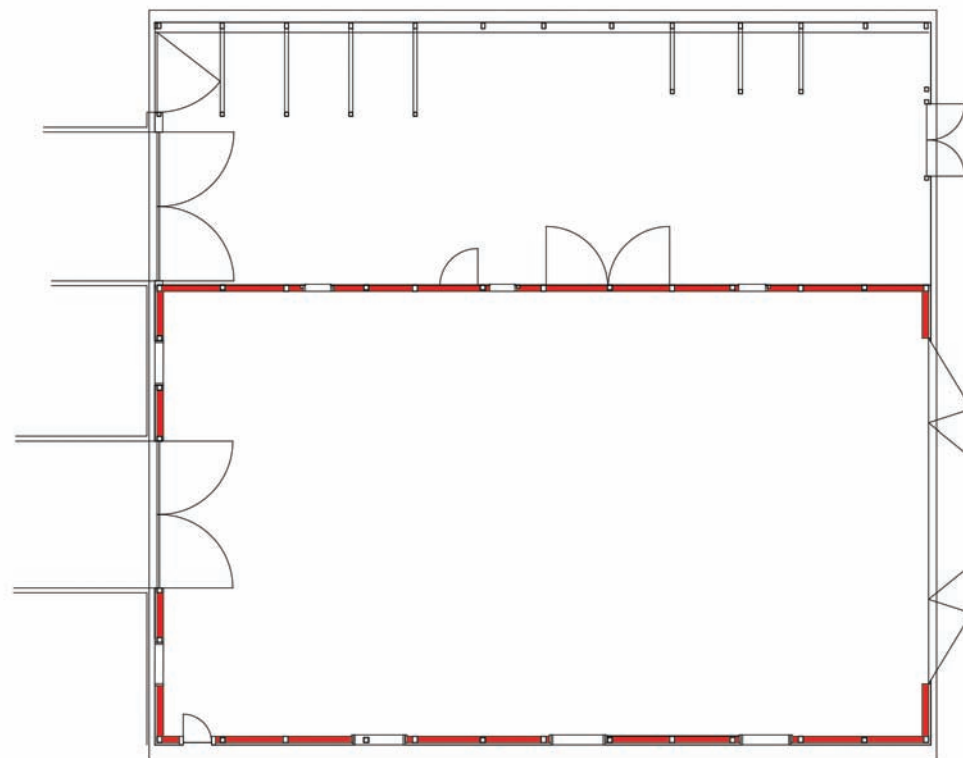
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

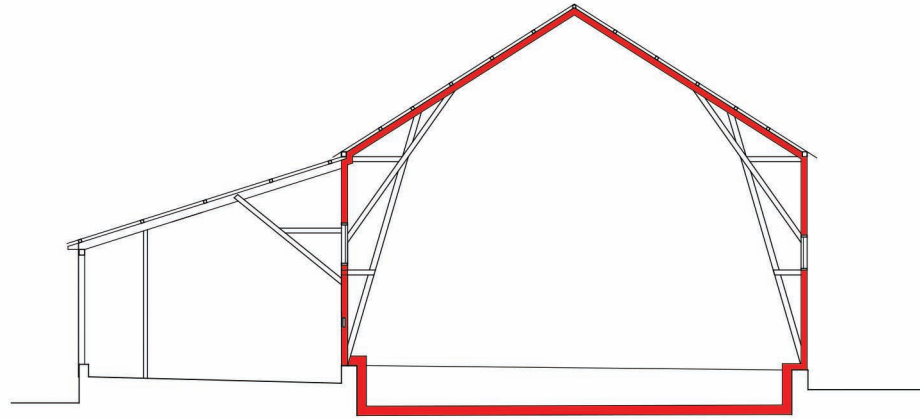
Gulv må - enten graves ned, eller legges over jordgulv

Isolasjon (250mm) ligger mellom stendere konstruksjon.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

Bare hallen blir isolert, skuten forblir uisolert.

bygningens volum med utvendig kledning blir bevart.

skuten konserveres/blir bevart.

bygningens bruksverdi øker.

arkitektonisk verdi kan potensielt øke, med mulighetene som oppstår ved endringer i fasade, lysåpninger osv.

med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen.

flere av de eksisterende dører kan ikke brukes.

konstruksjon + lysspill i veggen blir skjult.

LIENGAUSTET - HALL INNVEDIG ISOLASJON 250 MM

Bygningens ytre rammer utvides - dvs takplater må skjøtes (e.l.), nytt panel må legges til. Dette fordi kledning må lektes ut fra sperrer og isolasjon.

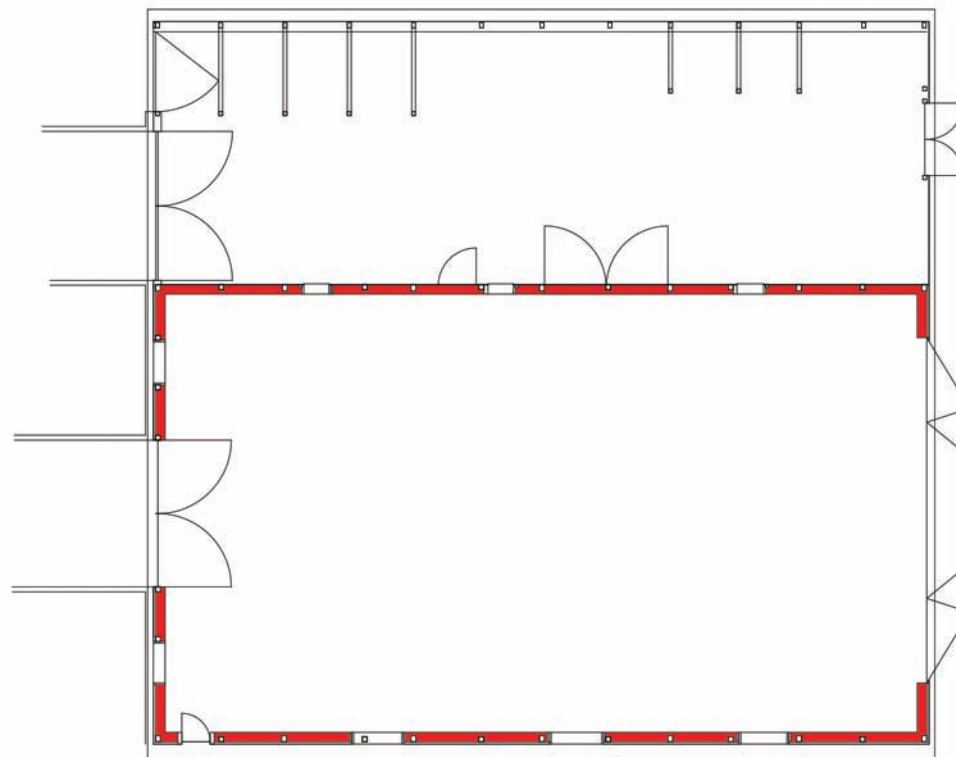
Vinduer og dører må være isolert, dvs nye settes inn.

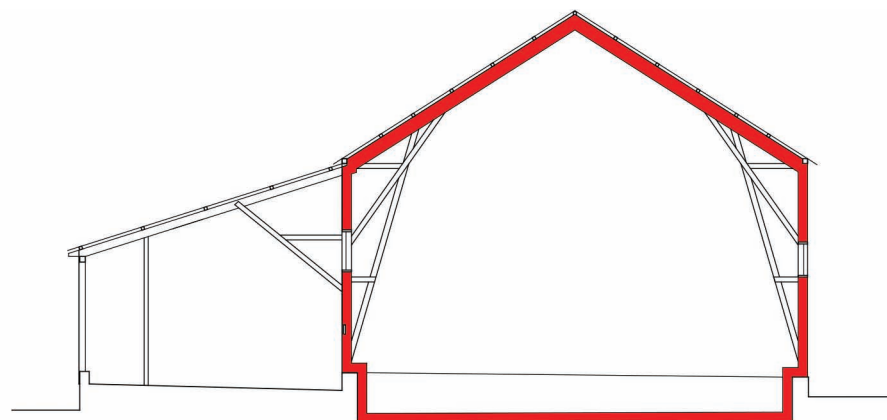
Gulv må - enten graves ned, eller legges over jordgulv

Isolasjon (250mm) ligger innenfor konstruksjon.

Ny bruk gir krav om mer dagslys, hvilket vil føre til flere vindusåpninger.

Bare hallen blir isolert, skuten forblir uisolert.

bygningens volum med utvendig kledning blir bevart.

skuten konserveres/blir bevart.

bygningens bruksverdi øker.

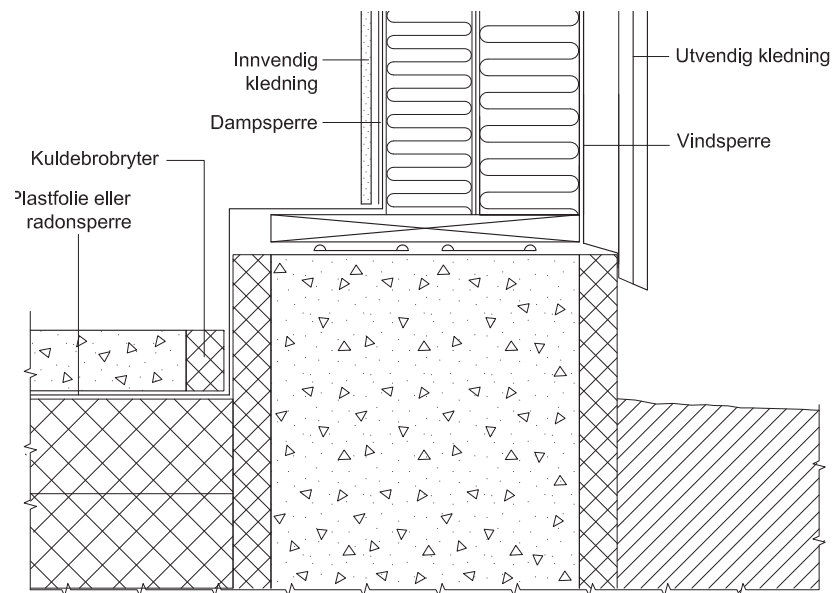
arkitektonisk verdi kan potensielt øke, med mulighetene som oppstår ved endringer i fasade, lysåpninger osv.

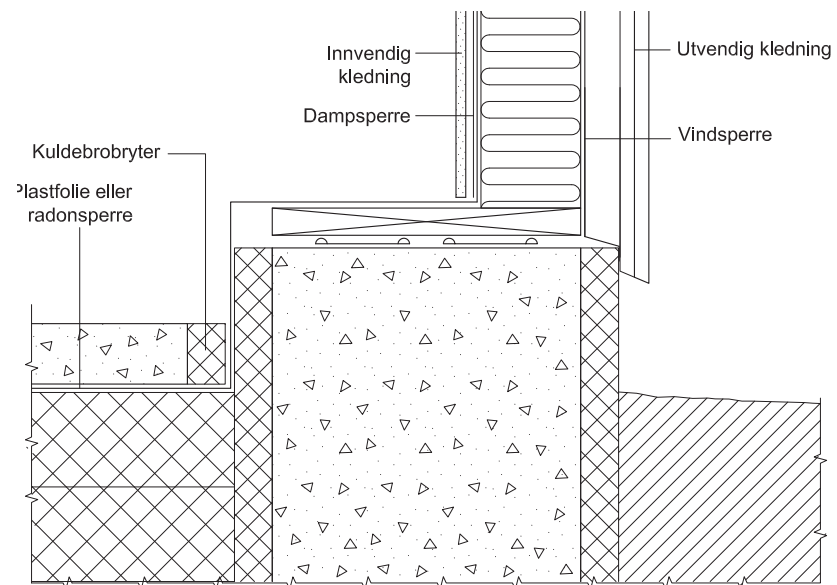
med ny utvendig kledning, nye vinduer og dører, synker aldersverdien til bygningen.

flere av de eksisterende dører kan ikke brukes.

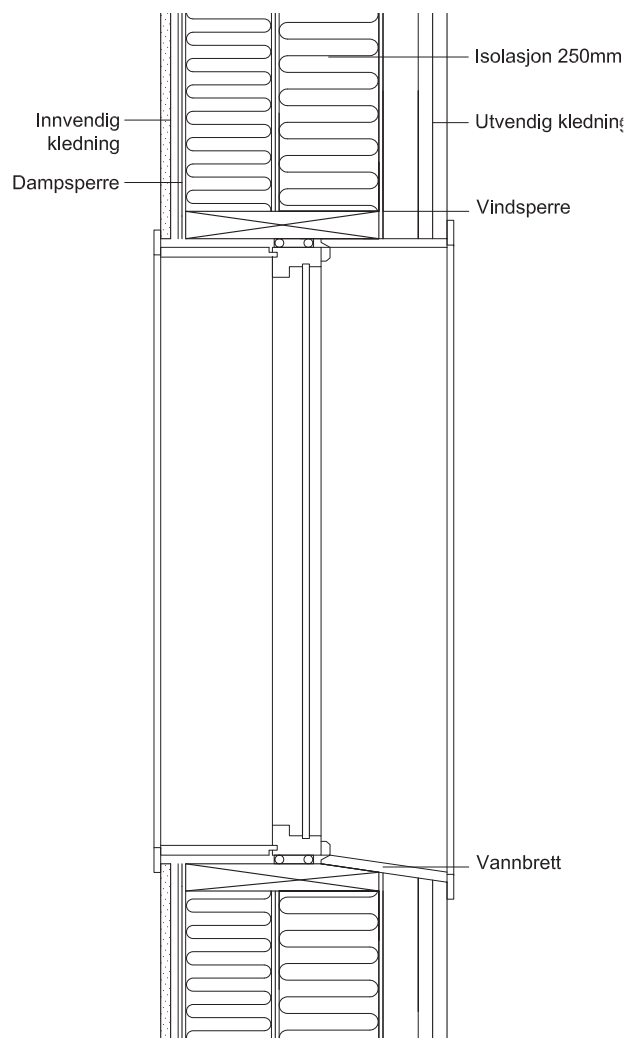
konstruksjon + lysspill i veggen blir skjult.

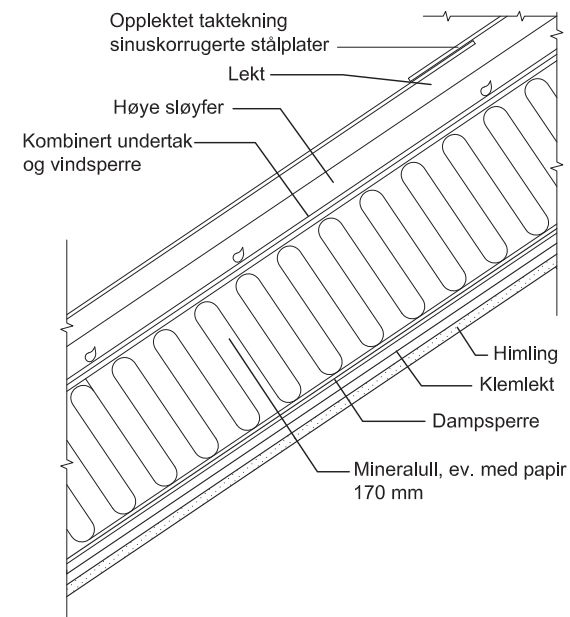
Liengnaustet: Innvendig isolert vegg.
Trykkfast isolasjon rundt ringmur, og støypt
betongdekke over jordgulv.

Liengnaustet: Innvendig isolert vegg.
Trykkfast isolasjon rundt ringmur, og støypt
betongdekke over jordgulv.

Veggsnitt m/vindu

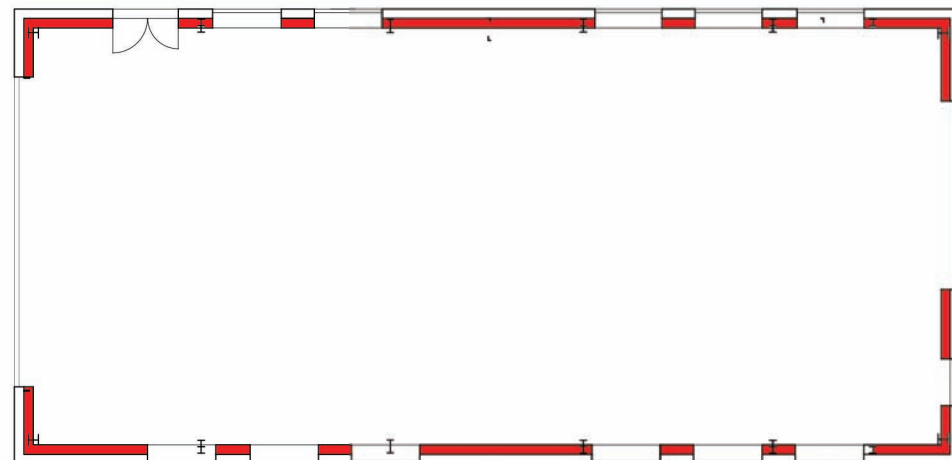

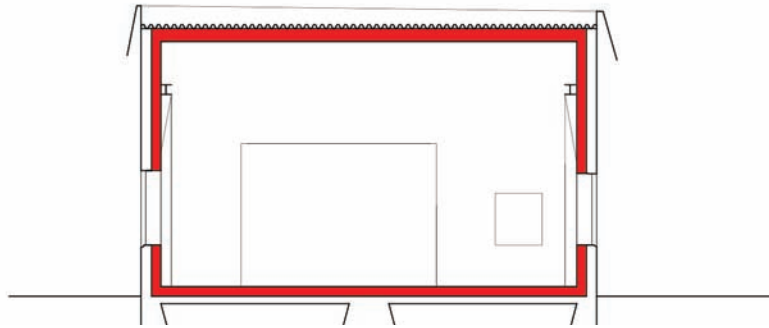
Liengnaustet: Innvendig isolert tak. Isolasjon og innvendig kledning ligger mellom taksperrer. Takplater må lektes ut for lufting mellom sjiktene.

NERVERKSTEDET INNVEDIG ISOLASJON 250 MM

Vegger (av lettklinkerbetong) isoleres på innsiden, med stenderverk. Innvendig tilleggisolering er mest brukt for lettklinkerbetong, i følge Byggdetaljer 523.242, Byggforskserien. Gulv isoleres oppå eksisterende gulv. Himling tas vekk og isolasjon legges under eksisterende korrugerte stålplater. Eventuell tekking må utføres. Vinduer og dører må forbedres eller skiftes ut, ellers vil disse stå for store varmetap.

bygningens bruksverdi øker.

bygningens ytre bevarer, og kan slik
være med på å bevare bygningsmiljøet.

tap av bruksareal.

kuldebroer v/gulv

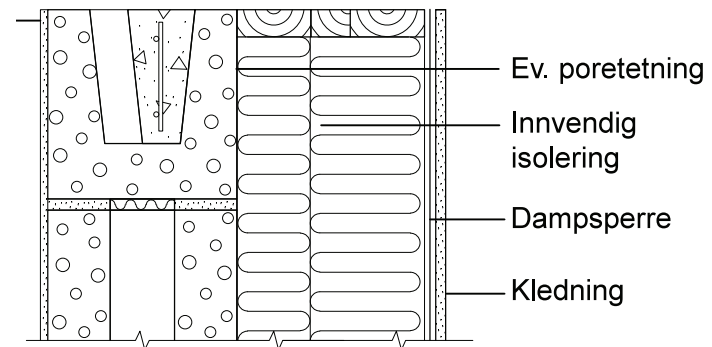
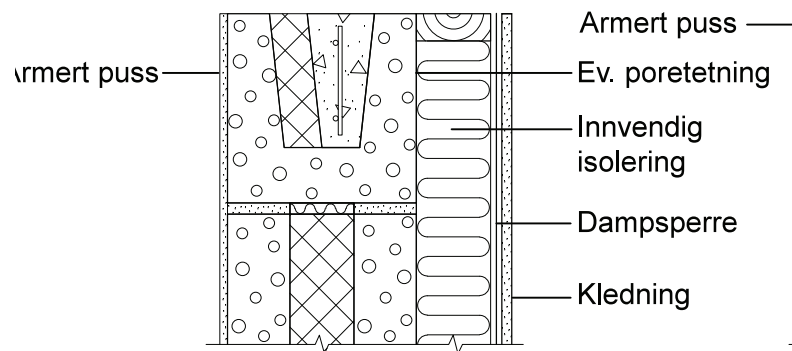
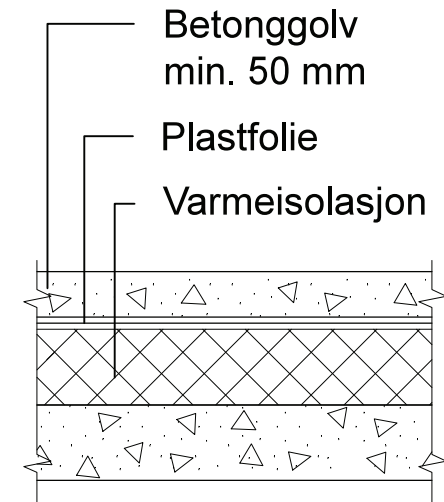
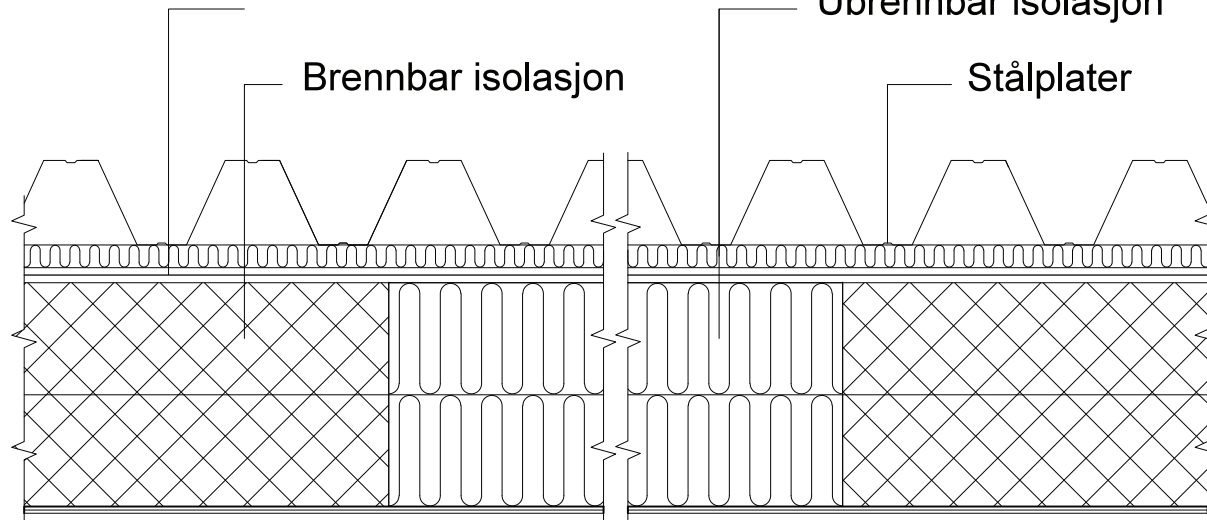
lavere minimumstemperatur i vegg:
fare for fukt og frost.

overflater dekkes av nye materialer,
og man kan lenger ikke se f.eks. at det
er to forskjellige typer lettklinkerbetong.

trinn opp på grunn av isolert gulv.

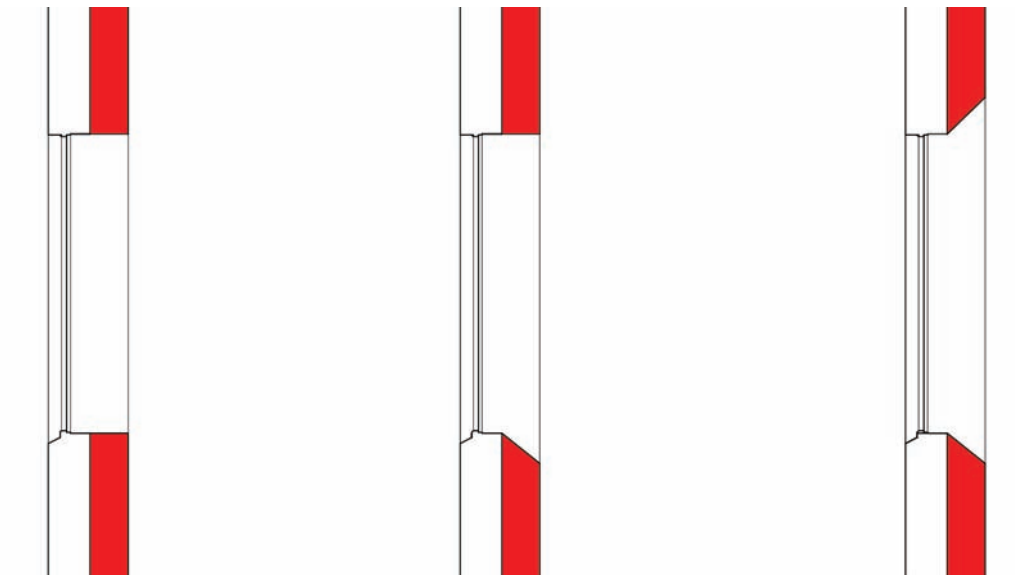
stålkonstruksjonen innlemmes i isolasjonen.

Taktekning BROOF (t2) min. 30 mm tykk
Ubrennbar isolasjon

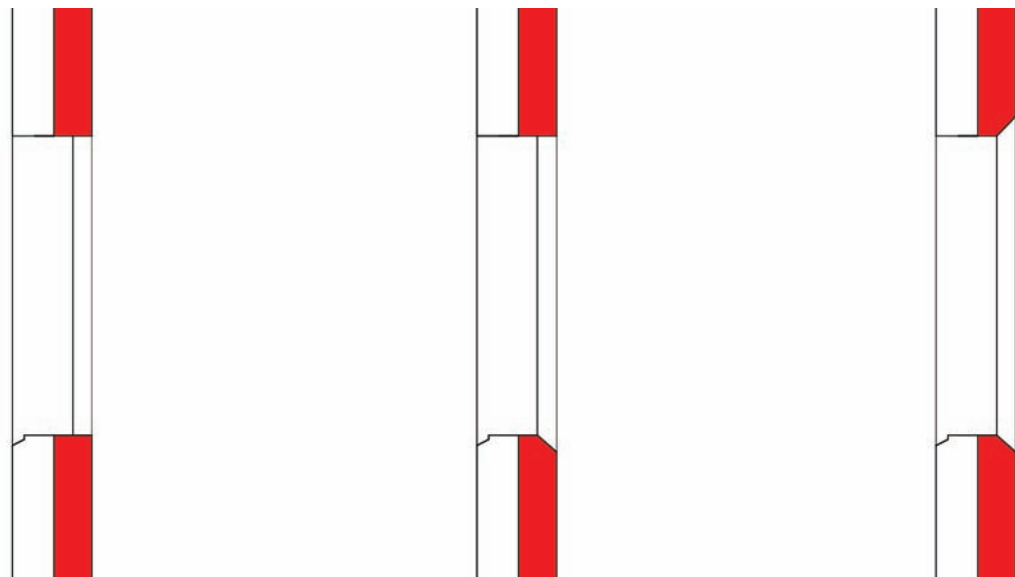

**NERVERKSTEDET
INNSENDIG ISOLASJON 250 MM
VINDUSUTFORDRINGER**

alternativ 1: vinduet blir reparert og bevart.
kuldebro. mulig å sette på glass innvendig eller
utvendig for å øke isolasjonsevnen, ikke vist.
a påføring med rette kanter b påføring skrådd
nede c påføring skrådd både oppe og nede

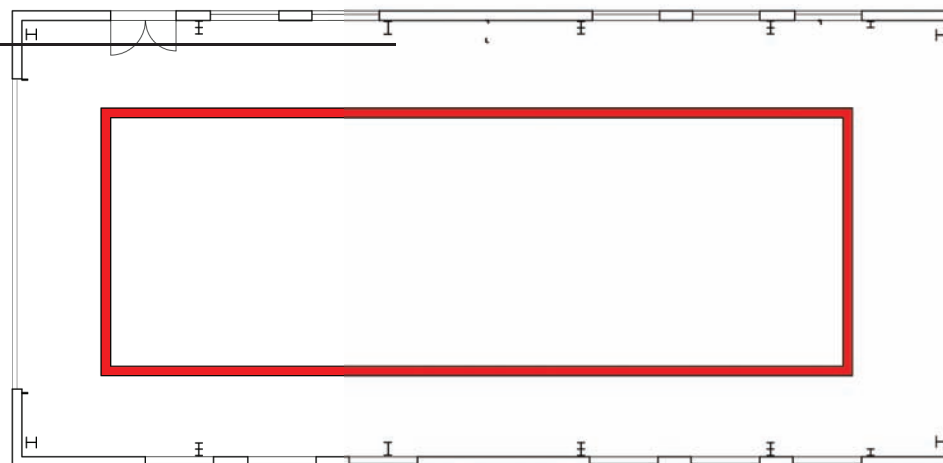
alternativ 2: vinduet blir skiftet ut, for å unngå
kuldebro bør det nye vindue settes i det nye
isolasjonssjiktet
a påføring med rette kanter b påføring skrådd
nede c påføring skrådd både oppe og nede

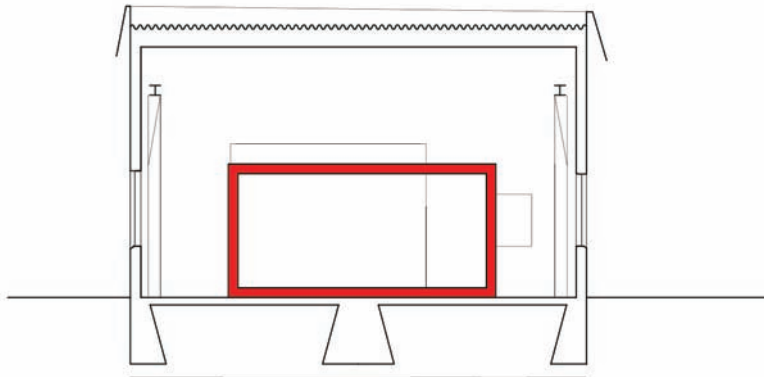

NERVERKSTEDET
KLIMATISERT KJERNE 250 MM

Bygningen fungerer som et halvklimalisert skall,
som beskytter mot vind og regn.

Vinduer og dører må repareres.

bygningens bruksverdi øker, men blir ikke like høy som ved utvendig eller innvendig isolasjon.

alle overflater, både inne og ute, og konstruksjon blir bevart.

vinduer og dører kan repareres og bevares, uten tiltak for ekstra isolasjon.

det være gunstig å ha en klimatisert kjerne i et halvklimalisert rom, avhengig av bruk.

mulig å ha to etasjer.

utnytter ikke bygningens brukspotensiale, ved at ikke alt arealet er klimatisert.

mye gangareal.

det nye volumet kan forstyrre det eksisterende volumet.

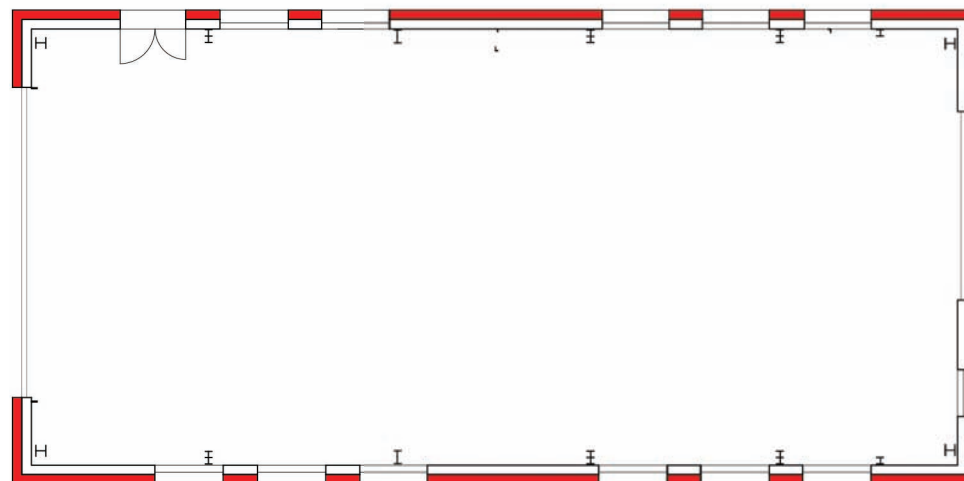
å få tilstrekkelig dagslys og utsyn i kjernen kan bli utfordrende.

NERVERKSTEDET UTVENDIG ISOLASJON 250 MM

Vegger (av lettklinkerbetong) isoleres på utsiden, som isolert påføring eller som puss på isolasjon.

Vinduer og dører må forbedres eller skiftes ut, ellers vil disse stå for store varmetap. Gulv isoleres oppå eksisterende gulv. Vinduer bør flyttes, evt. skiftes ut, inn i det nye isolasjonssjiktet for å unngå kuldebroer.

Himling tas vekk og isolasjon legges under eksisterende korrugerte stålplater. Eventuell teking må utføres.

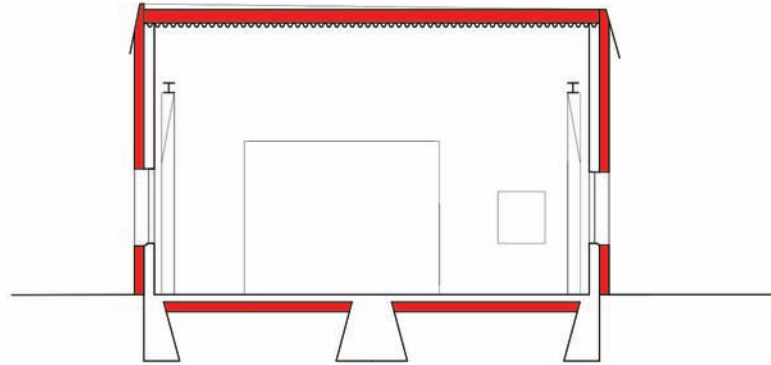

bygningens bruksverdi øker.

unngår kuldebroer.

uten tap av bruksareal.

stålkonstruksjon og innvendige
overflater blir bevart.

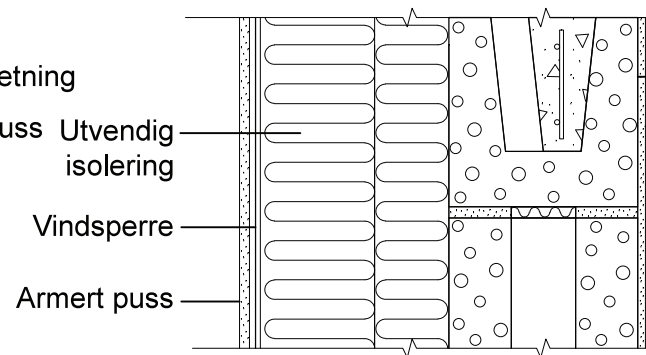
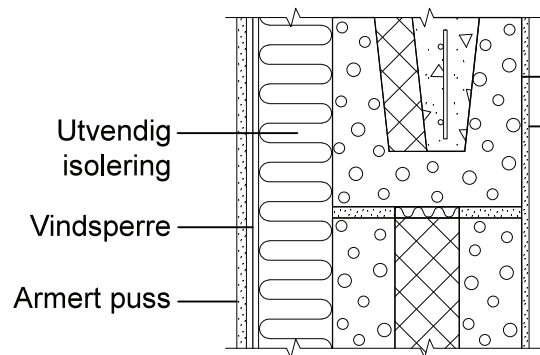
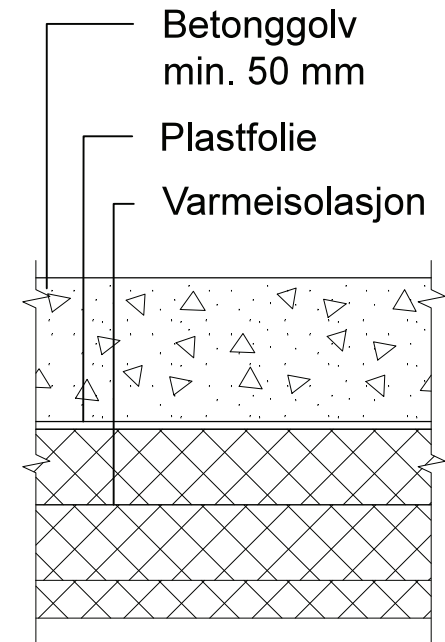
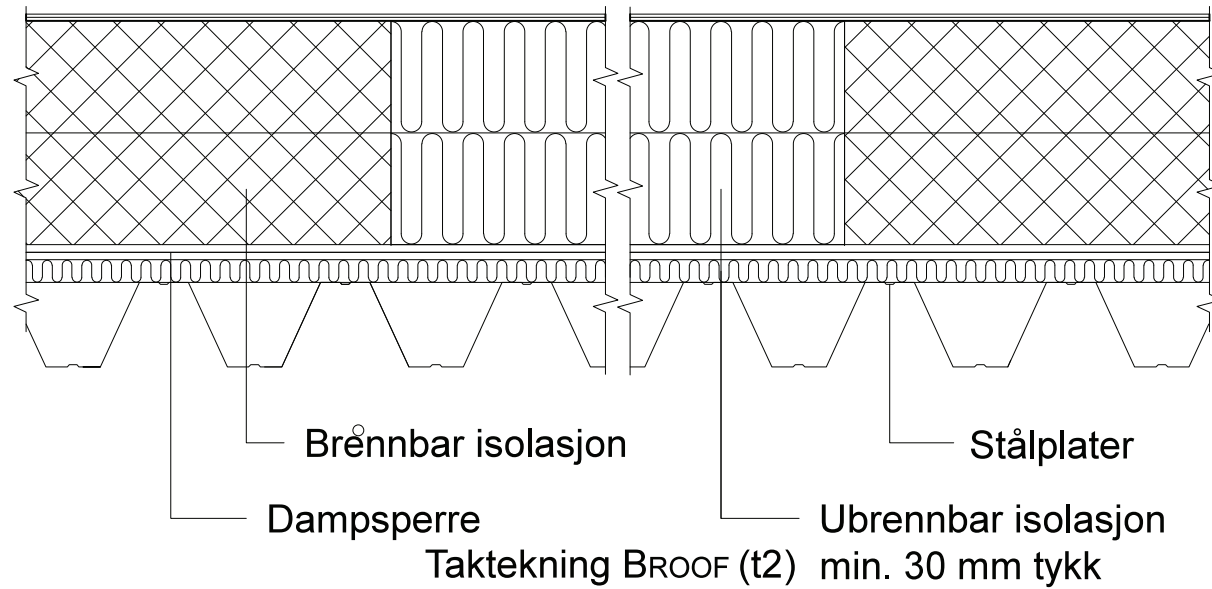

kuldebro ved vindu dersom vindu ikke flyttes.

bygningens ytre rammer utvides - overgang
mellom tak og vegg blir annerledes.

overganger rundt dører og
vinduer blir utfordrende.

med ny utvendig puss, nye vinduer og dører,
synker aldersverdien til bygningen.

Ev. poretetning

Armert puss

Ev. poretetning

Armert puss

**NERVERKSTEDET
UTVENDIG ISOLASJON 250 MM
VINDUSUTFORDRINGER**

alternativ 1: vinduet blir reparert og bevart.
kuldebro. mulig å sette på glass innvendig eller
utvendig for å øke isolasjonsevnen, ikke vist.
a påføring med rette kanter b påføring skrådd
nede c påføring skrådd både oppe og nede

alternativ 2: vinduet blir skiftet ut, for å unngå
kuldebro bør det nye vindue settes i det nye
isolasjonssjiktet
a påføring med rette kanter b påføring skrådd
nede c påføring skrådd både oppe og nede

KONKLUSJON - ISOLASJON

Vi har sett på fire ulike alternativer for å klimatisere bygningene Liengnaustet og Nerverkstedet.

Vi mener at disse bygningene kan få større bruksverdi dersom de blir isolert. Med større bruksverdi kan bygningen få høyere økonomisk verdi, som gjør den letter å holde/drifte. Vi har i undersøkelsene sett at alle former for isolering får konsekvenser for bygningens verdier som kulturminne.

Isolasjon kan dekke over patina og konstruksjoner som forteller om håndverk, materialkunnskap o.l. Ny kledning med overligger og underligger - en konsekvens av isolering - kan føre til at bygningen mister aldersverdi. Klimatiserte kjerner får konsekvenser for arkitektoniske verdier, og ny romvirkning. Isolasjon på utsiden vil føre til at bygningens proporsjoner endres. Evt sletting av elementer fører til svekket fortellerverdi med redusert lesbarhet. Samtidig øker bruksverdien.

Videre er det tekniske problemer knyttet til isolering: Isolerer man vegger utvendig, vil taket komme til kort, og nye løsninger for hvordan tak og vegg møtes må utvikles. Ved isolering på innsiden av murbygninger vil gjennomsnittstemperaturen for veggen synke, noe som kan føre til

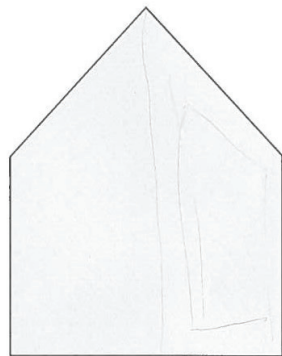
fuktproblemer og videre frostskafer.

Videre ønsker vi å undersøke hvordan

- enkeltrom i Liengnaustet kan isoleres
- Liengnaustet kan isoleres på utsiden
- Nerverkstedet kan isoleres på innsiden
- en klimatisert kjerne utformes på Nerverkstedet

MULIGE FUNKSJONER I BYGNINGENE

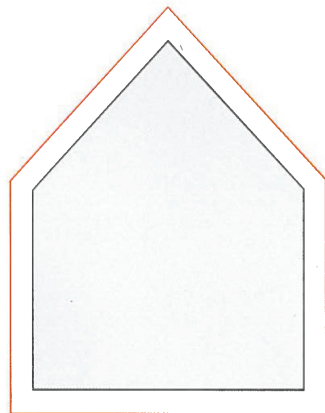
Etter å ha studert på program og diskutert hva som skal fjernes/bevares.

Uisolert
Dagslys

Opprinnelig

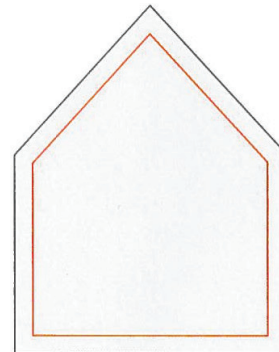
- L Sommercafé
verksted
utstilling
- N konsertlokale
lager

Isolert
Dagslys

Isolasjon på utsiden

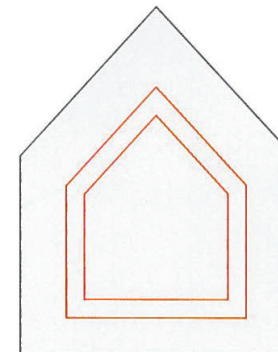
- ~~bibliotek 500m²~~
- café / restaurant / kjøkken
- ~~kontor~~
- konsertlokale
- dans
- atelier / verksted

Isolert
Dagslys

Isolasjon på innsiden

- ~~bibliotek 500m²~~ for stort
- L café / restaurant / kjøkken
- kontor kjedelig, i adm. bygg
- N { konsertlokale
- dans
- atelier / verksted

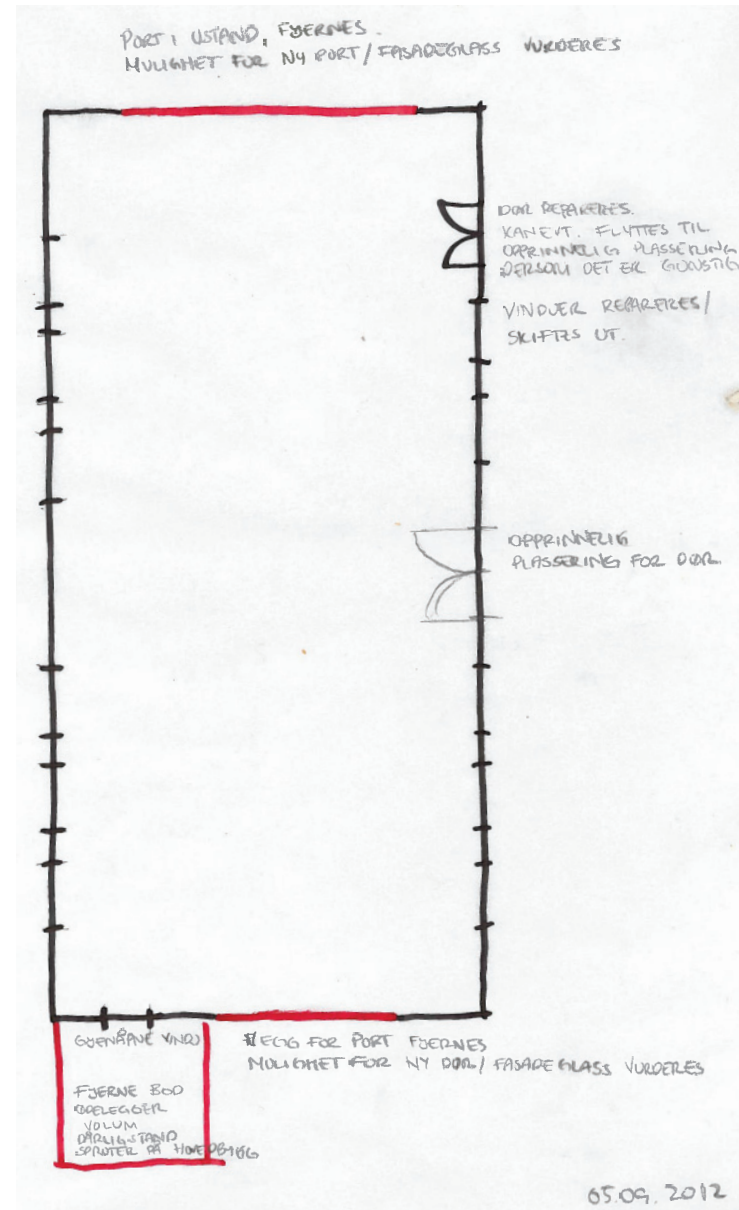
Isolert

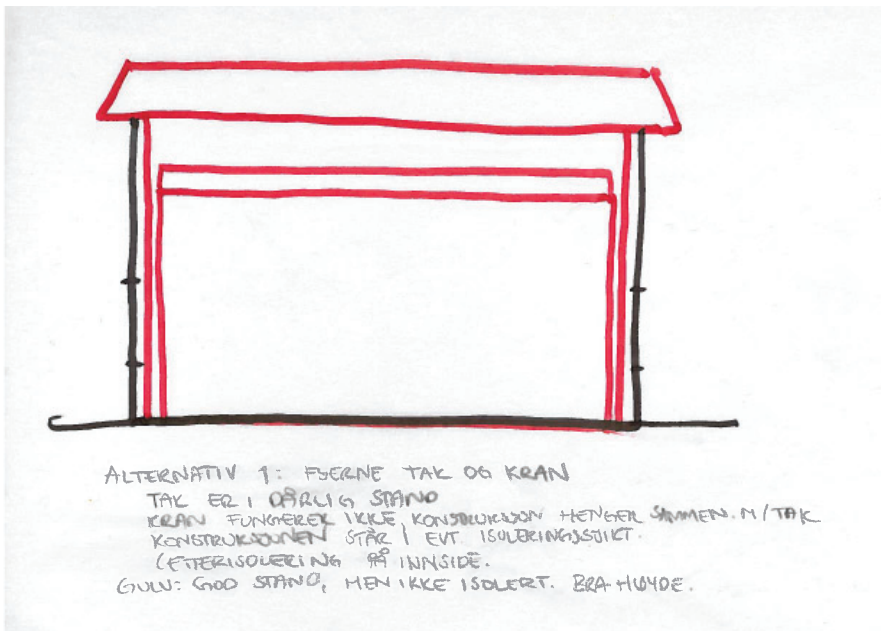
Isolert kjerne

- L kino
- N lyd tett øvingstokale - musikk
- bad / toaletter
- blackbox - teater
- atelier (isolert) utstilling (ikke)
- kjøkken (isolert) spiserom (isolo.)

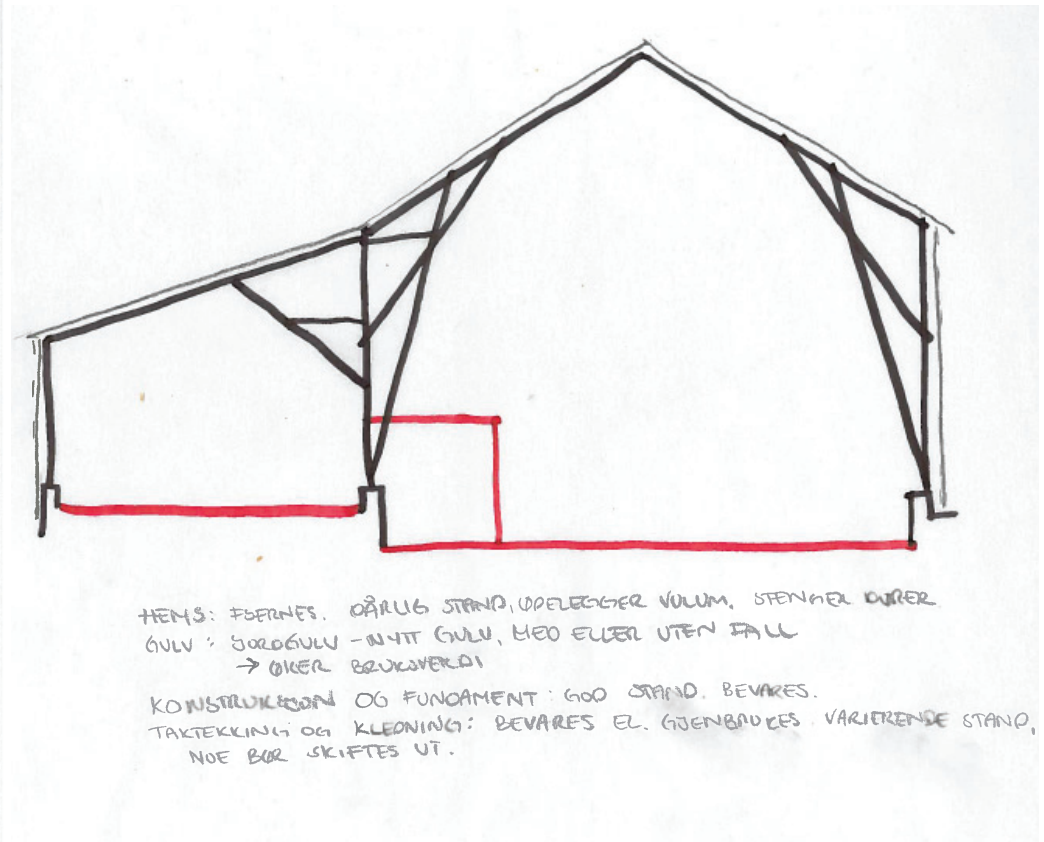
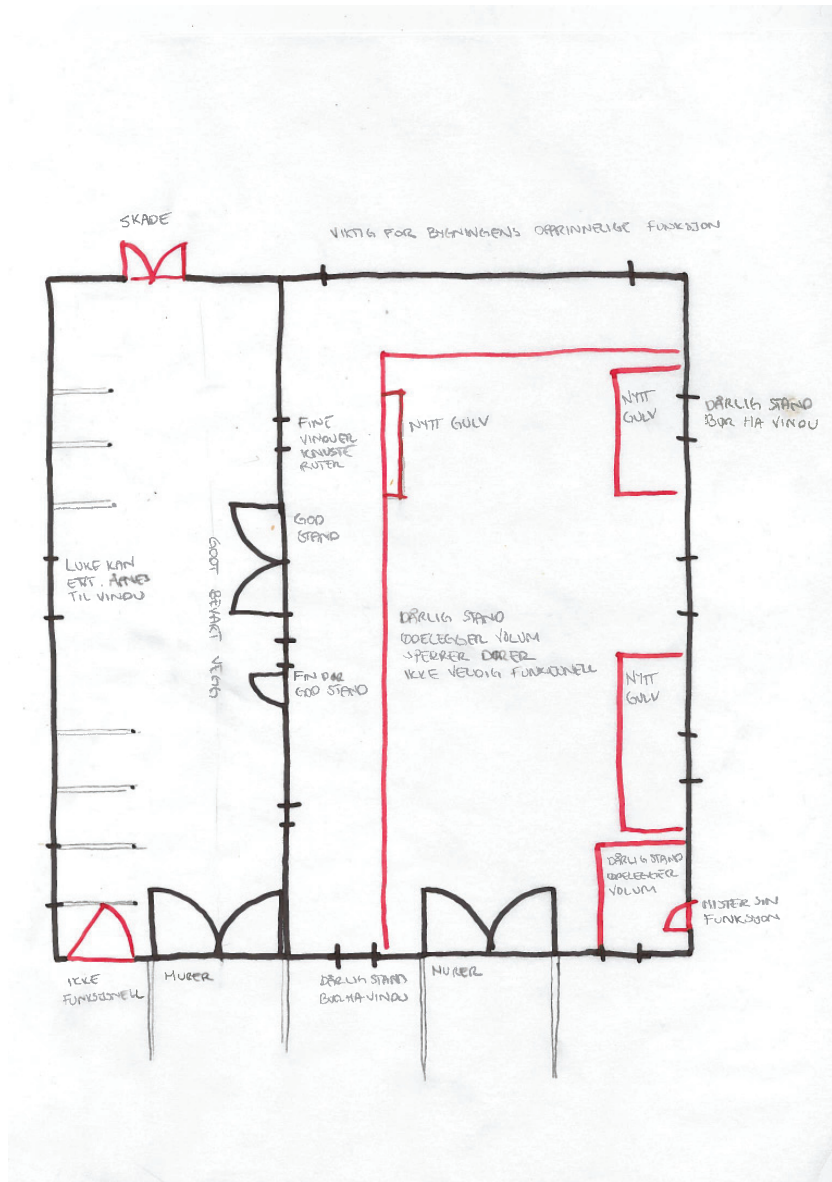
05.09.12

Kva skal me verna? Kva skal me fjerna? Me gjer eit forsøk på å ta val i høve til bygningane Nerverkstedet og Liengnaustet. Me tenkjer: Om me kan ta ei avgjerd på dette, får me tydelegare spelereglar for prosjektering.

ISOLASJON

Av bygningene vi studerte så vi ingen eksempler på utvendig etterisolering. Vi tror det er mer vanlig med etterisolering innvendig, men dette var vanskelig å bedømme i mange av bygningene. De fleste bygningene vi besøkte hadde ingen etterisolering. Dette begrenset noe bruken. Storhamarlävens utstillingsdel og Oskarshall holder åpent kun i sommerhalvåret, mens Domkirkeruinene med vernebygget åpner for noe bruk også vinterstid. Disse bygningene er ikke isolert, så besøkende må kle seg etter forholdene. På Dansens hus og DogA er det arrangement hele året, uten at vi kunne se noen form for etterisolering. Vi kjenner ikke til oppvarmingskilde, energibehov o.l. for noen av bygningene.

Akerselva - Vinduet til høyre har nytt vindu innenfor det gamle

Villa Grande - Nytt vindu innenfor det gamle

Akerselva - Nytt vindu nede utformet for å passe det gamle (over)

DØRER OG VINDUER

For dører og vinduer så vi flere løsninger. I mange tilfeller var de opprinnelige vinduene beholdt. Da disse gjerne er enkeltglass, er det behov for ekstra glass. Nytt vindu/glass er da satt inn på innsiden – som fast karm (kontor ved Akerselva), eller som åpningsvinduer (Villa Grande). Andre steder var nye vinduer satt inn. Det nye vinduet kunne være tilnærmet lik det opprinnelige, en kopi, som i kontorlokaler langs Akerselva. Eller det kunne være en mod-

erne nytolkning av det gamle. Døren ved forsamlingssalen i sørføyen på Storhamarlåven var en ny dobbeltdør i gammel døråpning.

Åpninger er et annet tema med tilsvarende problematikk. Man kan legge glass bak/utenpå åpning, som i Storhamarlåvens vestfløy. Eventuelt kan man forblende åpningen med fasadematerialet, slik vi så eksempel på i teglbygninger langs Akerselva, eller med nytt material, som tegl i trevegg (Storhamarlåvens sydfløy). En åpning i veggen kan også gi

muligheter for ny adkomst, gang og passasje (eks. Dansens hus). I Arkitekturmuseet ble det funnet frem til forblendede vindus-/døråpninger, som så ble gjenåpnet.

Storhamarlåvens vestfloy - glass lagt i et nytt sjikt utenpå

Storhamarlåvens sørfloy - forblendede vinduer

Dansens hus - vinduet har blitt utvidet til en passasje

TEKNISKE FØRINGER

De transformerte bygningene skal tilpasses ny bruk og nye krav. Det er da nødvendig å legge inn nye tekniske føringer. I tilfeller der bygningen er vernet kan man legge nytt gulv/vegg/takhimling, og legge føringer i sjiktet mellom nytt og gammelt. Dette så vi blant annet i Villa Grande, der nye gulv gjemte føringer, og samtidig beskyttet eldre gulv. Hvordan man kommer til teknisk infrastruktur ved reparasjon, kontroll o.l. blir sentralt. I Villa Grande var det valgt løsninger der man åpnet opp luker i det nye gulvet. I DogA er det også lagt nytt gulv over det gamle, men her er føringene lagt åpent, men delvis gjemt - i rommet mellom vegg og nytt gulv.

For mer omfattende transformasjoner, restaureringer o.l., har man gjerne muligheten til å gjemme alle tekniske føringer i tak/vegg/gulv. I Groschbygningen på Arkitekturmuseet ble store deler totalrestaurert, og man kunne legge føringene mellom ny himling og nytt gulv.

Et siste alternativ er å legge føringene i rør og bokser, som så legges utenpå vegger, gulv eller himling. Dette så vi i Villa Grande. Inntrykket var at her var tekniske føringer lagt til etter selve transformasjonen av rommene. Det var valgt standardløsninger som var dårlig integrert med interiør og bygningsdeler. I mange tilfeller er røralternativet valgt i der man går for konservering av bygningen. Man unngår inngrep i vegg, himling og gulv, og inngrepet synes reversibelt.

Villa Grande - tekniske føringer under nytt gulvsjikt.

DogA - tekniske føringer mellom nyttgulvsjikt og vegg.

Villa Grande - føringer lagt i bokser på vegg

KONSTRUKSJON

Flere av bygningene har fått ny konstruksjon. Det kan gjelde primær og/eller sekundærkonstruksjon. I mange tilfeller er den nye konstruksjonen en selvstendig og reversibel tilføyelse. I Dansens hus ble taket i kafe/resepsjonsdelen holdt oppe av stålkonstruksjon, og ikke av de gamle selvbærende murveggene. I Storhamarlåvens vestfløy står tresøylene på fjell og gammel mur. I vernebygget over domkirkeruinene er prinsippet mest tydelig, der eldre og ny konstruksjon står helt uavhengig av hverandre.

Vi så også eksempler der man bygde videre på det gamle. I Storhamarlåvens nordfløy er det støpt en betongsåle over den gamle muren, som for å jevne ut og danne en jevn flate for innfesting av tresøylene. Vi så også eksempler der nytt tak var lagt over gamle murvegger. Nye tilføyelser tilpasser seg det gamle, men uttrykker samtidig tiden den er bygget i (teknikk og håndverk).

Eventuelt kan det være snakk om rekonstruksjon og tilbakeføring. Da er ny konstruksjon utført etter datidens prinsipp og byggemetoder. Det er ikke et poeng å skille tydelig mellom ny og gammel konstruksjon. Arbeidet med Groschbygningen i Arkitekturmuseet representerer en slik holdning.

Dansens hus - stålkonstruksjon

Storhamarlåvens nordfløy - søyler på avretting av mur

Storhamarlåvens vestfløy - søyler, uten avretting av mur

DogA - pussen som var løs ble skrapet av, dette mønsteret ble avdekket og beholdt slik det ble funnet.

DogA - Heis som frigjør seg fra det eksisterende i struktur og material

DogA - tilbygg i glass

VERNESTRATEGI

I møte med eldre bygninger må man ta veivalg, som i valg av konstruksjon, i møte med overflater, i utføring av eventuelle tilføyelser osv. Man kan for eksempel gå for en konserverende strategi, å gjøre minst mulig. I arbeidet med DogA valgte Jensen & Skodvin en lignende strategi, der man fjerner det som måtte fjernes – løse fliser, ødelagte bygningsdeler, o.l. - og satt igjen med et «ærlig» bygningsvolum der sannheten om dårlig håndverk

og skader blir fortalt. Man kan også søke «sannhet» ved å gå for en tilbakeføring, der man søker et bedre eller mer riktig bilde av hvordan det har sett ut, eller kunne/burde sett ut. Slike eksempler så vi i Oskarshall, og i Groschbygningen til Arkitekturmuseet.

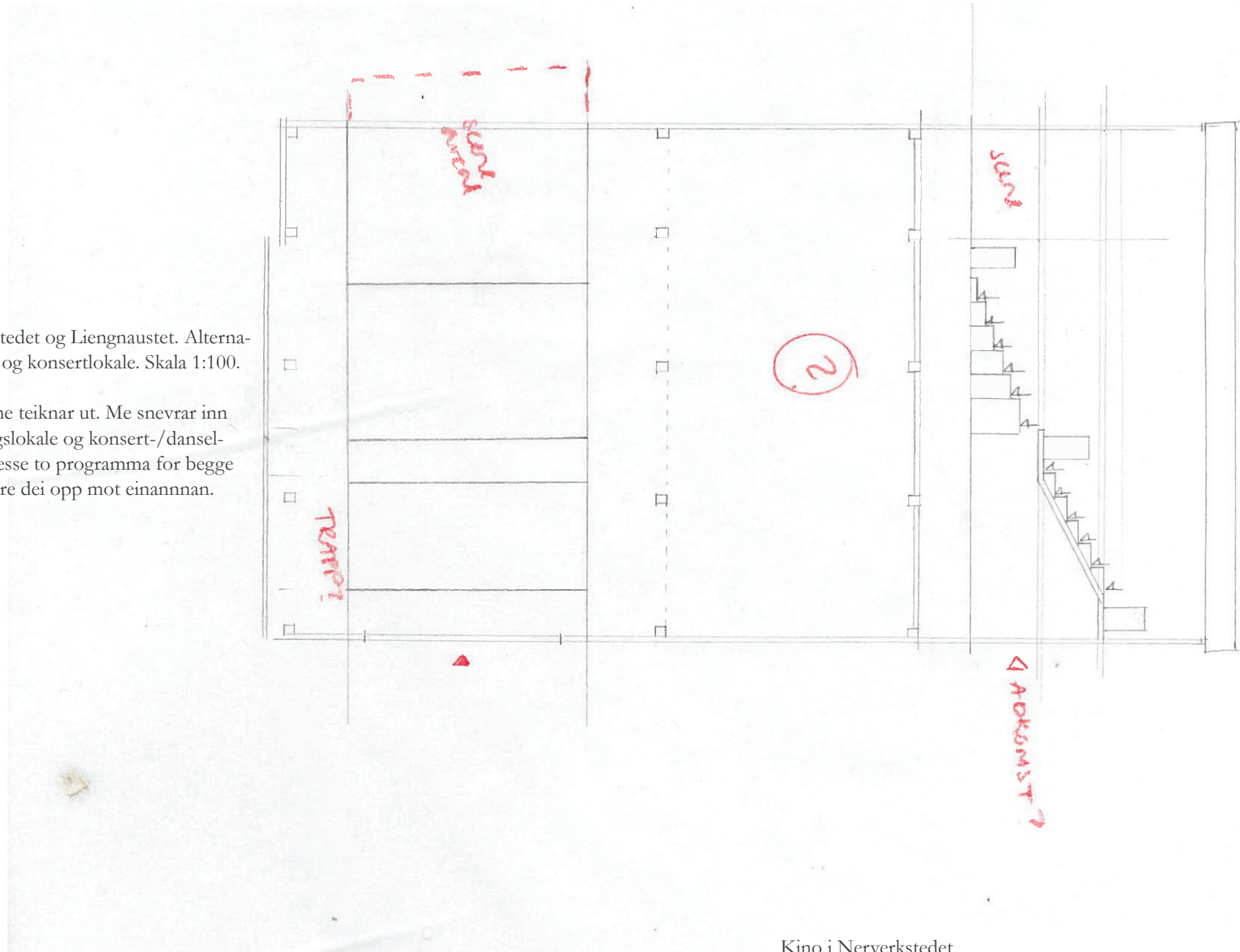
Et vanlig prinsipp i transformasjonssammenheng er det additive prinsipp. Man legger til nye lag utenpå det gamle. Det kan være man legger nye veggplater, nytt gulv eller himling – som i Nobels fredssenter, Villa Grande og

AHO – eller setter inn heis, dobokser, trapper – slik vi så i DogA, Dansens hus, Oskarshall og Storhamarlåven. En tilføyning følger også det additive prinsipp, ved at for eksempel et glasstilbygg legger seg innenfor/utenpå eksisterende vegg. Dette var et gjennomgangstema i bygningene vi besøkte: DogA (inngangsparti), Arkitekturmuseet (inngangsparti), Dansens hus (kafe/resepsjon), AHO, transformerte fabrikkbygninger langs Akerselva, osv.

12-13.09.12

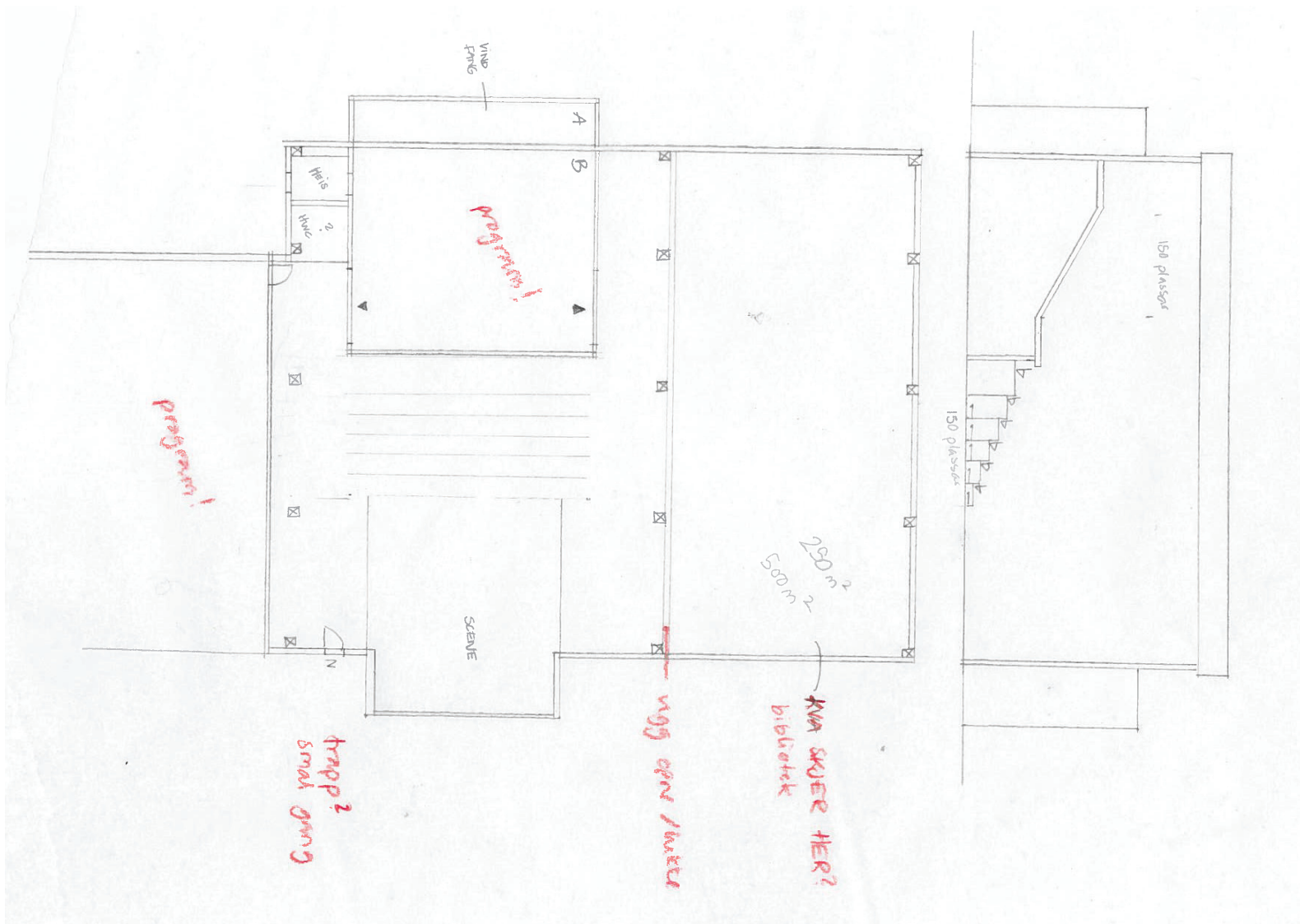
Prosjektering for Nerverkstedet og Liengnaustet. Alternativ kino, øvingslokale, kafe og konsertlokale. Skala 1:100.

Me diskuterer alternativa me teiknar ut. Me snevrar inn alternativa til å gjelda øvingslokale og konsert-/dansenokale. Me vil prosjektera desse to programma for begge bygningane, og slik diskutere dei opp mot einannan.

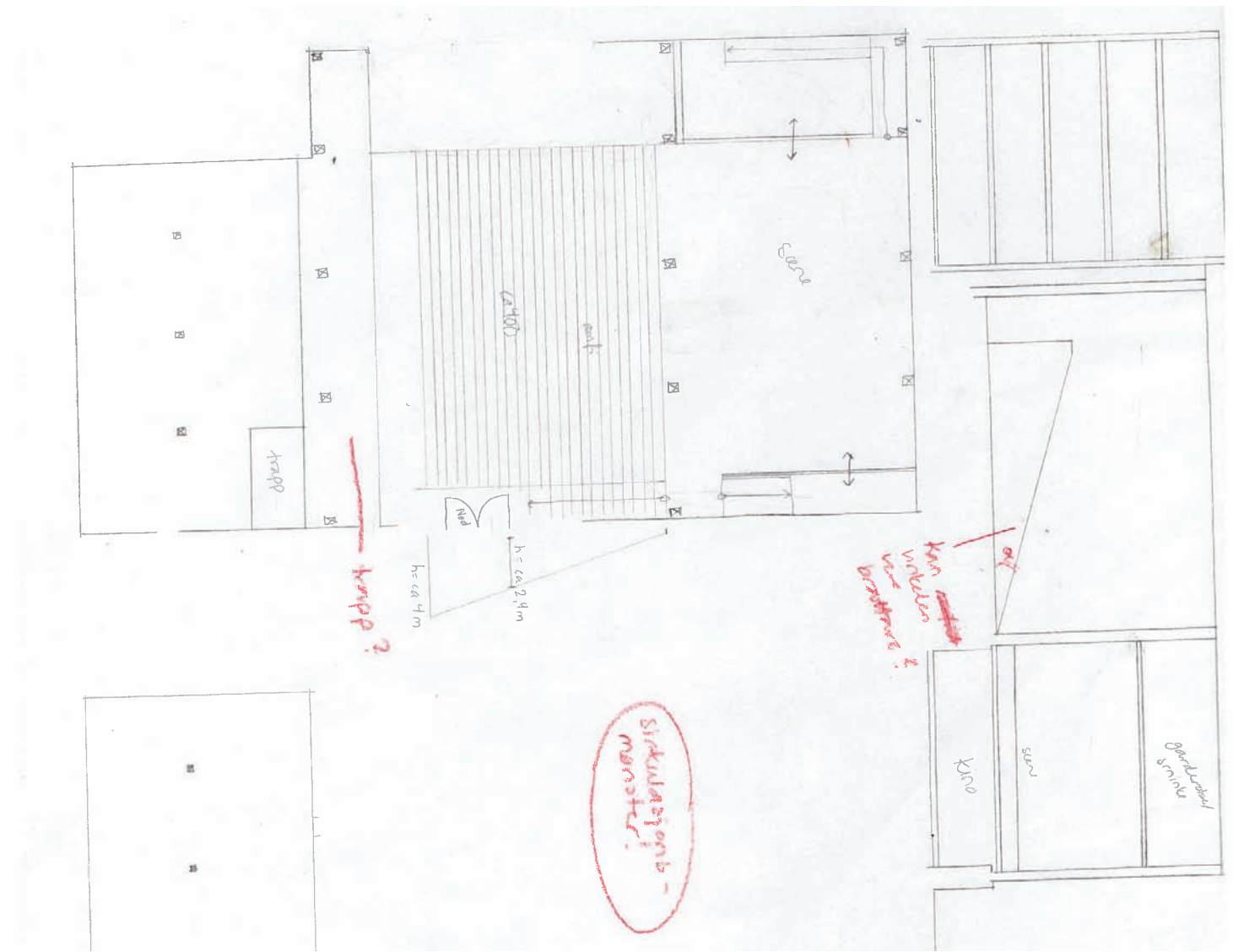

Kino i Nerverkstedet

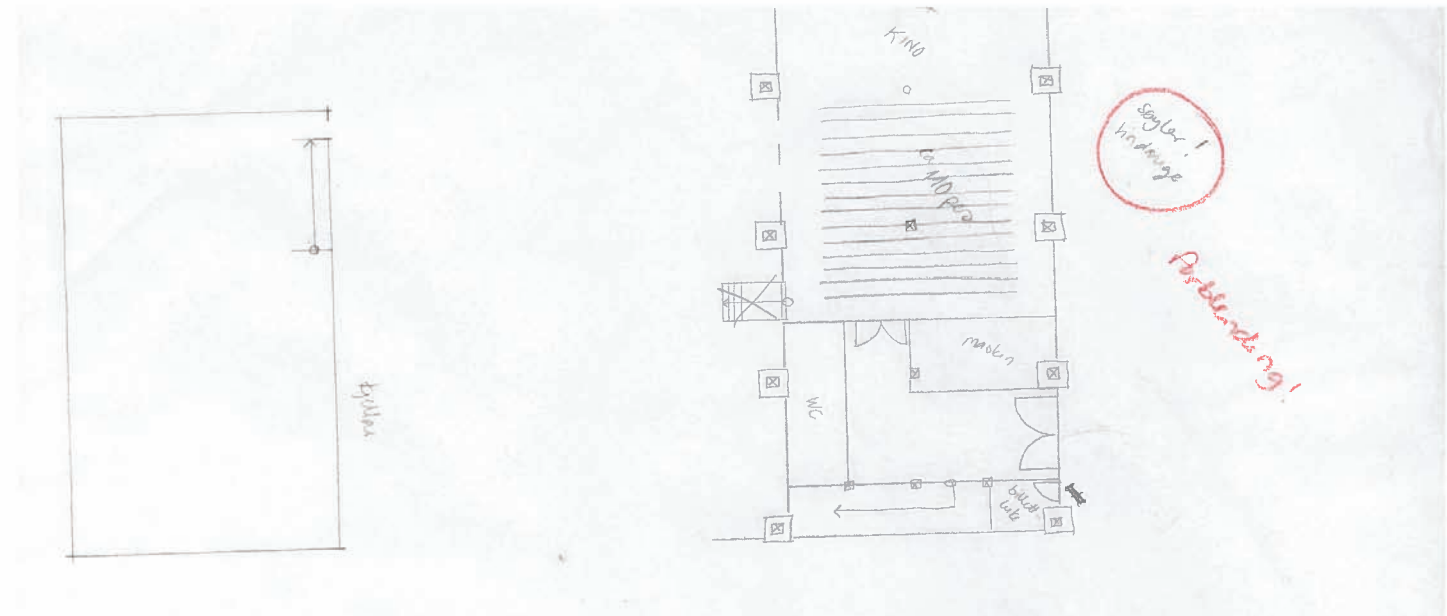

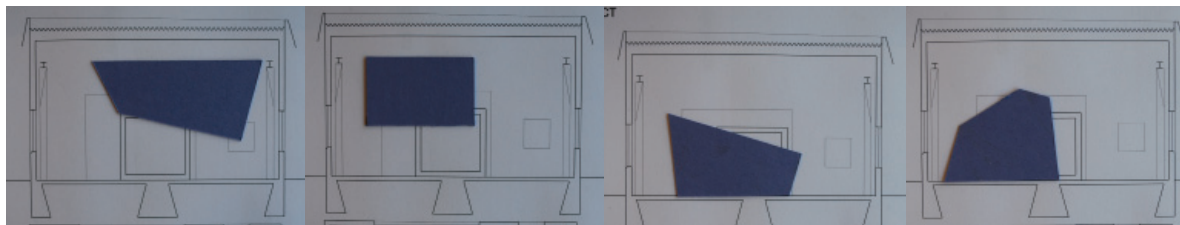
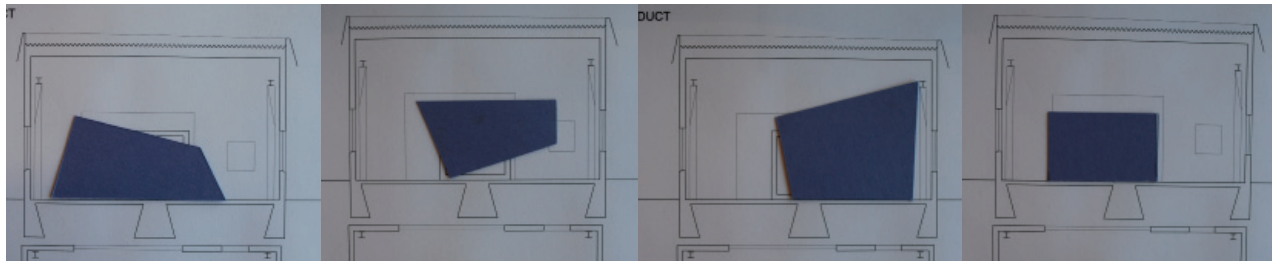
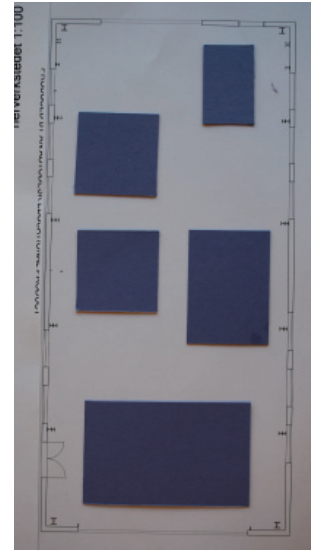
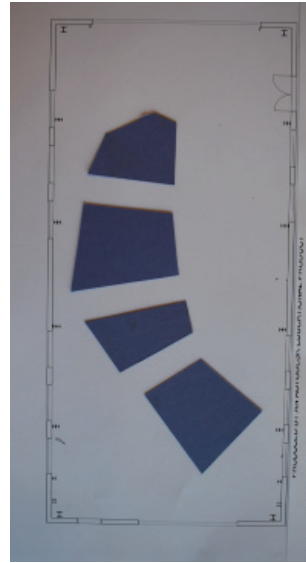
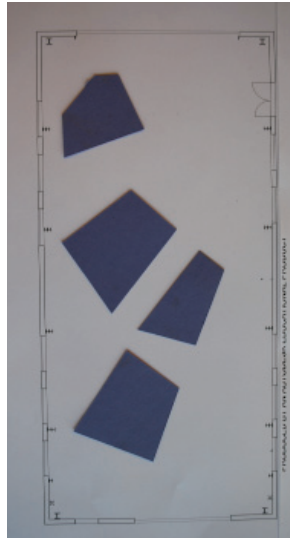
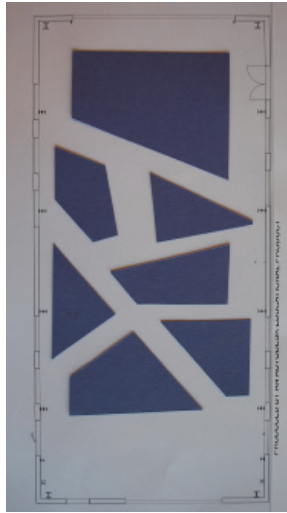
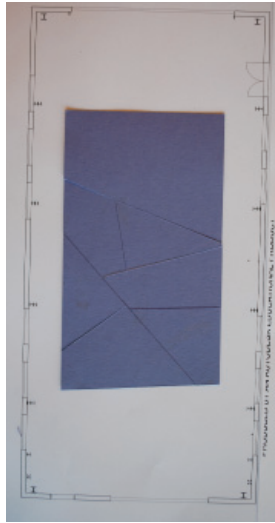
Scene med amfi i hallen, Drageverftet

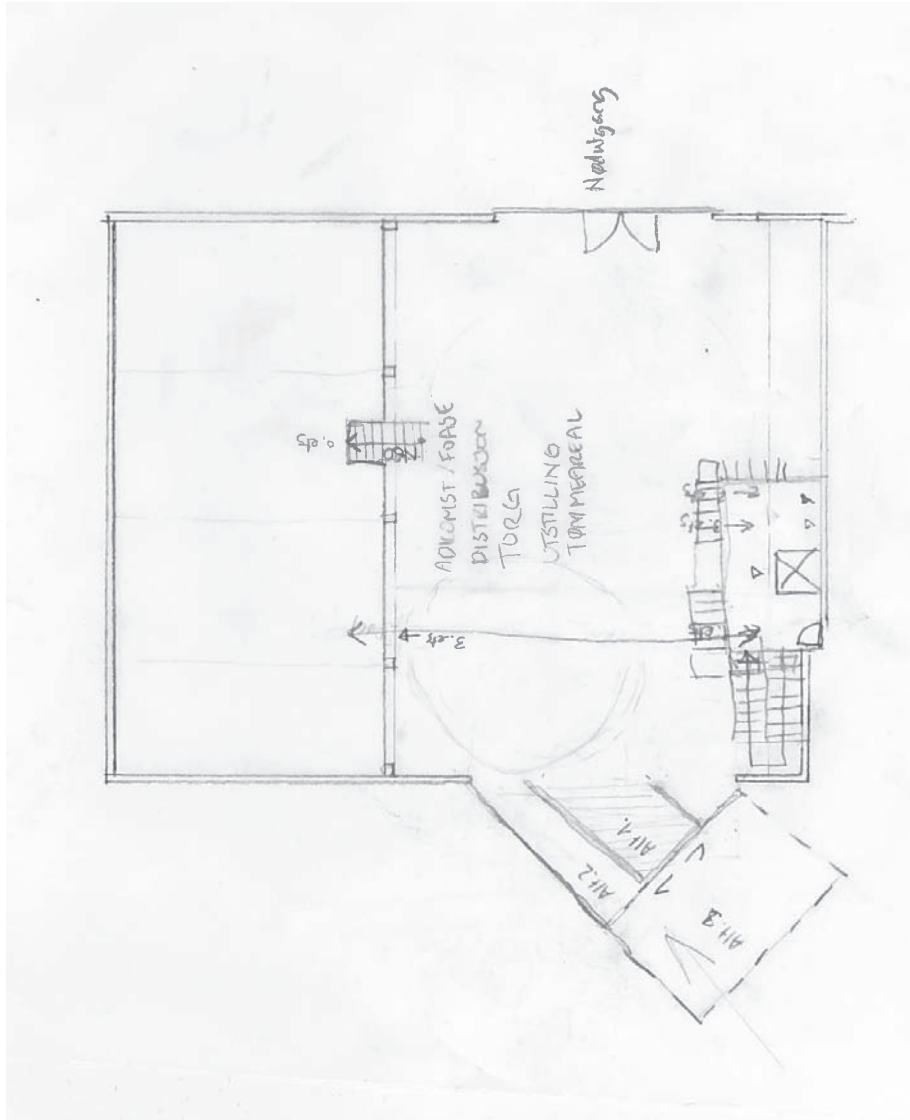
Scene med amfi i hallen, Drageverftet

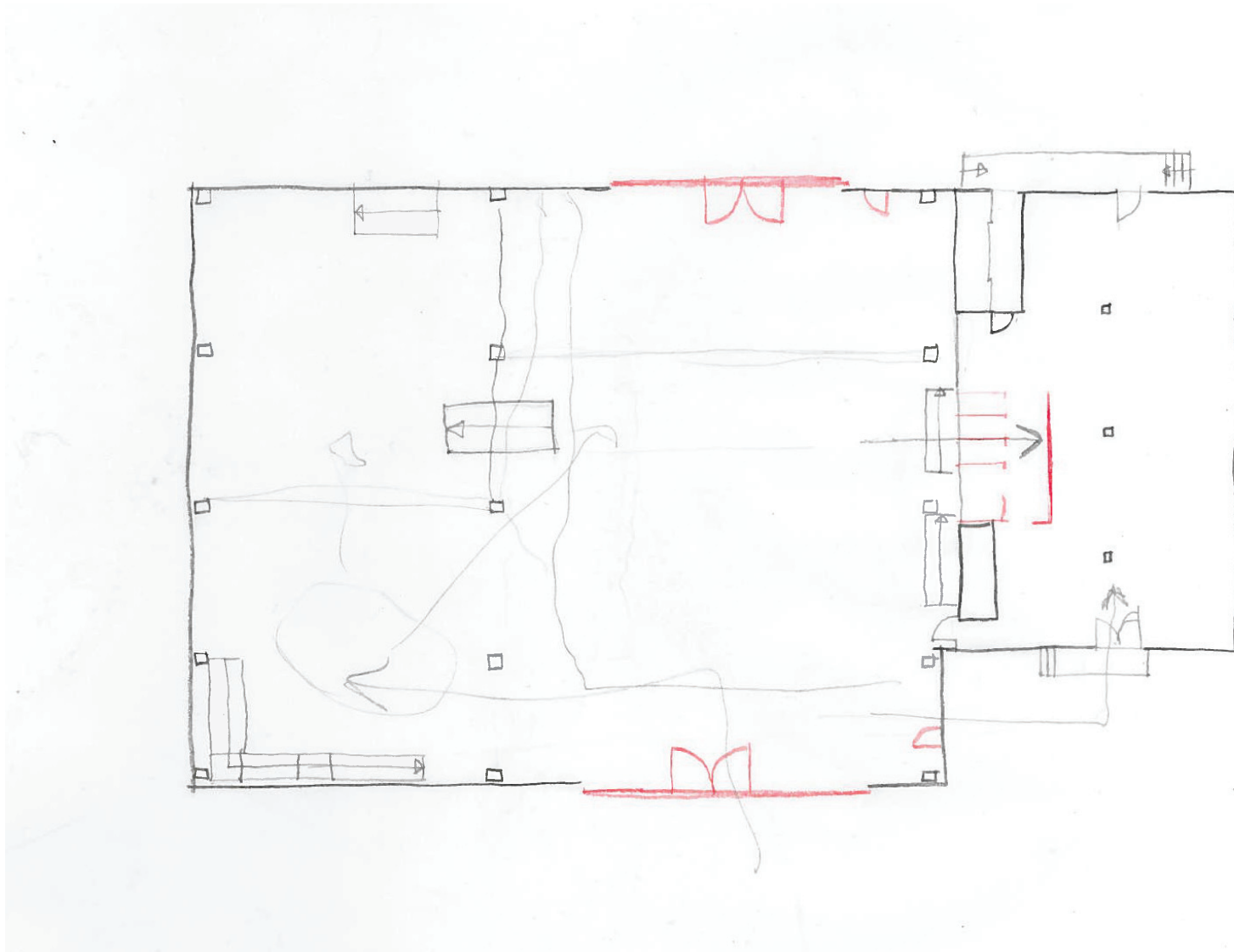
Scene med amfi i hallen, Drageverftet

Studier av klimatiserte kjerner i Nerverkstedet

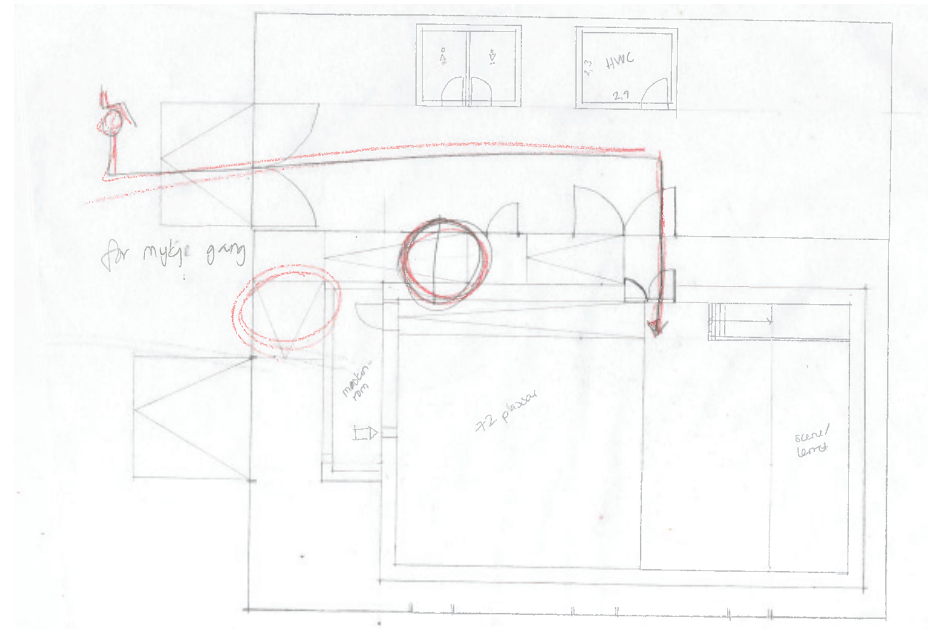
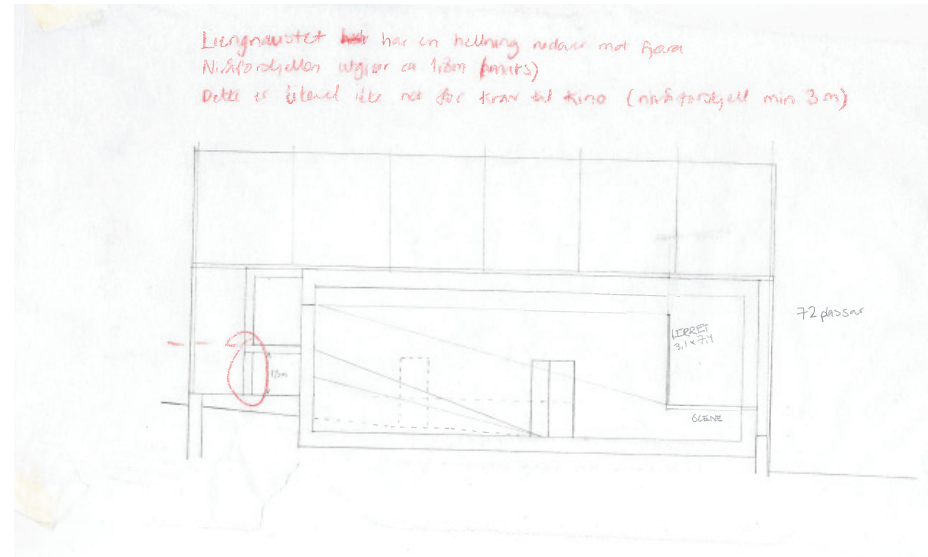
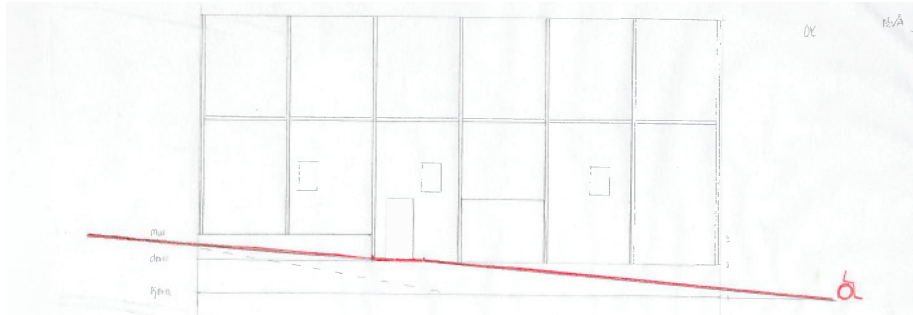

Inngangsparti mot vest, Drageverftet. Kan det stikka seg ut på skrått ut mot plassen?

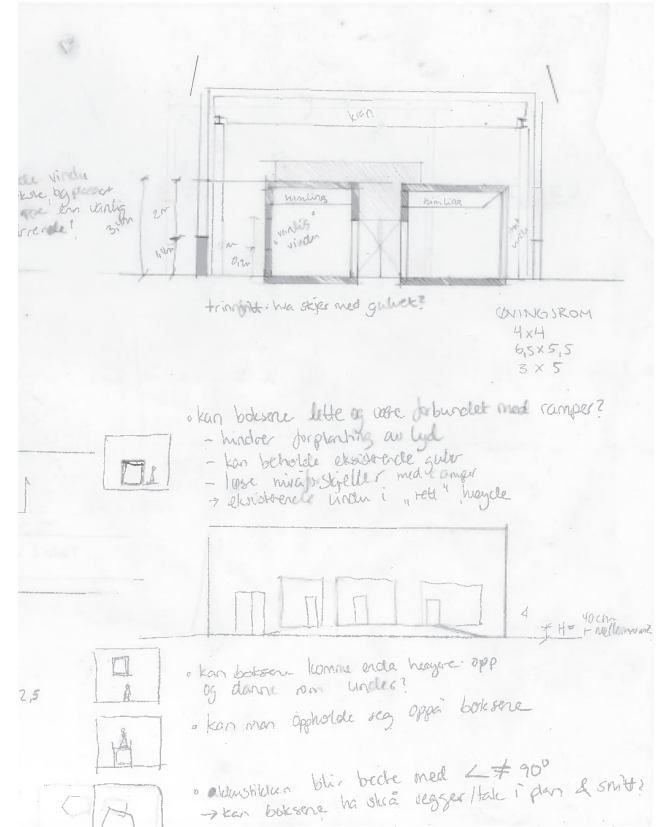
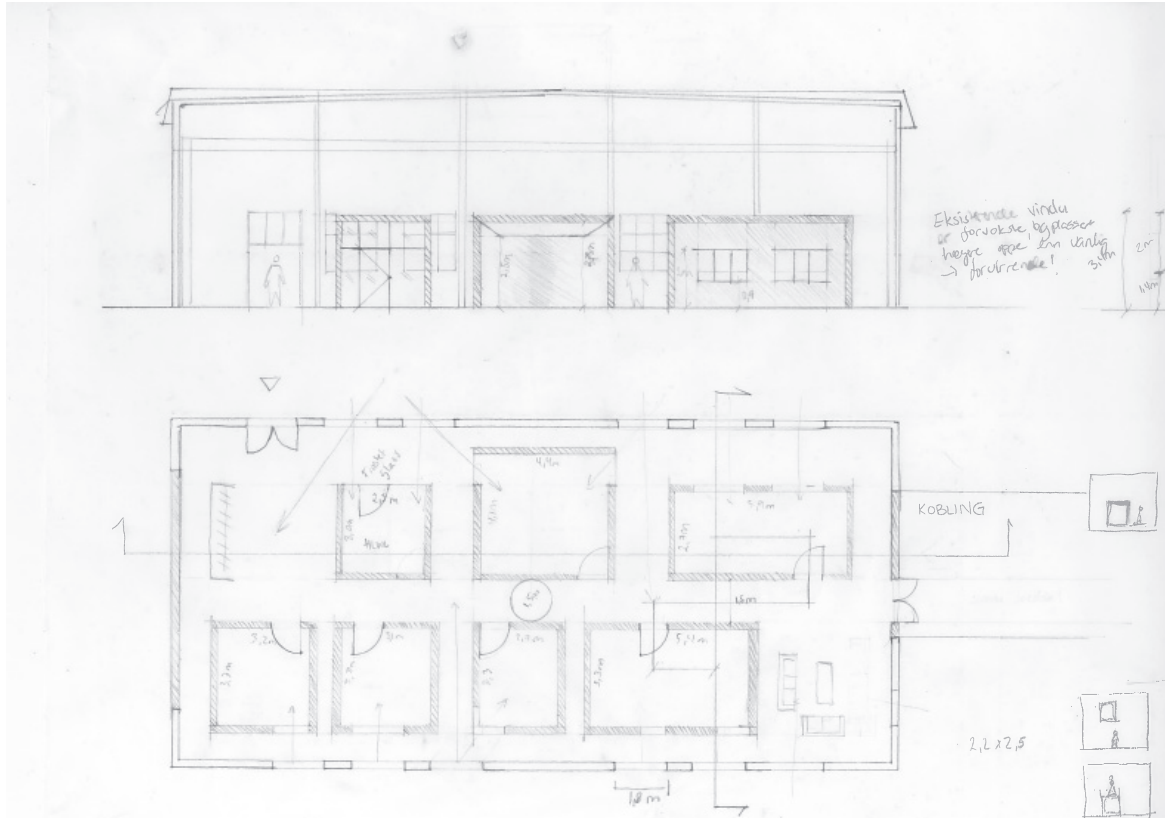

Verne/fjerne i Drageverftet:
Svart beholder vi, rødt fjerner vi

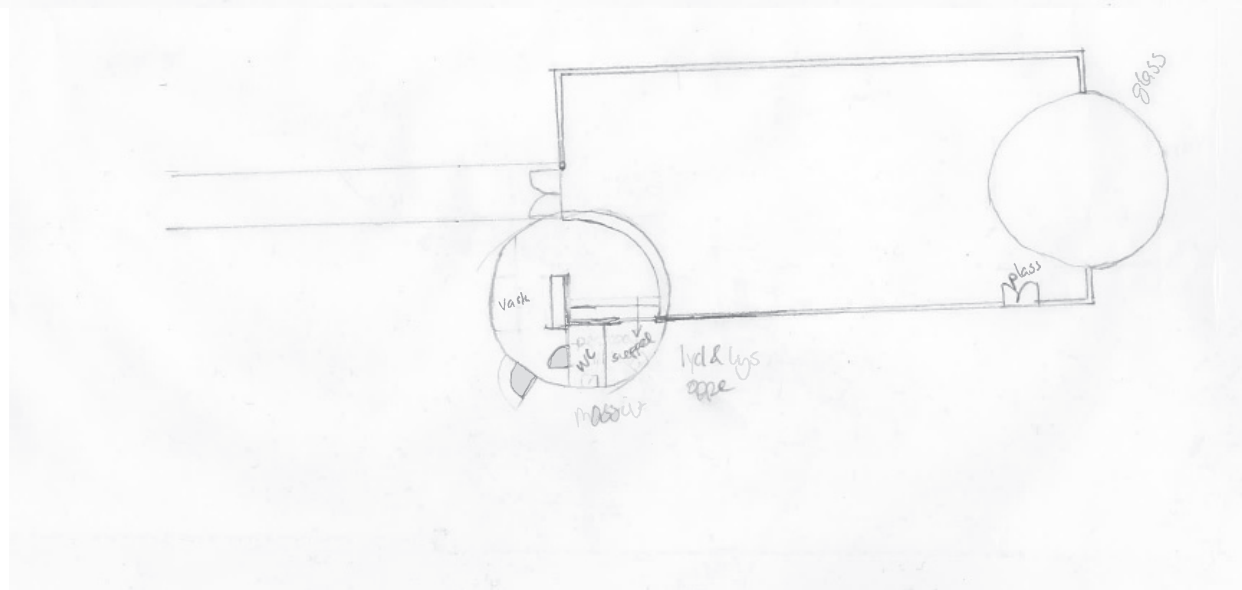
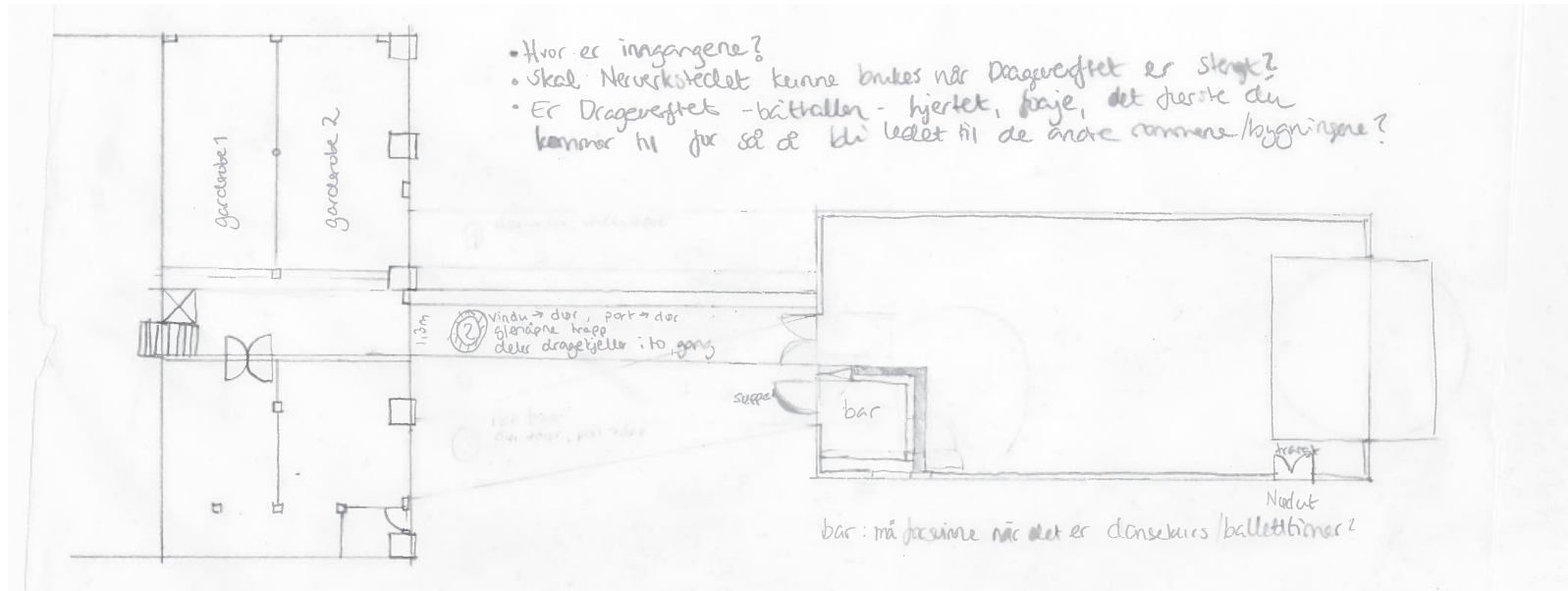

Test av helning i Liengnaustet. Er nivåforskjellen for stor for rullestolrampe? Svar: Det går akkurat!

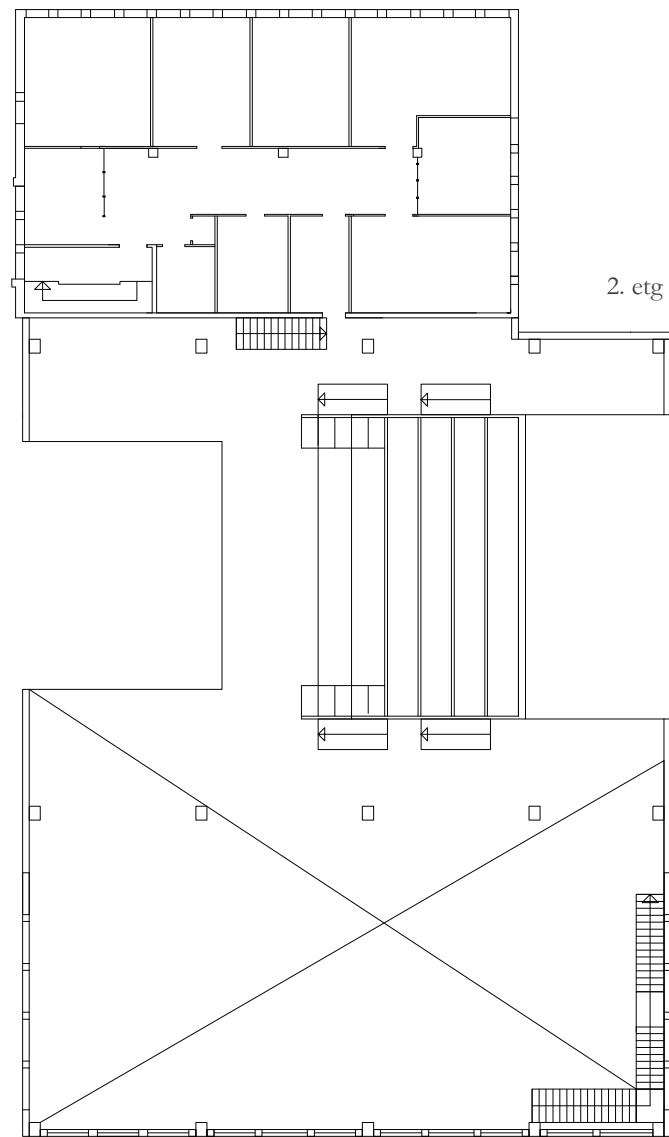
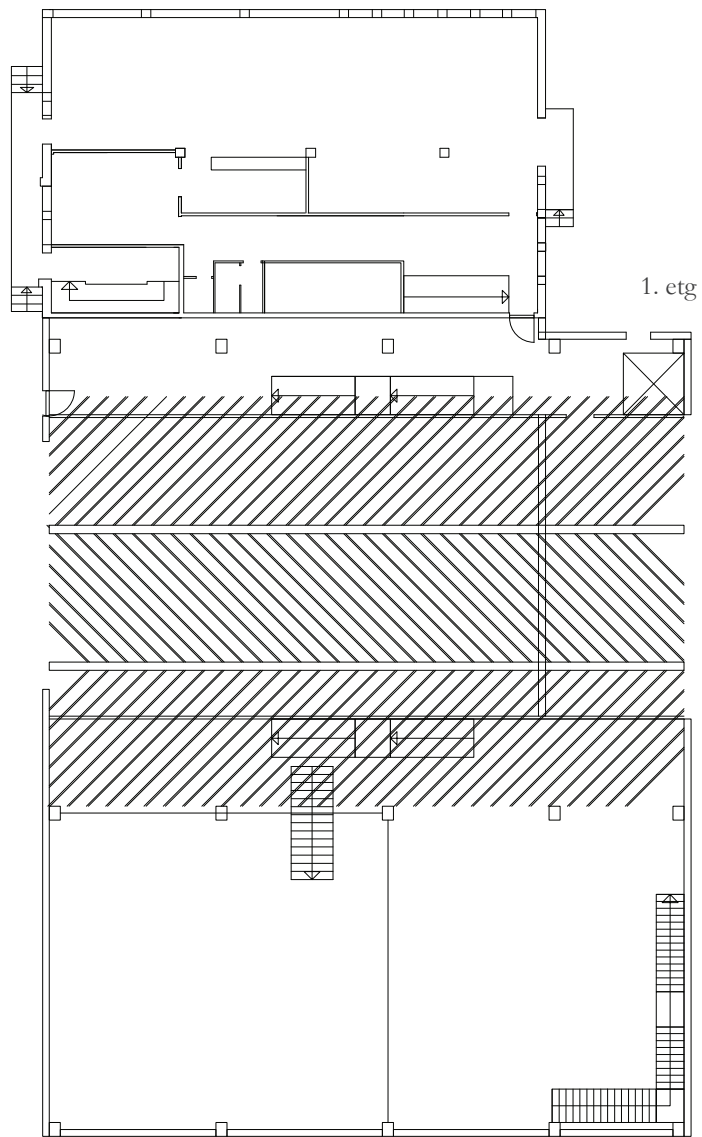
Klimatiserte kjerner i Nerverkstedet

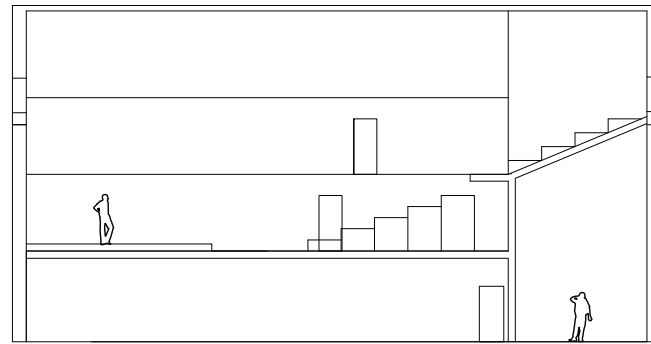
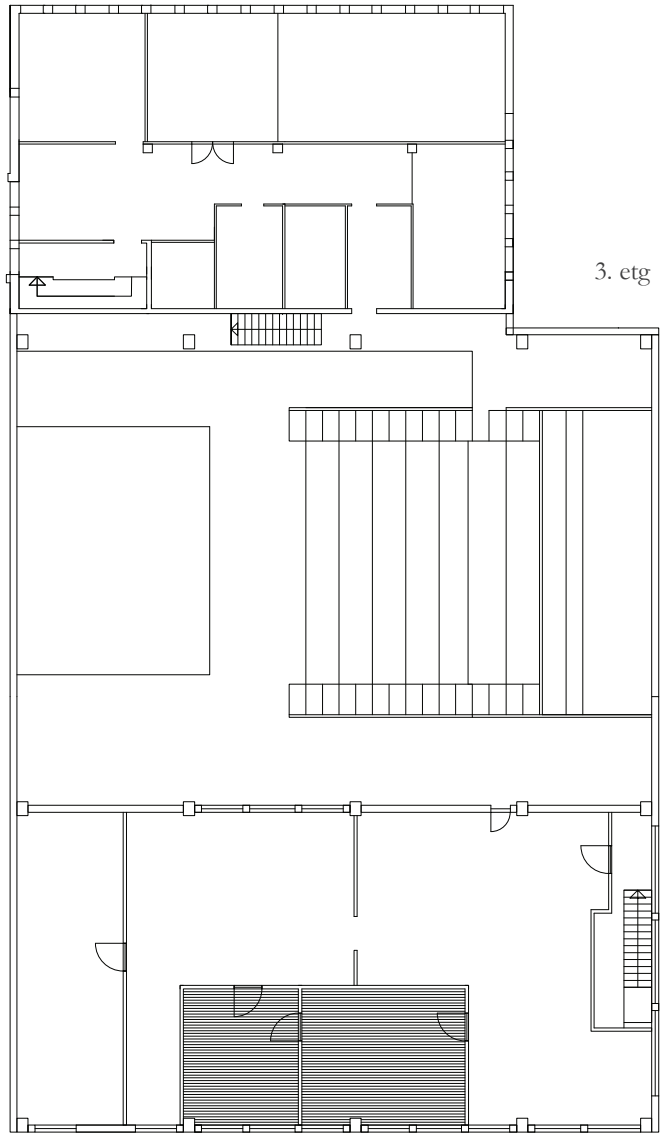

Forbindelse Nerverkstedet-Drageslipen

Scene og amfi i Drageverftet
Sceneboks vert sett inn i portopning.

14.09.12

Kor og kva vil me med oppgåva vår? Me vert usikre på om forma på oppgåva er rett. Me prøver å spisse oppgåva:

Aktualitet:

Alt er kulturminner! Det går fram av Lov om kulturminners første og andre paragraf. Loven definerer kulturminner som alle spor etter menneskelig aktivitet, og vil verne disse som del av vår kulturarv og identitet. Det er altså ikke bare fredede bygninger som er vert å ta vare på. Hverdagsarkitekturen – de bygningene vi omgir oss med til daglig, som vi tenker lite over, men som er der – funksjonelle og alminnelige. Sammen danner de bygningsmiljø og lokalmiljø – rammene rundt våre dagligliv. Skal disse tas vare på for ettertiden? Hvordan skal man i såfall gjøre det? Hvordan kan vi verne om bygningenes verdier og samtidig bruke dem? Hvorfor skal man ta vare på disse kulturminnene? Er det kravet om representativitet som ligger bak?

Vi tar kulturminneloven på alvor, og vil se på hvordan man tar vare på hverdagsarkitekturen. Vi velger oss «alminnelige» bygninger. Våre diskusjoner og oppdagelser kan slik være overførbare til slike bygninger andre steder i landet.

Arkitekturpolitikken til regjeringen oppfordrer til å bruke dagens bygninger. Det antas at 80 prosent av bygningene våre fortsatt vil være i bruk om førti år. Bruken vil endre seg, og bygningene blir gjenstand for omfattende ombyggingarbeider.

Dette gir vår oppgave aktualitet. Det vil være en hovedoppgave for arkitekter i framtiden å finne gode løsninger for bruk av dagens bygninger.

Valg av område

Rognanfjæra, Rognan, Nordland er et båtbyggeriområde der mesteparten av industrien er nedlagt. Vi ønsker å se på et sentralt område av Rognanfjæra, med tre bygninger, kaianlegg og slippanlegg. Bygningene er eid av kommunen. Foruten sporadiske aktiviteter er stedet forlatt, til tross for at det er sentrumsnært og ligger fint til ved fjorden. Vi mener stedet har potensial for større bruk.

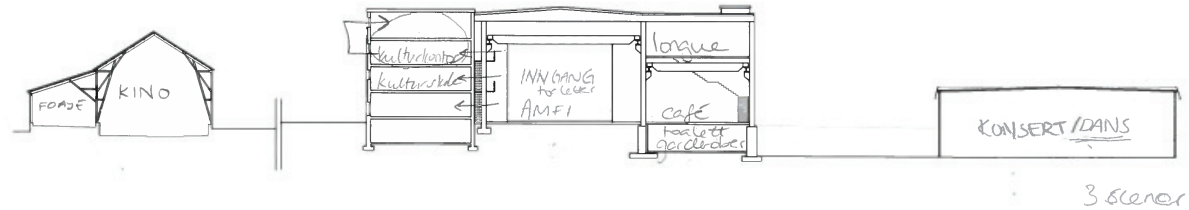
Valg av bygninger

Vi ønsker å jobbe med Liengnaustet (uisolert trekonstruksjon) og Nerverkstedet (uisolert lettklinkerbetonng). Bygningene har like volum, men ulike material og konstruksjon. Ved å velge disse bygningene kan vi få

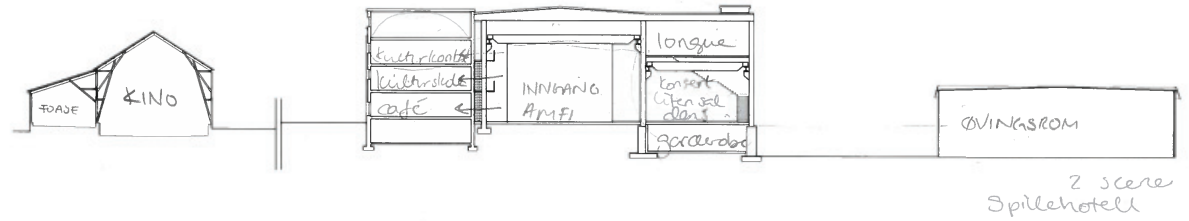
forskjellige diskusjoner.

Valg av program

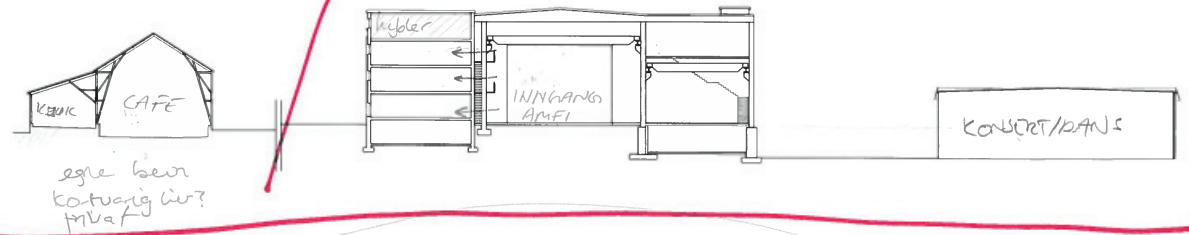
Vi ønsker å ta utgangspunkt i kommunens forslag om kulturhus i Drageverftet, som ligger mellom våre utvalgte bygninger. Ved å utvikle ett program for alle tre bygningene, kan Liengnaustet og Nerverkstedet få et bedre levestruktur og lengre levetid. Vi mener altså det er viktig å se disse bygningene samlet, da kulturhusprogram for Drageverftet lett kunne «sprengte» området med tilbygg og behov for parkeringsplasser. En helhetlig planlegging kan sikre de enkelte bygningene, bygnings- og lokalmiljø. Vi ser for oss at en sambruk, der Drageverftet kan være den første bygningen du kommer til, som å så leder besøkende videre til de andre bygningene i fjæra.

Öpent hele døgnet - flerkunne
 åpne/strøge deler - bakover degnert

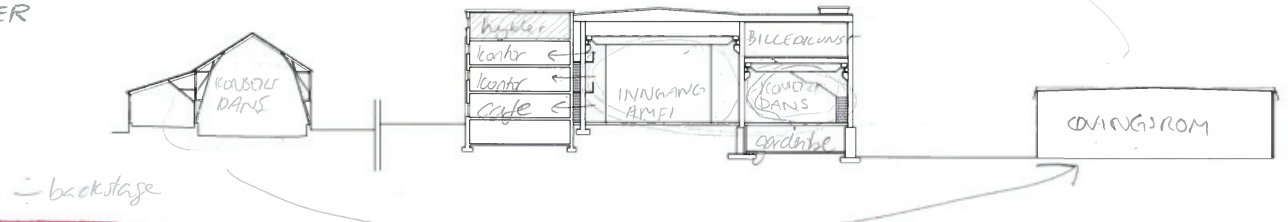

Cafe i Løngraustet fungerer
 ikke i helheten.

TO FORSKJELLIGE PROGRAM
 I TO BYGNINGER → DISKUSJONER

PROGRAMMENE ER KNYTTET MOT
 DRAGEVERFTET, VIKTIG FOR SURVIVAL

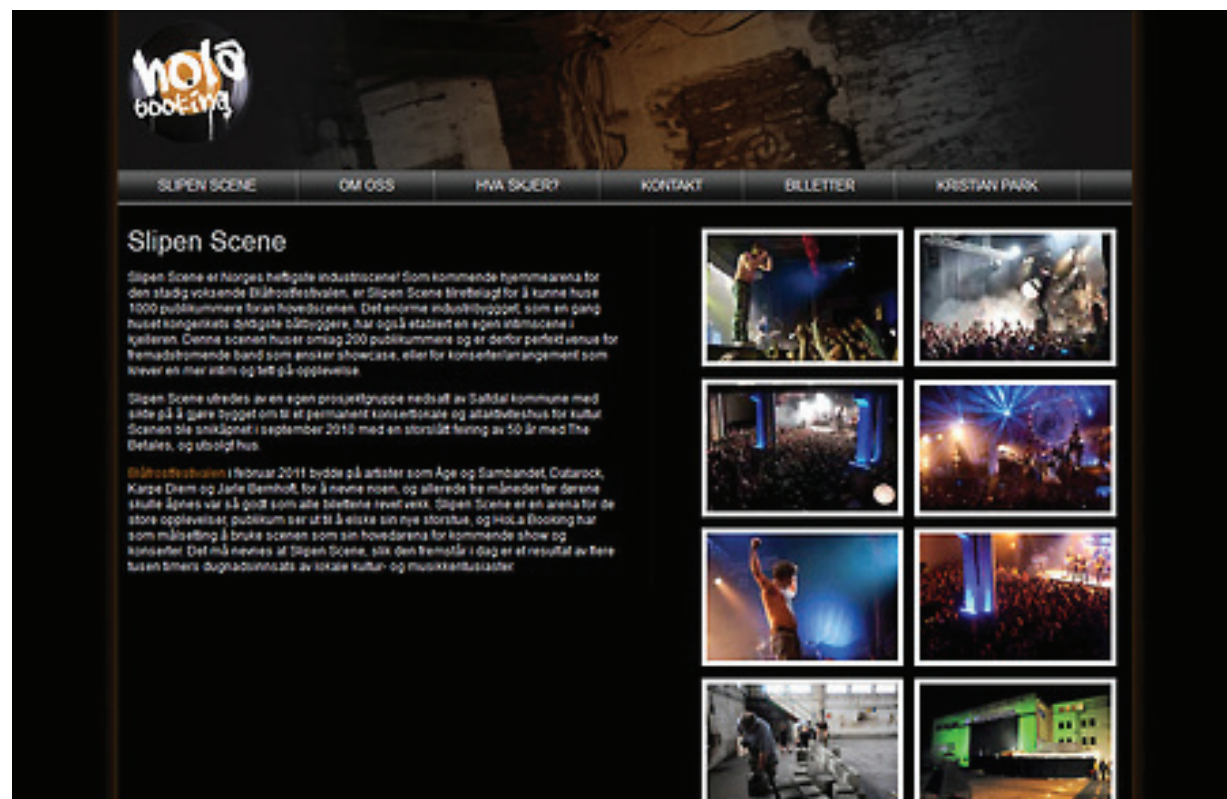

HOLA BOOKING

Oppdagar HOLA BOOKING. Dette kan ein lese på heimesida deira:

“Slipen Scene er Norges heftigste industriscene! Som kommende hjemmearena for den stadig voksende Blåfrostfestivalen, er Slipen Scene tilrettelagt for å kunne huse 1000 publikummere foran hovedscenen. Det enorme industribygget, som en gang huset kongeriketets dyktigste båtbyggere, har også etablert en egen intimszene i kjelleren. Denne scenen huser omlag 200 publikummere og er derfor perfekt venue for fremadstrømmende band som ønsker showcase, eller for konserter/arrangement som krever en mer intim og tett-på-opplevelse.

Slipen Scene utredes av en egen prosjektgruppe nedsatt av Saltdal kommune med sikte på å gjøre bygget om til et permanent konsertlokale og allaktivitetshus for kultur. Scenen ble snikåpnet i september 2010 med en storslått feiring av 50 år med The Betales, og utsolgt hus.”

The image shows a screenshot of the HOLA BOOKING website. At the top left is the logo for 'hola booking' in a stylized font. Below the logo is a navigation menu with the following items: 'SLIPEN SCENE', 'OM OSS', 'HVA SKJER?', 'KONTAKT', 'BILLETTER', and 'KRISTIAN PARK'. The main content area is titled 'Slipen Scene' and contains a large block of text describing the venue. To the right of the text is a grid of eight small images showing various scenes from performances at Slipen Scene, including musicians on stage and audiences.

Slipen Scene

Slipen Scene er Norges heftigste industriscene! Som kommende hjemmearena for den stadig voksende Blåfrostfestivalen, er Slipen Scene tilrettelagt for å kunne huse 1000 publikummere foran hovedscenen. Det enorme industribygget, som en gang huset kongeriketets dyktigste båtbyggere, har også etablert en egen intimszene i kjelleren. Denne scenen huser omlag 200 publikummere og er derfor perfekt venue for fremadstrømmende band som ønsker showcase, eller for konserter/arrangement som krever en mer intim og tett-på-opplevelse.

Slipen Scene utredes av en egen prosjektgruppe nedsatt av Saltdal kommune med sikte på å gjøre bygget om til et permanent konsertlokale og allaktivitetshus for kultur. Scenen ble snikåpnet i september 2010 med en storslått feiring av 50 år med The Betales, og utsolgt hus.

Blåfrostfestivalen i februar 2011 bydde på artister som Ape og Sambandet, Cutarock, Karpe Diem og Jarle Bernhoft, for å nevne noen, og allerede tre måneder før derene skulle åpnes var så godt som alle billettene revet vekk. Slipen Scene er en arena for de store opplevingsat publikum ser ut til å elske sin nye storstue, og HOLA BOOKING har som målsetting å bruke scenen som sin hovedarena for kommende show og konserter. Det må nevnes at Slipen Scene, slik den fremstår i dag er et resultat av flere tusen timers dugnadssinnsats av lokale kultur- og musikkentusiaster.

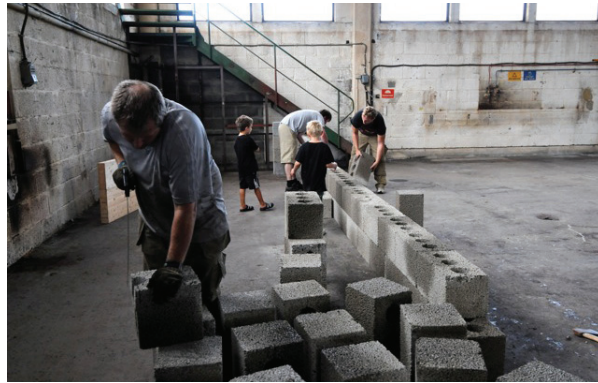

Foto: June Karlsen / Blåfrost 2011

INSPIRASJON

Kopling mellom bygningar.

Kan det vere ein glassgang e.l. mellom Drageverftet og Nerverkstedet? Inngang til Nerverkstedet frå bakkeplan under glassgangen?

Bündner Kunstmuseum, Chur. Peter Zumthor

17.09.12

Veiledning med Eir og Sophie. Oppsummering:

Fokuser på overordna nivå. Kvifor desse bygningane? Kvifor er dei interessante? Kva er det unike for området og bygningane? Dyrk dette.

Formidla båtbyggerhistoria. Korleis? Litt uklart (for Kirsten).

Sjå på funksjonane til dei andre bygningane i fjøra. Kva skal dei vere? Korleis verkar bygningane saman. Nye funksjonar kan løfte heile området.

Kva verdiar er viktige? Kulturminneverdien! Vektlegg bygningane som kulturminne! Ved å klårgjera dette for oss sjølve, kan me få mange svar i formingsprosessen - så langt ned som til detaljnivå (Sophie).

Les om isolasjon og tekniske løysingar (td siste forskning gjort av Sintef). Ein kan td leggja vindsperra i vegger, og isolera tak og vegger. Livsløpstenking - ein må ikkje etterisolera og/eller skifte ut vindaug.

Utfordring med vêt og uvêt: Kva skjer når det kjem springflo? Skal ein leggja fast golv, eller kan vatnet renna

ut att?

Dei historiske spora kan ein dokumentera som foto, oppmåling og teikning. Det gir meir fridom til transformering.

Bygg modell. Tips frå Sophie. Særskild relevant m.o.t. konstruksjon og volum. Kanskje det kan hjelpa oss i formingsprosessen?

—

Sophie vil gjerne ha kontakt med oss vidare, anten i Trondheim, eller på Røros. Det er opp til oss kvar og kor tid.

—

Etter veiledning gjekk me på kafe, diskuterte litt. Særskild modell - om det vil vere relevant for oss. Kva detaljering, med kva formål?

Vel attende gjekk me laus på situasjonen. Me har ein del å gjera der.

HAVNIVÅ, SPRINGFLO, STORMFLO

Viktig å hugsa på at området vårt ligg i strandkanten, og at havnivå stig ekstra frå tid til annan. Dvs det er kanskje ikkje så lurt å leggja golv og andre installasjonar på lågaste nivå i Liengnaustet.

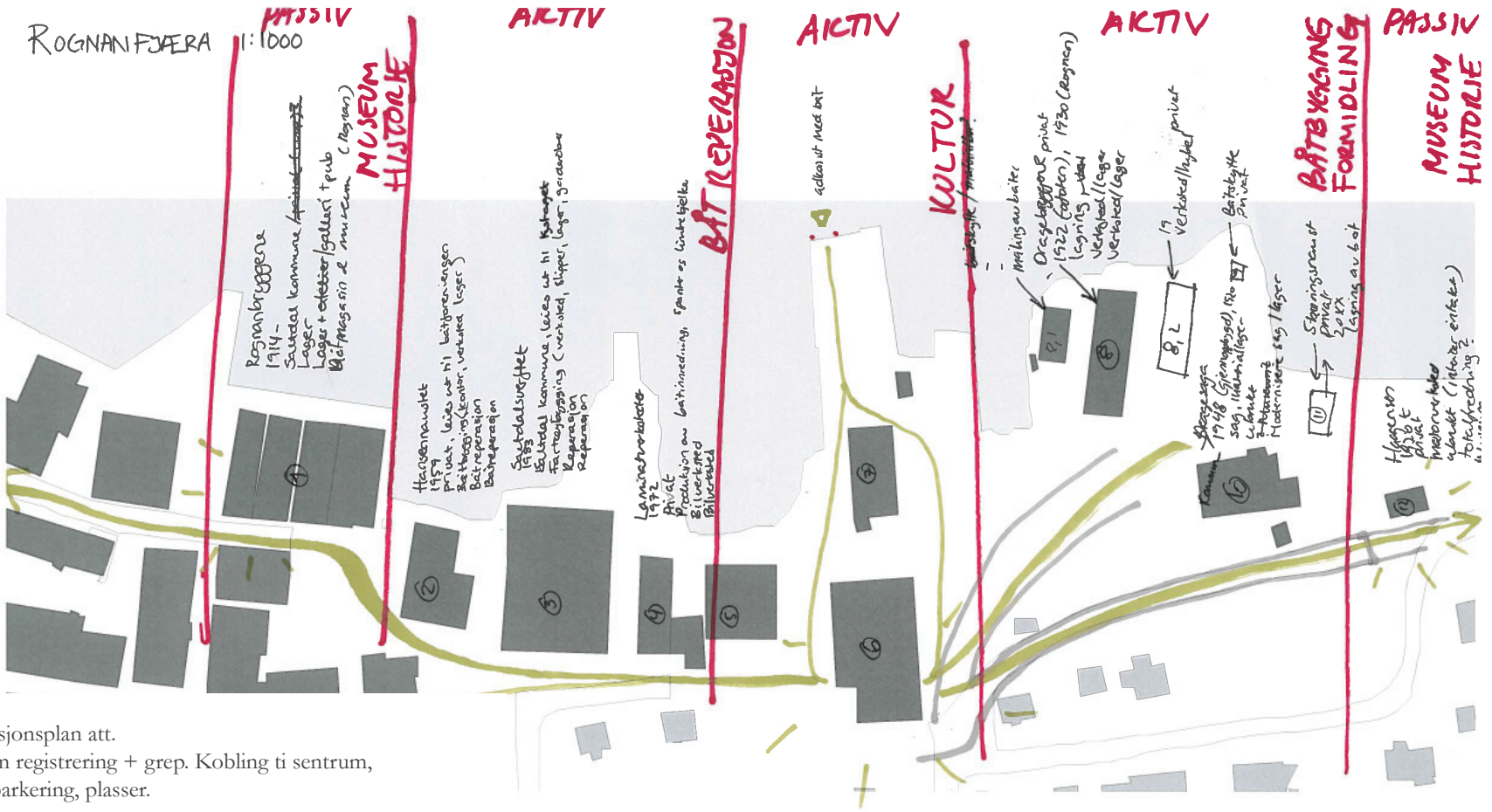
Om me skal setja inn noko nytt i Liengnaustet, vil det då vere ein fordel om det kan tole vatn. Til dømes om det er av tre, og står på søyler.

Kjelde:

“Havnivåstigning rapport”, www.regjeringen.no

			Nordland					
			År 2050 relativt år 2000			År 2100 relativt år 2000		
kommunent.	Kommune	Målepunkt	Land-heving (cm)	Beregnet havstigning i cm (usikkerhet -8 til +14 cm)	100 års stormflo* relativt NN1954 (usikkerhet -8 til +14 cm)	Land-heving (cm)	Beregnet havstigning i cm (usikkerhet -20 til +35 cm)	100 års stormflo* relativt NN1954 (usikkerhet -20 til +35 cm)
1850	Tysfjord	Kjøpsvik	19	12 (4 - 26)	292 (284 - 306)	38	52 (32 - 87)	338 (318 - 373)
1849	Hamarøy	Oppeid	18	13 (5 - 27)	295 (287 - 309)	35	55 (35 - 90)	341 (321 - 376)
1848	Steigen	Leinesfjorden	18	13 (5 - 27)	281 (273 - 295)	36	54 (34 - 89)	327 (307 - 362)
1845	Sorfold	Straumen	23	8 (0 - 22)	258 (250 - 272)	46	44 (24 - 79)	299 (279 - 334)
1804	Bodø **	Bodø Skjerstadfjorden	18	13 (5 - 27)	257 (249 - 271)	36	54 (34 - 89)	303 (283 - 338)
			20	11 (3 - 25)	195 (187 - 209)	40	50 (30 - 85)	239 (219 - 274)
1841	Fauske	Fauske	21	10 (2 - 24)	197 (189 - 211)	43	48 (28 - 83)	240 (220 - 275)
1840	Saltdal	Rognan	24	8 (-1 - 22)	195 (187 - 209)	47	43 (23 - 78)	235 (215 - 270)
1842	Skjerstad ***	Misvær	20	11 (3 - 25)	197 (189 - 211)	40	50 (30 - 85)	241 (221 - 276)
1839	Beim ****	Moldjord (Leinvika)	21	10 (2 - 24)	255 (247 - 269)	43	48 (28 - 83)	298 (278 - 333)
1838	Gådeskål	Inndyr	20	11 (3 - 25)	254 (246 - 268)	40	50 (30 - 85)	298 (278 - 333)
1837	Meløy	Ømes	22	9 (1 - 23)	250 (242 - 264)	44	46 (26 - 81)	292 (272 - 327)
1836	Rødøy	Vågå	20	11 (3 - 25)	251 (243 - 264)	40	50 (30 - 85)	295 (275 - 330)
1833	Rana	Mo i Rana	27	4 (-4 - 18)	247 (239 - 261)	53	37 (17 - 72)	284 (264 - 319)
1825	Træna	Selvær	15	18 (8 - 30)	252 (244 - 266)	31	59 (39 - 94)	301 (281 - 336)

ROGNAN FJÆRA 1:1000

18.09.12

Me ser på situasjonsplan att.
Me går gjennom registrering + grep. Kobling ti sentrum,
veier, gangsti, parkering, plasser.

Båter som er bygget på Drage (jern/tre)
Hente folk med tungen
Båter med kulturfunksjoner
- restaurant
- bolig for artistene
- scene i vannet, slippet på slipp, publikum på tærn
- scene på kaien, publikum, i båter
→ Hvor er det hvorvidt leide dra speen?

- frigjengoe
- biler
- merge byss/signal

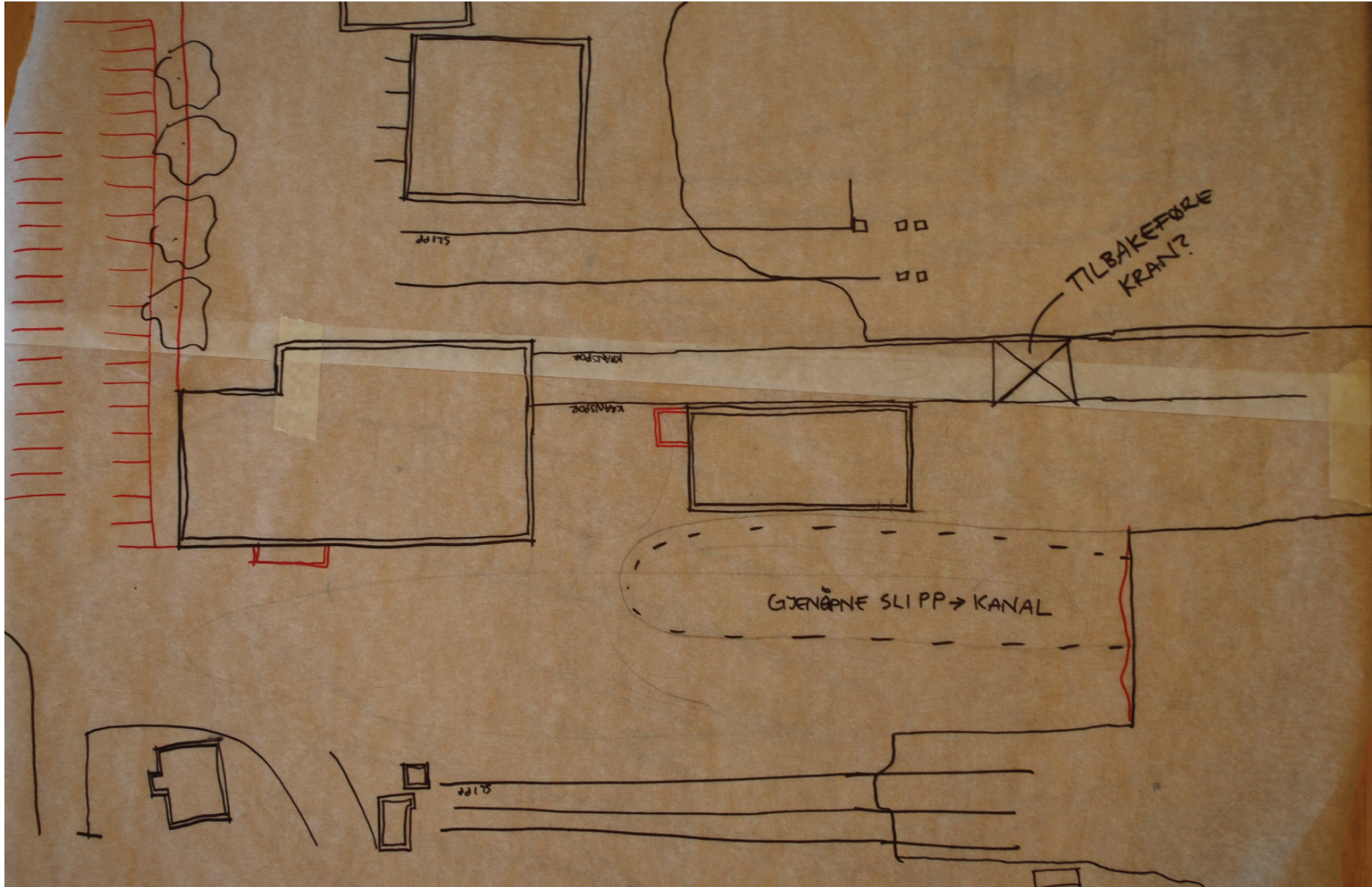
1:1000 18.09.2012

Plasser

- 1 Festplätzen
  - 2 Kulturen
  - 3 Museumsplätzen
- Fotgiangere
  - Biler
  - Fotgiangere + biler

19.09.12-20.09.12

Me bygger modellar:

1:200

Drageverftet, Nerverkstedet, bedding, slippar, gasslager, Laminaten, blomsterhandel, Rema 1000, vinsjhus.

1:50

Nerverkstedet

1:50

Terreng og konstruksjon Liengnaustet.

Inngang til Drageverftet

Plassen med inngang til Drageverftet

Til høgre: Forbinding til Drageverftet frå Nerverkstedet, og til venstre sceneboks

Mesain i Nerverkstedet

Konstruksjon i Liengnaustet

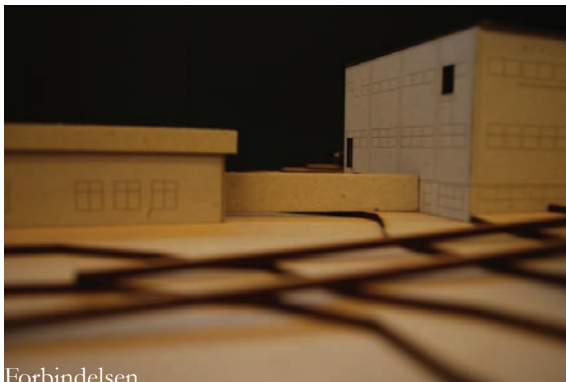

Med "kledning"

21.09.12

Inngang Drageverftet. Forbindelse Drage, Nerverkstedet. Inngangen bør ikke stikke for langt ut, da sperrer den veien, forbindelsen vanskelig. Hvilken rolle skal den ha? Bare forbindelse? Eller inngang også?

Forbindelsen

22.09.12

(“How Buildings Learn: What Happens After They’re Built” av Stewart Brand)

Stewart Brand skriv i boka “How Buildings Learn: What Happens After They’re Built” om Pace Layering - omsett til norsk vert det noko sånt som stegvis lagdeling. Hmm. Han meiner ein kan dela bygningar i lag eller etter lagendring. På botnen, dvs i det fyste laget (til dømes tomta), er det liten endring. I det ytste eller øvste laget derimot skjer endringane raskast. Dette gjeld til dømes måling, møblar o.l.

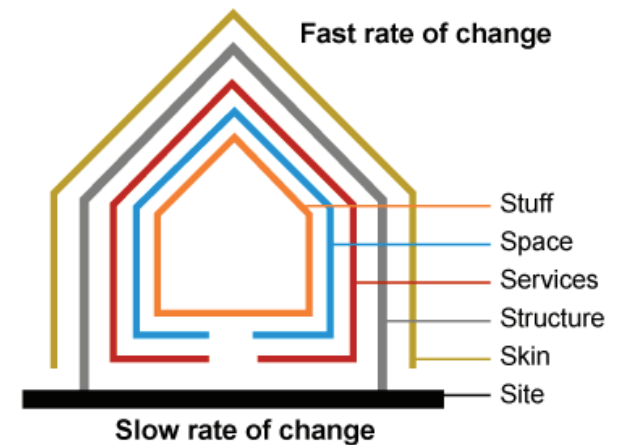
Endringar som oppstår og erfaringar ein gjer seg i dei ytre laga (der endringar skjer raskast), verkar inn på laga som ligg innanføre (der endringane skjer sakte).

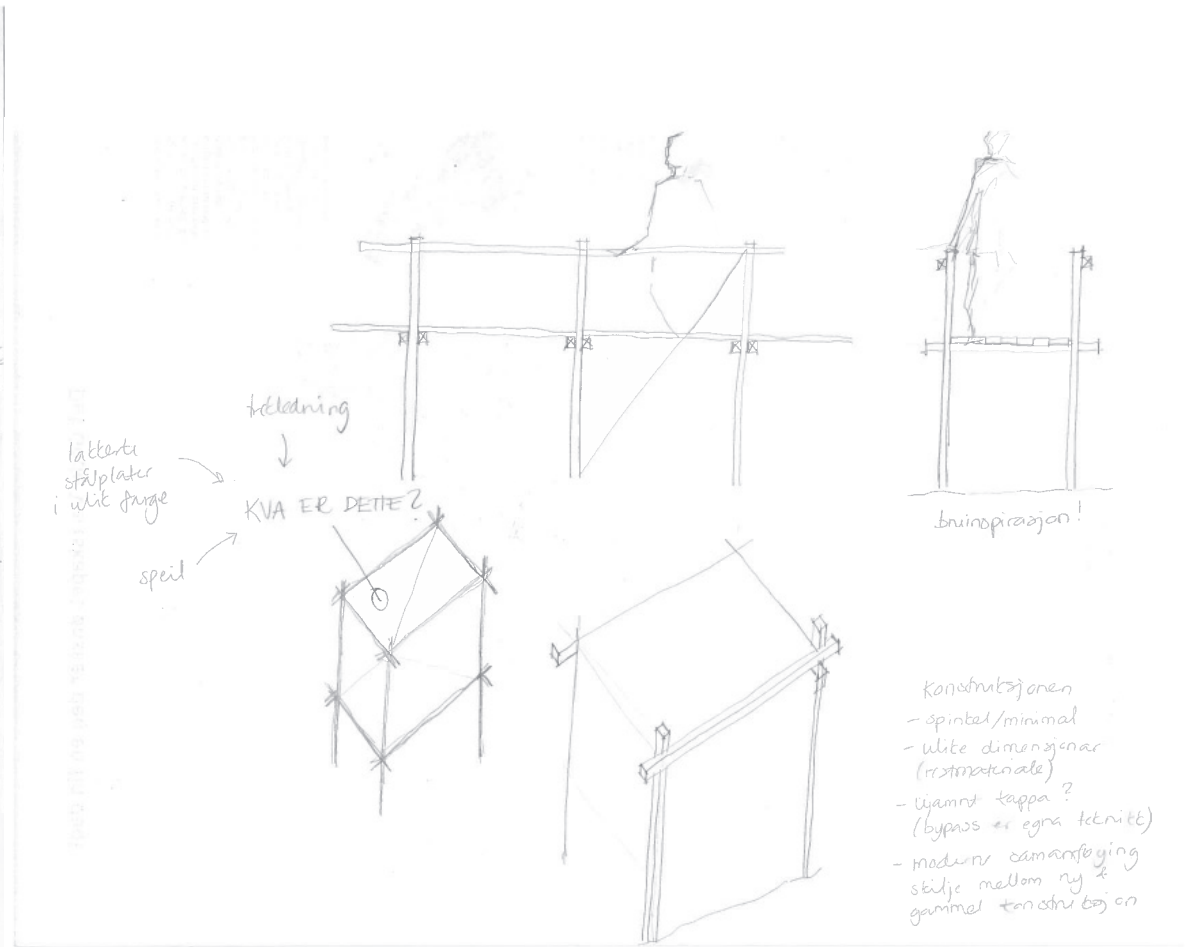
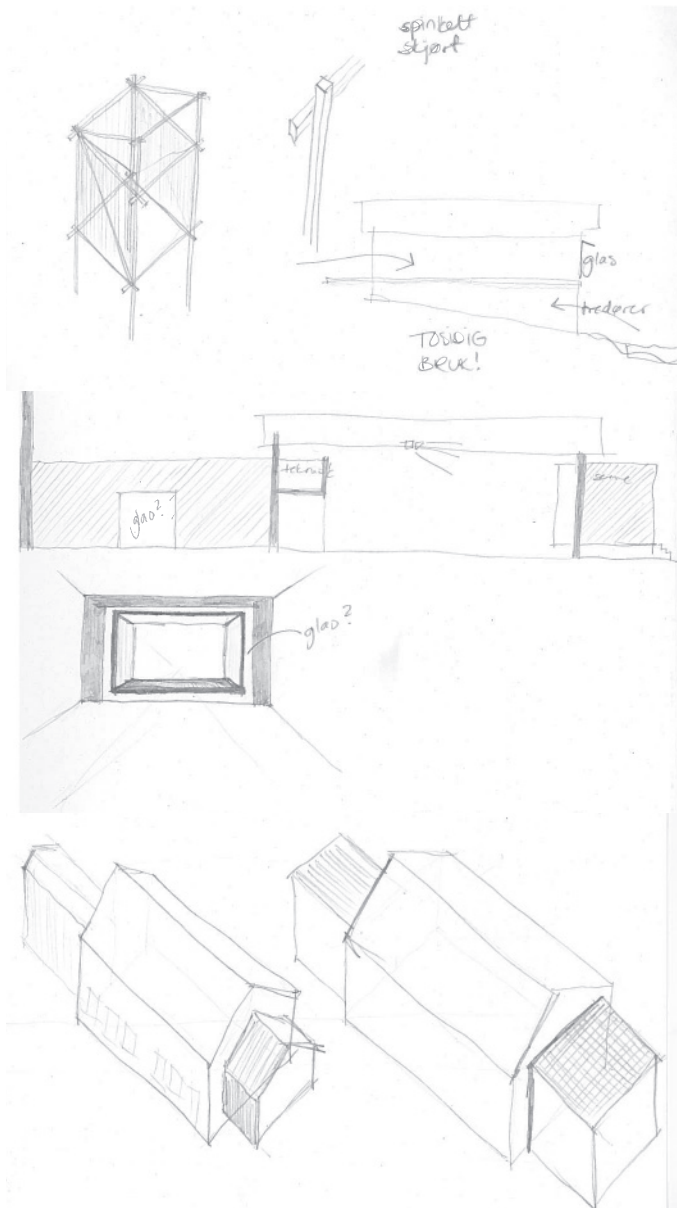
Dei ulike endringane i kvart lag kan føra til friksjon mellom laga.

Dei ulike endringane med friksjonen dei skapar, er gunstig for utviklinga av bygningen (kompleksitet og system).

“The fast parts learn, propose, and absorb shocks; the slow parts remember, integrate, and constrain. The fast parts get all the attention. The slow parts have all the power.”

(Stewart Brand, The Long Now Foundation)

BRUKERE

21/9

Randi
 "Jasita" - 41 år, jobber i kultursteden.
 Kontoret hennes er i administrasjonsbygget.
 Hun underviser i sang og synger i kor selv.

Ragnar
~~"Janne", "Bianca"~~ - 72 år.
 Pensjonert båtbygger, Frivillig i kystlaget.
 Danser swing og reindanser, og hører
 nye på danseband. ~~Hadde det kommet~~
~~Jare dansekavale til Pagan og holdt~~
~~konserter, ville han blitt lykkelig. Når det~~
 er konsert i Nervekostedet er han alltid
 til stede, som lydtekniker.

Ruben
 "Stian" - "Spilke" - 17 år.
 I opposisjon til foreldrene. Spiller el-gitar
 på kultursteden, og i bandet "Blålys".
 De er ~~på~~ i Liengrauskets øvingstokaler,
 der har han også gitarlinene.

Rismo
 "Lisa" - 6 år.
 "Går på ballett på kulturskolen." Fier jul
 skal de ha oppvisning for foreldrene sine,
 * De er 10 barn i ballettgruppen.
 Sammen med de andre grupper.

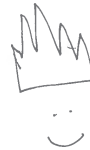
Rolf
 "Hils" - 57 år i administrasjonsbygget
 Jobber på kulturkontoret. Han er interessert i historie,
 foren ~~er~~ båtbygger. Han er trompetlærer på kultursteden
 og frivillig på ~~båtbyggerfesten~~. og leder for reiser

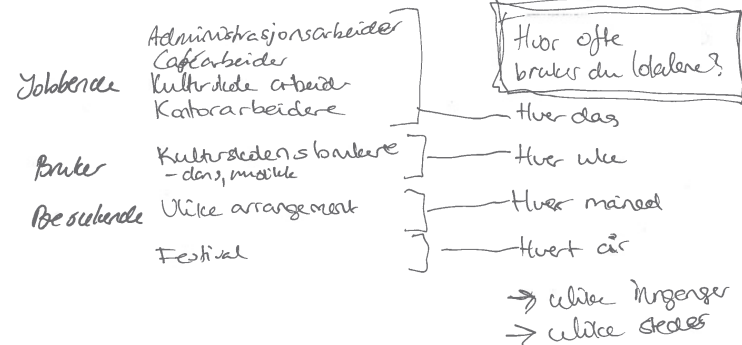
Raidar
 "Steffen" - 38 år
 "Bodlingensvatis Drageveffet. Har kontrollen på
 hva som skjer i vefet, og har fast kontor i adm. bygget

"Rita" - 27 år
 Cafeansvarlig og hip hop instruktør, ungdomsarbeider

Rasmus "31" år
 "Rasmus"
~~"Åsted Elias"~~ - er samlek. er sosialarbeider,
 og jobber i kommunens. med ansvar for
 fritidsaktiviteter i asylmottaket. Kontor på rådhuset
 Asylmottaket er bruker av Drageveffet.

Alternativ 1: En inngang for alle, bli fordelt.

Alternativ 2: Ulike innganger for ulike funksjoner.
 En stor for besøkende, mindre for
 brukere og jobberne.
 En samlingsarena

21/9

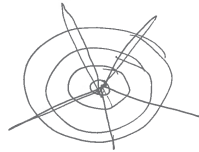
WORKSHOP program - idébibliotek

Referanseprosjekt - mål

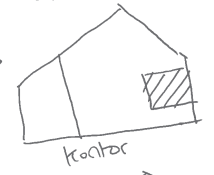
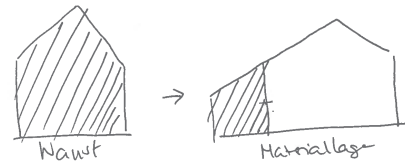
Printe alt vi har

Verdianalyse
Kvaliteter

- Bevare?
- Fjerne?
- Transfer Nytt?
- Tilbakeløpere?

Fødtelsesverdi	Liangpunkt	Nerveløstektid	Dragevstiftet
-	5	2	
-	3	3	
-	4	4	
-	2	4	

HISTORIE
NÅTID
FREM TID

Basert på:
- arkiv: tegning, foto, avis
- planer /prosjekt
- regulering
- uttalelser

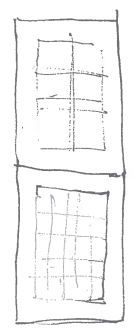
VÅRE REGISTRERINGER

BESKRIVELSE
- (oppmåling) tegninger (plan / snitt / fasade)
- konstruksjon (oppsummering) NØL
- material (oppsummering) NØL
- tilstand (utdrag) NØL
- bilder (perspektiv)
- utemåte (beskrivelse + foto)

VEDLEGG
- arkivtegnings (dokument)
- arkiv-foto
- arkiv-avis
- forprosjekter
- planer
- reguleringer
(intervjuer) referansepersone

1956 Lieng
1958 Nerveløstektet
uvisst ~~Lieng~~ materiallager Liengpunkt
Lieng + Prage : Liengpunkt brutt til lager
Hems bygget

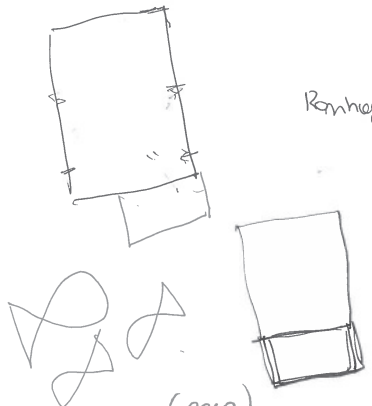
197 Kran deller ned
1982 Ferdigtest Nerveløstektet
1979 brann
1971 Administrasjonsbygget
1977 Båthallen

Rapport
Historie
~~Beskrivelse~~
Tilstandsanalyse

basert på arkiv (byggeplaner, foto og avis), og tilstandsanalyse utarbeidet for Rogne kommun og egne oppmålinger og registreringer

Vedlegg
1 byggesakarkiv 3 avisarkiv 5 tilstandsanalyse (egen)
2 fotoarkiv 4 oppmålingstegninger 6 tilstandsrapport (saltdal)

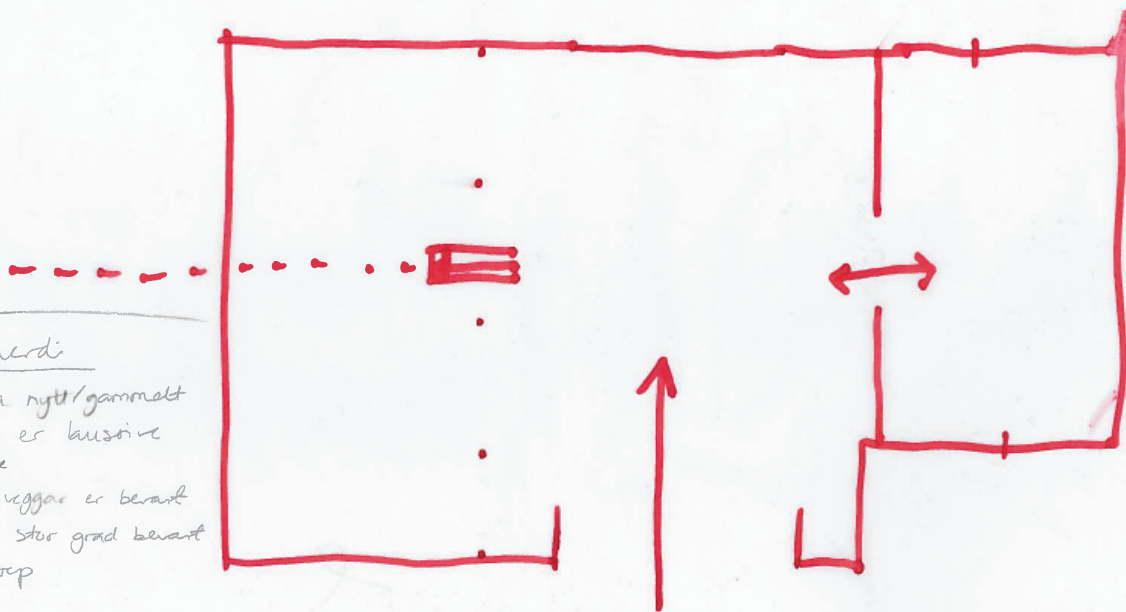

Renhet	107	2,447
	201	2,45
	202	2,48
	3etg	2,53

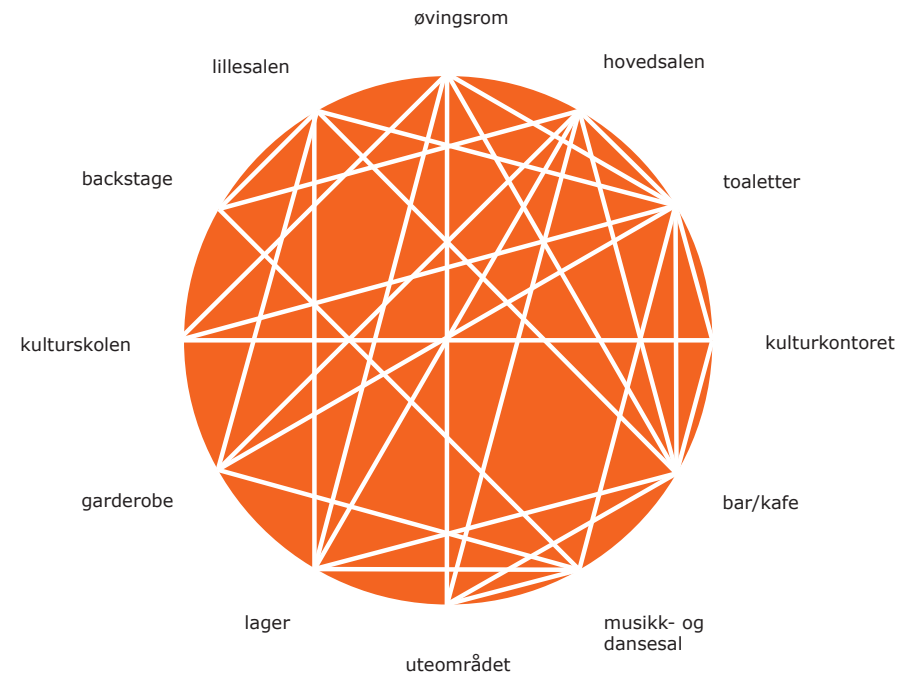
21/9

- ① Minglearsal / distribusjon av folk UNDER amfi/scene
- ② Forbindelse til Nerverkstedet via Ejeller
- ③ Lillesal - stort åpent rom
- ④ Adkomst vest ~~inn~~gang INNOVER i bygget
- ⑤ Åpne opp mot 1. etasje ADM. bygg
- ⑥ Amfi/scene skal løse tekniske, funksjonelle etc problem! HEIS!
Toalett, adkomstrom, distribusjon, evt lager, backstage o.l. TRAPP!

Kulturmiljøverdi

Tydelig å kosa nytt/gammelt
Ny konstruksjon er kausive
i et eksisterende
Golv, romhøgd, vegg er bevart
Eksterior er i stor grad bevart
Reversible inngrep

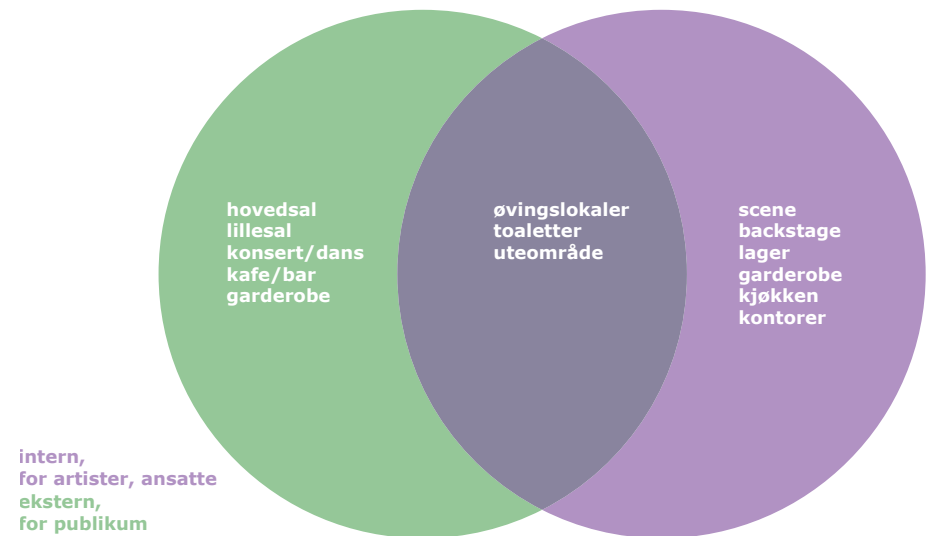

FUNKSJONSDIAGRAM

Diagrammet øvst til høgre er ei kartlegging av kva funksjonar me ser føre oss i anlegget med Drageverftet, Liengnaustet og Nerverkstedet.

Med tre bygningar vert logistikken viktig. Kven deler funksjonar? Kven er brukarane?

Diagrammet nedst syner kva funksjonar som kan delast, og der ein skiljer mellom ein publikumsdel, og ein intern del.

24.09.12

Planlegging av MIDTSEMESTER. Kva vil me visa, kva vil me tilbakemelding på?

Me lagar ei liste.

Modell 1:50:

- Terreng Liengnaust
- Tak Nerverksted?

Modell 1:200: Terreng, bygninger.

Tegninger 1:200: Fasadeoppriss av Kulturområdet

- Fra sør: Liengnaustet og Drageverftet
- Fra vest: Drageverftet og Nerverkstedet

Utkast til prosjekt

- Modell 1:50
- Modell 1:200
- Liengnaustet: Plan, snitt 1:100
- Nerverkstedet: Plan, snitt 1:100
- Liengnaustet + Nerverkstedet + Drageverftet: Fasader 1:200
- Liengnaustet + Nerverkstedet + Drageverftet: Plan 1:500
- 1:1000 Situasjon (funksjoner, byggeår)
- 1:1000 Grep
- 1:5000 Rognan kart
- Foto bygninger og område

25.09.12

Meir modellbygging. Kan me gjera modellane ferdige i dag?

INSPIRASJON

Amfi som møbel.

The Red Amphi Theatre. Marcus O'Reilly Architects

27.09.12

Materialdiskusjon. Skissemodellering 1:200. Visuell formidling Nerverkstedet.

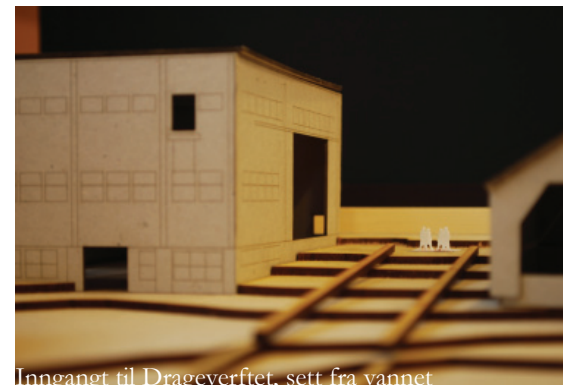
Rampe inn til Liengnaustet

Inngangsartikulering

Inngangt til Drageverftet, sett fra vannet

Inngangt til Drageverftet, sett fra vannet

Inngangt til Drageverftet, sett fra plassen

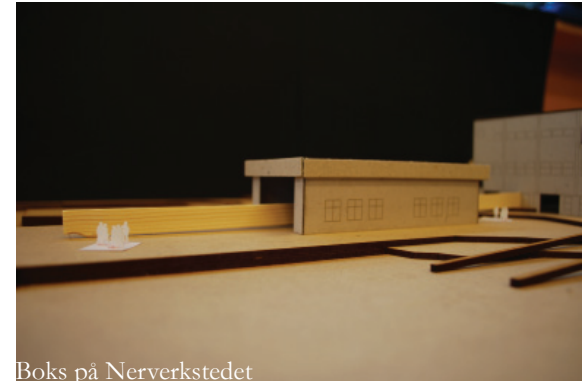

Inngangt til Drageverftet, sett fra plassen

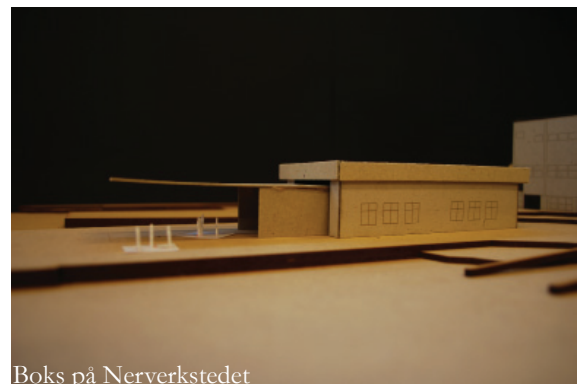
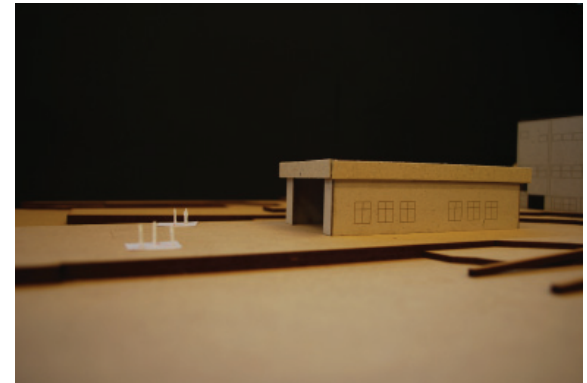
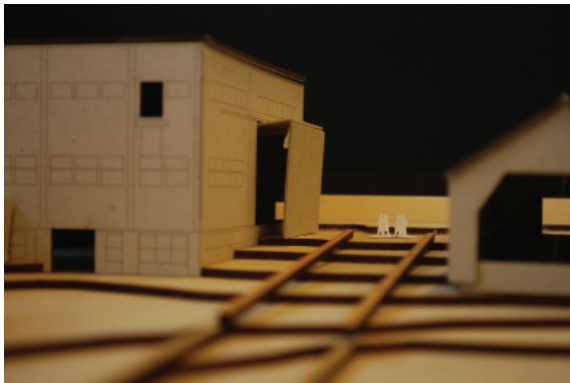

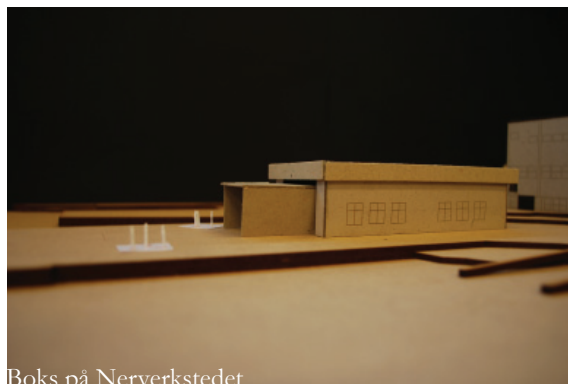
Eksisterende gjerde + nytt inngangsparti

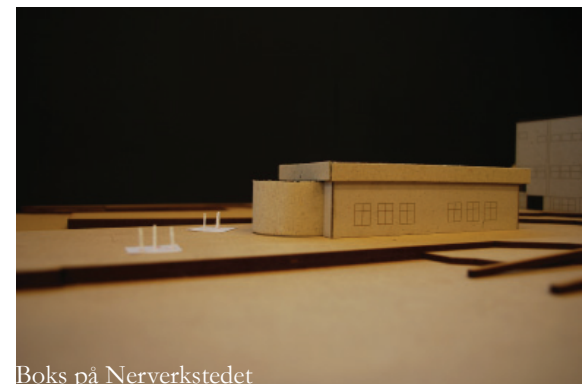
Boks på Nerverkstedet

Boks på Nerverkstedet

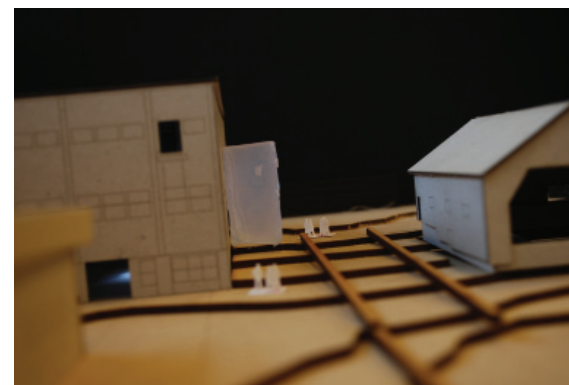
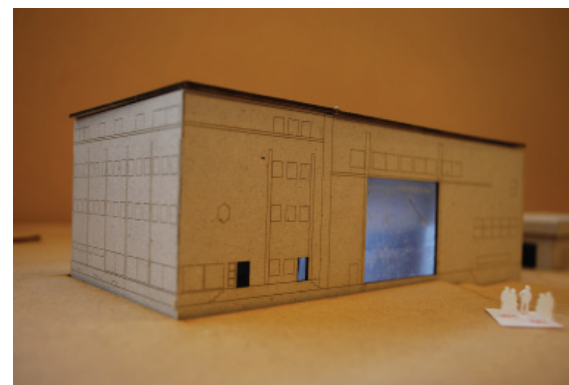
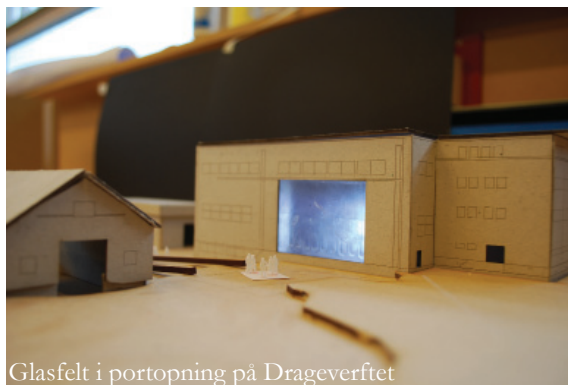

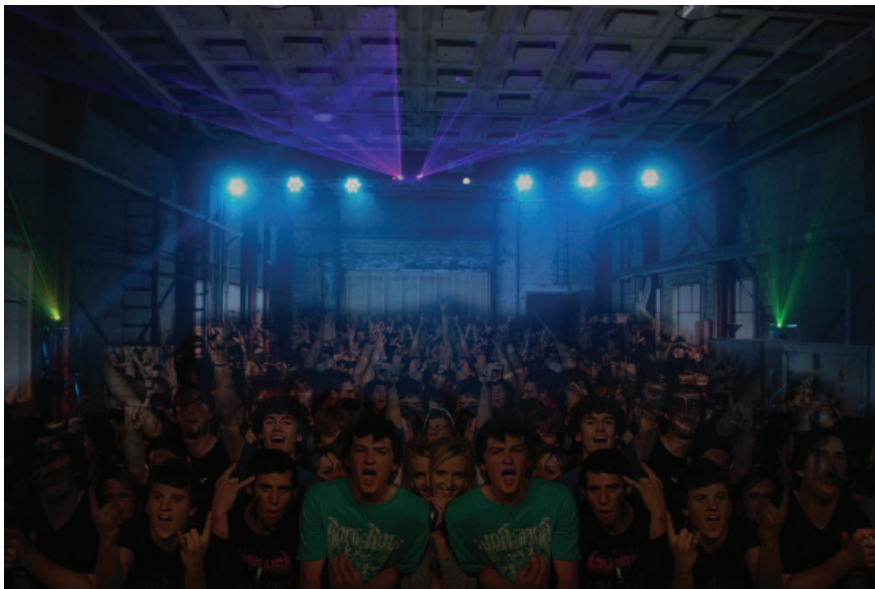
Boks på Nerverkstedet

Boks på Nerverkstedet

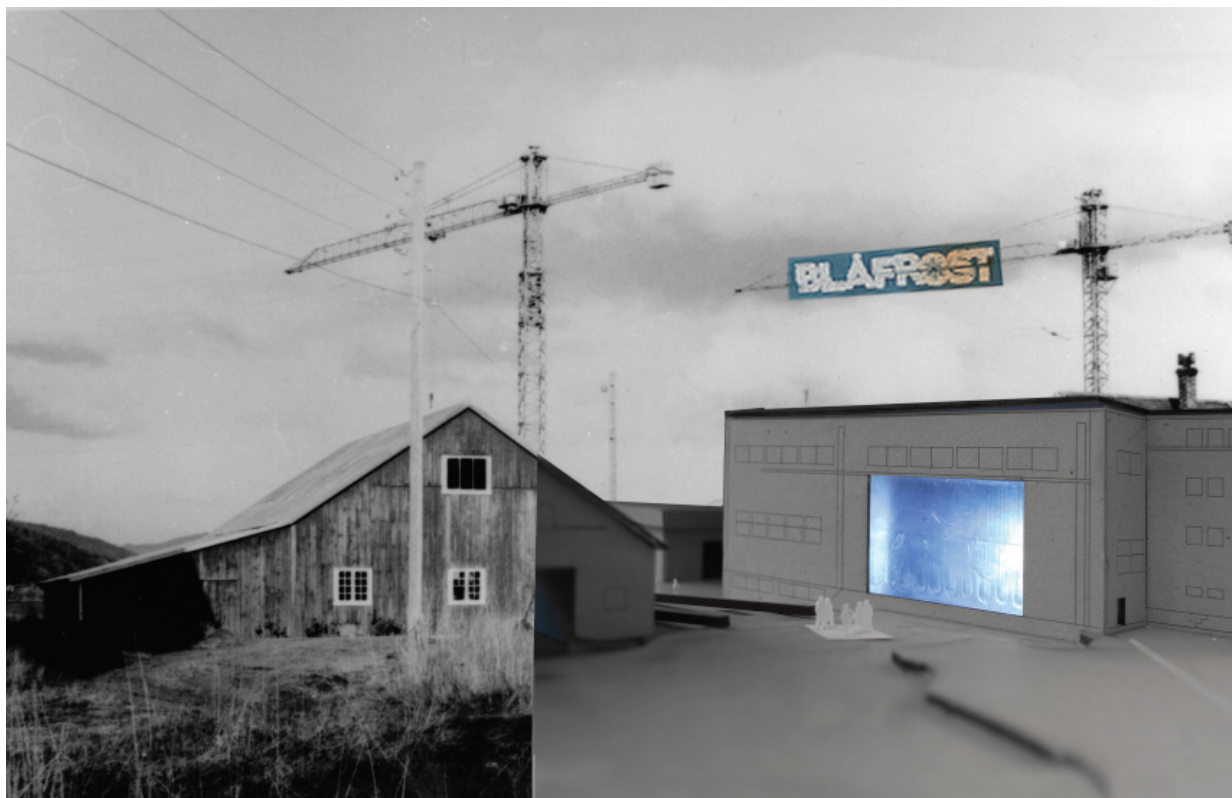

KONSERT I NERVERKSTEDET

Korleis kan det sjå ut?

Fotoredigering: Gamalt foto av Liengnaustet + modellfoto. Kranene ruvar i bakgrunnen. Dei dannar ein spanande "skyline".

Fotoredigering: Gamalt foto + nytt foto. Korleis vil det sjå ut med ei tilbakeføring av saltaket på Nerverkstedet. Ikkje så dumt kanskje?

Testing av boks utanpå Nerverkstedet, i portopningen.
Kva form skal den ha? Kube, pulttak?

Kva med materialitet? Mur, leca, tre, stålplater, betong?
Same farge som Nerverkstedet? Me tykkjer ikkje ubehandla tre passar inn.

LIENGAUSTET	Material	Konstruksjon
Eksisterende	Tre	Lett-
Kontrasterende/samme	Stål	Lett-
Samme/kontrasterende	Tre	Massivelementer
Kontrasterende/kontrasterende	Betong Tegl Lettklinerbetong Glassbyggerstein	Massiv Massiv Massiv Massiv
Eksisterende2	Korrugerte stålplater	Plate

MATERIALITET

Valg av material og konstruksjonsprinsipp til tilføyelser

- Samme material, samme konstruksjonsprinsipp
  - samme metode som i eksisterende
  - dagens metoder
- Kontrasterende material, samme konstruksjonsprinsipp
- Samme material, kontrasterende konstruksjonsprinsipp
- Kontrasterende material, kontrasterende konstruksjonsprinsipp

Spørsmål:

Kan materialvalget skape helhet?

- Hvis vi velger ett material i begge bygningene.
- Hvis vi velger material fra den andre bygningen

NERVERKSTEDET	Material	Konstruksjon
Eksisterende1	Lettklinkerbetong	Massiv
Kontrasterende/samme	Tre Betong Tegl Glassbyggerstein	Massiv Massiv Massiv Massiv
Samme/kontrasterende	Lettklinkerbetong	Søylar
Kontrasterende/kontrasterende	Tre Stål	Lett- Lett-
Eksisterende2	Stål	Lett-
Kontrasterende/samme	Tre	Lett-
Samme/kontrasterende	Stål	Massiv
Kontrasterende/kontrasterende	Tre Betong Tegl Glassbyggerstein	Massiv Massiv Massiv Massiv
Eksisterende3	Jernplater	Plate

27.09.12

Skissemodellering 1:50 og 1:200
Øvingsrom i Liengnaustet.
Konsertlokale i Nerverkstedet.

Vi forkaster forbindelse mellom Drageverftet og
Nerverkstedet, etter modellstudier. Det fungerer dårlig i
modell 1:200. Vi vil heller jobbe med bygningene slik de
står, uten fysiske forbindelser og ganger.

Nerverkstedet, inngang sør

Nerverkstedet, inngang sør

Nerverkstedet, scene

Nerverkstedet, inngang sør +
mesanin

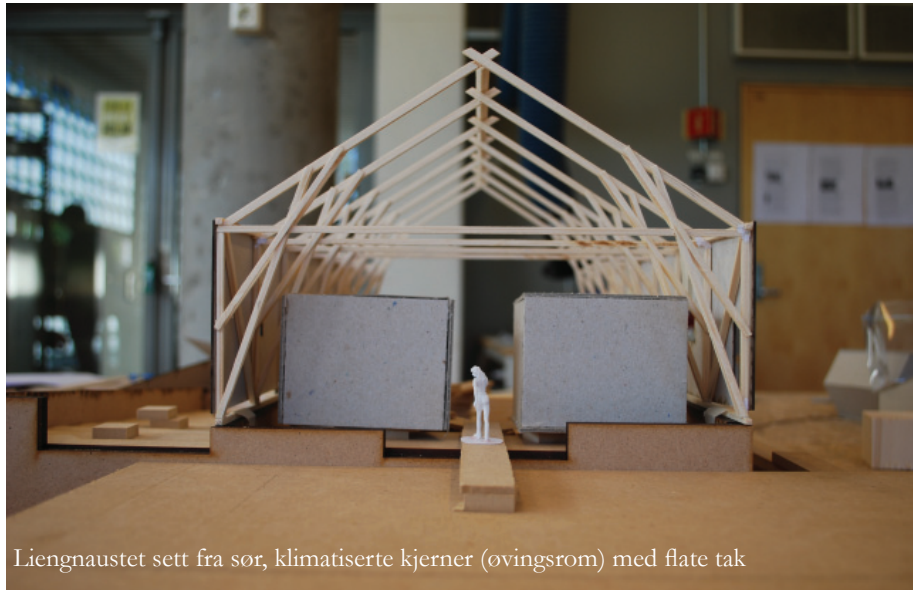

Situasjon

Nerverkstedet, med Drageverftet bak

Liengnaustet sett fra sør, klimatiserte kjerner (øvingsrom) med flate tak

Liengnaustet sett fra nord. Klimatiserte kjerner og bro på søyler.

Vandring langs bro, mellom bokser.

Liengnaustet med klimatiserte kjerner og broer.

INSPIRASJON

Sami Rintala - Hus på påler.

Forlatte laftehus satt på stylder. Og tent på.

ØVINGSROM

Øvingsrom finst i alle storleikar!

(kjelde Øvingshotellet)

	<h3>Solistrom (1-2 personer)</h3> <p>Øvingshotellet har 17 solistrom i størrelsen 8 til 11 kvm. Rommene er spesialutrustet med alle typer solistrom og har en studio som passer til både elektriske og akustiske instrumenter.</p> <p>Til de solistrommene er reine slaginstrument og enkelte trommesett med snare og dobbel stortrummepedal. Et av solistrommene er spesielt utrustet og bestemt og utstyrt med bass- og gitarforsterkere. De 11 andre solistrommene er utstyrt med akustiske piano med tilhørende pianostrøm og kabletast. Seks av disse rommene inneholder sangerstegg med mikrofon.</p> <p>204. studioets størrelse og solistrom</p> <p>På...rom-04.studioetrommet1200</p>		<h3>Bandrom (2-7 personer)</h3> <p>Øvingshotellet har 22 bandrom i størrelsen 14 til 18 kvm. Rommene er ideell for grupper og flere personer. Et bandrom passer for alle typer musikalske uttrykk og instrumentbesetninger.</p> <p>Bandrommene er utrustet utrustet med komplett trommesett, bassforsterker til gitarforsterker, mikrofoner og sangerstegg. Rommet inneholder også kabletast og stov.</p> <p>De overett under for det laget utrustet.</p> <p>204. studioets størrelse og bandrom</p> <p>På...rom-04.studioetrommet1200</p>
	<h3>Ensemblerom (5-21 personer)</h3> <p>Et av Øvingshotellets rom er ensemblerom. Rommet er i størrelsen 29 til 37 kvm, noe som gir plass til godt 21 avende. Ensemblerommet er godt egnet for mindre ensembler og orkestre, samt større band. Rommet er også godt egnet til bandgrupper, ensembleband eller andre grupper som trenger et stort øvingsrom.</p>		<h3>Preproduksjonslokale</h3> <p>Preproduksjonslokalet er med sine 62 kvm det største rommet i Øvingshotellet. Rommet er ideell for prosjekter som tar ut på tur og vil perforansere liveetablert.</p> <p>Preproduksjonslokalet er godt egnet for bandgrupper, ensembleband eller andre grupper som har behov for god plass. Rommet er også mye brukt til auditions til foredrag og som innspilingsarena for produksjoner.</p>

INSPIRASJON - ØVINGSROM

Inspirasjon til øvingsrom i Liengnaustet?

- søyler
- trekonstruksjon
- segl oppspent med vaier
- kystkultur og arkitektur
- rampe

TRIKKESTALLEN - ØVINGSROM

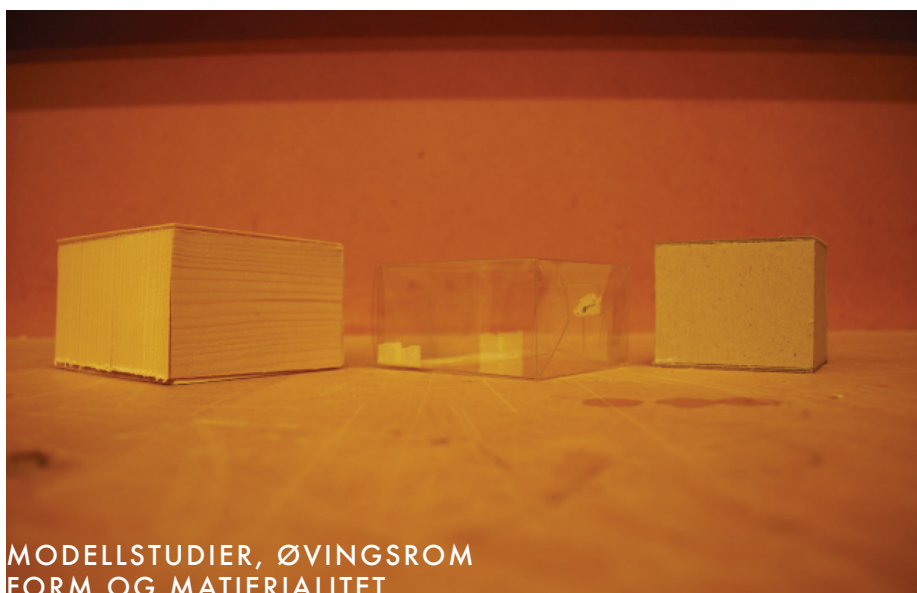
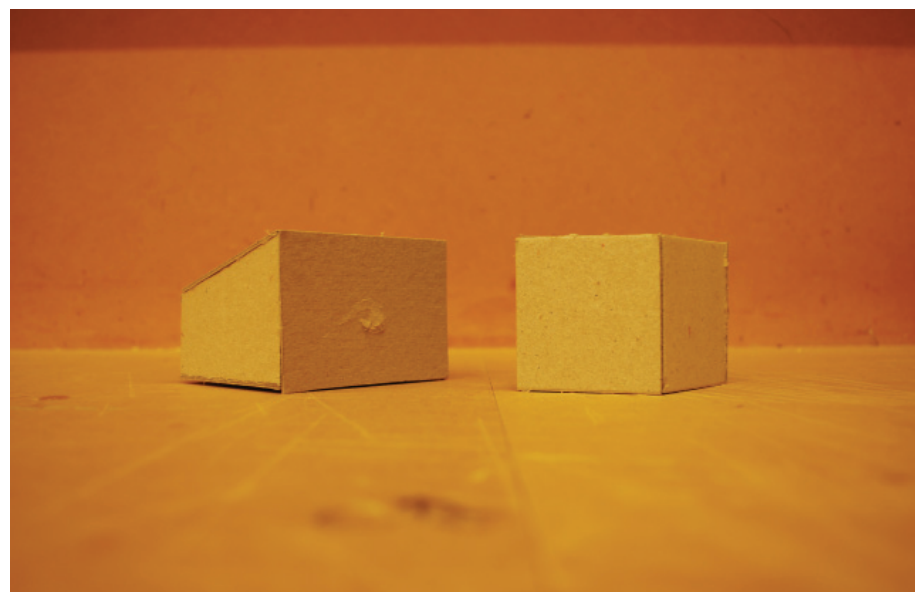
Øvingsrommene (oransje) er adskilte bokser, som kunne stått ute i regn. Boksene som ikke er oransje er toalett, garderobe og kontor.

En spilevegg lager sammenheng mellom boksene. Fellesareal utenfor boksene.

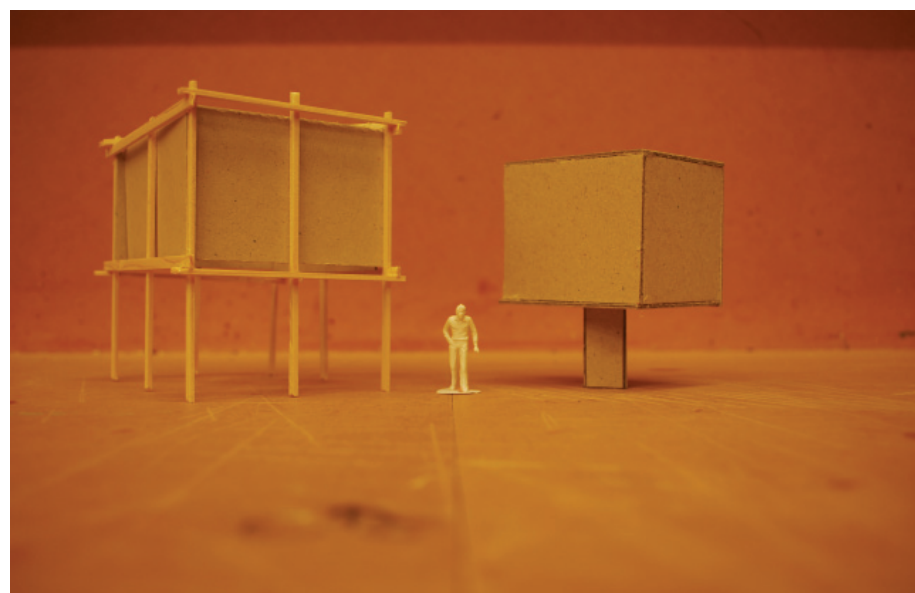
Rommene er 19-23 m².

Kilde:
<http://www.trondheim.kommune.no/loftet/>

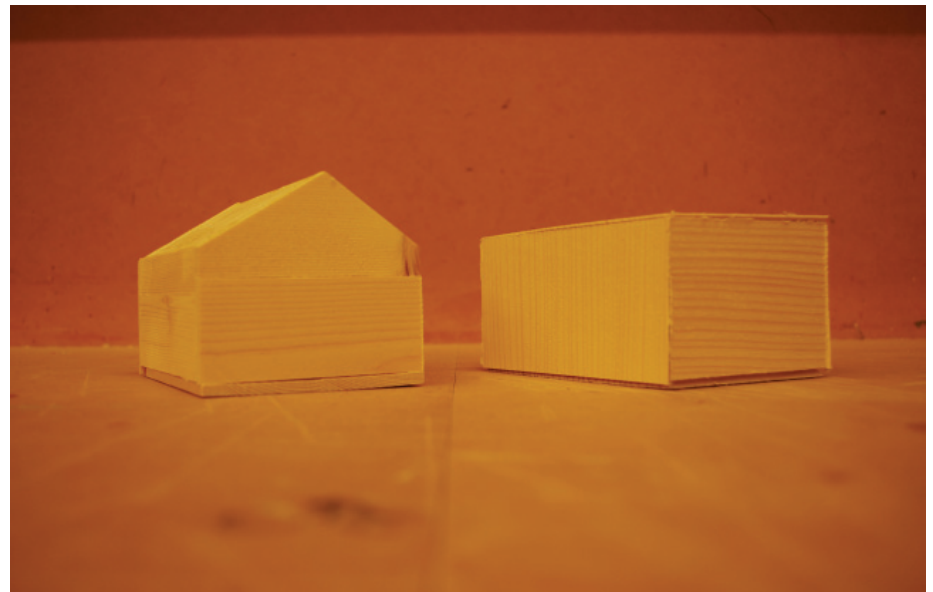
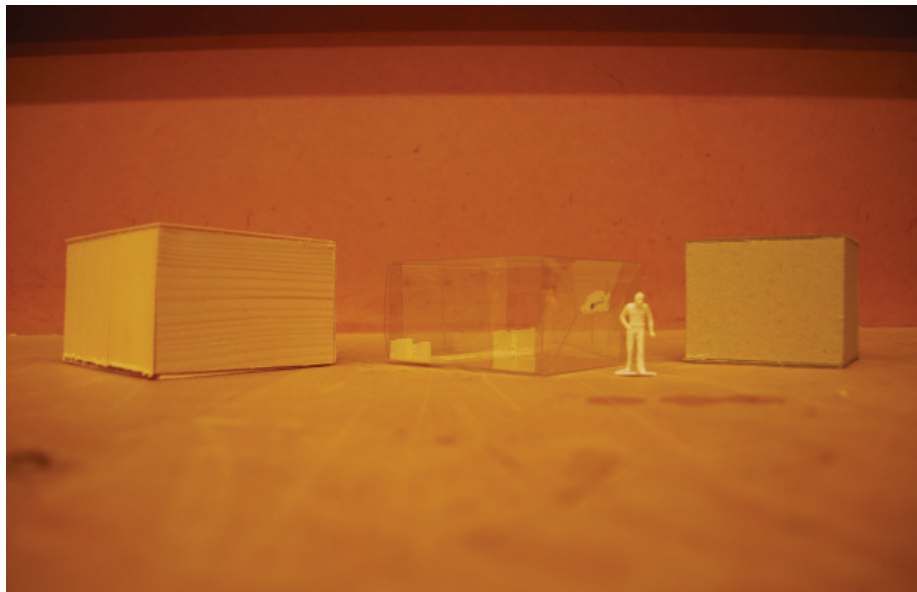
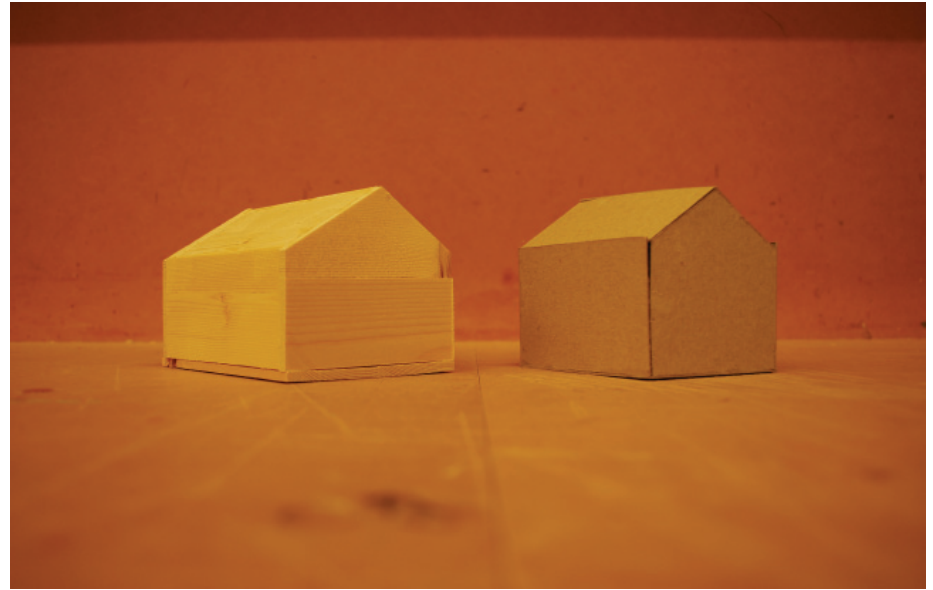

MODELLSTUDIER, ØVINGSROM
FORM OG MATERIALITET

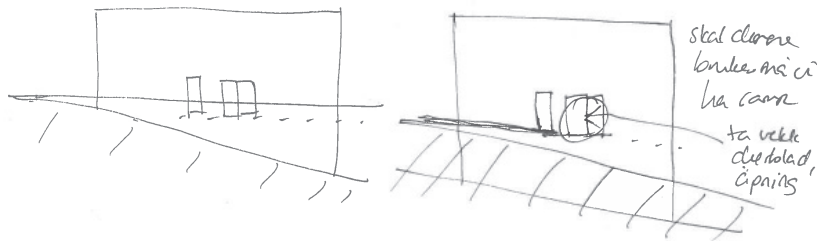

KONKLUSJONER SKISSEMODELLERING 1:50

Komme inn på det høyeste

~~Konserter og andre aktiviteter~~

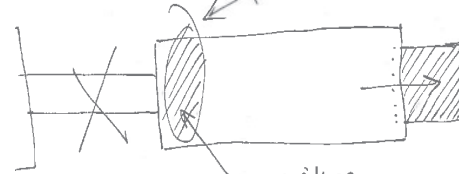

skal være
bunke med
ha ramp
ta vekk
dørløp,
åpning

29-20.09.12

Utvikling av prosjekt i modell og teikning. Det vil seie, med fokus på Nerverkstedet og Liengnaustet.

KONKLUSJONER FOR OS SKISSEMODELLERING 1:50

ingen klimatisert
forkeiningeløp
= forhindrer ferdsel

noe må lese
- adkomst
- trappetter
- lyd/lys
- bar

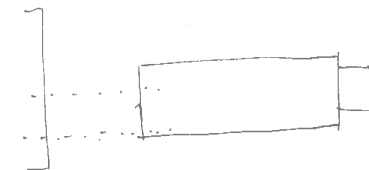
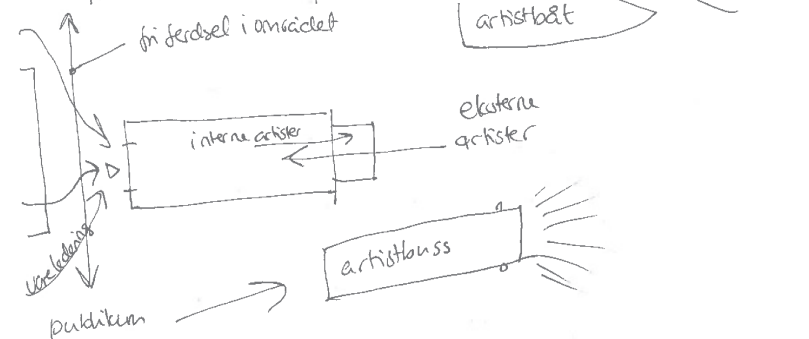
Scenen skyves helt ut

(men)

trapp til
scenen!

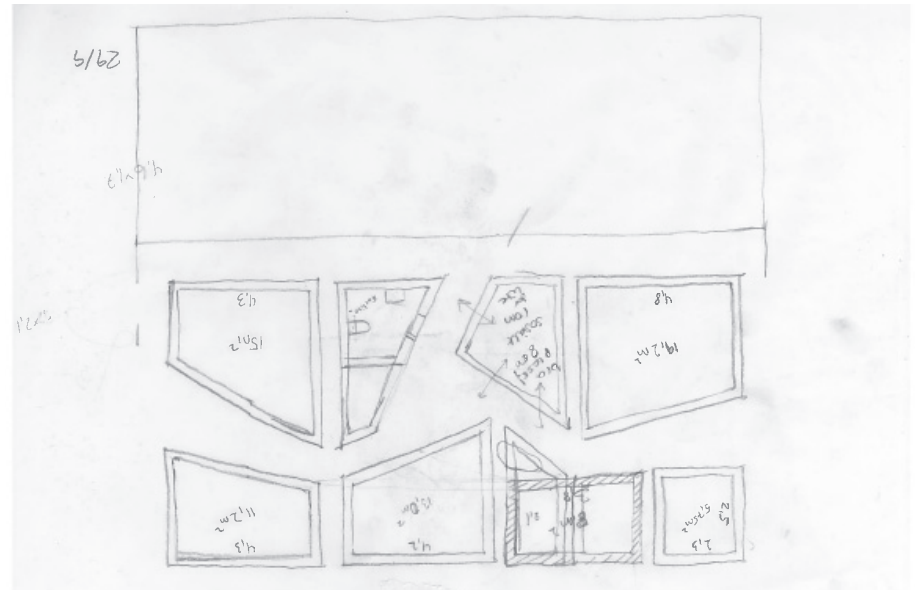
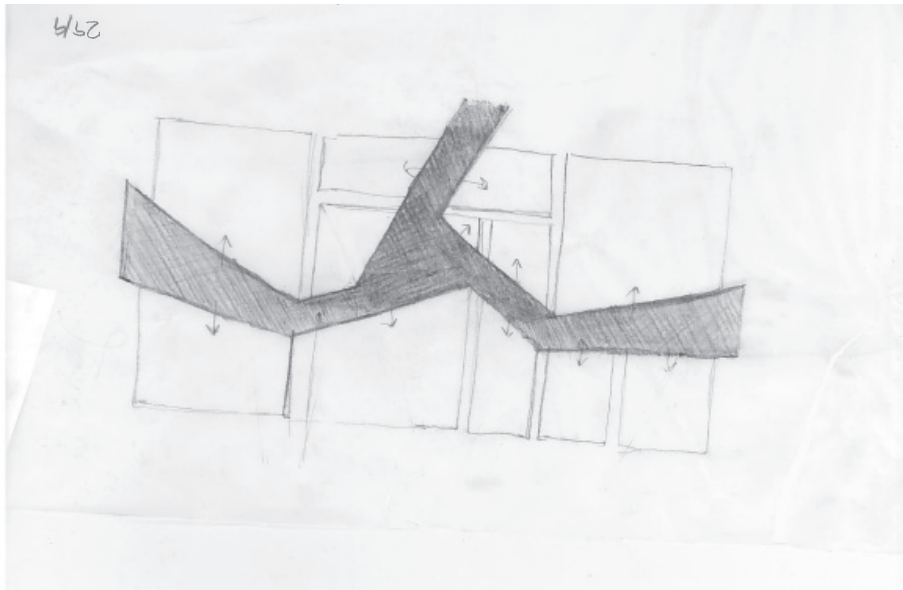
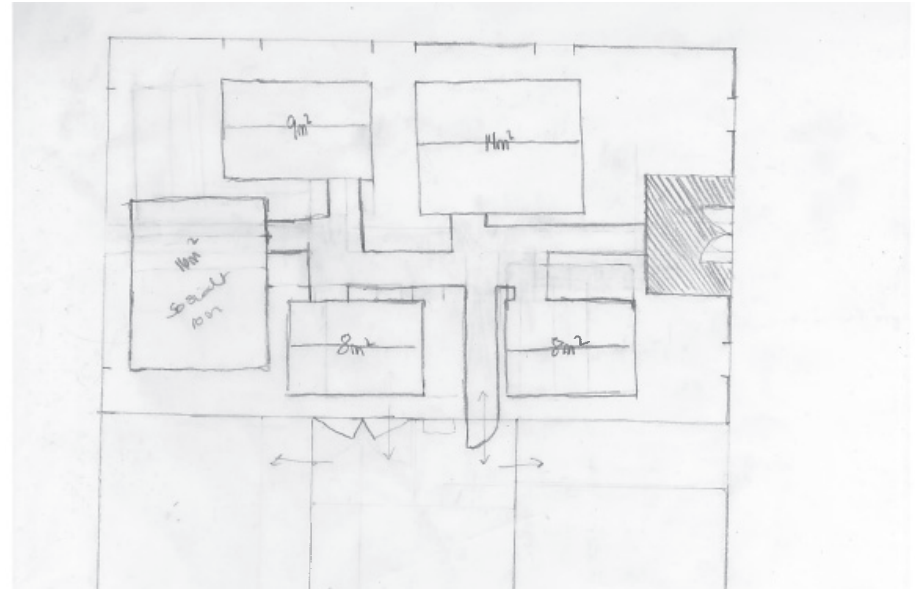
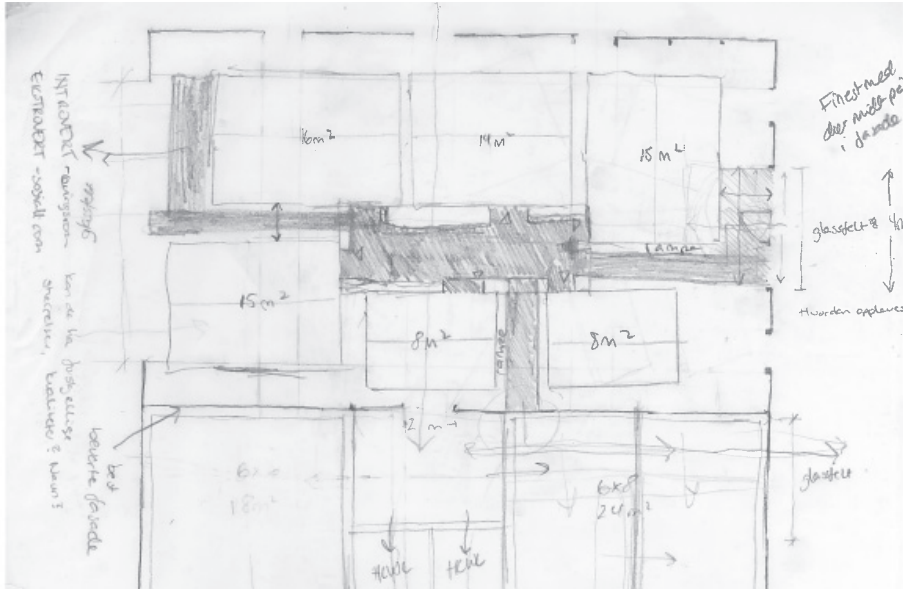

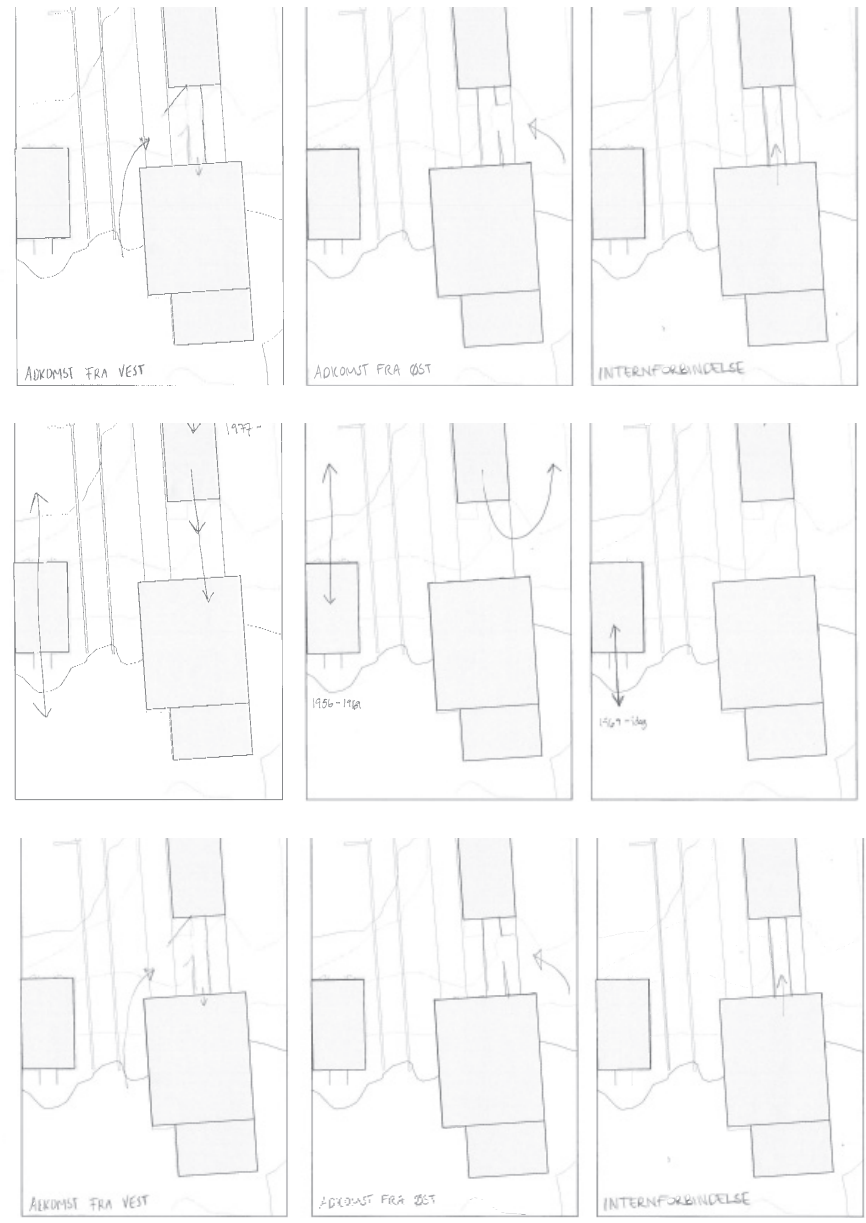
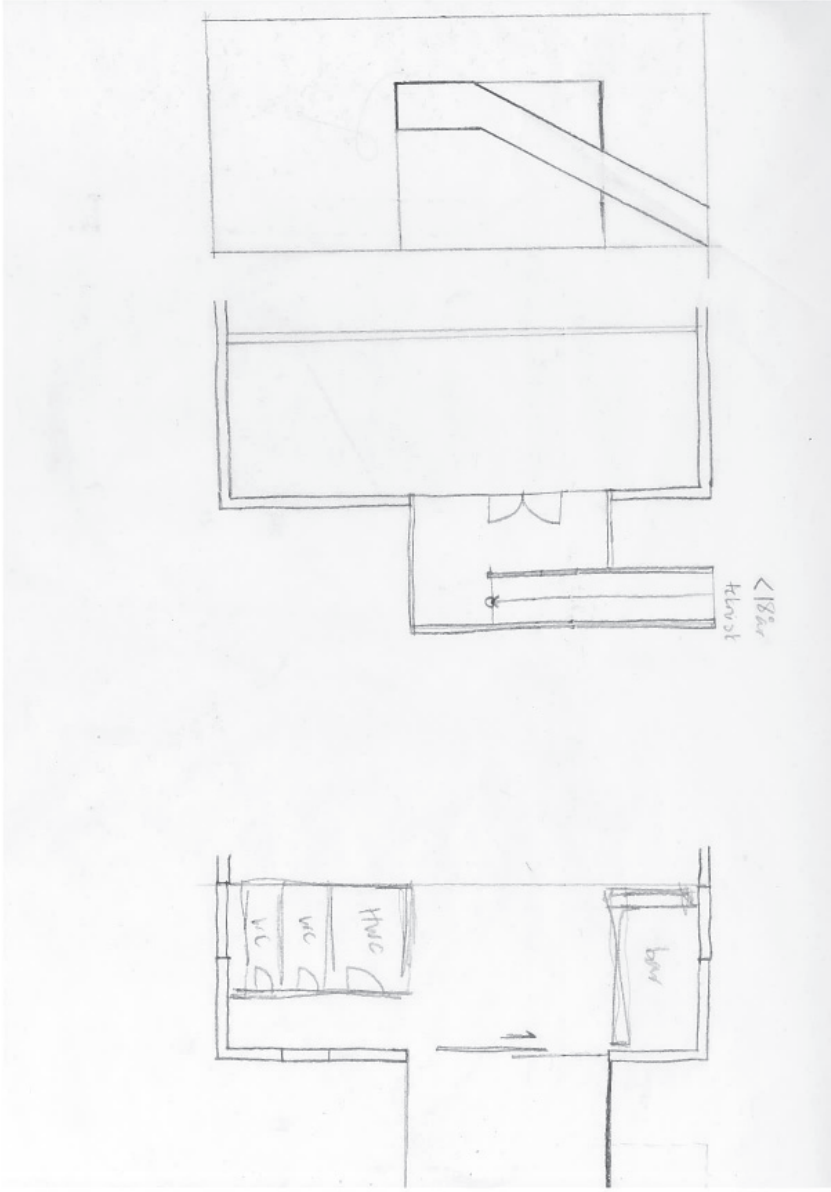
evt. Sambruk med dørsl. luns. ceuiges murede.

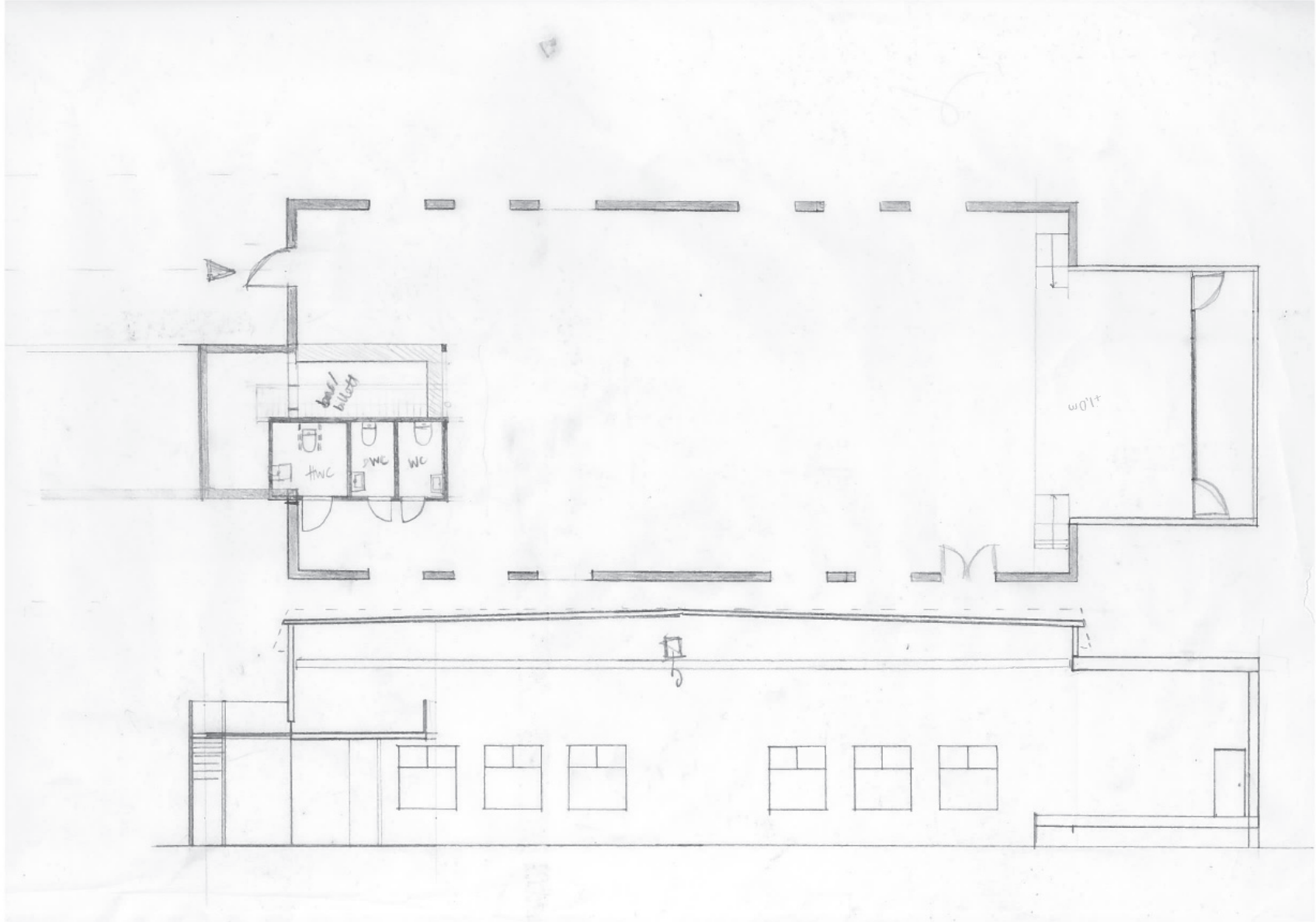
ved festival : gjerdet settes opp

29/9-2012

SKISSERENDE PROGRAMANALYSE 14.08.2012

- restaurant/kafe, - matmarked - hotell
- seniorbolig - fysisk utv. hennemobilis - ungdomsbolig
- teater, atelier, scene, kulturskole, bibliotek, leingslokaler
- båtcenter (museum, samlinger, verksted...)
- tankelege, legevakt, ambulanse sentral, idrettssanlegg, bad

- tanketkart: ideer til funksjon
- skissering
- konklusjon
- = båtbyggjermuseumspros. for lite
- = boliger vil privatisere omr.
- + mening: uttjeningsskufft kan bruke lokalene ^{nye} som de er
- + kulturfunn: vil kunne skape interessante møter.
- ↳

TRANSFORMASJONS WORKSHOP 15.08.2012

- sammenheng av program, hva kan vi fjerne, addere, forandre?

PROGRAM 28.17.08.2012

- vi vil tegne kulturhus! Hvorfor? Behov for et nytt samlingshus, og en konkret plan hos kommunen men viktigst av alt: det byr på spennende utfordringer, og tiltrekker folk til området - folk får et forhold til stedet, ~~alt~~ alternativet blir et kulturhus et annet sted - men Drageområdet er sentralt, ligger ved fjorden og har en lang historie! Det forjører a' bli tatt med inn i fremtiden. Fremtidig demer til bakkafiering.

- FERIE -

FUNKSJON 1:200 Utredning av kulturhusfunksjoner 31.08.2012

plan/snitt av Liengraustet som kino, cafe, verksted.

Nervestedet som kino, kontor, konsertlokale, bibliotek.

Spesimil kommer opp: hva vil vi bevare (fjerne)

Hva med isolasjonsløsning? Hvordan kan vi ettrisolere?

Ingen avgjørelser på funksjon.

ISOLASJONS WORKSHOP 03.09.2012

Utredning av ettrisolering Nervestedet og Liengraustet. Fokus på detaljering.

- kulturminnediskusjon: hvilke verdier bevares/forsterkes/~~svaktes~~ ^{svaktes}

- hvilke prinsipper vi vil gå videre med, hvilke ~~program~~ funksjoner de passer til.

- ingen ettrisolering: Liengraustet - sommercafe
Nervestedet - konsertlokal/dans
- ettrisolering utv.: vil forrige bygningenes verdi i helheten
- ettrisolering inv.: Liengraustet - cafe
Nervestedet - konsertlokal/dans
- isolert kjerne: Liengraustet - kino
Nervestedet - leingslokaler

^{ERE}
TRANSFORMASJON / KONSERVERT 05.09.2012
Hva vil vi beholde, hva vil vi fjerne? skisser plan/snitt. Noe L, senere No D.

FUNKSJON + ISOLASJON 1:100 12.09.2012
prosjektering i 1:100 av forslagene fra isolasjonsworkshop.
÷ Liengraustet har ikke nok helning for kino.

1500

PROGRAMFORDELING 13.09.2012
Fordeling av program på alle tre bygningene.
÷ Cafe i Liengraustet er ikke gunstig: bør heller være i kragestripen. Vil da få en mer sentral rolle, brukes i forts. med arr. - slik at det kan brukes til kommersial. I Liengraustet blir det for isolert, kunne da vært i prikkchiff og ikke hatt noe med ~~Drage~~ kulturhuset å gjøre.

FULL INN
→

→ Vi står da igjen med funksjonene leingsrom og konsert/danselokal, og skal tekte de ut i begge bygninger.

1/10

PROSJEKTERING 1:100 13./14.09.2012
Drageverftet amfi } vanskelig!
Nervekatedet dansesal / turn
Liengraustet scene
- jordskive for lysse pga flangjare / fortellerverdi. → ^{arr. /} _{gule}
- nye elementer besrevet fra konstruksjon fordi den er veldig minimal. "Det er et under at det står" (av Linda LaPeysser).
→ leingsrom

SKISSEMODELLERING 1:200 27.09.2012
- ingen forbindelse mellom No og D! Bevege seg ^{på Nussatzen} ~~mot~~ ^{ut} viktigere, en av de få tuert forbindelsene. Det ser også (art ut. med et utrom. ~~bedre~~ har fleksibelt uten forb.

SKISSEMODELLERING 1:50 28.09.2012
- scenen slippes ut i nervekatedet. (Nord pga stor åpning, knytte scene mot leav - ~~er~~ ^{er} ~~er~~ ^{er} som baderage? (kommer
- ikke gellen, ... i ...

01-02.10.12

Me prosjekterer i 1:100, slik me vil visa prosjektet på MIDTSEMESTER.

Det vil for Liengnaustet seie: I hovudrommet set me inn øvingsrom på søyler, med bruer mellom (og på søyler). I materiallageret attmed, legg me ensemblerom , toalett og garderobe. I hovudrommet ynskjer me å verna mest: Konstruksjon, kledning, jordgolv, og alle opningar. Det største inngrepet me gjer er å setja inn glasfelt i opningen til den store seksledda porten. Tanken er at dørene ikkje fjernast, men at glaslet gir skjerming, heller enn å ha det heilt ope ut mot nord. Me fjernar òg hems og kontor i hovudrommet. Dette gjer at me kan bruka dørene inn mot materiallageret. Hovudinngang vert lagt til den doble porten i sør, med rampe frå den store plassen utanføre. I materiallageret set me inn ensemblerom og våtromskjerne. Her utnyttar me rommet maksimalt, med isolerte veggjar ut mot dagens ytterveggjar. Eksisterande konstruksjon og kledning vert med det ikkje synleg i dette rommet. Det vil seie, med eit unntak: Me vernar eit stykke av veggen, omlag midt på, der kledning, dør og vindaug er godt halde, med høg grad av autenticitet.

I Nerverkstedet vernar me òg store delar. Me fjernar portar i sør og nord, og står att med store opningar. Me set

inn ein sceneboks i sør, som me tenkjer oss er kledd med stålplater, slik som taket på Nerverkstedet. Scena er tosidig, med ein djup scene, inn mot rommet i Nerverkstedet, og ein mindre djup scene, ut mot kaien og fjorden. Utsida kan brukast til små utandørsarrangement, eller som eit overdekt opphaldsrom ute. I nordre del av Nerverkstedet er inngangssituasjonen forsøkt løyst. Det er lagt ein våtromskjerne og eit barområde nærast inngangen. Store skyvedører i glas er tenkt som inngang til konsertlokale. Inngangspartiet er overdekt, då trapp og inngang til andre etasje ligg over. I andre etasje vert det ein mesanin for lyd og lysrigging. I tillegg kan denne delen brukast der det er arrangement med alkoholserving, og dei under 18 må delast av frå resten. Me tenkjer å la veggjar og overflatar vere som i dag, då det kan passa med eit industrielt konsertlokale. Elles vil me reparera taket, men utan å fjerna takplater i stål. Me utvidar elles portopning i sør, for å få plass til dør inn til mesanin i andre etasje. Me reparerar traverskran, slik at den fungerer, og kan nyttast til t.d. lys og lyd

Drageverftet er løyst skjematisk, med grov ei arealinndeling etasje for etasje.

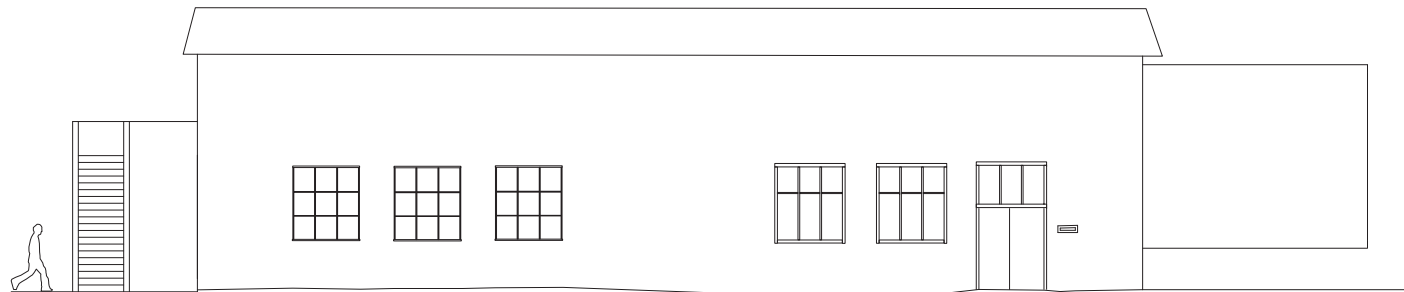
Prosjektet er utvikla i modell og teikning.

NERVERKSTEDET: KONKLUSJONER FRA TILSTANDSANALYSE

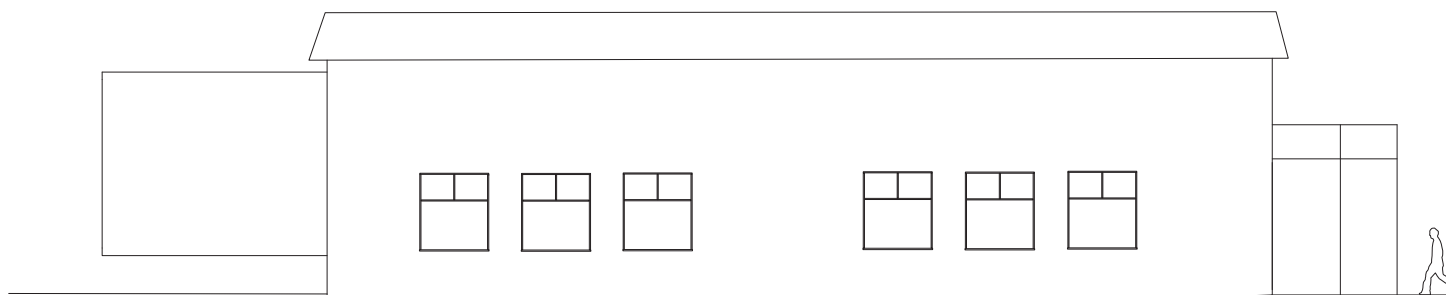
Betonggulv med sand oppå.	Fjerne sand.
Vegger i leca, uisolert. Utvendig, hull i lecablokker, sprekker i puss.	Evt. ny puss.
Stålsøyler bærer traverskran og tak. Traverskran i ustand.	Bevares, kranen repareres eventuelt.
Tre generasjoner vinduer. Tre, pleksiglass/polykarbonat. Plast ødelagt i flere vinduer. Utvendig beslag bøyd.	Reparere vinduer og skifte beslag.
Dobbeldør med rust. Port i nord i ustand, port i sør skiftet ut med lettvegg i tre.	Dobbeldør bevares. Port i nord og vegg i portåpning i sør fjernes, og nye elementer kan legges til.
Himling i treplater med lydabsorbenter. Fuktskader.	Skifte ut himling.
Tak i korrugerte stålplater med stålbering, jernplater rundt kanten. Taket er lekk.	Reparere eller skifte ut tak. Tilbakeføring av saltak må vurderes.

LIENGNAUSTET: KONKLUSJONER FRA TILSTANDSANALYSE

Hellende jordguly, plattinger.	Bevare jordguly og plattinger.
Trekonstruksjon med stående kledning. Konstruksjon i god stand, noen kledningsbord mangler. Maling flasser av.	Legge på nye kledningsbord, eventuelt male.
Fukt i vegg og guly i sør-østre hjørne.	Fjerne kontoret i hjørnet, fjerner da gulvet. Fjerne vegetasjon og masser.
Knuste vinduer, enkelte sprosser mangler.	Reparere vinduer, sette inn nye glass.
Store dører i sør og nord, hengsler rustne.	Erstatte med glassfelt, for å få inn mer lys.
Hems langs to vegger, i dårlig stand, sperrer for dører.	Fjerne hems.
Sinuskorrugerte stålplater. Rust. Takplater bøyd noen steder. Ikke tegn til lekkasje.	Skifte ut ødelagte takplater.

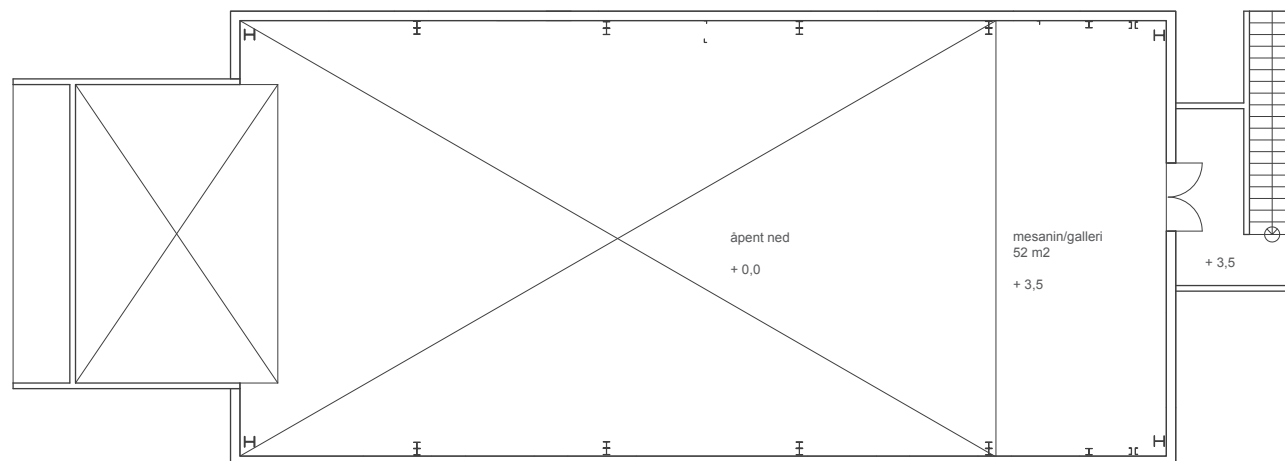
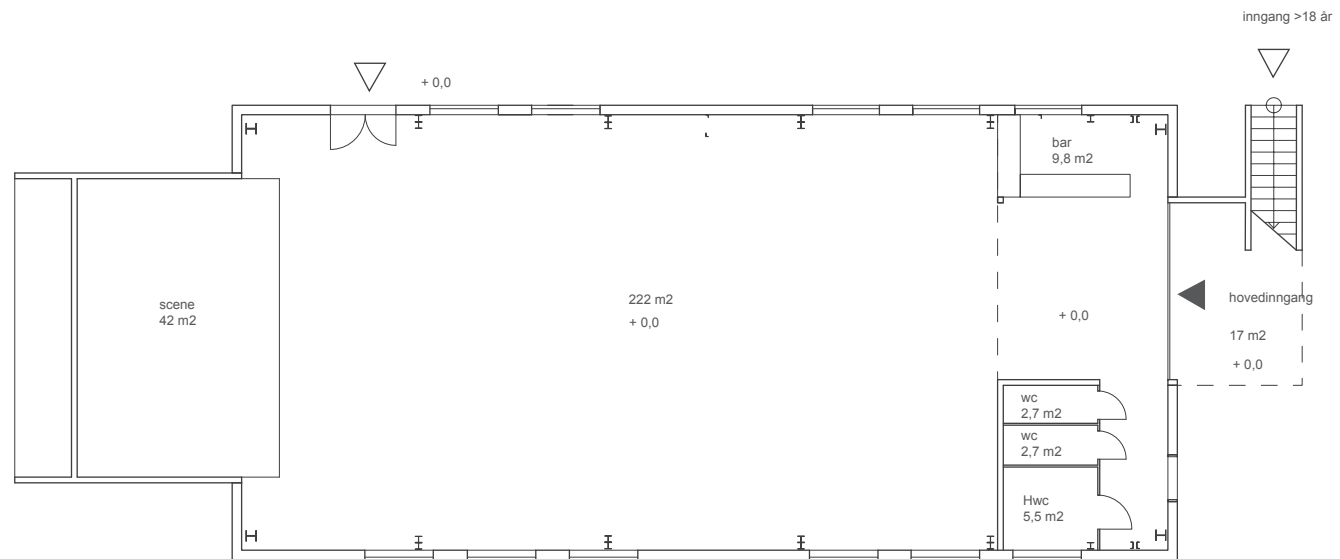

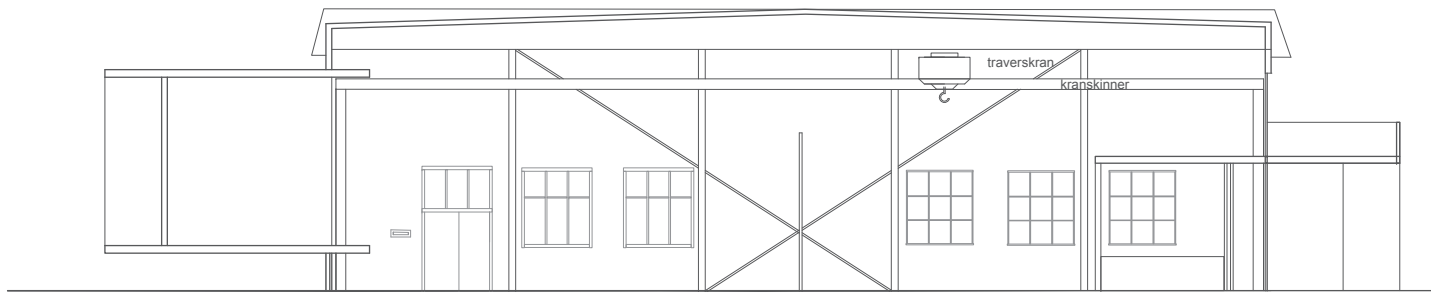
Fasade aust

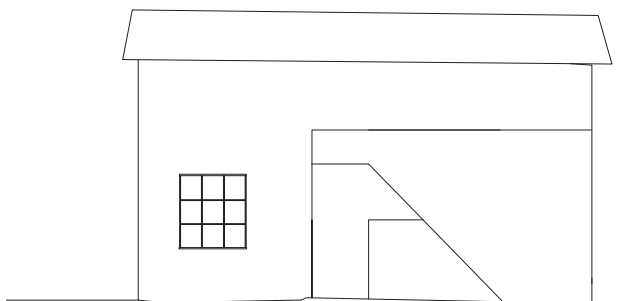
Fasade vest

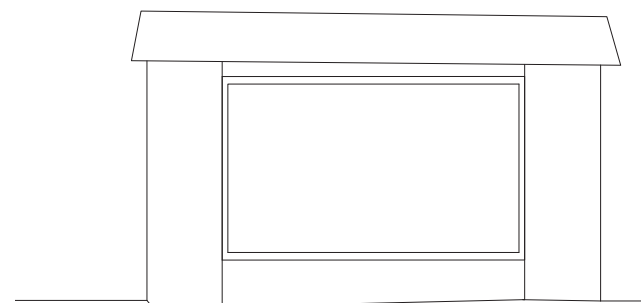

Nerverkstedet 1:100 snitt N-S

Nerverkstedet 1:100 fasade sør

Nerverkstedet 1:100 fasade nord

Inngang til Nerverkstedet, frå sør

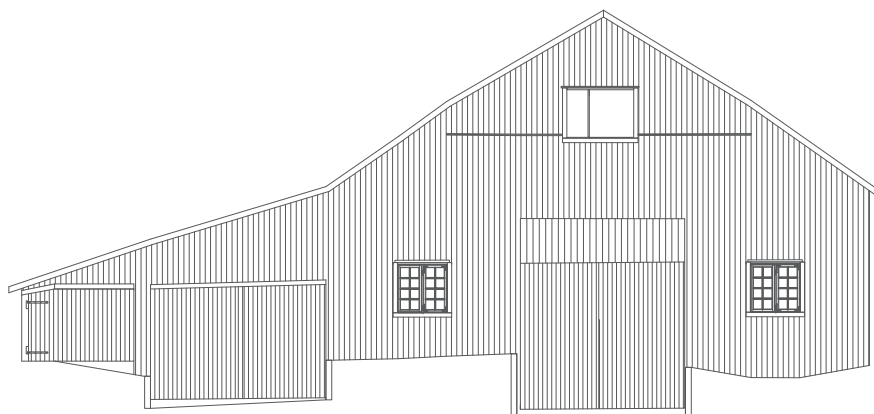
Inngang til Nerverkstedet, frå aust

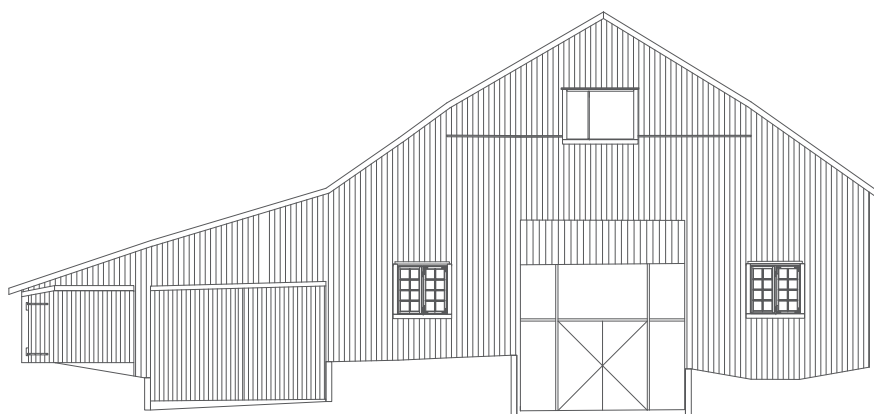
Mesaning og inngang i Nerverkstedet, sett frå nord

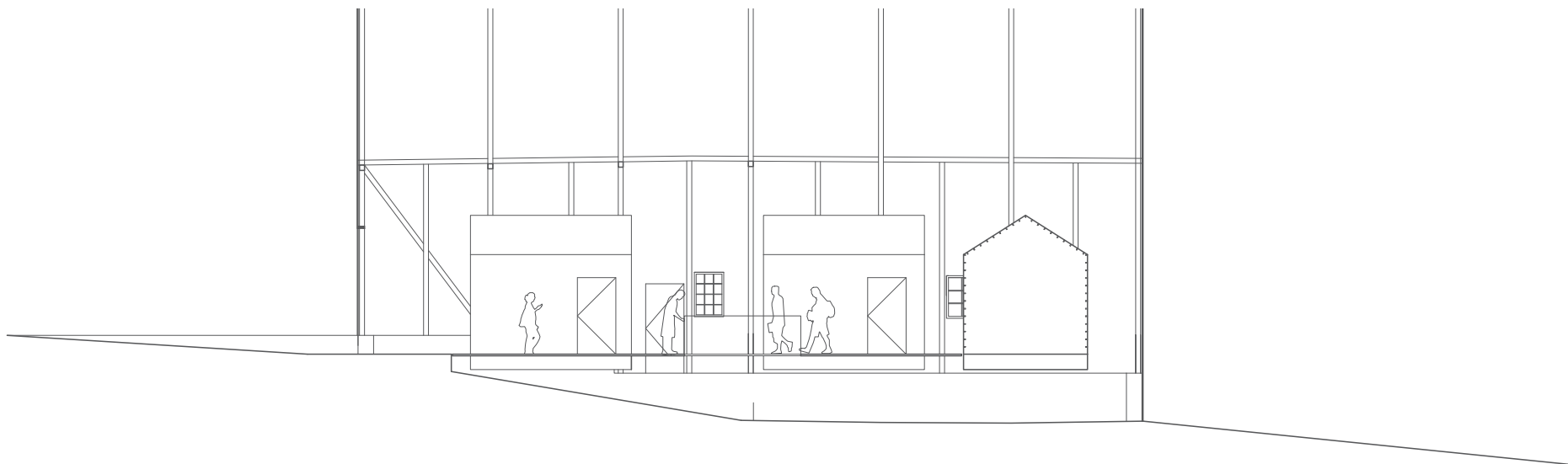
Konsert i Nerverkstedet.

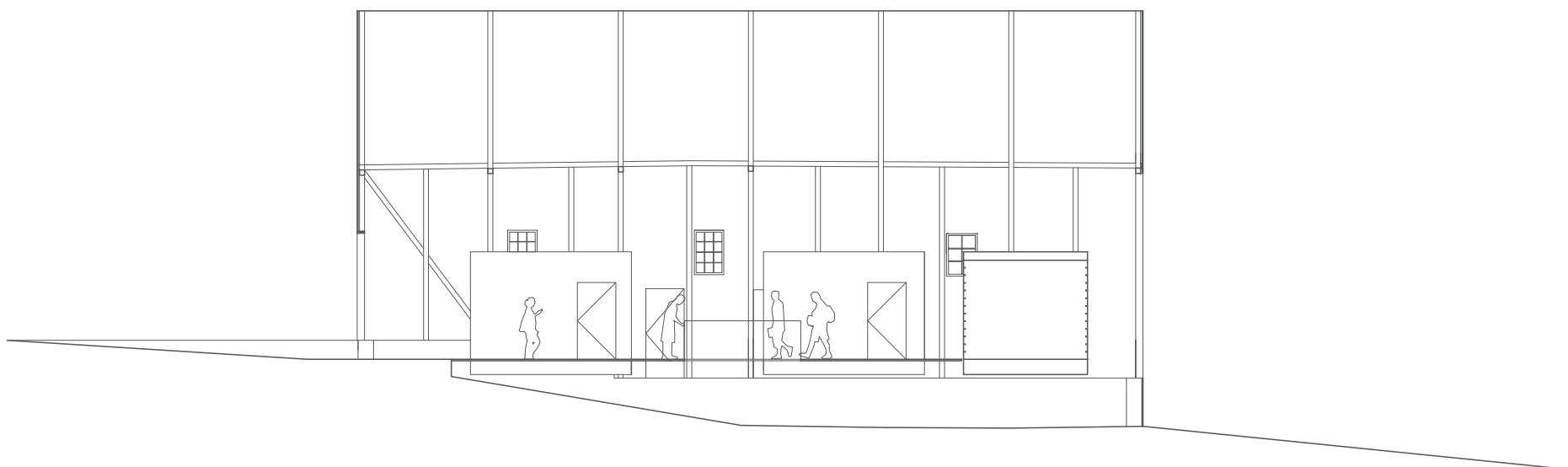
**Liengnaustet 1:100 fasade sør
Eksisterende**

**Liengnaustet 1:100 fasade sør
Foreslått endring**

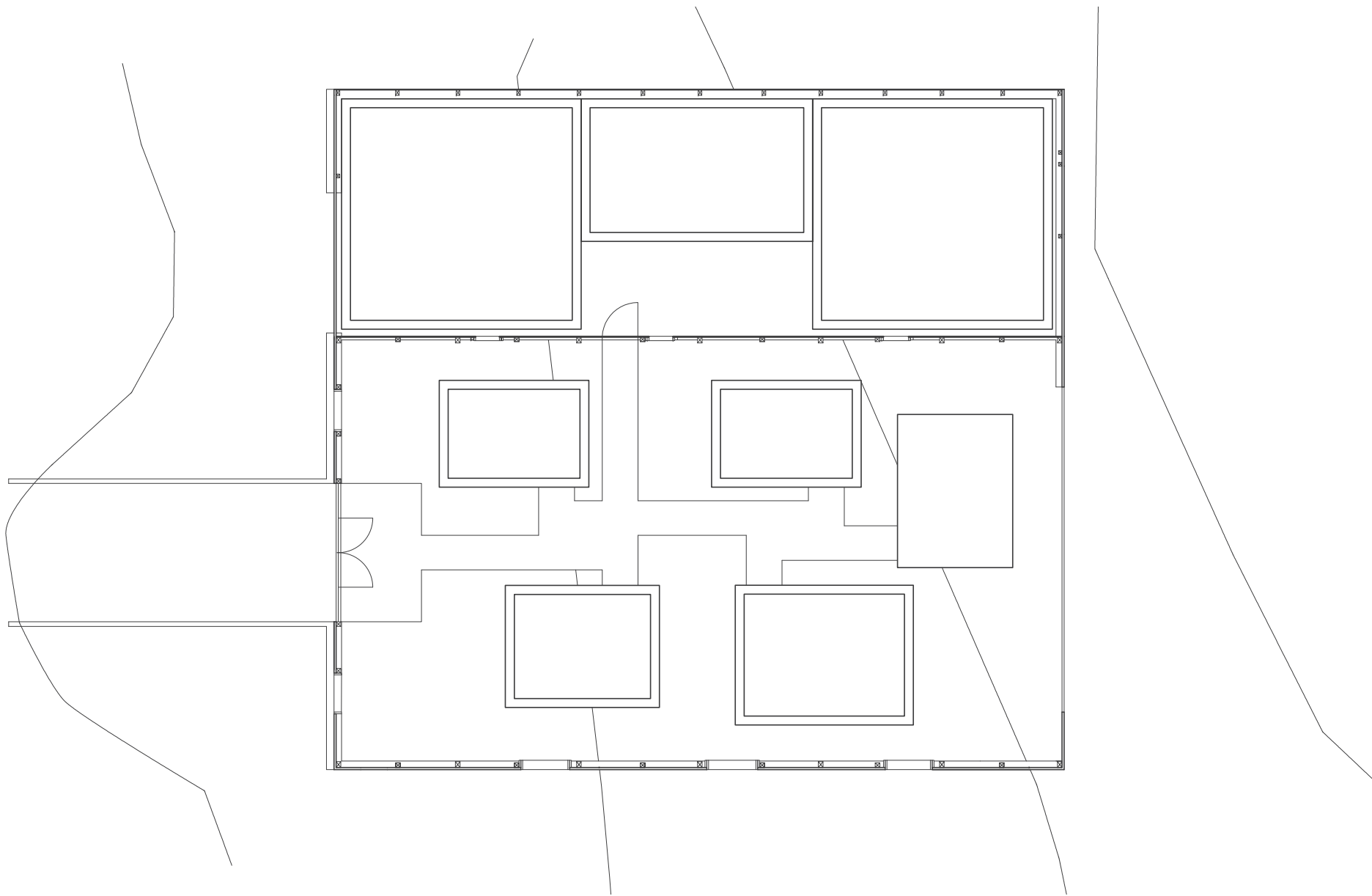

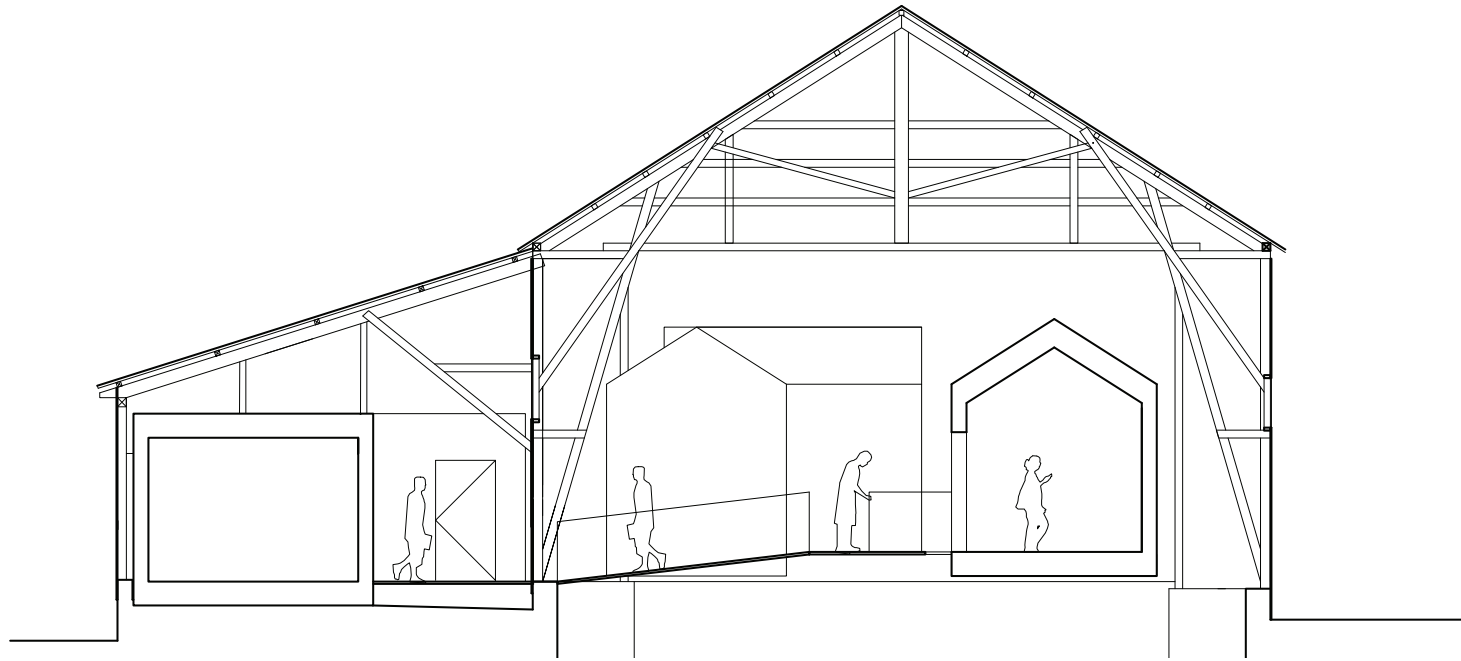
Liengnaustet 1:100 snitt B

Liengnaustet 1:100 snitt B

Materialpallett

GREP: ÅPNE OPP I FASADEN

Det er mørkt i Liengnaustet. For å få inn mer lys, går det an å “åpne opp dørene” og legge glassfelt i åpningen.

GREP: ISOLERTE KJERNER

Øvingsrommene er frittstående element som står på søyler. De er adskilt fra hverandre og eksisterende konstruksjon, noe som er gunstig for lydisolasjon. Samtidig blir eksisterende vegger og det hellende jordgulvet bevart og synlig, og

springflo har mulighet til å vaske jordgulvet uten at øvingsrommene blir oversvømt. Rommene er forbundet med broer og ramper. Bildetekst

ØVINGSROM: VALG AV FORM

Skal øvingsrommene ha saltak, som naustet, eller skal de ha flatt tak?
Skal de være rektangulære i plan?

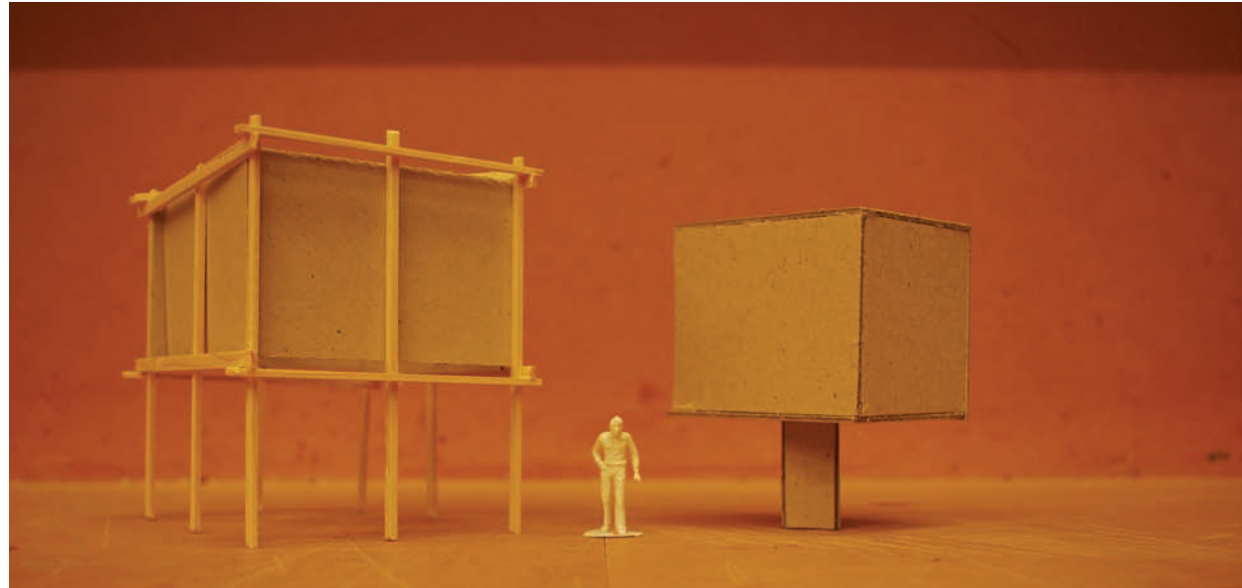
ØVINGSROM: VALG AV MATERIAL

Hvilken materialitet skal øvingsrommene ha?
Skal valg av material kontrastere eller hentes fra eksisterende materialpalett?

ØVINGSROM: VALG AV KONSTRUKSJON

Øvingsrommene kan ha en lett trekonstruksjon som er understøttet av søyler, eller en tyngre betongkonstruksjon støttet av en betongsøyle. Flere alternativer skal utforskes.

ØVINGSROM: IDENTITET

Skal interiøret i øvingsrommene ha forskjellige estetiske kvaliteter?
Øvingsrom i Øvingshotellet. Foto: øvingshotellet.no

ØVINGSROM: ROMSTØRRELSER

Øvingshotellet ligger på Grünerløkke i Oslo, og er en del av Schous kulturbryggeri, en satsning i regi av Kulturetaten i Oslo kommune. Øvingshotellet er et tilbud med hele 49 utstyrte øvingsrom i ulike størrelser.

Romstørrelser og illustrasjoner hentet fra www.ovingshotellet.no

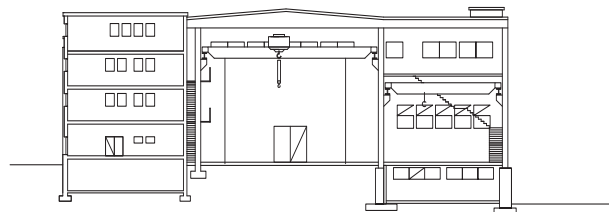
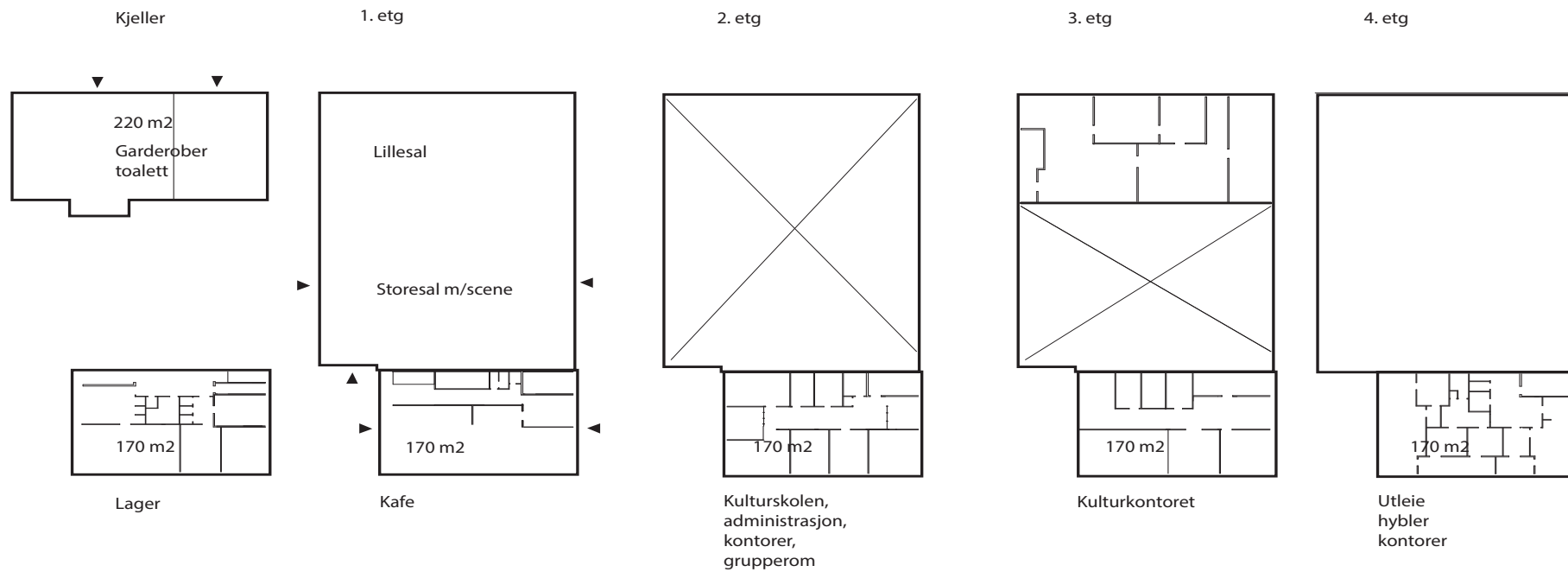
6-8 m2 solist/duo (1-2 personer)

14-18 m2 band (2-7 personer)

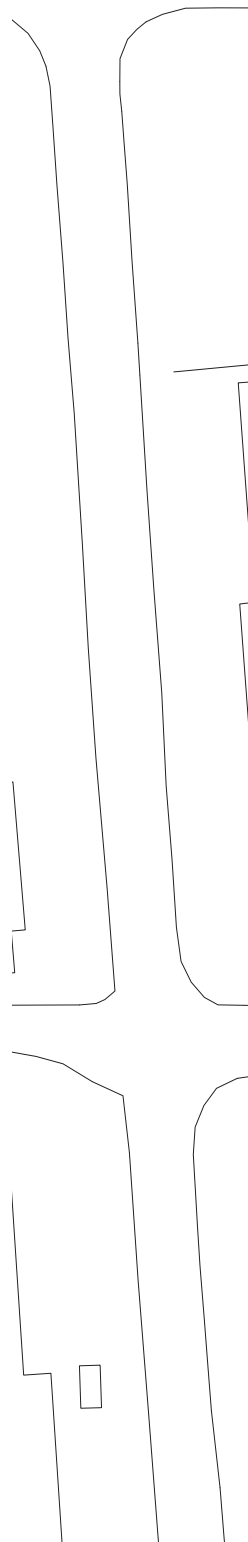
24-75 m2 ensemble (5-21 personer)

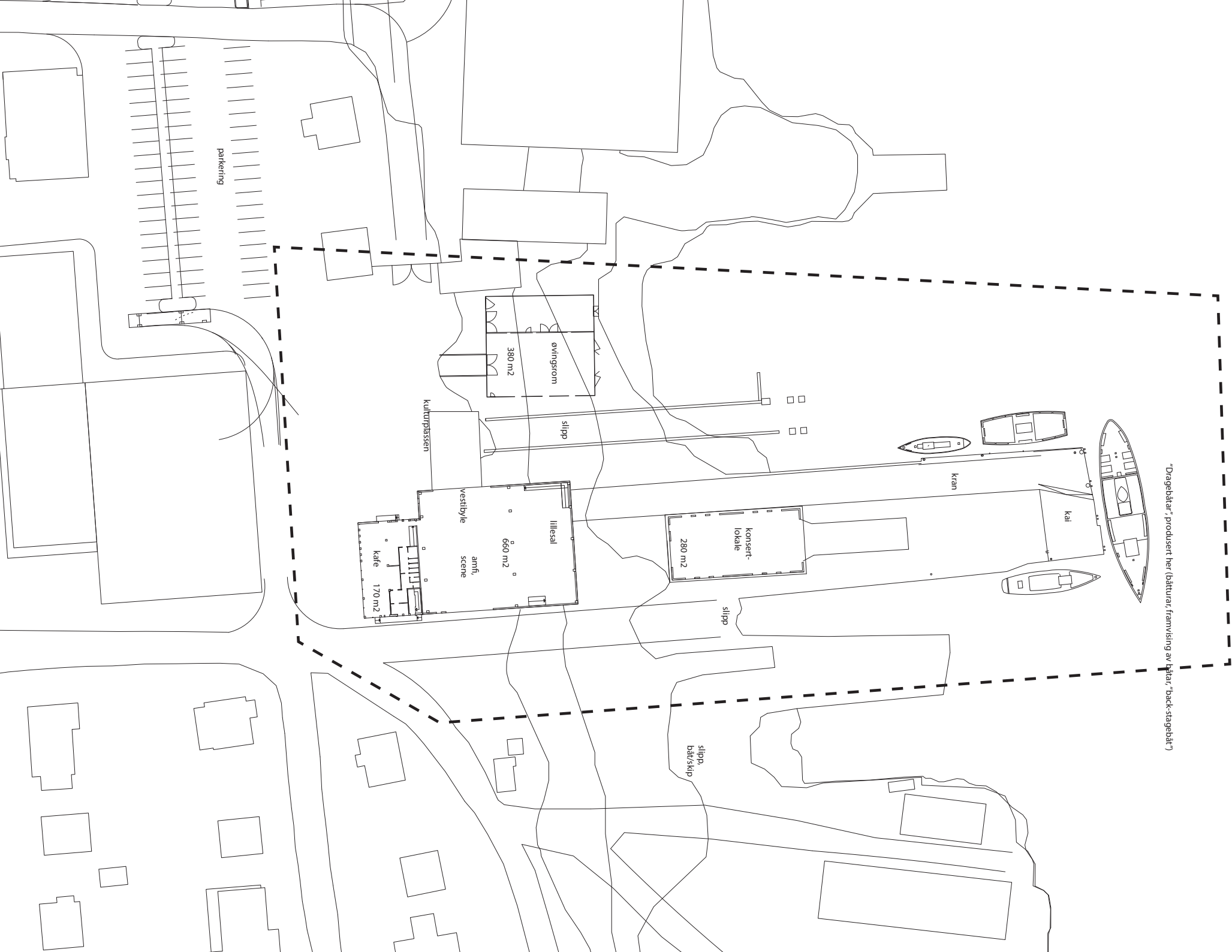
SITUASJON

Me teiknar situasjonsplanar, og planlegg på overordna nivå.

- Me vil opna området til Drageslipen for publikum, og gjere den til ein del av sentrum.
- Me vil etablera eit stort plassrom i sør, mot Rema 1000, og legg hovudadkomst til anlegget, og bygningar frå denne plassen.
- Me ryddar opp i sentrumssituasjonen, ved e effektivisere parkering, og rydde opp i vegnettet. Dvs fjerne nokre vegar, for å styrke andre.
- Me let kaiområde vere som det er i dag, med høve for å leggja til for private båtar, og for “kulturbåtar” som kan nyttast som eit utvida program av det som skjer inne i bygningane.
- Me tilbakefører den eine slippet som i dag er lukka. Dette for å styrke kontakten med vatnet, og rytmen med pirar og utstikkarar bortetter langs fjøra. Det er dessutan interessant å sjå beddingen, den tilbakeførte slippet, og den nyare slippet med vinsystem, i samanheng.

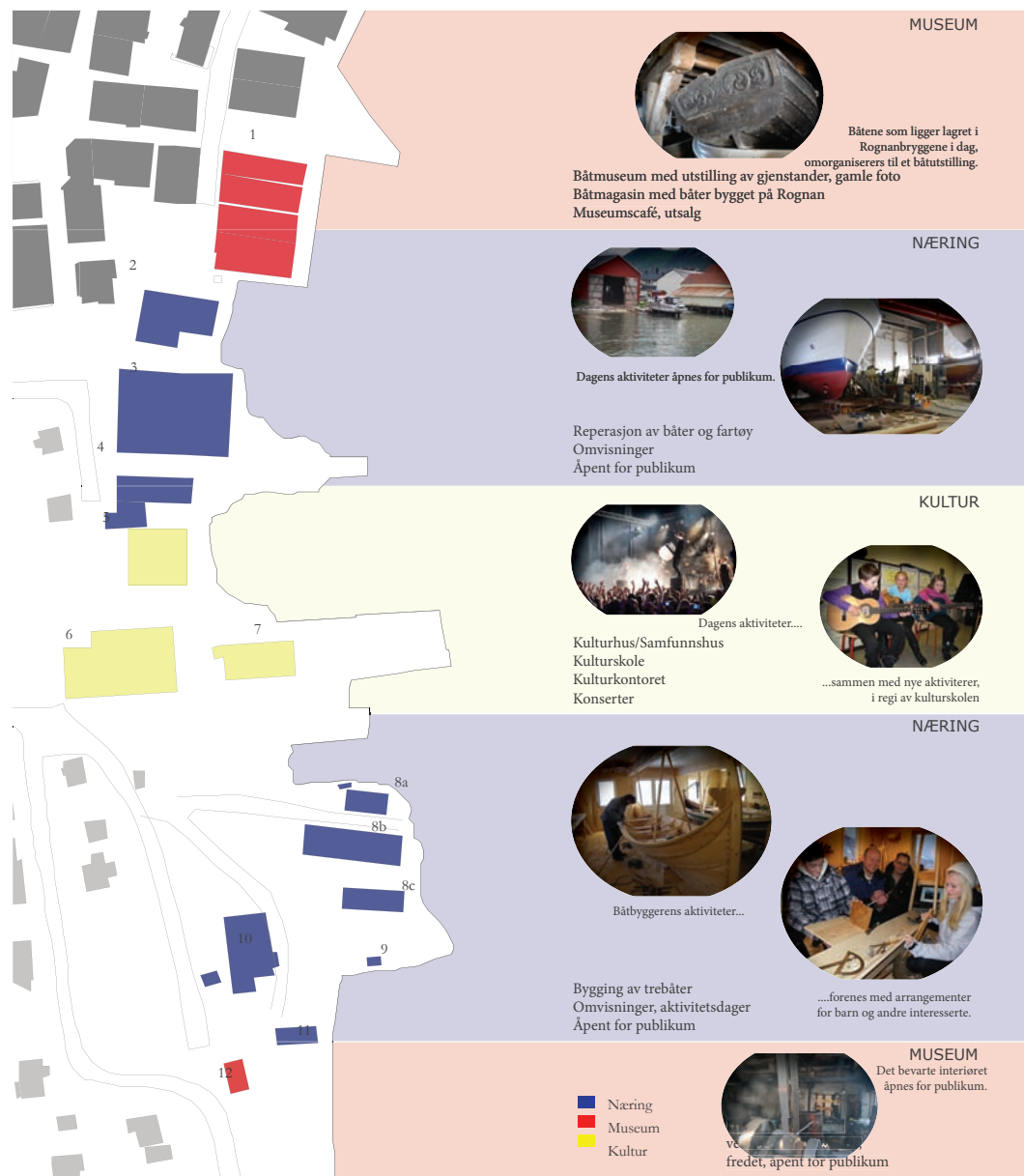

EKSISTERANDE SITUASJON

Bygningane i fjøra, som vist til høgre, dannar ein heilskap og står i ein historisk samanheng. Dei har alle kystkultur som fellesnemnar, og (om ein ser vekk frå bryggjene, nr 1) har alle hatt med båtbyggjing å gjere.

I dag er det berre nokre av bygningane som vert nytta til sitt opphavelige føremål, og fleire av bygningane er gått ut av drift. Nokre har vorte lager, eller andre verksemder har teke over, medan andre igjen står meir eller mindre tomme.

VÅRE GREP

Me tek utgangspunkt i historisk situasjon, med den opphavslege bruken av bygningane, og ser på dagens bruk av bygningane.

Summen vert våre grep, som går ut på å forsterka tendensar og potensiale som ligg der - anten i dagens funksjon, eller i det historiske. Då får me ein plan som søker å verna om heilskapen, og samstundes la bruken vere variert. Me tur båtnæring, kultur, og museumsaktivitetar kan fungera fint side ved side.

05.10.12

Me møttest på kafe dagen etter midtsemester, for å diskutera gårsdagen. Me tek oss ein liten haustferie/langhelg, frå laurdag til onsdag, så det er viktig å få snakka ut om opplevingar og erfaringar me har gjort oss så langt i semsteret - før me reiser vekk og gløymer alt (?).

Me hadde Bjørn Otto Braaten og Nina Haarsaker som “sensorar”. Me fekk mykje god tilbakemelding. Konstruktiv kritikk på kva som viktig og ikkje. Ei sortering i hierarkiet i oppgåva. Kanskje har me hatt for mykje fokus i eitt nivå? Bjørn Otto snakkar om firkanten, der han deler inn i brukarperspektiv. Han er pedagogisk og ryddig, og det treng nok prosjektet vårt. Det vert snakka om pragmatiske versus arkitektoniske løysingar. Verne- og verdidiskusjonen som me har vore så opptekne av, er kanskje det same som ulike perspektiv. Konservatoren versus blåfrostfrivillige versus kommunen versus ? Kan ein få like mykje ut av diskusjonen med ein annan vinkling enn verne- /verdidiskusjonen? Kor mykje eller lite skal vi gjere på Drageslipen?

Reversible løysingar - er dette ein diskusjon vi vil ta?

Tilbakeføring? Til dømes slippen.

Blåfrost vs kommunen. Kven er mest interessante som brukarar av området? Til no har me mest fokusert på kommunen som brukarar, men det er kanskje vel så interessant og viktig med dei frie kulturkreftene?

Me må tørre å gjere lite! Unngå overdesigning. Er det ikkje naudsynt, skal me kanskje heller ikkje gjera det? Ha gode grunnar for inngrep!

Me snakkar om kva med skal gjera, kva desse inngrepa kan vere.

- Kan det vere boksar ein kan ta ut og inn av bygningar?
- Skal boksane stå ute eller inne?
- Kranen! Kan me bruka den? Korleis?
- Historisk metafor/parallell: Båtane som vart flytta inn og ut av bygningar.

Me må kartleggja brukargruppene! Dette har me vore innom tidlegare, men må sjå på dei på nytt.

Me kjem innom Oddadiplomen for ei tid tilbake. I Odda er smelteverksområdet ei heit potet, og gjenstand for mykje diskusjon i bygda. Kva skal skje med denne enorme bygningsmassen? Oppgåva til diplomstudentane vart ikkje eit svar der dei prosjekterte og designa ein plan

for heile området. Men små “stikkprøvar” og prosjekt, frå “grasrota”. Det er kanskje slik me må tenkja òg? Drageslipen er eit område som det er mange meiningar om, og like mange planar. Det er viktig å ha dette i tankane. At ikkje me kjem med endå ein ny plan, som kjem i konflikt med ønskje og vilje lokalt i bygda.

Me har fått kritikk for å ha for mykje fokus på bygningen, når det er situasjonen som er viktig!

11.09.12

Tilbake fra ferien. Vi blir rådvile og usikre, som igjen leder til diskutering, frustrasjon og fortvilelse.

Hvordan skal vi gå videre? Må vi forkaste alt vi har?

EVALUERING AV SEMESTERET SÅ LANGT

I ukene før midtsemester gjorde vi følgende:

Situasjon: Kirsten laget illustratorkart av Rognanfjæra, og marianne brukte det til å visualisere bygnignene i fjæra med funksjoner og grepene vi har gjort på situasjonsplan.

Modellbygging: 1:200 av området, og 1:50 modeller av bygningene.

Vi testet ut inngangssituasjon i Drageverftet og eventuell forbindelse til Nerverkstedet, både i modell og i tegning. Vi konkluderte med at inngangspartiet til Drageverftet ikke burde stikke ut og at det ikke burde være noen forbindelse.

Vi lagde et prosjekt. Etter tidligere studier hadde vi øvingsrom og konsertlokale som alternativer for begge bygningene, fordi disse funksjonene legger opp til forskjellige måter og forholde seg til bygnignen på. Vi testet ut øvingsrom i Liengnaustet og konsertlokale i Nerverkstedet. Det kunne vært omvendt, men vi følte det best slik. Vi testet ut i modell, hentet ideer fra tidligere skisseringsrunder. Da vi var på KIT, tegnet vi ut forslagene i AutoCAD og lagde visulle formidlinger.

Målet for midtsemester var å ha kommet så langt som mulig i prosjektet, for å ha noe å diskutere. Vi var innstilt på en 10 minutters gjennomgang slik at det bare skulle snakkes om det aller siste, og da det ble bestemt at vi skulle ha 50 minutters gjennomgang, innså vi for seint at vi burde ha med hele prosjektet. Vi samlet alt vi hadde på en plansje. Det ble et kart over Nordland, et kart over Rognan, situasjonsplanen registrert og grepene, programfordeling på en plan 1:500 av prosjektet vårt. Som i den skalaen er veldig lik eksisterende situasjon. Med prinsippskisser gikk vi igjennom hva vi ønsket å bevare og fjerne i bygningene, uten å diskutere verdiene. Vi hadde med visuelle formidlinger av prosjektet for Liengnaustet og Nerverkstedet, både interiør og eksteriør og plan, snitt og fasadetegniger. Vi formidlet at vi ønsket å diskutere valg av material og konstruksjon gjennom modellfoto og collager.

Da vi presenterte hadde vi ikke med intensjon, og ikke så mye om overordnet situasjon med prosesser i fjæra, og vi syntes også det var vanskelig å formulere problemstillingen. I forhastelsen før midtsemester hadde vi glemt hva vi egentlig skulle holde på med. Vi skulle diskutere verdier, og hvilke konsekvenser ny bruk får for verdier, men det hadde vi ikke gjort. Spørsmålet er om vi hele

tiden har vært på villspor.

Veilederne hadde tilfeldigvis vært på Rognan, og visste en del om prossessene er. Bjørn Otto mener vi bør se mer på brukerne, hvem vi prosjekterer for. Prosjekterer vi for kommunen, og lager kulturhus i Drageverftet vil ikke de frie kulturaktivitetene få vedvare. Og det er bare Blåfrost-festivalen som får gjort noe i området.

Vi er jo godt klar over hvem aktørene i området er, og har fått for mye av enkelte av dem. Vi har bodd i verkstedet til Kai Linde og måtte høre på hans ideer om båtbyggermuseum. Vi fikk så nok av båtbyggermuseum, at vi ikke orket å prosjektere det. Da vi etter en stund kom i snakk med nærings sjefen, la han frem forprosjektet om kulturhus i Drageverftet. Vi visste jo at blåfrost hadde vært der, og at det var snakk om å bruke det til mer permanent konsertlokale, men ikke at kommunen hadde utredet disse planene. Vi synes jo dette var en god ide, men så for oss at gjerne løsningene ikke kommer til å bli så gode på grunn av begrensning i økonomi og dermed billige standard løsninger. Vi hadde ikke vært i kontakt i noen av de frivillige festivalaktørene, så deres stemme hadde vi ikke hørt før den, kanskje, kom gjennom bjørn ottos innspill.

Dog. Det skulle ikke være vår oppgave å løse alle problemer i Rognanfjæra. Vi har vel distansert oss for mye, ved å ikke en gang kartlegge dem. Det har vært vanskelig å prosjektere uten at vi vet helt hvem vi prosjekterer for. Vi har prøvd å se for oss de ulike brukerne av Rognan kulturhus Drageverftet, det er mange, det er vanskelig. Kommunen vil inkludere alle, kulturskolen, kor, konsert og festival. Vi tror ikke det er kommunens hensikt å skyve ut blåfrost, men det er nok stor sannsynlighet for at blåfrost ikke liker seg der dersom det blir for overdesignet.

De mente vi har blitt for objektfokusert, og selve prosjekteringen taler for det. Undersøkelsene på områdenivå har vi ikke snakket om eller vist på noen måte.

Det viktigste:

- i presentasjonen var vi ikke tydelig nok på hva vi ville undersøke, intensjonen for oppgaven.
- dette er fordi vi ikke har hatt det tydelig nok for oss selv.
- vi må ha med verdidiskusjoner. hva skal dette være, hvordan skal vi gjennomføre de?

15.10.12

Vi ser oss tilbake etter midtsemester.

Dette tenkte vi da vi var på Kulturminnefondet:

Vi skal gjøre en mulighetsstudie for ny bruk av bygninger som ikke lenger er i aktiv bruk.

Bygningene skal ikke være fredningsmateriale, de skal være allminnelige. Bygningene skal ikke ha noen åpenbar bruksverdi. Det er viktigere for oss at det er et behov som må dekket, altså at de har en god beliggenhet. Som premiss har vi at bygningene skal bevares, men de skal brukes slik at de er en ressurs, ikke bare en utgift.

Vi har sett i søknadsbunken til Kulturminnefondet at det er mange som vil bevare bygninger, og da ser for seg galleri og museum som mulig bruk. Vi mener det er en grense for hvor mange galleri og museum det går an å etablere. Dersom vi skal bevare alle bygninger som museum, har vi ikke lenger noen hus vi kan bruke. Går det ikke an å bevare bygningene, men å ha en aktiv bruk? At bygningen kan ses på som en ressurs?

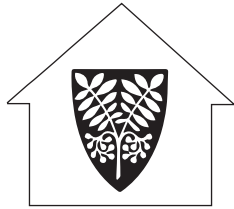
Hvilke konsekvenser får dette for bygningens verdier? I stedet for å konservere kan man bevare enkelte verdier i

brygningen.

Da vi leste om Rognanfjæra:

Et variert bygningsmiljø, mulighet for forskjellige diskusjoner.

Vi ser igjen på brukere, og ser om de kan gi en ny vinkling på oppgaven.

KULTURHUS

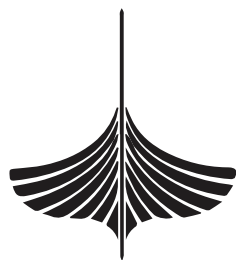
På rådhuset i kommunen er det krefter som jobber for etableringen av et kulturhus i Drageverftet. Kommunen har vært eier av bygget etter konkurser og nedlegging av produksjon i båthallen. Bygningen har senere vært brukt til konserter og Blåfrostfestivalen, og slik fått vist sitt store brukspotensiale. Samtidig står samfunnshuset, like utenfor sentrum, og forfaller. Det er behov for nye forsamlingslokaler for kulturlivet på Rognan. I 2011 utførte Hillcon, på oppdrag fra Saltdal kommune, et mulighetsstudie for utnyttelse av Drageverftet til kulturhus. Rapporten konkluderer med at bygningen er egnet til å utvikles som et framtidig konsert- og kulturlokale, og det foreligger mulig skisse for framtidig utnyttelse av lokalene. Kommunen ønsker å gå videre med et hovedprosjekt for å utvikle ideene.

FRA SKIPSHALL TIL MARITIMT KONSERTLOKALE

Mulighetsstudie for utnyttelse av Drageverftet til kulturhus

BÅTBYGGERMUSEUM

I 2009 ble Rognanfjæra med i Riksantikvarens Verdiskapingsprogram "Den verdifulle kystkulturen i Nordland", med pilotprosjektet "Rognanfjæra – Vern gjennom bruk, tiltak med næring og aktiv kulturell verdiskaping". I mars 2010 ble det satt sammen en arbeidsgruppe som studerte mulighetene for pilotprosjektet. Det ble laget et forprosjekt, en rapport, som foreslår etablering av dokumentasjonssenter/båtbyggermuseum i Rognanfjæra. Arbeidsgruppens mandat har vært "å utarbeide et forprosjekt som beskriver museets funksjon, innhold, ressursbehov, organisasjonsmodell, lokalisering og samarbeidsstrategier". I forprosjektet blir det foreslått en helhetlig plan for fjæra, der alle bygningene inngår helt eller delvis i båtbyggermuseet. Verdiskapingsprogrammet ble avsluttet i 2010, og midler for videre utvikling av prosjektet mangler.

Forprosjekt 2011

Båtbyggermuseum i Rognanfjæra

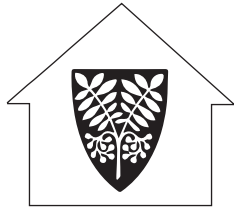
"Et opplevelses- og kunnskapssenter av nasjonal betydning, med utskapende formidlingskonsept og solid faglig forankring"

Oppdragsgiver: Saltfjellet kommun

Verdiskapingsprosjektet

Rognanfjæra: Vem gjennom bruk

KULTURHUS

På rådhuset i kommunen er det krefter som jobber for etableringen av et kulturhus i Drageverftet. Kommunen har vært eier av bygget etter konkurser og nedlegging av produksjon i båthallen. Bygningen har senere vært brukt til konserter og Blåfrostfestivalen, og slik fått vist sitt store brukspotensiale. På oppdrag fra Saltdal kommune, utførte Hillcon i 2011 et mulighetsstudie for utnyttelse av Drageverftet til kulturhus. Rapporten konkluderer med at bygningen er egnet til å utvikles som et framtidig konsert- og kulturlokale, og det foreligger mulig skisse for framtidig utnyttelse av lokalene. Kommunen ønsker å gå videre med et hovedprosjekt for å utvikle ideene.

FRA SKIPSHALL TIL MARITIMT KONSERTLOKALE

Mulighetsstudie for utnyttelse av Drageverftet til kulturhus

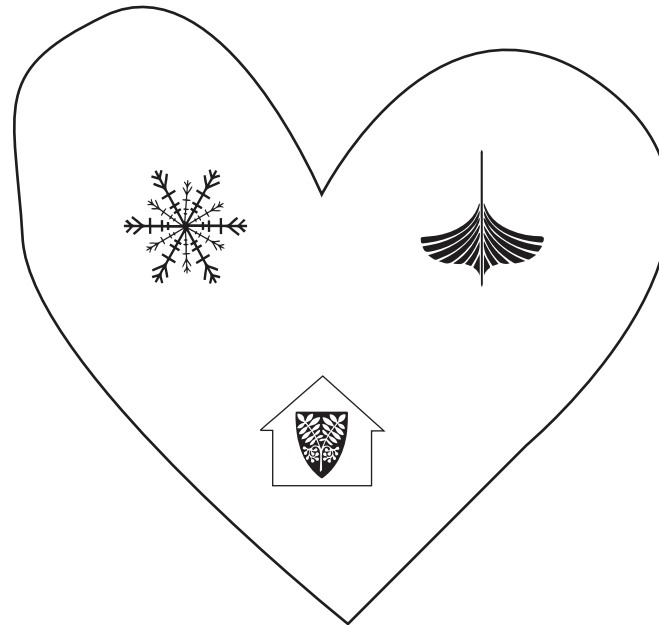

ELLER?

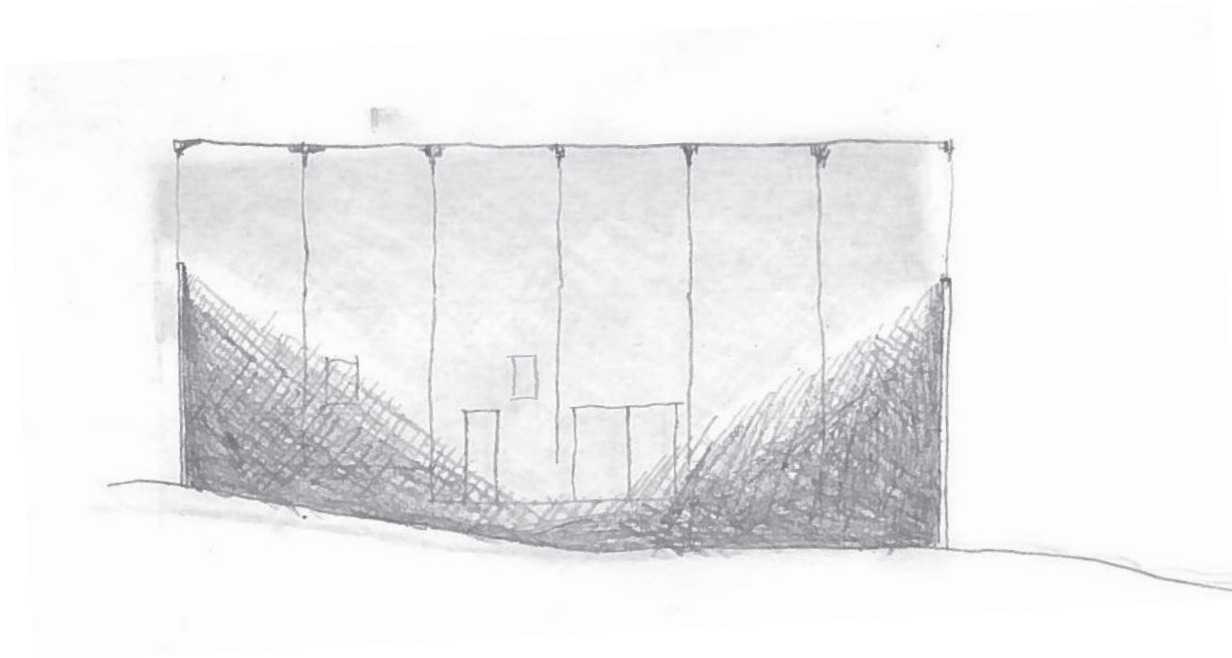
Hvor og hvordan stiller vi oss i debatten om Rognan-fjæra? Hvem skal få utvikle området, hvem skal være der? Er det så sterke motsetningsforhold og konflikter mellom interessegruppene at sameksistens er umulig?

Vi stiller oss foreløpig nøytrale i debatten. Vi ønsker å være åpne for ulike løsninger, og sier ikke at det ene er mer rett enn det andre.

Vårt inntrykk er at her er sterke meninger, og mange krefter og ideer. Gjennomføringsevne og finansiering mangler likevel, og kan forklare hvorfor det har skjedd få konkrete og fysiske tiltak i fjæra.

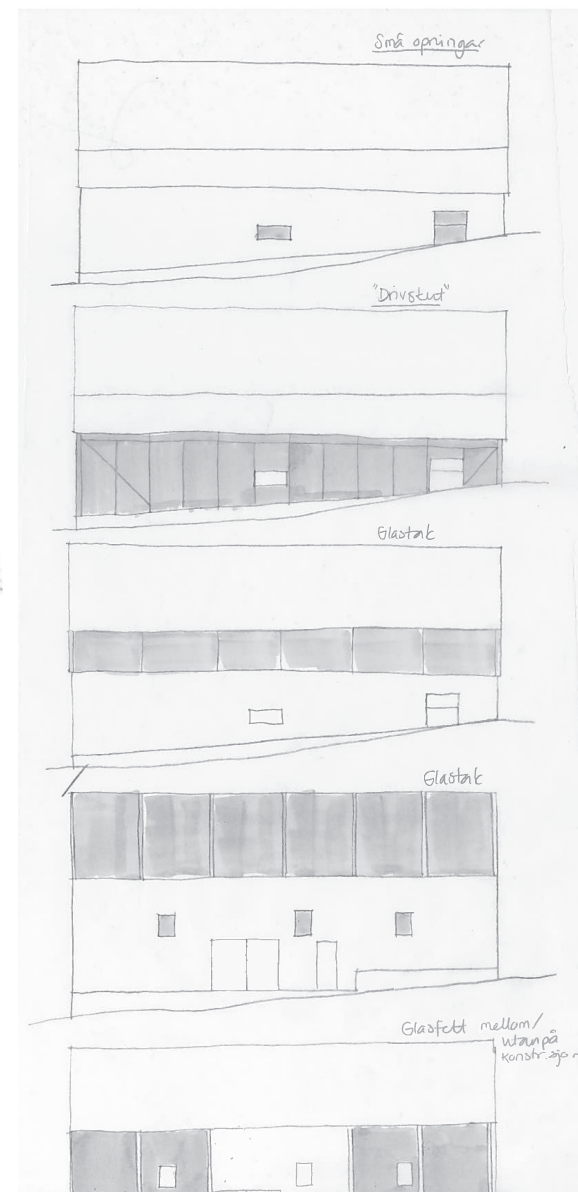

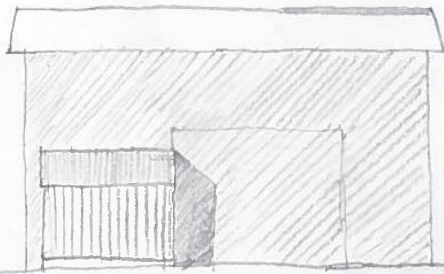

UNDERSØKINGAR OG STUDIER

Vi ser vi må gå tilbake og analysere bygninger og område igjen. Vi ønsker gjøre ulike undersøkelser, der vi ser på hvordan vi kan øke bruksverdien og hvilke konsekvenser det får for bygningene. Isolasjon, dagslys, utsyn, utnyttingsgrad, tilgjengelighet, fasiliteter.

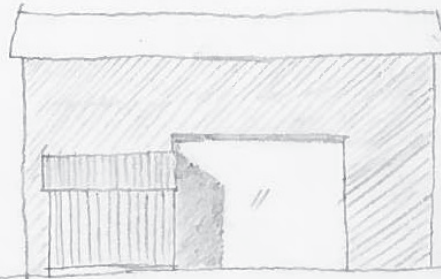

Isolasjon

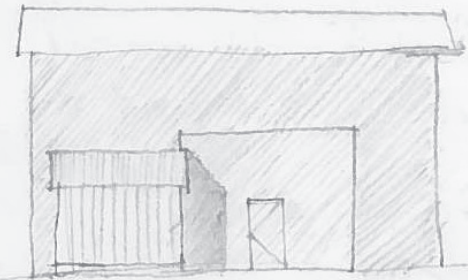
FORBLENDING

dykt utsyn/daglys

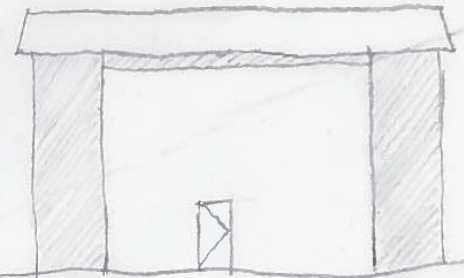
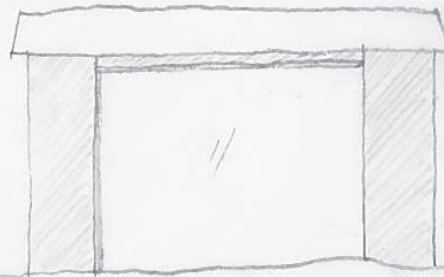
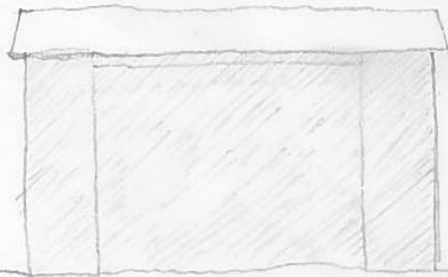

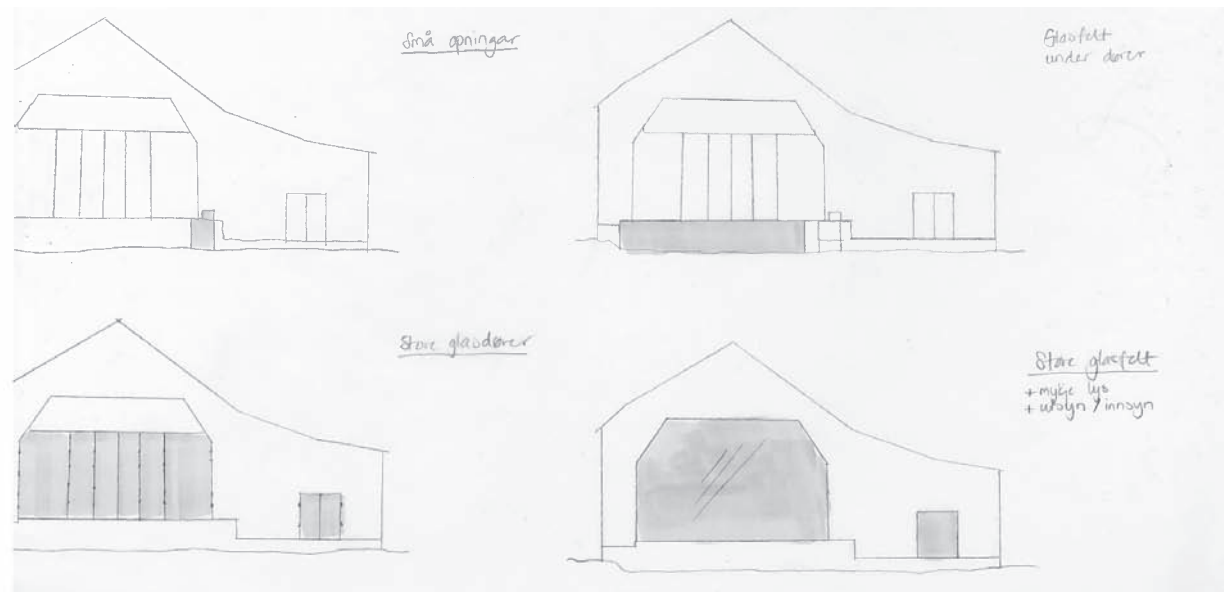
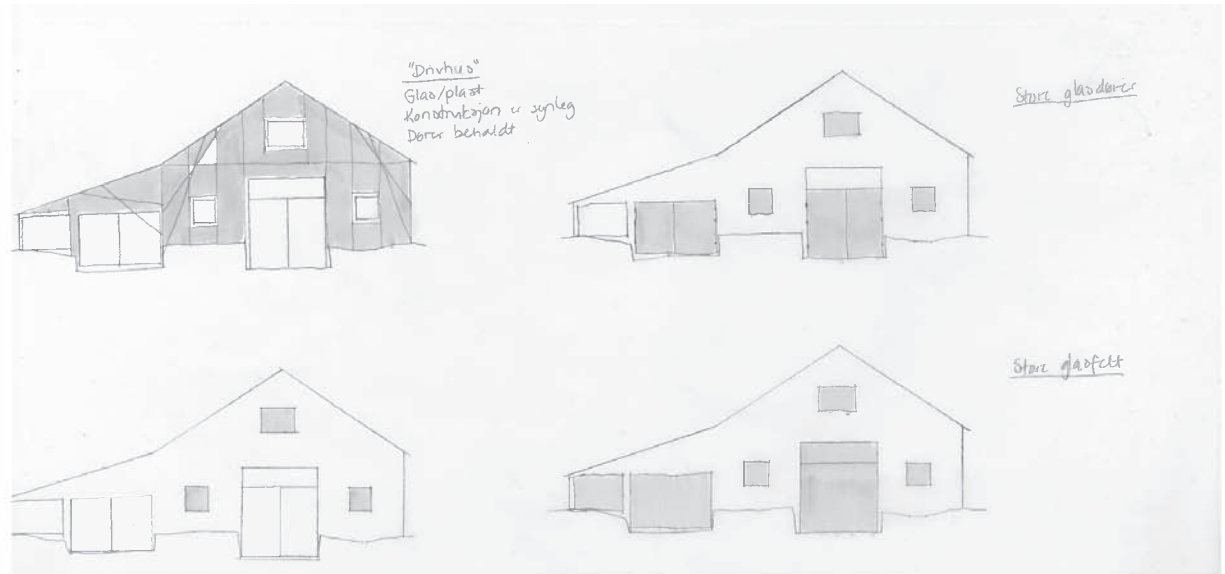
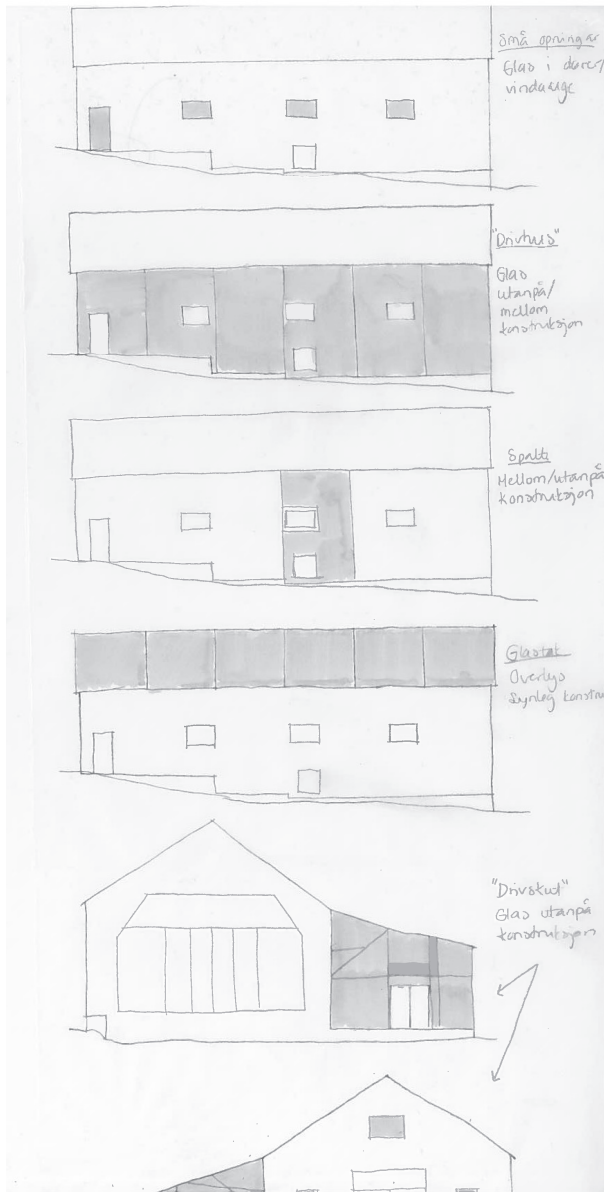
GLASSFELT

Tilgjengelighet

DURER / PORT

16.10.12

Me ser oss tilbake: På tide å spole bakover i prosessen. Me tek fram prosessheftet/-permen, og går systematisk gjennom materialet, skriv notatar, verdianalyser og liknande. Me får ein slags oversikt, og ser at me gjorde interessante studiar allereie i august. Undersøkingar og analyser av bygningane ut ifrå funksjon, og ut ifrå sjølve bygningen. Det var nokre tema som gjekk att: Taket og portane i Nerverkstedet, kopling til Drageverftet, opningar og nivå og golv i Liengnaustet. Isolasjon hadde me allereie undersøkt. Kunne desse undersøkingane vere interessante å ta vidare, og gå grundigare til verks (å la isolasjonsdiskusjon)?

Me såg på analyser som var gjort av bygningane, og oppdaga at desse var gjort etter ein verdivurdering, og slik ikkje var analyser av 'buildings as found'. Til dømes var kontoret og hemsene i Liengnaustet fjerna, og dørene i sør og nord var i bruk. Det var interessant å sjå korleis me tidleg vart prega av vårt verdisyn.

Marianne laga ei smørbrøddliste for kva og korleis me vil gå fram for å koma i mål.

17.10.12

Forsøk på problemstilling og intensjon før veiledning

Problemstilling

- En stor del av bygningsmassen er ikke i bruk
- Kulturminneloven sier at alt er kulturminner

= Vi må altså bruke kulturminnene våre!

Intensjon

Løsningen er: vern gjennom bruk

Hvilke konsekvenser får økt bruksverdi for de andre verdiene i bygningen?

Undersøkelser

Hvordan øke bruksverdien? Ved å øke/bedre:

- isolasjon
- dagslyd/utsyn
- tilgjengelighet
- utnyttingsgrad
- tilstand
- fasiliteter

Elementer hvor vi kan studere dette

- gulv
- dører/porter
- hems
- kontor
- vindu
- kledning
- tak
- tilbygg
- vindu
- puss

VEGLEIING MED EIR

Me legg fram planane våre, og er ærlege på at me kjenner oss i tvil på kor prosjektet fører oss hen.

Vanlegvis er me oppløfta og oppmuntra etter møter med Eir, men ikkje i dag. Humøret og energien vår er på botn, og me klara ikkje å overbevise oss sjølve eller Eir om noko som helst. Ho vert litt engsteleg, og vil at me skal finna fram inspirasjonen og fascinasjonen for den fantastiske situasjonen. Me avtalar eit nytt møte så snart som råd, dvs neste onsdag. Etter Eir har gått, gjer me dei einaste som er rett å gjera i slike stunder: Gå på kafe! Så gjer me, og det løyser sjølv sagt alt. Me løyser kvardagsproblemet, livets mange spørsmål, og prosjektrelaterte gåter.

Etter dette er me ganske svoltne og slitne, og går attende til KiT. Neste dag vert ein betre dag vil det visa seg.

18.10.12

Scenario: Drage A/S fremdeles i drift. Hva ville ha skjedd på området? Stemningen som var. Aktivitet i fjæra. Hamring, arbeid.

Kan lydbildet erstattes med musikklyder?

Vi vil ha portene i funksjon. Hvilke bevegelsesmønster skal vi gå for i liengnaustet? Skal alle dører være i bruk? Skal det tilbakeføres? Vi må se grundigere på utviklingen av bygningene.

HISTORIE - TIL INSPIRASJON

“Klinkingen, luktene og lyset

Det fargerike arbeidslivet i Rognanfjæra med hammerslag og saging gav gjenlyd over hele Rognan. Bankingen fra klinkingen av båter gav en lyd som var karakteristisk for Rognan.

Den friske sjøluften fra fjorden blandet seg med lukt av tjære, tauverk, seilduk, maling og andre lukter fra hus og virksomheter. Fra bakeriet luktet det ferske bakervarer og fra slakterbutikken røykt kjøtt. Naustene, sjøbuene og husene lå ofte med fasaden mot sjøen og baksiden mot jorder og utmark. Omkring 20 storbåtnaust lå i Rognanfjæra vendt mot sjøen. I fjæra foran naustene lå fembørningene på rekke og rad. Rognan hadde utsyn mot fjorden. Byggeskikken var slik at bygningene ikke fikk stenge for utsikten til fjorden. Folk skulle ha utsyn til lysets skiftende stemninger i naturen med fjord, fjell og himmel.”

På 1600-tallet etablerte båtbyggere i Saltdalen naust og sjøbuer i fjæren, noe som skulle bli tettstedet Rognans første bebyggelse.

Alle voksne menn i Saltdalen drev med båtbygging og Lofotfiske, som en attåtnæring til gårds- og skogsdrift. Hvert år bygget man en båt som man dro på fiske med.

Etterpå solgte man båten, og bygget en ny til neste sesong. Båtene ble bygd på gården og fraktet på elven til fjorden. Fra 1600-tallet ble det også vanlig å bygge båter ved fjorden, og båtbyggerne etablerte etter hvert naust og sjøbuer – noe som skulle bli Rognans første bebyggelse. Jekter ble bygget ute i fjæra, småbåter i naustene. Båtbyggerne bodde på gårdene sine.

Rognan utviklet seg til å bli en møteplass for handel og bytte av båter og trevarer. På midten av 1800 tallet ble det etablert gjestgiveri og butikkhandel. Det var da om lag 50 personer bosatt på Rognan. I starten av 1900 tallet fikk plassen med sine 373 innbyggere bakeri, slakter og kaffestue. I 1930 var det 481 personer bosatt på Rognan.

Denne utviklingen av stedet har sammenheng med båtbyggeriets utvikling, som ble mer konsentrert i fjæren på starten av 1900-tallet.

Båtbyggere slo seg sammen til to større verft, Saltdal Patenslip og Drageslipen, med slippanlegg.

Parallelt holdt titalls selvstendige båtbyggere til i fjæren, og bygget båter på stranden og i naustene. Én båtbygger hadde som regel med seg to mann. I 1949 ble området

regulert, de mange laftede naustene skulle erstattes av større båtbyggerhaller. Slik kunne en flytte mer av båtbyggingen inn under tak. Tre av de syv planlagte båthallene ble bygget. De fikk tilnavnene Liengnaustet, Olsennaustet og Hansennaustet etter eierne. Disse nye ”naustene” var til forskjell fra de gamle bestående av en panelkledd trekonstruksjon.

Verftene på sin side gikk gradvis over til å bygge jernbåter fremfor trebåter, og båtene de bygde ble større. I 1953 var totalt 100 mann ansatt på verftene, de bygget fiskestøyter på 50-70 fot. I 1963 ble det første stålskipet bygd på Drageslipen (Kristiansen 2006, s. 212.)

Inngangen til 1960-årene markerte en overgang i båtbyggeriet. Endringer i fiskerinæringen førte til økt behov for små og store båter, sjarker og skip, og at behovet for ”mellomstore” båter – som fiskeskøyter - gikk ned. Sjarkene ble bygget i plast, og de skipene i stål. Som følge av dette la flere båtbyggerier ned driften utover 60-tallet, mens verftene måtte satse.

Drageslipen satset på stålbåter. Med det bygget de et plateverksted i 1958. På begynnelsen av 70-tallet utvidet de med et administrasjon og velferdsbygg. Syv år senere

bygget de et større plateverksted, med nytt mekanisk verksted og snekkerverksted. Planer om å bygge ut med en stor båtbyggerhall i vest ble ikke realisert.

Fra tidlig på 1980-tallet ble det færre og færre oppdrag. Med manko på oppdrag gikk Olsen og Hansen, eierne av de andre ”naustene”, sammen og bygget en ny båthall i 1982 (Salt-dalsverftet). Dette var det siste byggetrinn i Rognanfjæra, før Kai Linde etablerte båtbyggeriet sitt.

I 1986 ble den siste fiskebåten i tre bygget (Olsen og Hansen). Den siste stålbåten ble bygget i 1998 (Salt-dalsverftet A/S, tidligere Olsen og Hansen). Verftene la ned en etter en.

Saltdal patentslip og området vestover i fjæren ble sanert i 1990. Rognan hotell ble bygget.

Kai Linde startet opp båtbyggeriet sitt i 1993, i Dragebrygga. Han bygger mindre trebåter som nordlandsbåter, spissbåter og fembøringer. Linde har tilført flere bygninger rundt Dragebrygga. Et verksted, en båtskytte og et naust ble bygget på tidlig 2000-tallet. Skytten og naustet er oppført etter gammel byggeskikk.

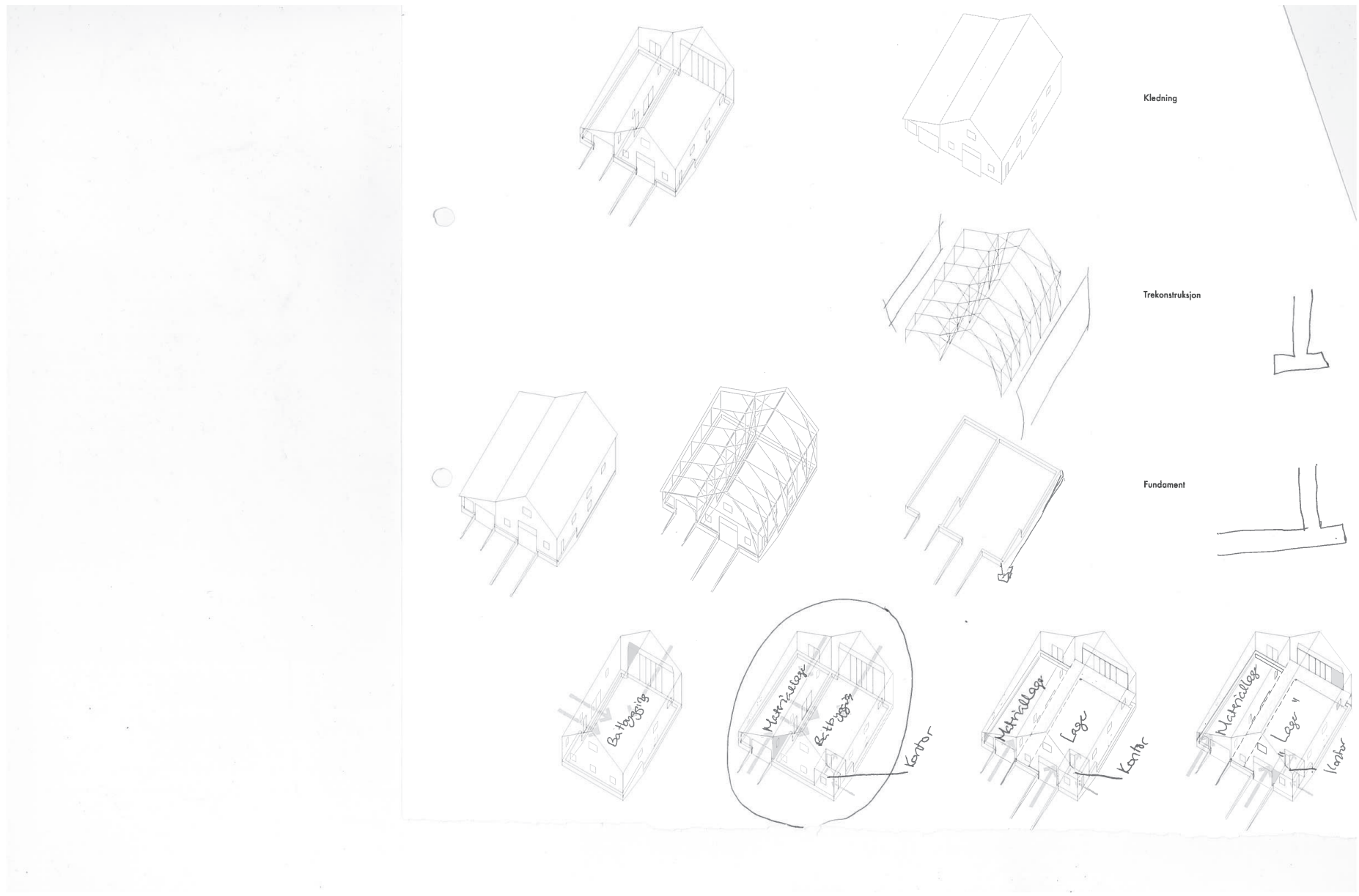
Idag utføres det reparasjoner på fartøy i Saltdalsverftet.

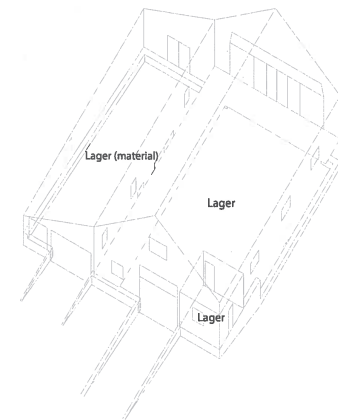
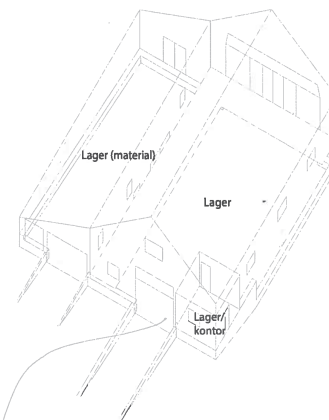
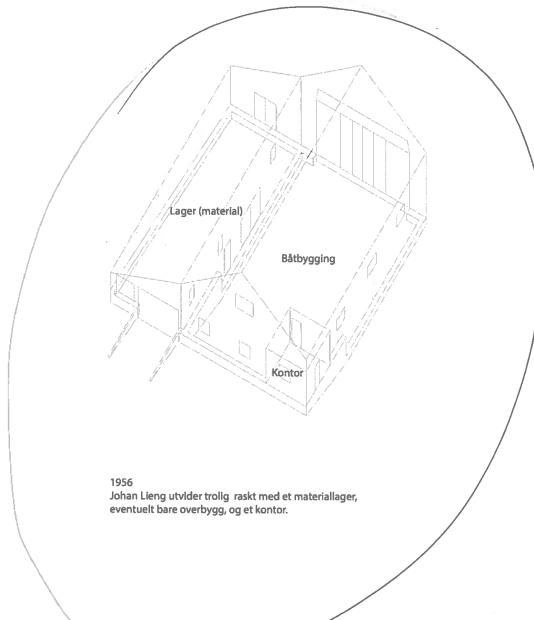
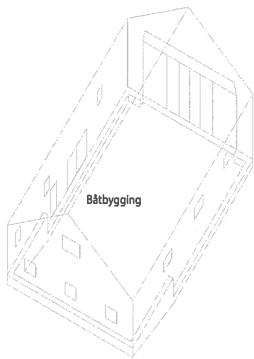
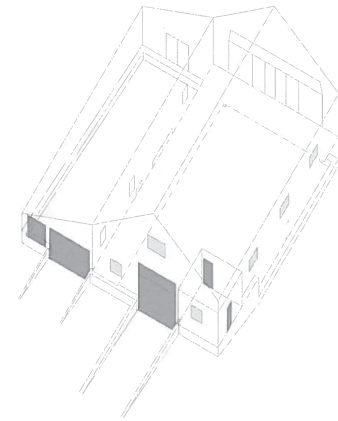
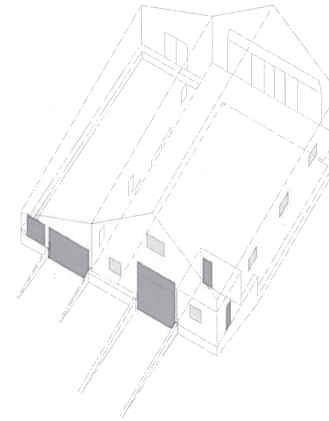
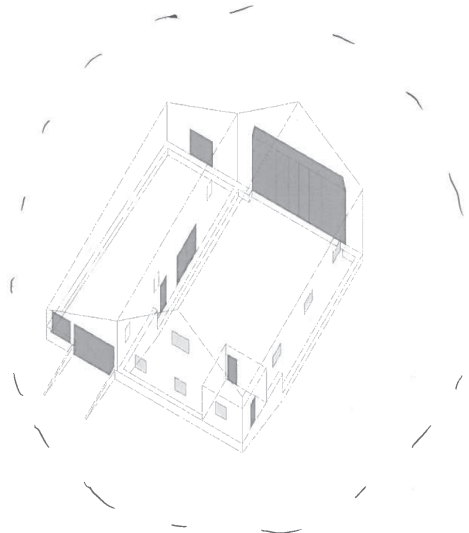
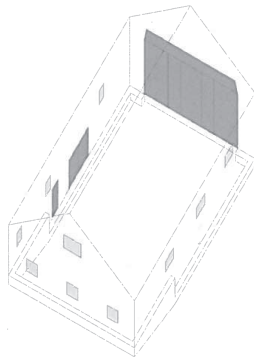
Drageslipen forteller én del av båtbyggerhistorien, verftsindustrien, Liengnaustet om trebåtbyggingen. Drage satset på stålskip og overlevde litt lenger enn trebåtbyggerne i “naustene”.

19.10.12

Analyser i aksonometrier. Vinduer, dører, porter, funksjoner, forandringer. Undersøkelse av historisk utvikling for Rognanfjæra, vårt område og pr bygning.

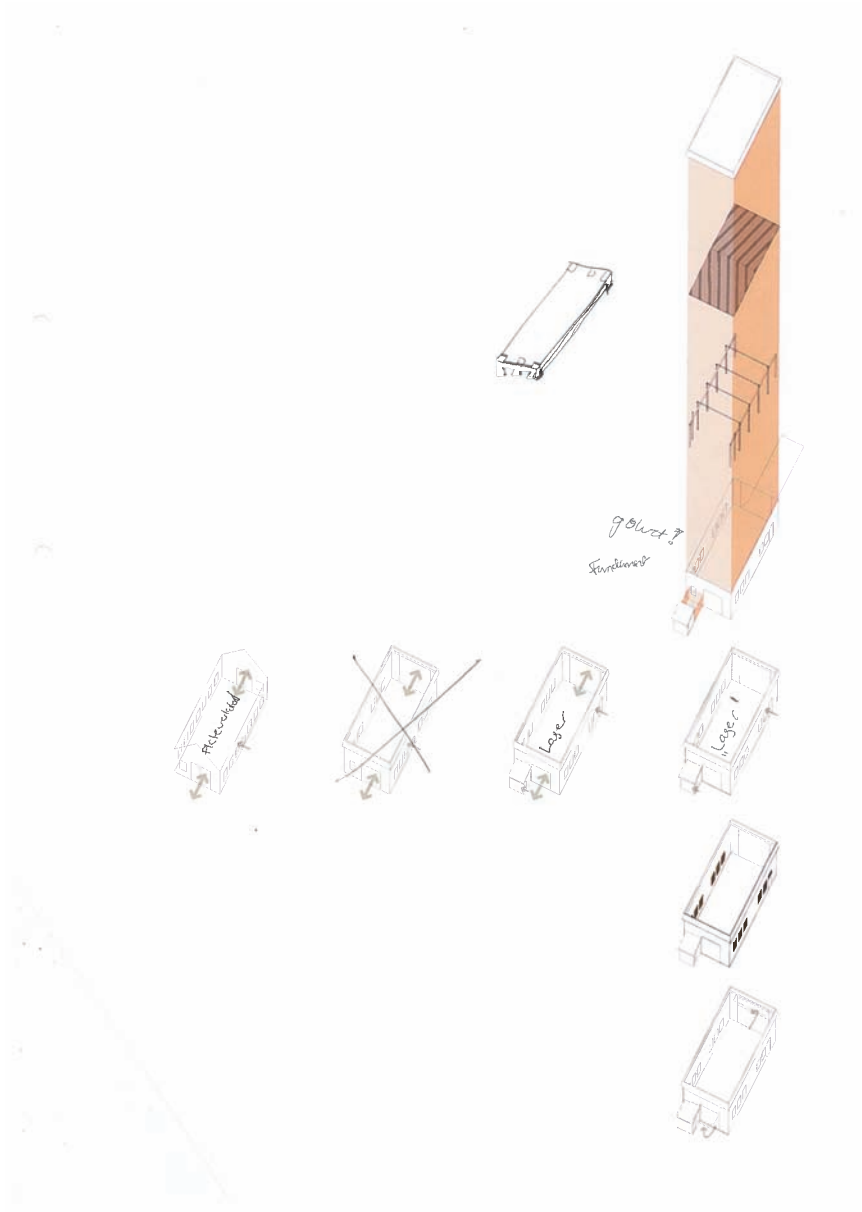
1956
Båtbygger Johan Lieng får bygget nauset.

1956
Johan Lieng utvider trolig raskt med et materiellager, eventuelt bare overbygg, og et kontor.

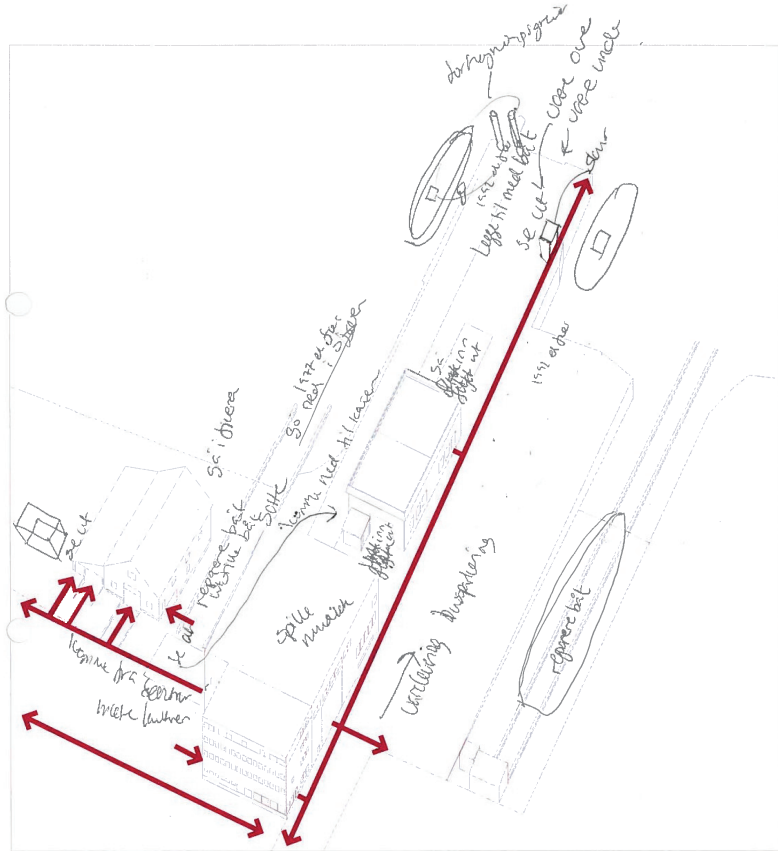
1962-1993
Lager for Drage A/S. Det ble da bygget en hems langs den ene langveggen og kortveggen, og satt inn store dører i sør. I 1993 la Drage A/S ned driften.

foto 1965 - fremdeles vidt ute, ikke der i verdensende

1993-2012
Idag er bygningen fremdeles brukt til lager. I tillegg er materiellager, mens det øvrige er oppbevaring av maskiner og utstyr flyttet fra Drageverftet da det skulle tas i bruk som festivalarena i 2011.

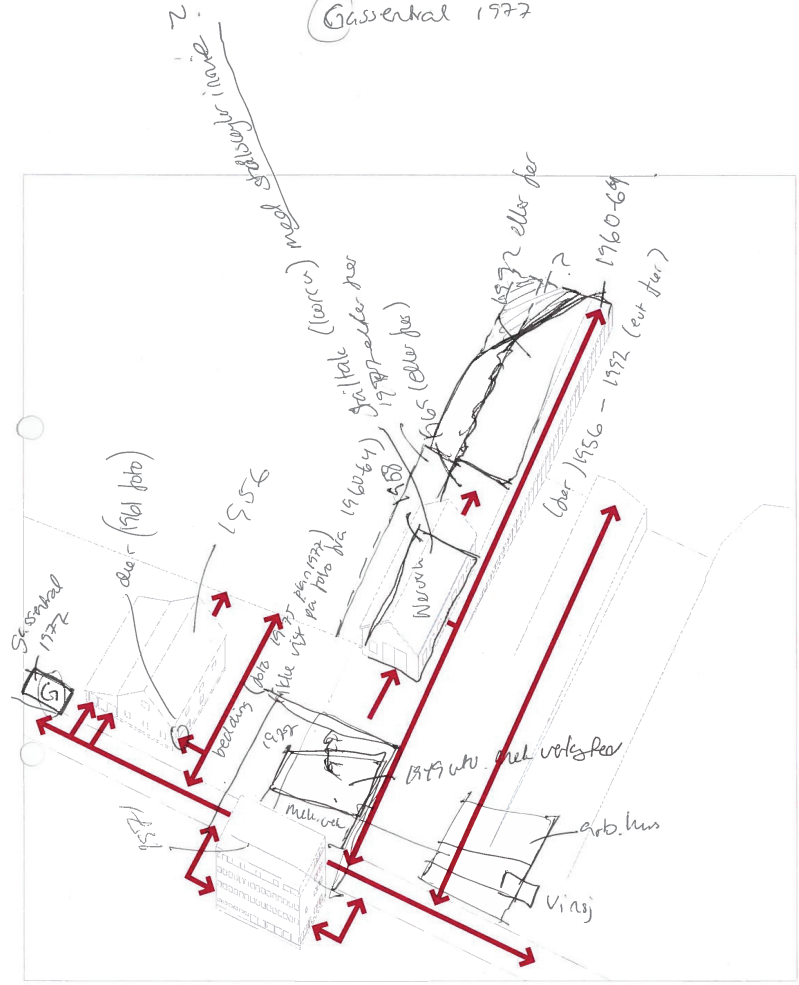

VERB

2006-i des

Gassental 1977

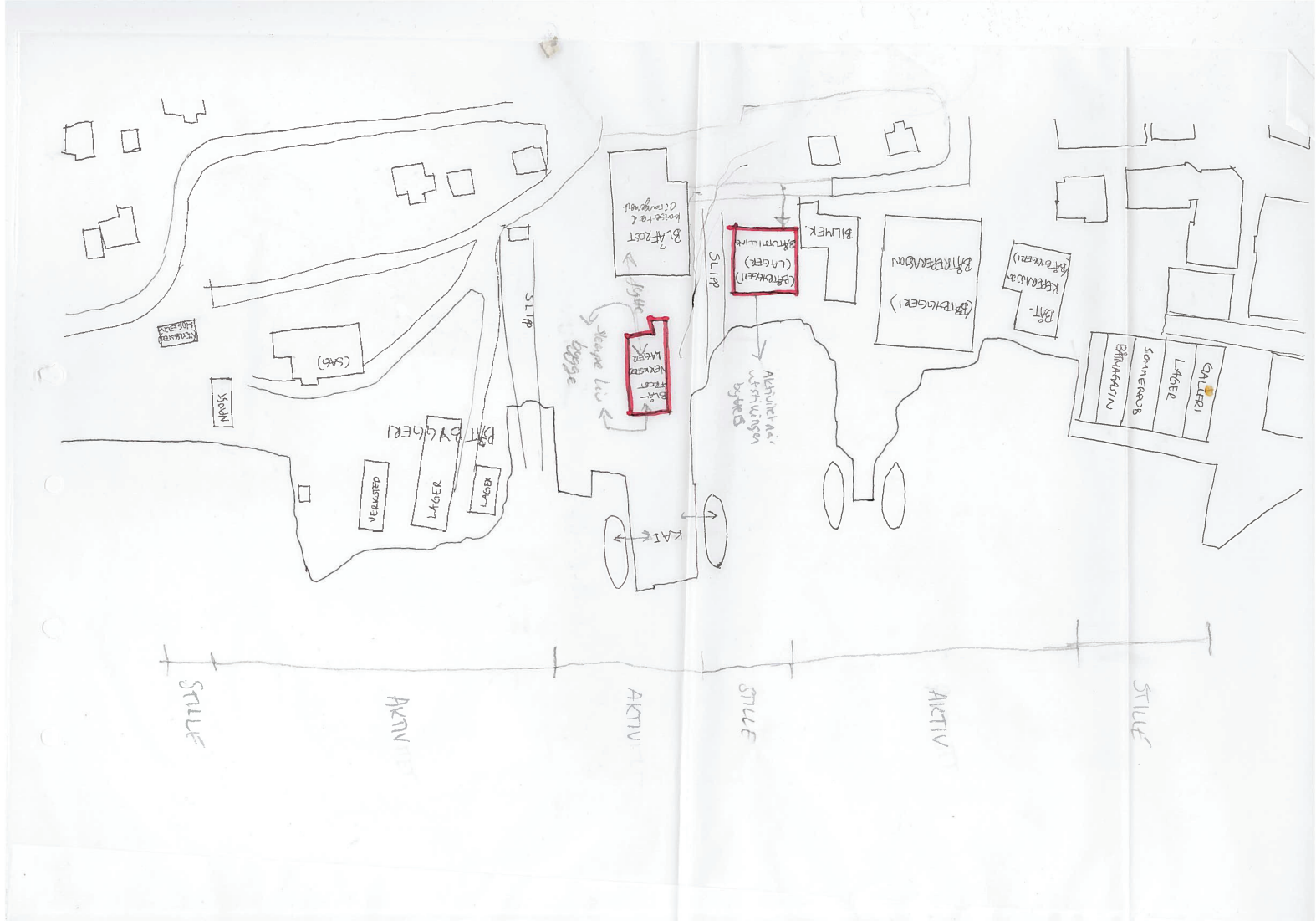

uten adm 1958-1971

1971-1977

1900
Rognanfjæra 1948
 Eksisterende situasjon for regulering

Rognanfjæra 1950
 Basert på flyfoto

Rognanfjæra 1960-1964
 Basert på flyfoto

Rognanfjæra 1969-1971

1585

11000

22.10.12

Måndag. Me starta med ei oppsummering av helga. Kva hadde me produsert kvar for oss sidan sist? Me printa ut alt me hadde, og diskuterte layout, kva som stemmer/ikkje stemmer. Marianne hadde ordna planar (Rognanfjæra), som viser utviklinga over tid (frå etter krigen og fram til i dag). Ho hadde dessutan laga aksonometriar med analyser av adkomster og øvreg utvikling av Liengnaustet. Kirsten hadde gjort omlag det same for Nerverkstedet - og nokre aksonometriar for Drageområdet. Analysene vart diskutert, og me korrigererte feil og endringar me fann. Desse analysene håpar me vil gi oss føringar og støtte for dei vala me tek seinare.

Etterpå diskuterte me overordna grep. Korleis og kva er situasjonen vår? Me zooma ut, og såg på heile fjøra: Kva skal skje her? Skal det vere bråkete med “hammerslag og saging” over heile fjøRa (eller fjøLa)? Skal det vere ulike stemningar frå Bryggene i vest, til Kai Linde si fjøre i aust?

Me teiknar to aksar som krysser ein annan: Ein akse

følgjer fjøra og handlar om båtbygging. Ein kulturakse kryssar denne aksen, og følgjer Drageverftet ned til kaien. Me likar ikkje ordet kultur - kan me kalla det noko anna?

Er desse aksane berre konseptuelle, eller reelle? Er dei fysiske aksar som ein kan bevege seg etter? Kva med gløtta

og “utgangane” til fjorden?

Me spør oss om kva som skal skje på Dragekaien. Der som det skal vere ein kulturakse her, kan det då liggja båtar ved kaien? Båtane høyrer vel heller til båtbyggingaksen? Det er likevel ein kai som er i bra stand, nokså djupt, og såleis egna til å leggja til med båtar. Dessutan lurar me på kva som elles skal skje på denne store flata mot havet. Det bringer oss vidare til neste spørsmål: Kva skal skje i Nerverkstedet? Skal det vere noko “kulturaktig” - ein kafe kanskje? Eller konsertlokale. Me tek fram stemningsbilete me brukar for Dragekaien, eller lydbiletet er vel kanskje meir korrekt å kalla det. Det må vera lyd og aktivitet her!

Det vert mange spørsmål, og svært få svar.

Me tek fram nokre konkrete oppgåver som må gjerast: Fikse oppmålingsteikningar. Marianne går heim for å knote med teikningane der, medan Kirsten vert sitjande på KiT

“Klinkingen, luktene og lyset

Det fargerike arbeidslivet i Rognanfjæra med hammerslag og saging gav gjenlyd over hele Rognan. Bankingen fra klinkingen av båter gav en lyd som var karakteristisk for Rognan.

Den friske sjøluften fra fjorden blandet seg med lukt av tjære, tauverk, seilduk, maling og andre lukter fra hus og virksomheter. Fra bakeriet luktet det ferske bakervarer og fra slakterbutikken røykt kjøtt. Naustene, sjøbuene og husene lå ofte med fasaden mot sjøen og baksiden mot jorder og utmark. Omkring 20 storbåtnaust lå i Rognanfjæra vendt mot sjøen. I fjæra foran naustene lå fembøringene på rekke og rad. Rognan hadde utsyn mot fjorden. Byggeskikken var slik at bygningene ikke fikk stenge for utsikten til fjorden. Folk skulle ha utsyn til lysets skiftende stemninger i naturen med fjord, fjell og himmel.”

<http://www.janmon.priv.no/>

23.10.12

Utstilling av båt i Liengnaustet.

- Fascinasjon for båt
- Håndverk, skulptur
- Hvilken type utstilling? Pedagogisk? Formidle historie? Formidle håndverket? Formidle en stemning av hvordan det en gang var?
- Fast, skiftende?
- Skiftende utstilling vil skape mer liv i området, med dugnader, bygningen åpnes, båt kommer ut, båt kommer inn. Da må man kanskje ikke være så kritisk til om båten faktisk er bygget i naustet evt. på Rognan.
- Fast utstilling - da kan man ha én båt som er bygget der
- En båt, flere båter? Kan det lagres småbåter om vinteren når museumet er stengt?
- Skal båten være historisk interessant, ha en spesiell historie? Eller være representativ for en båttype?
- Å sette inn samme type båt som ble bygget i naustet forklarer bygningen: Hvorfor det ikke er strekkstag i konstruksjonen i nord - for å få plass til styrhuset på båten. Utnytte romhøyden.
- Skal dørene fungere?
- Må båten være bygget av lieng? Eller holder det å være samme type? Må den i så fall være bygget på Rognan?

Hvis ikke, blir det historiseforfalskning? Er det greit hvis pedagogisk verdi er i fokus? Som folkemuseumene? Eller er den tiden forbi?

- Skal man kunne gå inn i båten?
- Skal båten være restaurert? sjødyktig? er det feil å stille ut en båt som er sjødyktig i et naust? burde den heller vært på sjøen? man kan jo se båter som ligger til kai, gå om bord, være med på tur. hvorfor skal man ha en fungerende båt i et naust?
- Kan båten være under bygging? Blir det feil å iscenesette en bygging, og få det til å se ut som bygningen er forlatt med en båt under bygging - når det ikke er blitt bygget båter her på 50 år. Blir det da en tilbakeføring? Må man kun tilbakeføre båten som er under bygging, eller må man ha med tømmer, avkapp, redskaper? Vet vi nok til å kunne iscenesette noe slikt uten at det blir historieforfalskning?

Forholdet mellom naust og båt

- objektivisering
- likevekt (hva er i fokus, båt eller naust?)
- en båt restaurerer man. et naust konserverer man. er det en heldig kontrast mellom objektene?
- hvorfor stille ut en båt i et naust i stedet for å vannet?

•kan en stille ut en båt under bygging? fryse byggeprosessen? fremheve konstruksjonen (slik konstruksjonen er fremhevet i bygningen)? vil den da fremstå som uferdig, vil det bare være et trist syn?

- bør vern av båt og bygning være av samme art?
- hvilke holdninger og verdier kommer til uttrykk?
- “vern gjennom bruk” gjelder for både bygningsvern og for fartøyvern? hva liker i dete? i bruken? er båten i bruk når den ligger i et naust? må den ligge på vannet?
- tilbakeføringsproblematikk: som aldri før? historiefalskning! feiltolking av situasjonen. kontrastere - er det da nødvendig?
- autentisitet i forhold til båtens opprinnelse

Johan B. Lieng bygget kuttere, fiskebåter på 40 - 48 fot (ca 12-14,5 m).

Tegning 1:100 hver for oss, Kirsten konserverte, Marianne tilbakeførte. Diskuterte. Skrev ned spørsmål og tema:

Kirsten:

Konservere naust og båt

- Hems og kontor er i dårlig stand, konstruksjonene er ustabile og kan ikke brukes slik de står idag. Går det da an å konservere? Kan en forsterke konstruksjonen?
- Hems konserveres og repareres:
  - dører i nord kan ikke brukes.
  - dører mellom materiallager kan ikke brukes.
- Hvordan får man inn båtene dersom en konserverer? Sette inn en mindre båt, får plass i sørporten? Plukke ned hems og port i nord, sette inn døren, sette opp hems og port igjen.
- Dører mellom materiallager og hall kan ikke brukes dersom konservering innebærer konservering av hems.
- Portene i nord blir en del av kledningen. Hva skjer da med autentisitet og historisk verdi. Man stiller ut en båt, men portene som var i bruk da båter ble bygget i naustet er ikke i bruk. Hva skjer med lesbarheten dersom hems

blir værende? Vil man forstå dens funksjon? (båtbyggeren tolket hemsen som brukt til bygging av båt, for å komme opp i høyden, men kilder sier at hemsen ble bygget for å lagre ting, dessuten sperrer den dører og porter.)

- Hems kan brukes som publikumsrampe, studere båten, gå rundt, gå ombord. Hvorfor skal folk gå oppå hems når den er i dårlig stand? Burde vi heller la hems stå i dårlig stand, for å konservere, og ikke la folk gå på den?
- Hva skjer med skuten? Skal den fortsette å være materiallager? Ingen direkte forbindelse mellom rommene. Historisk korrekt?
- Kontoret konserveres. hva kan det brukes til? Billettsalg? utstilling? annet?
- Hvor er hovedinngangen? Hovedinngang i sør, gjennom porter som ikke var der da bygningen ble brukt til båtbygging. lesbarhet?
- Hvordan går vandringen?
- Hva står båten på? I sanden, gravd ned eller med understøttere?

Marianne:

1) sette inn båt

- istandsette/ta vegg og sette på igjen porter
- fjerne hems

2) tilbakeføre til båtbyggertid

•tilbakeføre til vindu istedenfor porter i sør. er det nødvendig? vil vi finne et lignende vindu? må vi bygge et likt? kanskje bedre å fortelle om at det har vært brukt til lager? konservere, men ikke bruke døren, altså tilbakeføre til opprinnelig bevegelsesmønster.

•fjerne kontor dersom det ikke har vært der under båtbygging.

•vinduer må repareres

•skifte ut råtne bord - spuntse vs skifte hele bord? vi vil skifte hele bord. mindre arbeid.

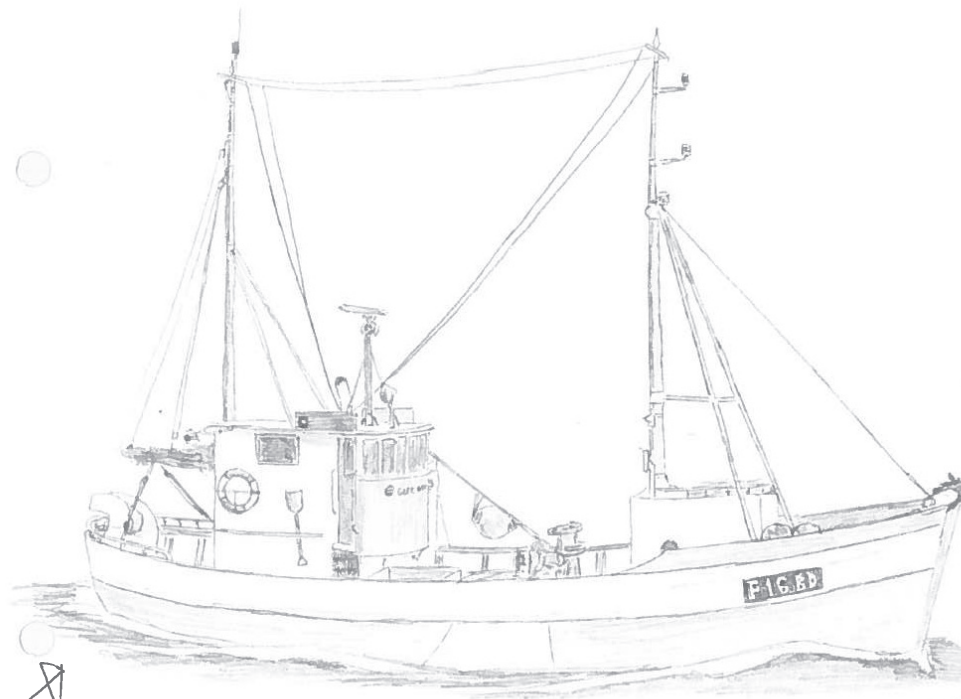
•male - bruke samme teknikk og maling?

•stativ i materiallager: kan lagre materialer, som en utstilling.

•bruke stativ til utstilling, henge opp plansjer/glass med trykk, mellom stolper

•fylle igjen slik at overgangen materiallager - hall blir trinnfri

•Hvilke kvaliteter i bygningen vil vi forsterke.

↑
"GEIR BØRRE" F-1680
1967 46,2 fot
Knutsen og Larsen
Bygget av Lieng?

2011
"GEIR BØRRE"
bygget av Lieng
1962 48 fot
solgt til Knutsen og Larsen

liengraustet 1:100 plan

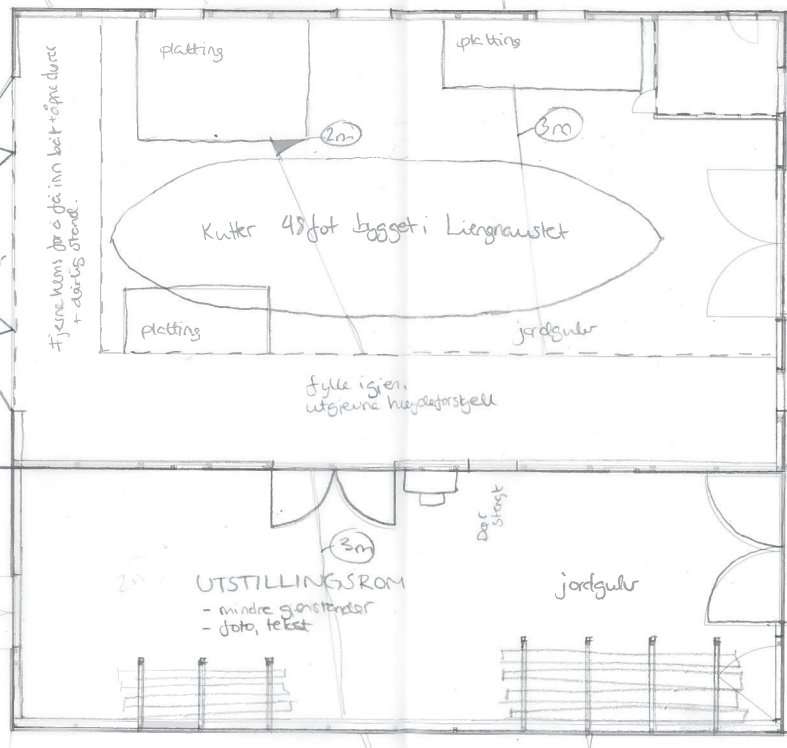
23/10

- kans me dænes
- hengslar me slætes
- unnduor me reserwes
- sette inn nye glass

- konsept er i dælig stand
- i skeddige
- byggmytt hvarannars
- fæge rylt, nye material/tekn
- Ofang dæron lække i bank
- ut konsept dæ i byggelagstiden?

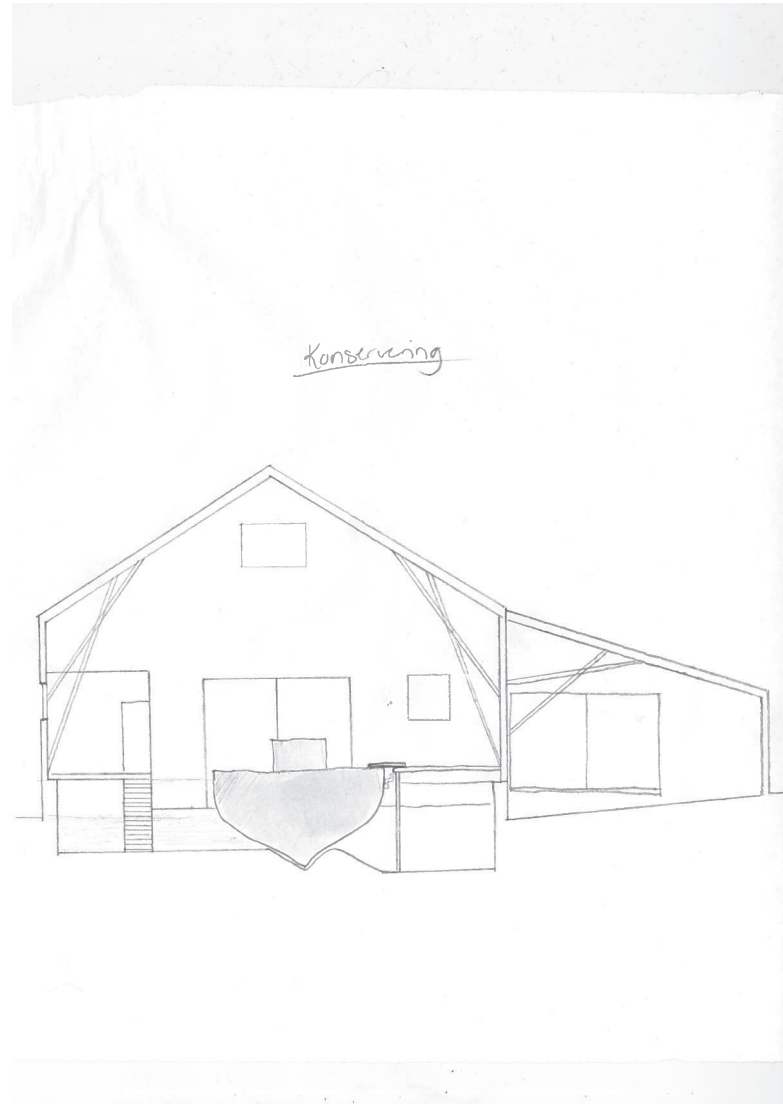
#orsak 3
Hilkaulture
bevegelsesmonster
sette inn bat

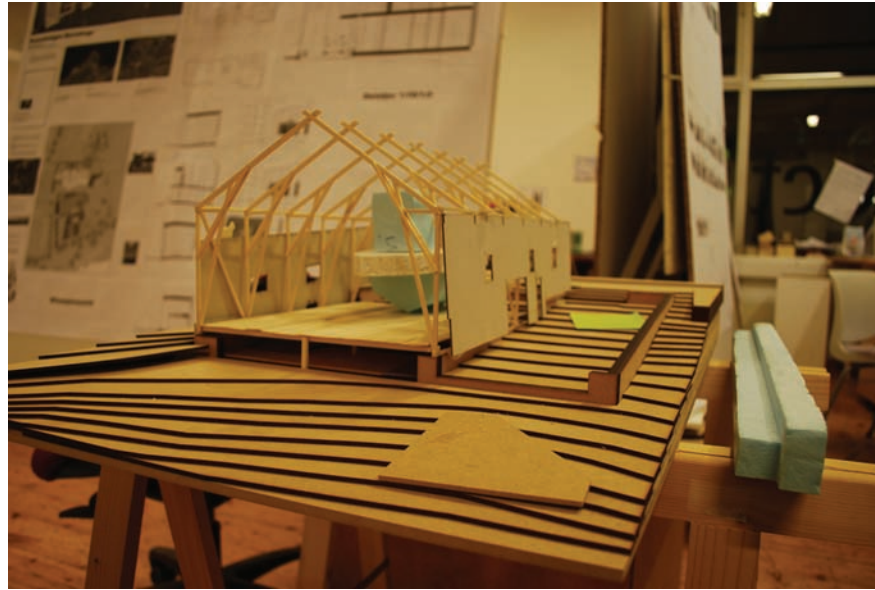
Dør lukket i bank ved utstillingsrom

- Prinsipp
- dærlig stand → gjev noe
  - vil funksjonen ha det? → diern
  - hvilken historie → tilbakelag
  - forny
  - streng
  - dærlig?

← lings utstilling

RESEARCH PÅ BÅTER BYGGET AV LIENG:

År - båttype - str. - "båtnavn" - første eier - hjemsted

A.1948 - kutter - 40 fot - "Lomen" - Angell Eilertsen - Værøy

B.1959 - kutter - 48 fot - "Kvenbøen", "Hans Kristian", "Kjetil"

C.Peder Pedersen

D.Karsten Solvang

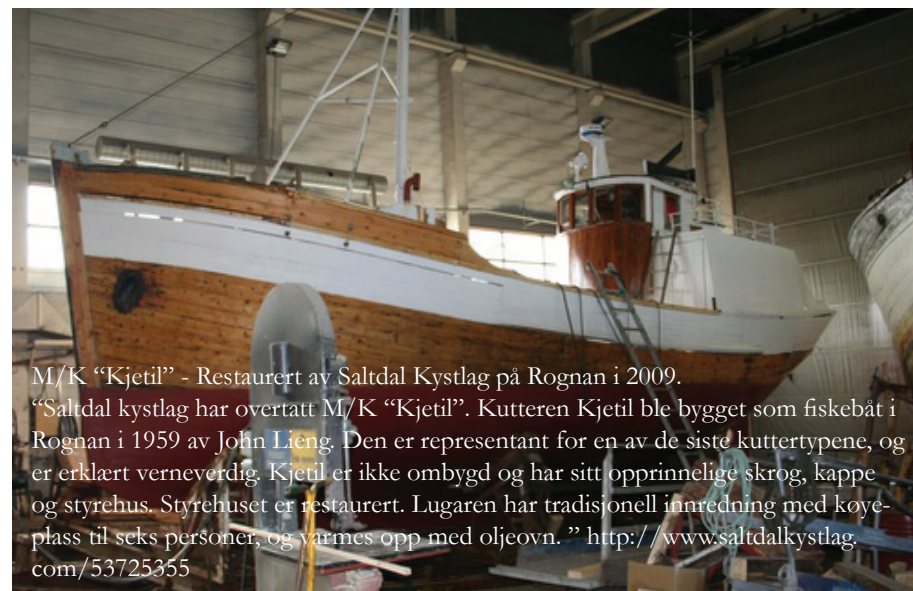
E.Per Fredheim - Vesterålen

F.1962 - 48 fot - "Geir Børre" - Larsen/Knutsen - Båtsfjord

Data hentet fra Tjærelukt og hammerslag. Antar at det finnes flere båter enn dette.

"Alia" Byggeår 1937 (altså ikke i naustet), Lieng, hjemsted. Medlem av Norsk forening for fartoyvern.

M/K "Kjetil" - Restaurert av Saltdal Kystlag på Rognan i 2009.
"Saltdal kystlag har overtatt M/K "Kjetil". Kutteren Kjetil ble bygget som fiskebåt i Rognan i 1959 av John Lieng. Den er representant for en av de siste kuttertypene, og er erklært verneverdig. Kjetil er ikke ombygd og har sitt opprinnelige skrog, kappe og styrehus. Styrehuset er restaurert. Lugaren har tradisjonell innredning med køyeplass til seks personer, og varmes opp med oljeovn." <http://www.saldalkystlag.com/53725355>

materialitet

betong

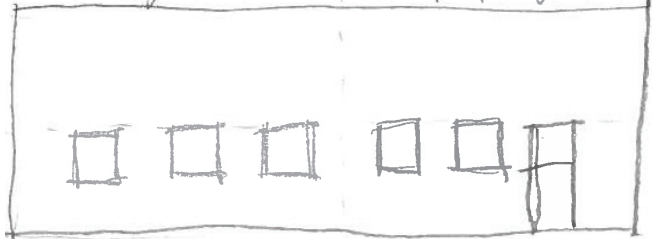
mur/
leca

rätt
grovt
industriellt
hardt
solid
kaldt

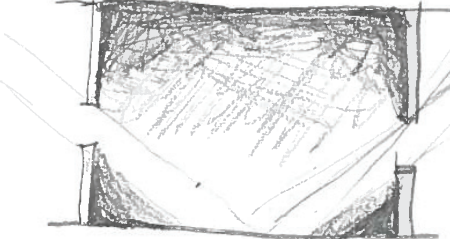
evt (mindre viktig?)

yttn
symmetri

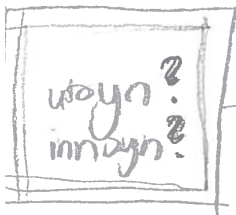
proportioner

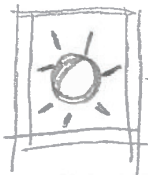
24/10

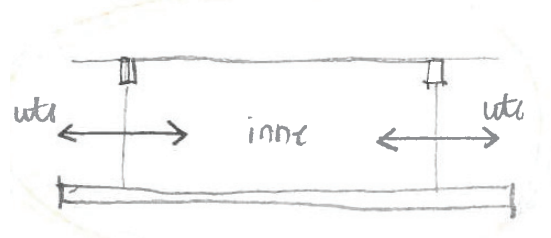
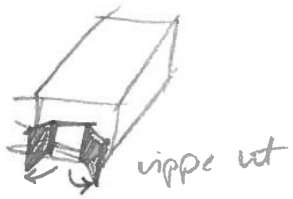
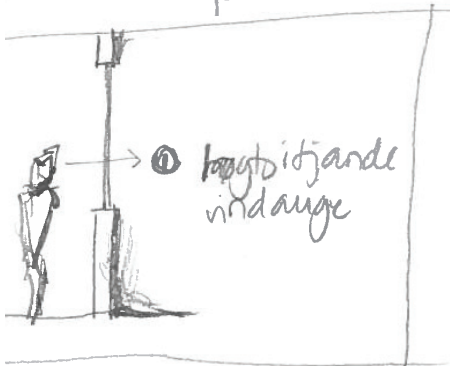
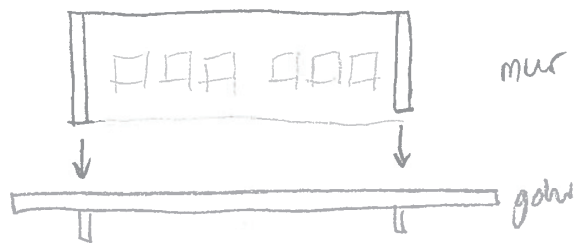
Anger
kitt

→ ikke er viktig

→ lys viktigere

VEILEDNING MED EIR

Vi skal bli inspirert igjen

- atmosfære
- omgivelser kontekst
- historie
- sjel
- fjord - sentrum

Hva skjer mellom husene og ned mot sjøen? Livet husene er en del av.

Ikke bry dere om planene, vis et alternativ. (Forprosjekt kulturhus)

K: Hva er det som gjør at bygningene ikke er i bruk?
Hva må til for å bruke dem?

E: Hva vil bygningene være? Beliggenhet. - uten å ødelegge sjelen til bygningen. Finne funksjonstype - ikke nødvendigvis program. Funksjonstyper som kan leve godt sammen.

Hva er fascinasjonen? Hva vil dere utvikle videre? Situasjonen er steppende. Historien. Kontakt med sjøen. Hva tenkte dere før dere fikk nok av Rognan? Integrering i situasjonsplanen.

DISKUSJON ETTER VEILEDNING

Hva kan fascinere oss?

- sjø
- båt
- håndverk
- historie - den tidligere båtbyggeraktivitet fascinerer oss
- lydbilde

Hvorfor er ikke bygningene i bruk.

Liengnaustet ble bygget i 1956. I 1962 ble Lieng kjøpt opp av Drage, og naustet ble en del av Drages bygningsmasse. Drage gikk gradvis over til å bygge jernbåter, og i 19xx ble den siste trebåten bygget på Drage. Liengnaustet holdt ikke standarden til bygninger relatert til jernbåtbygging, og hadde gjerne dårligere arbeidsforhold enn de nyere bygningene til Drage. Derfor ble det brukt til lager. Hansennaustet og Olsennaustet holdt frem som trebåtbyggerier, og ble mest sannsynlig fornyet iløpet av sin levetid. Liengnaustet er slik sett muligens det best bevarte naustet sett bort ifra de modifikasjoner som kom med lagervirksomheten, siden det ikke har måttet fornyes i takt med trebåtbyggeriets økende krav.

Nerverkstedet ble bygget som plateverksted, og var trolig det til det nye plateverkstedet ble bygget i 1977. Det ble

da tatt i bruk som lager. Traverskran og nytt tak kom opp i 1982, da bygningen ble bygget opp igjen etter kranulykke. Avtrekk har kommet etter traverskranen, ligger utenpå søyler som støtter tak og traveskran. Altså litt kapping har skjedd i lageret, men det er jo naturlig og kutte til det som trengs før det tas inn i plateverkstedet.

Hvordan hadde det vært dersom Drage fortsatt hadde bygget jernbåter på området?

- bygningene hadde vært i bedre stand, fordi de hadde vært i bruk.
- bygningene hadde blitt transformert til å tilpasses utviklingen i båtbyggeriet.
- bygningene hadde blitt revet til fordel for nye bygninger, etter båtbyggeriets krav.

Hvordan gjenopprette stemningen som var:

-> Skape aktivitet i området.

- Nerverkstedet som verksted og eller lager for blåfrost. Aktivitet på ute i form av bygging, flytting av ting mellom lager og båthall.
- Nerverkstedet som båtbyggeri - har aldri bygget båter her, bare deler til båter - og så lagring av råmateriale. Er det riktig å bruke bygningen til trebåtbyggeri når den aldri

har blitt brukt til det? Blir det historieforskning?
•Viktig å ha porter i funksjon. Flytte ting ut og inn.
•Liengnauset som trebåtbyggeri. Pusse opp, isolert verksted, skifte/reparere vinduer. HVa må til for å gjøre liengnauset attraktivt for en båtbygger?
•Kan musikk - øvingsrom og konsertlokale - være en parallell til lydbildet fra svunnende tider? Kan hamring byttes ut med tromming?

Historisk - viderføre stemning

For kaien: lyd, røfft, flytte ut og inn, aktivitet, ny tid. Bråkete.

For Liengnauset: stemningen i rommet, håndverk. Stille. Men trebåtbyggingen var ikke så stille, men kanskje mer finslig enn jernbåtbygging. Hvorfor vil vi nå at det skal være stille? Hvilken effekt har det? Vil det gi følelse av nostalgi? Tid til ettertanke?

Kvaliteter

Nerverkstedet:

- lyst, store vinduer
- fine proporsjoner

- stort volum
- retningskvalitet i rommet
- åpne/lukke

Kaien:

- nærhet til vannet
- utsikt
- overblikk over fjæra. lengst ute i fjæra.
- dypt
- båter kan legge til

Lieng:

- konstruksjonen vitner om båtbyggerhåndverk
- mørkt, lyset siles i fasaden
- stort volum
- åpne lukke

Mer om nervekstedet

Valg av material forteller om en utvikling i båtbyggerindustrien. Lettklinkerbetongblokkene vitner om en internasjonalisering, da de ikke er lokalt forankret. Mest sannsynlig første lettklinkerbetongbygning i Rogan, eventuelt bare i rognanfjæra. Signal om en ny tid! Inne ser vi tydelig at det er to typer leca, og at det har vært

saltak tidligere, før og etter ulykken, det er stor lesbarhet i bygningen. Hvor viktig er denne histoiren? Kan vi etterisolere? Pusse? Kantene på taket er tekket med jernplater, mest sannsynlig tatt fra lageret.

Tidligere tak: saltak. trekonstruksjon (byggetegning) bølgeblekk (arkivfoto). Taket er i dårlig stand, lekkasje. bar kanskje isoleres? -> legger tilrette for ny generasjon tak. her kan vi lage noe nytt, slik man har gjort tidligere.

Liengnauset

Har hatt flere bevegelsesmønster. Har fått flere dører og innganger. Hvilke dører skal vi bruke? Skal alle dørene være i bruk, eller skal vi være konsekvent og bruke dører som er brukt på samme tid? Lag analyser.

HVA VIL VI?

Formidle Rognanfjæras historie?

Hvordan fortelle historien?

Iscenesetting vs konservering. Må alt være historisk korrekt?

Produksjonslinje for området til forskjellige tider.

Funksjonen stiller nye krav, derfor har bygningene blitt utdatert. Bygningen ble transformert til lager!

UTSTILLING AV BÅT I LIENGNAUSTET

Er det ein pedagogisk utstilling? Ei oppleving av å gå tilbake i tid (tidreise)? Ei romoppleving, taktilt og lysmessig? Ei heilskapsoppleving - gesamtkunstwerk?

Kva båtar er aktuelle?

- Norisen, ein snitta båt, er bygd på Rognan. Svært pedagogisk, men er det rett plassering? Det er ikkje ein sjødyktig båt, og “fortener” den då å stå i eit naust nede i fjøra?
- Ein trebåt i full storleik som kan vise ein typisk trebåt frå Rognan, og det flotte handverket som ligg bak.
- Fleire mindre båtar, som til dømes små Nordlandsbåtar. Dei vil ikkje fylle volumet så godt. Vert det ei historieforfalsking å stille ut andre typar båtar enn dei Lieng produserte?
- Kun båtar laga av Lieng, og som er bygd i Liengnaustet. Båten og bygningen vil såleis forklara kvarandre, og går saman i ein heilskap.
- Båtar laga på Rognan. Kan det vere ei temporær utstilling, ei vandreutstilling, der båtar vert skifta ut fleire

gonger i året? Dette kan bli ei potensiell “happening” på Rognan, der sjøsetting og landsetting av båten skjer på dugnad, og med stor ståhei. Det vert ei utstilling knytt til båten, til kven som bygde den, kva tid osv.

Andre sentrale spørsmål: Må båten vere sjødyktig? Kvifor skal den då stå utstilt i eit naust, og ikkje på vatnet? Kva er særlege og spesielt med å studera ein båt innandørs vs ute? Dei restaurerte båtane høyrer heller til borte på Saltalsverftet, hjå Kystlaget - eller? Må båten vere kassert, ute av bruk (som naustet sjølv)? Er det interessant å stilla ut ein slik båt? Kva signal gir det i bygda? Vil det strida imot båtbyggjarane sin filosofi og haldning? Og kva skjer om båten vert restaurert etter alle kunstens reglar - og så stilt ut i Liengnaustet? Vil kontrasten mellom bygningen og båten verta for stor? (jf smykke i ei rønne) Bør båten og naustet bli vurdert på same måte? At det er samsvar med korleis ein tek vare på og vernar naust/båt? Kva er objektet? Kva er i fokus? Kva er viktigast? Er det jamvekt mellom objektet naust, og objektet båt?

IMMATERIELL VERDI

Eller er ikkje ei utstilling så interessant?

- Båtene er ikke så interessante; det er kunnskapen om båtene som er spennende, sier Gunnar Eldjarn.

- Norge er en kystnasjon. Derfor er kunnskap om å bygge båter viktig i en historisk sammenheng.

26.10.12 VEILEDNING MED SOPHIE

Oppsummert: Lettelse

- Tålegrense=konklusjon fra rapport/undersøkelser
- Detaljert situasjonsplan (1:200)

- Velg noen steder dere tegner ut (1:50)
- Lek!

Sophie spør hvordan det går. Vi legger frem noen av frustrasjonene våre, husker ikke helt hva vi sa. Vi ga uttrykk for at vi ikke helt visste hva vi skulle ende opp med, ett prosjekt, scenario?

Vi viser materialet vi har. Sophie blir engasjert igjennom rapport og tilstandsanalyse. Før jeg går igjennom prosessheftet, forklarer jeg tydelig hva intensjonen og utgangspunktet for oppgaven er.

Når vi har kommet til dags dato, går Sophie og henter tracing. Det går et lys opp for meg når Sophie tar frem situasjonsplanen og sier: Du skal ikke behøve å forklare noe til en tegning. Den skal forklare seg selv, med veier, overflater. Du trenger ikke piler lenger.

Hun ser på rapporten som et forprosjekt. Som innhentning av informasjon, som fra nå av må være et avsluttet kapittel. Utifra dette vi må definere TÅLEGRENSEN til stedet og bygningene. En konklusjon. (Kan vi bruke det vi allerede har gjort? Vi er redd for å miste materialet vårt. Sophie tviler litt, men sier, kanskje. (kanskje det er nettopp igjennom undersøkelsene vi har gjort vi har vist vårt verdisett? Kan vi forstå noe utifra det? kanskje det ikke er snakk om å bruke, men å finne ut at kanskje vi har forandret mening? (ved nærmere ettertanke tror jeg ikke det er så viktig lenger, hva vi gjorde tidligere)). Tålegrensene blir rammer vi tar med oss videre, som skal gi oss svar når vi prosjekterer.

Vi må altså tegne ut ett prosjekt. Vi må altså ta valg.

Sophie sier: tegn situasjon i 1:200 (tegn inni bygningene i samme tegning). Èn tegning, ett prosjekt. Dykk ned i interessante områder, tegn ut i 1:50. Slippen gjør at liengnaustet ikke er forbundet med de andre bygningene. kanskje det er en bro dere skal designe? eller å skjære igjennom slippen? hvordan løse drenering etc. Det hadde dere ikke trodd, at dere skulle tegne en bro. sånn er det.

Det må bli ett prosjekt. Vi er to personer, ett prosjekt vil være vårt felles svar. Da ser vi hva vi snakker om, vi forstår hverandre. Da ser alle hva vi snakker om. Og de vil finne ting å arrestere oss for, forhåpentligvis kan vi argumentere for det, forhåpentligvis har vi vist hvorfor vi har valgt å gjøre slik, men vi kan ikke ha tenkt på alt.

Prosjektet er alltid i en prosess. Når vi har levert inn er det ikke ferdig. Vi vil få gode tilbakemeldinger på sensuren. Kanskje vi til og med vil utvikle prosjektet videre etter sensur? Vi har kommet ganske langt allerede, vi har vært innom mange problemstillinger. Vi var på rett vei frem til midsemester. Vi har famlet etter midsemester, fordi vi var så opphengt i hva vi trodde vi skulle gjøre da vi startet oppgaven, at vi skulle designe funksjonsbasert inne i to bygninger. men oppgaven ble ikke slik som vi tenkte. den handler mer om situasjonen, som bjørn otto var inne på. Mens vi rotet etter midsemester, har vi også gått tilbake til start. Vi har funnet intensjonen vår igjen, blitt sikker på den, vet hvordan vi skal forklare den, noe vi ikke klarte til midsemester. Vi har sett på hva som skjer hvis vi tar utgangspunkt i historien. vi har gjort analyser av bygningene, altså laget aksonometri-

er. Det har vært frustrerende, “tid har gått tapt”, men vi har lært noe!

Jeg gleder meg til å gå igang med resten av oppgaven! Prosjektering er noe vi har gjort mange ganger før! Det blir konkret. Vi kommer til å støte på vanskeligheter, men da må vi være iskalde, og holde oss til det vi skal. Vi vet hvordan vi skal formidle et prosjekt. Det blir spennende å jobbe med hvordan dette området skal kunne utvikle seg videre. Vi må si til oss selv nå at oppgaven er gitt. Oppgaven ble stilt, og vi har, som vanlig, to måneder på oss.

“Dere skal legge til rette for frie kulturaktiviteter i dette området i Rognanfjæra. Rammene ligger i denne tålegrensen som er gitt, konklusjon fra forprosjekt. Fokus på å videreformidle historien til funksjonen som er borte, i et bygningsmiljø med nye funksjoner.” Hvordan gjøre det? Lydbildet = fra hammerslag til trommeslag + Kontakt med sjøen + ivareta kvaliteter i bygninger, kai, installasjoner (slipper, påler, kran) som kan fortelle om historien. Grepet har vi allerede laget, og det argumenterer for hvorfor Drageområdet skal bli kulturhus. Strandveien, ender opp i drageverftet som stikker seg ut, danner en plass + kontakt med sjøen mellom bygningene.

Innlevert materiale:

Visuell formidling

Plan 1:200

Fasadeoppriss 1:200

Detaljering 1:50 av interessante områder

Dette klarer vi!

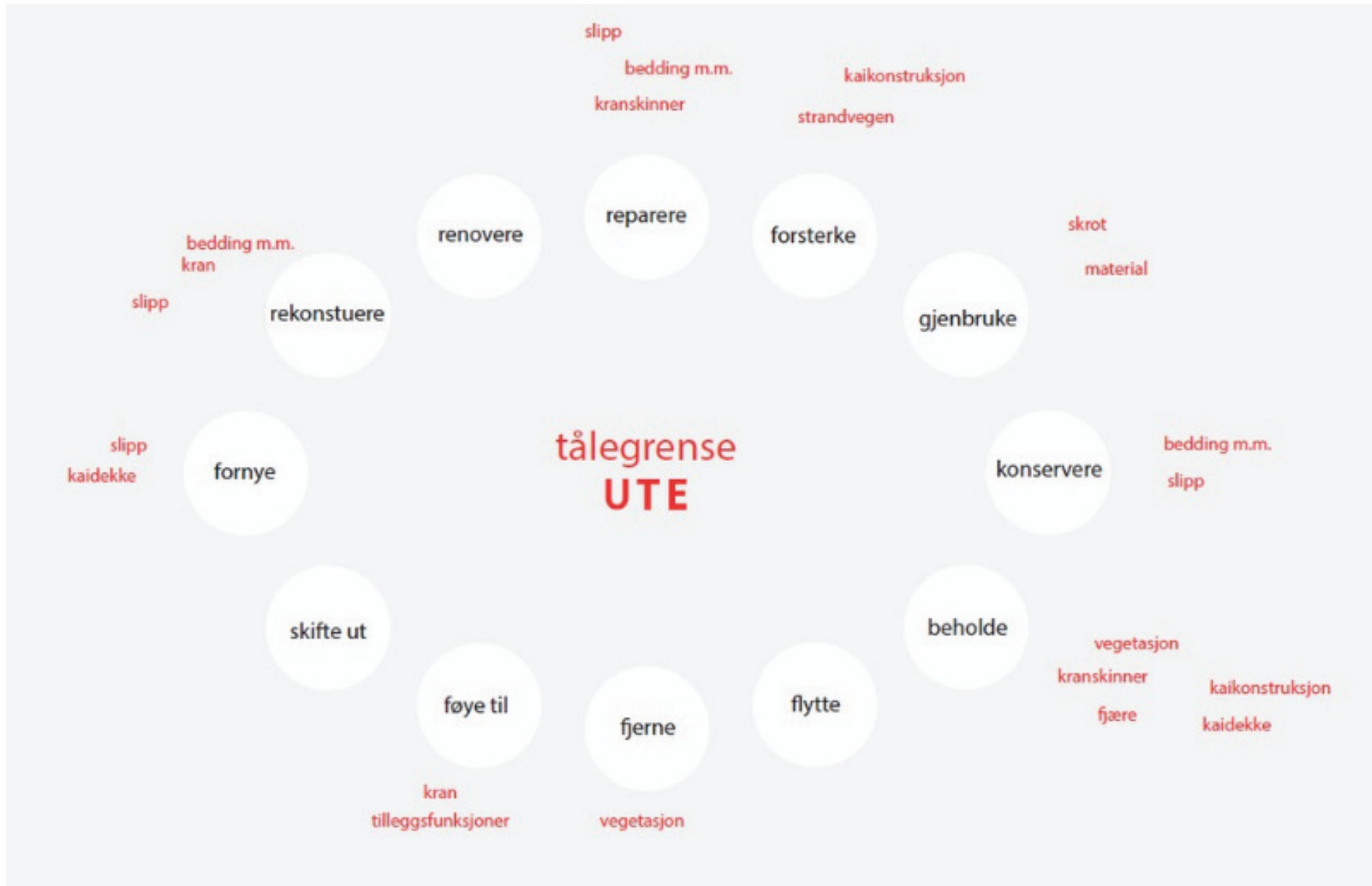
27.10.12

Lekse i helga: Definere tålegrense, og kor denne grensa går i oppgåva vår!

Vanskelig å definere tålegrense. Det kommer vel fra hvilket verdisett man har og hvilken funksjon man vil sette inn? Vi lærer mer om området: Hva er en slipp og hva er en bedding. Tittel: Fra hammerslag til Trommesslag. Transformasjon av båtbyggeri til musikkarena. Bevare stemning og lydbilde.

Er dette eit uttrykk for tålegrensa: Når kulturminneverdien og bruksverdien er i balanse?

UTEOMRÅDE

Slip: Engelsk for slipp. (Drageslipen, Saltdal Patenslip).

Slipp:

snl.no: Opphalingsbedding, benyttes ved skipsverft for å gjøre mindre fartøyers undervannsskrog tilgjengelig for vedlikehold og reparasjon; er et alternativ til dokk. Slipp består av et slakt skråplan med to eller tre skinner ned mot og videre ut i sjøen. En vogn med kjø- og sideblokker for skipet kjøres ned i vannet, skipet bringes inn over denne, og vognen med skipet trekkes opp på det tørre ved hjelp av en kraftig vinsj.

ordbok.no: II slippm1 (fra eng., av slip 'gli, smette') bane som mindre og middelstore fartøyer kan hales opp på ved landsetting, bedding.

Når disse slippene ble bygget vet vi ikke sikkert. Reguleringsplan fra 1948 viser kaier som kan være slippene. Reguleringsplan fra 1959 og foto datert 1960-64 viser slippene, Nerverkstedet og piren ut fra Nerverkstedet. Fotoet datert 1959-1962 viser at slippet ved Nerverkstedet hadde skinner og vogn. Plan fra 1992 viser fremdeles slippene, mens piren er fylt igjen til en kai. Trolig er deler av kaien rester av piren. Dersom denne planen stemmer

(1960-64) Drageområdet med slipper, pîr og ingen bedding.

(1959-62) Slipp 1

(2012) Slipp 1
Slippet ved siden av Nerverkstedet. Fylt igjen.

(2012) Slipp 2
Slipp bortenfor, avgrensner mot Kai Lindes båtbyggerområde. I bruk til restaurering av skip. Snakk om å ta den vekk.

er slipp 1 fylt igjen

Bedding:

snl.no: Bedding, det underlag et skipsskrog står på mens det blir bygd, i form av to glidebaner av treverk på et støpt fundament. Disse har en helning ut mot sjøen på ca. 2–3 grader, slik at fartøyet glir med passende fart under sjøsettingen. Normalt settes fartøyet ut med akterenden først, men i trange elver o.l. praktiseres sjøsetting på tvers, med beddingen liggende parallelt med vannkanten. Etymologi; av nty. el. nederl. Også kjent som beiting.

ordbok.no: beddingm1 (fra lty el. nederl, besl med norr biti 'tverrbjelke'). 1 underlag for skip som er under bygging el. reparasjon. 2 overf: ha en ny bok, film på b-en være i ferd med å lage.

Bedding mellom Liengnaustet og Drageverftet. Oppgitt som bedding med helning 1:13, på plan over området

med kraner fra 1977. Uvisst om den er bygget da, allerede bygget, eller planlagt bygget på dette tidspunkt. Foto fra 1960-64 viser ikke beddingen.

28.10.12

Midlertidighet. Er tålegrensen det punktet når kulturminneverdien og bruksverdien er i balanse?

Bruk av midlertidig bruk i forlatte bygninger/områder.
T.d. industriområder.

1) Stand in:

Er vårt prosjekt et stand-in? Legge tilrette for midlertidig bruk for blåfrost.

Er vårt prosjekt permanent etter stand-in? (Uten at blåfrost får noen betydning)

2) Impuls:

Er blåfrost en impuls som fører fokus på bygningen som fører til at en ny, permanent funksjon kommer inn, ikke relatert til blåfrost? F.Eks. Kulturhus, Båtbyggermuseum.

3) Konsolidering:

Blir den midlertidige aktiviteten, blåfrost, permanent?

4) Sameksistens:

Vil den midlertidige funksjonen fortsette i mindre grad? Som f.eks. at den permanente funksjonen blir båtbyggermuseum/kulturhus, og blåfrost får bruke deler av

○ **Stand in/Interim** - den midlertidige aktivitet har ingen betydning for den fremtidige utvikling, men bruken forekommer i området mellom to permanente tiltak.

○ **Impuls** - det skapes f. eks et kluster i et område som tiltrekker mer permanent bruk.

○ **Konsolidering** - den midlertidige aktivitet blir permanent.

○ **Sameksistens** - Den midlertidige aktivitet fortsetter (i en mindre størrelse).

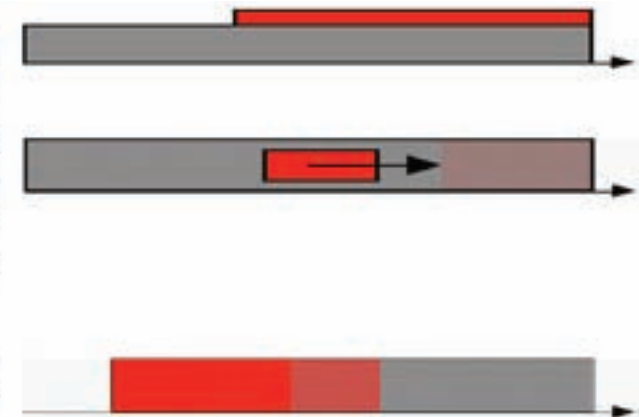
lokalene.

De andre alternativene parasitt, subversjon og pioner er ikke relevant for oss.

Ordene permanent og midlertidig: Hva betyr det? Sett i den store sammenhengen er vel alt midlertidig. Med permanent menes en bruk som er planlagt skal foregå over lengre tid, det kreves mer planlegging, kanskje vanskelig å sette igang økonomisk. Med midlertidig menes en bruk som lett kan ta seg inn i bygningen eller området, og bruke lokalene mer eller mindre som de er. Dette initiativet brukes ofte av frie kulturaktiviteter, men kan også være noe kommunen har plottet. Midlertidig bruk setter søkelys på området/bygningen, kan være en generator, søger for at skader blir oppdaget raskere, etc.

- **Parasitt** - f. eks et marked eller en kiosk, som plasserer seg der det er mange fotgjengere.
- **Subversjon/undergravelse** - Midlertidig anvendelse som avbryter en eksisterende funksjon gjennom besettelse. Selv om aktiviteten er midlertidig forandrer besettelsen den primære funksjon.
- **Pioner** - en midlertidig aktivitet som er den første urbane aktivitet på stedet og etablerer et scenario som kan bli permanent.

Kilde:(Larsen, 2007 og Hausenberg 2008)

Figur 1. Larsen (2007:151)

TÅLEGRENSE

Hva er tålegrense?

Er det kvaliteter+tilstand+hvordan formidle historien=
tålegrensen?

Eksempel: Kan en nytolkning av kontoret være godt nok
historiefortellende?

26.10.12 NOTATER FRA VEILEDNING MED SOPHIE

Innhenting av informasjon kan hen holde på med i det
uendelige

Nyttegjengere seg av informasjonen i noe konkret en har
tegnet ut

- Foreta seg noe
- hele tiden ta valg, overordnet, underordnet
- feile valg - noen ganger har man tid til å gå tilbake,
andre ganger ikke

Tegne det dere sier i situasjonen

- man skal kunne lese i planen det dere har kommet frem
til i analysene
- gjør noen grep som styrker det en har kommet frem til
på overordnet nivå.
- lag pilen i fysisk form
- landskapsnitt

Snakk om rom

- hva er mellomrommet mellom bygningene?
- hva er mellomrommet mellom boksene? (i forlag lieng-
naustet)

Lydbilde-stemming

Tålegrense- kulturminneverdi til grunn

Flerbruk. rammer for en friere bruk. vise forlag. øvings-
rom som overnatningsrom til tilreisende musikere?

Rapport=Forprosjekt-> tålegrense

Detaljert situasjonsplan (start 1:500, så 1:200)

Tilføre noe i situasjonen, i bygningene

Man behøver ikke å tegne ut alt i samme detaljeringsgrad.

Velg noen steder dere tegner ut. 1:50

Lek

26.10.12 NOTATER FRA VEILEDNING MED SOPHIE

Fyste dag etter helga. Me oppsummerar målsetjingane Marianne formulerte på fredag:

- Utkast til tålegrenser - altså skrive.
- Idemyldring situasjonsplan - skisser en plan og skriv på enten kvaliteter du vil forserke, grep, lag små skisser, innlevelse.
- Finne frem referanseprosjekter, forklare til hverandre.
- Reflektere, skrive, få inspirasjon. Hvis vi gjør dette imorgen tidlig, kan vi treffes søndag kveld. Hvis du orker å gjøre så mye!

En øvelse: Ikke snakke når vi treffes, vise det vi har laget og la det tale for seg selv. :p

Me hadde begge funne ut at tolegrenser er vanskelege saker. Marianne hadde gjort mykje anna i tillegg - mellom anna research på interessante ting. Me såg gjennom det me hadde funne. Konklusjonen vart at me veit meir eller mindre kor denne tolegrensa går (skulle berre mangle, etter så mange undersøkingar). Me må no gå baklengs, og

argumentere og forklare kor tolegrensa går, og kvifor.

Seinare skreiv me ut kart, og starta der me slapp i august/september, med skissering og teikning av situasjon. Det var ikkje uventa noko utfordrande, men problema løyste seg litt etter kvart.

Me kom fram til at me vil gjera “minst mogleg” med området. Likevel må noko gjerast:

- Plassen framføre administrasjonsbygget.
- Strandvegen, med avstikkarar mot fjorden.
- Tilbakeføring av slipp.
- Rydde opp i situasjon (parkering) rundt Rema 1000.
- Adkomst administrasjonsbygg (kafe).
- Beddingen. Skal det vere ein veg, eller grunnmur for nye konstruksjonar?

Me vil óg tilføra noko ekstra til området. Me lurte på kva

det kunne vere:

- Scene?
- Benkar, sitjeplassar?
- Torgboder?
- Øvingsboksar?
- Anna?

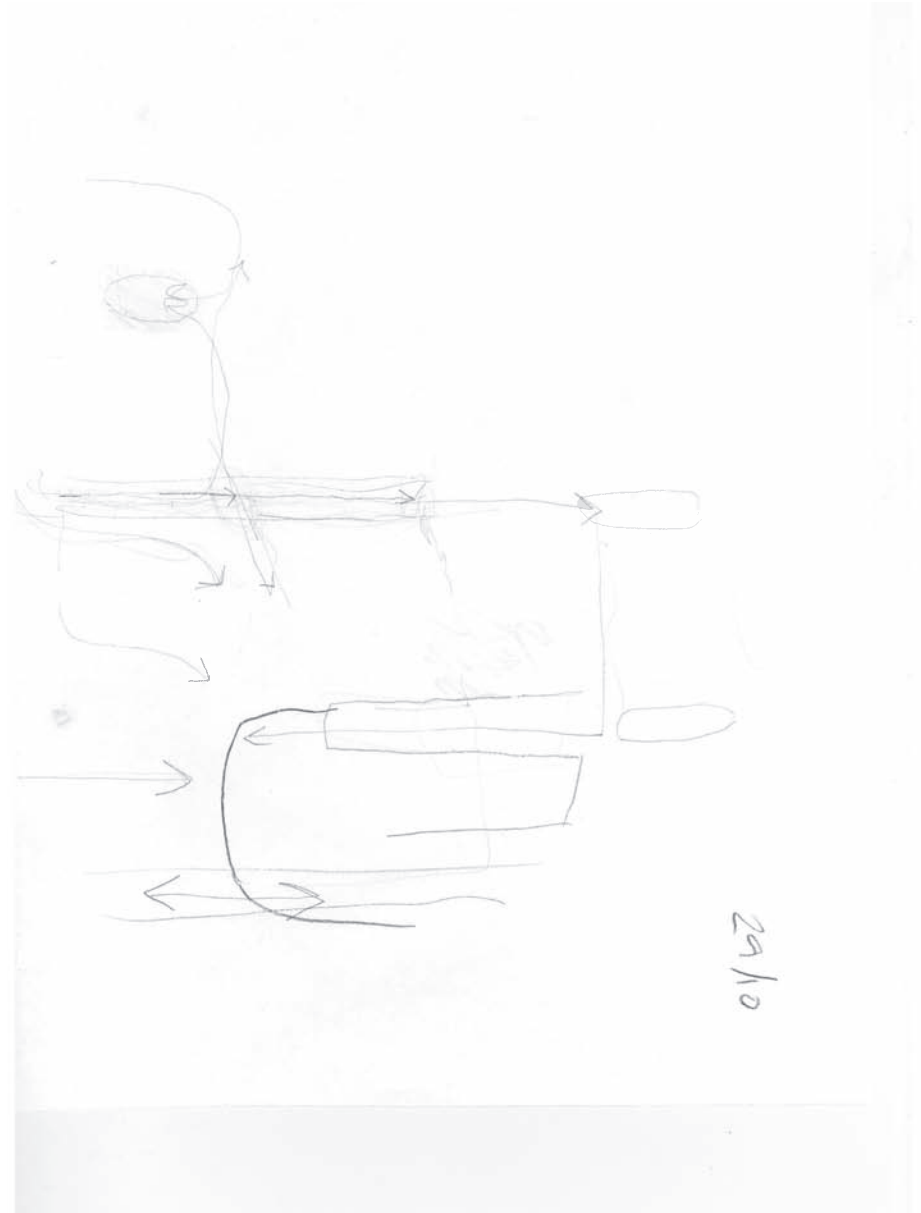
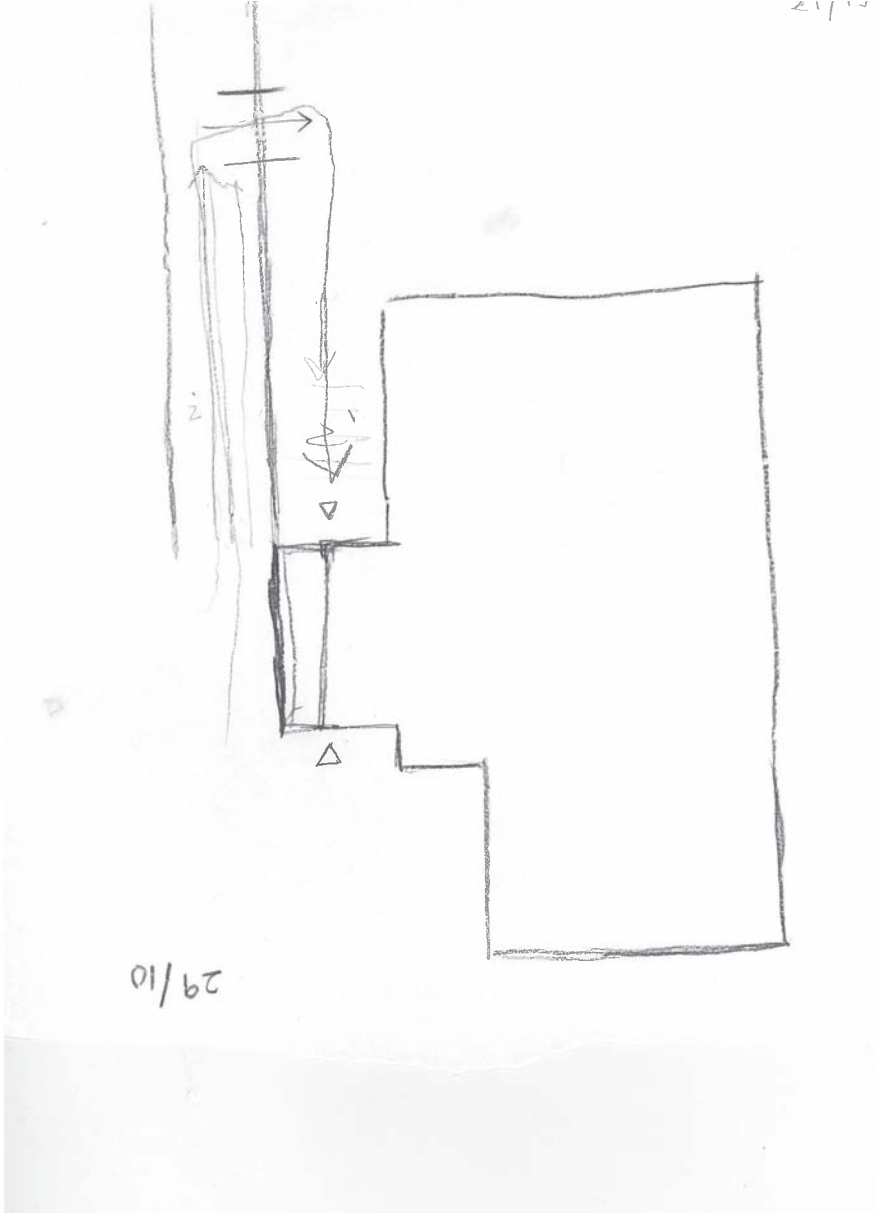
Kan elementa brukast til fleire ting? Sophie nemnte på at øvingsboksar kunne vere inlosjeringsalternativ for artistane.

Me ønskte å gå vidare med scene og øvingsboksar i fyste omgang. Desse kjenner me jo godt frå før. Me tenkjer oss at scena kan tole å stå ute, medan øvingsboksane treng tak. Tak har me uansett nok av, med tre store, tomme bygningar!

Det vart teikna i autocad.

INSPIRASJON

Museums plass Trondheim har forskjellige musikkinstallasjoner.

Kan vi ha installasjoner - lage en park? Hva slags elementer kan det være? Industrielle materialer, maskiner, e.l.? Kaizers spiller jo på oljefat. Blir det for rart? Blir det regissering, evt historieforskning (f.eks. om vi flytter rundt på materialer, maskiner o.l., flytter dem ut av sin sammenheng).

30.10.12

Kva har me gjort i dag? Me har prøvd å jobba i modell (1:200). Marianne skreiv stikkord på lappar for å fanga opp stemningen i området. Kva er potensialet? Kor er det fint å vera?

Me finn snart ut at det er ein modell som er vanskeleg å jobba i. Kotene lagar rare kantar, og landskapet er vanskeleg å modellere. Kan me mala modellen? Bør me laga ein ny situasjonsmodell? Me trur at studia me skal gjere framover er viktige å utforska i modell, og ikkje berre teikning.

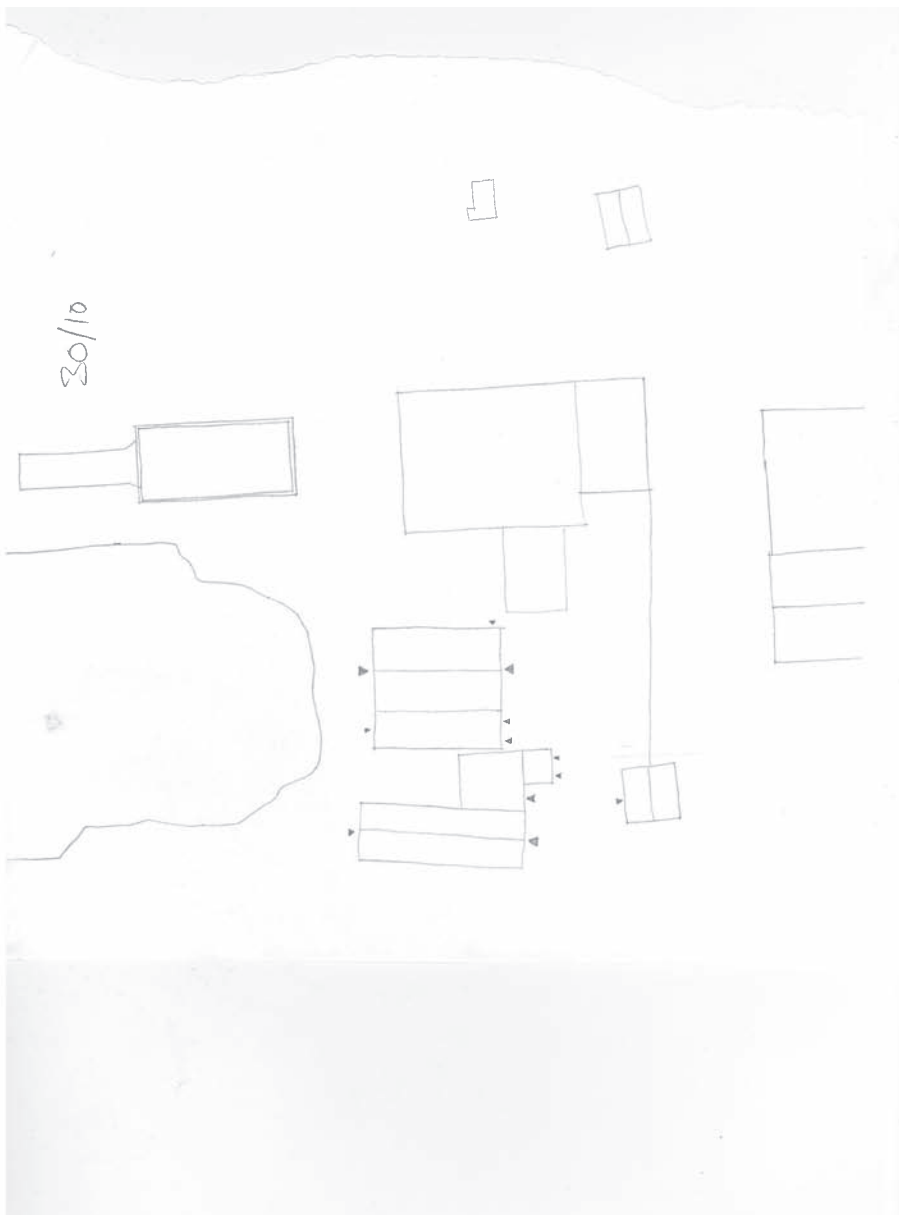
Me pratar med Jostein etter lunsj. Han visar oss sine modellar og studier. Me tenkjer at det er fint å jobba i modell. Modellane er beskrivande, og gir meir tilbake enn berre teikning.

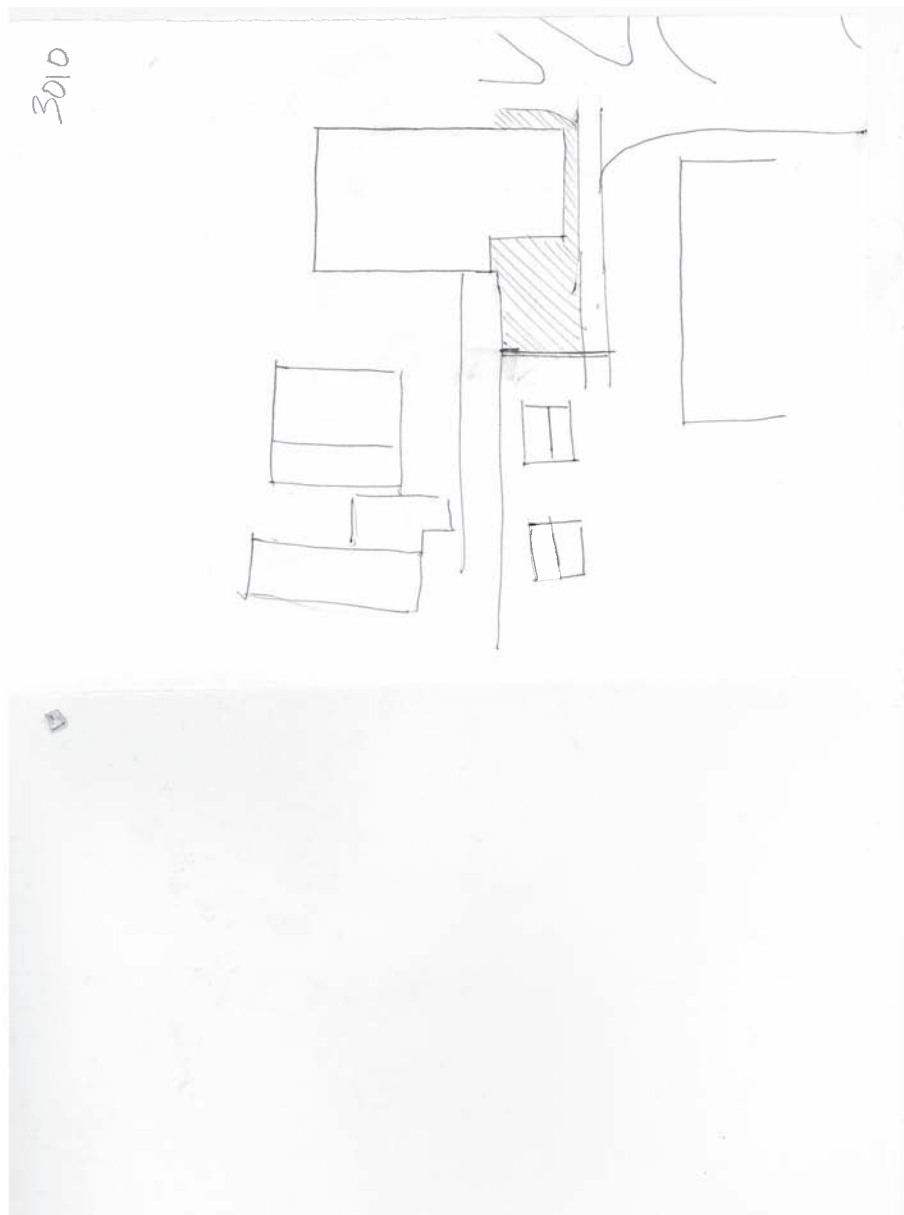
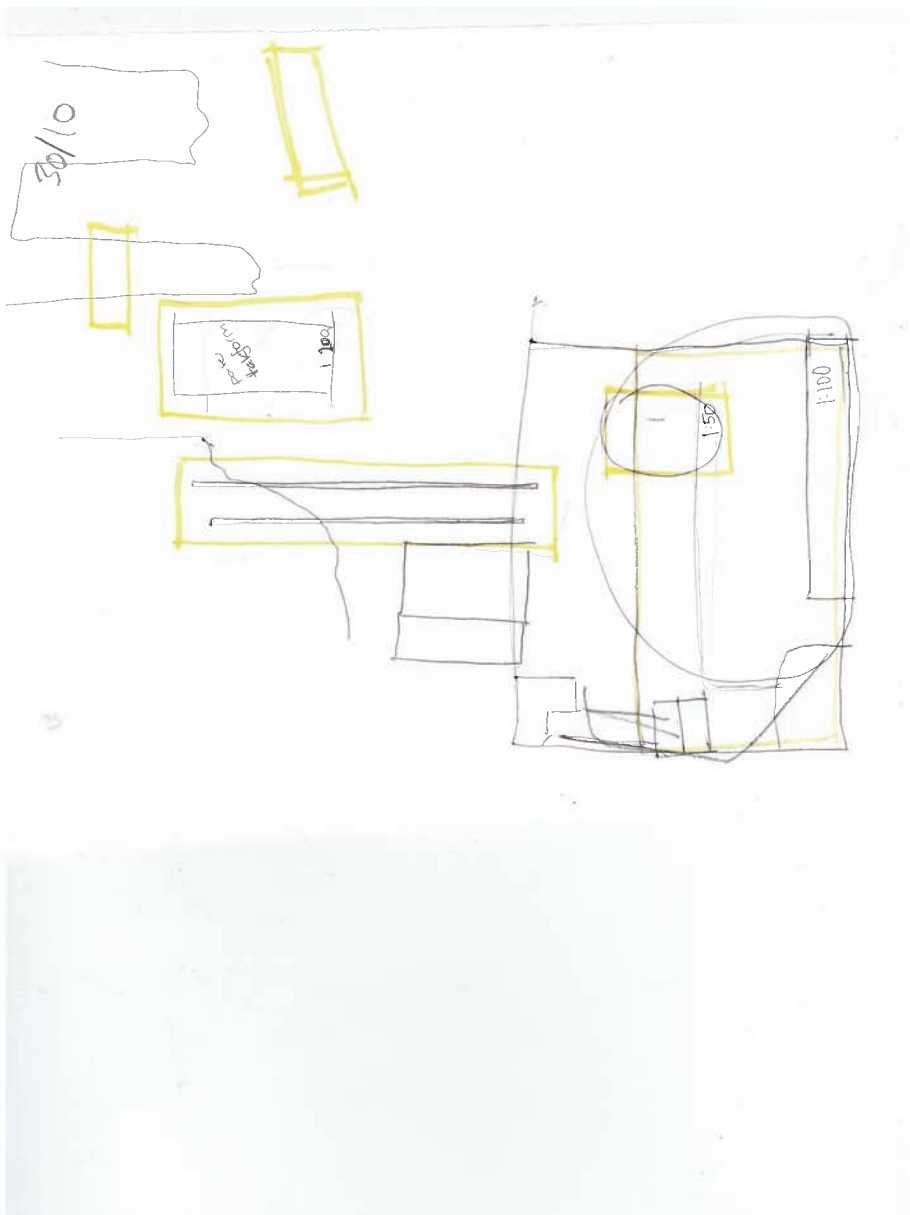
Me går oss ein tur rundt på Solsiden, og langs Nidelva. Me lurar igjen på kva me driv på med: Me skal leggja til rette for aktivitetar. Gjere området meir attraktivt. Setje bygningane i stand. Så skal brukarane kome inn, ta i bruk området, fylla eigne behov. Er det då så viktig kva funksjon og farge området har i ein reguleringsplan - altså om det er kulturbasert næring med blåfrost i spissen, eller om det er båtrelatert, i retning båtmuseum/fartøyvernssenter? Må me ta stilling til dette?

Me kjem attende til teiknesalen, og opnar autocad. Det vert knoting med planar, og Marianne byrjar på eit lengdesnitt.

Me et middag på Bare Blåbær, og vert kvalme. Å servera pestosaus i suppetallerkar er i prinsippet ein dårleg ide.

Me tenkjer å byggja modell på verkstaden på Gløs i morgon, men laserkuttaren er booka ei veke fram, så me avlyser den planen. Det vert KiT i morgon óg.

31.10.12

1:500 situasjonsplan og 1:200 modell: Plassen

KOBLING TIL SENTRUM

Grep: Fjerne parkeringsplasser nord for den store parkeringsplassen, lage ny tomt.

Grep: Musikkpark

- Elementer som man kan spille musikk med settes inn langs ganglinjen fra sentrum. Som på museums plass i Trondheim.

Grep: Ledelinje i jern fra sentrum til inngang på administrasjonsbygget:

- enten nedfelt i dekke, som inne i drageverftet og nervekstedet
- eller som sville, som sporene til kranen. Sveise fast informasjonsskilt.

Grep: Grøntdrag

- Forsterke grøntdraget fra øst til vest, og la dette få konsekvenser for plassen. Forsterke linjen med trær som allerede er langs ganglinjen fra sentrum, forsterke ledelinje.

PLASSEN

Grep: Grid

- Som fiskebeinsmønseret i båthallen, plassen skal ha et mønster. I mønsteret kan plasstøpt betong skyves opp og ned, og skape sitteplasser og bed.
- Er dette konseptet mot fleksibiliteten? Hvordan mønsteret gi feksibilitet? Kan man sette fast øvingsrom eller scene i gridet? Vanskelig å definere hvordan gridet skal være. Kunne vært utforsket videre.

Grep: Linjer

- Forsterke bevegelseslinjer på tvers av fjæren. Fra bedding, fra liengnaustet. Linjene kan føres opp mot plassen og bli en del av møblering eller dekke.
- Vanskelig når vi ikke vet hvilken betydning disse bevegelseslinjene skal ha i dag.

Grep: Tosidighet i Drivhuset (shoppingsenter)

- Butikkene i nord i shoppingsenteret skal henvende seg mot plassen. Lage overbygg, med rytme i mindre skala, som henvender seg mot plassen.

Grep: Rampe mot inngang på administrasjonsbygget

- Hele plassen som rampe. Ett dekke som brettes. Bretten er langs ledelinjen fra sentrum. Brukes som amfi til kon-

serter. Kan kjøre over hele plassen. Fleksibelt gulv.

Nervekstedet: 1:200 modellering

Utforsking av tak.

- Flatt tak senket: Veggene får mest fokus. Veggene blir det viktigste. Mulig å gå på taket og har veggene som gjerde
- Saltak: tilbakeføring eller nytolkning. Uansett vil dette få en link til fortiden. Nervekstedet anno 1958 hadde saltak, nervekstedet 1982 har flatt tak. Konteksten har endret seg siden 1958. Nervekstedet ligger nå ved det store drageverftet med flatt tak, og innordner seg den aksens som kommer fra land, med flate tak
- Eller skal Nervekstedet være en del av saltakshusene som følger fjæra?

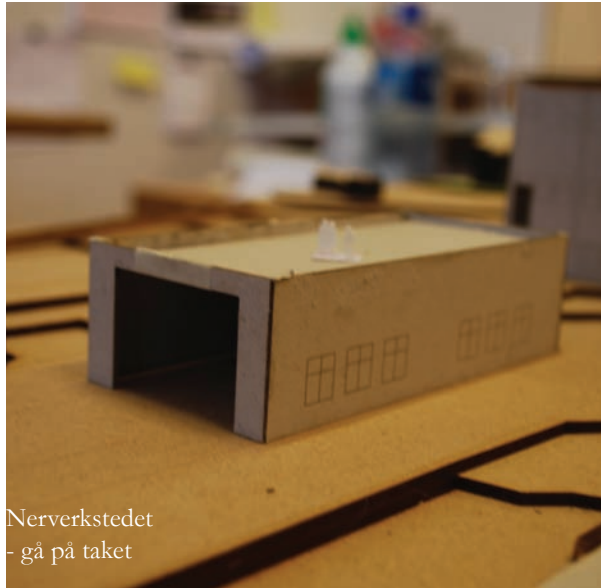
Grep: Fjerne parkeringsplasser, lage ny tomt. Ledelinje fra sentrum til plassen som kranspor eller nedfelt i dekke. Grønndrag fra øst til vest. Trær. (senere forkastet). Shoppingsenter henvender seg mot plassen. Plassen som en rampe mot inngang av administrasjonsbygget. Brukes til amfi til konserter. Kan kjøre på. Forkastet grid og linjer inspirer av båthallen/bevegelseslinjene på tvers av fjæra. Utforskning av tak på nerverkstedet.

Plassen med ledelinje (raudt), forlenga bedding, overbygg tak, Rema 1000,

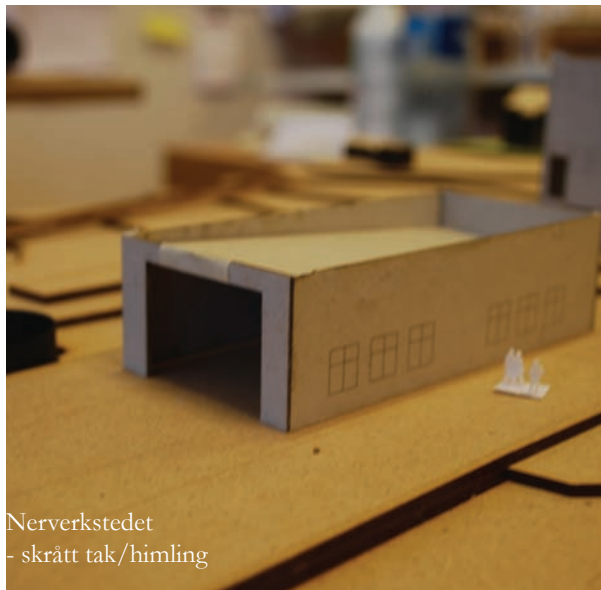
Nerverkstedet
- gå på taket

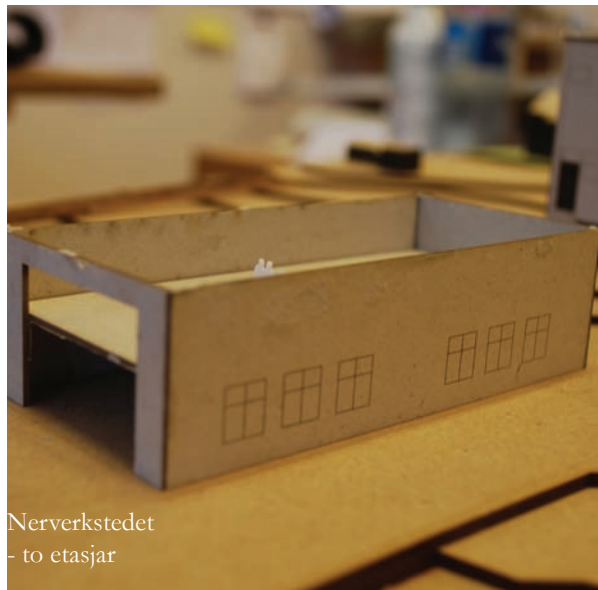
Nerverkstedet
- tilbakeføring

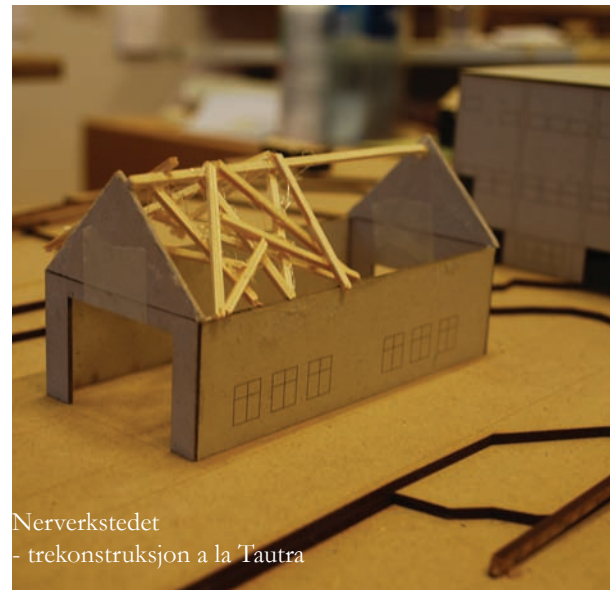
Nerverkstedet
- invertert tak!

Nerverkstedet
- skrått tak/himling

Nerverkstedet
- to etasjer

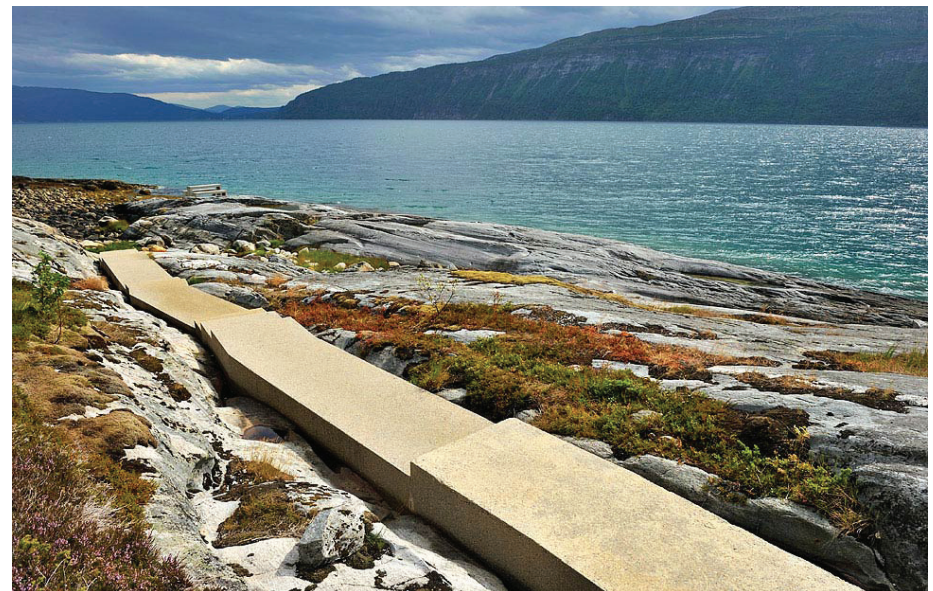

Nerverkstedet
- trekonstruksjon a la Tautra

INSPIRASJON

Koma ned til vatnet.

HELLÅGA RASTEPLASS, Landskapsfabrikken.

INSPIRASJON

Konstruksjonen består av samansveisa stålprofilar. Innvendig er boksane kledd med kjerneved av eik, panel i sider og stavar i benk. Ytterkledningen er ubehandla koparplater som overlappar kvarandre og etterkvart vil irra og bli grønne.

Boksane er prefabrikkert ved den lokale verkstaden Havøysund Patentslipp.

Dette er akkurat noko slikt med tenkjer oss for scene, evt innrammingar av dører og vindauge, og kanskje òg for øvingsromma. Noko industrielt , røft og robust, som har røter i verftsindustrien.

SNEFJORD RASTEPLASS - PUSHAK ARKITEKTER

MUSIKKBINGE

Musikkbinge er et øvingslokale for band og musikere. De er bygget etter samme idé som ballbingene. Siden de er mobile kan de plasseres hvor som helst. To containere settes sammen og inni disse bygges et rom på 25 kvadratmeter som er tilpasset akustisk slik at det fungerer som øvingsrom for band. De er lydisolerte og skal ikke være til sjenanse for omgivelsene.

Prisen for en musikkbinge er om lag 350.000 kroner, og den finansieres ved tilskudd fra Norsk Tipping på 100.000 kroner, Musikkutstysrordningen på omtrent samme beløp og kommunal egenandel som dekker det resterende.

Ideen til slike musikkbinge kom fra Danmark, hvor containerne blir produsert under navnet «Det plustelige øvingslokalet» (DPØ). Bergen fikk den første musikkbingen i 2000, og pr. 2009 er det om lag 50 musikkbinge rundt om i kommunene. Planen er å bygge hundre nye anlegg de neste to årene.

Musikkbingen produseres i to varianter – som brakke og som container.

BRASSE

Brakkeløsningen er ca. 23 m² stor, og de ytre mål er 8 x 4,20 meter. Høyden under taket er 2,40 meter. Det er bygd inn to oppbevaringsrom på omtrent 1 m² hver seg og en gang/lydsluse som er på 2 m². Brakkeløsningen veier 8 tonn, har en lydemping på 50 dB, og en etterklang på 0,4 sekunder.

Brakken er bygget i materialer spesielt utvalgt for å redusere årlige drifts- og vedlikeholdskostnader til et minimum.

Brakken leveres i fargene LOFOTBLÅ, RØROS-RØD og DEMIHVIT som standard, og andre farger kan bestilles mot pristillegg.

Brakken produseres av Hålogaland Element

Bruttokostnad for kjøp av brakke pr. 15.11.2010: NOK 392.418,- inkl. MVA (313.934 ekskl. MVA) OBS Prisen indeksreguleres løpende.

I tillegg kommer kostnader til transport, montering og klargjøring av tomt

Montering og plassering: For oppsetting kreves et

plant område og en kran. Teknisk etat i din kommune er en naturlig medspiller her.

Plassering: Velg et areal som er ca. 10 x 10 meter, og som har minst mulig fallende terreng.

Hålogaland element

Ikkje særskild vakker. Men derimot svært dyr! Me kan då få til noko minst like bra!

Foto: Norsk Musikkid

Hålogaland Element as

KONTEINER

Containerløsningen består av 2 stk. 20 fots sammenkoblede stålcontainere, noe som utgjør ca. 25 m² øvingslokale med gode akustiske forhold og 50 dB støydemping.

Løsningen kan flyttes enkelt og rimelig, og den er bygget i materialer spesielt utvalgt for å redusere årlige drifts- og vedlikeholdskostnader til et minimum. Containeren leveres som standard med HVIT farge utvendig uten pristillegg. Øvrige farger kan bestilles mot et pristillegg. Innvendige vegger, tak og paneler leveres ubehandlet ”natur” plywood, og andre farger kan velges fra Jotuns fargekart mot pristillegg.

Containeren produseres av Nordic Shelter

Bruttokostnad for kjøp av container: NOK 397 375,-
ink MVA. (kr 317 900 ekskl. MVA)

I tillegg kommer kostnader til transport, montering, klargjøring av tomt og eventuelt valg ift standardløsning.

Montering og plassering

Før oppsetting kreves et plant område og en kran. Teknisk etat i din kommune er en naturlig medspiller her. Løsningen settes opp av 2 personer på ca. 2 timer. Ettersom alle deler som trengs til montering følger leveransen, kreves det kun et minimum av planlegging og forberedelser før montering.

Plassering: Velg et areal som er ca. 10 x 10 meter, og som har minst mulig fallende terreng

Hålogaland Element

INSPIRASJON

- Nivå
- Overgangar
- Betong og stål/jern

Aktuelt for dekke på plassen, i gangfelt/leielinje frå sentrum, for rampe m.m.

FOLLDAL GRUVER – INFOPUNKT OG
TILGJENGELIGHET
Landskapsfabrikken

1.11.12

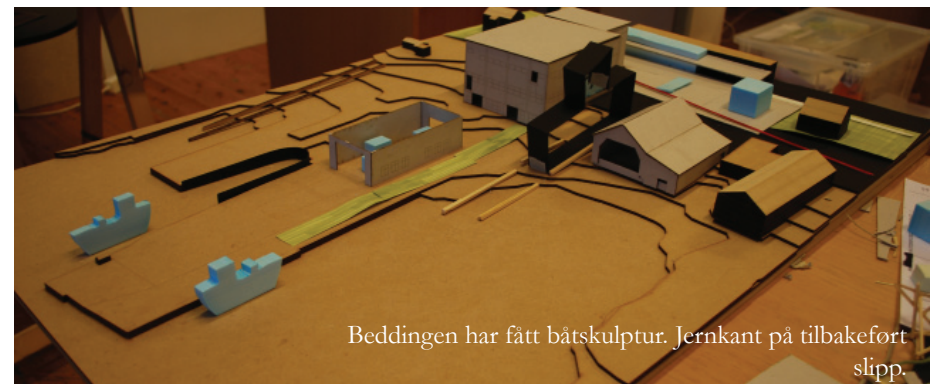
Vi fokuserer noe på brukere.

Vi finner inspirasjon: Geoparken, fergearkitektur, klinkbygging. Vi henter material fra eksisterende materialpalett. Stål fra stålåttbygging og tre fra treåttbygging. Ideer for hva vi kan forsterke og legge til på området. Båttkulptur på beddingen, eller beddingen som grøntelement, hva skjer med den gjenåttede slipp, tak på nerverkstedet. Plassen mellom Drageverftet og Nerverkstedet.

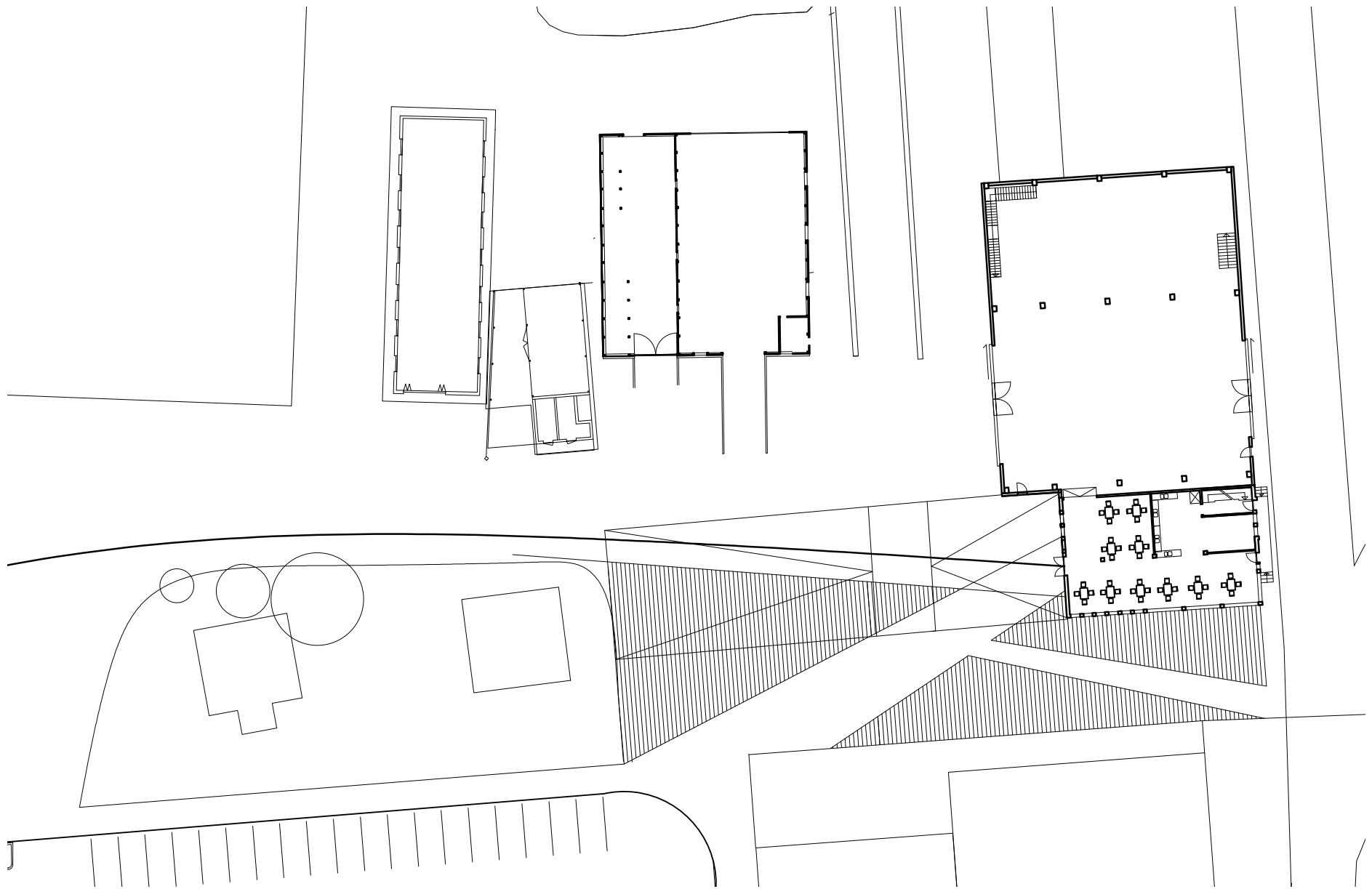
Hvor skal vi dykke ned (i detalj)?

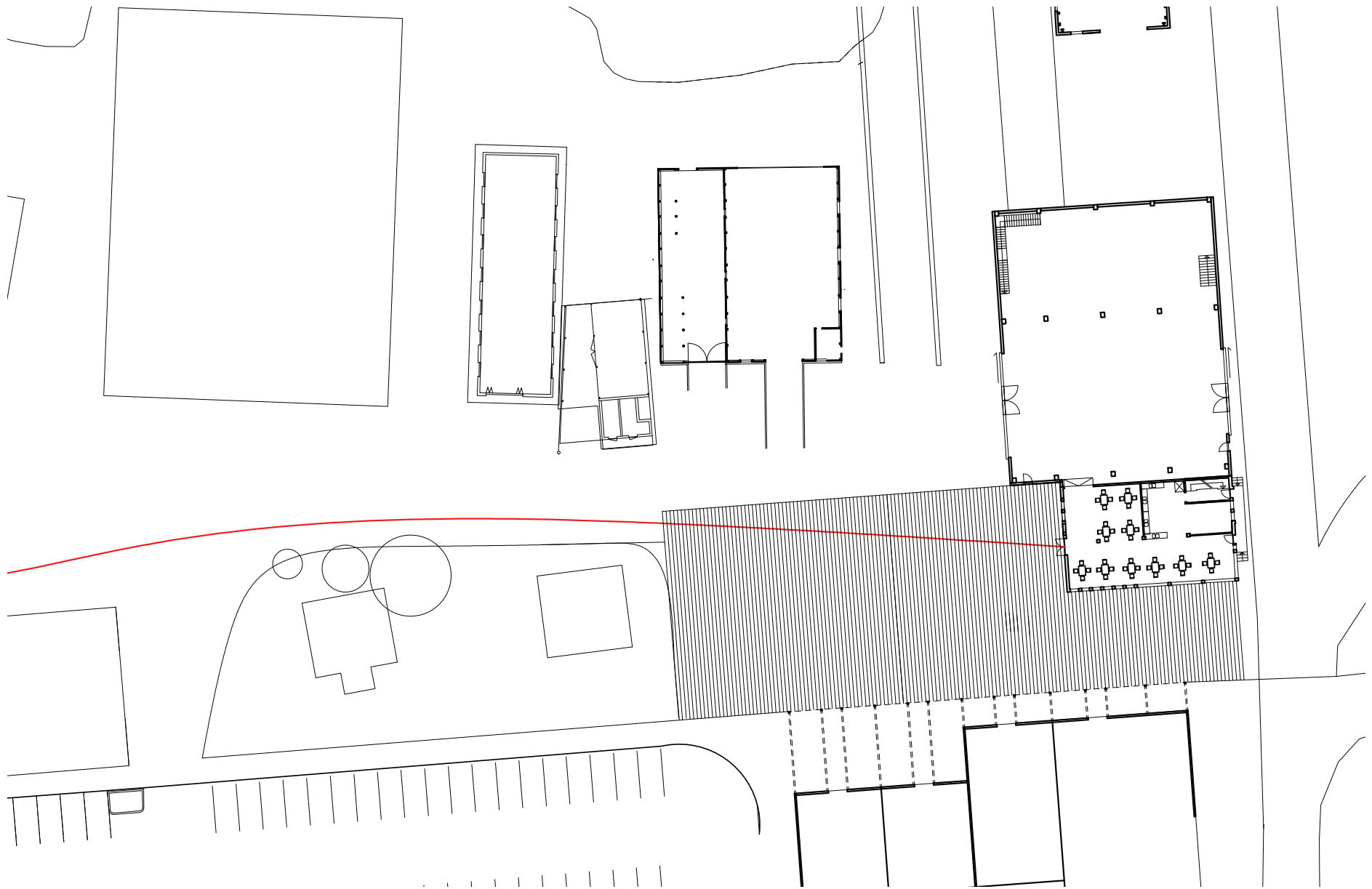

Båttkulptur på beddingen. Kome opp, sjå ut.

Beddingen har fått båttkulptur. Jernkant på tilbakeført slipp.

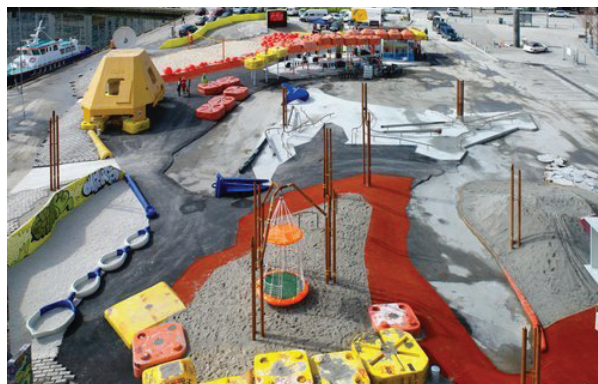

INSPIRASJON

Geoparken er en urban havnepark med inspirasjon og gjenbruksressurser fra oljeindustrien. Hele parken er organisert omkring et konstruert landskap som er inspirert av Trollfeltet i skala 1:500. I dette landskapet er det rom for mange aktiviteter og allsidig bruk - fra skating og graffitikunst til undervisning i oljegeologi. Geoparken er utviklet gjennom et samarbeid mellom arkitektene Helen & Hard og Norsk Oljemuseum. Prosjektet ble utviklet som et Stavanger2008 prosjekt. I 2008 ble anlegget overtatt av Stavanger kommune.

Arkitekter: Helen & Hard

BRUK OG BRUKERE

BRUK

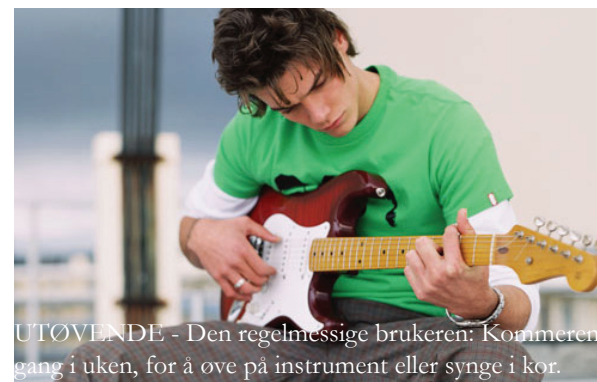
Siden 2011 har Drageverftet blitt bruk til festival, Blåfrost, som foregår i februar hvert år. Ellers arrangeres det større og mindre konserter, og kulturskolens barneteater har oppvisning her.

Vårt prosjekt er:

- Videreført bruk, de frie kulturaktivitetene videreføres.
- Utvidet bruk. Flere lokallag kan bruke lokalene. Bygningen blir brukt oftere.
- Midlertidig. Vår oppgave er å legge til rette for bruken, forsterke fleksibiliteten som allerede finnes og ha en stor grad av reversibilitet. Vi vil være åpne for at bruken forandrer seg. Kanskje vi trenger industri i fremtiden?

FRIVILLIG - Den hyppige brukeren: Er ansvarlig eller frivillig, sørger for drift. Café, booking, vedlikehold, rigging. Har mer å gjøre i perioder.

UTØVENDE - Den regelmessige brukeren: Kommer en gang i uken, for å øve på instrument eller synge i kor.

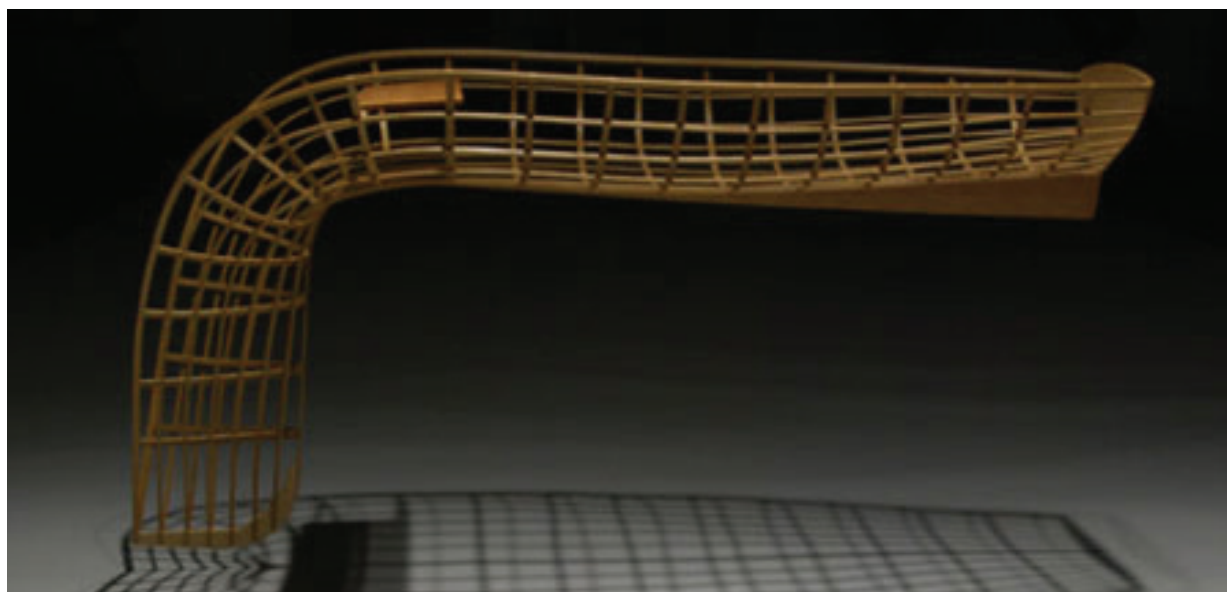

TILSKUER - Den sjeldne brukeren: Kommer som tilskuer, for å gå på konsert eller se barneteater.

INSPIRASJON

Fergeestetikk!

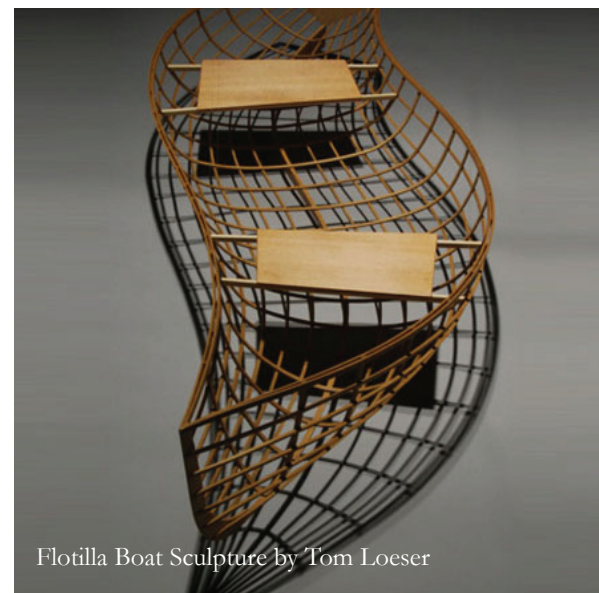

INSPIRASJON

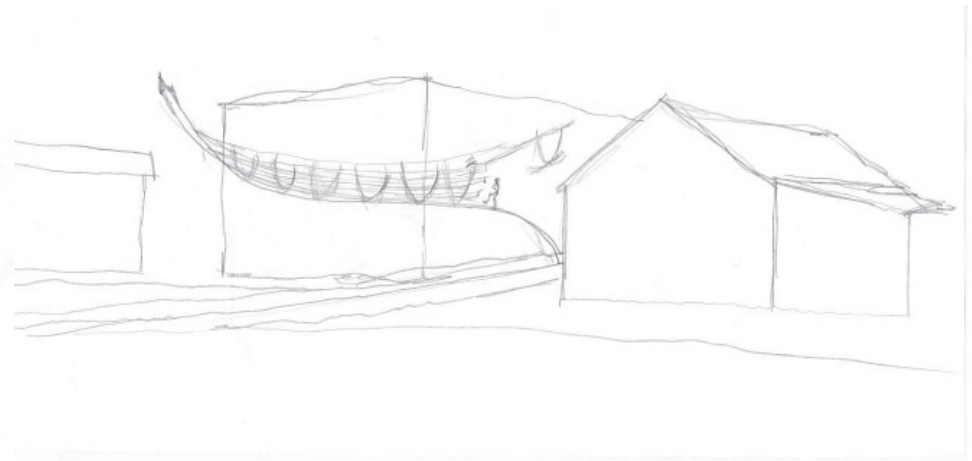
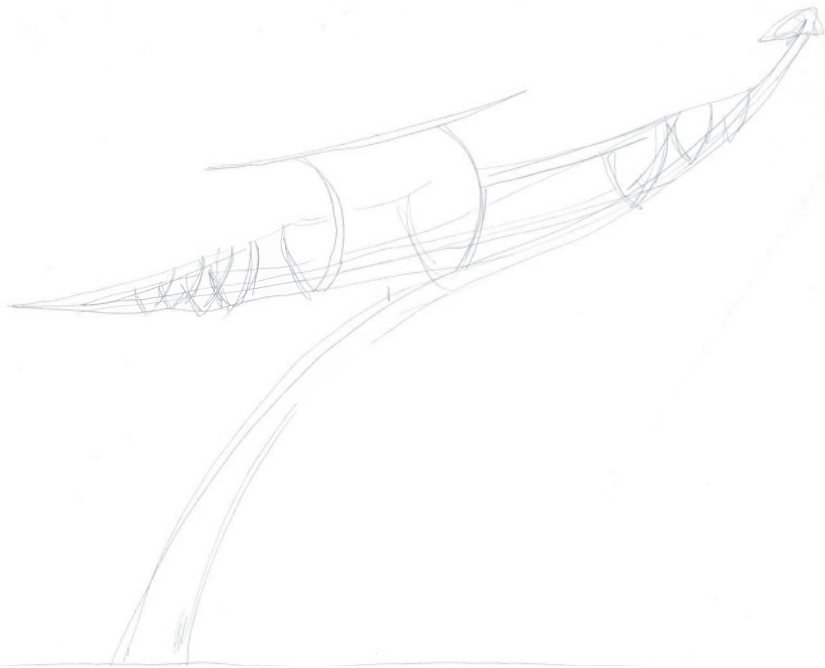
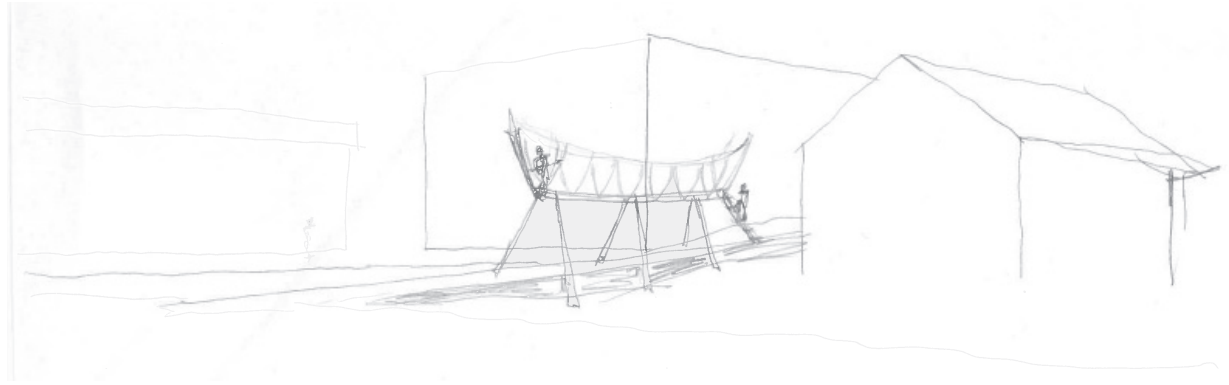
Båtskulptur.

Kan ein omforme båten, og bruke den som eit element?
Til dømes plasser på beddingen. Kan den då gje folk høve

- til å kome seg opp?
- til å kome seg over?
- som kunst?
- gå gjennom?
- gå under?

Flotilla Boat Sculpture by Tom Loeser

1.11.12 OPPSUMMERING

I dag har me berre hatt det kjekt! Me har sett på referanseprosjekt og latt oss inspirera. Dette gjorde me fram til lunsj. Me såg mellom anna på materialitet, og diskuterte kva material som er aktuelle. Kva vil me forsterka av kvalitetar og stemning som er der i dag? Me vil gjerne ha noko industrielt og røft. Kan me då bruka tre? Me ser jo at tre har djupe røter (!) i Saltdalsdistriktet, og slik vil vert eit opplagt val: Saltdalen med sine furuskogar har flott trevirke å by på. Det er sterke tradisjonar, handverk, og materialkunnskap i området - etter hundreår med båtbygging. Byggjeskikken er dessutan prega av tilgangen på trevirke. Vårt område skil seg slik sett ut: Bygningane er i leca og betong. Dei har ein annan karakter. Det industrielle har kvalitetar det er verdt å ta vare på. Me ser føre oss å bruka ein del stål - kanskje som gjenbruk av gamle båtar? Det speglar historia og bruken av bygningane. Dei harde flatane, rust, maling, røy. Kan trematerialet gi ein kontrast til dette? Treet har taktile kvalitetar - er godt å ta på/sitje på.

Me skisserte i modell (1:200). Me såg på Plassen. Skal det vere ein fleksibel flate? Eit arbeidsgolv? Det er kanskje ikkje så mykje møblering og faste installasjonar her? Kva med beddingen? Me diskuterer att og fram om desse smale stripene som leiar ned til vatnet. Skal me skjere

gangforbindingar? Korleis skal ein gå rundt i området? Me vert samde om at det er for mange "dører" mot nord (til Liengnaustet, langs Liengnaustet, ned beddingen, ned langs Drageverftet). Me må lukke nokre av desse, og seia at HER skal du gå! Kan beddingen vere grønn? Kan vegetasjonen vere eit interessant snitt, med tang og tare nedst, og større trer øvst? Skal det kanskje heller vere ei blå gate? Skal den leie opp mot eit vasselement på Plassen? Kva med å kome seg opp? Ein kan kome seg ned mange stader - i fjøra, på slippene osv. Kor for ein eit overblikk, kjem seg opp? Me lurar på om denne rørsle oppover kan gå langs ein abstrahert båt - gå på dekk, opp på styrhuset osv.

Me kikkar litt på plassen mellom Nerverkstedet og Drageverftet. Kva er denne plassen, i høve til Plassen oppe ved administrasjonsbygget? Me kjem attende til produksjonslinja. Er det fysiske linjer som går frå Nerverkstedet til Drageverftet? Som til dømes jernspora i golvet?

2.11.12 VEGLEIING MED EIR

Fredag med modellbygging. Marianne teikna litt i autocad, på situasjonsplan og -snitt. Kirsten prøvde å leggja golv i Liengnaustet + byggja ein 1:50 modell i isopor av Drageverftet. Meininga var å studera plassrommet framføre adm.bygget, men det vart ikkje tid før Eir kom. Det vart eit godt og konstruktivt møte med henne, og me kjende oss styrka i trua på prosjektet vårt etterpå.

Her følger ei lita oppsummering av det viktigaste:

Viktig å sjå på scenario for ulik bruk. Kva skjer når det er 1000 menneske i båthallen?

Lydoptak med hammerslag i utstillinga?

Tilbakeføre slippet er eit fint grep.

Vatn i modell må koma tydelegare fram.

Beddingen - det er i prinsippet betre å addera enn å trekkja frå.

Rørsle langsmed fjøra er kanskje ikkje så viktig? Strandvegen i bakkant, med leielinja, er kanskje viktigare? Heller tenkja gløtt og avstikkarar ned til vatnet.

Nerverkstedet + Drageverftet sit godt nå. Det verkar overbevisande. Liengnaustet passar ikkje heilt inn, eller? Må Liengnaustet innordna seg same “logikk” som resten - dvs kravet om fleksibilitet? Kan Liengnaustet utfylla heilskapen? Kva trengst?

Eir nemner romprogram.

Taket på Nerverkstedet. Me lurar på om me skal ha flatt tak, eller tilbakeføra til saltak. Me viser til studier me har gjort. Eir seier at begge deler går an, men ho er samd med oss i at Nerverkstedet og Drageverftet heng fint saman, og dannar ein “industriell akse”, og at flatt tak såleis vil vera eit godt val.

Ikkje naudsynt å isolera Nerverkstedet. Det er jo Blå-FROST som held til der!

Vannspeil på plassen - litt jålat.

Eir lurar på kor ein skal kjøpa billetter til konsertar. Er det i kafeen? Ho etterspør dessutan tankar om flyt og logistikk i administrasjonsbygget. Dette må koma tydelegare fram.

Tenk bruk gjennom året! Ulike scenario.

Det vert diskutert bruk av Liengnaustet. Kan det vere ein restaurant. Eir og Marianne nikkar og er samde om at det måtte vere fint. Eir viser stadig til Liengnaustet som eit meir skjørt bygg som ein må fara varsamt med. Me viss me skal ha restaurant der, må det isolerast! Kan det vere boksar? Eir viser til Fritt ord sine lokale i Uranienborgveien i Oslo.

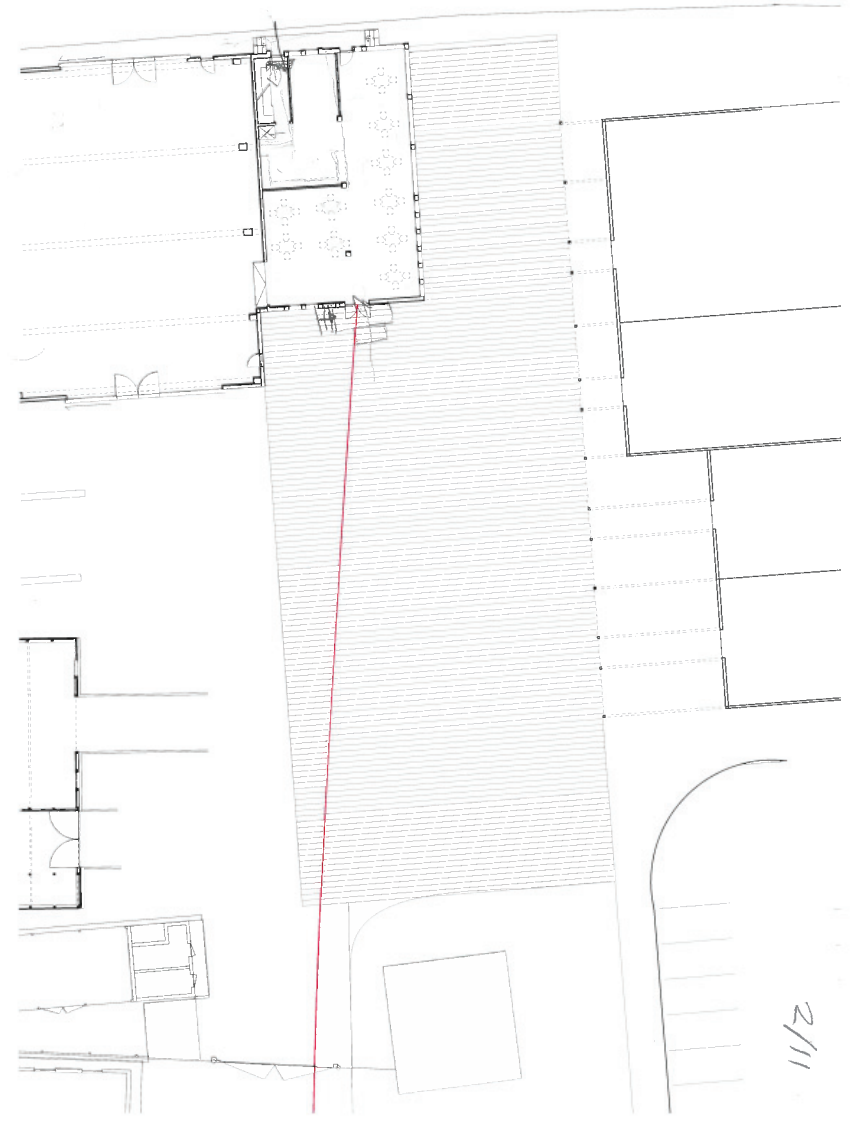
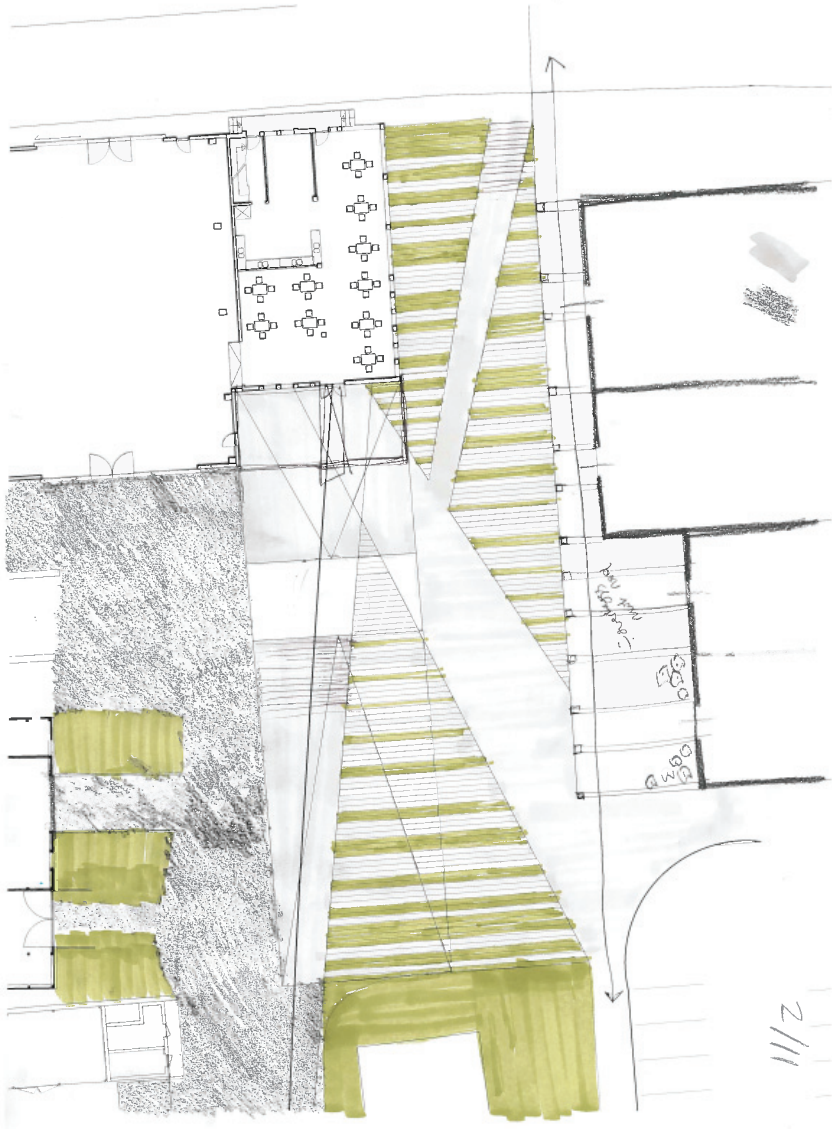
Eir seier me må laga ei teikningsliste. Kva skal me produsera? Ho ramser opp:

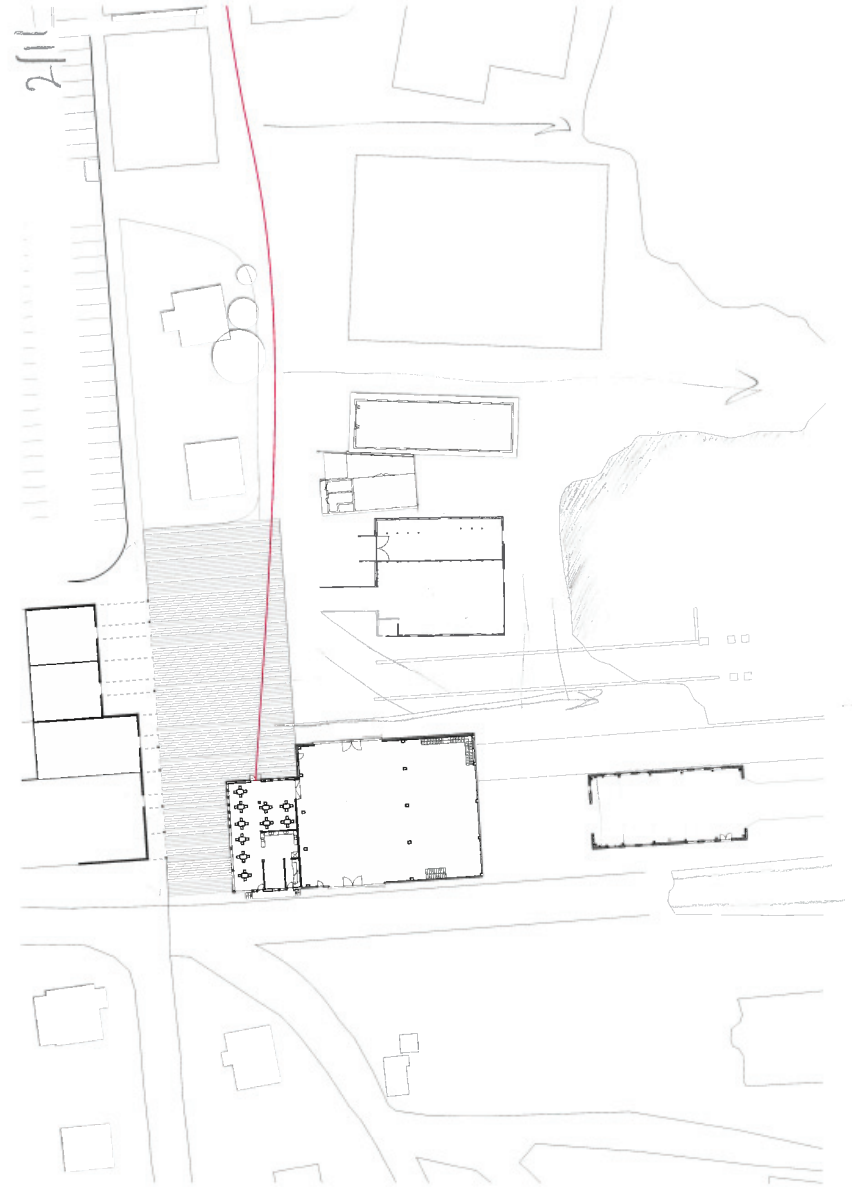
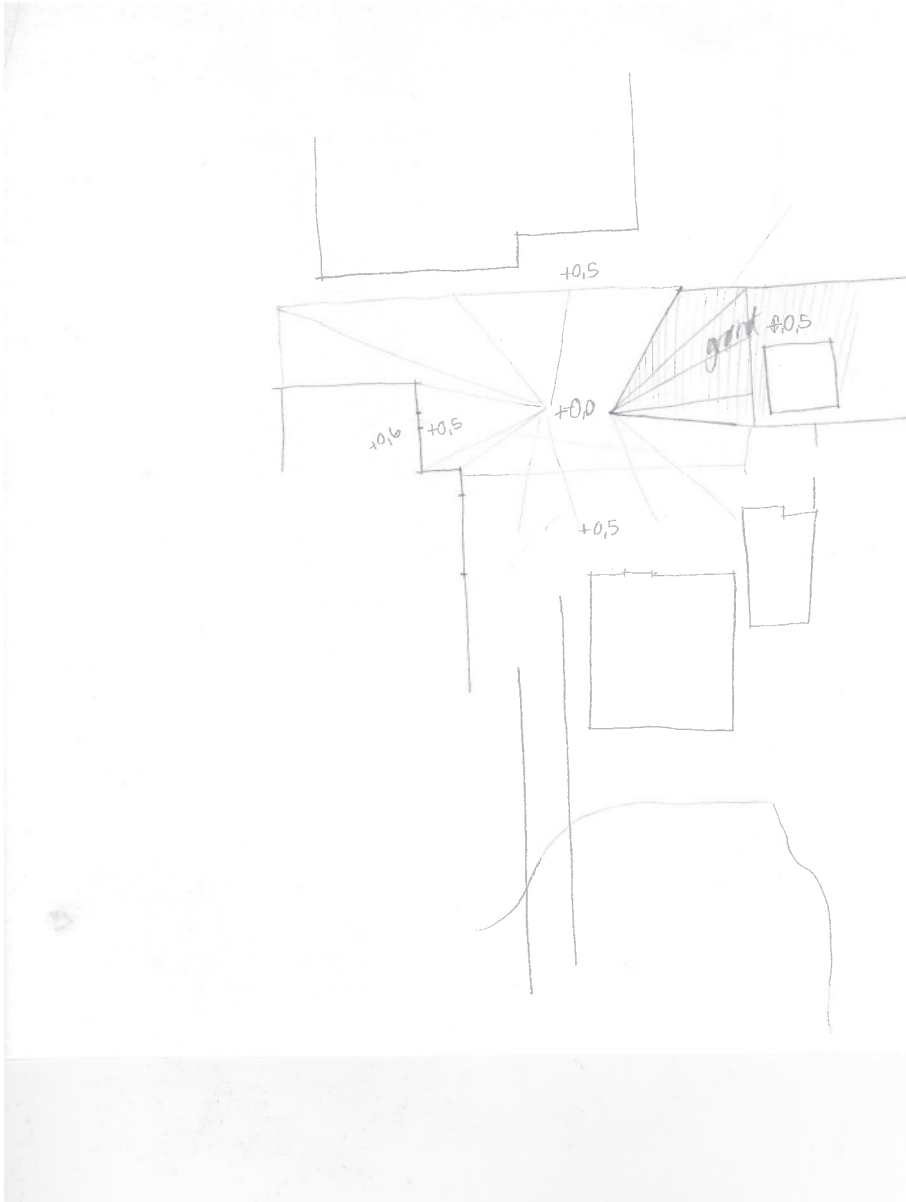
- Situasjonsplan. Målestokk 1:200 vil krevja stor grad av detaljering. Skala forplikter! Betre med målestokk 1:500.

- Planteikningar for alle bygningar - med tilhøyrande fasadar og snitt.

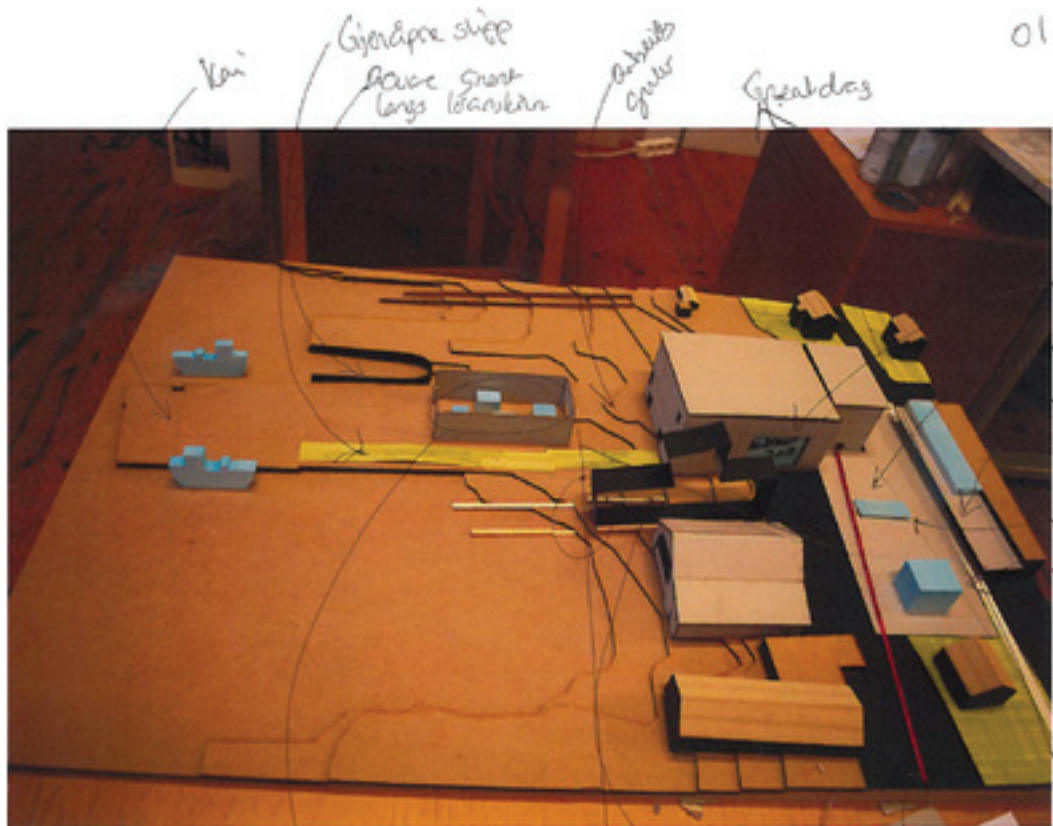
- Detaljteikningar der ein går inn og gjer greie for endringar me gjer, og for viktige møte mellom gammalt og nytt.

Me kikkar litt usikkert på kvarandre. Skal me visa båt-skulpturen med testa ut i går? Me køyrer på, og Eir let seg begeistra. Ho kjøper ideen, og meiner den viser godt samanhengen med båtbygging i fjøra. Båten som står på slippen i dag kan få stå, og så kan båt-skulpturen på beddingen gi rytmen og samanhengen i fjøra, med slippar og båthus som ligg vestover i fjøra.

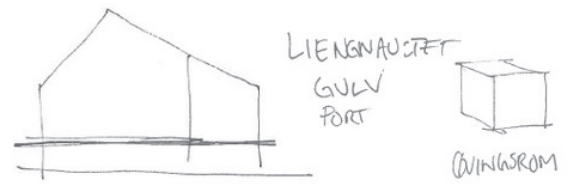
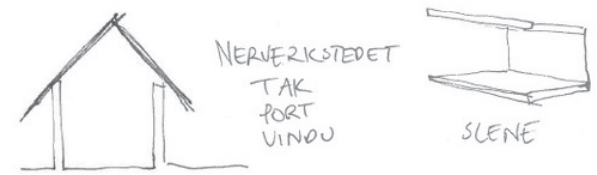
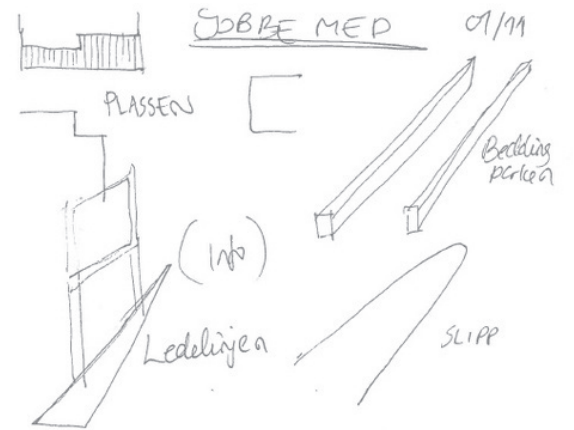
01.11.2012

Kan
Gjerdippe slipp
Påve snort
lengs lønsværn
Arbeids
Gulv
Gjerablag

Nye
Påter som
anvendes
Støper, belegg
Tilbygg
Varmekont
Sjener
Kan flyttes/
plukkes ned
og lagres

Sjone i bedding
Ønskerom
Kan flyttes rundt!
Bak på bedding
Skulptur, kotre.
Ledeløse i
jern

5.11.12

Diskusjon om de flyttbare elementene.

Ny tegningsliste

Oversiktskart/byplan (jernbane, E6, elv osv). 1:500 eller 1:10 000

Situasjonsplan 1:200

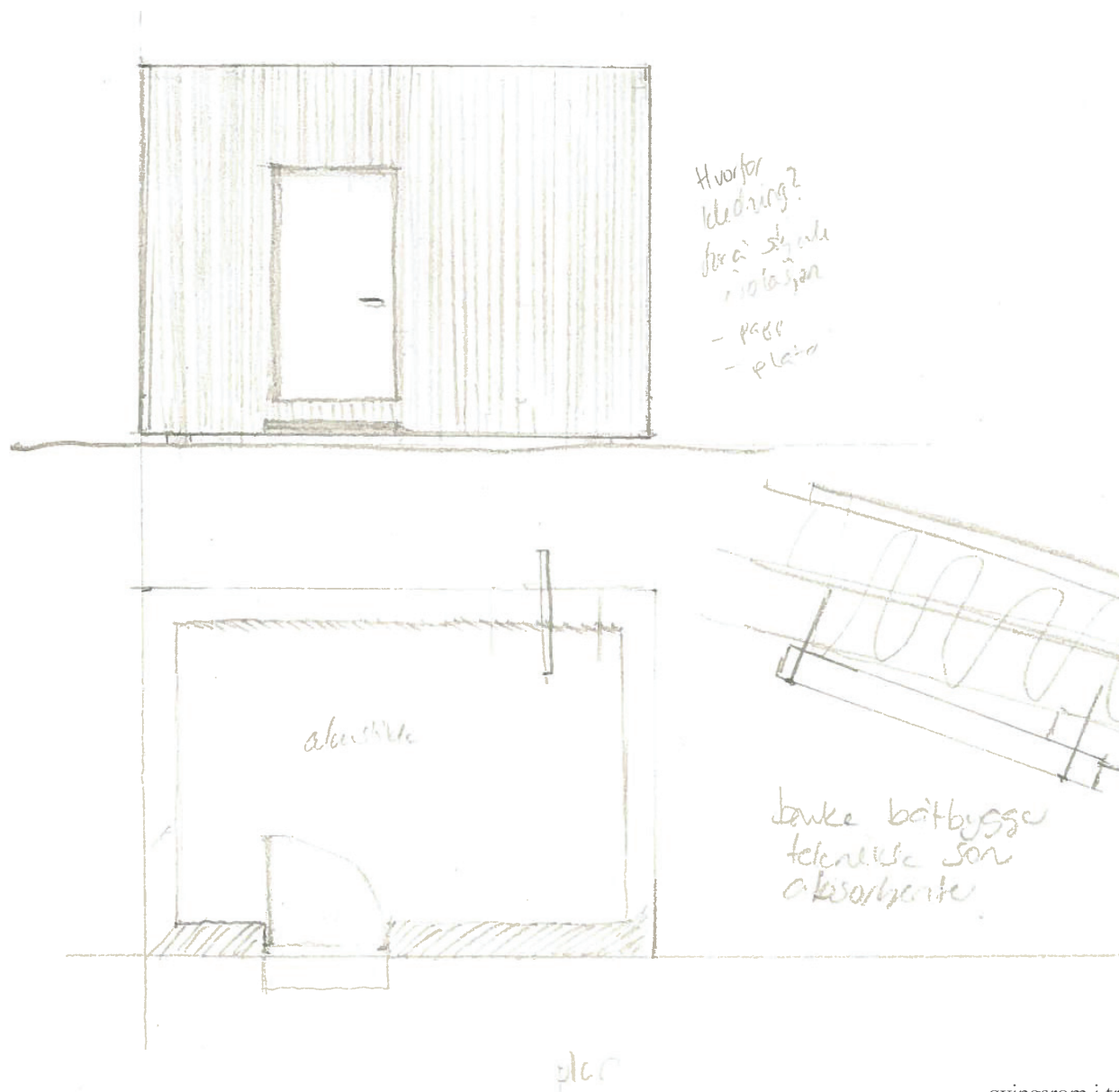
Situasjonssnitt (fasadeoppriss), usikkert hvor mange. 1:200

Detaljeringsliste: Gjelder kun der vi transformerer!

- øvingsrom, sittemøbler, scene(r). 1:50
- vinduer 1:20
- dører/porter (Nerverkstedet, Drageverftet, evt Liengnaustet). 1:50
- tak (Nerverkstedet). 1:50 eller 1:20
- ledelinje. 1:50 eller 1:20
- slipp. 1:50
- beddingen med båt. 1:50
- evt detaljering på plassen (dekke, overganger). 1:20

Scenario for ulike bruk. Illustrere fleksibilitet.

Modellfoto. Evt satt sammen til film med lydopptak fra hammerslag til trommeslag.

øvingsrom i tre

REFERANSE

Måneproduksjoner leverer scene, lyd, lys og annet utstyr til kulturarrangementer og events. Dette står på hjemmesidene deres <http://www.maanen.no/>

Vi har lang erfaring i gjennomføring av alt fra enkeltstående konserter til festivaler og andre større arrangementer. Vi tegner og bygger kulisser og scenografier, messestands, utstillinger, modeller og spesielt tilpasset scene – og studioutstyr. Vår kompetanse og erfaring er omfattende; trenger du utstyr, rådgivning, prosjektassistanse eller annet crew.

Scene, lyd og lys

Scenen vår er en groundsupport med 12×10m gulv og pa-vinger. Sidevegger og bakvegg i vindtransparent utførelse leveres ved behov. Vi leverer også scene i andre størrelser og utforming, ta kontakt for et tilbud.

Scenegulvet kan også brukes separat og består av 2×1m scenemoduler. det er veldig fleksibelt slik at høyde, lengde og bredde kan varieres etter behov.

Trossene våre er av merket Milos og kommer i en rekke lengder og størrelser. Vi har også masse annet

riggeutstyr som aluminiumsrør, taljer, molton etc. Ta kontakt for å finne en løsning til ditt arrangement.

Lydanlegg kan vi levere til både små og store settinger. Enten du trenger et lite anlegg til et privat selskap eller mindre arrangement eller PA til en stor konsert eller festival.

Lys til ulike bruksområder har vi også, både til scene / konsert bruk og til film / foto.

Vi tilbyr kompetanse innenfor følgende områder:

- Rigging av scene, lyd, lys og infrastruktur.
- Scenemanagment.
- Turnéledelse.
- Prosjektarbeid og rådgivning innen kulturproduksjon.
- Prosjektering av tekniske og praktiske løsninger for kulturindustrien.

Noko for Drageslipen?

5.11.12

Det fyste me gjorde i dag, etter at Marianne var komen til KfT, var å snakka om framdrift, layout/dummie til plansje, og teikningsmateriale som me må produsera. Me ønskjer å vere komne så langt som mogleg innan fredag neste veke. Då kjem Sophie for å sjå korleis me ligg an.

Me har tenkt å ha ein stor 1:200 situasjonsplan over heile plansjen. Den vil vere meir transparent i ytterkantane, og få sterkare trykk og detaljering inn mot området vårt. Me tenkjer å teikna ut ein del detaljar i målestokk 1:50 og 1:20. Korleis desse vert plassert over situasjonsplanen er framleis ikkje klart, men me tenkjer oss å leggja eit grid over planen, som me kan rydda tekst og teikning etter. Dette rutenettet kan gjere vere ordna etter ISO-standard for papirstorleikar: altså A5, A4, A3 osv. Kan hende me vil heva ut teikningane ved å leggja foamboard mellom.

Seinare såg me på designoppgåva vår: Scene, øvingsrom, sitjemøbel, portar, dører, trapper m.m. Kan me tenkja oss eit slektskap mellom desse elementa. Kan me finna nokre prinsipp og reglar som kan gjelde frå element til element?

Me set oss ned og skisserer problem og løysingar for desse. Me kjem fram til nokre ting:

- konstruksjonen treng ikkje vere synleg, og den kan vere t.d. bindingsverk i tre.

- ytre kledning (vêrhud) kan vere i metall, t.d. jernplater

- innvending kledning kan vere tre

- boksane skal løftast - anten med stroppar (e.l.), eller med krok

- for å kunne løfte boksane må dei vere stive

- boksane bør vere lette nok til at løfting går fint, og tunge nok til at dei ikkje utgjer ein risiko (velte osv).

- øvingsrom kan evt vere i to utgåver: inneboks og uteboks

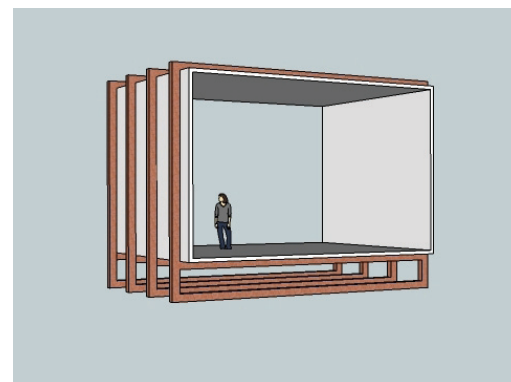
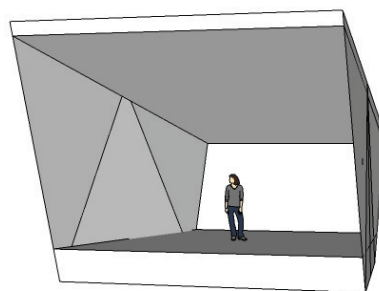
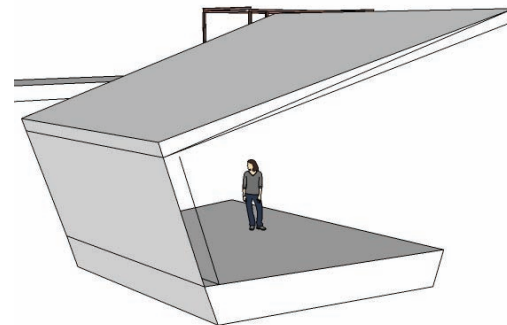
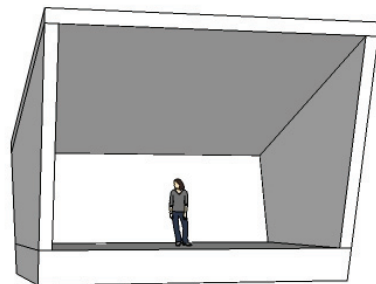
Me vil skissere og teikne ut meir for desse i morgon.

STORLEIK SCENE

Under Blåfrost fyller scenen 2/3 av breidda i båthallen. Høgden på scenegolvvet ser ut til å vere ca 1.20 m over golvet i båthallen.

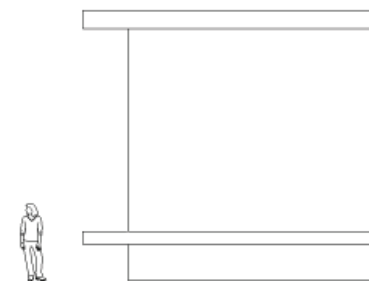
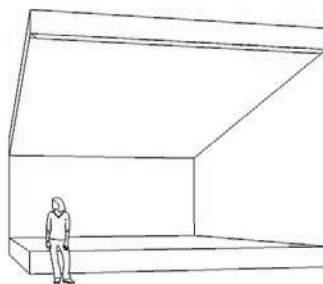

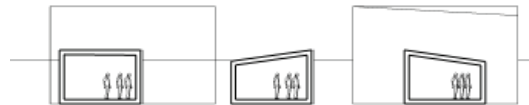
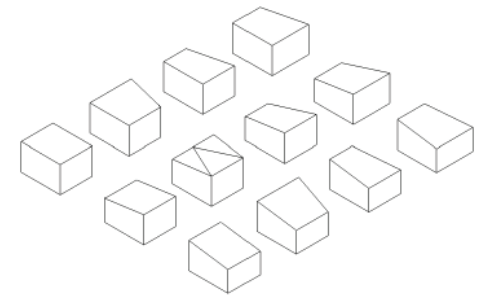
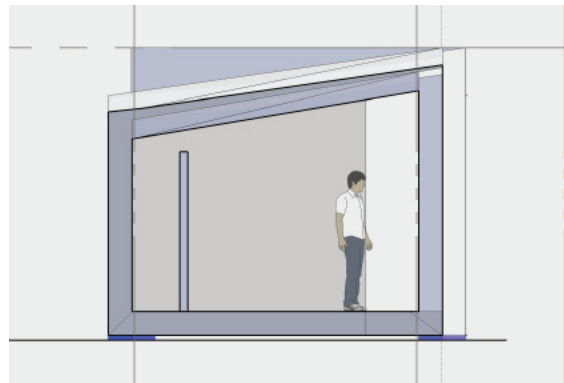
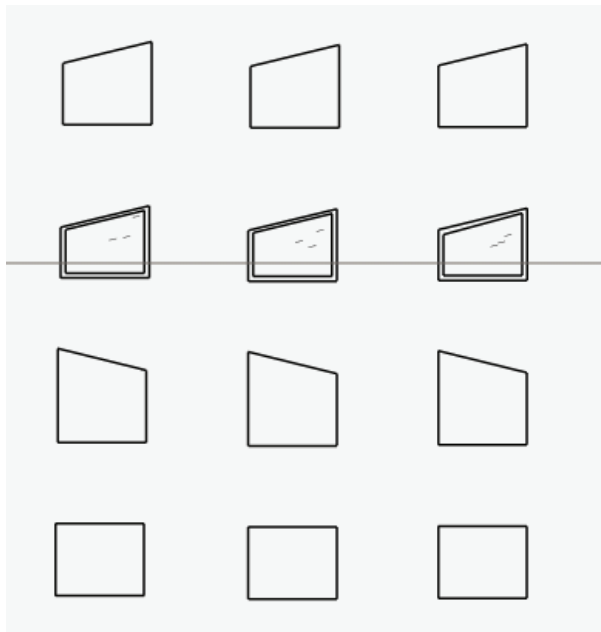
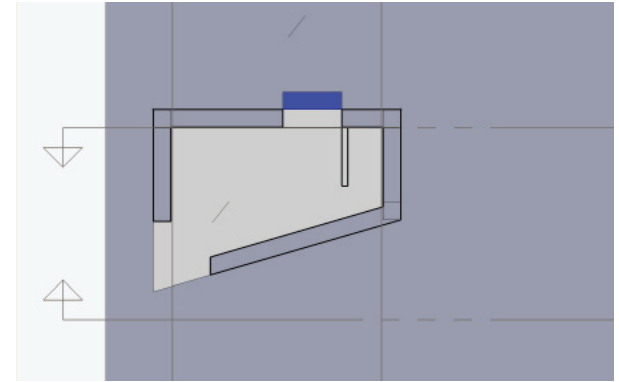
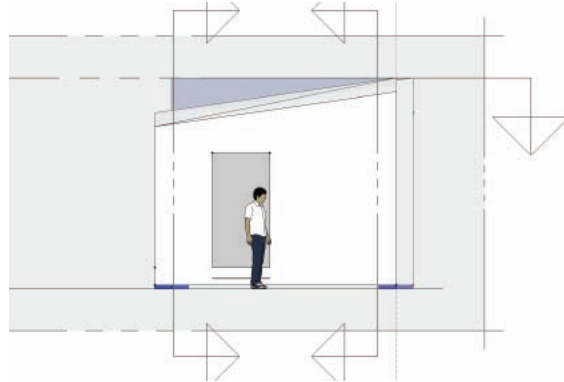
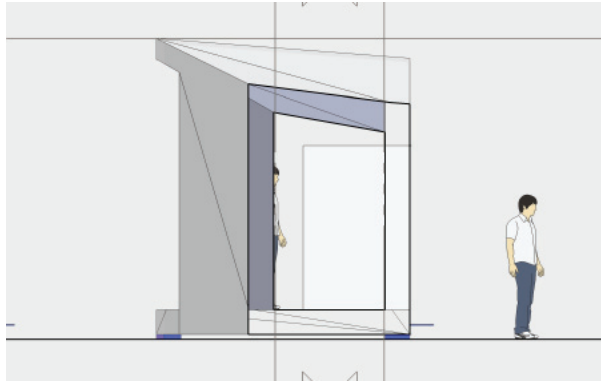
06.11.12

Me har i dag fokusert på boksane våre, og då fyst og fremst øvingsrom og scene.

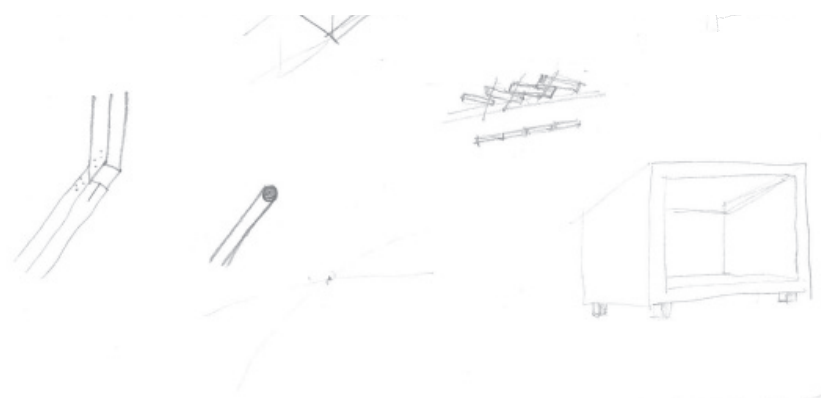
Kirsten bygde modellar av scenen i 1:100, Marianne testa ut i SketchUp. Seinare teikna Kirsten óg i SketchUp. Marianne fór heim på ettermiddagen, for å jobbe vidare der.

SCENE

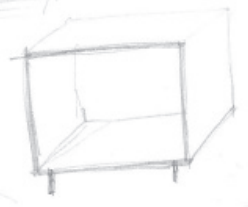
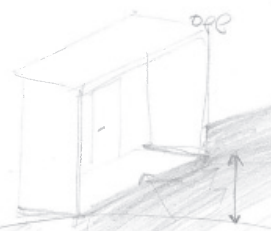
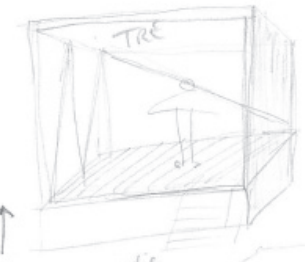

SCENE
 VINDSPERRE
 VANNSPERRE
 STOR
 konstruksjon

ØVINGSROM
 ISOLERT
 LITEN
 konstruksjon

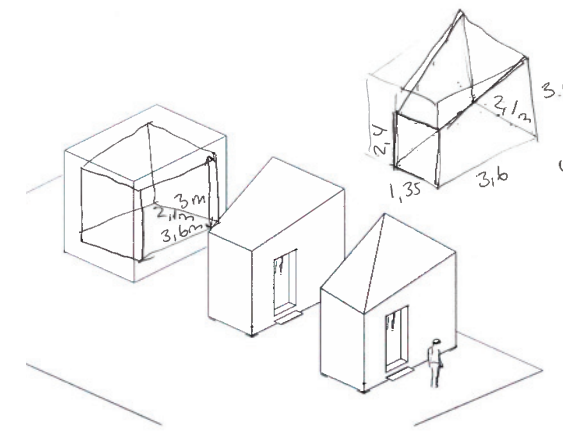
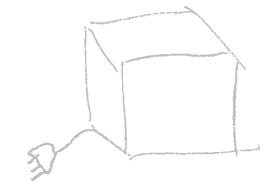
holde
 vegger
 gulv
 & side
 åpne
 fere

Gå mellom

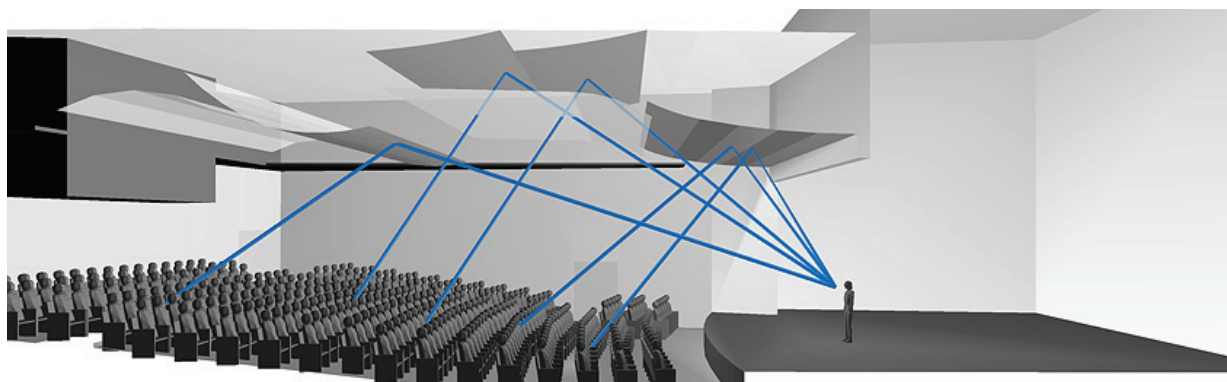
Gå rundt

Visuell kontakt
 holde varmen
 ikke helt lydløst
 i mot intensjon
 strøm
 soverom, kontor, stue,

4,86 + 6,3
 11,6m²

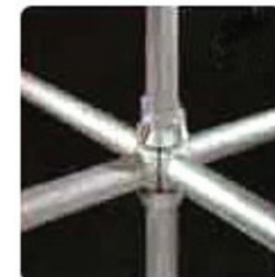
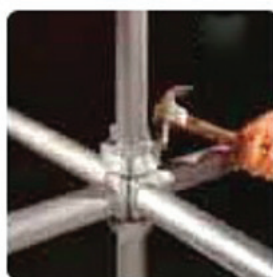
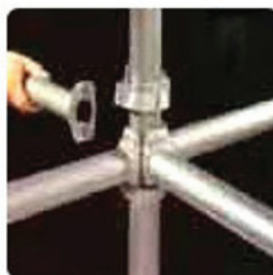
ØVINGSROM

INSPIRASJON

Stålrør som vert kopla saman. Mykje brukt til stillas. Kan det brukast som inspirasjon?

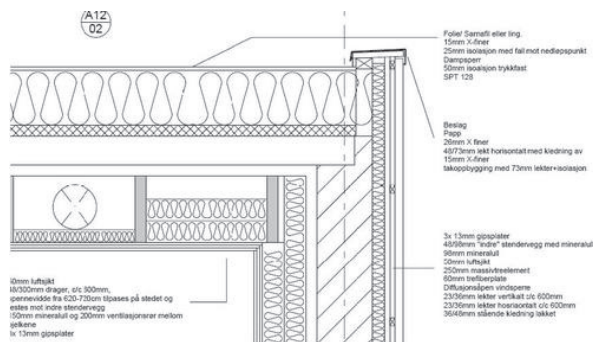
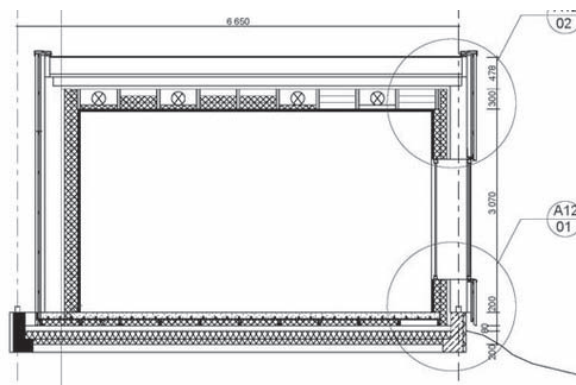
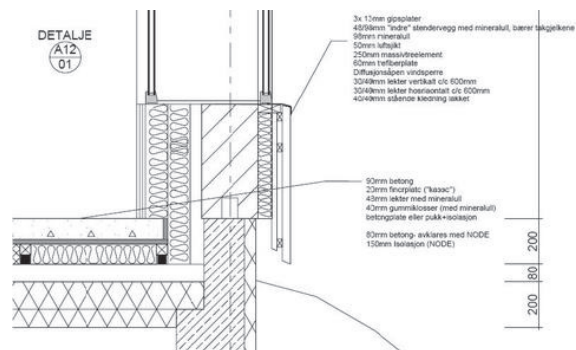
Kan akkustikk og dagslys reguleres med seil og vinsjer?

REFERANSE

3rw arkitekter

- Rom-i-rom system for å hindre lydlekasje til andre rom
- Irregulær i plan og i snitt for å optimalisere akustikk
- Løse akustiskelementer, for å regulere til ulike instrument, bandstørrelser etc.

ELLER?

Kanskje det ikkje er så viktig at øvingsromma er lyd-tette? Jamfør lydbilete og visjonen "frå hammerslag til trommeslag". Det er kanskje eit poeng at ein kan høyra trommene.

Kva moglegheiter gir det?

- utforska lys, opningar

- romma kan framleis vere isolerte, og såleis vere rom for andre funksjonar óg (backstage, overnatting, lagring, atelier/studio, kontor, osv).

- elektrisk anlegg og oppvarming :)

7.11.12

Vi holder oss til materialene metallplater/trekledning, med stålkonstruksjon/bindingsverk.

- Metallplater fordi bygningene har vært plateverksted, og ble opprinnelig bygget til dette. Vi finner metallplater i som kant på taket i Nerverkstedet. Det ligger også mye jern eller stål rundt på området.

- Ved valg av stålkonstruksjon gir vi en hilsen til kranene som har stått på området. En fagverkstkonstruksjon er lett, og letthet er noe vi trenger til objekter som skal flyttes på.

- Trekledningen ser vi for oss inspirert av båtbygging i tre. Det var dette som var den opprinnelige aktiviteten i hele Rognanfjæra, også på Drageområdet som senere utviklet seg videre til større båtindustri med plater.

- Vi velger bindingsverk, fordi dette er en lett konstruksjon, som isolasjonen kan sitte i og trekonstruksjonen kan dekke.

- Når håndverk og utførelse er inspirert av den aktiviteten som har foregått her, kan vi bidra med å videreføre historien og kunnskapen. De forhenværende båtbyggerne kan få et oppdrag. Båtbyggerkunnskapen kan leve videre i det vi tilfører området.

Scenen: Kirsten hadde bygget modell i 1:100 og 1:200 og sketchup modeller av scenen. Konklusjon: Alternativet

med kledd fagverkskonstruksjon jobber vi videre med. Konstruksjonen kan være i stål, inspirert av og til minne om kranene som sto på området og som vi ønsker å tilbakeføre og bruke til å flytte på nettopp scenene og øvingsrommene. Kirsten vil ha innside i tre, fordi dette er bedre for akustikken. Da tenker hun også at det er bedre at fagverket er i tre. Det kan jo være inspirert av konstruksjonen i liengnauset.

Formen av scenen er bestemt, vi tror og håper den er bra i forhold til akustikk og statikk: Takutstikk for å skjerme scenegulvet mot regn og reflektere lyd (obs kan også drepe lyden, må undersøke videre), derfor utstikk bak på grunn av statikk. Utsikket foran og bak gir valg av konstruksjon, fagverk, med tre trekanten. Scenen har én åpen side, gulvet er forhøyet. Trapp/rampe er ikke løst, men vi tenker at trappen kan være nettopp det, løs: Som landgangen til et skip. Dette gir også fleksibilitet, en kan bestemme fra gang til gang om de utøvende skal komme opp på scenen fra publikum, siden eller bak scenen.

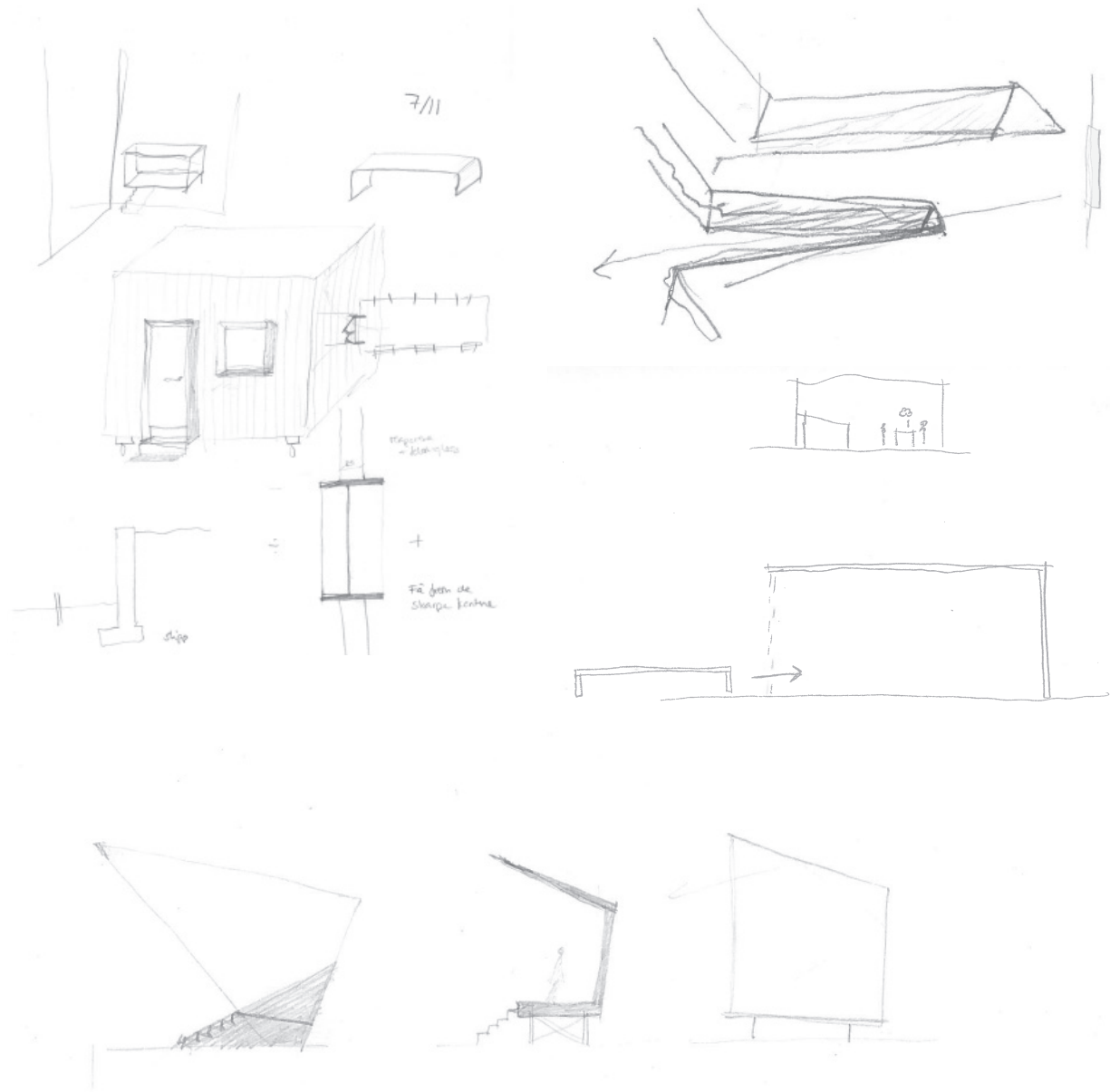
Øvingsrom: Marianne hadde laget sketchup modell av det minste og det mellomste øvingsrommet. Konklusjon: Form bestemt: Trapesformet plan og snitt, fordi det er gunstig for akustikken. Der planen har størst bredde

er det også høyest under taket, fordi det ble finest rom av det. Tanker om hvor dør skal plasseres, og eventuelt vindu. Skal det være flere dører? Skal døren ha glass? Glass gir visuell kontakt. Det er fint. Kan øvingsrommene brukes til flere ting? Overnattingsrom til blåfrost. Kontorer dersom det skulle bli behov. Da må vi ihvertfall ha vindu/glassdører.

Sammen danner disse volumene mellomrom i de bygningene de blir plassert inne i. Ulik plassering og ulik mengde øvingsrom, vil gi ulike oppholdssoner i mellomrommene i bygningen. Vi tror vi kan bevise at kvalitetene i det opprinnelige rommet i bygningen vil heves ved å sette inn disse øvingsrommene. De vil f.eks. gi rommet en skala, som ikke ekisterer fra før med forvokste vinduer og dører, og dobbel takhøyde. De små rommene vil være i kontrast til det store rommet, og forsterke det opprinnelige rommets størrelse.

Øvingsrommene vil være utført i tre, bindingsverk med isolasjon og trekledning med båtbyggingsinspirasjon. Dør og eventuel vinduer vil ha en stålinnfatning, som i Nerverkstedet. Nerverkstedet: Metallinnfatning av vinduer og porter. Vi skifter ut vindu-

er og porter da de er i dårlig stand. Inspirert av taket med sine jernplater, og virksomheten på området, velger vi å tilføre metallplater i endringene vi gjør. Nerverkstedet skal ikke isoleres, fordi vi ønsker å bevare portene - da disse er en eksistensiell del av nerverkstedet. Vi ønsker å bruke portene, og flytte tin ut og inn. Å ha så store porter i et isolert rom, vil føre til at all varmen slippes ut når porten brukes. Da må vi ha vindfang. Derfor setter vi inn klimatiserte rom i Nerverktsdet når det er behov for det. Tekniske problemer med isolasjon: Gulvet er i betong, trinnfritt, hvordan skal vi etterisolere et plasstøpt betonggulv? Etterisolering av vegger vil gi problemer med fukt. Etterisolering på utsiden vil gjøre at takutstikket ikke passer, og at proporsjonene i bygningen endres. Og mot grunnen? Etterisolering på innsiden vil føre til at vi må fjerne stålkonstruksjonen som holder oppe tak og traverskran. Da vi ønsker å bevare taket og traverskranen, vi kan altså ikke isolere på innside. Rommet kan heller varmes opp de gangene det som helhelt blir brukt til noe som trenger det, f.eks. konsert, eller at det bare brukes om sommeren, i stedet for at det holder konstant 20 grader over året.

8.11.12

Forskningsdagen på Dokkhuset. Me høyrer foredrag om berekraftig byplanleggjing. Ikkje så relevante tema i høve til vår oppgåve kanskje, men godt å kvila hovudet litt. Etterpå tek me ein snartur innom utstillinga Spor.

Elles finn me denne dagen mellom anna ut ein heil del:

- modellbygging: me kan bruka ølboksar til metallelement i modellane
- spraylakk innkjøpt i farge “tak Nerverkstedet” (skal alt av metall i prosjektet få ei malingsstrok? i såfall kva farge?)
- gras, trer, dekke har me ikkje funne ut av ennå
- me såg etter tjøre hjå fargehandlaren, men dei hadde ikkje inne. Det er uansett dyrt, og i store kvanta.
- me lurar på om me bør byggja ny modell i 1:200, eller om me kan bruka den me har (evt måla den grå)

Me tenkjer på korleis me skal byggja modellane, og kva tid. Skal dei vere presentasjonsmodellar, eller skal me arbeida i dei, parallelt med teikning?

8.11.12

I dag har me fyst og fremst konsentrert oss om detaljering av portar og vindauge, og om scenen. Marianne jobba litt i modell.

Me såg at det var mange spørsmål om detaljar som me måtte ta stilling til:

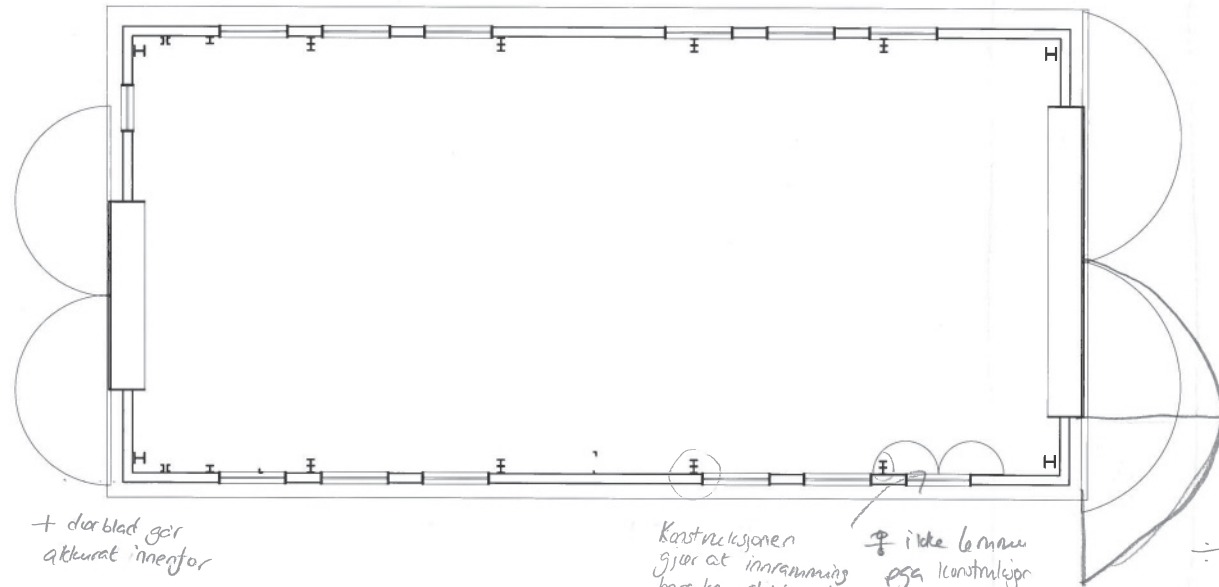
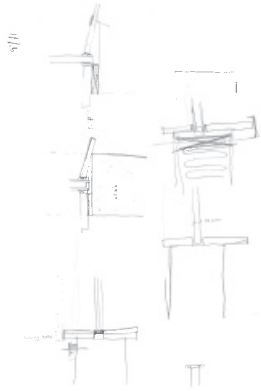
- Skal me bruka same løysing m/stålplatekarmar for Nerverkstedet (enkeltglas) og for øvingsrom (isolerglass)? Jepp. Korleis ser detaljen for vindauga ut?

- Skal ein ha “tresokkel” under stålplata, eller kan ein berre leggja sement i fuga mellom muren og plata? Marianne teikna ein variant med begge deler.

- Skal det vere mogleg å blende vindauga i Nerverkstedet? Ja. I såfall korleis - med skodder? Nei. Me må finna ei anna løysing.

- Kva med portane? Skal dei vere hengsla dobbeltdører, som slår utover? Dei vert veldig store! Dei største dørene (mot nord) vil, når dei står opne, dekkje meir enn breidda av bygningen. Vert dørene for tunge, og må i såfall stå i eit spor? Kva då om vinteren? Er det meir gunstig med ein ledda port?

Etter å ha teikna ei detaljert løysing for scenen, vart det avdekka mange spørsmål: Skal konstruksjonen vere i stål eller tre? Korleis vert stålplatene festa utanpå - ved sveising eller med boltar? Kva med innvendig kledning, for lydabsorpsjon? Skal den stå som ein “kassett” i stålramma, må den vere laga av treskiver, eller ha eigen konstruksjon. Går det an å feste trekledningen til eit stålprofil? Finst det stålprofilar for slikt?

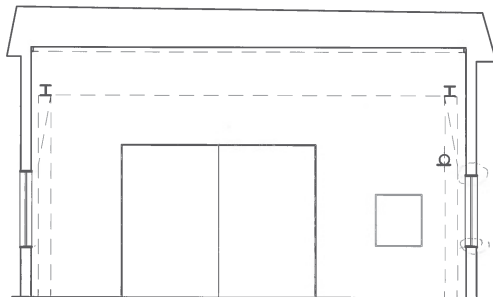
+ dørblad gir
akkurat innfor

Konstruksjonen
gjør at innramming
bare kan stikke ut
3cm på insiden.

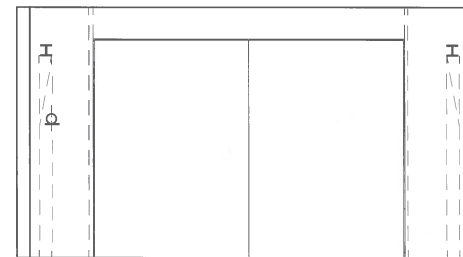
⊘ ikke lønns
pga konstruksjon

÷ dørblad
stikker utenfor
på stor dør

→ annen type dør

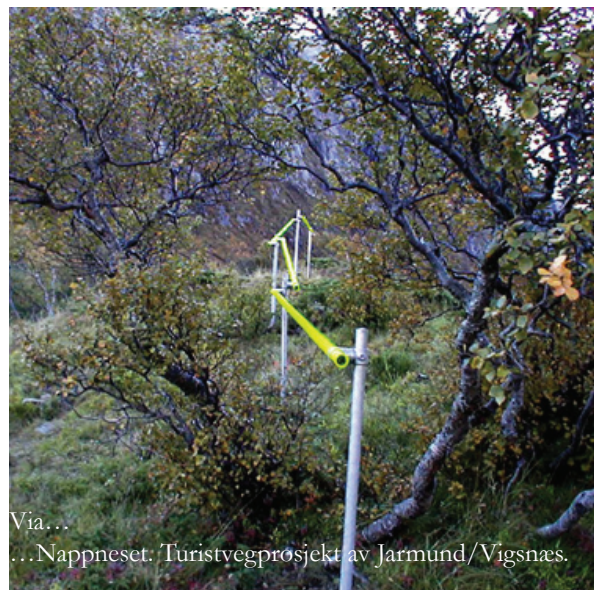
jern elementene bør stikke lengre ut (utside)
selv om konstruksjonen innefor begrenser utstikk
til 3cm.

÷ veldig store dørblad
→ annen type dør?

Inspirasjon henta frå ...
...inngangspartiet på Administrasjonsbygget. Gule stål-
røyr.

Via...
...Nappneset. Turistvegprosjekt av Jarmund/Vigsnaes.

LEIELINJE

Me tenkjer å leia folk frå sentrum til Drageslipen. Kva om det er ei slags leielinje?

Kan den vere ein handløpar,?
eit røyr?
med infoplater?

Nokre idear berre.

Konstruksjonsrør for stillas...
...og...

...gassrøyr i fine fargar i båthallen.

12.11.12

I helgen jobbet Kirsten med scene og scenario, Marianne med øvingsrom.

Marianne fant ut at øvingsrommene bør heller være lettest mulig, og at å være inspirert av trebåter jobber imot dette prinsippet. Nytt forslag er å kle med sponplater, på innside og utside. Da kan brukerne male og tagge som de vil. Så en del på brakker som inspirasjon. Hvordan er de opplagret? Skal det være gummiklosser? Kan boksene ha hjul?

Kirsten finner ut at overgangene mellom stål og tre er vanskelig, usikker på hvordan det skal løses. Skal treet være en kasett eller en egen konstruksjon inni scenen i stål? skal det være skiver? kledning? Det enkleste hadde vært å laget en firkantet boks, da hadde møtene blitt enklere.

- valg av material: stål eller metall av inspirasjon fra området

- stål og metall gir dårlig akustikk

- innvendig kledning i tre, plank, inspirert av båt.

- vanskelig å løse konstruksjonsdetaljer

- foreslår å bruke treplater, som spon, som innvendig kledning. usikker på om de kan bli stor nok.

- er det bare vår manglende kompetanse på konstruksjon som gjør dette vanskelig?

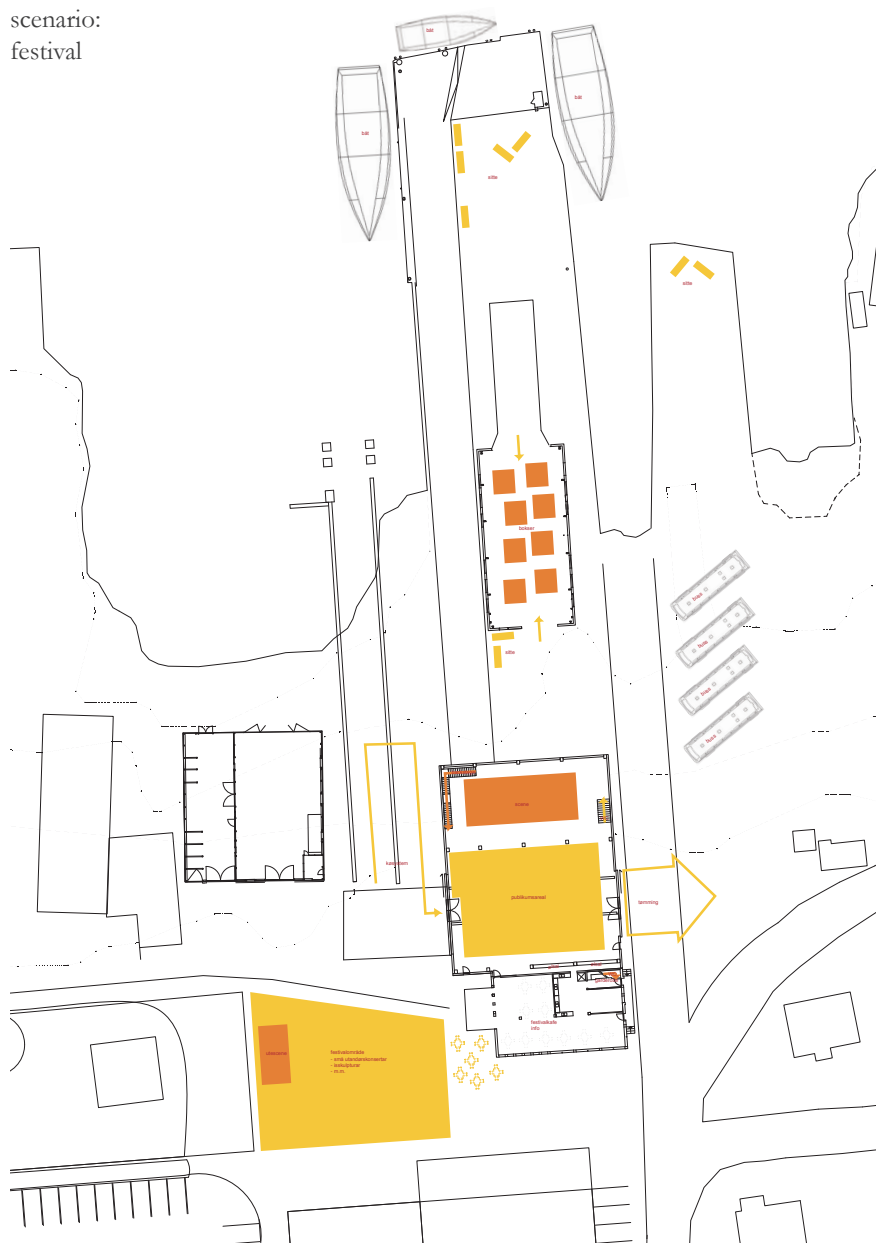
Før lunsj: Scenario. Hverdag, blåfrost, teater/revy. Søylor foran scenen er problematisk, men å ha scenen der løser mange andre problem.

Etter lunsj: Tegninger av liengnaustet, klargjort og sendt til prosjektleder for Rognanfjæra, Steinar Skogstad.

Tegning av do og garderober i kjellerne i Drageverftet.

Vanskelig å finne en god løsning for nordre kjeller, siden vi gjerne vil ha publikumstoalett som kan brukes av folk som er på konsert i nerverkstedet og båthallen, at det skal fungere som gjennomgang, og at den skal ha garderober som kan brukes internt.

scenario:
festival

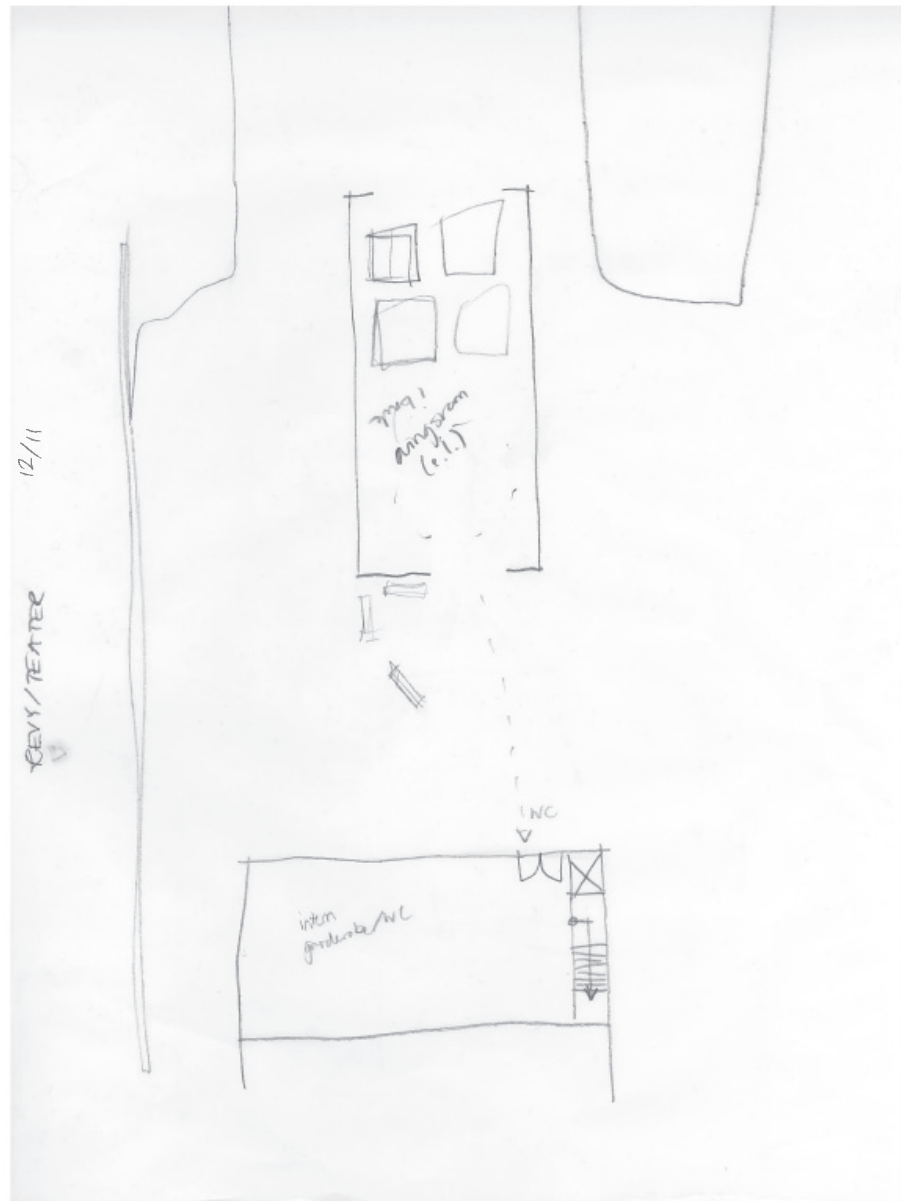
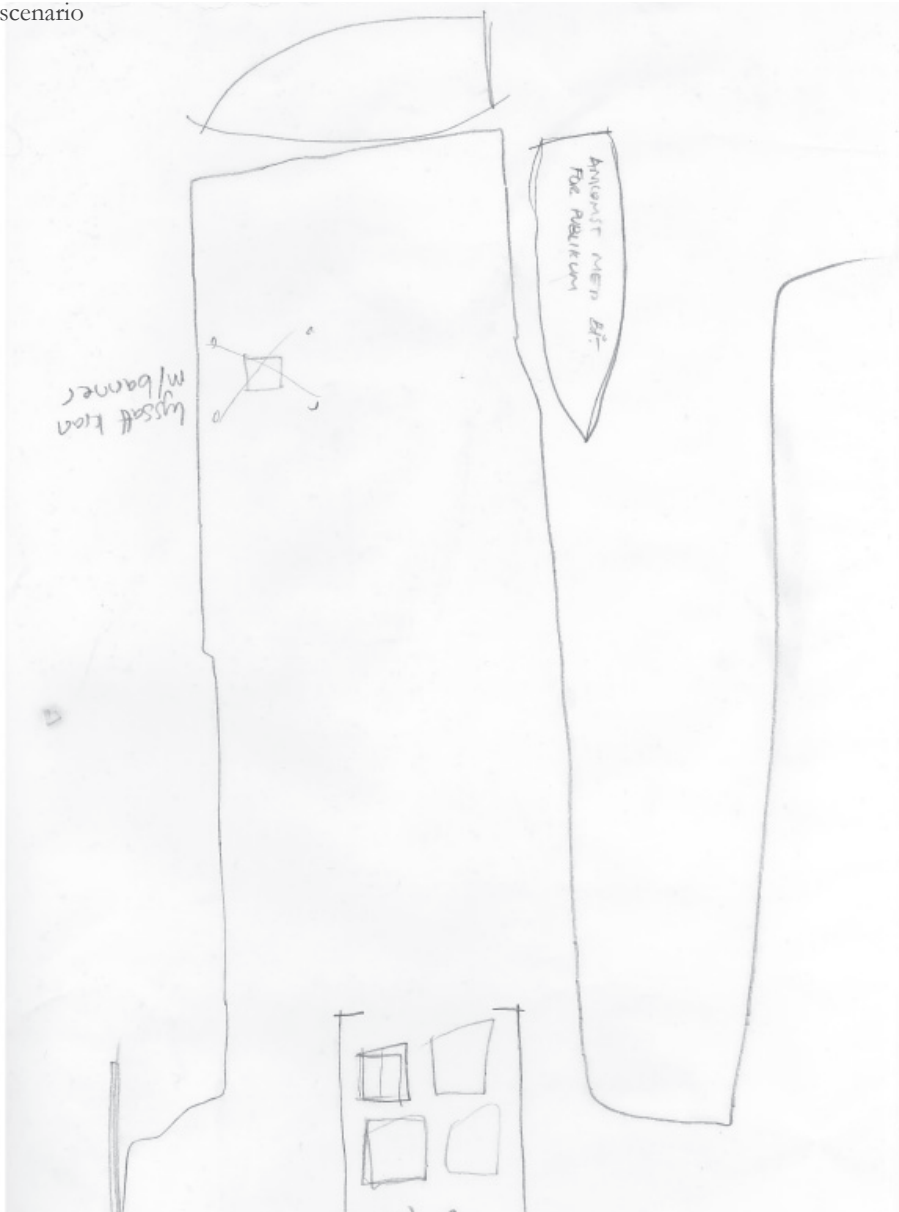

scenario:
kvardags

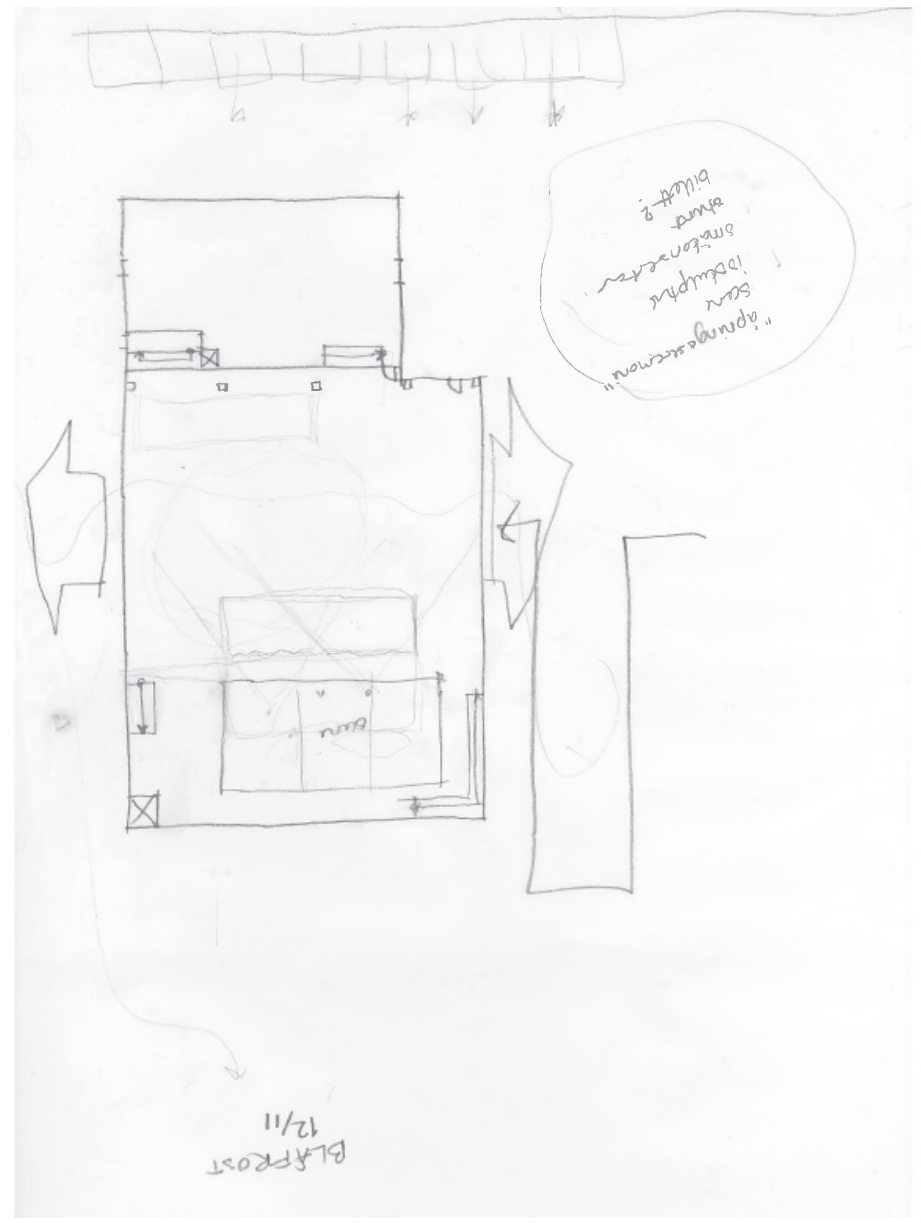
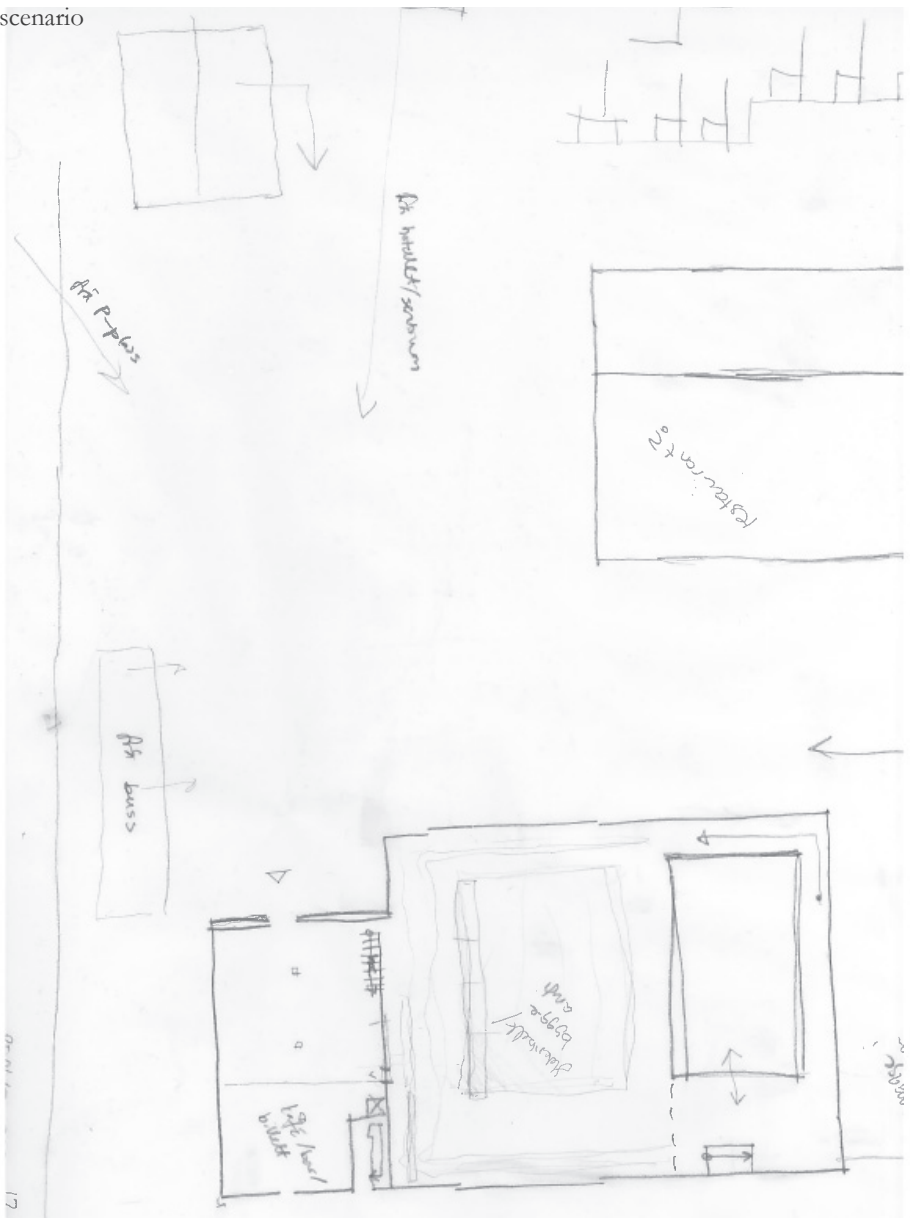

scenario

scenario

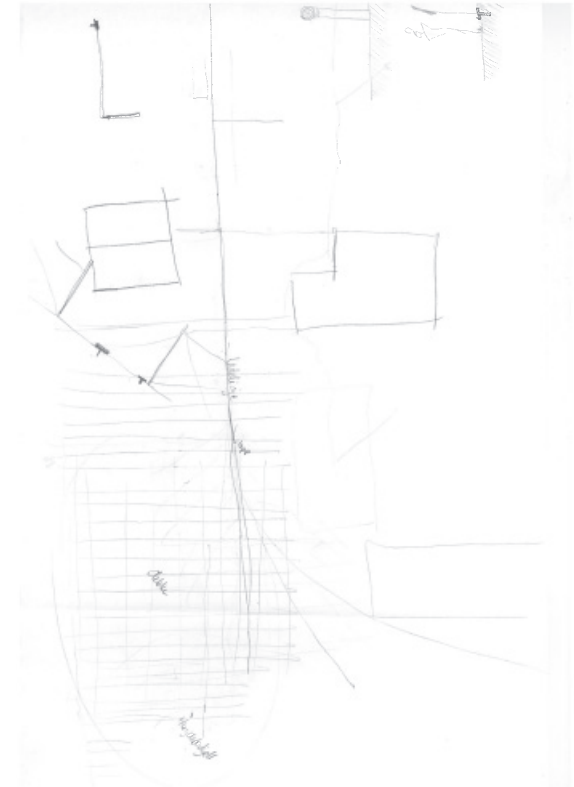
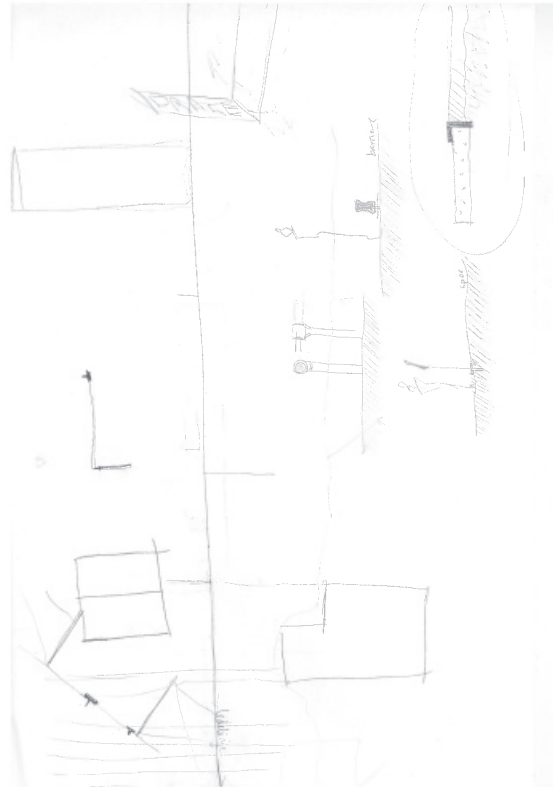
13.11.12

Før lunsj

Situasjonsplan: hverdangsscenario. Plassen, ledelinjen, veien bort.

Ledelinjen skal være en nedfelt armeringsstripe, som i gulvet i Nerverkstedet og Drageverftet. Denne skal utgjøre kanten på et fortau i betong, en pitteliten forhøyning opp fra grusdekket som utgjør veien. Fortauet starter der sentrum slutter. Veien fra parkeringsplassen blir en del av denne betongforhøyningen, og vil ikke forhindre folk i å kjøre her, men begrense trafikken. Når fortauet og ledelinjen kommer til plassen, utvider fortauet seg til å bli en stor plass. Ledelinjen stopper ikke før den treffer Drageverftet, men bremses opp av linjer som går 90 grader på. Disse linjene tar opp retningen fra vann til land, samme retning som bevegelsen i bygningene og slippene i fjæra.

På andre siden av veien for fortauet/ledelinjen, er det et ekko. Det er infotavler for vandringen i rognanfjæra. De forholder seg til bygningene i fjæra, og gir informasjon om dem og de forskjellige stedene i fjæren. De leder vandringen i fjæra ved at de er gjentakende element, der det neste skiltet alltid er synlig fra det forrige. Disse bør

ha en annen materialitet, siden de ikke tilhører Kulturslipens industrielle miljø, men det taktile båtbyggermiljøet. Vi tenker tre, men ser ikke for oss noen nydelig utførelse på dette med det første.

Ideer om er forkastet er at ledelinjen bretter seg opp og blir til informasjonstavler. Dette ser mye kulere ut, men informasjonen kommer på feil plass og en får ikke informasjon for alle bygningene.

Etter lunsj: uttegning av situasjonsplan og snitt

LOKALE KULTURVEGAR

Kirsten les Ellefsen sin artikkel om Nasjonale turistvegar, og trekk parallellar til vårt eige prosjekt.

(...) Denne ressursen har Nasjonale turistvegar som intensjon å raffinere. Praktiske behov som skal bli tilfredsstilt er som oftest enkle. Det handler om å legge til rette for parkeringsplasser som kan håndtere en ekspansiv sommertrafikk, stoppunkt utformet slik at høgdepunkt på reisa kan fotograferes, informasjons punkter, steder å parkere bilen for natta, steder å spise mat og gjøre opp bål, søppel- og tømme plasser og toalettanlegg. Et tiltak kan bestå av noen enkle benker eller ei avkjøring som gir tilgang til et unikt område og sørger for at folk som er dårlige til beins kan ta del i naturopplevelsen, eller legge til rette slik at alle kan nå til sjøen over glatte berg. Et rekkverk skal hindre at folk faller i juvet. Vegetasjonen blir verna mot tråkk ved hjelp av en smal og vakker sti gjennom graset.

Vår ressurs, som me skal raffinera, er bygning og bygningsmiljø. Som for turistvegprosjekta, gjeld det også for vårt prosjekt å tilfredsstilla enkle praktiske behov. Det handlar om å leggja betre for besøkande på området: Ein oversiktleg og inviterande adkomst, ein stad å kjøpa ein

kopp kaffi, stader å sitja ned, nytta utsikten. Det handlar om å løysa logistikk for konsertar og festival, så som bussparkering, varelevering, overnatting, backstagerom, parkering, toalettfasilitetar. Det kan dreie seg om svært små og enkle tiltak.

Rasteplasser og utsiktspunkter har alltid vært en del av hovedvegsystemet. Tilrettelegginga som skjer i regi av Nasjonale turistvegar innebærer ei form for kultivering. utfordringer og behov som tidlegare ble sett på som pragmatiske og kunne løses ingeniørmessig, blir nå også diskutert arkitektfaglig i forhold til funksjon, form, konstruksjon og valg av materialer og tekniske løsninger. Spesielt tydelig illustreres dette i kultivering av tiltak langs vegen som tidlegare har hatt en rent teknisk eller trafikk sikkerhetsmessig funksjon: tunneler, tunnelåpningar, sнопlasser, vegfyllinger eller sikringer mot ras. Det som i utgangspunktet var ren pragmatikk, blir nå kultivert til arkitekturverk som tilfører en egen fortelling (...)

Pragmatiske oppgåver vert løyst med arkitektoniske verkemiddel. Slik kan området vårt i Rognanfjora òg løysast. Me spør oss: Kva skal gjerast? Og så: Korleis skal me gjera det?

Kultiveringa blir i mange tilfelle styrt av ambisjoner om å skape steder langs vegen. Med det mener jeg at prosjektene skal utløse potensialer som alltid har vært der, men som få har sett og få har brukt. Tiltaket gir stedet navn og preg.

Me skal ikkje kultivera natur, men kultur. Ei rekultivering.

I andre prosjekter er utfordringa å tolke etablerte steder som bærer sin egen kjente historie. Den nasjonale infrastrukturen møter på sin veg det lokale og unike, og prosjektet blir narrativt og tolker lokal kontekst. Ambisjonen har her ikke bare vært å legge til rette for opplevelse av natur, men å lage en meningsfull fortelling om stedets historie (...)

Slik tenkjer me om oppgåva vår òg. Historia ligg der, i og rundt bygningane, og hjå menneska som sine minne frå området. Vår oppgåve er å tolke denne historia, og gi tolkinga vår form i fysisk omgjevnad.

I andre lokaliteter dreier det seg om å rydde opp, etablere steder og opplevelser på nytt eller om å gjenreise situasjoner som røffe veganlegg og tankeløse utbyggingstiltak langs vegen i si tid raserte. Proble-

met «rydding og gjenetablering» er svært vanskelig og omfattende ved de store naturikonene der strømmen av turister er størst, naturinngrepene og slitasjen overveldende og turisme som næring etablert i infrastruktur av tvilsom kvalitet. (...) Å gå inn i denne typen områder krever finansiering der mange yter, vilje og evne til å delta i vanskelige prosesser og reiser komplekse arkitekturproblemer både knyttet til grad av inngrep og valg av form. Prosjektet skal ikke ta over. Arkitekten har i beste fall ei god birolle.

Nasjonale Turistvegar opererer i ulik skala, og i prosjekt med ulike grad av kompleksitet. I mange tilfelle er det svært mange interesser og aktører som skal einast. «Rydding og gjenetablering» er vanskeleg. Dette kjenner me oss att i. Korleis skal me forhalda oss til situasjonen, til aktører og meningsytrarar, til bygningane, til nytt (jf. treltilbygg på austveggen av Drageverftet) og gamalt? Det er då viktig å hugsa på at vår rolle er ei birolle. Det me legg til, skal ikkje ta over, men innordna seg omgjvnaden. Her kjem det viktige:

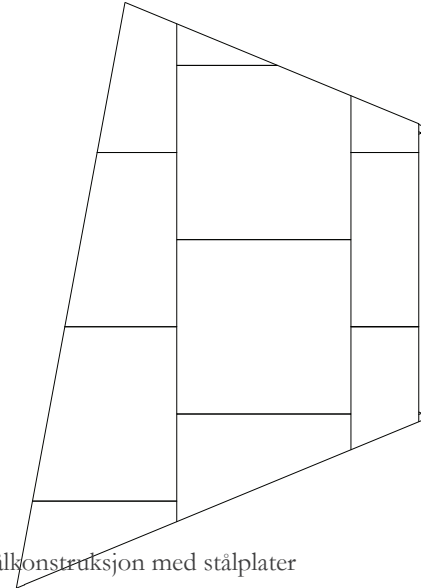
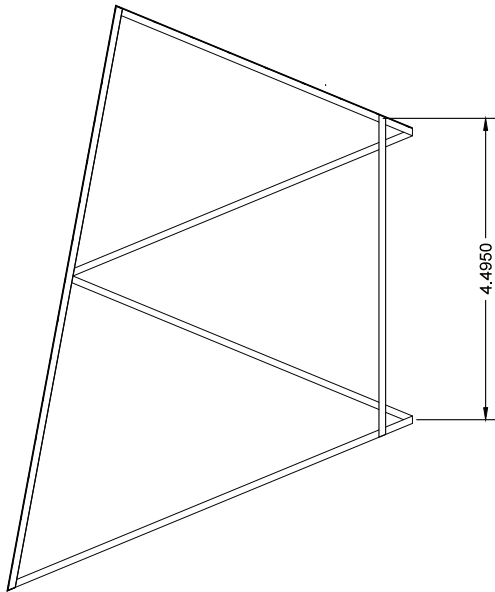
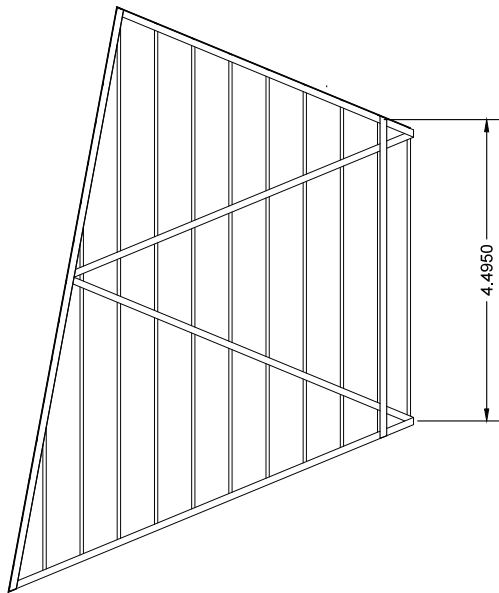
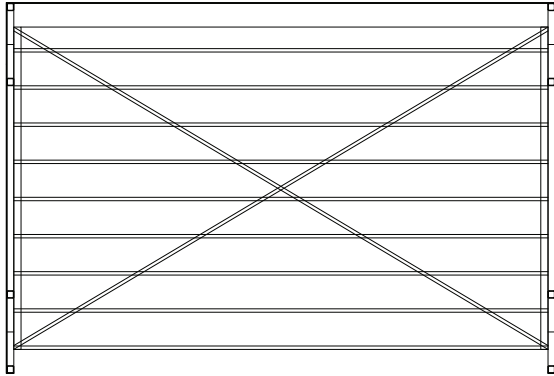
Det dreier seg om å styrke den signaturen stedet alt har og om å bygge opp om allerede etablerte fortellingar.

15.11.12

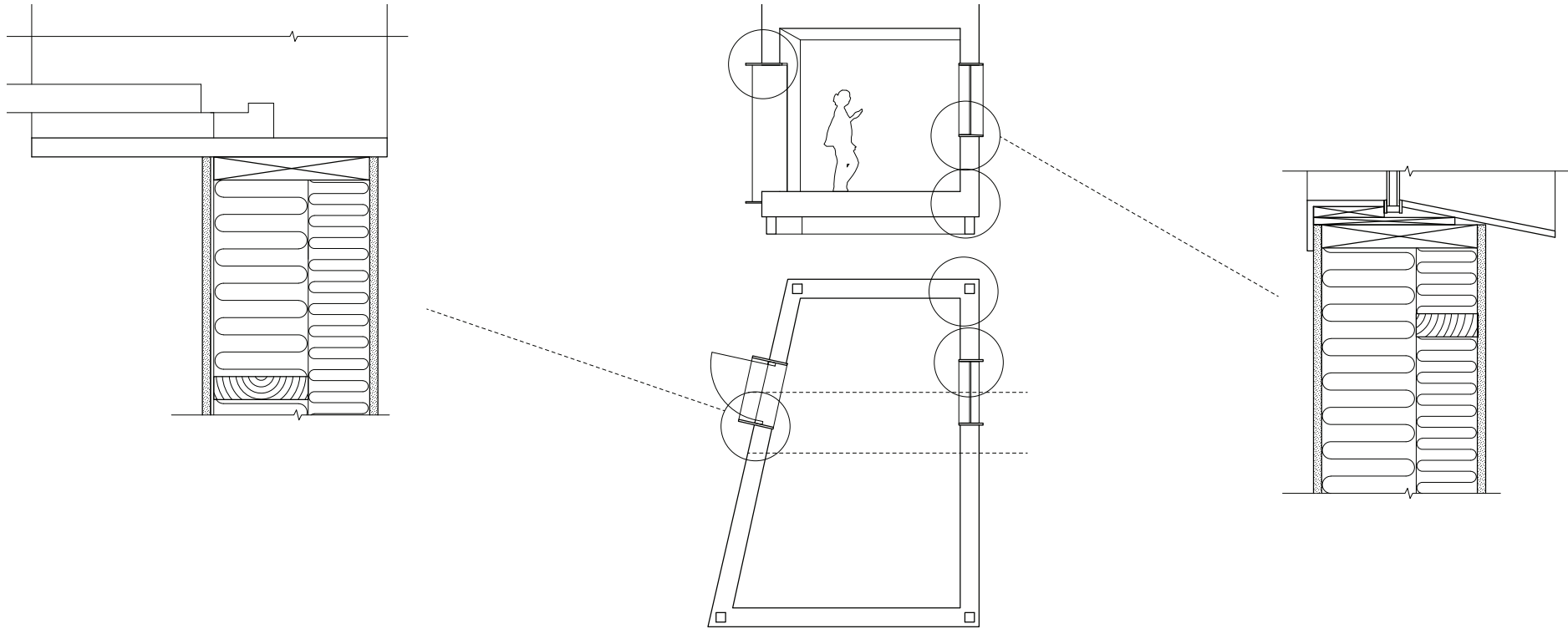
Opp på veggen. Me printar ut, og heng på veggen. Inspirasjon, teikningar i ulik målestokk, situasjonsplan.

Det er godt å få ting opp. Det vert tydelegare for oss sjølve kva me jobbar med. Det er dessutan godt å få rydda. Det er lurt å skriva ut siste versjon frå AutoCad kontinuerleg. Då kan begge sjå utviklinga, og me får eit godt grunnlag for diskusjonar.

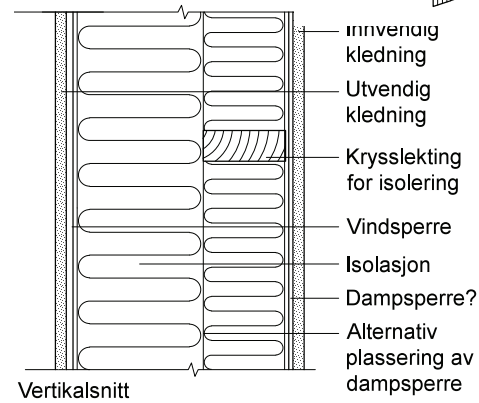
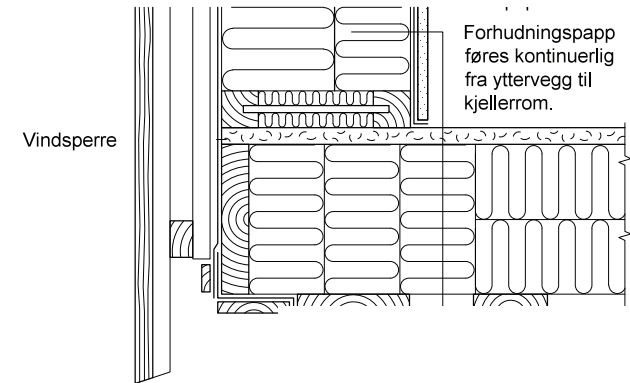
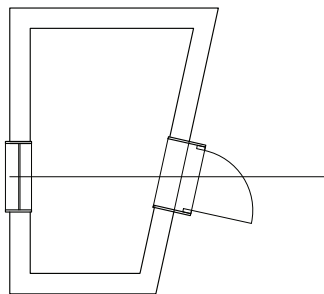
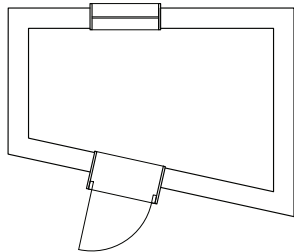
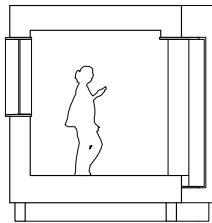
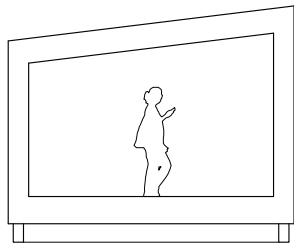
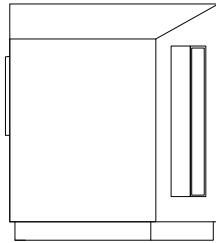
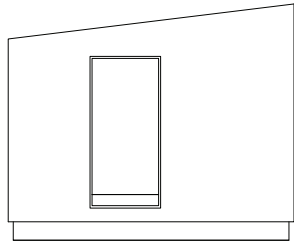

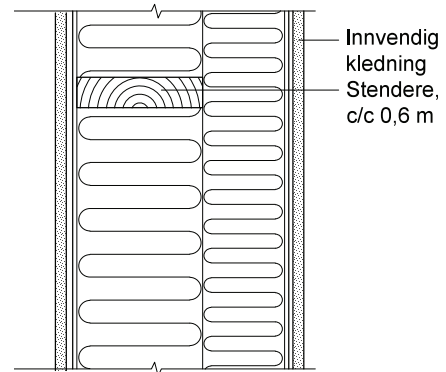
Scene i stålkonstruksjon med stålplater

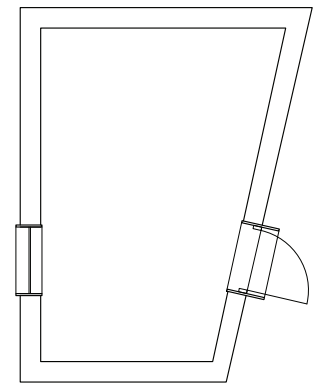
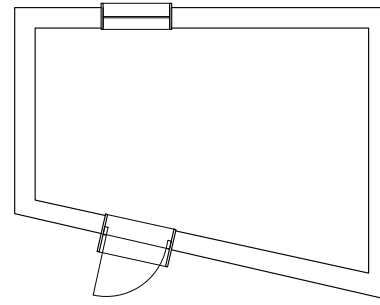
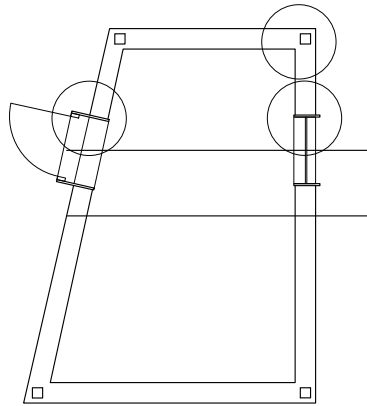
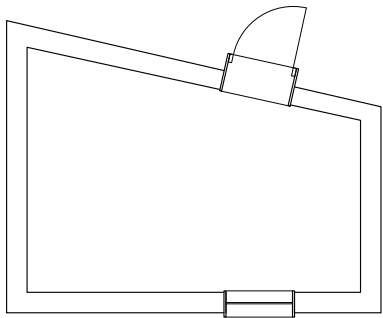
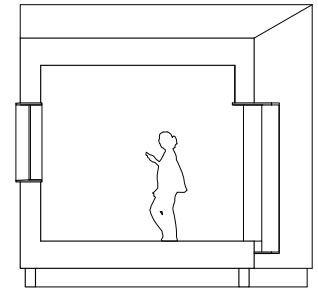
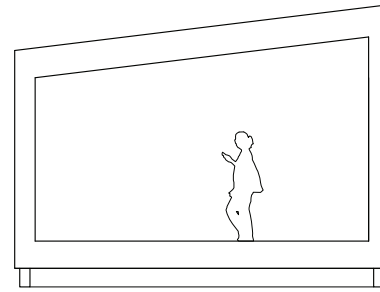
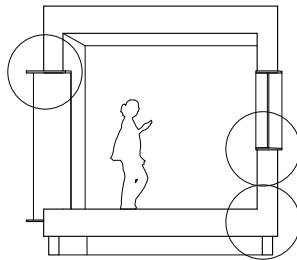
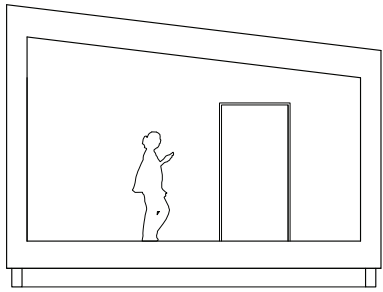
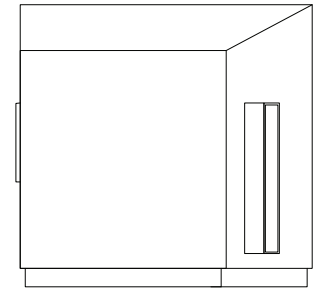
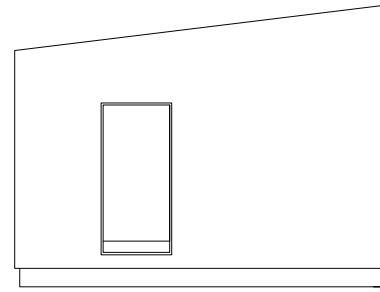
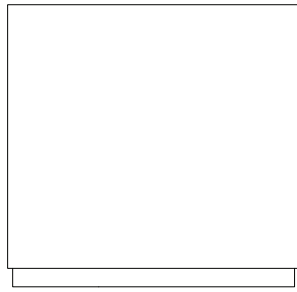
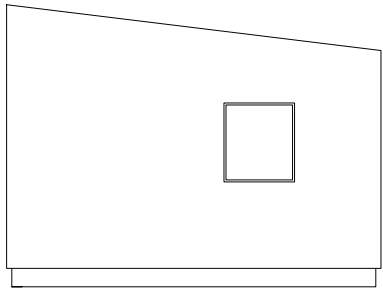
Detaljering vindu øvingsrom. Innramming i stål, konstruksjon og kledning av romma i tre

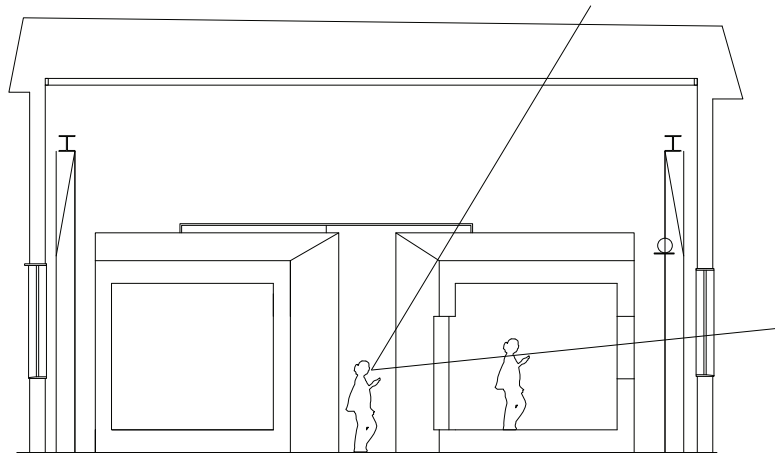
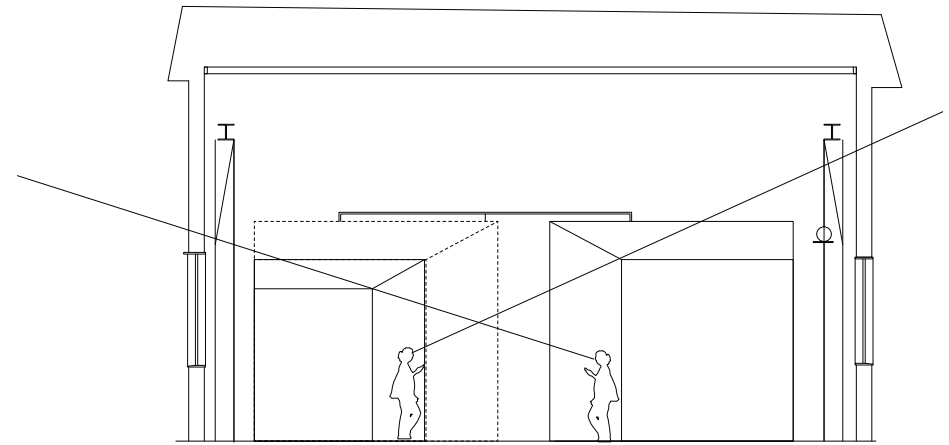
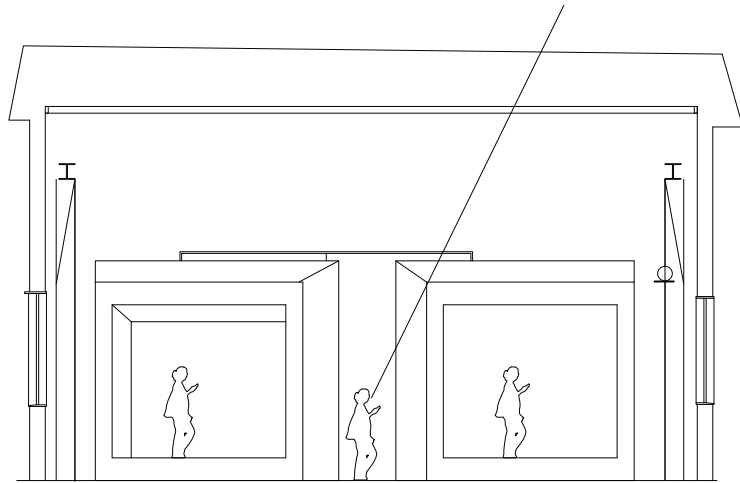
Vertikalsnitt

1:50 øvingsrom

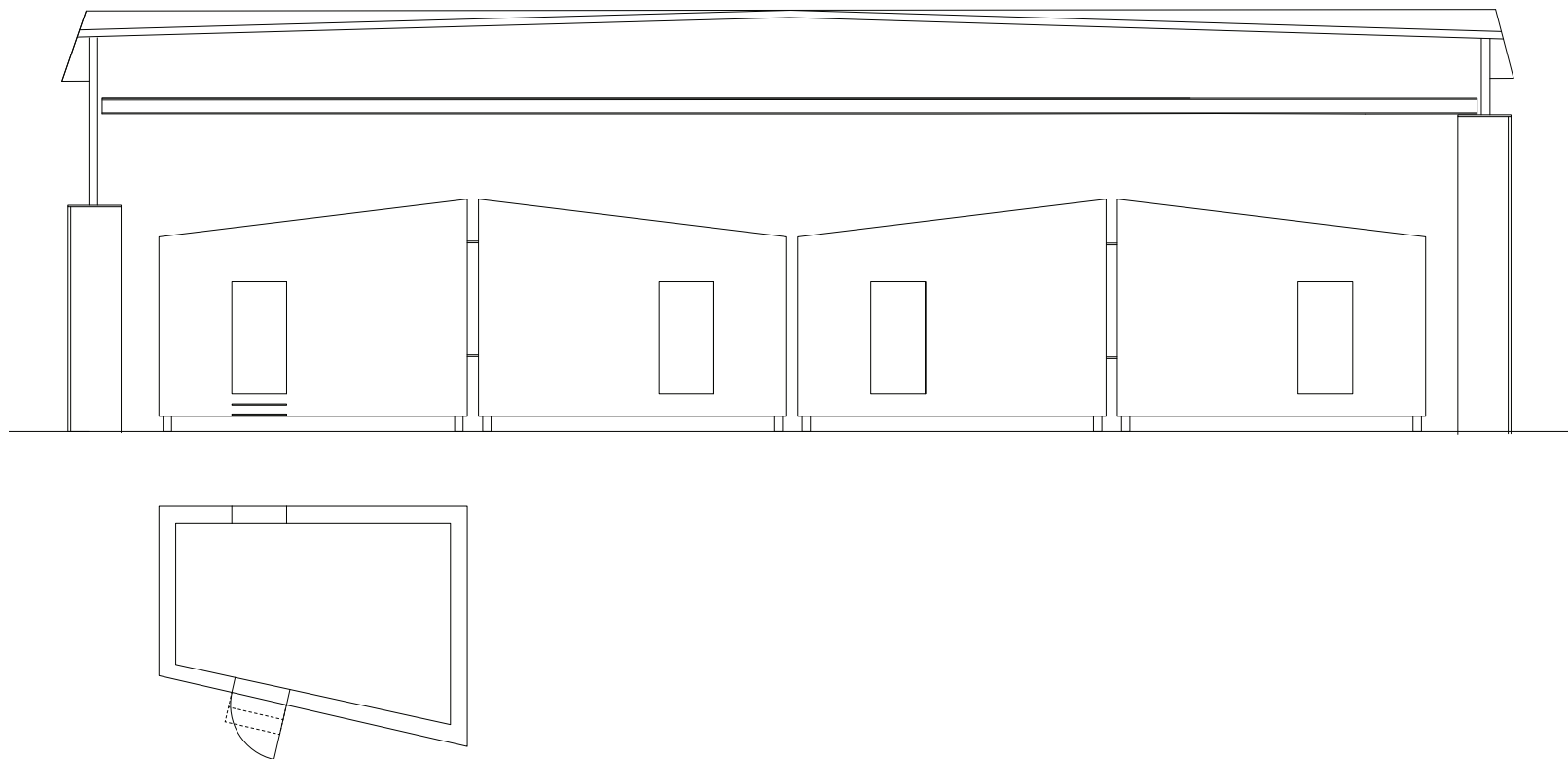

Øvingsrom. Studier

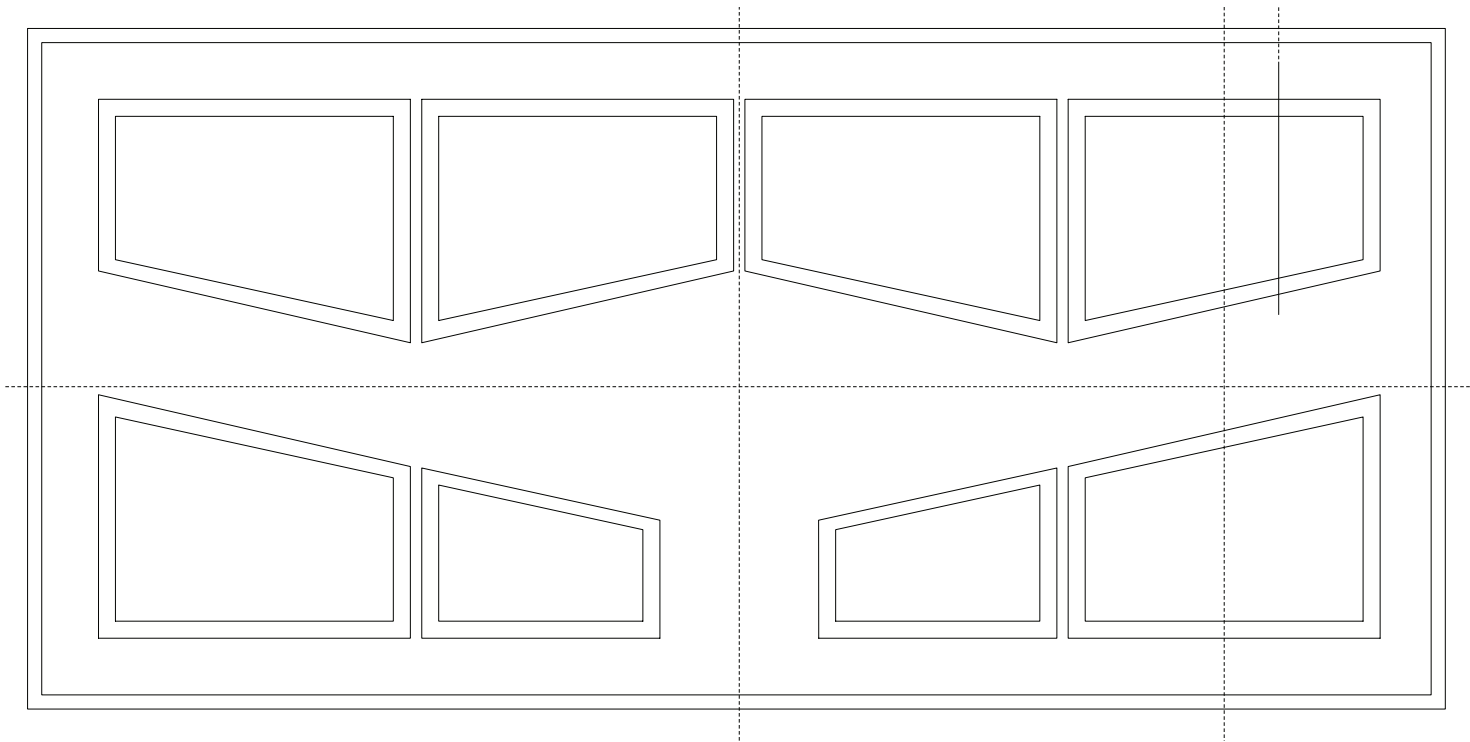

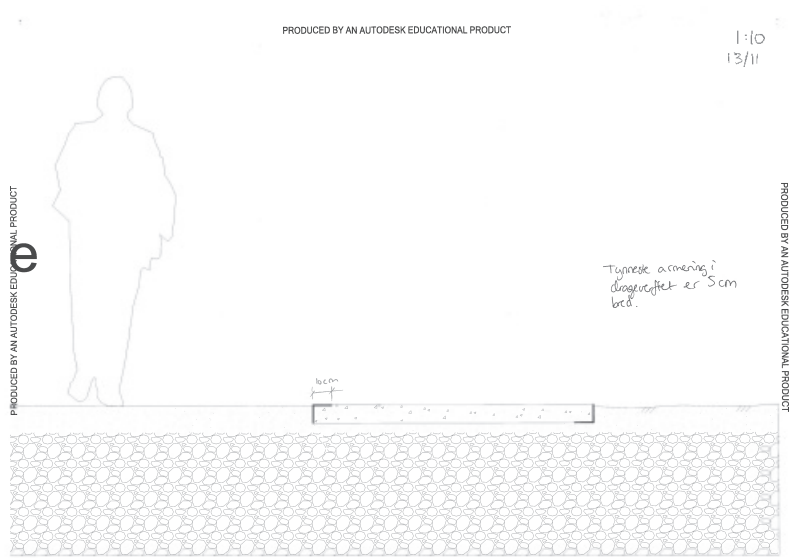
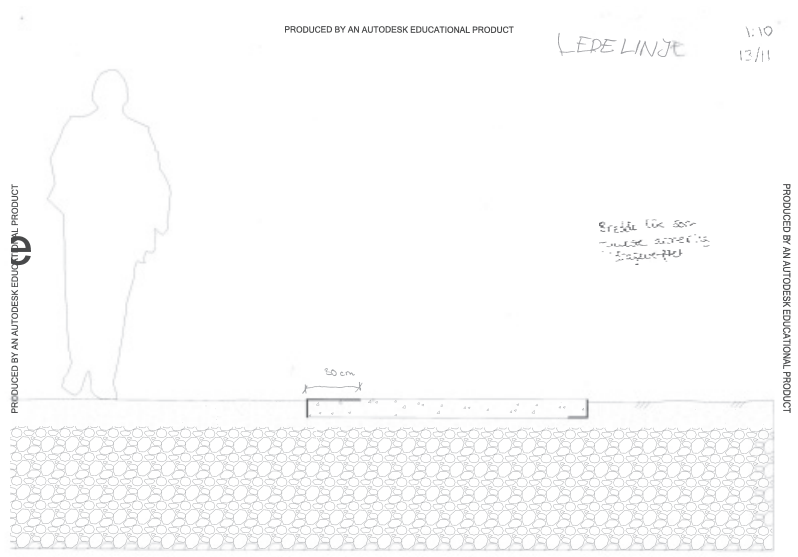
Øvingsrom. Utsyn/siktlinjer

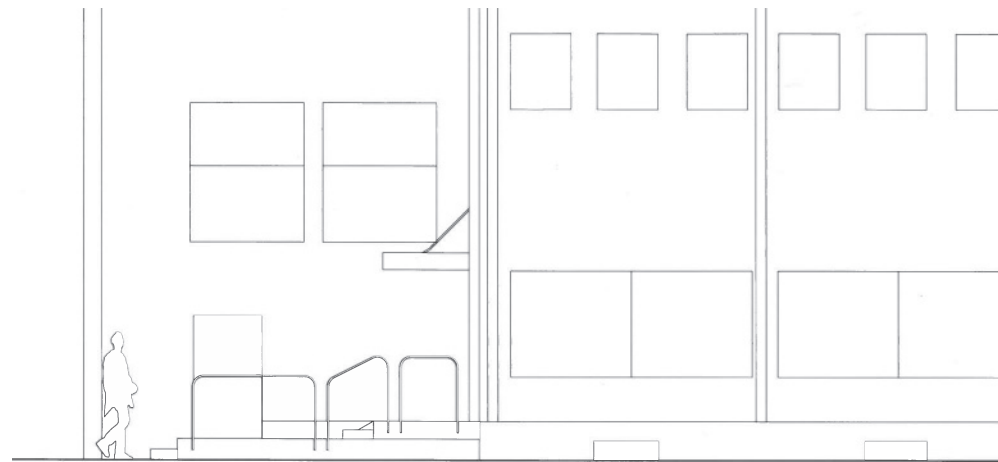
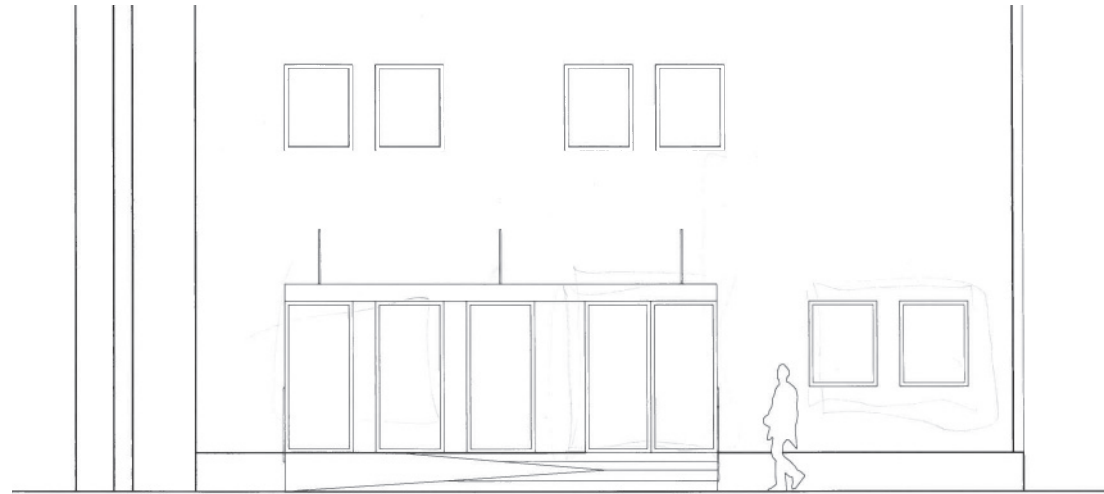
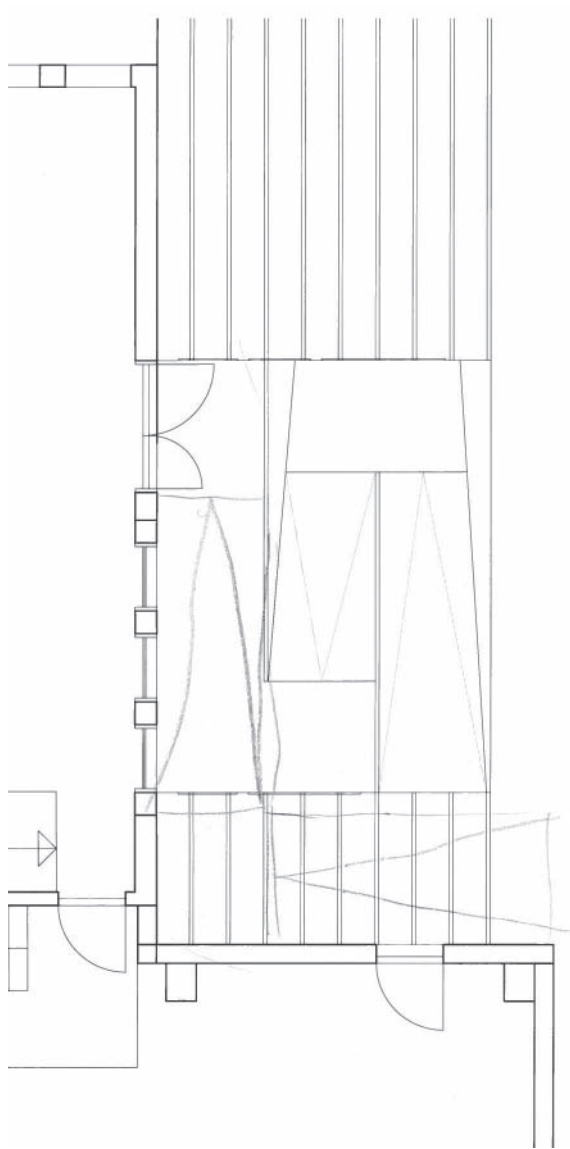

Snitt Nerverkstedet, med øvingsrom

Ledelinje/gangfelt til sentrum

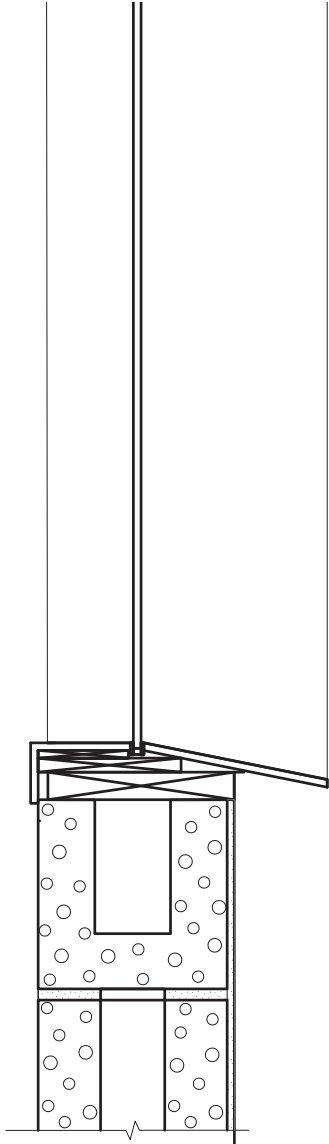
Rampe med trappe til inngangsparti, adm.bygget.
Gelender i stål, tilsvarende som eksisterende trappegelender, gulmalt.

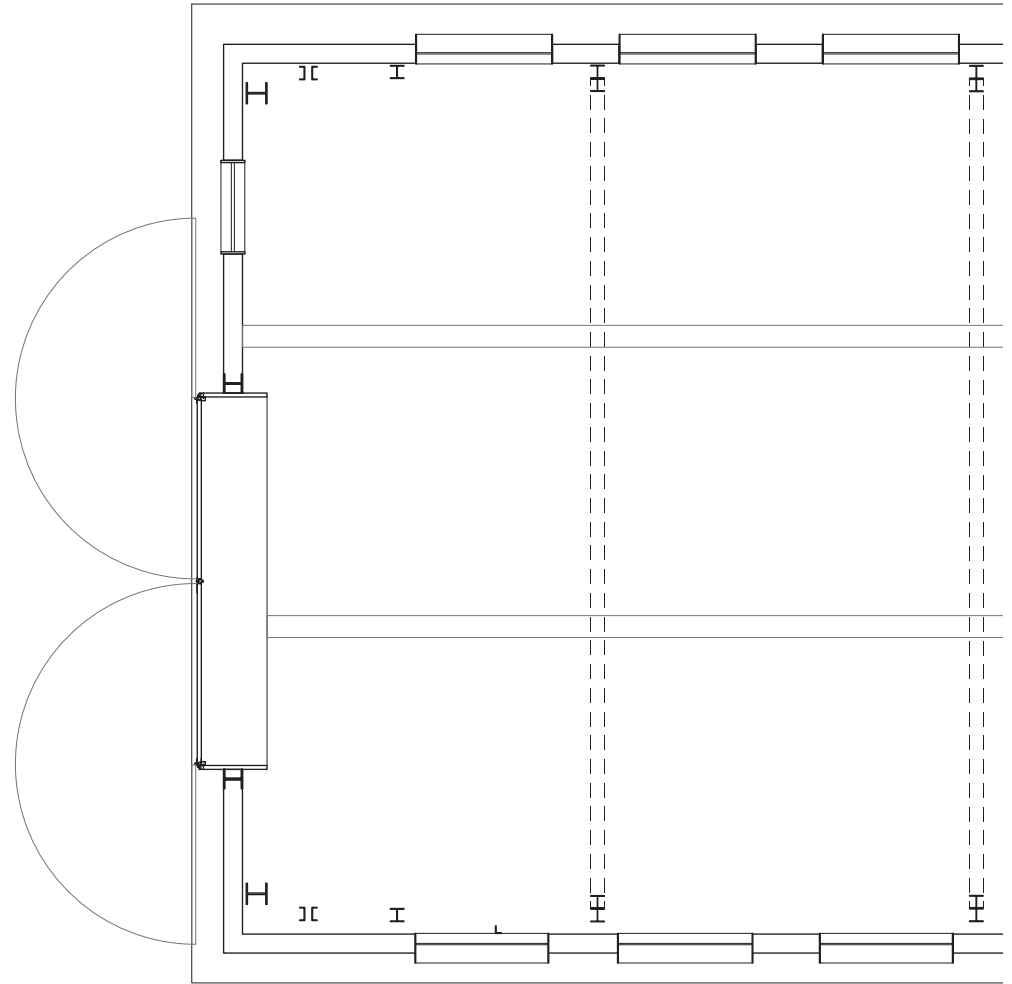
Tilbakeføring av kran. Til løfting av boksar.

Dekke med armering i verkstedhallen. Inspirasjon til dekke ute på plassen

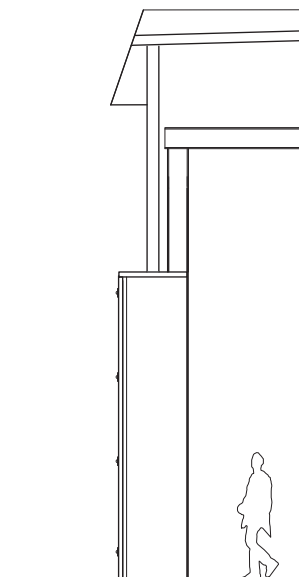
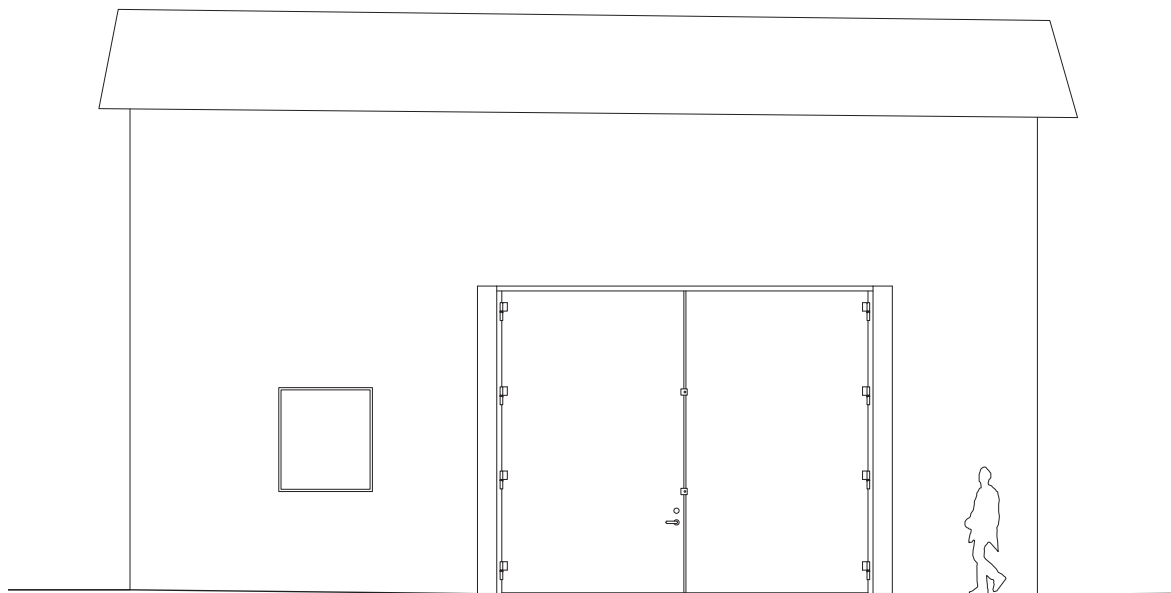

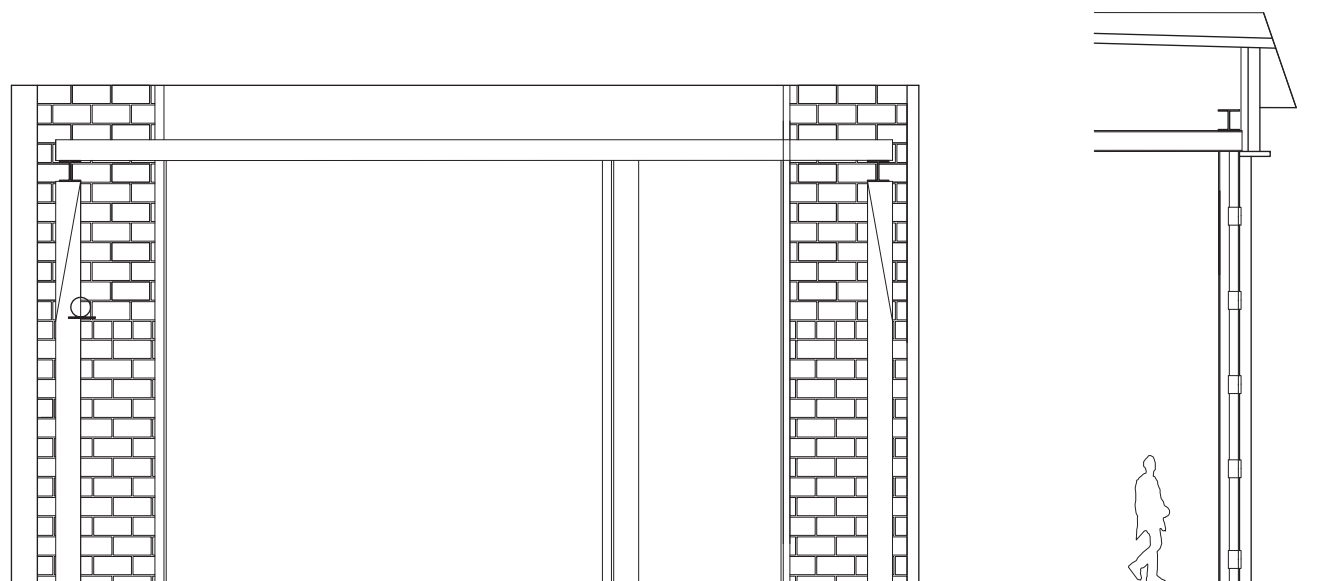

Vindusdetalj, Nerverkstedet

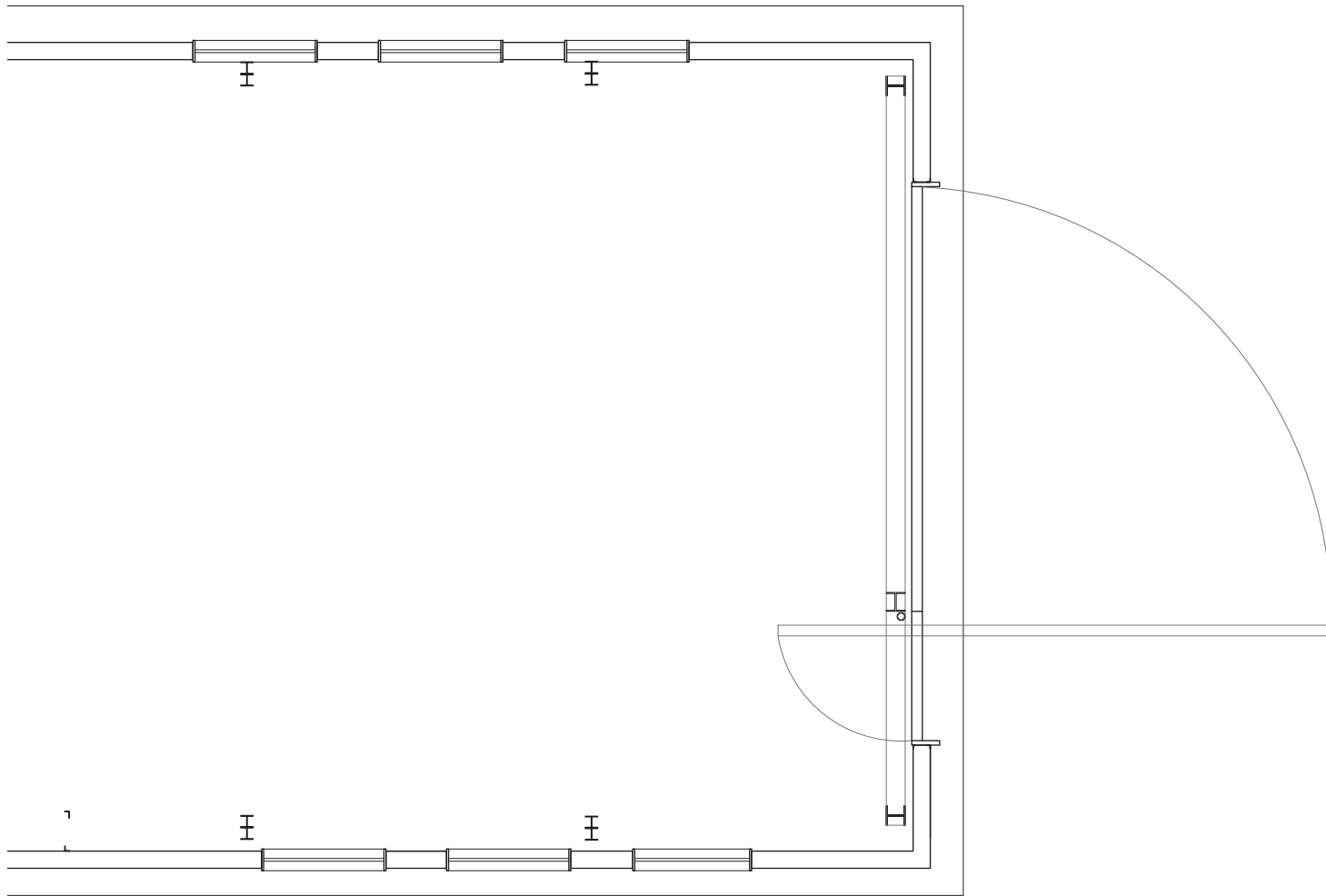

Sørport nerverkstedet - i stål.

Nordport Nerverkstedet. Material: stål.
Porten dreier om eit punkt plassert i 2/3 breidde av døra.
Dreier i eit spor i dekket.

Nordporten

16.11.12

Me førebur oss på rettleiing (veiledning) med Sophie. Ho kjem i titida, så me får litt tid til å tenkje gjennom spørsmål, og ting me eventuelt lurar på. Det vert eit bra, og langt møte med Sophie, der me får gått gjennom alle (?) delar av prosjektet. Noko av det som vert nemnt og diskutert:

- Leielinja. Er det ei leielinje? Kor lei ar den hen? Kor startar den? Sophie tykkjer den bør starte inne på sentrumplassen. Kor brei er den - like brei som gågata? Kor skal ein gå/køyre? Er det ein kant - at leielinja dannar eit fortau som ligg noko høgare enn det køyrbare dekket? Er det berre eit felt i bakken, eller vert det høgare.

- Vandring i Rognanfjora med infoskilting. Det vert nemnt, men ikkje diskutert.

- Materialitet. Siden vi har registret mye jern og stål på plassen, og at det ble bygget jernbåter her, ønsker vi å jobbe med metall der det går. Skal metallet overflatebehandles eller være rustet? Til dette svarer Sophie at metallet på området har jo vært malt en gang.

- Plassen. Er det eit dekke ein kan køyra på? Kor har bilar o.l. tilgang? Kven skal vere her? Korleis vert plassen

avslutta? Stripene rundar hjørnet, og fortset langs sørfasaden på adm.bygget. Kunne stripene følgd rundt heile bygget?

- Sophie ser ein sekvens av plassar som gir ulike urbane kvalitetar - frå plassen bak bryggjene, via plassen ved Salt-dalsverftet, til plassen "vår" - ved Drageverftet (fleire?). Det er noko bymessig og urbant over planen slik den ser ut nå. Det kan vere positivt! Ei naturleg fjøre mot nord, deretter eit rekkje med bryggjer og naust, og så byen bak. Interessant snitt!

- Øvingsrom. Har me tenkt gjennom det akustiske? Marianne overbeviser med sine spesielle kjennskap til øvingsrom og akustikk. Det vert diskutert detaljar og overflatar, men me kjem ikkje fram til eit svar. Sophie lurar på om sponflatar passar i øvingsrom. Ho teikner og nokre detaljar for viktige punkt i øvingsromma. Skal det vere presise møter som lukkar boksen? Eller vil me ha eit anna uttrykk? Ho presiserer at det er desse detaljane som er viktige å vise - der me har eit ynskje om eit spesifikt uttrykk. Viss ikkje det er viktig for oss at det vert gjort på nett denne måten, kan me la vere å vise detaljen.

- Scenen. Me viser scenen, og seier me ikkje er hundre

prosent nøgde med uttrykket og utforminga. Sophie lurar på om me burde tenkje annleis, når me seier at me hentar inspirasjon frå krankonstruksjonen. No dannar heile konstruksjonen eitt fagverk. Kan i staden konstruksjonen bestå av ei fagverksøyler og - bjelkar? Tenk enkelt og rasjonelt!

- Detaljar for vindaug og dører. Me ser på desse detaljane, der stål/jernplater rammar inn opningar for vindaug og dører. Sophie teikner dryppnese og viser korleis ho trur vindaug må sjå ut. Det er kanskje ikkje slik me hadde sett føre oss. (Får dette konsekvensar for uttrykket, og ideen om den slanke og presise stål/jernramma?) Ho trur at Nerwerkstedet, med sine 25 cm tjukke veggar, har noko isolasjon. Det får fleire konsekvensar for utforminga av vindauga, for at dei ikkje skal bli store kuldebruer. Portane på Nerwerkstedet fungerer, trur Sophie. Den store porten som ein svingar ut får eit spor i bakken. Kva er kortsidene i "boksen" som stikk ut? Kan det vere glas her? Kanskje skulle boksen stikka lenger ut? Når vi nevnt at det er ettlags pleksiglassvindu i Nerwerkstedet, gir hun seg på at det må være isolert. Vi må altså være tydelig på at (vi antar at) bygningen er usisolert.

- Inngangar på Drageverftet. Sophie ser på dei store

skyvedørene på Drageverftet. Kanskje skulle dei små dørene i den store døra òg fått ein boks som stikk ut? Me går vidare og kikkar på inngangen ved kafeen. Det er ein ingeniørrampe! Det blir for forskriftsmessig, meiner Sophie. Ho vil heller sjå andre løysingar, meir arkitektoniske svar på universell utforming. Dette er svært aktuelt! Det er mange kulturminne som får hengt på heisar og ramper. Vis korleis dette kan gjerast betre! Ho nemner Kaviar-fabrikken som eit døme. Element arkitekter har teikna ei rampe som går rundt og rundt bygningen, heilt til øvste etasje. Kan me tenkje slik? Drageverftet toler mykje! Kan ei gjera meir ut av rampe og inngangssituasjon? La det gå utanpå fasaden? Me må nok våga meir. Sophie nemner at adkomstsituasjonen kanskje ikkje er så tydeleg som me har håpa. Det er uklart om det er kafeen som hovudadkomst, eller den store porten på Drageverftet. Eller er det nede ved Nerverkstedet? Me har kanskje ingen hovudadkomst, eller så endrar den seg med ulike arrangement og settingar. Korleis løyser ein dette i prosjektet? Korleis skal folk orientera seg i området? Kor skal ein gå inn? Dette må vere tydelegare.

- Heilskap. Sophie har sett på (inn)grepa våre: Nye portar og vinduage på Nerverkstedet. Øvingsrom. Scene. Sitjeplassar og amfi. Nye portar og inngangsparti på Drageverftet. Kan ein tenkje seg ei felles løysing for desse? At

ein finn eit prinsipp som ein kan overføra til alle delane? Det ville jo vere rasjonelt! Sophie meiner det passar med konseptet vårt, der me vil vidareføre det rasjonelle, fleksible og industrielle.

- Toalett og garderobe. Dette er ikkje så viktig, legg toalett og garderobe på snekkerloftet om det trengs!

- Beddingen. Me nemner ideen, men går ikkje meir inn på dette. Lite vits i, då me er komne så kort her.

- Kran og løfting. Litt seint (?) i gjennomgangen av prosjektet, får me vist ho kranen som me tenkjer å flytta "heim" på kranskinnene. Den vil få ein viktig funksjon i området - både funksjonelt og symbolsk. Sophie er samtykker, og får mange spørsmål om korleis flyttinga skal skje. Me må studera dette i detalj, korleis skal ein få boksane ut frå Nerverkstedet. Kor står boksane før dei vert henta med kranen? Korleis er løftesystemet? Fungerer dette i det heile? Viss det fungerer er det bra, og då må det visast tydeleg i alle delar av prosjektet. Dette er eit viktig konsept. Vis korleis kranen går på kranbanen - teikn inn rekkjevidd og sirkel i plan - vis løftesystem i øvingsrom og scene m.m. - vis kranen som annonseringselement - lyssetting - osb. Det er viktig å få overbevist om at

systemet fungerer, med løftekran, traverskraner, osb.

Oppsummert, i prioritert rekkjefølgje der ein er viktigast. Jobb meir med:

- A.Fleksibilitet og løftesystem
- B.Heilskap for inngrep
- C.Leicelinje og situasjonsplan

FASADEBEHANDLING

Me kikkar på Kaviarfabrikken, etter tips frå Sophie. Me finn ikkje bilete av rampa. Det er likevel andre interessante bilete.

Kaviarfabrikken før og etter. Nokså store endringar, vil eg seia, men karakteren til bygningen synest å vera den same. Kor store inngrep kan me tillata oss å gjera?

Kaviarfabrikken er bygd av Leca, og pussa og malt. Kontaineren på biletet er “innfelt i fasaden og skal brukes til ulike formål”.

19.11.12

Skal gjøres til mandag 26. november

- Forarbeid
- Tekst
- Foto (oss)
- Illustrasjon (prosjekt) x 2

Til ellers

- Prosesshefte+blogg (analog mix? mixe i indesign?)
- Rapport A4 + plantegning med foto, oppsummering, legg til aksonometrier.
- Tilstandsanalyse A4 + registrering skadet/fukt i fotoopp-
priss
- Oppmålingstegninger A3 (CAD), oppmålingspros-
esstegninger A3 (scans, fra stedet)
- Arkiv (foto, tegning, avis)
- Lydfil
- modell.
- plansje.

VERDIPERSPEKTIV

Kulturminneverdi (Arnstein Brekke, kulturminnefor-
valter)

- Bygninger viktig for Rognans historie og identitet.
- Ønske om konservering

Næringsverdi (Ivar Skogset, næringssjef)

- Tomten attraktiv, riving
- Bygningene som industrilokaler, modernisering
- Kulturhus, få inngrep
- Frie kulturaktiviteter
- Kommunens ønske om bevaring av området setter en
begrensning for næringsutvikling

Immateriell verdi (Kai Linde, båtbygger)

- Båtbyggerhåndverk viktig
- Pragmatisk holdning

20.11.12

Idag har vi gått igjennom forarbeidet.

Vi har diskutert masse rundt prosjektet.

Kirsten ble forelsket i et nytt konsept i helgen, men Marianne er trofast. Det nye konseptet kunne løst de tingene vi ikke har fått løst med det gamle konseptet. Men kan det løse det det gamle konseptet løser? Nei, da står vi på bar bakke. Vi fortsetter med det gamle konseptet, vi får det til. Hva var det?

Fleksibilitet er en kvalitet i finner i området og ønsker å bevare.

- Fleksibilitet i Nerverkstedet, båthallen, området: Store rom, høyt under taket, flater, trinnfrihet, store åpninger/ åpne/lukke. Robust, solide strukturer
- Elastisitet i Fleksibilitet i Administrasjonsbygget: Flytte på vegger. Ellers er det 3 trinn til 1. etasje, ingen heis, "normal takhøyde for hus".

Flytting av element med kranene er en viktig del av konseptet, og den må vi tegne inn på planen. Vi må overbevise om at det er noe som kommer til å fungere. Vi må ta

konsekvensene av at kranene skal flytte på ting. Åpninger må eventuelt forstørres for at kranene skal kunne fungere optimalt.

Elementer: isolerte rom på 12-15 kvadrat, scene, benker.

Metall: Material valgt fra båtbyggerhistorien.

Alternativer for nivåforskjell - 2 trinn.

- Plassen som et skrått plan. Skaper problemer for fleksibilitet. Gir signal om inngangsparti, men det er ikke nødvendigvis positivt når hovedinngangen varierer.
- Trapp med løs rampe. Rampen skaper problemer for plassens fleksibilitet når rampen er i bruk.
- Trapp med rampe langs veggen.
- Må også ha rampe mellom administrasjonsbygget og båthallen.
- Senke gulvet i Administrasjonsbygget løser begge høydeforskjellene, men gjør at vi må gjøre inngrep i den interne trappen samt inngangen på østsiden.

Hvordan artikulere inngang når hvilken inngang som er hovedinngang varierer etter hvilke arrangement som holder sted?

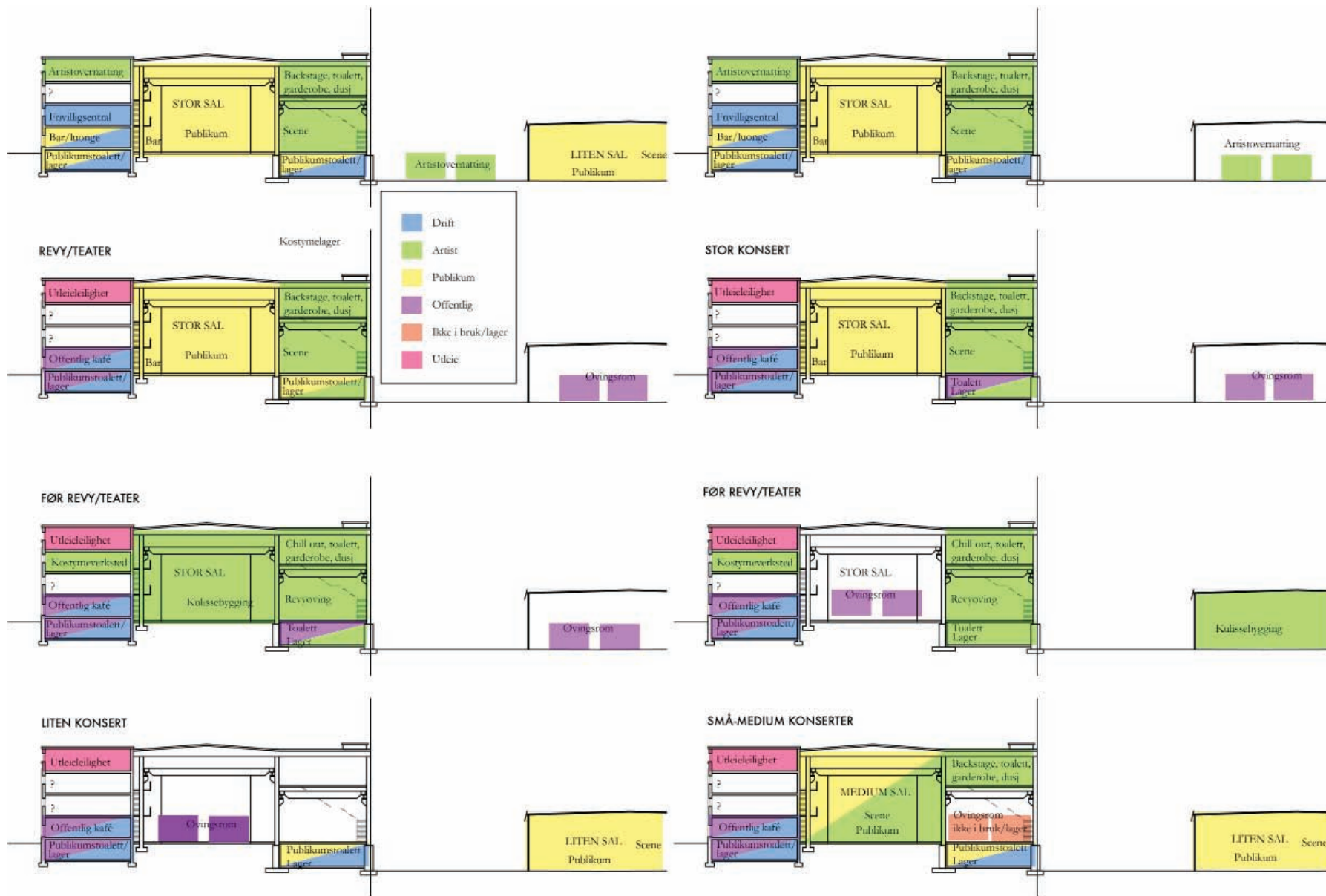
•Overbygg som kan flyttes rundt med kranen. Det henger i hop med konseptet.

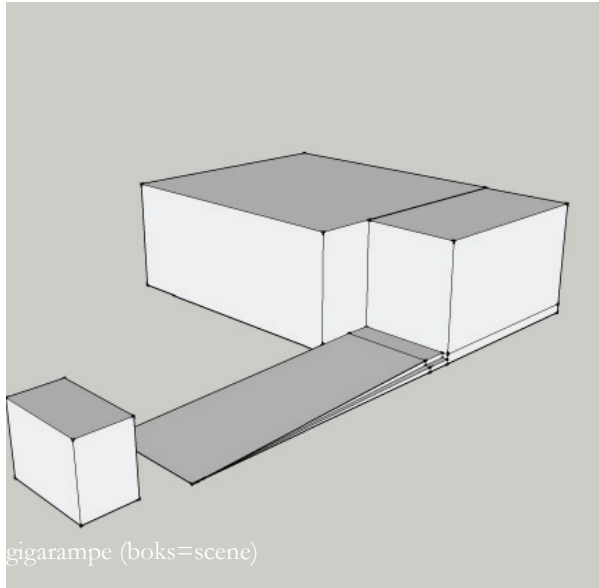
Kill your darlings

•Stillaset som knytter sammen båthallen med etasjene i administrasjonsbygget hadde vært gøy å jobbe med. Men vi har testet ut at en slik fletting ikke fungerer til programmet: En slik forbindelse vil forstyrre aktiviteten i båthallen.

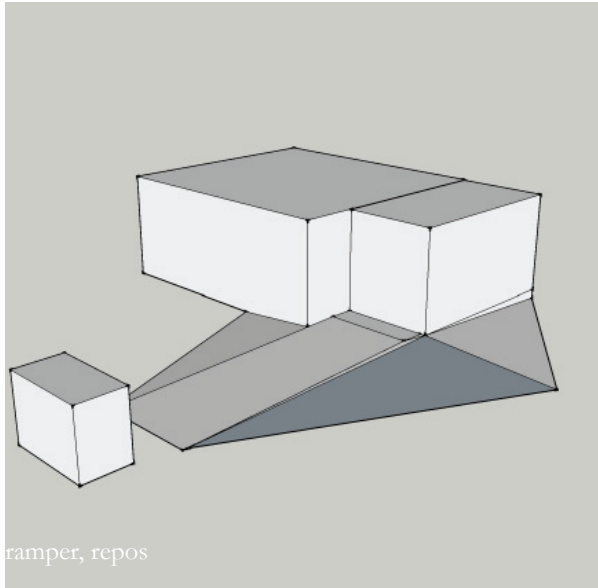
Scenario/arealdisponering

Scenarioene overbeviser ikke oss.

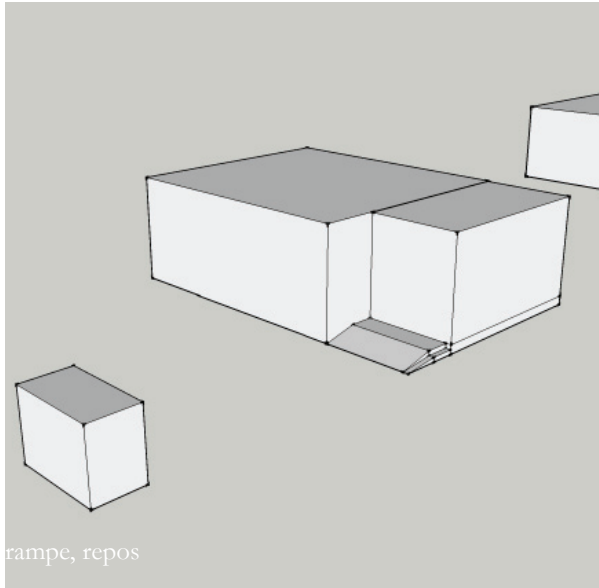

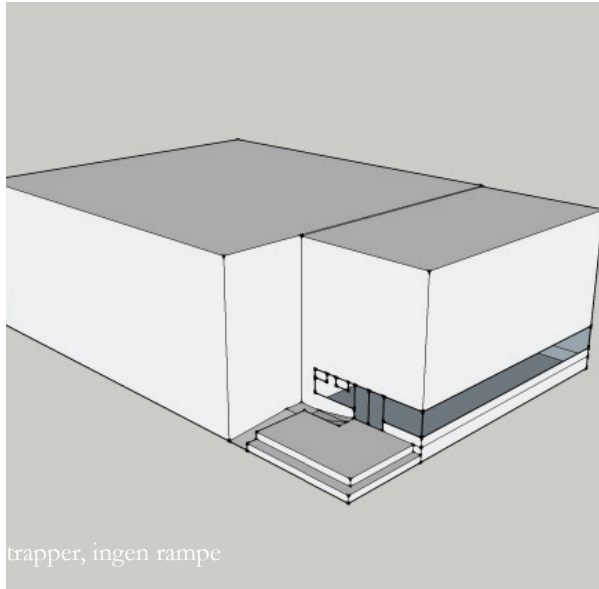
gigarampe (boks=scene)

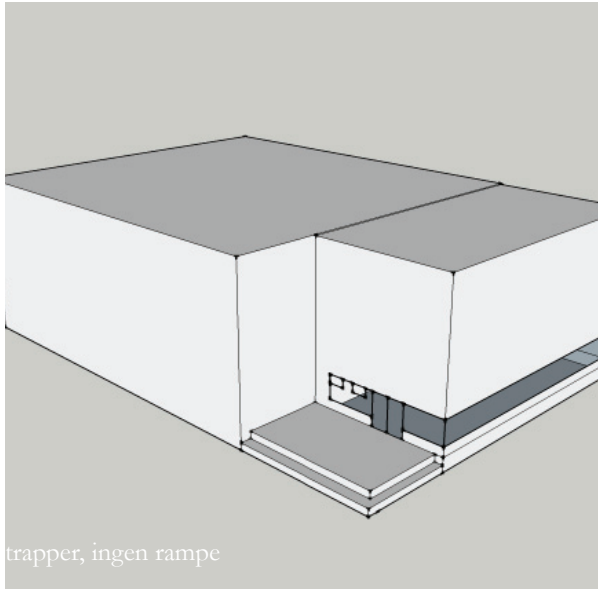
ramper, repos

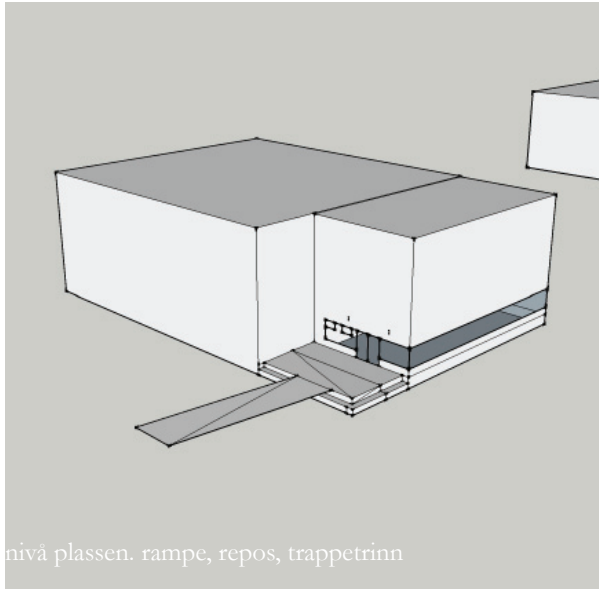
rampe, repos

trapper, ingen rampe

trapper, ingen rampe

nivå plassen. rampe, repos, trappetrinn

Uttesting av løpekatt/utvida system for traverskran.

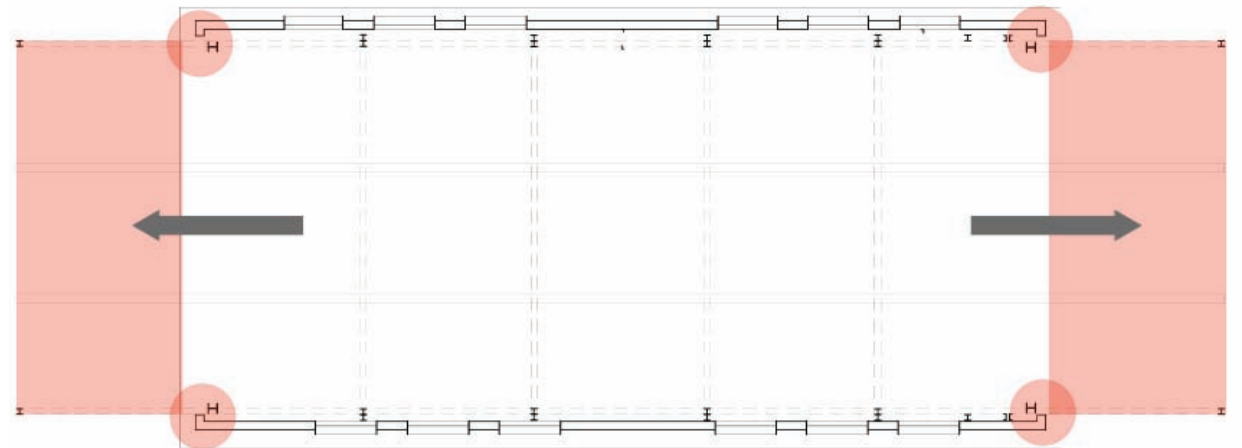
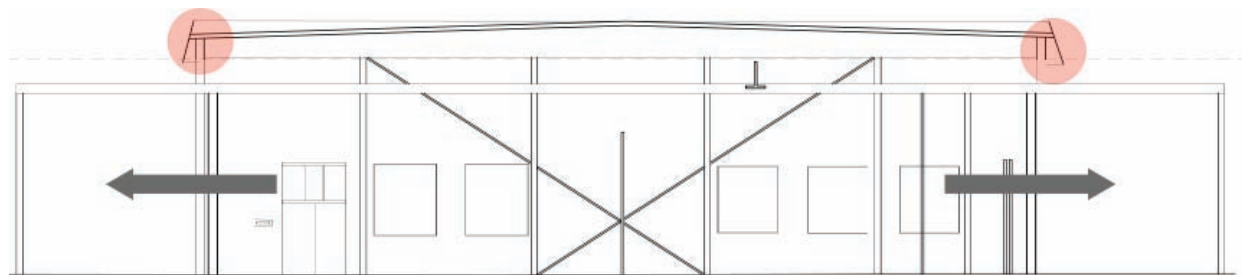
Kva om ein kan føra traverskranen ut av Nerverkstedet?
 Dette ville vel gjere flytting og løfting av øvingsrom enklare?

Det viser seg at det ikkje er så enkelt som det høyrer ut:

- Det vert konflikt med taket, då kranhouvudet krevjer mykje plass.

- Portane verkar ikkje moglege å få til. Rulleport kjem i konflikt med opplagringssystem for kran - det same for store hengsla dører. Skyvedør kunne vore mest nærliggjande då, men det går heller ikkje pga vindlast og kranbane (vest).

Konklusjon: Fungerer ikkje! Traverskranen får ha sin opphavsbane, og dørene må løysast der dei står i vegggen i dag.

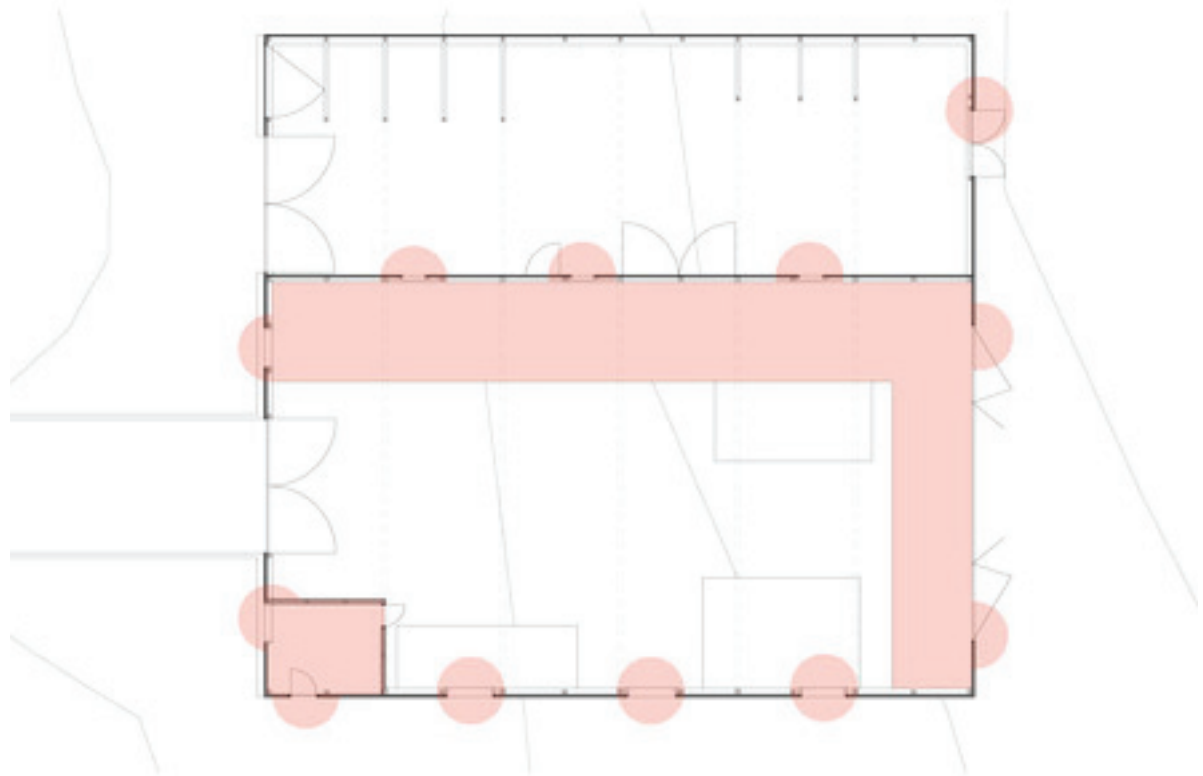

LIENGAUSTET

Vi må ikkje gløyme Liengnaustet!

Dette gjeld:

- fjerne hems (dårleg stand) og kontor (dårleg stand)
- reparere samtlege vindauge
- reparere dører, dvs fornye rustne hengsler/beslag
- fasadereparasjonar der det trengs, dvs skifte ut bord (ikkje spunsing)
- jamne ut jordgolv, slik at dører i midtre vegg kan brukast

DETALJERING

Hva skal vi tegne ut i detalj?

Vi har ikke ubegrenset med tid så vi må begrense oss. Detaljer det som blir viktig for at konseptet skal fungere. Hva er konseptet? Fleksibilitet. Store rom med porter. Å flytte ting med kran.

Portene trenger ikke å være synlige, viktigere at de fungerer sammen med kranen og tingene som skal ut og inn.

- Portene
- Øvingsrom
- Scene
- Kranene (ute / inne)

Hierarki i øvingsrom og scene. Viktigst til uviktigst.

A.Flytting: Vekt (max 8 tonn), hjul, kroker, størrelser passer i portene (eller portene forstørres), evt. stabling.

B.Akustikk og lydisolasjon: Konsekvenser for form, material og konstruksjon.

C.Materialpalett: Hentet fra stedet m/bygninger og opprinnelig aktivitet.

Øvingsrom: Trapesformet plan og snitt. Da kan de ikke stables. Er stabling viktig? I såfall bør snittet være rektangulært.

Portene

A.I funksjon.

B.Må fungere sammen med kranene og tingene som skal inn og ut. Får konsekvenser for mekanikk, størrelse og utforming.

Kranene

A.I funksjon

B.Skal kranene bare repareres og tilbakeføres, eller kan vi legge til kraner dersom vi trenger det?

23.11.12

Vegleing med Eir.

Me la fram prosjektet vårt, og oppdaterte Eir på kor me står/kor me skal. Det var tre veker sidan sist me snakka saman (3. oktober?). Eir verkar positiv, og gjev oss ekstra oppmuntring. Noko som kjem godt med i tida framover.

Nokre viktige ting som vart diskutert og poengtert under vegleinga:

- Oppmålingsteikningar på plansje? Korleis visa før verus etter (endringar)? Eir meiner det vil vere best om ein viser det i plan og snitt, men kanskje noko skjematisk?

- Grepet med tilbakeføring/gjeninnføring av kran er kult!

- Boksar. Kva skjer når det er konsert i både Drageverftet og Nerverkstedet samstundes? Kan boksane stå ute midlertidig?

- Seglduk! Kan ein bruka seglduk som midlertidig tak? Det kan vere bra for akustikken òg!

- Flyttbare element. Kranen kan løfte tunge ting. Dette gjer at møblering kan vere meir robust, og sjå meir permanent ut.

- Flyttbar inngangssituasjon. Godt grep.

- Teikne ut detaljar og gjere greie for korleis inngangen adm.bygget vil sjå ut.

- Tenk på lys i boksar - straumtilkopling!

- Drift og praktisk gjennomføring. Dette kan me få spørsmål om, og det må me vera førebudd på å svara på. Kven køyrer kranene? Kva skjer når noko skal flyttast? Må ein stengje av heile området? Kva med sikkerheit? Kven er driftsansvarleg? Korleis vert det heile finansiert?

- Sitjeplassar? Kor er det fint å sitja? Varma seg?

- Båtar. Skal det liggje båtar til kai? Kor skal båtfolket gå - frå båten til sentrum t.d.? Kan dei gå gjennom området? Driv me eigentleg med ei privatisering av kaien?

- Beddingen. Eit sitjeområde? Venteområde før ein går på konsert? Køsystem?

- Slipp vs bedding vs dokk. Kva er forskjellen? Gjer greie for kva som er kva, og rydd opp i omgrep og definis-

jonar! Hugs at sensor kanskje ikkje har kjennskap til verftsindustri.

LØFTE ØVINGSROM

Løfteordningar for arbeidsbrakker og liknande vil vere overførbart til vårt prosjekt, og til løfting av øvingsrom

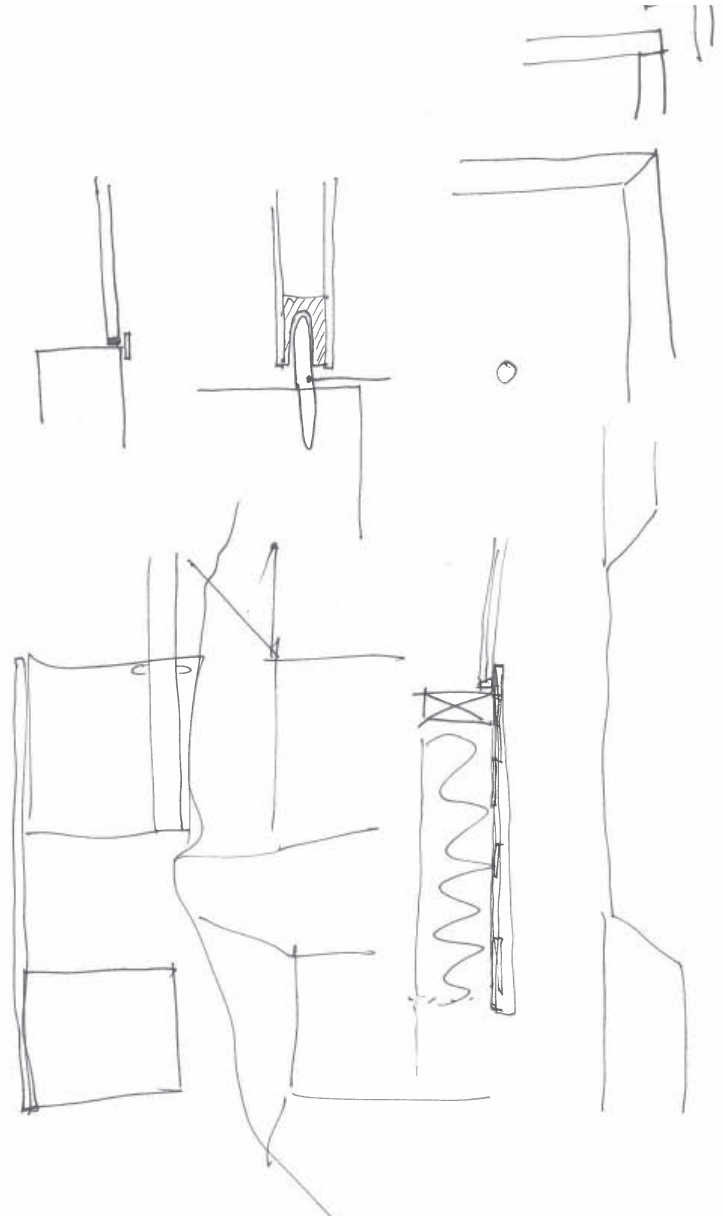
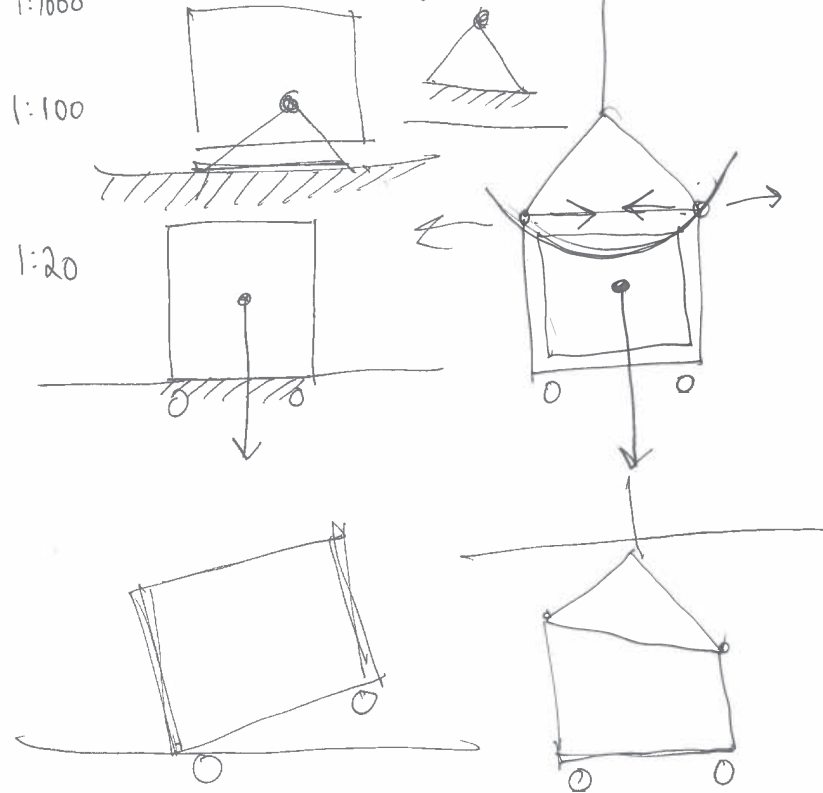
1:1000 Før / efter greb

αβλκλ

Nytt hus i kvartalet, fjern parkering
Styrelse kontakt: ledelse, visuel kontakt
flytte træer

Pladsen
Tilbage rene
Gjenåbning af slip

~~1:500~~ 1:1000 Kæller & etager drageværelset

HISTORISK BILDE: HAMMERSLAG

Klinkingen, luktene og lyset

Det fargerike arbeidslivet i Rognanfjæra med hammerslag og saging gav gjenlyd over hele Rognan. Bankingen fra klinkingen av båter gav en lyd som var karakteristisk for Rognan.

Den friske sjøluften fra fjorden blandet seg med lukt av tjære, tauverk, seilduk, maling og andre lukter fra hus og virksomheter. Fra bakeriet luktet det ferske bakervarer og fra slakterbutikken røykt kjøtt. Naustene, sjøbuene og husene lå ofte med fasaden mot sjøen og baksiden mot jorder og utmark. Omkring 20 storbåt-naust lå i Rognanfjæra vendt mot sjøen. I fjæra foran naustene lå fembørningene på rekke og rad. Rognan hadde utsyn mot fjorden. Byggeskikken var slik at bygningene ikke fikk stenge for utsikten til fjorden. Folk skulle ha utsyn til lysets skiftende stemninger i naturen med fjord, fjell og himmel.

Historisk utvikling med foto og situasjonsplaner

På 1600-tallet etablerte båtbyggere i Saltdalen naust og sjøbuer i fjæren, noe som skulle bli tettstedet Rognans første bebyggelse.

Alle voksne menn i Saltdalen drev med båtbygging og

Lofotfiske, som en attåttnæring til gårds- og skogsdrift. Hvert år bygget man en båt som man dro på fiske med. Etterpå solgte man båten, og bygget en ny til neste sesong. Båtene ble bygd på gården og fraktet på elven til fjorden. Fra 1600-tallet ble det også vanlig å bygge båter ved fjorden, og båtbyggerne etablerte etter hvert naust og sjøbuer – noe som skulle bli Rognans første bebyggelse. Jekter ble bygget ute i fjæra, småbåter i naustene. Båtbyggerne bodde på gårdene sine.

(Folketellingen fra 1801 forteller at 3 familier, totalt 17 personer var bosatt på Rognan. Hundre år tidligere var det ingen.)

Rognan utviklet seg til å bli en møteplass for handel og bytte av båter og trevarer. På midten av 1800 tallet ble det etablert gjestgiveri og butikkhandel. Det var da om lag 50 personer bosatt på Rognan. I starten av 1900 tallet fikk plassen med sine 373 innbyggere bakeri, slakter og kaffestue. I 1930 var det 481 personer bosatt på Rognan.

Denne utviklingen av stedet har en sammenheng med båtbyggeriets utvikling, som ble mer konsentrert i fjæren på starten av 1900-tallet.

Båtbyggere slo seg sammen til to større verft, Saltdal Patenslip og Drageslipen, med slipplanlegg.

Parallelt holdt titalls selvstendige båtbyggere til i fjæren, og bygget båter på stranden og i naustene. Én båtbygger hadde som regel med seg to mann. I 1949 ble området regulert, de mange laftede naustene skulle erstattes av større båtbyggerhaller. Slik kunne en flytte mer av båtbyggingen inn under tak. Tre av de syv planlagte båthallene ble bygget. De fikk tilnavnene Liengnaustet, Olsennaustet og Hansennaustet etter eierne. Disse nye ”naustene” var til forskjell fra de gamle bestående av en panelkledd trekonstruksjon. Hos Lieng arbeidet det åtte mann, og det kan tenkes at flere småforetak på tre gikk sammen for å bygge fiskeskøyer i båthallene.

Reguleringsplanen fra 1949 viser hvordan de laftede naustene lå i fjæra og hvordan nye tomter skulle parselleres ut.

Verftene på sin side gikk gradvis over til å bygge jernbåter fremfor trebåter, og båtene de bygde ble større. I 1953 var totalt 100 mann ansatt, og verftene bygget fiskestøyer på 50-70 fot. I 1963 ble den første stålbåten bygd på Drageslipen (Kristiansen 2006, s. 212.)

Inngangen til 1960-årene markerte en overgang i båtbyggeriet. Endringer i fiskerinæringen førte til økt behov for små og store båter, sjarker og skip, og at behovet for ”mellomstore” båter – som fiskeskøyter - gikk ned. Sjarkene ble bygget i plast, og de skipene i stål. Som følge av dette la flere båtbyggerier ned driften utover 60-tallet, mens verftene måtte satse.

Drageslipen satset på stål båter. På begynnelsen av 70-tallet utvidet de med et administrasjon og velferdsbygg. Senere bygget de et større plateverksted, med nytt mekanisk verksted og snekkerverksted. Planer om å bygge ut med en stor båtbyggerhall i vest ble ikke realisert.

Fra tidlig på 1980-tallet ble det færre og færre oppdrag. Med manko på oppdrag gikk Olsen og Hansen, eierne av de andre ”naustene”, sammen og bygget en ny båthall i 1982 (Saltdalsverftet). Dette var det siste byggetrinnet i Rognanfjæra, før Kai Linde etablerte båtbyggeriet sitt.

I 1986 ble den siste fiskebåten i tre bygget (Olsen og Hansen). Den siste stål båten ble bygget i 1998 (Saltdalsverftet A/S, tidligere Olsen og Hansen). Verftene la ned en etter en.

(Saltdal Patenslip la ned i 1981, Drageslipen i 1993. Olsen og Hansen gikk konkurs omkring 1990, og gjenoppsto som Saltdalsverftet, som igjen gikk konkurs i 2003. Drageverftet A/S startet opp i hallen til Saltdalsverftet i 2004. En av virksomhetene deres var opphugging av fiskefartøy som ikke lenger trengs i fiskeflåten.)

(Sanering av vesterfjæra med Saltdal patentslip.)

(Reparasjoner)

Kai Linde startet opp båtbyggeriet sitt i 1993, i Dragebrygga. Han bygger mindre trebåter som nordlandsbåter, spissbåter og fembøringer.

Linde har tilført flere bygninger rundt Dragebrygga. Et verksted, en båtskytte og et naust ble bygget på tidlig 2000-tallet. Skytten og naustet er oppført etter gammel byggeskikk.

VERDIDISKUSJON

Vi har sett at vi har endret vårt verdiset.

Fra å vektlegge...

- Fortellerverdi – narrativ verdi som forteller om bygnin- gen sin historie, om de historiske lagene.
- Bruksverdi – verdi som vektlegger bruken av bygnin- gen.
- Kvalitetsverdi – verdi vi vil knytte til materialer, byg- geskikk og håndverk.
- Aldersverdi – verdi som vektlegger alderen til bygnin- gen, og hvordan den kommer til uttrykk i form av forfall, patina, slitasje, preg av vær og vind, preg av bruken.
- Arkitektonisk verdi – verdi som handler om estetikk, proporsjoner, utsmykking, lys, planløsninger, rom- virkning, romforløp, utsyn, innsyn, etc.

...har vi gått over til å vektlegge

- Narrativ verdi
- Historisk verdi (lokalt)
- Autentisitet
- Identitets og symbolverdi
- Bruksverdi
- Immateriell verdi

LOGG

Onsdag 28.11 - Kobling til sentrum og henvendelse (hvordan vise stedsanalyse på plansje?) - Flere foto av sted til fotoregister.

Torsdag 29.11 - Printe 1-100 plan og snitt til dummy. Skrive om historie, illustrasjoner til tekst (verdisyn, brukere)

Fredag 30.11 - Nytt verdiset (blogg) - illustrasjoner (verdisyn, brukere) - beskrivelse og tilstand, foto uteom- råde (avgrenset til der vi gjør inngrep + forklare hva bedding og slipp og sånn er) -Diskusjon:

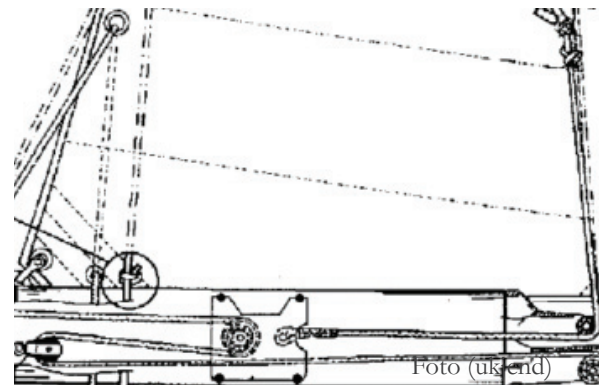
Diskusjon om inngangsparti, ramper (inne og ute) og flyttbar inngangsartikulering. Kom frem til at vi ikke skal ha rampe inne, mellom båthall og administrasjonsbyg- gg. bar som stikker ut, toaletter i 1. etg, trapp til kjeller fjernes. platå rundt administrasjonsbygget med ramper i endene, eller ramper opp til eksisterende repos. inngang- artikuleringen er et byggesystem, romfagverk type kran/ skilt over vei/lysrigg. Henvisning til kran og rasjonalitet! Evt. spent opp seilduk. Scenen er bygget opp av multi- gens samme type romfagverk, med seilduk som tak og bakvegg.

BESKRIVE TILTAK

Vi bør beskrive tiltak for prosjektet slik det ligger an nå. Vi har jo beskrevet tiltak i tilstandsanalyse og rapport, men dette er kun minimumstiltak. Der det må gjøres tiltak er jo også en indikator på hvor det kan forandres på ting. Slik blir tilstandsanalysen viktig.

INSPIRASJON

Akustiske segl, med referansar til båtar i materialitet og form.

OM ROGNAN PATENSLIPP, SENERE DRAGE A/S

Rognan Patentslipp, Værft og båtbyggeri A/S.

- Startet opp i 1914.
- Båtbygger Johan Drage og handelsmann Ludvig K. Næstby.
- 1933 Konkurs

Johan Drages Båatbyggeri etablert. Senere Johan Drage A/S / “Drageslipen”.

- Seks beddinger og to opphalingslipper
- Varierte 20-80 arbeidere, oftest 40-50.
- opp til 120 fot
- Eget sagbruk
- Fiskefartøy viktigst, også ishavskuttere

BÅTBYGGING I SALTDAL. PROGRAM FRA 1948.

Johan Drage: I 1914 byggede jeg den første slipp (slip?), samt maskinverksted og smi. Likeså kai, arbeidshus, sagbruk. I 1927 byggede jeg slipp nummer to. Dette var en større enn den første. Men det kom godt med, da det ble større bruk for slippene. Og arbeidsstyrken vokste. Vi hadde da en sytti til åtti mann i arbeid.

Intervjuer: Kaffor slutta de og bygge de gamle nord-norske båttypan?

Johan Drage: Klinkbyggede?

Intervjuer: Ja.

Johan Drage: Det var fordi de var sterkare, de kravellbyggede båtan.

...

Intervjuer: Nå er det berre store båta som bygges her?

Johan Drage: Ja, fra femogtyve opp til en hundre fot.

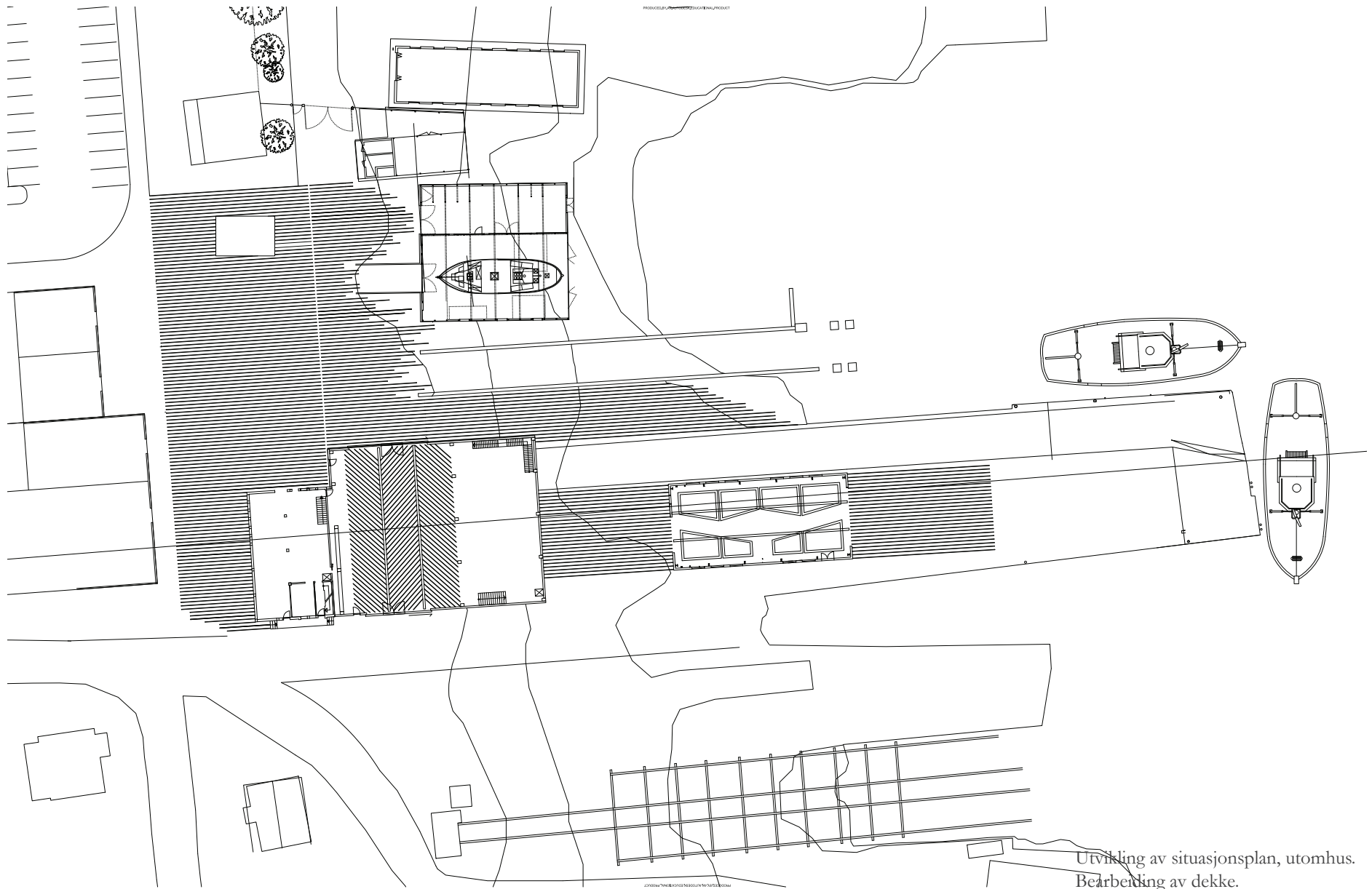
...

Intervjuer: Den største båten de har bygd, kaffor en båt er det?

Johan Drage: Ja det er storis- og ? og ishavsskuten og fleire eg hugser ikkje namnan på.

Intervjuer: Det står ei stor ferje her ned på beddingen?

Johan Drage: Ja det er største bygg vi har hadd. Over hundreogått for lang, og tredve fot brei.

Utvikling av situasjonsplan, utomhus.
Bearbeiting av dekke.

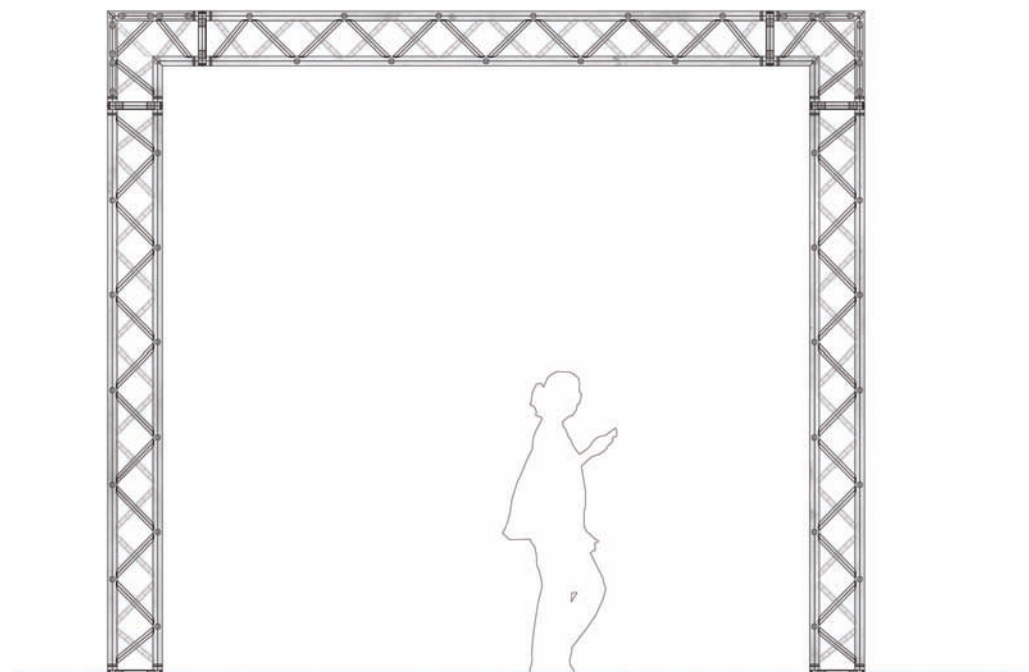
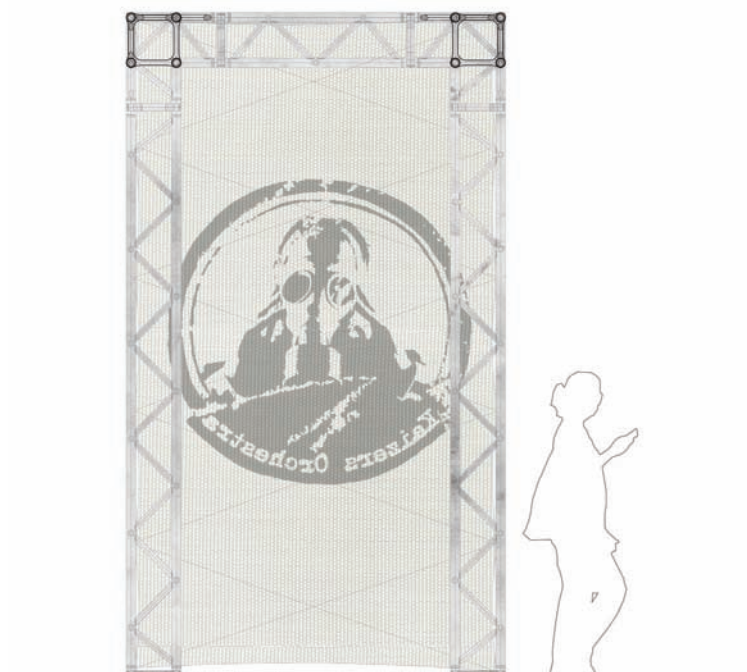
1.12.12

Teikning i 1:20 for flyttbare ting:

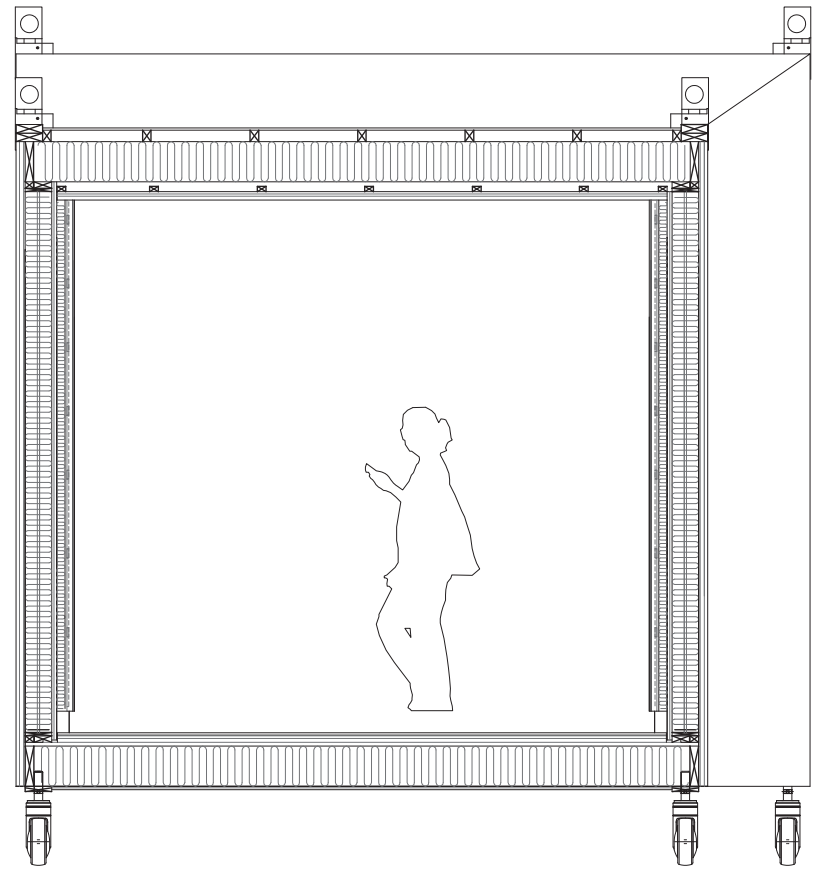
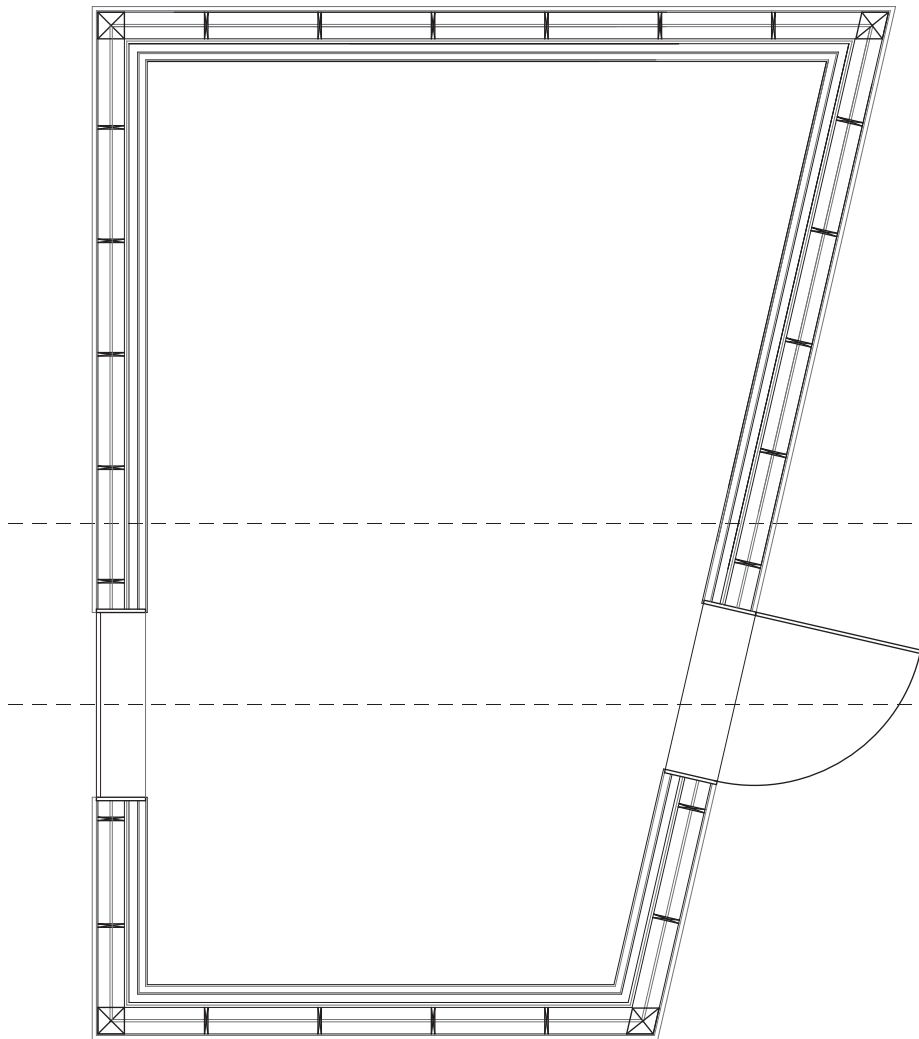
- scene
- inngangsportal
- boksar

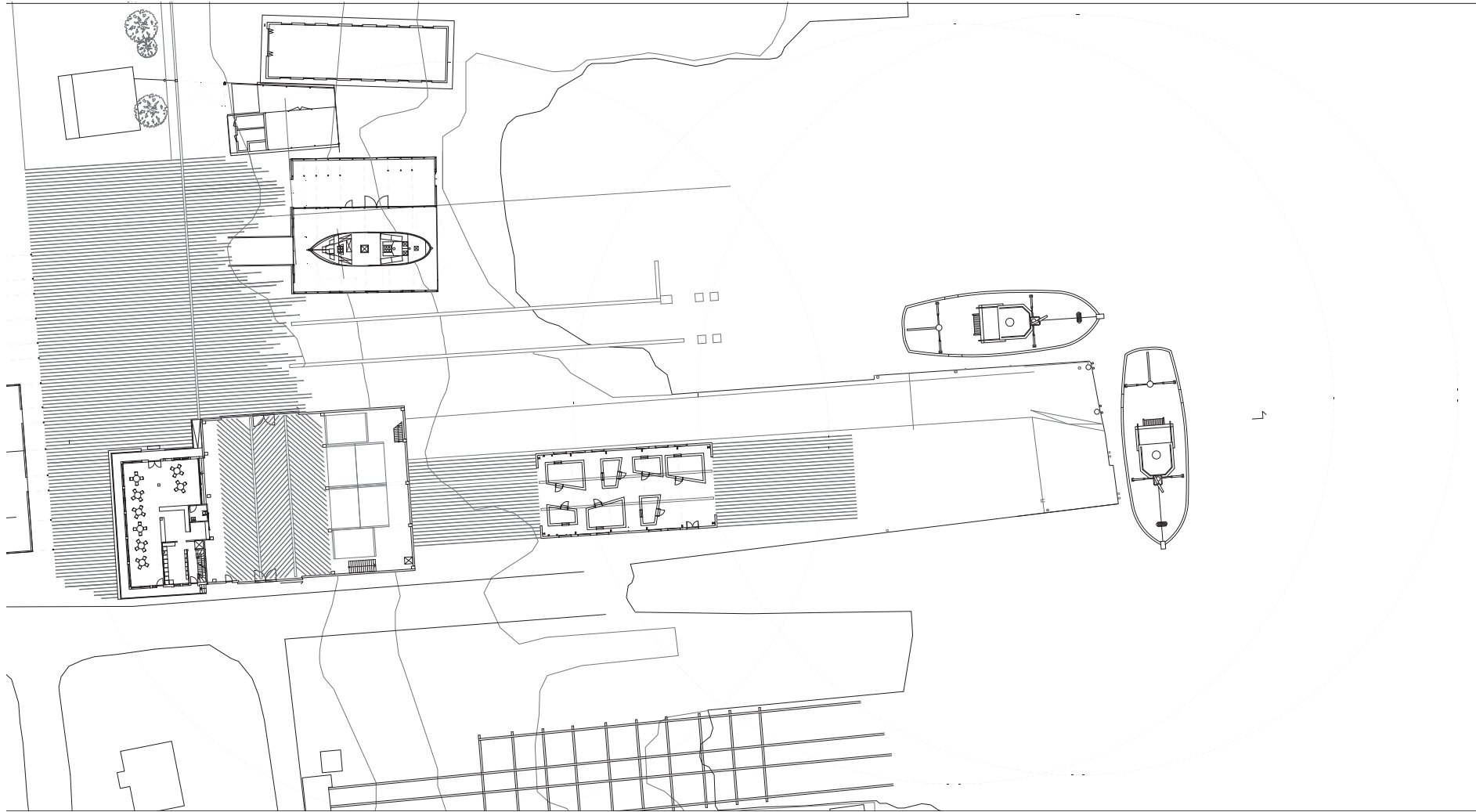
Scene. Under tak og bakvegg vert det spent opp sel for lydregulering. Taket er tekka med stålplater, det same er bakveggen (utanpå).

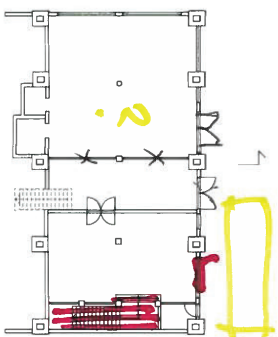
Flyttbar inngangsportal. System som kan monterast/
demonterast ved behov, og som kan flyttast med kran.
I kortsidene vert det spent opp segl med trykk, t.d.
annonsering av konsertar e.l. Portalen skal tydeleggjere
kor inngangen er, då den kan vere ulik frå arrangement til
arrangement.

boks/øvingsrom

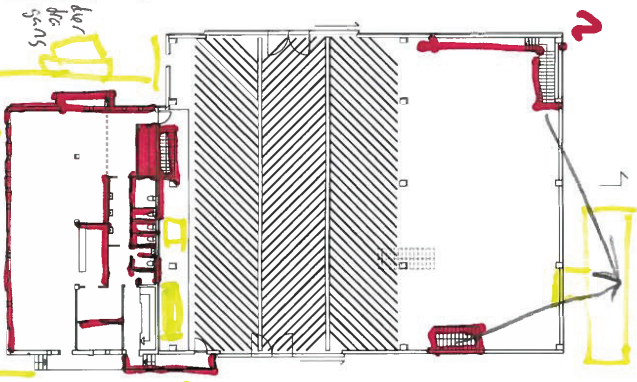

Kjeller

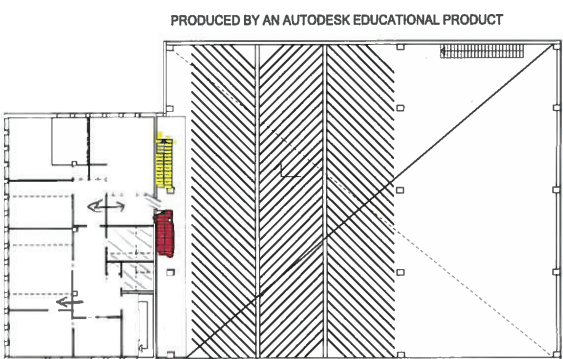
PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

1. etg

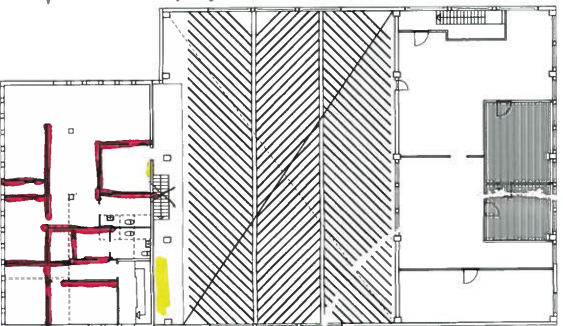
PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

2. etg

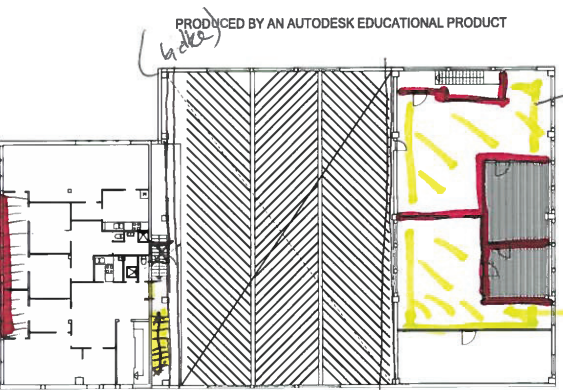
PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

3. etg

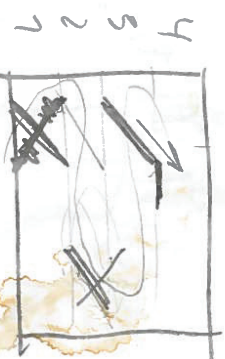
PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

4. etg

PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

Ojendagene ballkons, myt dekke.
Forlegg skulas
Heis
Dor i vegg

PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

vinduer
kran

Vindu i sør

renovere

reparere

forsterke

rekonstruere

gjenbruke

fornye

isolert
transformasjon
NERVERKSTEPET

konservere

~~vinduer~~

skifte ut

beholde

vegger
gulv
stålsøyler
kran

føye til

fjerne

flytte

slene
Inngangsparti
bar
toalett
mesanin
tak?

tak?
porter
tilbygg

02.10.12

foye til

fjerne

flytte

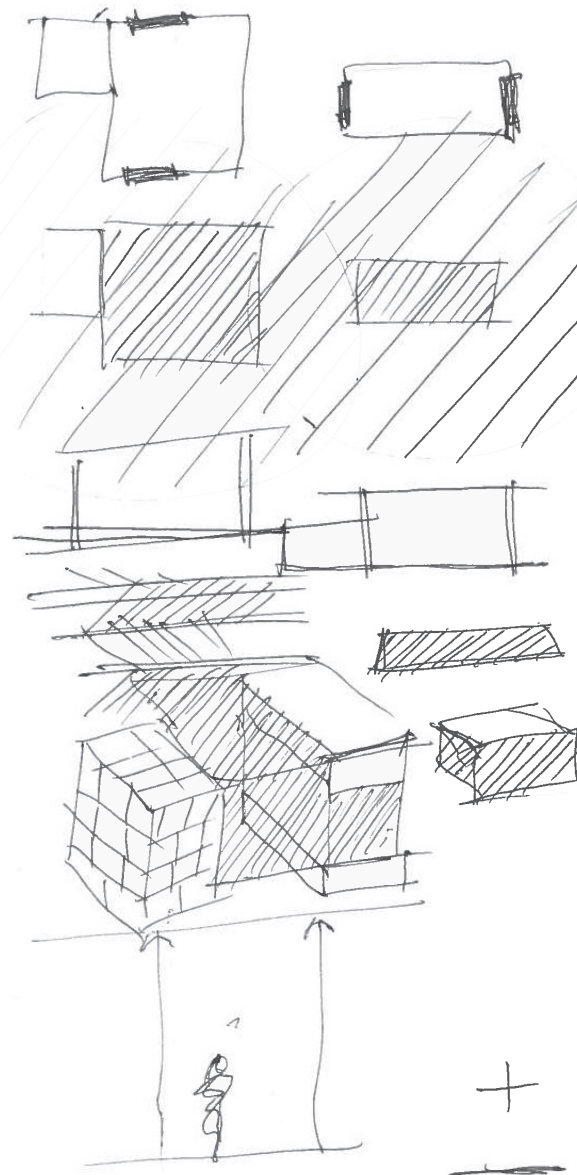
tak
vesse
gulv

amdi
inngangsparti
toaletter
café...
nye vesser
i kontordel

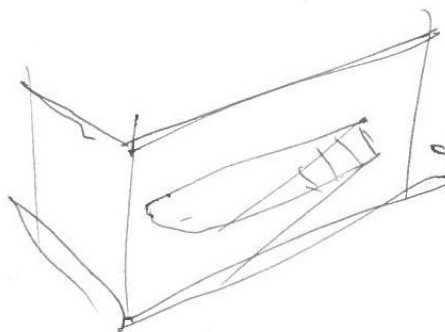
stillaskepper
vesse
kontordel
toaletter 1. etg

trapp

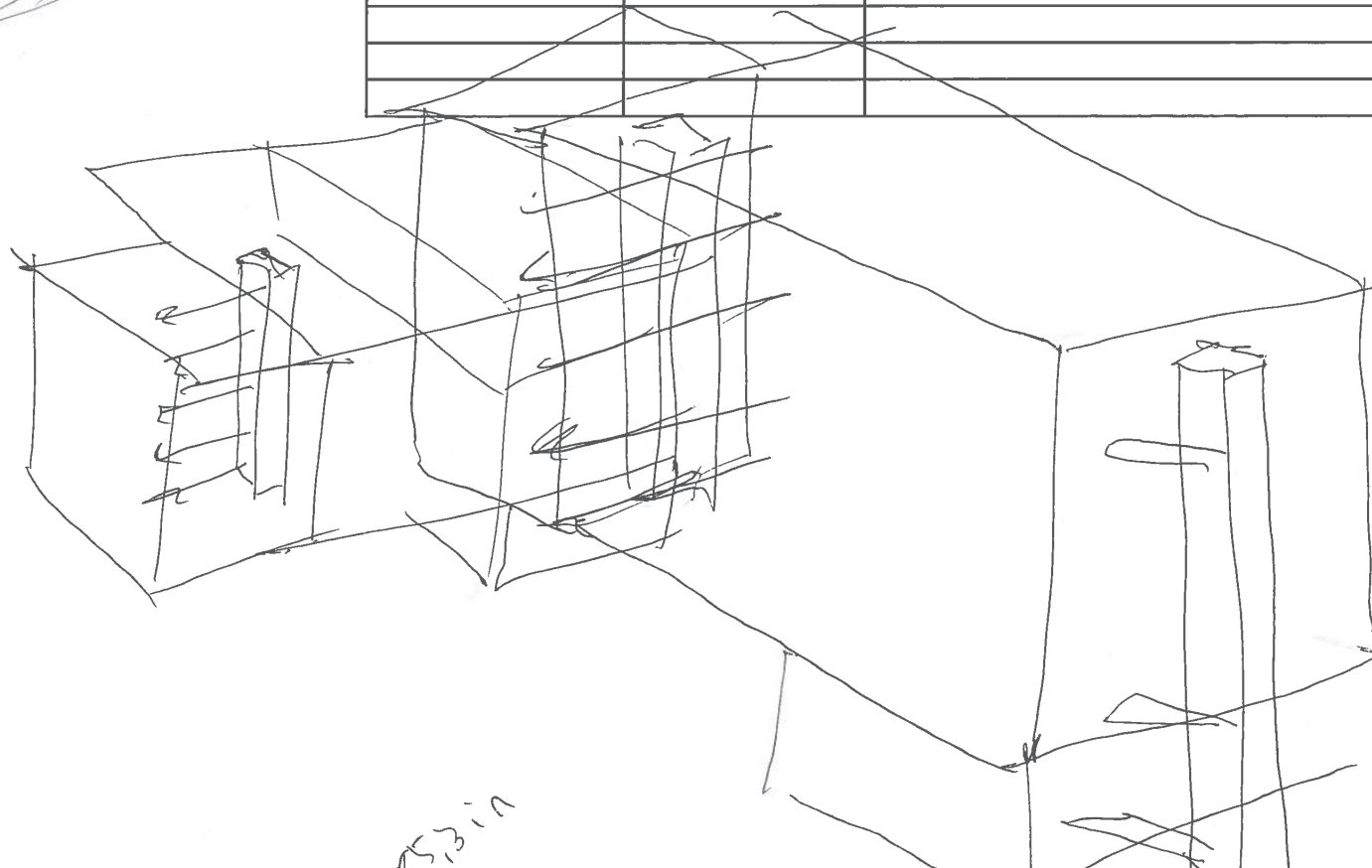
02.10.12

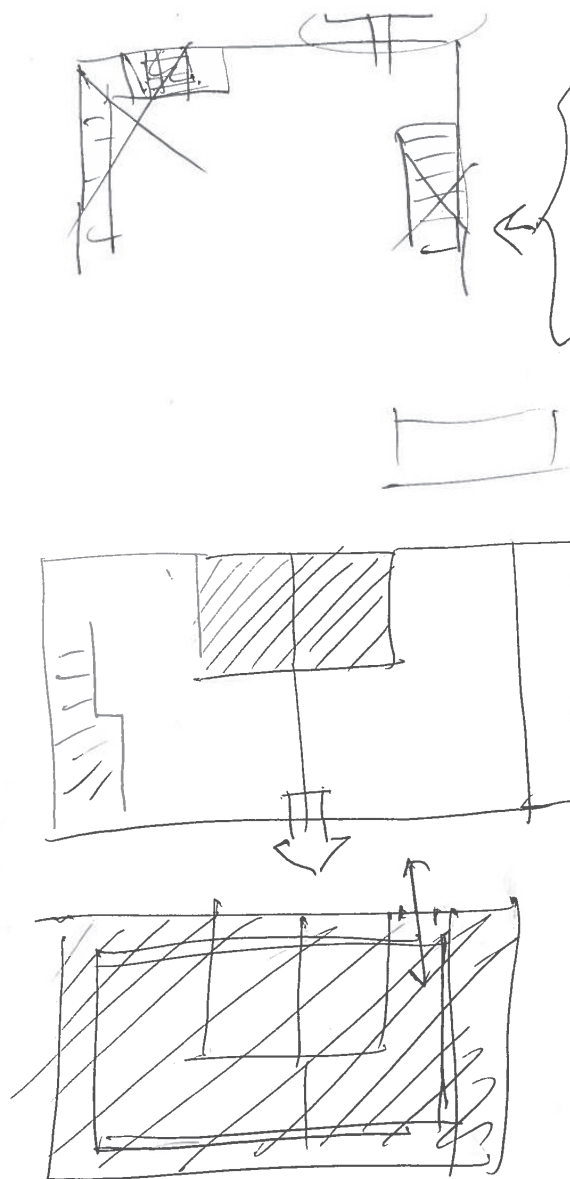
Kvalitet	Verdi	Førsterke, fjerne reparere, vider føre, ta inspirasjon fra
Porter	Viktig for tidligere funksjon, videreføre historie/aktivitet.	Repareres (B), skiftes ut (én forstørres) (N). Viderefører ved å åpne opp fasad mot sør-vest.
Kraner (traverskraner inne, arbeidskran ute)	Viktig for tidligere funksjon, videreføre historie/aktivitet.	Repareres (inne), settes opp igjen/tilsvarende (ute)
Étt hardt gulv, ute inne, trinnfrihet	Viktig for tidligere funksjon, videreføre historie/aktivitet. Nyttig for konsert/rigging.	Bevares. Ingen etterisolering oppå gulv. Gulvet utvides til å gjelde plassen.
Jernarmering	Viser til drift. Bygget båter i stål.	Inspirasjon fra jernarmering som ledelinje/fortauskant fra sentrum. Armeringsgrid på plassen.
Stålplater som takkant (nerverkstedet)	Viser til drift. Bygget båter i stål.	Bør bevares. Taklekkasje repareres. Ingen tilleggisolering i vegg. Kan isolere tak, selve takflaten ikke så viktig.
Store rom		Ikke dele inn i små rom
Små rom		Utnyttet
Lyse rom	Viser til tiden, bedre arbeidsvilkår enn tidligere (naust).	Forblendes med gardiner når det er konsert/aktiviteter som krever det.
Høyt under taket	Viser til drift. Store båter ble bygget her.	Førsterkes i enkelte scenario ved å sette klimatiserte, flyttbare kjerner oppå hverandre.
Stillas, trapper, dører mellom A og B.	Koblingen viser driften. De ansatte beveget seg mellom verksted og kontor/spisesal.	Heis plasseres i forbindelse med stillaset. Trappen mellom 1. og 2. etasje flyttes til østsiden, fordi vi åpner opp mellom bygningene akkurat der. Fortsetter stillaset helt opp, slik at 4. etasje også blir tilgjengelig med heis. Må se om stillaset som er kan brukes, også med henhold til forskrifter, eller om det bør rives og bygges nytt.

Trappeløpene går på hver side av båthallen. Trapp til loft ikke etter forskriftene. Må sette inn heis.	Trappen mellom båthall og loft er stilig, men litt skummel. Trapp ned er en nyere tretrapp som ikke passer inn.	Heisen kan ikke stå i kranområdet, forhindrer krantrafikk. Samlokalisering av trapper et alternativ, for å minske gangsoner. Trapp og heis lokaliseres på utsiden, for å ikke stå i veien for kranen.
Platå	høydeforskjell	Førstestie platå, trapp & rampe
Årsag til forskjell		
Gjensidige slip		
Forfall / ledelinje		

15.3.17

Trapp opp i vest. Grønn stillastrapp, Ikke forskriftsmessig.	plan	Samlokalisering av trapper og heis, utenfor slik at ikke kranbanen blir forstyrret. Trapp og heistårnet tar inspirasjon fra kranen ute, stål og fagverk. Kledd med stålplater, noen glassfelt. Uisolert.
Trapp ned i øst. Ny, i tre. Står ikke i stil.	plan	Samlokalisering av trapper og heis, utenfor slik at ikke kranbanen blir forstyrret.
Ingen heis	plan	Samlokalisering av trapper og heis, utenfor slik at ikke kranbanen blir forstyrret.
Tak	?	
Scene	?	
Akustikk	akso/ perspektiv	Romklangen reguleres med seilduker som er festet i bjelker/traverskran. Må snurpes sammen når kranen er i bruk.
LOFT		
Tregulv i to rom, oppå betonggulv.	plan	Tregulvet blir utvidet til å dekke hele etasjen. Isoleres.
Lecavegg, uisolert. Vinduer i pleksiglass.		Vegger oppå tregulvet, isolerglass for å få inn lys og isolere.
Ingen heis, dårlig trapp.		Heis og trapperom utenfor bygningen. Et vindu forstørres til dør for å skape forbindelse. <i>Trappenes s.</i>
Tak, betongbjelker.		Tak innenfor opplagret på de nye veggene.
KJELLER		
Spraymalt, hvit betong.	plan	Garderobes, toaletter og lager.
Ingen heis, stygg trapp.		Heis og trapperom utenfor. Dørene øst i nordfasaden skiftes ut til mindre dører, for å skape forbindelse til heis- og trapperom.
NERVERKSTEDET		
Porter. Forblendet med trevegg/dårlig stand.	Viktig plan, snitt, f.e.s. K?	Skifter ut til nye porter. Forstørret port i sør for å få øvingsrom ut og inn.

Kran. Ødelagt.	Viktig 	Repareres.
Lyst rom		Forblendingsgardiner
Uisolert		Det vil ha liten liten effekt av å isolere, når portene er i bruk. Kan heller varme opp dersom det trengs noen ganger.
Betonggulv med armering	Viktig	Bevares. Ingen etterisolering.
Lecavegger. Stålsøyler til tak og traverskran.	Søylene blir viktig fordi kranen er viktig, og taket med sine stålplater.	Veggene kan ikke isoleres på innsiden, for da må man fjerne tak og krankonstruksjon.
Stålplater på takkant.	Viktig (siden det var plateverksted, stålindustri)	Bevares. Kan da ikke isolere vegg på utsiden, men kan isolere tak.
Dør i øst.	Ikke så viktig	Kran forblendes, men kanskje greit å ha en dør av og til.
Vinduer. Hull i pleksiglass, noen sprosser/glass mangler.	Ikke så viktig.	Kan skiftes ut.

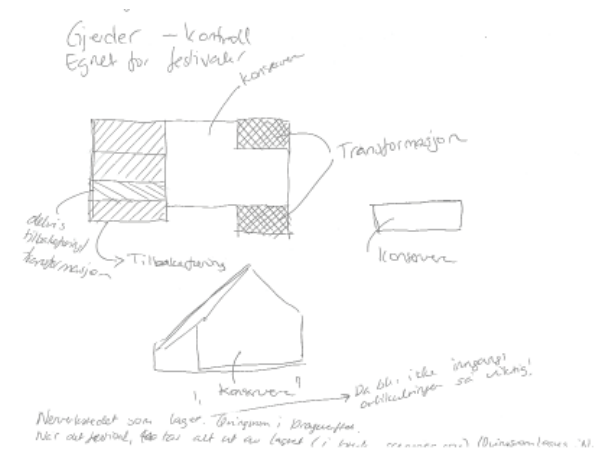
3.12.12

Bekymringer på tampen

- Er prosjektet for enkelt?
- Er detaljering av inngangsartikulering, øvingsrom og scene interessant? Scene og artikulering er nå standard løsninger. kanskje ikke interessant?
- Tar prosjektet for mye plansjeplass?
- Burde det være mer plass til vernediskusjon?
- Burde vi fokusert mer på de andre etasjene i Drageverftet? Vi ender opp med å gjøre store inngrep oppover og nedover (toaletter i kjeller og backstage på loft, tilbakeføring av 2. og 3. etg, fjerne innbygget terrasse 4. etg). Vi må vite hvilken holdning vi har til inngrepene. Vise i 1:200?
- Har vi tilført bygningene noe?
- Har vi gjort det bedre?
- Inngjerding av området og kontroll - Eller skal de bare være en bygning?

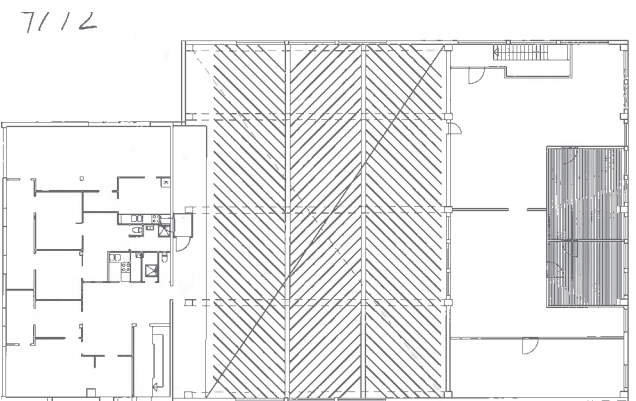
• Dersom scene og inngangsartikulering skal bestå av romfagverk, må disse lagres når det ikke er konserter el. andre arrangement. Hvor? Nerverkstedet fungerer bra som lager, det har kran. Øvingsrommene kan være i drageverftet når det ikke er konsert, så flyttes de til nerverkstedet når det er konsert - for lagring. Da blir inngangsartikuleringen mindre viktig.

• Eller kanskje vi skal kill your darlings? øvingsrom? er det så viktig da?

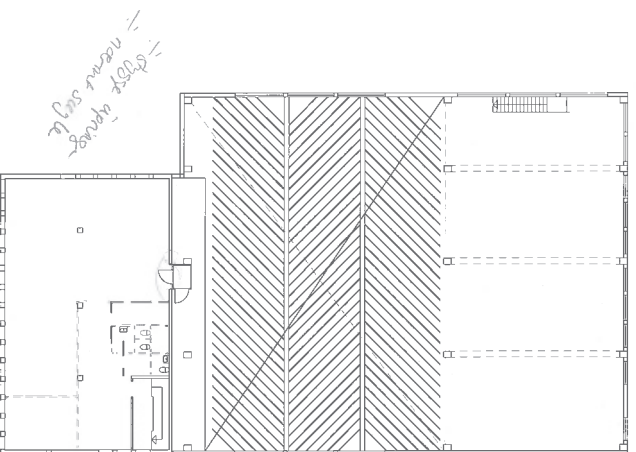

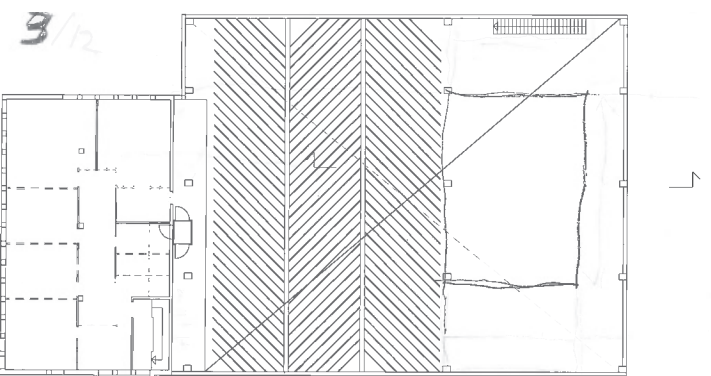
4. etg

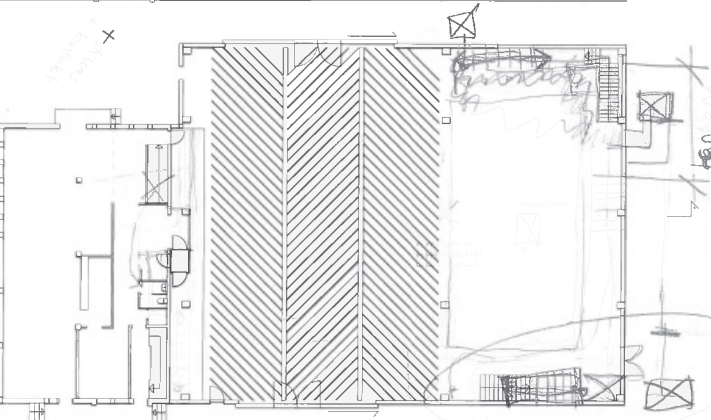
3. etg

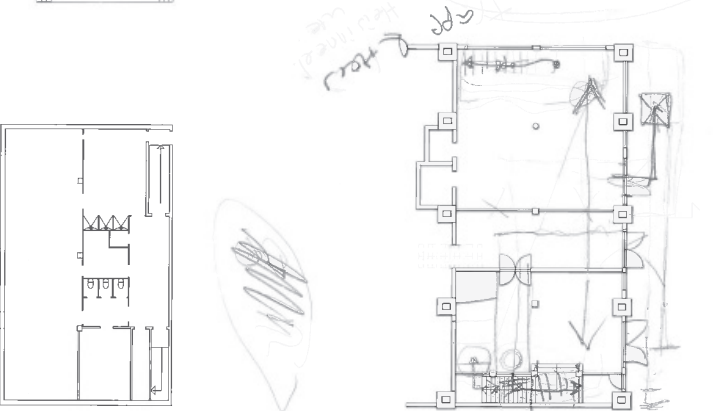
2. etg

1. etg

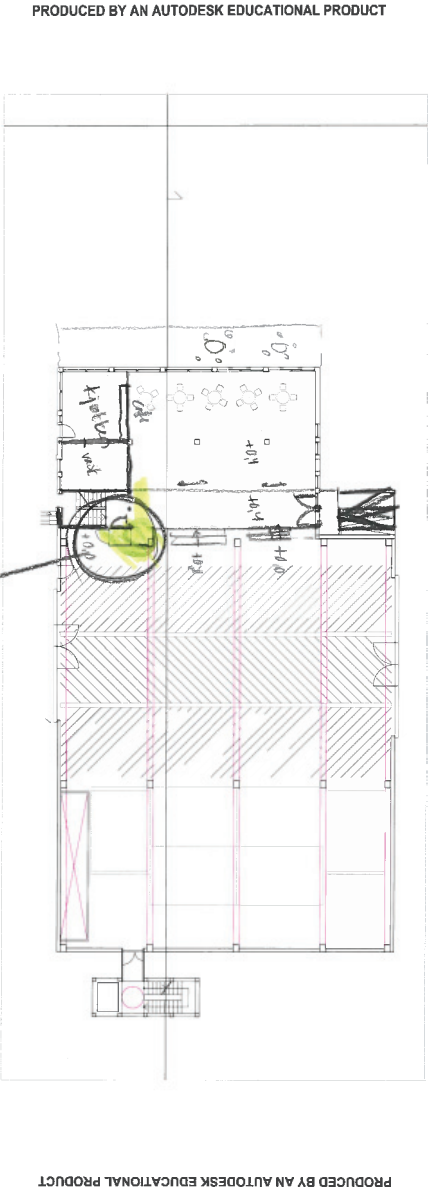
Kjeller

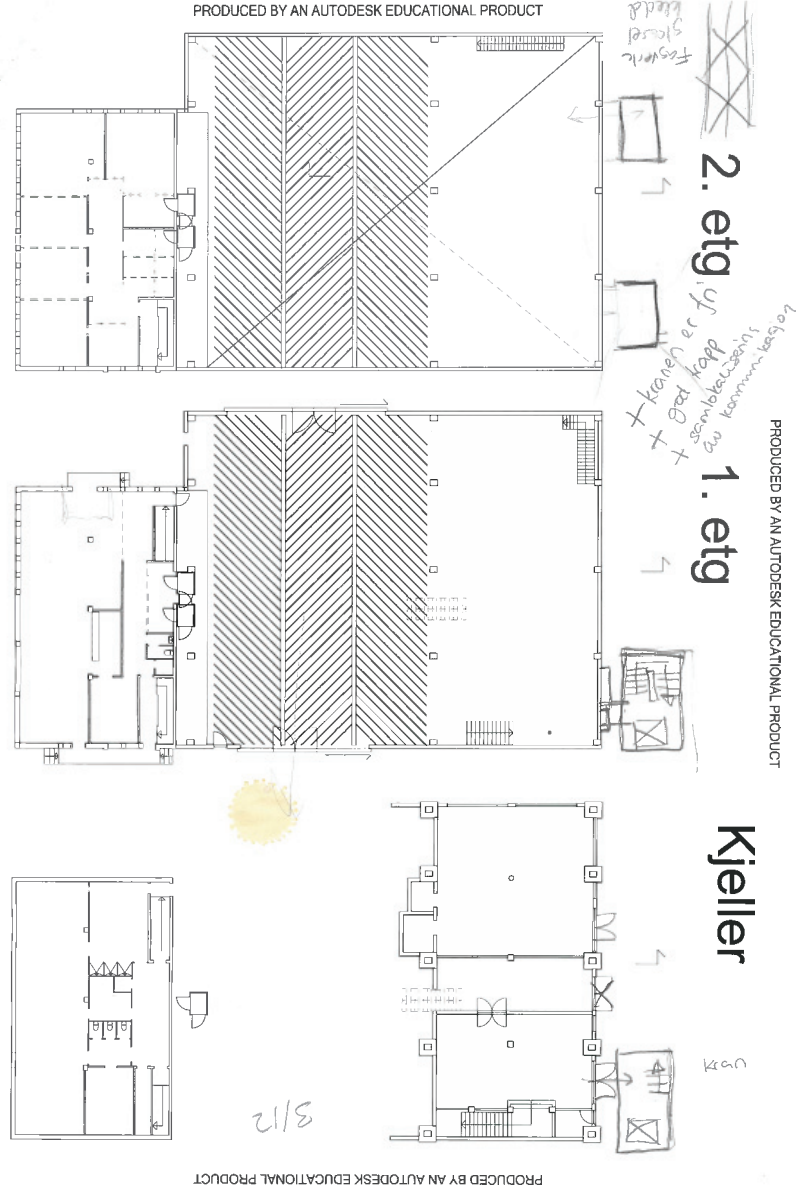
Utforsking av vertikal

B/12

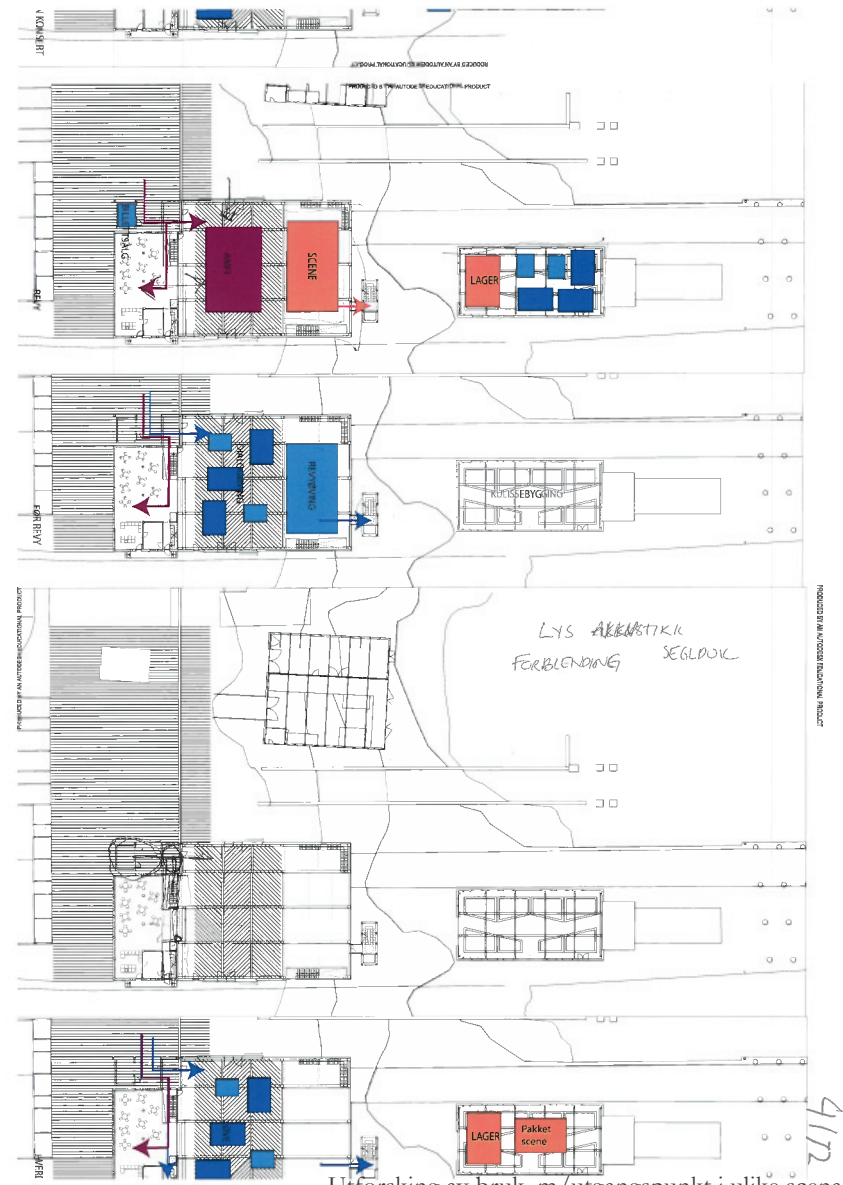
PRODUCED BY AN AUTODESK EDUCATIONAL PRODUCT

hvis man har eng off profesjonere "uten" planlysning!

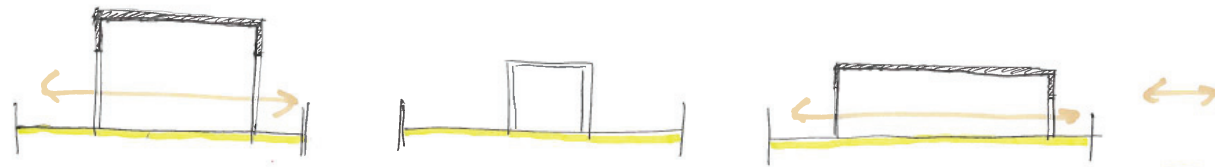
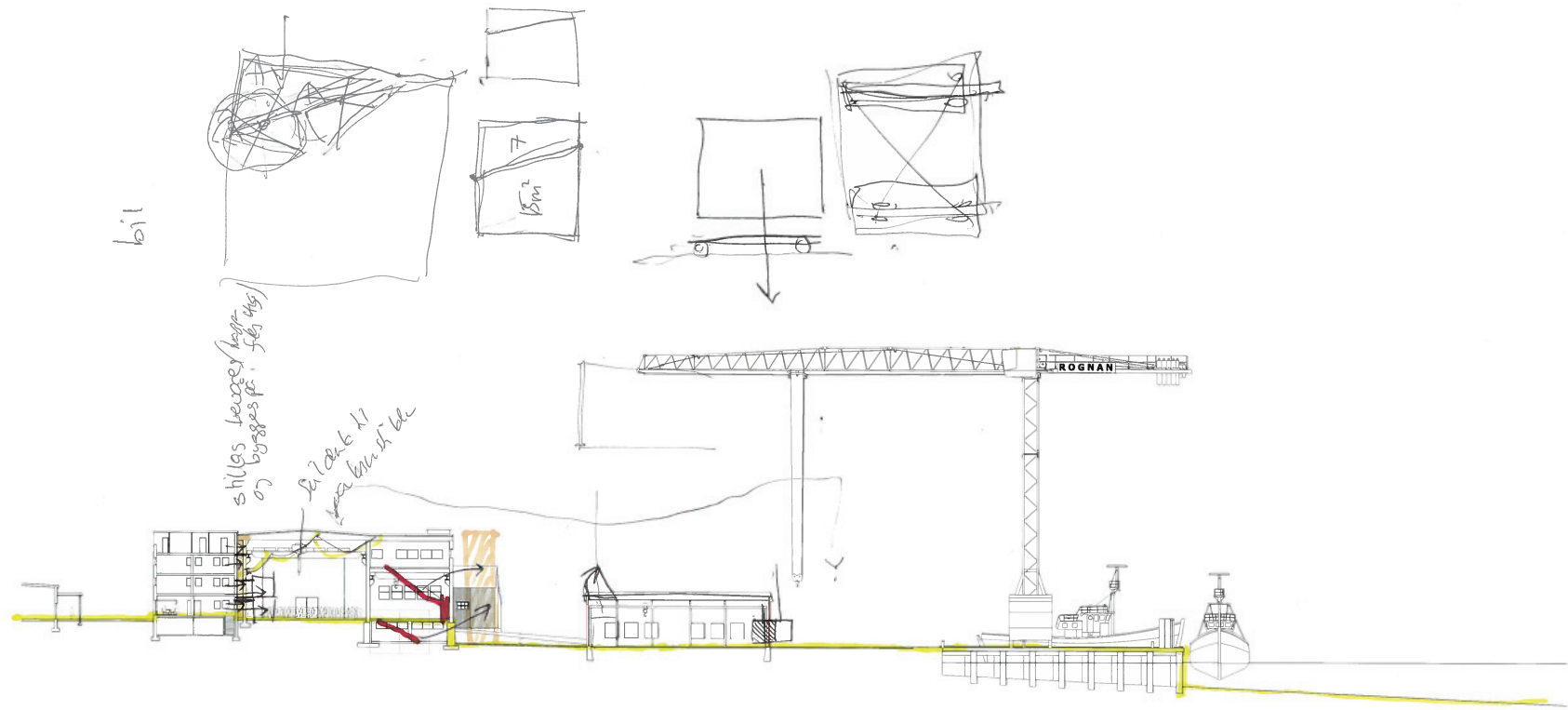

B/12

Utforsking av bruk, m/utgangspunkt i ulike scenario

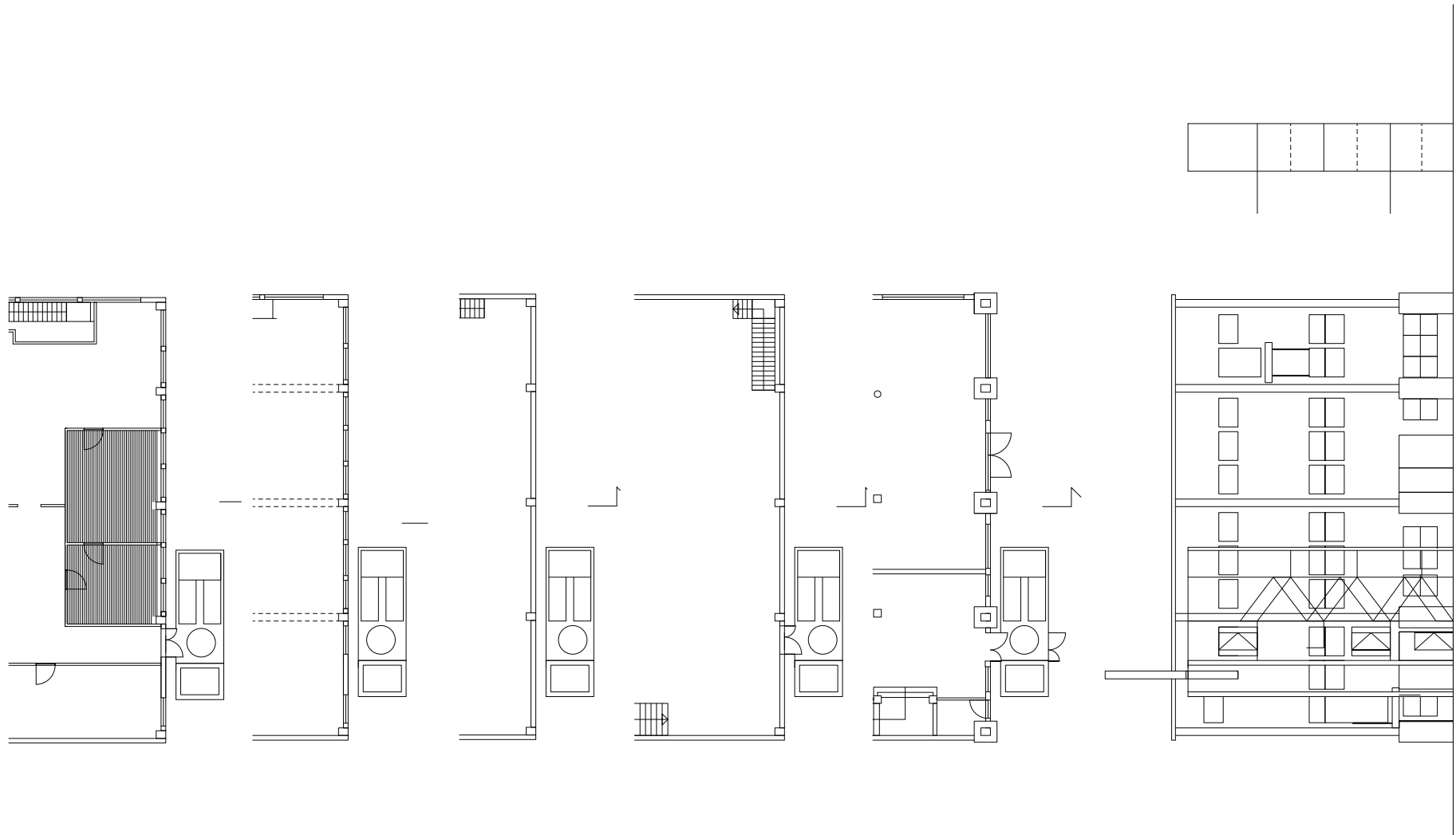

Vertikaler (nye)

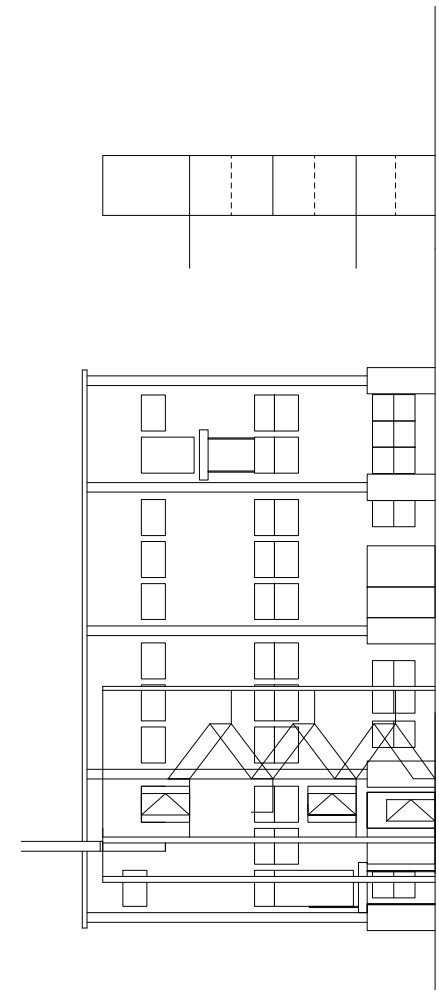
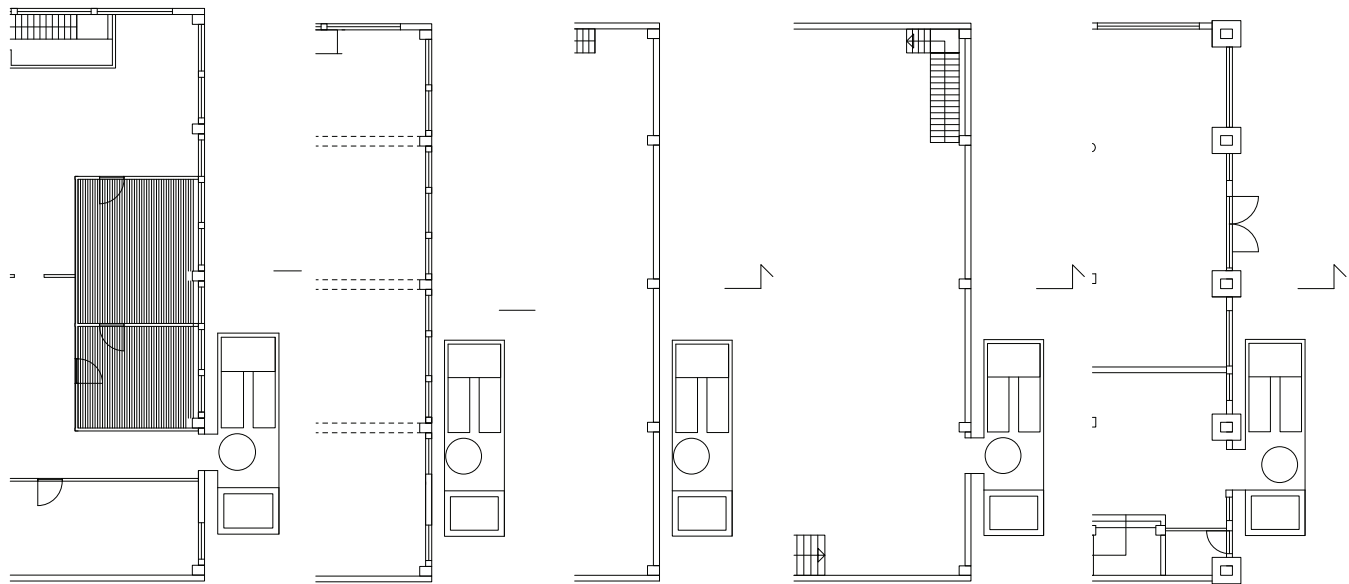

Trinngjett

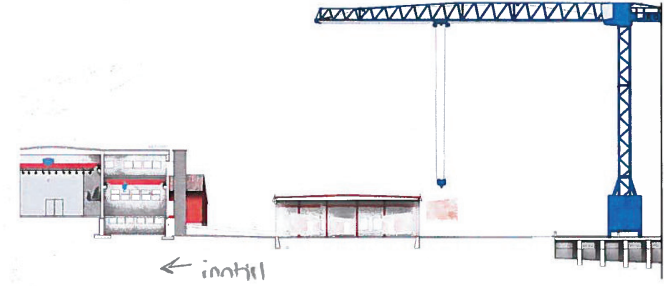
Utforsking av vertikal

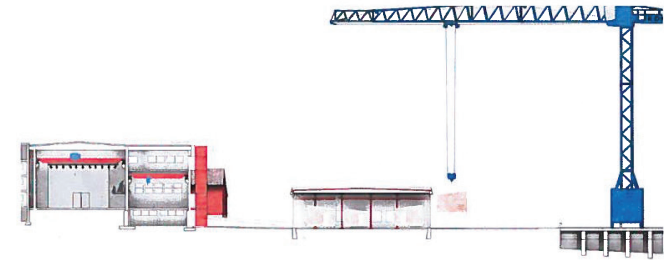

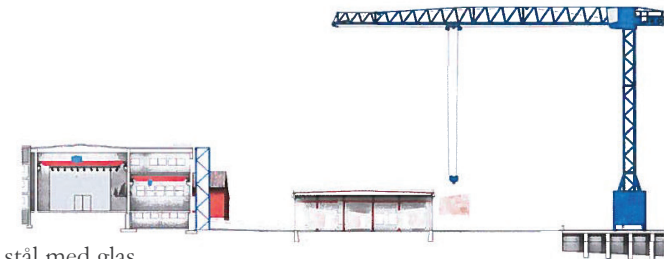
Trappetårn alternativ 2

Materialitet: betong

Materialitet: stålkonstruksjon med stålplater sveisa/bolta på

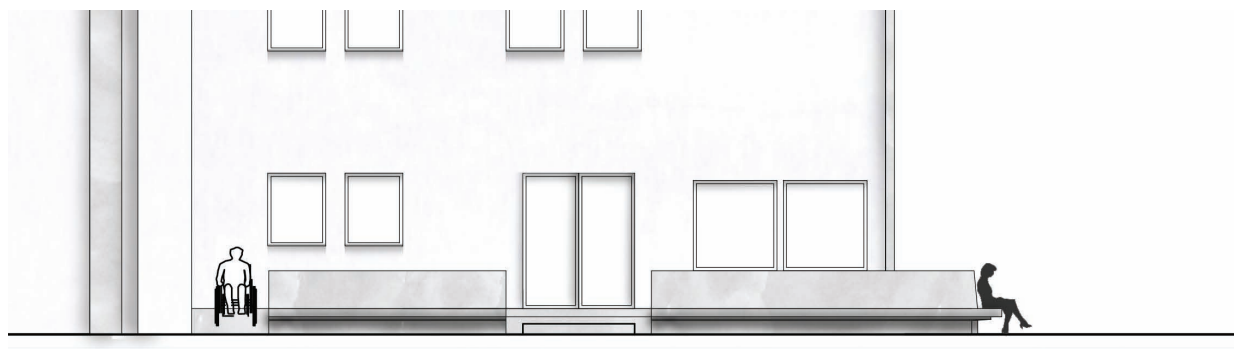
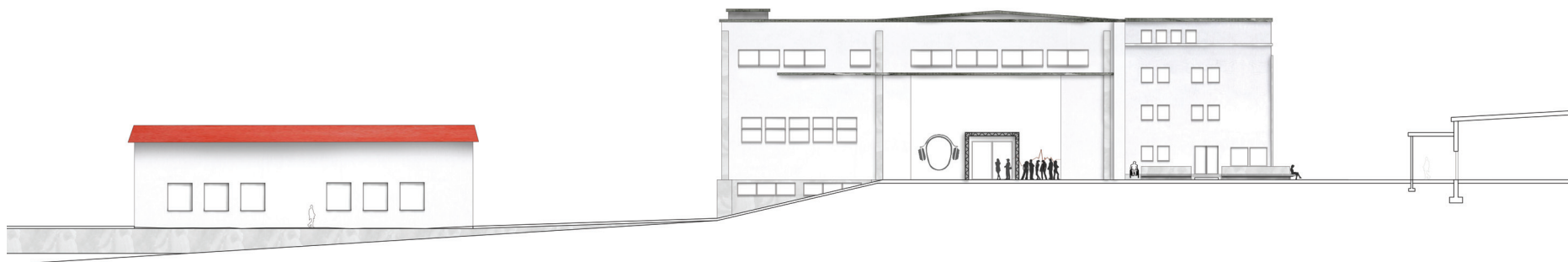

Materialitet: lakkert stål med glas

MATERIALITET TRAPPETÅRN

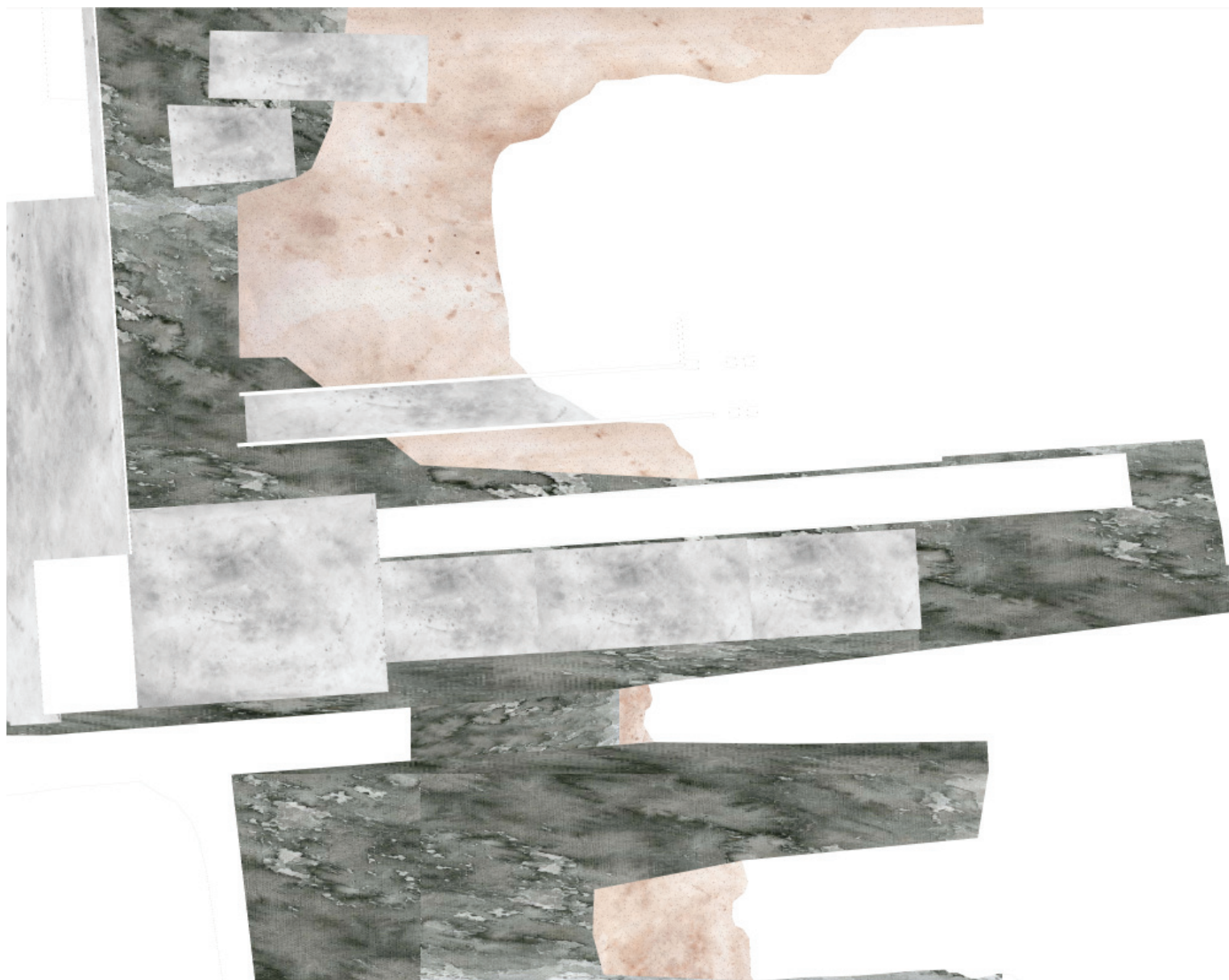
Korleis skal trappetårn sjå ut? Og kor skal inspirasjon til utforming og materialitet kome frå?

- Frå bygningen bak? Dvs betong eller leca som er pussa og malt i same farge som fasadane for øvreg.
- Frå Nerverkstedet, som for scene og boksar?
- Frå kranen? I romfagverk, lakkert i same farge som kranen. Glasfelt sett inn, for å gjere referansen til kranen tydelegare.

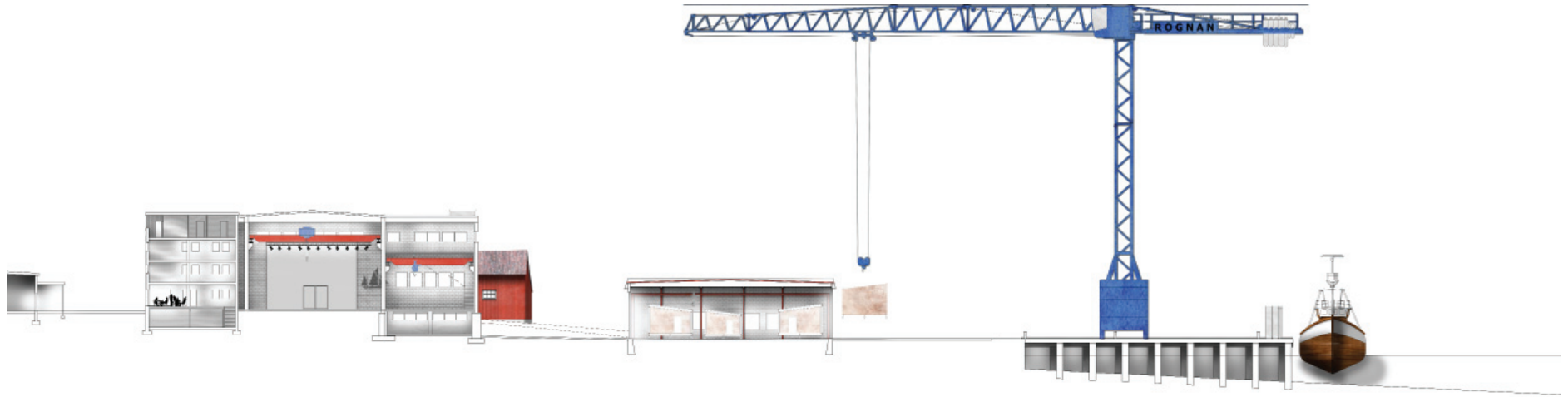

Fasadeoppriss vest.

Flyttbar inngangsartikulering (her vist ved port til hallen).
Betongrampe rundt adm.bygget, med benk mot sør.

Patchwork.
Plan med struktur og materialitet:
grått=betong
svart=pakka grus
sand=sand

5.12.12

Rask prosjektering

Veiledning med Eir 03.12

Vi må se på planløsningen igjen, på logistikken, ta avgjørelser. Rullestolbrukeren må frem.

Vi jobber effektivt 3 timer på kvelden, og mindre effektivt tirsdag. Men vi får løst problemene.

Heis i båthallen som betjener administrasjonsbygget. Gir rullestolforbindelse mellom admin (40 cm) og båthall (0 cm). Stillas bevares eller rekonstrueres. Dører i de etasjene over flyttes på, ny dør i 4 etasje. Stillaset får en etasje til, i 4 etg. Heisen går akkurat innenfor søylerekken, innenfor bjelken som holder traverskranen, da den ikke må forstyrre kranens område/bjelken.

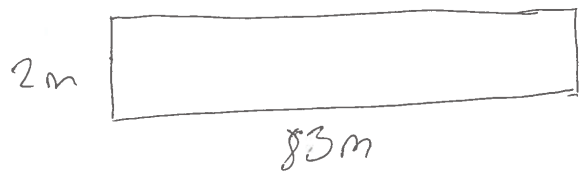
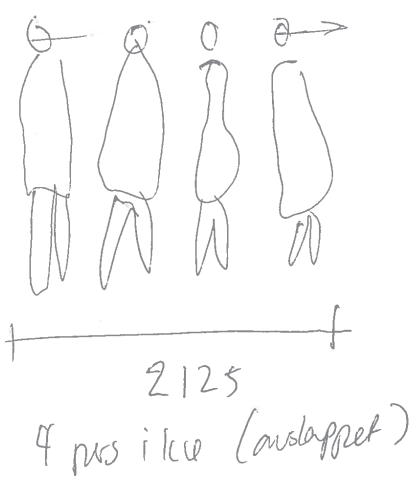
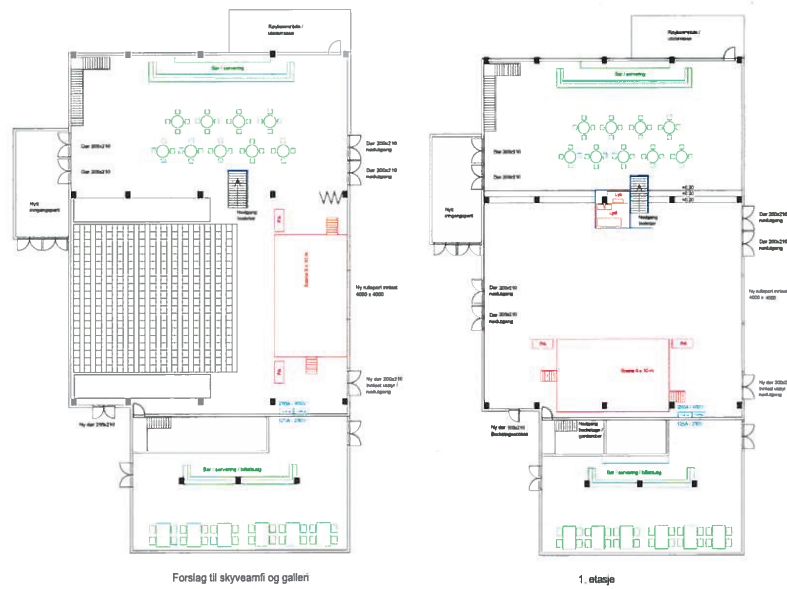
Heis og trapper i nordre del av båthallen. Vi prøver på samlokalisering av begge trapper og heis i øst eller i vest, vi liker ikke helt det vi får. Det stikker seg ut. Plutselig kommer vi på at kranen må jo kunne brukes, og et trapp og heiserom i ene delen vil forhindre at kranen blir brukt der. Løsningen blir å legge et trapp og heisrom utenfor, på nordsiden. Plasseringen blir vurdert. De forskjellige

etasjene vil ha vertikalforbindelsen på forskjellige plasser. Etter mye om og men finner vi det som fungerer best. Vindu på loftet blir forstørret for å gi rom for forbindelsen. Et tilsvarende kutt i veggen i båthallen (ingen vindu fra før). I kjelleren blir et sett av dørene fjernet for forbindelsen. Skal trapperommet også være inngang til kjelleren? Skal trappen mellom båthall og loft stå? Den er jo fin og se på, men kanskje farlig? Og den tar opp plass på loftet.

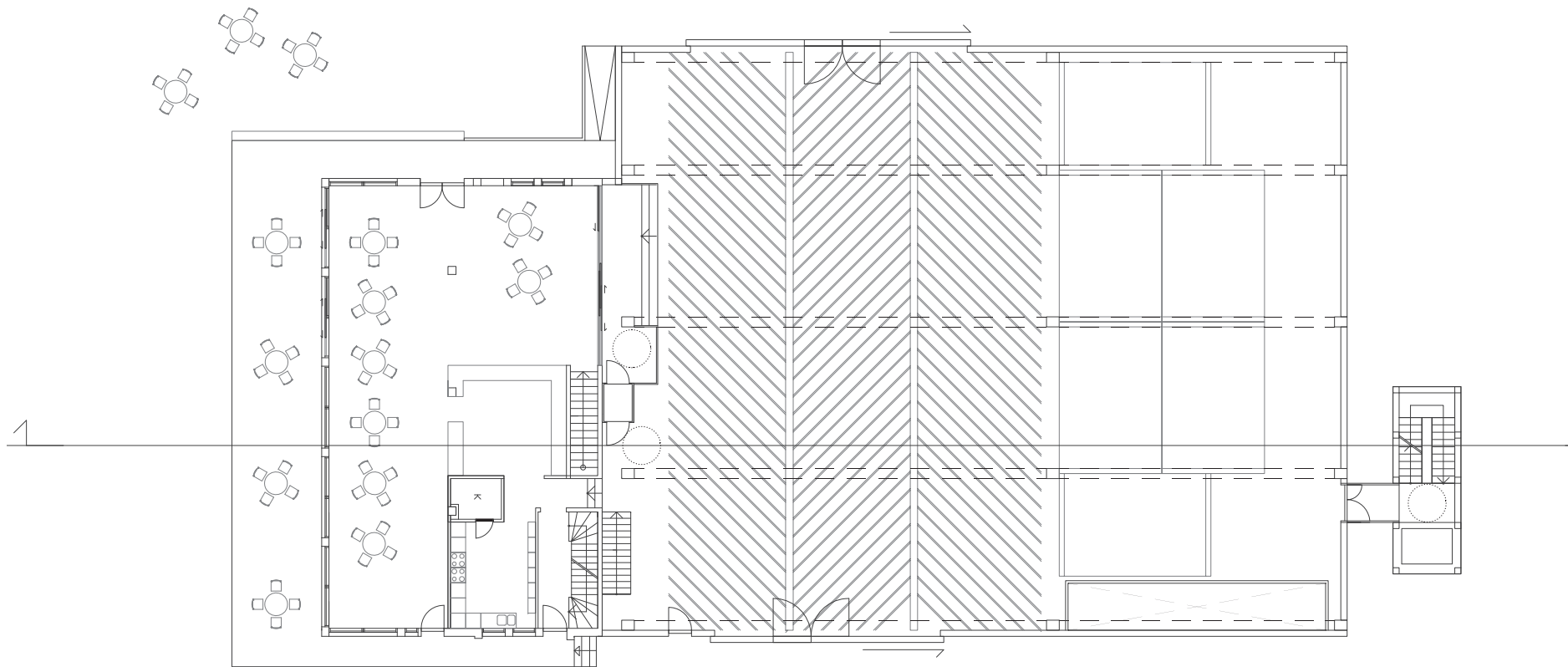
5112

Hvor stor plass trenger
1000 mennesker
i k0
på konsert

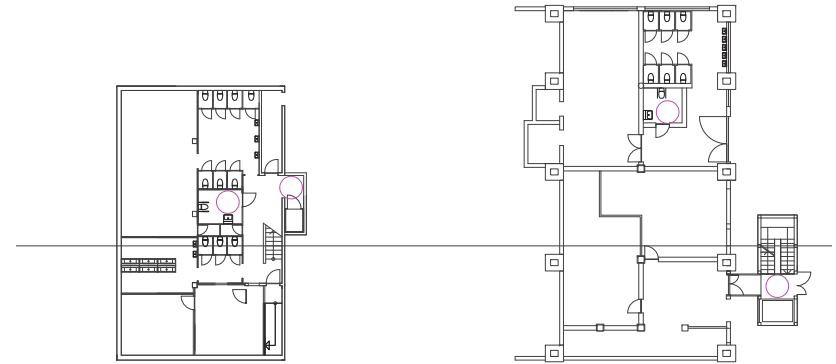
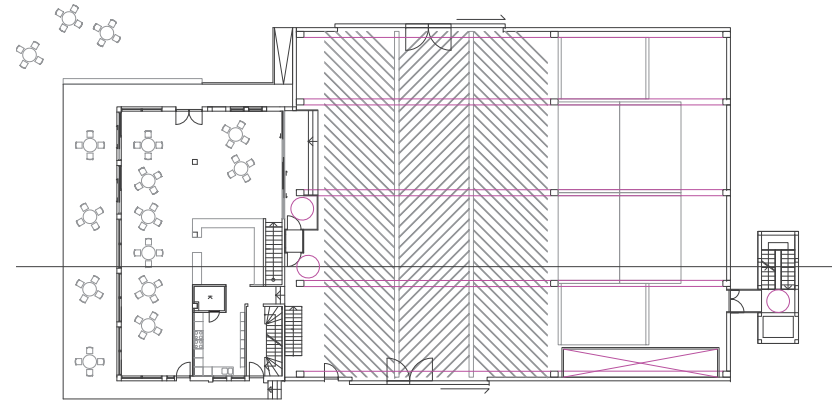
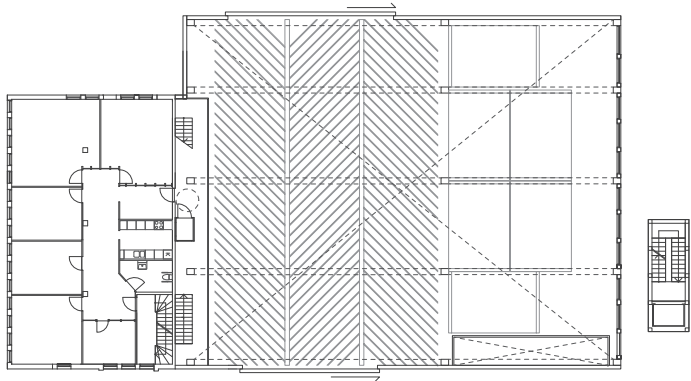
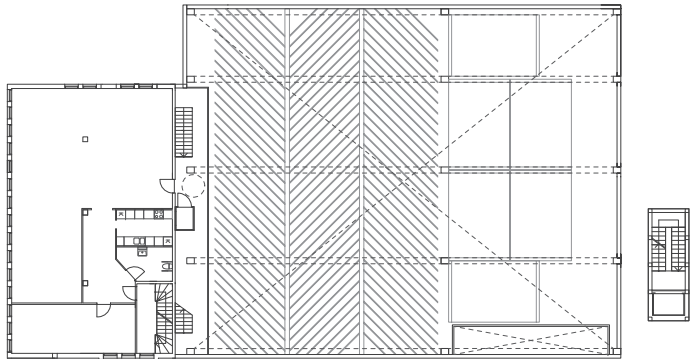
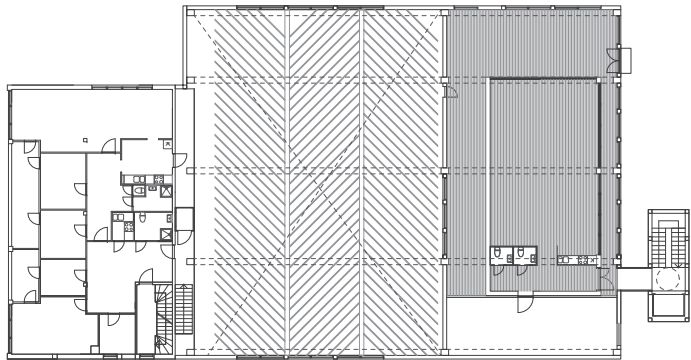
7 60/m²

1000 pers = 166,7 m²
200 pers = 33 m²

Plan for første etasje. Rundt adm.bygget “flyt eit betongdekke”, ei slags utviding av trappdelen i betong som står i dag. Den vert ekstra brei i sør, der den vert ei utviding av kafeen, med store glasskyvedører i fasaden. I vest går ei rampe opp langs vegg, og inngangen er dei eksisterande dørene. Det kjem ei trapp ned mellom adm.bygget og verkstadhallen, for å ta opp nivåskilnaden,

og for å etablere kontakt mellom konsertsal og kafe/bar. Trappa til kjellar er flytta. Eksisterande hovudtrapp fungerer som intertrapp oppover etasjane. Det er satt inn glasheis i hallen, og stillaset får stå (anten som i dag, eller som ei nytolking). Trappetårn i nord.
ER DET FOR MANGE TRAPPER?

Alle planane for Drageverftet (=adm.bygget+verkstadhallen)

TANKAR OM BRUK

Kan me egentleg seia at bygningane ikkje er i bruk? Kva vil det seia at bygningar er i bruk? At det er folk der? Er ein skule ikkje i bruk etter skuletid? Er ein låve ikkje i bruk når drifta er lagt ned? Kva når bygningen rommar reiskapar og utstyr - fungerer som lager? Då er den vel i bruk?

Nerverkstedet og Liengnaustet vert i dag nytta som lager. Kva skjer om dei skulle forsvinne? Utstyr og material som står lagra måtte då flyttast til ein annan lagerbygning. Me let bygningane fortsetja som lager, men med andre ting lagra der. Vil det då seie at me ikkje har tatt bygningane på alvor, når dei ikkje får ein meir intensiv bruk? Kan bruksverdi nyanserast, slik at det same bygget - som lager - kan ha ulik bruksverdi, alt etter utforminga? Ta Liengnaustet til dømes. Den har fått ein "hems" for lagring. Kva om ein bygde eit hyllesystem som ga ti gonger meir lagringsplass? Kva skjer då med bruksverdien?

Kva handlar bruksverdi om? Kan ein seia at for til dømes Liengnaustet, ville bruksverdien auka om bygget vart besøkt av fleire menneske? Om det står ein båt til lagring/reparasjon, har det då lågare bruksverdi enn om det vart ei båtutstilling med besøkande kvar helg? Er bruksverdi direkte knytt til økonomisk verdi og avkastning?

Har alt bruksverdi? Finst det i det heile bygningar utan bruksverdi? Kan bruksverdi uttrykkjast i tal - i brutto-/nettoareal, primærareal, bruksareal osv? Vil det då seie at bygningar som er tomme, ikkje er i bruk? Kan ein skilja mellom innvendig og utvendig bruksverdi? Korleis kan ein bygning brukast utvendig? Ved å gi ly og le? Gå over/under? Kan ein bygning ha bruksverdi knytt til kontekst og omgjevnad?

Kva med Drageverftet? Er det ein bygning som er i bruk - eller ikkje? Den er stappfull av menneske og aktivitetar under Blåfrostfestivalen i februar. Dei andre dagane i året er den lager, og rommar sporadiske konsertar, forestillingar og møter. Det er folk i huset, og (som ein veit) - hus treng folk. Men alle romma i bygningen er ikkje i bruk, og romma vert brukt på ein annan måte enn tidlegare. Kva får dette å seie for bruksverdien? Kraner og portar vert ikkje brukt som før. Ein bil som står parkert kan brukast: Gi ly og le, ein stad å sitja, sjå ut. Dette er kvalitetar, men bilen er bygd for å vere i rørslé.

TRANSPORT OG FRAKT

Sjekking av korleis alternativa er for frakt av boksar (øvingsrom). Dei måler 4,2 x 6 meter, og 3 x 4,3 meter. Er dette for breidt for transport? Det hadde vore lettvtint om ein kunne køyre ein trailer med flat hengar/tralle inn i verkstadhallen (Drageverftet), eller Nerverkstedet, og løfte boksane opp på lasteplanet med traverskranene.

Litt undersøking gir svar:

Lasteplan - Med full lengde og bredde gir dette et lasteplan på 3,35 meter ganger 8,50 meter.

Eit firma kan køyrer spesialtransport: "På trallene transporterer vi blant annet store husmoduler med 4 meters bredde, 11 meters lengde og 3,5 meters høyde i store antall til Rogaland og sentrale østlandsområder."

Me reduserer måla på øvingsromma til 4 x 6 meter, og 4x 3 meter. Me tek av hjula, og let dei stå på søyler med gummiknottar. Dei vert skjert til, frå trapesform, til kubeform. Dette mogleggjer stabling.

7.12.12

Detaljerings på hva vi legger til:

- fargepalett

Prinsipp: flytting, stabling, sette sammen, spenne opp.
Eller er dette scenario?

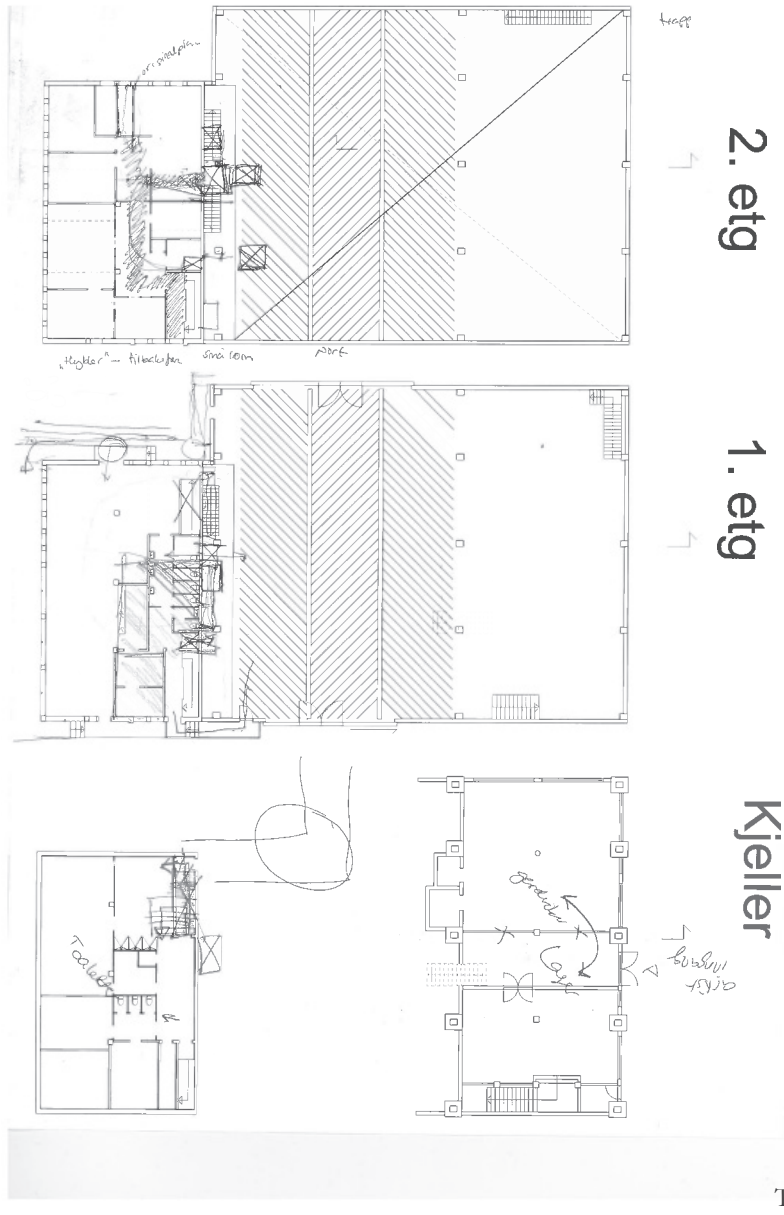
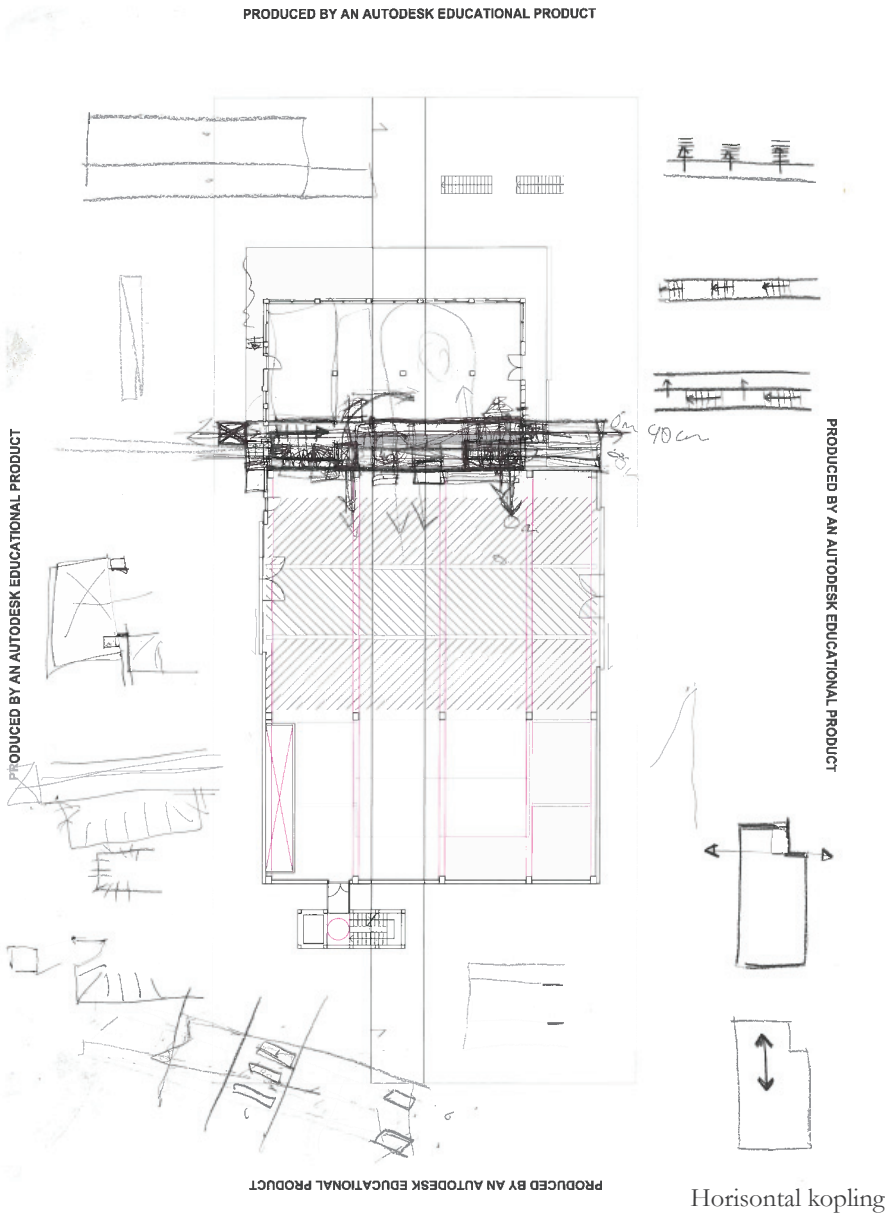
Komponenter/reversible tilføyninger

- Kran
- Romfagverksystem (scene, inngang, amfi, etc)
- Klimatiserte kjerner
- Seglduk

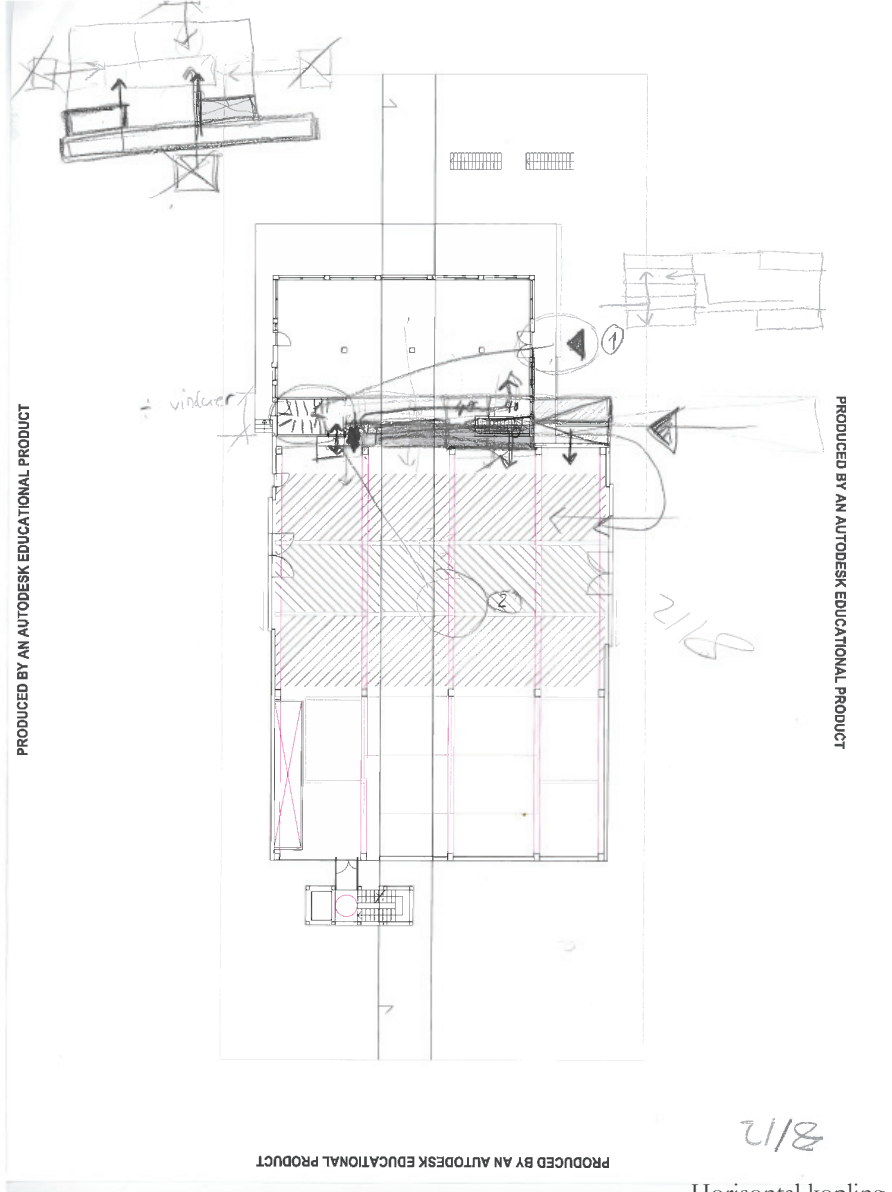
8.12.12

Me teiknar ut planane, og ser at det bør gjerast endringar. Det ser ikkje bra ut med så mange trapper i første etasje. Logistikken er dårleg, og MÅ løysast. Dette er noko av det viktigaste i prosjektet, kjenner me nå. Mykje står og fell på om dette fungerer. Me har ein diskusjon der me skisserer, teiknar, og testar i modell. Me kjem fram til ei løysing der linja frå sentrum vert ført vidare inn i bygget, og der ein horisontal krysskopling mellom dei to bygningsskroppane, administrasjonsbygget og verkstadhallen, løysar problemet. Nivåskilnaden vert løyst, og rampa kjem inne i bygningen i staden for ute. Me sikrar det fleksible utandørs golvet, og får ein betre samankopling inne.

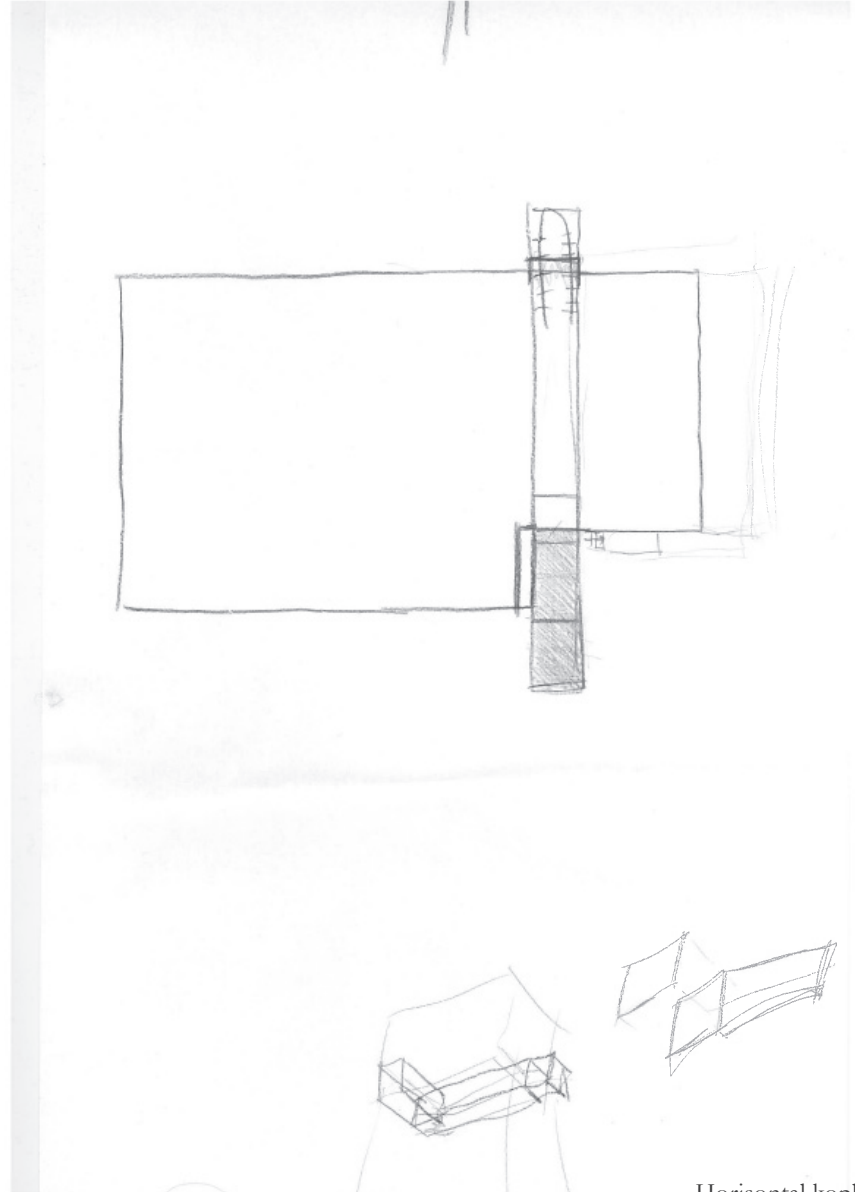
I kjellaren vert det gjort nokre endringar. Me finn ut at me treng garderobar for publikum, og det vert omrokkingar av toalett. Me tykkjer planane fungerer mykje betre etter ein rask workshop.

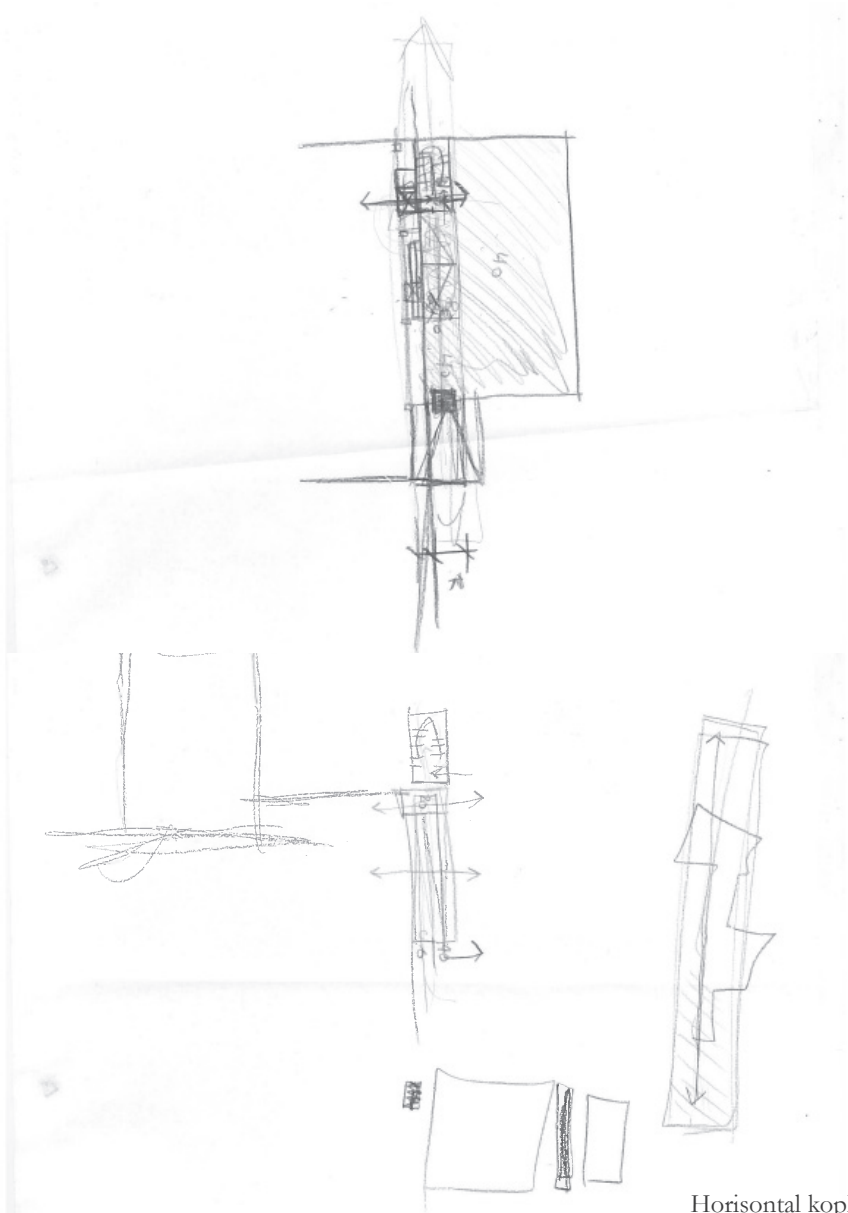

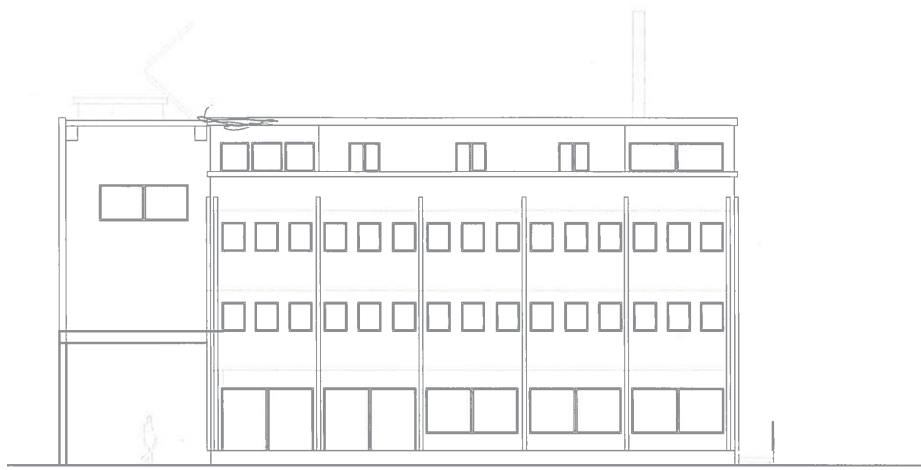
Horizontal kopling

Horizontal kopling

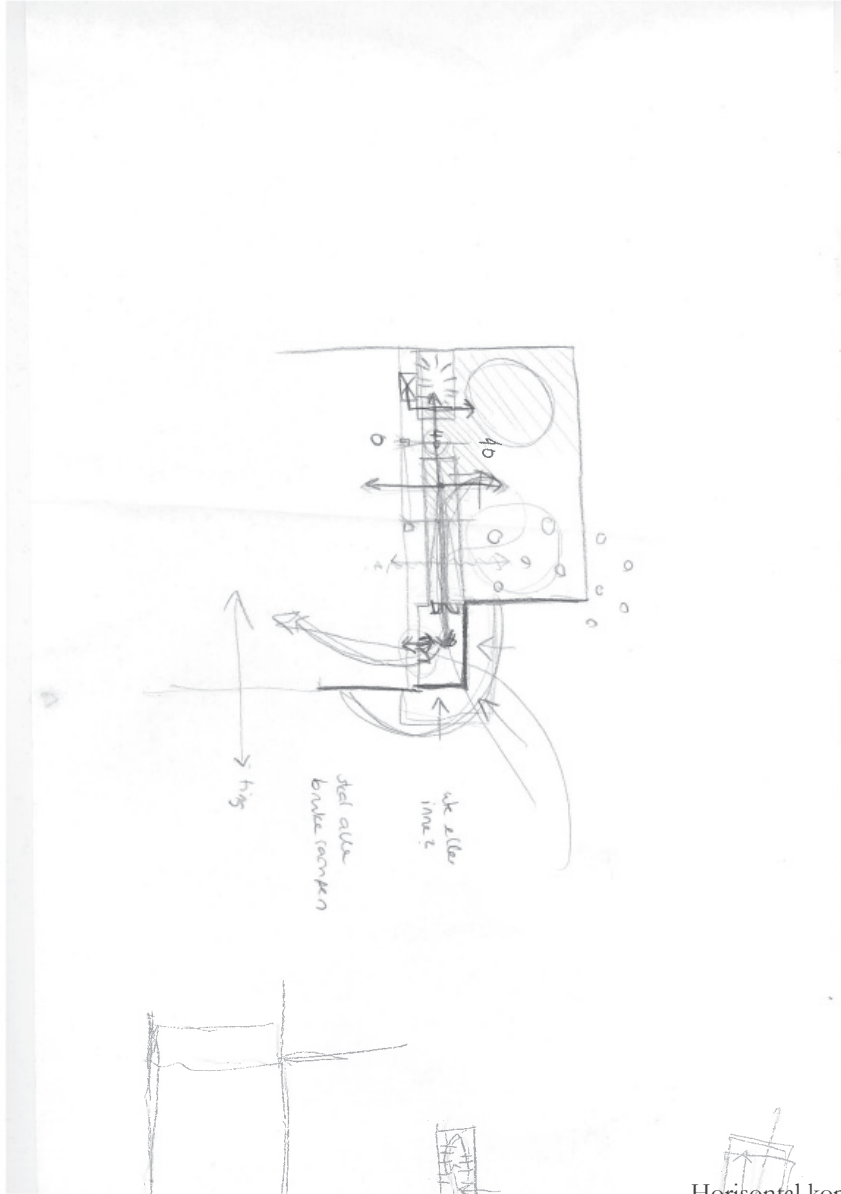

Horisontal kopling

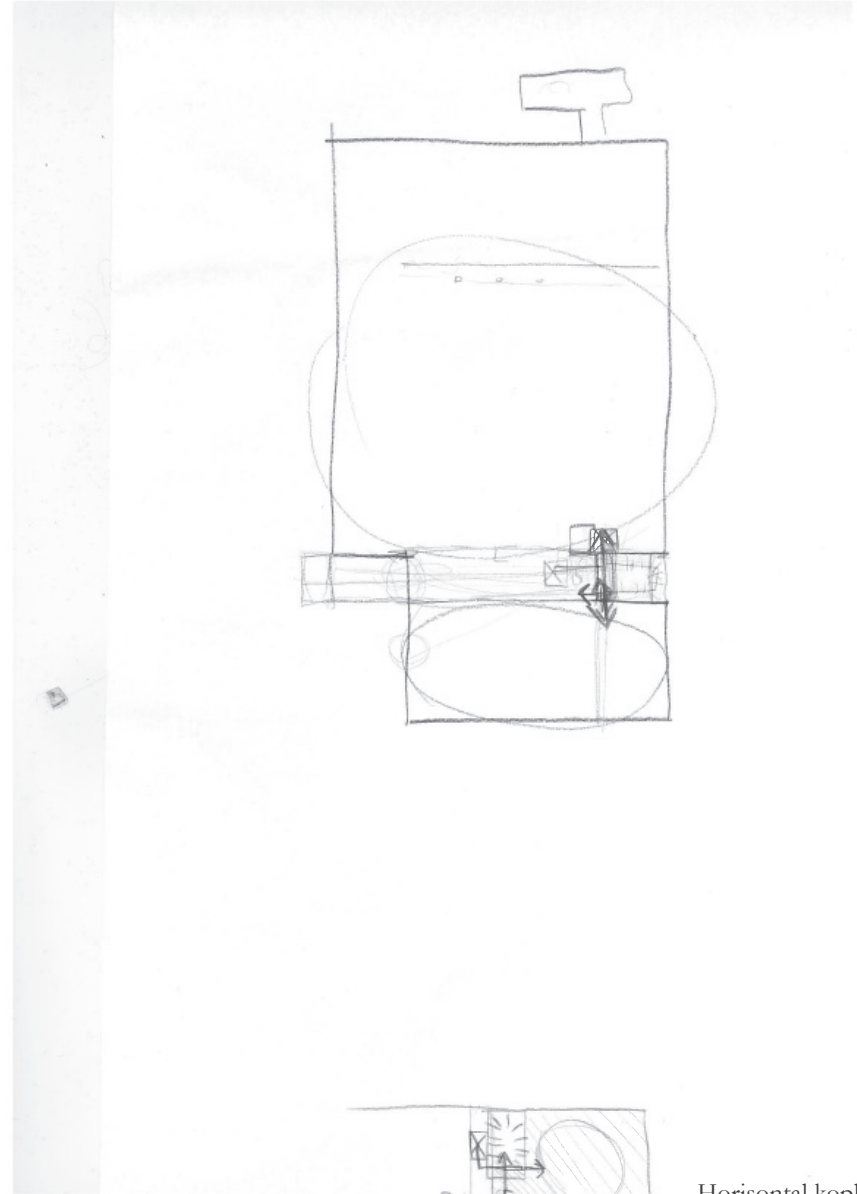

Stives = balkong
 Gjennangang 1. etg

Horisontal kopling
 fasadeuttrykk

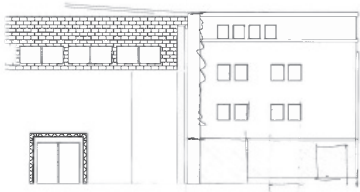
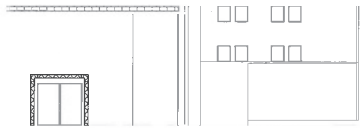
Horizontal kopling

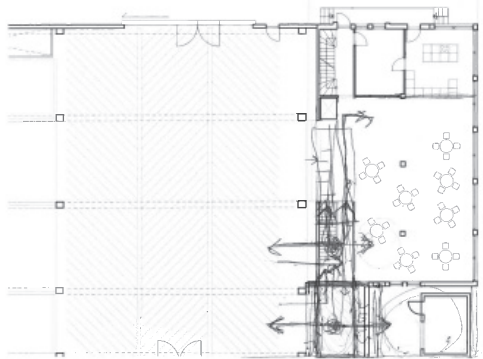
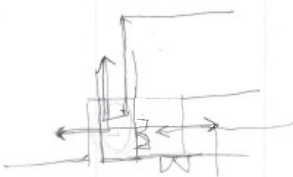
Horizontal kopling

8/12

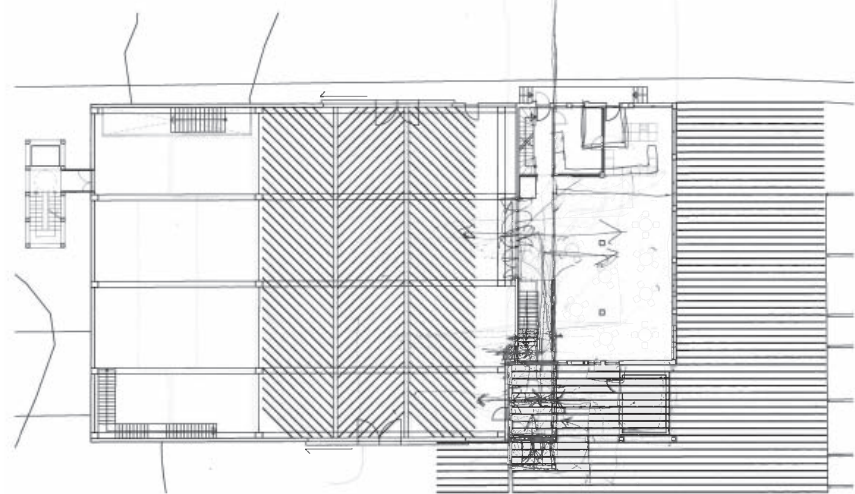
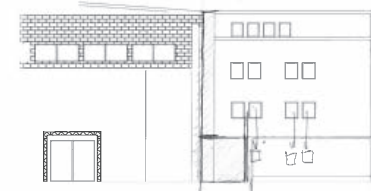
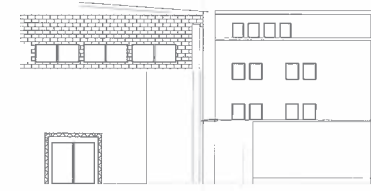

8/12

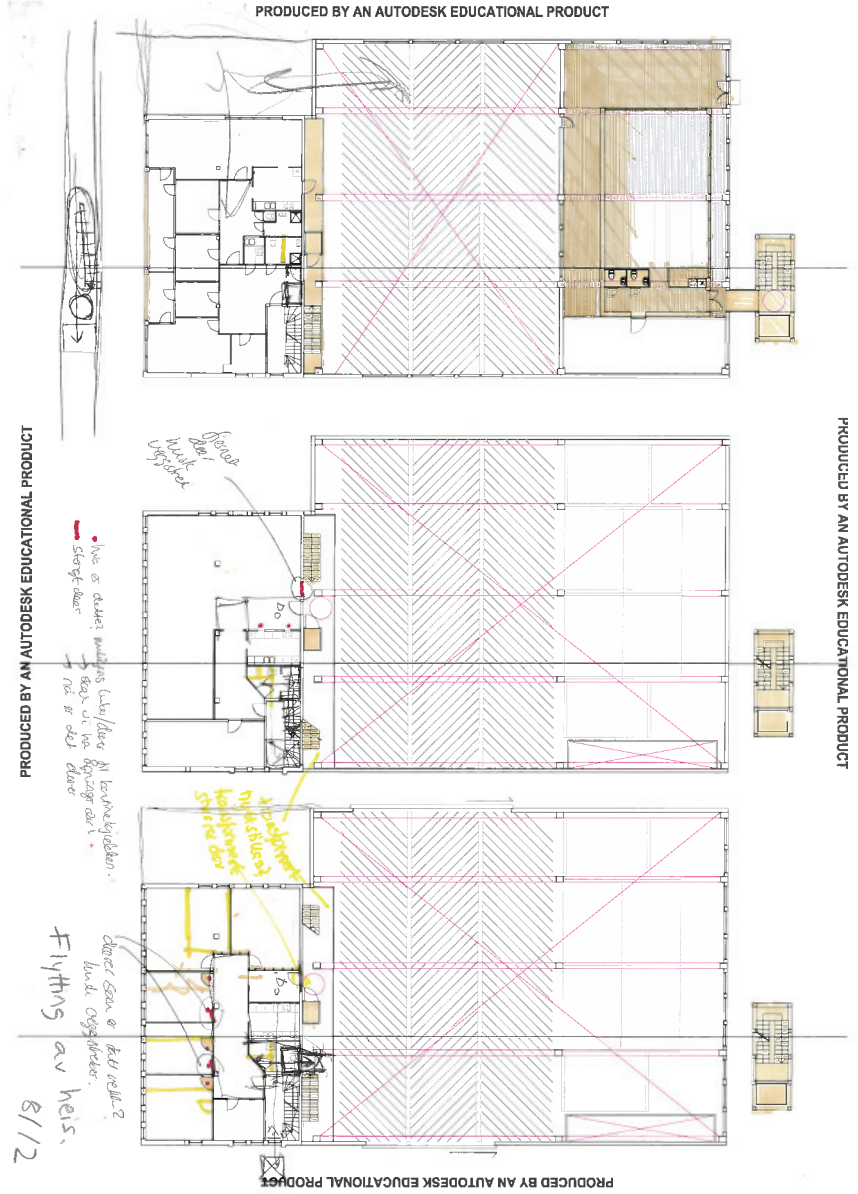
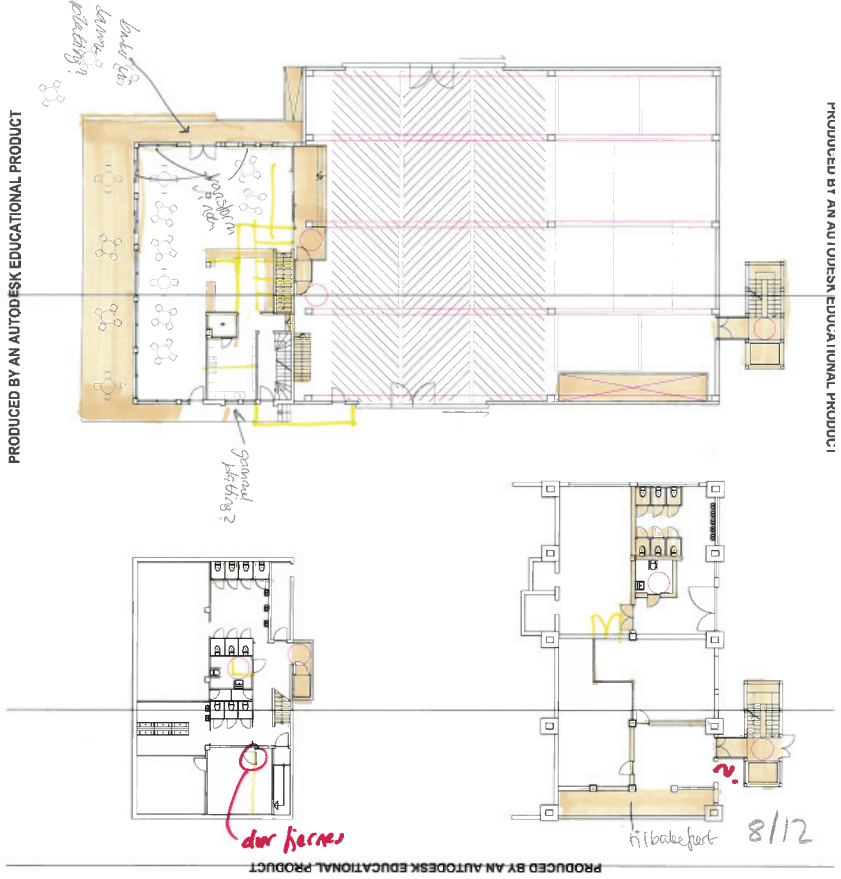

Horisontal kopling

8/12

Nye endringar - kva vert verna, kva vert fjerna?

9.12.12

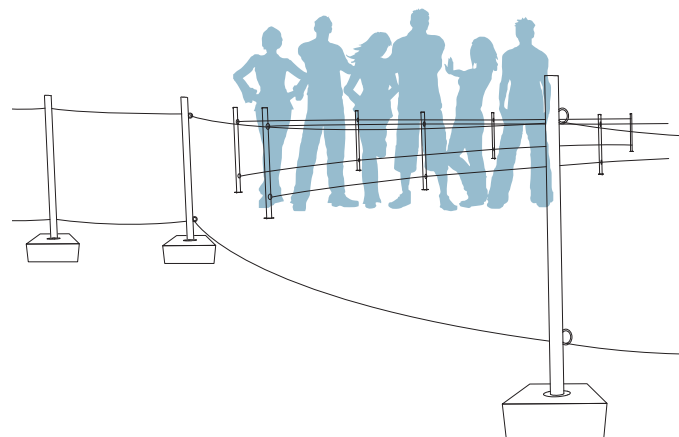
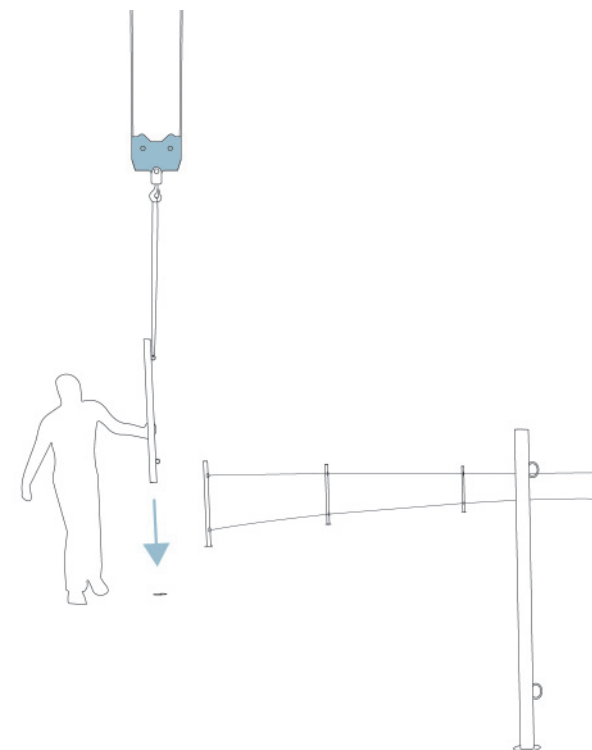
Me finn ut at me vil bruka konstruksjonsrøyr til sirkelgjerdet. Dette gjerdet følgjer maksimal rekkjevidde til kranen, og det vert støypt konstruksjonsrøyr i dekke på plassen. Øvrege stader på området vert det laga sokkel i betong under bakken, som konstruksjonsrøyr vert støypt i.

Tanken er at ein kan ha eit lager med konstruksjonsrøyr av mindre dimensjonar, som passar i røyrret som er felt ned i bakken. Ved behov vert det då enkelt å setja ned desse røyra i hòla sine, og slik lage gjerdepålar.

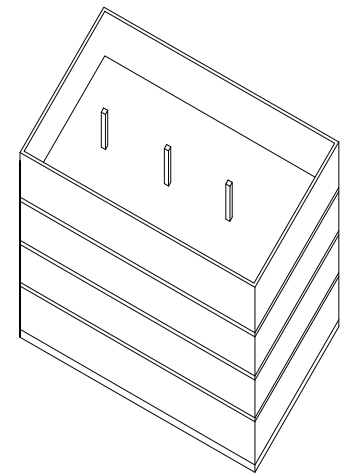
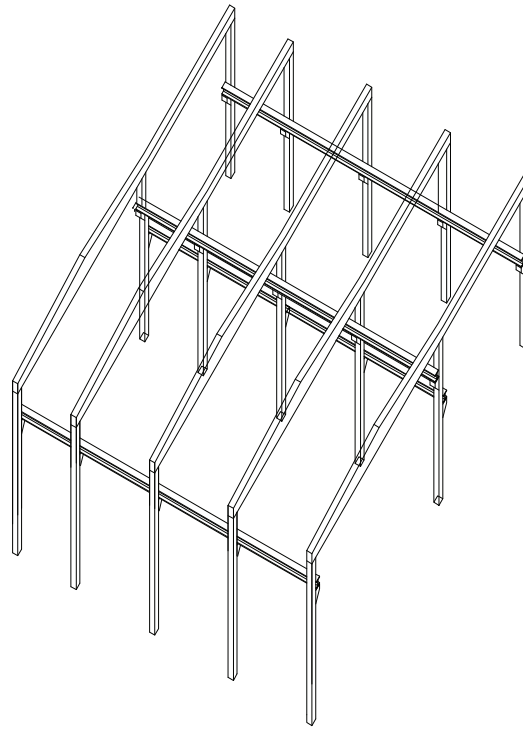
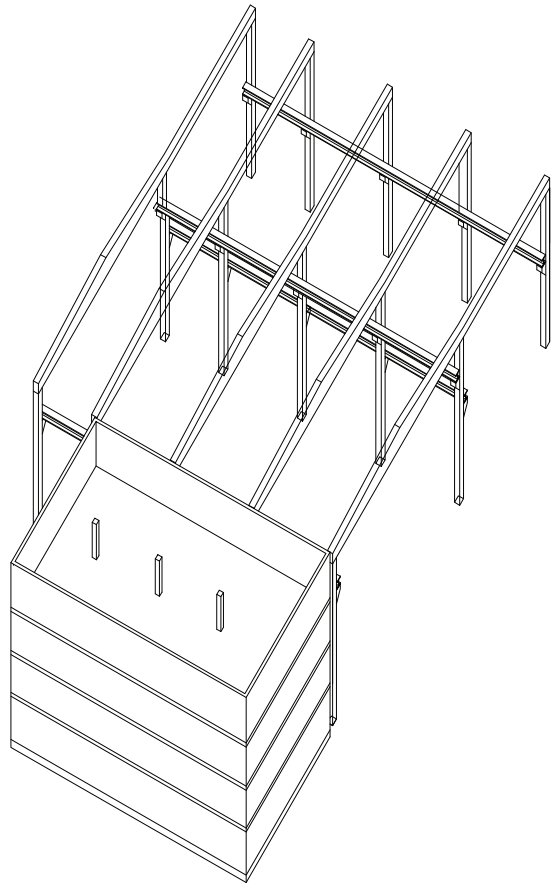
Ein kan trekkje vaier mellom pålane, og vips har ein eit gjerde!

Gjerde er fyst og fremst meint som ei avgrensing for å unngå at folk reker inn på området når det er rigging og aktivitet med kran. For sikkerheit altså. Me vil heller laga eit system som er fleksibelt.

Kanskje systemet kan utvidast med røyr på betongsoklar, som kan setjast opp i konsertsamanheng - for køsystem o.l.?

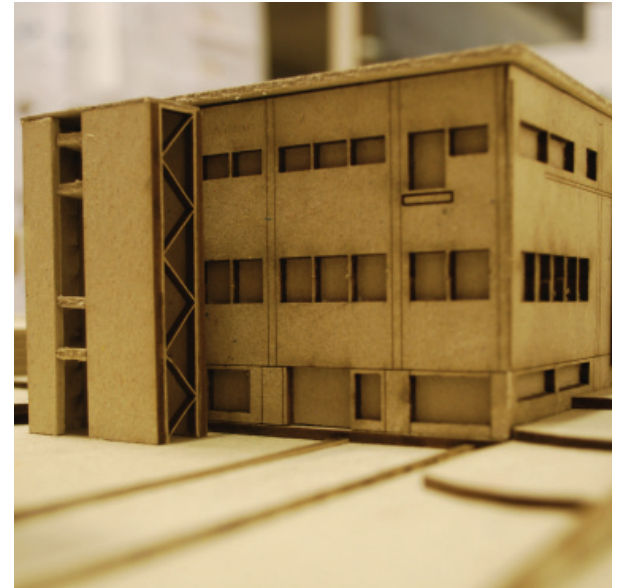

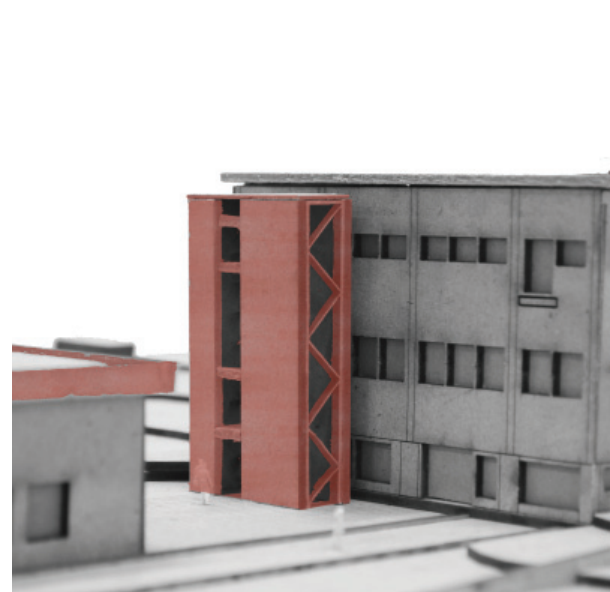

11-12.12.12

Me byggjer modell i 1:200, og arbeider med plansje. Det er hektisk og innspurt. Me lagar visuelle formidlingar, skisser, og aksonometriar. Noko fungerer betre enn anna. Det vert printa ny prøveprint av heile plansjen, og me håpar det snart vert siste gong me printar dette!

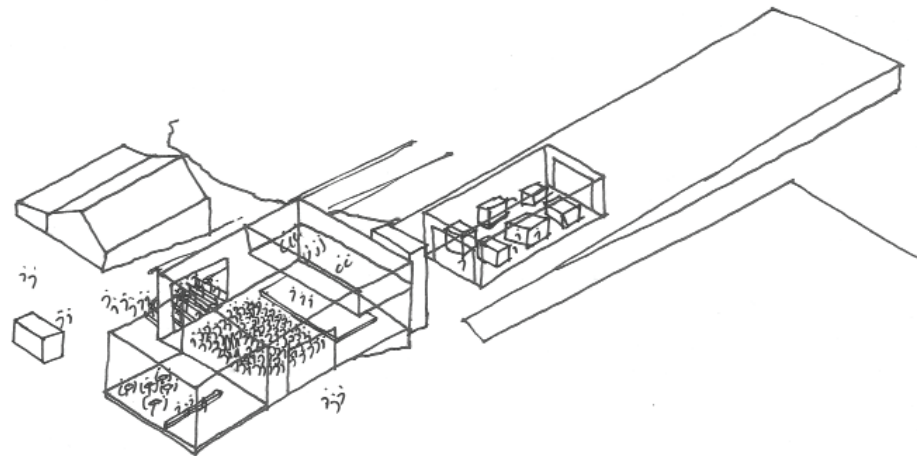

STOR KONSERT

Store navn kjem til Rognan, og publikum straumar til. Dei store portane vert opna på verkstadhallen. Det vert servert flytande i baren.

Øvingsromma står i Nerverkstedet, og på utescenen varmar lokale band opp.

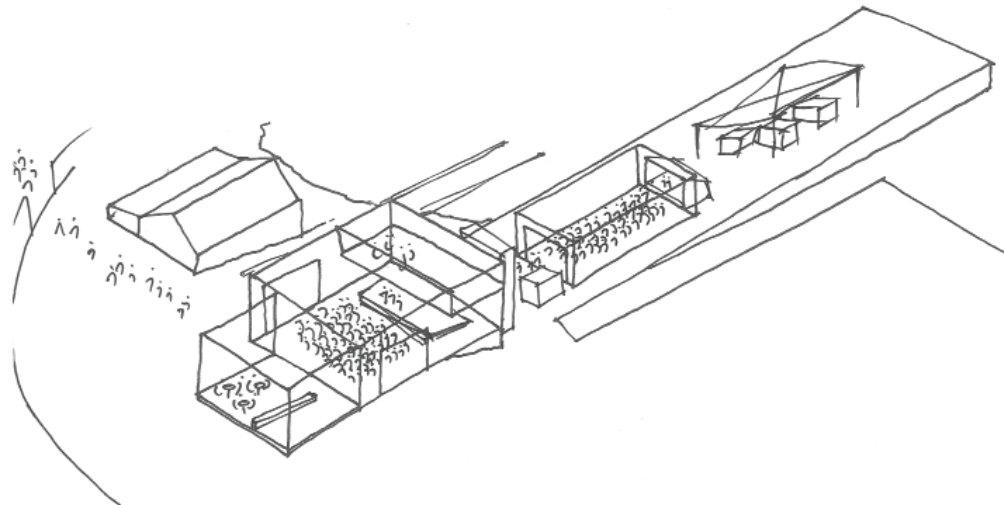

FESTIVAL

Det er blåfrostfestival. Gjerdet kjem opp, og verkstadhallen er hovudscene. Øvingsromma står stabla i høgden, medan størstedelen av golvet er publikumsareal.

I Nerverkstedet verd det halde mindre konsertar. Nokre øvingsromma står lagra under ein seglduk spent opp over ein stålkonstruksjon ute på kaien.

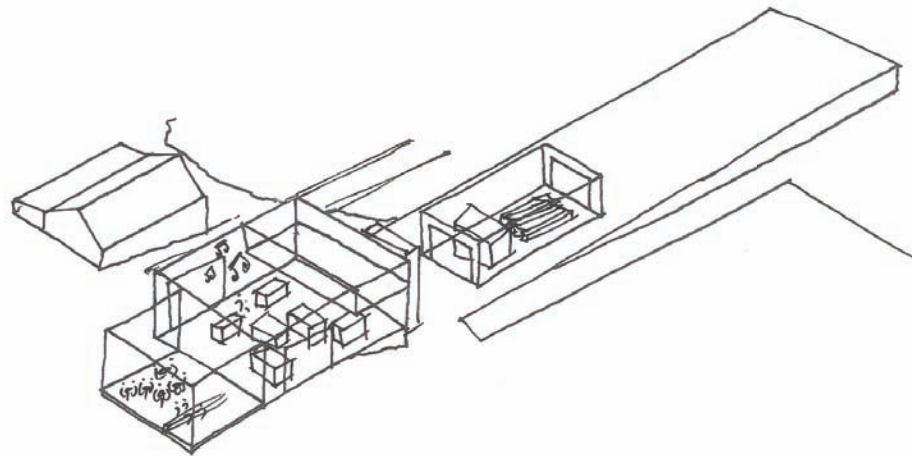

ØVINGSROM

Øvingsromma står i verkstadhallen. Nokre er stabla og står langsmed stillases, slik at dei er tilgjengelege frå andre og tredje etasjen.

Utandørs- og innandørs scenar står lagra i Nerverkstedet.

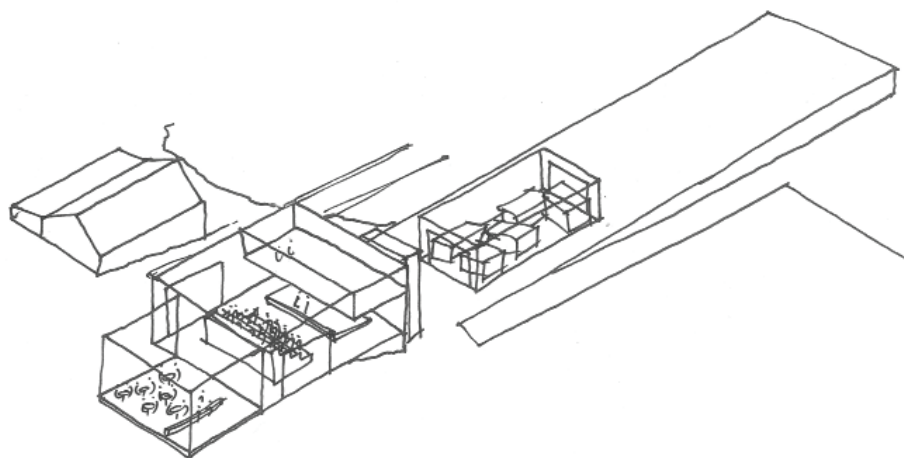

REVVY / TEATER

Det er forestilling, og publikum kjem inn hovudinngangen. Dei kjøper seg billetter og noko å drikka i baren, før dei finn plassane sine i amfiet. Artistane brukar gardero-ben nede, og trappetårnet er kun for interne.

Nerverkstedet fungerer som lager for boksar o.a.

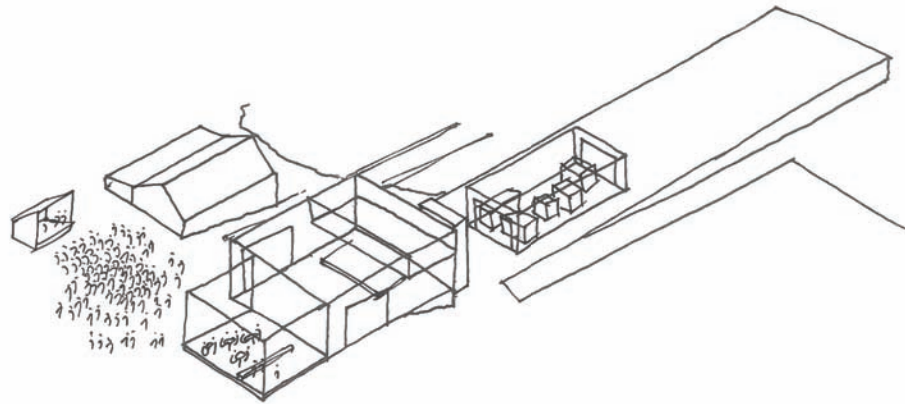

RCW

UTEKONSERT

Scenen står ute på plassen, og publikum samlar seg rundt. Dei kjem frå Rema 1000, frå sentrum og parkeringss-plassen når dei høyrer og ser at det er aktivitet borte på Drageslipen.

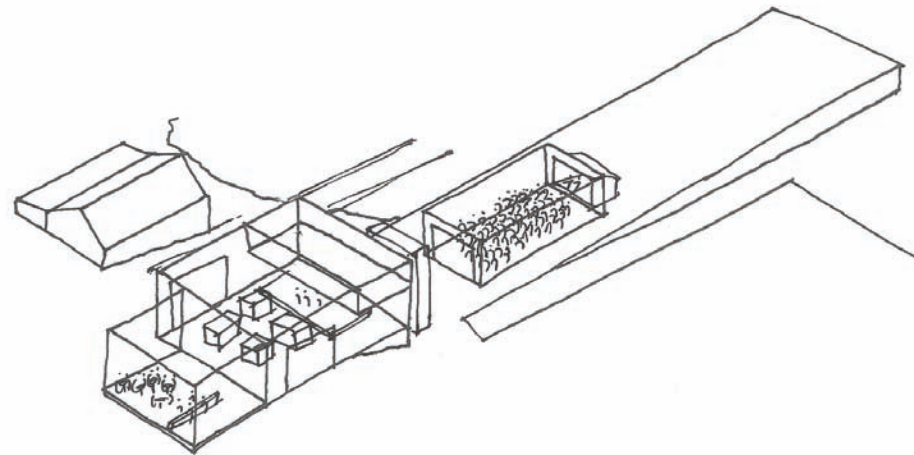

LITEN KONSERT

Scenen vert flytta ned til Nerverkstedet, og rulleporten i nord vert opna. Det vert sett ut ein boks for billettsal, og folk kjem inn frå sør. Dei kan gå på do i kjellaren under verkstadhallen.

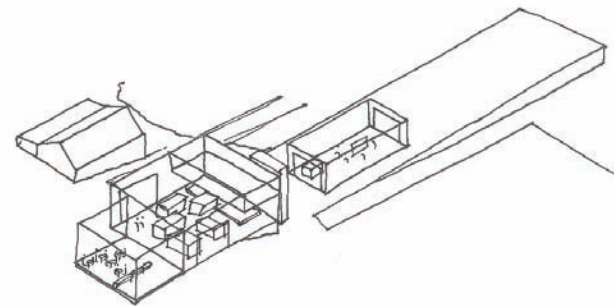
Resten av boksane er flytta inn i verkstadhallen.

FØR REVY

Øving i grupper, eller monologar inne i verkstadhallen
- på scenen og i øvingsromma. I Nerverkstedet vert det
laga til kulissar.

FØR REVY